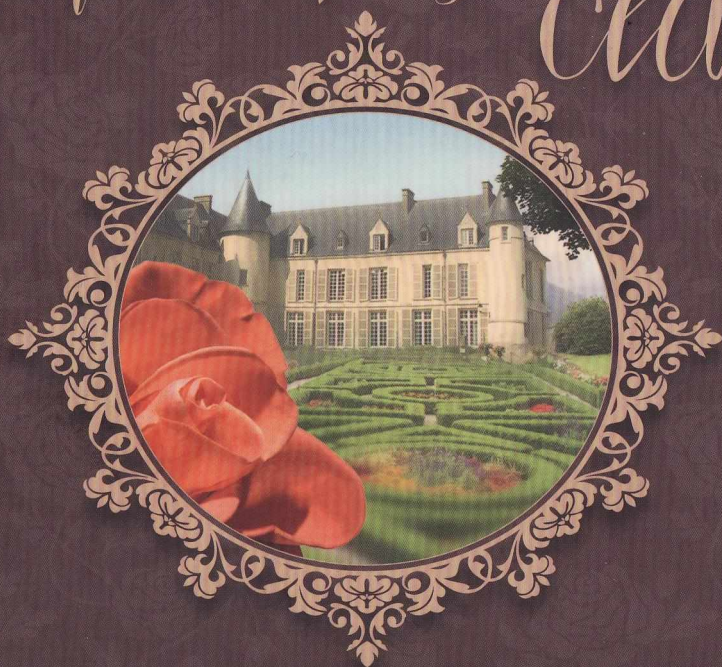

***** SECRETUL TRANDAFIRULUI 1 *****

Al doispzecelea clas

*Pe când al Doilea Război Mondial amenință
să izbucnească, frumoasa fiică a baronului rezistă
avansurilor unui pretendent nazist.*

MICHAEL
PHILLIPS

€ If disprezarea
ceas

Secret of the Rose #1: The Eleventh Hour

Copyright © 1993 by Michael Phillips

Romanian edition © 2013 by Editura Casa Cartii with permission of
Tyndale House Publishers, Inc. All rights reserved.

Seria Secretul trandafirului 1: Al doisprezecelea ceas

Copyright © 1993 Michael Phillips

Publicată în limba română de editura Casa Cărții, cu permisiunea
Tyndale House Publishers, Inc. Toate drepturile rezervate.

*Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin editurii
Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte
este permisă doar cu aprobarea în scris a editurii Casa Cărții, Oradea.*

Acest roman este o operă de ficțiune. Numele, personajele și eveni-
mentele prezentate în carte constituie rodul imaginației autorului sau
sunt folosite în mod fictiv. Orice asemănare cu evenimente, locuri,
organizații sau persoane reale este pur întâmplătoare și neintenționată.

Al doisprezecelea ceas

de Michael Phillips

Copyright © 2013 Casa Cărții

OP 2, CP 30,

410670, Oradea

Tel./Fax: 0259-469 057; 0359-800761; 0728-874975

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Philips, Michael

Al doisprezecelea ceas / Michael Philips ; trad.:
Mihaela Tocuț. - Oradea : Casa Cărții, 2013

ISBN 978-606-8282-81-7

I. Tocuț, Mihaela (trad.)

821.111-31=135.1

Traducerea: Mihaela Tocuț

Editarea: Camelia Luncan

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

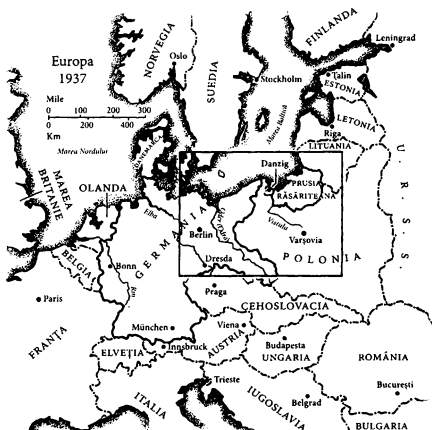
Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Findata srl, Oradea, www.findata.eu

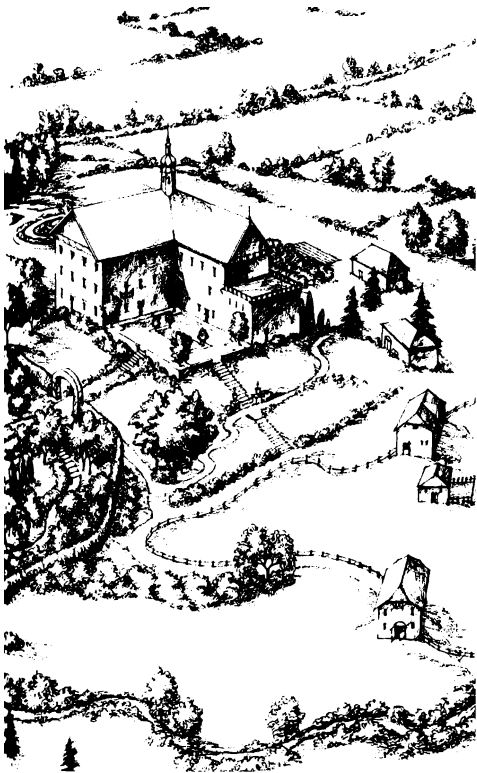
Cuprins

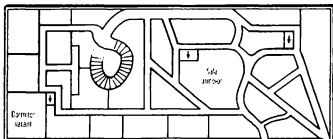
Introducere	15
Prolog	21
PARTEA I: Misterul grădinii	23
1. În mijlocul elitei	25
2. O conversație pe pajiște	30
3. Baronul Heinrich von Dortmann	43
4. Oportunistul	48
5. Moșia von Dortmann	50
6. Ochii din umbră	57
7. <i>Der Frühlingsgarten</i>	60
8. Misterul grădinii	66
9. Furtuni interioare	73
10. O avansare josnică	79
PARTEA A II-A: Misterul împărăției	85
11. Sosesc oaspeți la moșie	87
12. O dimineață în grădină	93
13. O plimbare prin pădure	96
14. Casa misterioasă	103
15. Rugăciune pentru o sfântă bătrână	112
16. Turul casei continuă	115
17. O dimineață cu „fetele”	124
18. Schimbare de planuri	134
19. Vizita	140
20. Invalidul	143
21. Două mame	147
22. Spionul	155
23. Soț și soție	159
24. Zgomote misterioase	164

94. Îngerul morții	517
95. Sacrificiul	523
96. Libertate	531
Epilog	539
Notă despre Dietrich Bonhoeffer	540
Despre autor	542

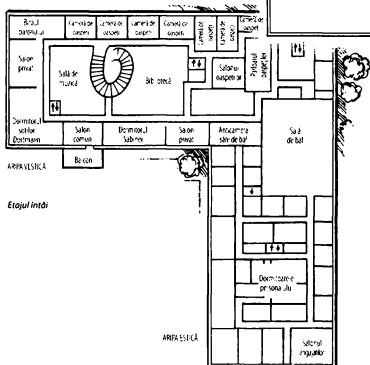

ARIPA VESTICĂ

Etajul al doilea

ARIPA ESTICĂ

Baie

ARIPA VESTICĂ

Etajul întâi

ARIPA ESTICĂ

Dormitor
prisonier

Sala
inginerilor

Introducere

Doar un autor poate înțelege cum, uneori, pe parcursul scrierii unei cărți, aceasta are darul de a prelua controlul, scriindu-se oarecum „singură”.

Sunt sigur că ați mai auzit expresia și probabil că aveți păreri împărțite în privința aceasta. Cu mult timp în urmă, când am încercat să explic fenomenul unuia dintre foștii mei editori, replica lui a fost: „Sună cam înfricoșător, Mike... Nu cred că vrei să vadă cititorii așa ceva!”

Ei bine, firește că o carte nu poate să se *scrie singură*.

Scrierea unei cărți presupune o muncă asiduă din partea autorului, care trebuie desigur să aibă habar despre ceea ce scrie.

Totuși, întregul proces are o dinamică realmente misterioasă. Nu de puține ori se întâmplă, de pildă, ca, după ce autorul stabilește bazele acțiunii, personajele să preia conducerea, impunând ritmul și direcția. Autorul nu trebuie decât să le urmeze!

Soția mea, Judy (care a participat activ la scrierea fiecărei cărți ce îmi poartă numele), prietena noastră, Judith Pella, și cu mine, am fost tustrei martorii acestui fenomen pe parcursul scrierii romanului *Robbie Taggart*. Robbie s-a dovedit a fi un personaj atât de captivant, încât noi nu a trebuit decât să îl urmăm, la propriu și la figurat, prin întreaga lume și – poate că asta vi se va părea puțin înfricoșător – să vedem ce se va întâmpla cu el în continuare.

Maggie și Ian, cele două personaje principale din seria *Stone-wycke*, nici măcar nu au existat în mințile noastre la demararea proiectului. Cei doi s-au strecurat în poveste oarecum întâmplător, iar apoi au preluat pur și simplu conducerea, impunând cursul acțiunii pentru tot restul seriei!

Personajele au această putere, la fel ca intrigile, situațiile și relațiile prezentate într-o carte. Unele povești pur și simplu se vor scrie.

Secretul trandafirului este o astfel de poveste.

Eu și soția mea iubim trandafirii. Înainte de a ne căsători, obișnuiam să-i dăruiesc lui Judy trandafiri galbeni și de atunci nu am încetat să ne oferim unul altuia trandafiri.

Cu câteva zile în urmă, deși suntem în toiul iernii, Judy a descoperit în una dintre tufele din curte un boboc de trandafir roșu care nu părea să știe că perioada de înflorire trecuse de mult. Spre deosebire de florile sănătoase și catifelate, cu colorit intens, ce răsar primăvara, petalele acestui trandafiraș erau micuțe, de un verde maroniu. Deși perfect formată, floarea era pipernicită și era evident că nu va atinge niciodată dimensiunile normale. Era un trandafir „iernatic”.

Judy l-a cules și l-a pus într-o vază înaltă și îngustă, pe dulăpiorul din baie.

Totuși, acesta nu era un trandafir oarecare. Avea ceva special.

Poate că farmecul lui aparte consta în faptul că bobocul acela minuscul nu avea să se deschidă niciodată complet. Sau în mirosul puternic al petalelor care, deși strânse una în alta, se încălziseră de când fuseseră aduse în casă și începuseră să își răspândească parfumul în întreaga baie și afară, pe hol. Sau poate în însemnătatea curajului de care dăduse dovadă, înflorind în pofida ploilor torențiale și a vântului năprasnic ce nu încetaseră vreme de două săptămâni.

Cum de prinsese viață în condiții atât de potrivnice? Dumnezeu știe. Important e că își înălțase mândru căpșorul, înfruntând curajos ploaia și vântul năprasnice.

Ori de câte ori trecea pe lângă baie, Judy arunca, fără să vrea, o privire înăuntru, spre plăpândul trandafiraș iernatic, roșu și înmiresmat, care parcă o chema... o invita să îi descopere misterul.

Ce mister poate să ascundă un trandafir? s-ar putea întreba unii dintre voi. Un trandafir este o floare și nimic mai mult.

Bănuiesc că în sufletul fiecărui scriitor se ascunde un poet și un mistic. Soția mea și cu mine privim toate fenomenele cotidiene dintr-un unghi alegoric, încercând să descoperim semnificațiile mai adânci ce s-ar putea ascunde în spatele lor.

Dacă acest lucru vi se pare puțin deplasat, vă rugăm să ne iertați. Deși suntem căsătoriți de peste douăzeci de ani, continuăm să ne dăruim trandafiri și în ziua de azi. Presupun că suntem niște romantici incurabili. De fapt, probabil că tocmai acesta este motivul pentru care am devenit scriitor!

Dar să revenim la subiect. Soția mea a descoperit bobocul de trandafir tocmai când căutam subiecte pentru o nouă carte. În dimineața celei de-a doua zile m-a sunat la birou.

— Simt că în spatele bobocului se ascunde o poveste, îmi zise ea. Parcă și văd o carte intitulată *Trandafirul!* Trandafirul e atât de simplu și totodată... hm... încărcat de simboluri mistice...

— Mda, mă rog, am mormăit eu ursuz.

Mintea îmi stătea la cu totul altceva în momentul acela. Nu avea rost să continuu.

Peste o jumătate de oră telefonul sună din nou. Era tot soția mea. Am avut, practic, aceeași conversație. În acel stadiu, ea era cea care dădea dovadă de prea mult romantism, nu eu!

Telefonul sună pentru a treia oară.

— Iartă-mă, se scuză Judy râzând, dar, cu riscul de a părea o moară stricată, insist să cred că acesta poate fi un subiect interesant. Sunt sigură că în spatele trandafirului se ascunde o poveste! Un mister, o poveste de dragoste... Imaginează-ți următoarea scenă...

De această dată eram pregătit să o ascult.

Adevărul fie spus, între timp, cândva între al doilea și al trei-lea apel, mi se deșteptase și mie latura poetică și apetitul pentru noua poveste. Astfel încât, atunci când Judy mă sună pentru a treia oară, mintea mea începu imediat să genereze imagini legate de subiectul trandafirului. Vedeam cu ochii minții un bărbat singur – pierduse de curând pe cineva drag – care ședea într-un balansoar, ținând în mâini un potpuriu cu petale de trandafiri, a căror mireasmă îl transporta departe, într-un trecut fericit...

Nici nu apucaai să-mi termin bine ideea, că Judy începu să îmi descrie...

Ei, dar n-am să vă dezvălui chiar totul! Citiți cartea și veți vedea.

La câteva minute după încheierea conversației, Judy apăru la ușa biroului meu, cu trandafirul roșu în mână. Puse vaza pe masa mea de lucru și se așeză. Am admirat îndelung floarea, apoi ne-am reluat conversația.

După doar câteva minute de discuție fiecare dintre noi recunoscu că această poveste *trebuie* să fie scrisă, că ea se vrea așternută pe hârtie, că este mai importantă decât noi. Poate că toate acestea vi se par un pic stranii, așa cum le-a considerat și editorul meu cu mulți ani în urmă. Un alt editor, însă, mi-a spus odată că toți scriitorii sunt puțin într-o ureche și cine sunt eu să îl contrazic?

Lăsând gluma la o parte, revelația (căci noi așa am perceput-o) ascundea, în mod vădit, un adevăr profund. Brusc, totul a devenit extrem de *real*, ca și cum ni s-ar fi „arătat” o adevărată bucată de istorie, o poveste despre care trandafirașul nostru iernatic știa totul, căci cunoștea povestea universală a trandafirilor de pretutindeni și era hotărât să ne-o împărtășească.

Așa că și-a înălțat curajos căpșorul în mijlocul furtunii și ne-a zis: „Am să vă spun povestea câtorva dintre frații și surorile mele. Deși ei nu mai sunt, sufletele lor continuă să trăiască. Câteva dintre petalele lor au fost păstrate pentru a aminti de ei și după moarte. Căci mireasma unui trandafir nu moare niciodată. Trandafirul care, prin al său parfum, te face să oftezi, să zâmbești sau să te gândești la cineva drag, este înălțat în împărăția veșnică. Pentru cei care iubesc trandafirii, și petalele sunt înmiresmate. În speranța de a dăruii tuturor această bucurie, trandafirii își răspândesc parfumul pe tot cuprinsul pământului.

În sufletul trandafirului se ascunde povestea iubirii universale. Menirea trandafirilor este să o dea mai departe și să povestească oamenilor, prin mireasma lor subtilă, despre iubirea supremă care le-a creat pe toate și în care sălăsluiesc toate iubirile universului. Petalele lor pot avea parfum dulce, dar și amar. Iubirea nu respectă reguli. De aceea, istorisirea *acestei* povești mi-a revenit mie, un trandafiraș iernatic, cu parfum de tristețe.

Am răsărit din pământ pentru a vă spune, prin dulcea-mi mireasmă, nu povestea trandafirului, ci pe cea a iubirii creatoare.

Pentru ca, privindu-mă, să descoperiți povestea pe care v-aș spune-o dacă aș putea să vă vorbesc despre frații și surorile mele care au trăit, cândva demult, peste ocean, și despre bărbații și femeile care i-au iubit.”

Așa că a doua zi m-am așezat în fața mașinii de scris să văd dacă pot descoperi începutul poveștii la care se gândea trandafirașul nostru.

Totuși, înainte de a purcede la lucru, m-am oprit să scriu aceste câteva rânduri introductive pentru voi, cei care s-ar putea să îmi citiți într-o bună zi cartea.

De obicei scriu introducerea doar după încheierea cărții. Totuși, de această dată am considerat că este potrivit să vă împărtășesc gândurile mele înainte de a porni la drum.

Adevărul este că în momentul de față știu aproape la fel de puține ca *voi* despre ceea ce are să se întâmple în roman. Ard de nerăbdare să descopăr, dar momentan nu știu încotro se va îndrepta povestea după ce vom deschide ușa spre trecut și vom păși într-o epocă nu foarte îndepărtată, în acel moment întunecat al istoriei omenirii pe care niciunul dintre noi nu îl va uita vreodată.

Știu însă că povestea se va spune singură. Cartea nu se va scrie singură, dar am convingerea că adevărurile din ea se vor povesti singure. Aceasta nu este nicidecum povestea *mea*, ci a experienței universale la care devenim cu toții părtași ori de câte ori ducem la nas un trandafir și inspirăm adânc, odată cu parfumul său, misterele și secretele pe care Dumnezeu le-a ascuns în el.

Michael Phillips
Eureka, California

Prolog

1961

Bărbatul se legăna încet în balansoarul din lemn de stejar.

Cu excepția părului bogat, de un castaniu aprins, ce strălucea în lumina blândă a înserării, presărat doar ici și colo de câte un fir argintiu, din toate celelalte puncte de vedere – deși fața nu i se vedea bine – părea un om bătrân. Umerii îi erau căzuți, striviți parcă sub greutatea invizibilă a deznădejdi.

Balansoarul părea să fie legănat, încet și melancolic, de o forță nevăzută ce nu avea nicio legătură cu membrele lui. Brațele și picioarele îi atârnavau inerte, aparent incapabile să inducă acea mișcare ritmică pendulului de lemn în care ședea.

Avea înfățișarea unui om care renunțase la viață – mort pentru cei din jur și aproape mort pe dinăuntru.

Singurul lucru care arăta că încă mai trăiește, în afară de scășăitul tălpilor de stejar pe podea, era tremurul ușor al degetelor pe genunchi. Strângea ceva în mână.

În jurul lui, Alpii Bavariei, maiestuoși, neclintiți și plini de pace, constituiau exact balsamul de care avea nevoie sufletul său după tragedie.

Verdele pădurilor, peticele de omăt ce se mai zăreau pe ici, pe colo, clinchetul tălăngilor ce atârnav grele la gâturile groase ale bovinelor, jodelurile răzlete ale muntenilor, piscurile înzăpezite ce se întindeau semețe cât vedeai cu ochii – toate acestea îi alinau sufletul, amintindu-i de scrisorile de odinioară, în timp ce cei din jur îi supravegheau însănătoșirea trupestă.

Ce-mi pasă dacă mi se vindecă sau nu piciorul? gândi el. *Chiar dacă voi putea merge din nou, la ce bun? Fără ea viața nu mai avea sens.*

Totuși, viața fusese generoasă cu el, bogată și plină de bucurie! Nu-și închipuise vreodată că o asemenea fericire era posibilă!

Apoi soarta îi luase brusc și brutal totul!

Sau cel puțin așa i se părea lui în aceste momente de deznădejde, deși în adâncul sufletului încerca să se convingă de contrariu. La fel ca ea, nici el nu credea în soartă, dar în aceste zile întunecate îi venea foarte greu să nu revină la vechiul său mod de gândire.

Știa ce-ar spune ea, că totul s-a terminat cu bine, că totul este așa cum trebuie să fie. Dar el nu putea accepta ideea că această catastrofă fusese voia lui Dumnezeu. Că ea ar putea *duce la ceva bun*, poate, deși era o idee la fel de greu de îmbrățișat.

Totuși, știa că *ea* așa ar fi spus și, de dragul amintirii ei, se va strădui să accepte acest adevăr.

Amintirea ei – era tot ce îi rămăsese.

Sunetul vocii ei... râsul ei melodios... zâmbetul ei larg, buzele ei, gura ei...

Amintirea ei... și aceste câteva petale uscate din cutia pe care i-o dăruise ea. Ce dar neprețuit fuseseră odinioară! Acum și ele păreau lipsite de viață. Parfumul lor cândva vesel căpătase un iz înțepător și melancolic.

Nu putea să o aducă înapoi și nici să nu se lase copleșit de o nostalgie dulce-amară. Mirosul îi trecea ca un fier roșu prin inimă, dar era mirosul... *ei*.

Își duse cutiuța în dreptul nărilor, îi scoase capacul, se aplecă înainte și inspiră adânc mireasma anilor. Făcuse asta de sute de ori până acum și avea să o facă de sute de ori și de acum încolo. Deoarece în aroma aceea se ascundeau nenumărate secrete, cunoscute doar inimii lui.

Așeză cutia la loc pe genunchi. Pe obraz începu să i se prelingă o lacrimă. Continuând să se legene, își lăsă gândurile să zboare cu mulți ani în urmă, la ziua când văzuse pentru prima oară frumosul chip al celei cu care descoperise misterul iubirii.

Partea I

*Misterul grădinii -
1937, începutul verii*

În mijlocul elitei

Evenimentul avea, fără doar și poate, strălucirea aristocratică a Europei de altădată.

Într-o parte a vastei peluze, un cvartet de coarde interpreta Menuetul din *Serenada în Sol Major* de Mozart.

Chelneri cu experiență, gătiți la patru ace, își croiau discret drum prin mulțimea de invitați, purtând cu iscusință tăvi din argint, încărcate cu trufe, felii minuscule de pâine acoperite cu fel de fel de delicatese multicolore și pahare cu vin roșu și alb din valea râului Mosela. Acestea și multe alte bucate alese garniseau mesele răsfirate pe toată suprafața grădinii.

Ținuta festivă a ospătarilor ce se deplasau tăcuți prin mulțime era pe măsura ocaziei. Majoritatea bărbaților purtau fracuri sau smochinguri, iar femeile, rochii de seară. Toată crema societății berlineze era prezentă la mult așteptatul eveniment. Ba chiar se zvonea că până și Führerul s-ar putea să își facă apariția.

Singurii bărbați care nu făceau paradă în costume scumpe erau cei în uniformă militară. La drept vorbind, numărul ofițerilor din cadrul *Wehrmacht* și *Luftwaffe* era atât de mare, încât celor peste o duzină de diplomați străini prezenți la eveniment le era imposibil să se simtă cu adevărat în largul lor. Pentru nimeni nu mai constituia un secret faptul că Germania redevenea rapid o redutabilă putere militară, iar expresia de pe fețele bărbaților în uniformă nu inspira nicidecum un sentiment de siguranță în privința viitorului.

În privirea intensă a trei sau patru dintre aceștia se citea un devotament orb față de o cauză care, peste doar câțiva ani, avea să semene o panică nebună în rândul compatrioților lor, ținând

o întreagă națiune sub teroare. Cu un an înainte, Gestapoul și SS-ul se uniseră sub conducerea lui Heinrich Himmler. Deși numele poliției secrete era de pe acum destul de cunoscut, conotațiile teribile ale cuvântului, la al cărui simplu auz lumea avea să se cutremure de groază, se aflau încă în stadiu embrionar.

Zâmbetele luminoase, voia bună și seninătatea elevată care îi înconjurau acum pe ofițeri și pe cei mai bogați și mai influenți reprezentanți ai fiecărei pături sociale din Germania păreau să dezmințită fatidicul vuiet al evenimentelor mondiale ce se apropiau cu o viteză amețitoare. Se aflau în Berlin, inima uraganului, locul în care se pornise vijelia, dar unde nu se simțeau încă năprasnicele ei rafale. Aceasta era elita societății, cci care, fără să o știe încă, vor hotărî cursul istoriei, schimbând pentru totdeauna mersul întregii omeniri.

Cum să știe ei că exuberanța și buna dispoziție nu erau decât o jalnică fațadă?

Din moment ce ei luau parte la mascaradă, cum să își dea seama că mărul era putred pe dinăuntru? Din depărtare, tobele istoriei răsunau înfundat a pericol, dar doar o mână dintre cei invitați la sindrofie erau conștienți de asta. Toți ceilalți se mulțumeau să se delecteze cu *Eine Kleine Nachtmusik* în interpretarea cvartetului de coarde, cu clinchetul paharelor de șampanie, cu râsetele voioase și fețele zâmbitoare din jurul lor, radiind de mulțumirea de sine a celor care se simt importanți și îmbujorându-se și mai tare după vreo două sau trei pahare din vinurile scumpe oferite de Otto von Dortmann cu această ocazie festivă.

Stăpânul casei tocmai îl saluta, cumva din vârful buzelor, pe unul dintre oaspeți – un bărbat care îi semăna izbitor de tare, a cărui sosire îl lăsase relativ rece.

— Carevasăzică, Heinrich, începu Otto, văd că treburile câmpului merg înainte și fără tine.

— De bună seamă, răspunse celălalt, zâmbind aproape imperceptibil. Bănuiesc că nici treburile băncii nu stau pe loc în lipsa ta.

— Ei, dar munca de fermier și cea de bancher sunt prea diferite pentru a putea fi comparate, nu crezi?

— Ai dreptate, Otto. Tocmai de aceea eu sunt fericit să fiu un simplu fermier.

Otto zâmbi strâmb.

— Ce să zic, Heinrich, mă bucur că ai reușit să te desprinzi de holdele și de vitele tale cât să faci o vizită în oraș... Iar acum te rog să mă scuzi, trebuie să mă ocup de restul invitațiilor.

Heinrich încuviință din cap și îl privi cum se îndepărtează.

Zâmbetul crispat nu pierise încă de pe fața lui Otto. Deși scurt, acest schimb de cuvinte i se păruse stânjenitor. Adevărul era că nu îi făcea plăcere să se știe că Heinrich este fratele său. Totuși, având în vedere situația financiară a familiei, era nevoit să își arate respectul, invitându-l când și când la astfel de evenimente.

Bărbatul cu care vorbise îl petrecu o vreme cu privirea. În ochi i se citea o ușoară tristețe amestecată cu compasiune. Treptat, acordurile cvartetului de coarde și clinchetul paharelor de șampanie acoperiră din nou orice alt sunet.

Totuși, în acea zi, dincolo de notele redată de formația compusă din două viori, o violă și un violoncel, baronul Heinrich von Dortmann – sau „fratele de la țară”, cum îl numea Otto pe la spate – distingea și un alt soi de muzică. O muzică lugubră care îi dădea fiori nu numai lui, ci și celor câțiva diplomați străini prezenți la petrecere.

— *Ah, Herr Baron, es freut mich sehr Ihnen noch einmal zu sehen*, i se adresă un bărbat într-o germană desăvârșită.

— Plăcerea este de partea mea, domnule McCallum, răspunse Dortmann în limba engleză. Și, pentru a vă întoarce favorul, vă rog să îmi permiteți să folosesc limba maternă a domniei voastre.

— S-a făcut, încuviință bărbatul și cei doi își strânseră mâinile.

— Și mie îmi face mare plăcere să vă revăd, continuă Heinrich. Cum stau lucrurile la ambasadă?

Fața americanului se întunecă ușor, dar numai preț de o clipă.

— Trăim vremuri... grele și uneori... hm, neliniștitoare, Herr von Dortmann, răspunse acesta, aruncând involuntar o privire înspre steagurile naziste arborate ostentativ de o parte și de alta a intrării, ca niște simboluri gemene ale epocii. Ei, dar viața unui

diplomat în capitala unei țări străine este întotdeauna plină de neprevăzut și de pericole, nu-i așa? adăugă el, cu un râs forțat, căruia îi lipsea cu desăvârșire seninătatea cu care chicoteau distinsele doamne din jurul lor.

Fratele gazdei observă atât acest lucru, cât și îngrijorarea cu care se uitase interlocutorul său la steagul nazist.

— Cred că știu la ce vă referiți, domnule ambasador, spuse el. Nu trebuie să aveți rețineri față de mine. Nu fac parte din partidul nazist și nu nutresc nicio simpatie față de membrii acestuia.

— În acest caz, Herr von Dortmann, continuă celălalt, la fel de încet ca înainte, ar fi mai prudent să nu faceți cunoscut acest fapt în cadrul unei asemenea reuniuni.

— Aveți dreptate. Mai nou trebuie să îmi aleg cuvintele cu atenție.

Americanul nu zise nimic. Thaddeus McCallum, asistentul ambasadorului Statelor Unite în Germania, știa foarte bine când trebuie să își măsoare cuvintele. Era văduv și de patru ani trăia la Berlin, împreună cu unicul său copil.

— Iată-l pe fiul meu, Matthew! exclamă el, întorcându-se spre un băiat drăguț de vreo șaptesprezece ani ce tocmai se servea cu mai multe sandvișuri miniaturale de pe una dintre tăvile cu mâncare.

La semnul tatălui său, acesta porni agale spre ei.

— Matthew, ți-l prezint pe Herr von Dortmann.

— Încântat de cunoștință, stimate domn, spuse tânărul, întinzând mâna liberă spre baron.

— Plăcerea este de partea mea, tinere McCallum, răspunse Dortmann, strângându-i mâna. Pare-se că avem de-a face cu un tânăr diplomat în devenire, adăugă el zâmbind, adresându-se lui Thaddeus. Și fiica mea, continuă el, rotindu-și ochii peste invitați, și fiica mea este pe aici, pe undeva. Bănuiesc că sunteți cam de aceeași vârstă, Matthew. O, da, iat-o acolo, cu unchiul ei. Vă rog să mă așteptați, aș vrea să vă fac cunoștință cu ea.

Dortmann își croi grăbit drum printre invitații sus-puși și extrem de eleganți ai fratelui său. Matthew începu să mănânce delicatesele pe care le ținea în mână, timp în care tatăl său dădu

mâna cu câteva cunoștințe, printre care se număra și ambasadorul Germaniei la Washington, revenit pentru o lună în patrie.

După nici două minute, băiatul îl văzu pe baron revenind la braț cu o tânără. Era una dintre cele mai drăguțe fete pe care le văzuse vreodată.

— Domnule McCallum... Matthew, zise Dortmann, plin de încântare și de vădită mândrie, permiteți-mi să v-o prezint pe fiica mea, Sabina.

— Fräulein von Dortmann, începu diplomatul american, *Ich bin...*

Baronul pufni în râs.

— Mă iertați, domnule McCallum, dar fiica mea vorbește engleza mai bine decât mine și, dacă nu mă înșel, va fi încântată să își pună cunoștințele în practică!

— Ah, primiți scuzele mele.

— Nu face nimic, răspunse Sabina cu un râs cristalin.

Tatăl său avea dreptate. Tânăra vorbea perfect limba engleză, cu un ușor și fermecător accent germanic.

— Miss von Dortmann, numele meu este Thaddeus McCallum.

— Încântată de cunoștință, răspunse fata, întinzându-i mâna.

— Iar acesta este fiul meu, Matthew.

Cei doi tineri își strânseseră mâinile, fără să scoată un cuvânt. Privirile li se încrucișară preț de o clipă, apoi fiecare privi în altă parte.

O clipă le fusese de ajuns.

Fiecare văzuse în sufletul celuilalt și fiecare știa asta.

Înainte ca momentul să se prelungească peste măsură, devenind stânjenitor, celor patru li se alătură încă un invitat.

— Ei, amice McCallum, spuse individul cu un puternic accent britanic, extrem de afectat, se pare că naziștii ăștia știu să petreacă așa cum scrie la carte atunci când nu sunt ocupați să scandeze *Zeig Heil* cât e ziua de lungă.

— Ai dreptate, Worchester, e o petrecere clasa întâi, răspunse râzând americanul. Dar te-aș sfătui să ai grijă ce spui: domnul baron, aici de față, vorbește engleza mai bine decât dumneata!

2

O conversație pe pajiște

În timp ce diplomatul american îl prezenta pe baron lordului Percival Worchester, cei doi adolescenți începură să discute între ei.

Matthew McCallum era un tânăr de constituție medie, bine clădit, fără a fi robust sau masiv. Părul bogat și tuns scurt, de un castaniu deschis, îi era îndeajuns de răvășit de vânt pentru a constitui un indiciu clar al faptului că tânărul nu era din cale afară de preocupat de aspectul exterior, deși costumele gri deschis, cravata bleumarin și eleganții pantofi negri, perfect lustruiți, se potriveau de minune cu ținutele de gală ale protipendadei berlineze prezente la festiva petrecere în aer liber. Pe fața suplă a băiatului de șaptesprezece ani se citea un rafinament precoce, atât în ceea ce privește viața, cât și cunoașterea și înțelegerea oamenilor și a relațiilor sociale, dar păstra încă și setea tinerească de a învăța – un semn dătător de speranță care trebuie căutat în fiecare fizionomie. Tânărul avea, fără doar și poate, o constituție athletică. Totuși, dacă era interesat de vreo activitate sportivă, aceasta trebuie să fi fost una de tip individual. Nu avea nici masa musculară, nici înălțimea sau greutatea necesare pentru a se impune pe terenul de fotbal, iar fața lui triumfiară, cu pomeți înalți și o linie bine desenată a maxilarului, trăda mai degrabă ambiția de a se lupta pentru propriile-i țeluri și mai puțin ferocitatea necesară pentru a triumfa pe terenul de joc. În ochi i se citea dorința aprinsă, încă necunoscută lui, de a căuta excelența individuală și nu pe cea de grup. Nasul drept, acvilin și ochii cenușii, adânciți în orbite, constituiau un alt indiciu al faptului că, dincolo de ei, se ascundea intelectul unui gânditor ale cărui

facultăți încă așteptau să fie deșteptate pe deplin. Nu încăpea îndoială că acesta era un individ cu putere de caracter, făcut dintr-un aluat special. Ceea ce nu se putea ști încă era că acest aluat avea să treacă prin focurile vieții, ieșind purificat și întărit. Că prin lepădarea de sine, el se va transforma în aurul curat al altruismului și al spiritului etern.

Totuși, era prea devreme ca nepoata gazdei, ce studia fizionomia și ținuta tânărului cu care tocmai făcuse cunoștință, să recunoască toate aceste semne pe chipul încă fraged al lui Matthew McCallum.

— De când vă aflați în Berlin? îl întrebă ea.

— M-am mutat aici cu tata în urmă cu patru ani, răspunse Matthew.

— Și mama dumitale?...

— A murit acum opt ani.

— Condoleanțe. Trebuie să îți fie greu fără ea.

— Nu mi-a fost ușor, ce-i drept, să cresc fără mamă, dar am găsit mereu un prieten bun în tata.

— Să știi că te înțeleg foarte bine. Și eu sunt foarte apropiată de tatăl meu.

Rămaseră amândoi tăcuți preț de o clipă. Matthew se folosi de acest răstimp pentru a o studia mai bine pe tânăra cu care ajunsese să discute între patru ochi. De cum o văzuse prima dată, apropiindu-se la brațul tatălui său, hotărâse în sinea lui că fata era întruchiparea perfectă a frumuseții germane. Era de-a dreptul superbă!

Îi trebuiseră doar câteva secunde pentru a realiza cât de superficială fusese acea primă reacție. Tânăra avea ceva special, ce se regăsea în naturalețea ei, în surâsul ei, în felul în care râdea, în glasul ei, în delicatețea cu care încerca să treacă dincolo de aparențe. Fusese de ajuns să îi întâlnească privirea pentru a vedea, dincolo de învelișul fizic, o latură mai adâncă și mai intimă a ei, deși nu știa exact în ce anume consta aceasta.

— Am văzut că te întrețineai cu grupul de acolo, spuse el la un moment dat. Sunt prietenii dumitale?

— Nu. Eu doar stăteam de vorbă cu verișoara Brigitte.

— Nu aș vrea să te rețin, spuse Matthew. Dacă dorești să li te alături din nou....

— Nici nu mă gândesc, îl întrerupse râzând Sabina. Fiul ambasadorului american constituie o companie mult mai interesantă decât Brigitte și camarazii ei. Nici nu știi cât am fost de fericită când m-a salvat tata din mijlocul lor!

— De fapt, tatăl meu este doar *asistentul* ambasadorului, o corectă Matthew.

— N-are nicio importanță. Ai fi un interlocutor mult mai interesant decât indivizii aceia, fie tatăl tău chiar și ministrul gunoierului din Berlin! exclamă Sabina, aruncând o privire spre Brigitte.

Aceasta, îmbrăcată într-o rochie de seară menită să o arate mai matură decât era în realitate, cocheta, fluturându-și genele lungi, cu bărbații din jurul ei. Se știa că unul dintre aceștia era prieten bun cu nepotul lui Herr Himmler. Pe chipul Sabinei apărură o expresie de milă amestecată cu aversiune și fetei îi scăpă un oftat ușor. Intrigat de expresia ei, Matthew era nerăbdător să afle mai multe despre ceea ce se ascundea în spatele acelor ochi frumoși.

Atenția lui nu fusese atrasă de verișoara Sabine, ci de un agent îmbrăcat în haine civile – să fi avut între douăzeci și opt și treizeci și unu de ani – din compania acesteia. Bărbatul avea o privire de gheață. Matthew văzuse acea expresie pe chipurile multor germani și mai ales la cei tineri. O privire goală, rece, lipsită de orice emoție omenească. Nici chiar zâmbetul pe care îl arboră acum individul, vădit măgulit de atenția pe care i-o acorda Brigitte, nu putea șterge din mintea lui Matthew imaginea inimii de piatră care simțea că se ascunde în pieptul acestuia. Programul partidului nazist, gândi tânărul, părea să anihileze sau să împietrească inimile și, odată cu ele, umanitatea tuturor celor care îl îmbrățișau.

Câteva secunde priviră amândoi scena de la distanță și, dintr-o dată, Matthew găsi răspunsul la întrebarea care îl frământa, în subconștient, încă de când făcuse cunoștință cu Sabina.

Asta o deosebea pe ea de toate celelalte!

Dintre fetele pe care le cunoscuse până acum – americance și nemțoaice deopotrivă – toate cele care erau cât de cât atrăgătoare păreau extrem de preocupate și de conștiente de frumusețea lor și se comportau de parcă toți cei din jur ar trebui să țină cont de acest lucru. Observai asta imediat - din tonul vocii, din limbajul trupului, din cele o mie și una de mici manierisme – la oricare dintre ele, fie că voia să te cucerească în mod fățiș sau mai subtil. Sabina, pe de altă parte, deși era de-a dreptul superbă, parcă nici nu își dădea seama de frumusețea ei și puțin părea să îi pese de ceea ce cred alții despre ea.

— Sunt surprinsă că tu îți pierzi vremea vorbind *cu mine*, spuse Sabina. După cum vezi, aproape toți tinerii prezenți au făcut cerc în jurul verișoarei mele.

— Poate că gusturile mele diferă de ale lor.

— Ei bine, mă simt de-a dreptul flatată. Mi-ești deja simpatic!

Măi să fie, fata asta chiar că nu se sfiește să spună lucrurilor pe nume! se minună Matthew în sinea lui. De regulă, compatrioții ei erau mult mai rezervați la prima întâlnire, rezumându-se să discute despre vreme. Europeanilor nu le stătea în fire să se deschidă în fața unui străin sau să împărtășească gânduri ori sentimente personale. Și totuși, iată că Sabina îi vorbise deschis și franc aproape din prima clipă.

— Nu ai vrea să... ăăă... să servim o gustare? schimbă el subiectul, încercând să abată atenția de la propria persoană.

— E o idee grozavă, încuviință Sabina, și cei doi se îndreptară spre una dintre mesele din apropiere.

Matthew luă încă două-trei sandvișuri miniaturale și un pahar cu suc de fructe, Sabina, un pahar cu apă minerală, și apoi cei doi porniră agale de-a lungul întinsei peluze, spre un mic iaz cu peștișori aurii. Majoritatea invitaților rămăseseră adunați în jurul pavilionului din curte și al meselor cu răcoritoare.

— Te înțelegi bine cu verișoara ta? o întreabă Matthew, curios să afle mai multe despre ea.

Sabina nu era genul de fată de care să te îndrăgostești și atât. Sabina era genul de fată pe care îți doreai să o *cunoști* cu adevărat!

— Ne înțelegem ca orice verișoare, răspuse fata. Ne cunoaștem de când ne-am născut. Când eram mici, ne jucam împreună cu păpușile. Dar... n-aș putea spune că suntem foarte apropiate.

— Sunteți verișoare de gradul întâi?

— Da. Ea este fiica lui Otto, fratele tatălui meu. Otto și tata au crescut împreună la țară, la moșia unde trăim noi acum, dar unchiul meu a preferat ritmul alert al orașului. Brigitte îi seamănă din acest punct de vedere. Iubește orașul, mulțimile, petrecerile, luminile, sălile de bal și rochiile elegante.

— Și tu ce iubești?

— Aproape că mi-e jenă să îți spun.

— De ce?

— Nu știu. De fapt, nu am niciun motiv anume. Doar că mulți tineri de vârsta noastră nu înțeleg.

— Te referi la persoane ca vara ta Brigitte?

— Da, răspuse râzând Sabina. Ea chiar că *nu* înțelege.

— Ei bine, pune-mă la încercare. Să vedem dacă eu înțeleg.

— Dacă zici tu... Ei bine... eu iubesc viața la țară. Câmpiile care se întind cât vezi cu ochii, unde pot fi singură cu gândurile mele.

— Îmi dau deja seama că te deosebești radical de verișoara ta!

— Nu crezi că sunt patetică și demodată?

— Nici pe departe.

— Ție îți place viața la țară?

— Da, dar a trecut atât de mult de când ne-am mutat la oraș, încât abia de-mi mai aduc aminte cum e, răspuse Matthew.

— Ah, cât de mult mi-ar plăcea să îți arăt moșia tatălui meu!

— Ai putea să-mi povestești câte ceva despre ea, spuse zâmbind tânărul, încântat de entuziasmul ei.

— Iubesc atât de mult locul acela!

— De ce?

— Acolo sunt liberă să fac tot ce îmi trece prin cap.

— Cum ar fi?

— Să mă plimb călare peste câmpii, prin păduri și uneori chiar până la mare. Ai fost vreodată la Marea Baltică?

— O dată, cu tata, răspunse Matthew.

Sabina continuă să turuie înflăcărată despre cât de mult îi plac activitățile în aer liber. Matthew o asculta, privindu-i ochii strălucitori. Era atât de plină de viață și de entuziasm!

— Ador să mă plimb pe malul mării, ascultând valurile care se sparg pe nisip și țipetele pescărușilor. O, dar în Alpi ai fost vreodată?

— Nu, nu am călătorit atât de departe în sud.

— Vai, dar trebuie să vezi Alpii! exclamă Sabina. Pe tot Pământul nu găsești locuri mai frumoase decât Interlaken și regiunea Berner Oberland și Luzern! Și nimic nu se compară cu o drumeție în munți în preajma masivului Jungfrau! Țin minte și acum o excursie făcută cu părinții mei din Wengen până în Grindelwald, în jurul muntelui Lauberhorn. Trecuserăm de Wengernalp și de trecătoarea Klein Schneidegg, când cerul curat ca lacrima se întunecă brusc și se porni o furtună îngrozitoare. În doar câteva secunde, ploaia ne-a udat până la piele! Apoi soarele apărui din nou pe cer, și înainte de a ajunge la jumătatea coborâșului pe versantul opus, hainele ne erau deja uscate. Of, dar de ce nu îmi spui să tac odată?... Turui ca o moară stricată despre lucruri care probabil că pe tine nu te interesează câtuși de puțin! Acesta este unul dintre marile mele defecte. Întotdeauna vorbesc prea mult!

— Nu spune asta, răspunse râzând Matthew. Sincer să fiu, mi-ar plăcea la nebunie să aflu totul despre drumeția voastră, până la ultimul detaliu.

— Probabil că spui asta doar ca să nu mă simt eu prost, zise Sabina zâmbind, dar îți mulțumesc oricum.

— Crede-mă că am vorbit cât se poate de serios.

— Îți mulțumesc. Ești foarte amabil. Adevărul este că iubesc Alpii. Cred că acești munți sunt singurul loc de pe Pământ care seamănă cu ceea ce înseamnă, în mintea mea, raiul.

— Raiul?

— Da. Tu nu te-ai întrebat niciodată cum arată raiul?

— Hm, recunosc că nu m-am gândit niciodată serios la asta.

— Bine, dar nu ești creștin? Credeam că toți americanii sunt creștini. Cum este posibil ca un creștin să nu se gândească la rai?

— De crezut, cred în Dumnezeu. Adică, mă rog, așa presupun.

— Doar *presupui*? Nu ești sigur de credința ta?

— Ba da... oarecum... Adevărul e că nu a jucat un rol semnificativ în viața mea până acum.

— Bine, dar nu vorbești cu tatăl tău despre lucrurile acestea?

— Adică despre rai și despre Dumnezeu?

— Da. Eu și papa vorbim tot timpul despre Dumnezeu.

— Tatăl meu este prea pragmatic pentru așa ceva. Nu are timp decât pentru politică și diplomatie.

— Și tatăl meu este un om cu picioarele pe pământ. Dar poate că pragmatismul lui e diferit. Este cel mai rațional om dintre câți cunosc, deși bănuiesc că Brigitte și unchiul Otto îl consideră un provincial depășit. Cred că lor nu le pasă de noi nici cât să ne disprețuiască. Sunt convinsă că, după fiecare vizită pe care o facem la oraș, familia unchiului meu se amuză pe seama noastră.

— Chiar crezi asta?

— Restul neamurilor ne consideră ciudați. Dar nouă nu ne pasă. Eu și părinții mei ne iubim viața la țară, indiferent de părerea lor.

Se așezară pe o bancă, pe marginea micului heleșteu.

— Mai povestește-mi despre viața voastră la țară, cum îi spui tu, o rugă Matthew.

— Avem vaci de lapte – papa iubește vacile – și o mulțime de cai. Știi să călărești?

— Nu prea.

— O, atunci trebuie neapărat să mai exersezi. Cel mai bun mod de a vedea împrejurimile este călare!

— E cam greu să exersezi călăritul în mijlocul Berlinului. Ce altceva mai aveți?

— Nenumărate lanuri de grâu, de secară și de orz... ah, și cea mai spectaculoasă grădină din întreaga Germanie! Ce mult mi-ar plăcea să ți-o arăt! Este o grădină adevărată, nu cu plante de ghiveci și flori tăiate ca a unchiului Otto.

— Da, dar el are o mulțime de peștișori drăguți și grăsuți, comentă amuzat Matthew.

— Așa este. Și acest heleșteu este mai mare decât oricare dintre iazurile din grădina noastră. Dar nu aș renunța la arborii și la tufele din grădina noastră pentru toți peștișorii aurii din lume. Aceea este o grădină *adevărată*... în care te poți rătăci!

— Vorbești serios? Chiar poți să te rătăcești în ea? întrebă râzând Matthew.

— O, da! Este enormă. Mulți se pierd în hățișurile ei și nu mai găsesc drumul înapoi spre casă.

— Mi-ar plăcea să o văd. Sună palpitant.

— Îți plac florile, plantele?

— Nu în mod deosebit, dar da... bănuiesc că da.

— Vai, eu ador florile... și mai ales trandafirii. Cea mai frumoasă parte a Grădinii Primăverii este în centru, unde cresc trandafirii lui papa.

— Despre trandafiri nu știu decât că sunt frumoși și că au un miros plăcut.

— Asta este tot ce poți să spui despre ei? exclamă Sabina, aproape șocată.

În timp ce vorbea, mâinile, ochii și chiar picioarele i se mișcau continuu. *Oare stă vreodată locului?* se întrebă băiatul.

— Trandafirii sunt cele mai uluitoare dintre flori, turui ea mai departe. Cu cât îi cunoști mai bine, cu atât îi iubești mai mult. Cu cât cunoști mai bine trandafirii, cu atât înveți mai multe... despre viață și despre Dumnezeu... și despre toate celelalte. Trandafirii sunt unul dintre cele mai speciale lucruri create de Dumnezeu pe Pământ.

Priviră amândoi în tăcere peștii portocalii care înotau alene în iaz. Era prima pauză mai îndelungată din conversația lor.

Matthew era pur și simplu fermecat de tânăra vivace de lângă el. Vitalitatea fetei era de-a dreptul contagioasă. Prin felul ei de a vedea lucrurile – lucruri la care, adevărul fie spus, el nu se gândise prea mult până acum – Sabina îl ajuta să descopere o lume cu totul nouă.

Matthew începu să arunce în iaz firimituri din felia de pâine pe care o ținea în mână. Peștișorii se adunară în jurul fărâmelor și începură să ciugulească.

După vreo două minute, Sabina fu cea care întrerupse tăcerea.

— Să înțeleg că tu ești interesat mai degrabă de politică și de evenimentele curente?

— Da, răspunse Matthew. În casa noastră despre *asta* se vorbește. Dar bănuiesc că pe tine nu te interesează politica, nu-i așa?

— De ce spui asta?

— De obicei, fetele nu sunt interesate de asemenea chestiuni.

— Să înțeleg că mă pui în aceeași oală cu toate fetele? îl tachină râzând Sabina.

— Departe de mine acest gând! Nu, tu nu te asemeni cu nici-una dintre fetele pe care le știu.

— Și acesta este un lucru bun? întrebă Sabina, prefăcându-se bosumflată.

— Cât se poate de bun, crede-mă. Dar răspunde-mi, te rog, la întrebare.

— Care întrebare?

— Ești interesată de politică și de evenimentele curente?

— Puțin. Nici pe departe la fel de interesată cum bănuiesc că ești tu – având în vedere ocupația tatălui tău. Ai de gând să îi calci pe urme?

— Mi-ar plăcea să devin politician într-o bună zi. Sau poate – cine știe? – diplomat, ca tata. Într-o formă sau alta, în viitor vreau într-adevăr să lucrez pentru guvernul american.

— Înseamnă că îți place mult politica.

— Tu iubești marea, munții, natura. Mie îmi place să fiu în vârtoarea evenimentelor, să fiu martor ocular al acestora, să iau parte la ele, să fiu de față atunci când se iau decizii importante. Este atât de interesant și palpitant!

— Cunoști, probabil, o mulțime de oameni importanți în țara ta.

— Habar n-am, niciodată nu m-am gândit la asta. Când tata a fost numit în funcție, am avut, ce-i drept, ocazia să fac cunoștință cu FDR.

— FDR? Cine este FDR?

— Franklin Delano Roosevelt, președintele nostru.

— Ai făcut cunoștință cu președintele *în persoană*??

— Ce mare scofală? Dacă ai vrea, probabil că și tu ai putea să faci cunoștință cu președintele Germaniei.

— Cu Hitler? Nu cred că vreau. Papa l-a întâlnit o dată. Spune că l-au trecut fiorii când a dat mâna cu Hitler.

— Vai, Sabina *dragă*, se auzi brusc o voce în spatele lor, cum se face că nu mi l-ai prezentat încă pe prietenul tău?

Matthew și Sabina își întoarseră privirile la unison, apoi se ridicară de pe bancă.

— Mă bucur să te revăd, Brigitte, zise Sabina pe un ton amabil în limba sa maternă. Acesta este Matthew McCallum. Matthew este din Statele Unite.

— Încântat de cunoștință, spuse Matthew în limba germană.

Brigitte îi întinse grațioasă mâna, așteptând ca Matthew să i-o sărute. Acesta îi strânse scurt mâna, ignorând cu desăvârșire zâmbetul cochet al fetei și strădania ei de a-i întâlni privirea, apoi o lăsă să cadă fără să o fi ridicat la buze.

— Vă invit să vă alăturați grupului nostru, domnule McCallum, spuse Brigitte pe un ton gutural, continuând să zâmbească languros și să-și fluture genele. Tocmai discutam cu prietenii mei despre ce anume îi atrage pe bărbații străini la femeile germane. Sunt convinsă că vi s-a acrit de poveștile plebeiene ale Sabinei despre viața la fermă. Or nouă chiar ne-ar prinde bine să știm ce anume găsește atrăgător la femeile din Germania un american chipeș precum *dumneavoastră*, încheie ea aruncându-i un zâmbet voluptuos la care puțini bărbați ar fi putut rezista.

— *Danke, Fräulein von Dortmann*, răspunse Matthew, dar mă îndoiesc că părerea mea v-ar fi câtuși de puțin utilă.

— Dar vă rooog, miorlăi Brigitte, țuguindu-și bosumflată buzele.

— Îmi face deosebită plăcere conversația pe care o port cu domnișoara Sabina.

— V-a făcut capul calendar cu poveștile ei despre grădini și animale, nu-i așa?

— Nicidecum. Este o plăcere să o ascult.

— Nu vă plac europencele, domnule McCallum? îl întrebă Brigitte cu o voce mieroasă.

— Ba da, dar probabil nu din considerentele la care vă gândiți dumneavoastră.

— Mor de curiozitate să aflu părerea dumneavoastră. Poate că noi doi am putea să...

— Îmi pare rău, dar trebuie să vă refuz, Fräulcin, o întrerupse Matthew. Încă nu am încheiat conversația cu verișoara dumneavoastră. De aceea, vă rog să ne scuzați, adăugă el zâmbind politicos, apoi întoarse capul spre Sabina și se îndepărtă împreună cu ea pe marginea iazului.

Brigitte privea în urma lor cu gura căscată.

— E cam insistentă, nu-i așa? chicoti Matthew de îndată ce se îndepărtară îndeajuns de mult pentru a nu fi auziți.

— Nu ți-o va ierta niciodată, spuse Sabina.

— Ei, că de-asta nu mai pot eu!

— Vorbesc serios. Este cea mai ranchiunoasă ființă din câte cunosc. Crede-mă, va găsi ea o cale de a se răzbuna pe tine. Nu îi place *deloc* să se facă de râs.

— De parcă ar avea nevoie de ajutorul meu pentru asta!

Fără să vrea, Sabina izbucni în râs.

— Uneori zău că mă exasperează. Știu că este verișoara mea și că trebuie să fiu drăguță cu ea, dar când se comportă așa, chiar că îmi pune răbdarea și bunăvoința la încercare! De fiecare dată când vede că mă simt bine, încearcă să acapareze lucrul sau persoana care mă face să zâmbesc. Așa s-a întâmplat dintotdeauna.

— În privința mea, crede-mă că nu ai de ce să-ți faci griji. Pentru mine, un minut petrecut cu tine, ascultându-te cum povestești despre viața la fermă – cum s-a exprimat vara ta – este mult mai prețios decât un ceas întreg petrecut împreună cu ea și șleahta ei de amici!

— Chiar și așa, promite-mi că ai să fii cu băgare de seamă dacă se întâmplă să te reîntâlnești cu ea.

Matthew începu să râdă.

— Te rog să îmi promiți, insistă Sabina. Nu știi de ce e în stare.

— Bine, bine, îți promit, răspunse Matthew, continuând să râdă pe înfundate.

Întoarse capul spre ea și, din neatenție, se împiedică de unul dintre bolovanii de pe marginea heleșteului.

Își pierdu echilibrul și căzu în direcția apei. Sabina sări imediat să îl ajute.

Matthew îi apucă mâinile, încercând să își recapete echilibrul, dar nu reuși decât să o dezechilibreze și pe ea. Se răsturnă într-o parte – paharul îi zbură din mână, improșcându-i costumul cu suc – și se duse bândâbâc în apă, sfârșindu-și stângacea căzătură cu un genunchi și o mână proptite pe fundul iazului și cu celelalte două membre rășchirate într-un echilibru precar peste marginea peluzei.

Sabina încercă să își păstreze echilibrul, dar fără succes. Un picior îi alunecă în apă. Fata căzu pe spate, întinzându-se cât era de lungă pe iarbă, mai-mai să-și piardă pantoful ud, care i se bălângănea acum de degetele piciorului, peste marginea iazului.

— Nu pot să cred! mormăi abătut Matthew.

— Ești bine? Nu te-ai lovit? îl întrebă Sabina, ridicându-se în șezut.

Când se ridică în picioare și văzu poziția în care rămăsese Matthew, o apucă râsul.

Apucându-și poalele rochiei lungi, păși în iaz, îl prinse pe Matthew de braț și, continuând să râdă în hohote, îl ajută să iasă, cu chiu cu vai, din apă. Se așezară amândoi pe iarbă. Hainele lui erau pe jumătate learcă.

— Nu poate fi adevărat! se lamentă el. Nu mi s-a întâmplat așa ceva în viața mea!

Sabina râdea cu lacrimi, deși încerca din răspuțeri să nu facă prea mult zgomot. Matthew pufni și el în râs.

— Sunt sigur că verișoara ta are să se amuze copios pe seama mea, comentă el pe un ton ironic. Oare n-aș putea să mă strecor cumva afară din grădină?

— E prea târziu! exclamă Sabina, încercând să se oprească din râs. Ai făcut prea mult zgomot când ai plonjat în apă!

Matthew trase cu ochiul spre restul invitaților. Petrecerea parcă se oprise în loc și acum toți oaspeții de vază îi priveau încremeniți pe cei doi tineri care stăteau întinși pe iarbă, cu hainele șiroind de apă.

Tăcerea audienței fu întreruptă la un moment dat de Brigitte, care începu să chicotească și apoi să râdă în gura mare. Mica ei gașcă îi ținu isonul și, în mai puțin de un minut, întreaga adunare hohotea pe seama ineditului spectacol. Doar individul cu care se întreținuse Brigitte cu puțin timp în urmă nu părea să savureze cu adevărat gluma. Pe buze îi apăruse un surâs rece, superior. El nu făcea decât să tolereze cu răceală distracțiile grosolane ale celor inferiori lui.

Când se duse vorba că împiedicatul este american, invitații gustară și mai tare gluma și continuară să facă haz pe seama lui o bună bucată de timp.

Umilit, Matthew își ascunse fața în iarba tunsă scurt și Sabina îl auzi mormăind din nou:

— Nu pot să cred!

3

Baronul Heinrich von Dortmann

Pentru tatăl Sabinei, fiecare vizită la Berlin, departe de a fi aşteptată cu entuziasm, era chinuitoare.

În drum spre capitală, la gândul sejurului pe care urma să îl petreacă în agitata metropolă, i se punea mai mereu un nod în stomac.

Compania fiicei sale îl ajuta întotdeauna să se relaxeze, dar acum, deşi o avea pe Sabina alături, baronul rămase adâncit în gânduri pe tot parcursul călătoriei de întoarcere.

Se gândea la contrastul dintre zgomotul şi ritmul alert al oraşului şi liniştea vieţii de la ţară, la căile diferite pe care o iau oamenii în viaţă şi la cea pe care alesese el să o urmeze.

Revederea cu fratele său, precum cea din cadrul grandioasei petreceri din ajun, accentua de fiecare dată acest contrast şi îl făcea să cadă pe gânduri.

Îşi încheie cugetările la fel ca altă dată – simţindu-se extrem de recunoscător pentru viaţa lui, exact aşa cum era ea, şi bucuros că se întoarce acasă.

Călătoreau într-o tăcere liniştitoare. Baronul privi îndelung de o parte şi de alta a drumului pustiu de ţară.

Această câmpie pomeraniană din sudul Mării Baltice nu se număra, de bună seamă, printre cele mai frumoase locuri din lume.

Relieful era în mare parte plat şi monoton, fără piscuri înzăpezite, păduri dese sau măcar un fluviu care să îi dea culoare şi prestanţă. Nu era aici nimic despre care să se fi scris basme, legende sau măcar cântece.

Aici, vizitatorii nu erau întâmpinaţi nici de Schwazwald, nici de Dunăre şi nici de Alpi.

Pe linia de coastă care mărginea domeniul strămoșilor săi înspre mare nu se înălța niciun promontoriu maiestuos precum cele din Anglia sau din Scoția. Pe vremuri, aceasta fusese o zonă împădurită și peisajul era presărat și acum cu numeroase pâlcuri de copaci; dar arborii care creșteau pe pământul lui erau prea firavi și rari pentru ca un gnom din Pădurea Neagră – unul care se respectă, desigur – să le arunce măcar o privire. Iar în ceea ce privea fluviul Oder, care curgea la doar câțiva kilometri spre vest de ferma sa, nu era sigur dacă acesta putea fi revendicat de Prusia sau de Pomerania.

Nu, câmpia aceasta nu era cel mai frumos loc din lume, dar avea totuși ceva cu totul și cu totul special: pământul – un pământ negru, bun și mănos, pământ de semănat, pământ pe care ploile, vânturile calde și curenții oceanici îl pictau primăvara în verdele făgăduinței și al speranței, pământ din care creșteau vara lanuri aurii, ale cărui roade îi hrăneau toamna pe cei înfomețați.

Da, era un pământ fertil, ce mustea de misterele vieții.

Un pământ pe care descoperise că poate cultiva flori, o multitudine de arbori ornamentali, diferiți arbuști și alte câteva plante plăcute la vedere. Îngrijite așa cum se cuvine, rădăcinile acestora extrăgeau nutrienții din solul bogat, transformând ploaia, razele soarelui și țărâna neagră în cele mai minunate forme, culori și parfumuri.

Pe an ce trecea, florile, bobocii și frunzele din grădina sa îl învățau, prin simplitatea lor, tot mai multe despre misterele vieții și despre Creatorul tuturor astrilor, tuturor universurilor, tuturor trandafirilor, tuturor bărbaților și tuturor femeilor.

Țările și regatele stăpânite cândva de străbunii lui fuseseră de mult date uitării. În locul acestora, spuneau contemporanii săi, se ridica acum cea mai măreață națiune de pe fața Pământului, un mândru imperiu menit să împlinească visurile și ambițiile celui mai puternic popor din istoria omenirii.

El era unul dintre fiii acestui popor.

Totuși, în adâncul inimii, avea o profundă presimțire nefastă. Lumea se schimba. Repede... mult prea repede. Atât în est,

cât și în vest, luau naștere imperii. Imperii care, în rapacitatea lor, se temea că într-o bună zi vor călca în picioare câmpia verde peste care își plimba fericit privirea de pe balconul casei sale ori de câte ori avea un moment de răgaz.

Se rugă să nu aibă dreptate, dar inima îi rămase strânsă.

Baronul Heinrich von Dortmann, de descendență prusacă și pomeraniană, provenea dintr-o lungă linie de aristocrați, ce se număraseră de veacuri întregi printre cei mai mari proprietari de pământ din Europa centrală. De-a lungul timpului, regiunea cuprinsă între gura fluviului Oder și Golful Danzig și întinsă la sud până la cursul latitudinal al râului Warta și cursul longitudinal al fluviului Vistula a fost râvnită de regatul Poloniei, de cel al Prusiei și de cel al Pomeraniei deopotrivă. Pe parcursul ultimei jumătăți de mileniu, toate cele trei puteri au deținut, pe rând, controlul teritoriului și și-au revendicat suveranitatea acestuia.

Au stăpânit pământul, dar nu și pe purtătorii numelui von Dortmann. De-a lungul secolelor, pe când cele trei regate își disputau controlul regiunii, conții, baronii și viconții familiei continuau să se plimbe nestingheriți pe culoarele puterii, cot la cot cu regii și reginele, iar averile neamului von Dortmann creșteau neconținut. Iscusința în mânăuirea banilor și integritatea genealogică le-a adus descendenților nu doar un profit considerabil, ci și o mare putere de influență în partea de nord a regatului (germanic, polonez sau prusac, în funcție de perioadă). La jumătatea secolului XIX, printre membrii familiei se numărau deja mari comercianți, bancheri, politicieni și generali. Și desigur că existau în continuare și cei care lucrau pământul, ale cărui roade aprovizionau grânarele Dortmann cu dobândă grasă din Berlin, Viena și Hamburg.

De pe-acum, din acest ținut dispăruseră toți suveranii de odinioară. Prusacii și pomeranienii fuseseră înghițiți de o nouă rasă. Doar polonezii mai existau ca nație, dar și aceștia împinși mult spre est. Cu excepția celor de prin partea locului, probabil

că mulți ani de acum încolo, nimeni nu avea să știe că a existat vreodată *Prusia*.

Toată lumea auzise, în schimb, de *Germania*. Toată lumea auzise de *Germania* și toată lumea tremura.

Vărul lui era cel mai important constructor de nave din Danzig; fratele său, unul dintre cei mai respectați bancheri din Berlin; unchiul său, un mare comerciant și importator, care naviga cu vasele construite de vărul lor până în cele mai îndepărtate porturi din lume. Și totuși, Heinrich von Dortmann se mulțumise întotdeauna cu ocupația de fermier.

Tatăl și, înainte de el, bunicul său conduseseră domenii întinse la nord-est de Berlin, iar el găsea, la rândul-i, toată satisfacția de care avea nevoie în viață ocupându-se de moșia familiei, aflată la distanță de o sută patruzeci de kilometri de marele oraș. Nu părăsise niciodată continentul, dar vizitase Europa în lung și în lat, era instruit, vorbea trei limbi de circulație europeană, îl lăsa bucuros pe fratele său să se ocupe de finanțele și proprietățile sale și lipsa lui de ambiție era considerată de mulți membri ai familiei drept o anomalie.

Totuși, nimeni nu ar fi îndrăznit să spună despre el că este un prost. O fi fost Heinrich molcom la vorbă, dar toți știau că este un om înțelept și erudit, cu un caracter și o integritate de necontestat. Unde mai pui că milioanele de mărci din conturile sale de la Reichsbank ar fi oferit credibilitate și unui nebun.

Dar Heinrich von Dortmann nu era nicidecum un nebun. Persoana lui avea, ce-i drept, un anumit aer de naivitate la care făceau aluzie din când în când, în șoaptă și aruncându-și priviri cu subînțeles, unchiul și fratele său. Când voia, putea să dea dovadă de suficient rafinament; era gentlemanul de la țară *par excellence*, cu un simț al afacerilor îndeajuns de ascuțit pentru a aduce un profit frumușel în sipele familiei chiar și în timpul crahului de la începutul anilor 1930. După absolvirea facultății, petrecuse câțiva ani la cele mai mari ferme din Europa, învățând tot ceea ce trebuia să știe pentru a păstra moșia familiei la un nivel competitiv.

Dar avea niște idei atât de ciudate!... Obișnuia să facă niște afirmații de-a dreptul bizare, despre metafizică și despre dimensiunea spirituală a universului, cum îi spunea el. Otto declarase că este incapabil să înțeleagă ceva din aberațiile lui religioase. Totuși, le tolera așa cum se tolerează fantasmagoriile unui copil din simplul motiv că Heinrich, în calitate de frate mai mare, era asociatul majoritar al anumitor afaceri ale familiei la a căror conducere nu lua parte activă, fapt care lui Otto îi convenea de minune, căci nu ar fi fost nicidecum în interesul lui ca afacerile cu pricina să fie examinate îndeaproape.

Mai îngrijorătoare era generozitatea lui Heinrich față de semenii, pe care îi numea cu candoare „frați”. Pe vremea când era copil, acest idealism ridicol fusese tolerat ca fiind inofensiv. Nu de puține ori, de pildă, se întâmplase să găsească în bucătăria lor câte un puradel sfrijit de prin vecini, fiul unui zilier sau al unor imigranți săraci, ronțând o felie de pâine sau de prăjitură. Mama lor mai că părea să încurajeze aceste gesturi caritabile, iar Otto se mulțumise să le treacă cu vederea chiar dacă năravul lui Heinrich continuase și după atingerea maturității. Ajutorul bănesc acordat când și când celor nevoiași nu punea în pericol nici averea și nici statutul familiei. Așa că Otto a acceptat excentricitățile fratelui său, punându-le pe seama faptului că acesta petrecea prea mult timp la țară, înconjurat doar de câmpuri, tăcere, animale și aer curat.

Totuși, veneau vremuri noi și acum, pentru a-și menține poziția în societate, chiar și familiile renumite, cu o vechime seculară, trebuia să dea dovadă de prudență. Or, în aceste vremuri era de-a dreptul *imprudent* să fii mărinimos cu cine nu trebuia, indiferent cât de bun erai la inimă. Chiar și un cuvânt greșit putea să îi coste scump. Nu știai niciodată cine trage cu urechea.

Iată de ce, fratele și unchiul lui Heinrich își făceau griji pentru acesta și mai ales pentru ei înșiși și căutau din răspuțeri să îi modereze cumva sinceritatea brutală și nesăbuita mărinimie cavalierească. Dacă nu erau atenți, acest idealist putea să îi bage pe toți în bucluc.

4

Oportunistul

În acea zi, nu doar gândurile baronului von Dortmann se învârteau în jurul fratelui său bancher. În timp ce acesta se întorcea acasă, la țară, împreună cu fiica sa, un alt invitat al petrecerii organizate de Otto depăna în mintea-i sinistră evenimentele din ajun.

Acum tânărul agent al Gestapoului, al cărui chip dur și inexpressiv fusese remarcat cu o zi în urmă de fiul diplomatului McCallum, nu reflecta la frumoasa fiică a amfitrionului, care se dăduse peste cap să îl prindă în mrejele ei, ci la tatăl acesteia.

Din punct de vedere fizic, Emil Korsch era, într-adevăr, întruchiparea perfectă a prototipului de agent Gestapo. Matthew nu se înșelase. Totuși, ceea ce tânărul american nu avusese cum să vadă erau focurile înghețate ce ardeau sub masca exterioară a unei priviri goale și a unui zâmbet fals și rece. Spre deosebire de majoritatea naziștilor, Korsch era loial nu atât Reich-ului, cât lui însuși.

Avusese șansa de a afla din timp de petrecere și de a-și face rost de o invitație. Știa foarte bine că agenții Gestapoului nu erau întotdeauna bineveniți în anumite cercuri ale înaltei societăți. Chiar dacă se cunoștea cu nepotul lui Himmler, Korsch era conștient că statutul lui în cadrul organizației nu îi permitea încă să își facă apariția oriunde poțea fără a cere întâi permisiunea.

Dar asta se va schimba în curând, își spuse el.

După-masa trecută fusese numai ochi și urechi. Înregistrase în minte fiecare nume, fiecare persoană ce îi fusese prezentată, fiecare fărâmbă de conversație, fie ea cât de banală.

Pentru el nu exista nimic banal. Fiecare informație reprezenta o potențială oportunitate. Mai ales dacă era culeasă din cercuri înalte precum cele în care se învârtise ieri!

Brigitte era, într-adevăr, fermecătoare, dar Korsch era mai interesat de banii bancherului decât de nurii fiicei acestuia. În vremuri normale, banii puteau aduce influență și putere. Acum, însă, lucrurile stăteau exact invers: puterea putea fi transformată în bani!

Cu puțin noroc, oricine se putea îmbogăți în aceste timpuri impetuoase. Desigur că, în înșelătorul joc al puterii, existau atât câștigători, cât și perdanți.

Perdanții plăteau, pur și simplu, cu viața. Încă de la începuturile mișcării național-socialiste, metoda nazistă fusese caracterizată de lovituri de stat și epurări politice, aflându-se într-o discrepanță morbidă față de modernismul progresist și revoluția tehnologică a secolului XX. Incendierea Reichstagului în 1933 și, mai apoi, execuțiile sângeroase din Noaptea cuțitelor lungi în 1934 îndepărtaseră orice dubiu cu privire la consecințele pe care le vor avea de suportat cei care se trezesc de partea greșită a liniei fluide și mortale care delimita bunăvoința Führerului. Nu putea să nu se gândească la cruzimea regimurilor țariste din întunecata istorie a strămoșilor săi.

Pe de altă parte, celor care ieșeau triumfători le rămânca și mai mult de câștigat! În curând aceștia vor avea lumea la picioare. Un cerc restrâns va deține controlul întregii Europe și poate chiar al întregii lumi. Cei care au să răzbească vor deveni membri ai celei mai exclusiviste frății din lume.

Acea frăție își va avea baza chiar aici, în Berlin, iar el avea de gând să fie unul dintre membrii ei!

Involuntar, gândurile îi zburară de la Otto von Dortmann la fratele acestuia, baronul de la țară. La petrecere, cineva îi pomenise numele și Korsch își spusese că ar trebui să găsească o cale de a face cunoștință cu el; însă, luându-se cu altele, uitase cu desăvârșire de această intenție, iar acum era prea târziu. Ratase ocazia.

5

Moșia von Dortmann

Aleea ce ducea, șerpuind dinspre vest spre reședința von Dortmann, cunoscută sub numele de *Lebenshaus*, era mărginită de o parte și de alta de șiruri de mesteceni, întrerupte pe ici, pe colo de câțiva larici. Arborii - care creșteau în mod natural aici - fuseseră plantați de-a lungul aleii înguste în urmă cu câteva generații, iar acum coroanele lor atingeau o înălțime considerabilă.

Desigur că acum aleea era circulată de automobile, deși, urcând greoi panta dealului, acestea abia de depășeau viteza atinsă de o trăsură elegantă trasă de patru cai cu un secol în urmă. Pe o distanță de aproximativ patru sute de metri, drumul extrem de îngust permitea accesul unei singure mașini. Totuși, întrucât aleea era frumoasă și devenise un semn distinctiv al moșiei, niciunui dintre ultimii doi baroni nu îi trecuse vreodată prin cap să o lărgească.

Născut în 1894, Heinrich von Dortmann fusese înconjurat de automobile de când se știa. Tatăl său se numărase printre primii proprietari de automobil din rândul nobilimii germane. Prima sa mașină fusese un Rolls-Royce importat din Anglia, cu motor lateral, model numit „Fantoma de argint”. Acestuia i se adăugase un Duesenberg de fabricație germană, care stârnise invidia multor bărbați la vremea sa. Cu toate acestea, Heinrich nu putea să se împace întru totul cu progresul epocii moderne. Refuza și acum cu încăpățănare să paveze aleea, își folosea automobilul doar în caz de necesitate și continua să parcurgă călare orice distanță mai mică de zece kilometri.

Erau renumite atât grădina, cât și grajdurile von Dortmann. Baronul, soția și fiica acestuia erau tustrei niște călăreți desăvârșiți.

Printre angajații permanenți ai moșiei se numărau un grădinar și un grăjdar, ambii cu normă întreagă.

Baronul se gândea adesea că poate ar fi fost mai bine să fi trăit într-o altă epocă. *Pe vremea kaizerilor, de pildă, cândva în secolul trecut, înainte ca Marele Război să înghită întreaga Europă.*

Uneori, gândurile îl duceau înapoi în trecut și aproape că își imagina că *Lebenshaus* era din alte vremuri, când viața avea un ritm mai domol și lucrurile erau mai simple. De fiecare dată, călătoria spre casă reprezenta pentru el nu doar o trecere de la zgomotul urban la simplitatea rurală, ci și o întoarcere în timp.

Chiar dacă nu îi stătea în putință să încetinească ritmul nebun al prezentului, putea cel puțin să își transforme căminul într-un refugiu. Aceasta era, de altfel, semnificația numelui pe care îl dăduse casei. Familia sa nu era nevoită să țină pasul cu ritmul frenetic al tobelor berlineze. Nu erau nevoiți să se lase atrași în vârtoarea unor evenimente neplăcute. Era hotărât să păstreze liniștea acestui loc și să i-o ofere oricui căuta, la fel ca el, să se retragă din vârtejul acestui secol grăbit și impersonal.

În timp ce conducea spre casă, își aminti cât de entuziasmată fusese Sabina când vorbiseră despre vizita la Berlin.

Și atunci medita la viitor, plimbându-se agale prin întinsa *Frühlingsgarten* de lângă casă, pe cărarea împrejmuată de gard viu, arbuști ornamentali și pomi înfloriți. De vreo două ori se aplecase să aranjeze solul de la baza trandafirilor, dar gândul îi rămăsese tot la apropiata călătorie.

Era un pământ mănos. Pământul *lui*.

Dar cât timp va mai rămâne al lui?

Sprîjinindu-se într-un genunchi, își afundă degetele în țărâna brună și grasă, apoi ridică mâna și lăsă pământul să i se scurgă printre degetele răsfirate, desfătându-se cu culoarea, textura și mirosul lui.

Deși era posesorul unei averi considerabile, pentru baronul von Dortmann, plantele pe care le cultiva – și tot ceea ce reprezentau ele – se numărau printre cele mai neprețuite comori ale sale. Din tufe de lângă el tăie cu cleștele doi trandafiri –

unul roșu pentru soție și unul alb pentru fiica sa – apoi se ridică în picioare.

Făcu câțiva pași, apoi se opri și își plimbă încântat privirea peste panoramă. Mai jos, pe povârniș, se înălța, înspre sud, o pădure de pini, din care se șteia un pârau ce curgea șerpuit spre dealul de pe moșia sa înainte de a o lua înspre sud, unde urma să se verse în marele râu. În depărtare, lanurile mănoase se întindeau în toate direcțiile. Indiferent ce se va alege de el, acesta era un pământ minunat. Fusese binecuvântat cu un adevărat corn al abundenței.

Deodată, pe cărare apăru fiica sa alergând.

— Papa, papa! Te-am căutat peste tot.

— Și iată că m-ai găsit, Sabina! îi răspunse el zâmbind. Poftim, am cules trandafirul acesta special pentru tine.

— O, mulțumesc, papa! exclamă Sabina, mirosind floarea.

— Ei, și acum spune-mi, te rog, de ce mă căutai.

— Vorbeai serios adineauri, când mi-ai spus că pot să vin cu tine la Berlin, la petrecerea unchiului Otto?

— Cât se poate de serios. Mama ta ce zice?

— Mama a spus că, împreună cu tine, m-ar lăsa să mă duc și până în Rusia.

— Chiar și mie mi-ar fi teamă să mă duc acolo, râse baronul. Deși încerc să văd binele în toți semenii noștri, recunosc că bolșevicii nu îmi inspiră mare încredere. Ei, dar ce contează? Noi nu mergem în Rusia, ci la Berlin.

— O, abia aștept! Când plecăm?

— Măine, la răsăritul soarelui.

Asta se întâmpla cu două zile în urmă. Acum se întorceau din nou acasă. Automobilul – un Mercedes fabricat în 1934 – rula printre șirurile de copaci pe alea care ducea sus pe deal. Trecură de culmea mai joasă, lăsară în urmă mestecenii și Heinrich viră pe lângă fântâna din piatră, mult prea bogat împodobită pentru gustul lui, care trona în fața intrării.

Uriășul cal de piatră, din a cărui gură țășnea într-un jet constant apa pompată din pâraul de la poalele dealului, se înălța,

Într-un echilibru precar, pe picioarele din spate și avea o privire feroce, merită desigur să intimideze pe oricine ar fi călcat moșia cu gânduri rele. *O santinelă cu totul deplasată într-un mediu rural atât de liniștit*, gândea baronul ori de câte ori dădea cu ochii de înfricoșătoarea statuie.

Imobilul cal de pază era acolo din vremea copilăriei sale și, din câte știa el, acesta nici nu speriasse vreodată pe cineva și nici nu stârnise cuiva un alt sentiment în afară de un profund dezinteres. Iarna, ori de câte ori se pornea o furtună, Heinrich se ruga în sinea lui ca odioasa sculptură să fie luată de vânt sau măcar distrusă în mod ireparabil. El nu ar fi fost niciodată în stare să o distrugă în mod intenționat. Totuși, ar fi preferat mai degrabă să planteze trandafiri în mijlocul acelei alei circulare și spera în secret ca un vânt nordic extrem de violent să îl ajute cumva în această privință.

Din păcate, însă, hâda și tăcuta creatură rezistase eroic tuturor rafalelor cu care fusese asaltată timp de o sută de ani și continua să stea cabrată, scuipând apă spre toți cei care îndrăzneau să se apropie de moșia von Dortmann.

Baronul parcă mașina în fața casei. O va duce în garaj mai târziu. Atât el, cât și Sabina erau nerăbdători să o revadă pe stăpâna casei.

Lăsară armăsarul de granit în urmă și porniră spre ușă. Casa era un complex alcătuit din două aripi așezate în formă de L, ambele construite pe trei niveluri. Una dintre aripi includea un turn frumos ornamentat, care putea fi văzut de la distanță din oricare punct al câmpiei de la poalele dealului. Privită din afară, construcția părea fadă, lipsită de strălucire, nelăsând nicidecum să se întrezărească minunatul conac ce se ascundea în interiorul zidurilor sale de piatră.

Dacă ar fi fost mai mult înaltă decât răsfirată, cu ferestrele și arcadele mai bogat împodobite și situată de-a lungul Rinului sau într-o vale din sălbaticii munți scoțieni despre care baronului îi plăcea atât de mult să citească, atunci clădirea ar fi putut purta, fără doar și poate, numele de castel.

Dar întrucât ea era situată în câmpia baltică din Pomerania, i-au spus, simplu, *Lebenshaus*.

Totuși, arhitectura nepretențioasă nu știrbea cu nimic aspectul magnific al locului. Aici dealurile nu erau foarte înalte, înălțându-se doar puțin deasupra Mării Baltice și a văii Oderului, care curgea la vest. Reședința Dortmann era situată pe culmea unei coline, la o sută de metri peste nivelul mării și, în jurul acesteia, cu aproximativ cincizeci de metri mai jos, pe un vast platou circular, se întindeau lanurile în toate direcțiile.

După toate probabilitățile, cu cinci sute de ani în urmă, familia alesese acest loc din considerente legate mai mult de apărare decât de agricultură, ceea ce explica faptul că, spre deosebire de majoritatea fermelor din Germania, aici hambarele și grajdurile nu erau anexate clădirii principale. Casa care fusese construită inițial pe vârful dealului a fost ulterior completată cu noi structuri, dărmată, parțial incendiată, abandonată pentru o vreme și reconstruită de încă trei-patru ori.

Mulți și-ar fi dorit să fie demolată complet și apoi reconstruită oriunde altundeva. La sfârșitul fiecărei zile de muncă istovitoare, zilerii epocii moderne – la fel ca șerbii care lucraseră pe aceste câmpuri în epoca feudală – blestemau urcușul anevoios până la casa din vârful colinei.

Și totuși, acolo sus, pe deal, centrul moșiei rămăsese în picioare, secol după secol, până în prezent.

Intrară în casă. Fațada principală era îndreptată spre vest. Această parte a clădirii era dispusă de-a lungul unei axe nord-sud aproximative, unindu-se în partea de nord cu cealaltă aripă, ce se întindea, ascunsă privirii, în spate, spre est. Cele două corpuri de clădire împrejmuiau parțial spațioasa curte interioară, protejând-o de vânturile dinspre apus și miazănoapte. Atunci când vântul bătea, însă, dinspre Rusia, nu era nimic de făcut: strângeai din dinți sau rămâneai înăuntru. Cum astăzi, însă, nu bătea deloc vântul, o găsiră pe Marion în curte și aceasta primi câte un sărut de la fiecare.

Din curtea acoperită de iarbă, în mijlocul căreia se afla un mic heleșteu înconjurat de trandafirii preferați ai baronului – aranjament mai pe gustul lui, care fusese gândit chiar de el – coborau niște trepte ce duceau în două direcții: în partea de sud și în cea de est a Grădinii Primăverii. Vizavi de locul în care se uneau cele două aripi ale casei, cu vreo zece metri mai jos de colțul sud-estic al curții, se înălța falnic un pitoresc stejar bătrân. Sub ramurile copacului, ce se întindeau spre văzduh ca niște aripi, se adăpostea o veche bancă de piatră.

Spre est, dealul era presărat cu vreo cinci-șase clădiri construite din piatră și lemn – anexe necesare la o fermă: hambare, grajduri, ocoale, șoproane și magazine pentru unelte agricole. Acestea se întindeau de pe platou în jos, de-a lungul povârnișului de est și nord-est, ultimul grâнар ridicându-se chiar pe câmpie, în mijlocul lanurilor de porumb. Printre construcții creșteau o multitudine de arbori, toți plantați fie de baron, fie de tatăl acestuia. Mânați de aceeași pasiune pentru frumos, ambii se străduiseră să transforme ferma într-un loc cât mai plăcut ochiului.

Baronul von Dortmann și familia sa locuiau în aripa de vest a clădirii principale, cealaltă aripă fiind ocupată de servitorime, angajații fermei și lucrătorii agricoli. Mai nou, această ultimă categorie consta în cel mult o duzină de muncitori pe an, la care se adăugau, în timpul culesului, mai mulți localnici plătiți cu ziua.

Baronul era înzestrat nu doar cu simț estetic, ci și cu un deosebit simț practic. Întotdeauna la curent cu noile descoperiri tehnologice, acesta achiziționa an de an utilaje tot mai moderne, fapt care redusese constant numărul oamenilor și cailor necesari pentru munca câmpului. Așa se face că acum aripa estică era pe jumătate goală. Multe încăperi erau neocupate, altele fuseseră transformate în cămări și magazine, iar două sau trei dintre cele situate pe colț, acolo unde se îmbinau cele două aripi, erau păstrate pentru oaspeți, deși în aripa de vest a clădirii existau deja cel puțin zece camere de oaspeți. Odăile personalului erau situate la parter și la etajul întâi. Cel de-al doilea cat al aripii estice era pustiu și tăcut ca un mormânt.

Pregătirea bucatelor și servirea mesei avea loc la parter. Bucătăria se afla pe colț, între cele două aripi ale casei, învecinată, spre vest, cu sufrageria stăpânilor, și spre est, cu cea a angajaților. Ceva mai jos pe colină, în jurul colțului nord-estic al clădirii, se întindea o luxuriantă grădină de zarzavaturi.

În partea superioară, casa era întărită de un parapet înalt de aproximativ un metru, care împrejmuia, pe acoperișul din partea de nord-est, un balcon rectangular. Ingeniosul detaliu arhitectonic să fi fost adăugat în scopul observării mișcării inamicului sau, poate, cel al supravegherii lucrătorilor de pe vastele câmpuri ce se întindeau ceva mai jos? Ar fi fost interesant de știut, dar speranța de a căpăta un răspuns la această întrebare se pierduse de mult în negura timpurilor.

Oricum, important este că, în zilele senine, acest balcon oferea o vedere panoramică spre sud-est, înspre Poznań, și spre sud-vest, înspre Berlin, iar în zilele cu adevărat însorite mai că reușeai să vezi Marea Baltică, aflată la o distanță de cincisprezece-douăzeci de kilometri spre nord.

Baronului von Dortmann îi făcuse întotdeauna mare plăcere să admire liniștitul peisaj de țară de la înălțimea acestei terase. Fusesse dintotdeauna unul dintre locurile lui preferate de pe tot cuprinsul moșiei. Totuși, în ultima vreme, ceea ce vedea de aici cu ochii minții îl umplea de neliniște. Privea spre Berlin, întrebându-se ce se va întâmpla de acum încolo, apoi își întorcea privirea spre est, unde se întindeau, la orizont, Polonia și Prusia, dureros de conștient de faptul că *Lebenshaus* se afla chiar în mijlocul unui conflict tot mai pronunțat între noile forțe ce guvernau Germania și vechiul regat al lui Bismarck. Iată de ce, priveliștea văzută de aici, de sus, îl făcea mai nou să ofteze și îi umplea sufletul de neliniște.

De la balcon se vedea perfect curtea de mai jos și, dincolo de aceasta, celălalt refugiu preferat al baronului, locul care părea să îi fie legat direct de suflet: grădina.

6

Ochii din umbră

Aceste locuri aveau să fie înțesate de ochi iscoditori abia peste vreo doi-trei ani.

Führerul și acoliții lui îi pregăteau deja pe cei care, mai târziu, aveau să le pună în aplicare doctrina plină de cruzime, ucigând în fașă orice mișcare potrivnică nazismului. Totuși, prezența acestora nu se făcuse încă pe deplin simțită și cetățenii națiunii încă nu tremurau – cum o vor face în curând – la vederea unui agent al poliției secrete.

Cu toate acestea, lumea se afla deja într-o permanentă stare de vigilență. În astfel de vremuri, se impunea să fii precaut. Să îți alegi cu mare atenție fiecare cuvânt, fiecare prieten și chiar fiecare gând.

Individul își croia drum printr-o pădure deasă. Era încălțat cu cizme, dar nu avea călcătura grea a unui soldat. Putea fi un vânător sau un om obișnuit care ieșise, pur și simplu, să facă o plimbare matinală prin pădure.

Dar nu era nici una, nici alta.

Posesorul cizmelor care înaintau printre copaci și boschete se afla într-o misiune cu totul diferită, de factură foarte personală. Deși se afla la o distanță de mai mulți kilometri de orice ființă umană, natura clandestină a acestei misiuni îl făcea să calce cu mare băgare de seamă. Nu voia să facă zgomot, în caz că s-ar găsi cineva pe aproape.

Era devreme. Chiar și într-un ținut unde jumătate din populația activă se trezea la revărsatul zorilor, era puțin probabil să întâlnească pe cineva în acest hățiș. Poate doar câțiva iepuri de câmp și niscaiva câprioare. Era în siguranță. În jur nu era nimeni

care să îi observe mișcările. În dimineața aceasta, doar ochii lui vor urmări pe furiș, mișcările *altcuiva*.

Știa că fuseseră plecați și că ar fi trebuit să se întoarcă ieri după-masă. Dar trebuia să se asigure.

În ultima vreme, venea des aici să stea la pândă. Cunoștea deja moșia ca-n palmă. Din păcate, nu putea vedea ce se întâmplă în interiorul zidurilor casei, în spatele ușilor și al ferestrelor, așa că trebuia să se mulțumească cu exteriorul.

Pe măsură ce înainta pe panta ascendentă, copacii se răreau, ușurându-i urcușul.

Peste alte cincisprezece minute, ajunse la destinație, în vârful dealului. Se așeză în observator, își scoase binoclul și cercetă câmpurile ce se întindeau mai jos, oprindu-se asupra impunătoarei case de pe colină. Vedea totul cu claritate. Acum nu îi mai rămânea decât să aștepte – chiar toată ziua, dacă era necesar.

Lucrătorii erau deja pe câmpuri. Dar nu ei îl interesau. Întoarse încet binoclul, zăbovind asupra celor două ferestre de la etajul întâi, din extremitatea stângă a casei, dar nu văzu nimic înăuntru.

Rămase tăcut, înconjurat de liniștea pădurii, și așteptă. Uneori ieșeau din casă devreme, dar erau și zile în care trebuia să se înarmeze cu un munte de răbdare pentru a-și atinge scopul. Dar nu se grăbea. Avea toată ziua la dispoziție.

Trecură câteva ceasuri. Pe moșie se desfășura o activitate frenetică, dar nu de genul celei pentru care se trezise cu noaptea în cap și bătuse atâta amar de drum. Totuși, continuă să scruteze atent zările cu binoclul, în căutarea ființei care îl interesa.

Deodată văzu deschizându-se ușa balconului de pe acoperiș. Inima începu să îi bată nebunește!

lat-o, în sfârșit! Ca de obicei, are o carte în mână.

Fata se așeză și se sprijini cu spatele de parapet. Ce n-ar fi dat să vadă ce citește! O privi timp de douăzeci și ceva de minute. Stătea nemișcată, fără a bănuși că activitatea ei matinală este urmărită de doi ochi străini.

La un moment dat își înălță privirea, ca și cum ar fi cugetat la pasajul pe care îl citea, apoi se ridică și intră repede în casă.

Martorul din umbră așteptă.

După cinci minute o văzu ieșind, cu cartea în mână, traversând curtea, trecând pe sub arcada de piatră și apoi dispărând în desișul grădinii. Încercă să îi urmărească mișcările, dar vegetația era prea deasă și, preț de vreo două minute, îi pierdu urma.

În timp ce încerca să o repereze din nou, observă, cu coada ochiului, o mișcare în apropierea casei. Întorcându-și rapid binoclul în direcția aceea, îl văzu pe baron.

Nu strica să îl observe cu atenție și pe domnul baron. Mai știi, poate chiar el era cheia întregii situații!

Heinrich von Dortmann tocmai ieșise din casă și acum, la fel ca fiica sa, traversa agale curtea.

Baronul este mai înalt, își spuse observatorul. Va fi mai ușor să îi urmăresc mișcările.

Der Frühlingsgarten

La sud de casa baronului von Dortmann, pe o suprafață de aproape un hectar, se întindea spațiosul parc presărat cu o puzderie de tufe și alei șerpuite pe care bătrânul Dortmann îl numise *Der Frühlingsgarten* – Grădina Primăverii – și pe care fiul său, actualul baron, datorită studiilor sale aprofundate, îl transformase într-un paradis verde care stârnea invidia oricărui horticultor din țară.

Grădina era situată pe povârnișul dinspre sud, la poalele căruia curgea un pârau și creștea o pădure de pini. Baronul terasase întregul spațiu și îl presărase cu o sumedenie de varietăți de plante și un labirint de alei, poteci, scărișoare, podețe, tufe de gard viu, umbrare, cotituri și curți ascunse, pline cu specii de plante și flori rare, astfel încât, odată ajuns în inima grădinii, uitai cu desăvârșire că aceasta nu fusese construită pe un teren plat.

Problema e că, odată ajuns în mijlocul acestui labirint verde, uitai cu desăvârșire și calea de întoarcere. În afară de baron, soția lui, Marion, și fiica lor, Sabina, oricui îi era ușor să se rătăcească aici. Nu puțini oaspeți avuseseră nevoie de ajutorul gazdei pentru a găsi drumul spre ieșirea din grădină.

O astfel de întâmplare nefericită, când se rătăcise în partea de răsărit a povârnișului, undeva între prețiosul arbore de Sequoia adus de unchiul baronului tocmai din China și pâlcul de pruni ornamentali pitici, l-a determinat pe un musafir năucit să ceară insistent ca denumirea înscrisă pe arcada de piatră ce făcea legătura între curte și parcul botanic de mai jos, să fie schimbată din *Der Frühlingsgarten* în *Der Geheimnisgarten* – Grădina misterioasă.

— Grădina mea ascunde, într-adevăr, multe mistere, răspunsese baronul, râzând încântat, dar nu de tipul celor la care te referi dumneata. Nu, eu consider că este mai bine ca numele parcului să rămână în continuare Grădina Primăverii, iar cei care sunt dornici să îi descopere misterele mai adânci vor fi oricând bineveniți să o facă.

Dacă ar fi fost posibil să cuprinzi cu privirea întreaga grădină măcar și într-o singură direcție, poate că nu ar fi fost cu totul exclus să dibuiești cumva drumul de întoarcere; doar că baronul nu proiectase parcul de așa manieră. Fiecare componentă a întregului – incluzând aici fiecare alee, curte miniaturală, umbrar sau grădiniță interioară – era mărginită de un gard viu înalt de vreo doi metri, peste care doar un gigant ar fi putut răzbi cu privirea. Baronul, care dorise să păstreze în acest fel solitudinea necesară contemplării rarităților botanice din interior, își atinsese cu vârf și îndesat scopul, lăsându-și invitații nu doar fără grai, ci, în repetate rânduri, și fără curajul de a înfrunta din nou o asemenea aventură. Orientarea spre sud făcea ca versantul să fie scăldat de lumină pe tot parcursul anului, fapt care i-a permis baronului să cultive și câteva specii tropicale.

Vasta grădină, separată de curtea din spatele casei printr-o mare arcadă din piatră, se întindea pe întregul povârniș, până dincolo de pâraul ce curgea la poale. Din meandrele formate de pârau în fundul văii, înainte de a-și continua cursul spre vest, de-a lungul câmpiei, baronul improvisase o serie de cascade miniaturale, lacuri minuscule, scăldători pentru păsări și heleșteie.

De cele mai multe ori, înainte de a-i trimite să exploreze singuri adâncurile grădinii, amfitrionul își ducea oaspeții în curtea de deasupra acesteia sau pe balconul de pe acoperișul casei pentru a le oferi un tur vizual al locului. Deși din această poziție puteai să privești peste împrejurimile cu gard viu și, teoretic vorbind, era chiar posibil să îți faci o hartă mentală a complexei grădini, odată ajuns la fața locului, înconjurat de miriada de cotituri ale înaltului gard viu, te simțeai brusc complet lipsit de simțul orientării.

Astăzi, baronul von Dortmann își găsi fiica acolo unde o găsea adesea: în mijlocul trandafirilor din inima grădinii.

Era o dimineață caldă. Fata ședea pe una dintre băncile din lemn de stejar pe care baronul le comandase special pentru grădina de trandafiri, citind liniștită, cu cartea așezată pe genunchi.

Tatăl ei se apropie în tăcere și, înainte de a-și face simțită prezența, privi preț de o clipă scena plină de serenitate.

Sabina avea ochii de un albastru intens ai mamei sale și o coamă blondă tipic teutonă moștenită de la tatăl ei de rasă ariană pură – o combinație ce îi vrăjise pe bărbații de origine celtă cu mii de ani înainte ca baronul să se fi îndrăgostit de Marion din cu totul alte motive.

Mulți spuncau că fata moștenise și răsul baronului, dar el nu credea una ca asta.

Da, fiica lui era o ființă *plină* de viață și de voie bună și, când râdeau împreună, cum se întâmpla adesea, se simțea, ce-i drept, o ușoară asemănare; dar atunci când Sabina izbucnea în râs, cu gura până la urechi, descoperindu-și dinții de un alb strălucitor, timbrul muzical al râsului ei melodios era plin de o voioșie senină cu totul aparte, în privința căreia baronul era convins că nu are niciun fel de merit.

Acum Sabina avea șaisprezece ani și, deși la trup începea deja să semene a femeie, ea era în continuare, din nenumărate puncte de vedere, fetița lui dulce și inocentă, ce îmbrățișa viața cu iubirea jucăușă a celor care încă nu s-au înfruntat cu amarele greutăți ale vârstei adulte. Aflată în prag de maturitate, fata încă se bucura ca un copil de micile descoperiri cotidiene, dar din când în când în expresia feței se citea deja feminitatea ce începea să îmbobocească în frageda-i făptură.

Baronului i se strângea inima ori de câte ori realiza cât de scurte erau aceste ultime clipe de inocență care îi rămăneau de împărtășit cu ea.

Câte ore petrecuseră împreună aici, în grădina de trandafiri!... Ea îl ajutase să planteze cele peste cincizeci de exemplare care le aduseseră amândurora atât de multă bucurie de-a lungul

anilor. Aici o ținuse pe genunchi, printre aceste șiruri de trandafiri o purtase pe umeri, vorbindu-i entuziasmat despre noile soiuri importate. Aici îi citise povești, aici îi ștersese lacrimile, aici îi vorbise din adâncul inimii despre câte și mai câte.

Acest spațiu, prin pacea lui, constituia un univers în sine. Baronul venea aici atunci când voia să aibă un moment de solitudine, să mediteze, să se roage. Acesta era sanctuarul lui, locul în care se putea retrage în tăcere. Printre acești copaci și arbuști împrejmuiți de gard viu îi împărtășise fiicei sale mare parte din credința lui, din adâncurile sufletului său.

Un specimen aproape perfect al excelenței fizice teutone atât de prețuită de contemporanii săi, baronul von Dortmann nu era un bărbat care să treacă neobservat. Înalt de 1,88 m, acesta impunea respect nu doar prin statură, ci prin întreaga-i înfățișare. Izbitor de chipeș, părea făcut pentru a ocupa o poziție importantă în cadrul unei corporații sau chiar al *Reichstagului*. Structura lui sufletească făcea, însă, ca baronul să se simtă cu adevărat fericit mai ales atunci când purta haine de lucru și o pereche de cizme tocite și avea mâinile mânjite de pământul negru și gras pe care îl iubea cu atâta pasiune.

Părul bogat și sănătos, odată blond, i se închisese la culoare cu timpul și începea să încărunească. Podoaba capilară, ce îi ajungea până la urechi, avea firul prea gros pentru a forma o cărare perfectă pe creștetul capului, oriunde ar fi fost ea, caracteristică la care contribuia și faptul că baronul nu purta decât arareori pălărie și petrecea foarte mult timp afară, în ploaie și în vânt. Sub această coamă năvălășă se întrezărea o frunte rectangulară lată și extrem de expresivă, ale cărei cute nu erau nicidecum unele de îngrijorare. Sprâncenele de grosime medie, ce aminteau de blondul de odinioară al podoabei capilare, aveau aceeași expresivitate, încadrând perfect ochii.

Fața era pătrată, perfect proporționată, cu linii bine definite. Pomeții înalți și proeminenți îi accentuau obraji ușor supti, cu osatura perfect sculptată, întregiți în partea de jos cu un maxilar pătrat, clar definit, acoperit de un strat adipos aproape insesizabil.

Buzele, deși mai degrabă subțiri, aveau și ele o expresivitate aparte datorită sonorității vocalelor germane, care determinau o serie diferită de mișcări ale gurii la rostirea fiecărui cuvânt – mișcări ce căpătau o turnură interesantă atunci când baronul vorbea într-o limbă străină, afectându-i în mod subtil întreaga înfățișare.

Von Dortmann avea o voce dulce, chiar catifelată, de bari-ton, rezonantă și impunătoare fără a fi groasă sau stridentă, aparținând parcă unui *Meistersinger* obișnuit să țină sub control o abundență de sunete. Deși nu se impunea nicidecum prin volum, timbrul era o confirmare clară a rezervelor de energie ce se ascundeau dincolo de învelișul exterior. Era o voce care *se cerea ascultată* chiar dacă vorbea în șoaptă. O voce care impunea respect prin puterea interioară care rezona în ea. Pentru a se face auzit, baronul nu trebuia să ridice tonul sau să recurgă la trucuri oratorice ieftine așa cum o făceau, de pildă, cei aflați în momentul acela la cârma națiunii, pentru a-și masca nesiguranța și lașitatea.

Baronul von Dortmann era, din cap până în picioare, întruchiparea bărbatului teuton de altădată, fiecare trăsătură a sa emanând prestanță și caracter.

Totuși, el se ridica deasupra semenilor săi nu atât datorită acestor caracteristici fizice, cât datorită forței spirituale pe care o emana prin toți porii ființei sale, forță reflectată mai ales în privire. În ochi – de un albastru mai deschis decât cei ai soției sale – se citea mereu bucuria de a trăi, pacea interioară a unui om mulțumit de soarta sa, iubirea adâncă și trainică pe care o nutrea pentru tot ceea ce avea viață. Acești ochi învățaseră de mult să privească *în interior* și să nu se mulțumească niciodată cu ceea ce se vede la suprafață.

Heinrich von Dortmann era făcut, într-adevăr, din cu totul alt aluat decât contemporanii săi din cadrul Reich-ului german. Singurul său țel în viață se afla la antipodul a tot ceea ce reprezenta Reich-ul și ideile promovate de acesta. În pofida titlului său nobiliar și a *germanității* numelui și neamului său, moștenirea lui se întindea dincolo de pământurile unde trăiseră strămoșii săi

celtici, departe în sud și în est, de o parte și de alta a Mediteranei. Acolo se aflau adevăratele lui rădăcini, care nu erau legate de rudele sale de sânge, ci de renașterea lui din Duh, așa cum este ea prezentată în cel de-al treilea capitol din Evanghelia după Ioan. Da, el știa că este unul dintre fiii lui Dumnezeu, unul dintre fericitele Neamuri despre care vorbesc Petru și Pavel, ce fuseseră primite în rândul urmașilor lui David. Chiar dacă nu prin naștere, era evreu prin credință și așadar unul dintre fiii și urmașii lui Avraam.

Totuși, în Germania anilor 1930, nu era nici sănătos și nici prudent să nutrești astfel de sentimente. Baronul Heinrich von Dortmann nu era genul de bărbat care să se lase condus de frică, dar se temea pentru viitorul celor dragi, cu precădere cel al fiicei și al soției sale. În ce lume va trăi Sabina? Va fi înconjurată în continuare de pacea pe care o cunoscuse de-a lungul copilăriei sau va trebui să verse lacrimi amare, ce îi vor șterge pentru totdeauna zâmbetul plin de nevinovăție? Va putea el, oare, să...

Se opri. Nu putea să-și pună asemenea întrebări. Nu avea niciun rost. Nu avea cum să știe ce ascunde viitorul și nu renunțase în întregime la speranța că încă nu era prea târziu ca lucrurile să se schimbe în bine.

Oftă adânc și, alungând melancolia ce pusese stăpânire pe el, păși în grădina de trandafiri.

Observatorul din umbră îi urmărea posomorât. Deși n-ar fi înțeles o vorbă, tare ar fi vrut să audă ceea ce își spuneau.

8

Misterul grădinii

Sabina ridică privirea și îi zâmbi tatălui său.

— Bună ziua, papa.

— Pari adâncită în gânduri, draga mea. Ce citești?

— Volumul pe care mi l-ai dat tu. Cartea scoțianului în traducerea domnului Asher.

— A, da! Herr Asher, prietenul nostru din Berlin, le face un mare serviciu germanilor prin traducerile sale. Și cum ți se pare cartea?

— Diferită de tot ceea ce am citit până acum. Tare mi-ar plăcea să văd dacă aș putea să o lecturez în limba engleză!

— Am să îl întreb pe Herr Buchmann dacă nu are cumva un exemplar original în librărie. Deși mă cam îndoiesc. În vremurile de azi publicațiile străine și mai ales cele de acest tip nu sunt bine văzute în anumite cercuri. Eu am în bibliotecă câteva ediții originale ale unor cărți englezești, dar mă tem că aceasta nu se numără printre ele. Oricum, am să văd ce pot face, Sabina dragă.

— Îți mulțumesc, papa.

— Și unde ai ajuns cu cititul?

Sabina îl privi o clipă în ochi, apoi schiță un zâmbet poznaș.

— Cred că am înțeles de ce mi-ai recomandat tocmai *această* carte.

— Insinuezi cumva că aș fi avut vreo intenție ascunsă? întrebă baronul, prefăcându-se că nu înțelege unde bate fiica lui, deși zâmbetul sugubăț care îi apăruse în colțurile buzelor infirma clar acest lucru.

— Papa, știai foarte bine că am să găsesc acest pasaj.

— Habar nu am despre ce vorbești.

— În ziua în care mi-ai dat cartea mi-ai vorbit la nesfârșit despre *Der Frühlingsgarten* și despre grădini în general. Mi-ai spus că ție îți plac cel mai mult grădinile mai vechi, care au o istorie în spate. Știi că nu ai uitat!

— Într-adevăr, răspunse baronul, zâmbind pe sub mustață, parcă îmi amintesc acea conversație...

— Te-am întrebat de ce, și tu mi-ai spus că în astfel de grădini sunt îngropate lucruri ce așteaptă momentul potrivit pentru a ieși din nou la lumină. Iar eu am spus că, pentru a putea lua asemenea hotărâri pe cont propriu, pământul, semințele, bulbii și rădăcinile ar fi trebuit să fie toate înzestrate cu rațiune.

— Iar eu ți-am răspuns că nu mă referisem atât la plante, cât la adevăruri.

— Iar apoi mi-ai zis că, deși nu *gândesc*, toate lucrurile ascunse în pământ sunt expresia minții lui Dumnezeu, care caută neîncetat căi din cele mai ingenioase pentru a se arăta ochilor celor care vor să vadă. Ai spus că, atunci când a făcut semințele și pământul și plantele și copacii, Domnul le-a dat viață din Sine, care este fără de moarte, și de aceea ele așteaptă mereu momentul oportun pentru a renaște și a înflori din nou.

Baronul râse în barbă. Sabina îl bătea cu propriile arme!

— Se pare că îți amintești extrem de bine conversația, observă el.

— Țin minte tot ce îmi spui tu despre grădină și despre ceea ce crește în ea, răspunse Sabina, de data aceasta extrem de serioasă.

— Mă bucur, fata tatei. Fiecare rod al pământului spune o poveste despre Creatorul său.

— Cu ajutorul tău am ajuns să descopăr și eu multe dintre ele.

— Sunt mistere, adevăruri ascunse, care se arată doar celor perseverenți.

— Dar de ce, papa? Nu e voia Domnului ca toți să știe cât mai multe despre El?

— Ba da.

— Bine, dar atunci de ce există atâtea mistere? Atât de multe lucruri greu de înțeles?

— Din același motiv pentru care cele mai spectaculoase plante dintr-o grădină se ițesc din pământ doar într-o anumită perioadă a anului, pentru un răstimp foarte scurt, în care se arată cu adevărat doar celor care le iubesc.

— Mă tem că nu înțeleg, papa.

Baronul făcu câțiva pași, scoase un cuțit din buzunar și tăie dintr-o tufă apropiată un trandafir de un oranj intens, cu petale bogate, larg deschise. Reveni apoi la bancă, se așeză lângă fiica sa și îi întinse floarea.

— Această floare ți se pare spectaculoasă? o întrebă el.

— Da... desigur. Este frumoasă.

— Crezi că prietenii invitați de Otto la petrecerea sa de deunăzi s-ar fi oprit să admire un astfel de trandafir?

— Da. Priveau admirativ toate plantele înflorite și toate florile așezate în glastrele din grădină.

— Crezi că le admirau din aceleași motive pentru care le admirăm noi doi sau doar pentru că erau frumos colorate și parfumate?

— Ce vrei să spui? Nu le admirăm și noi pentru coloritul și parfumul lor?...

— Ba da, dar mai ales pentru adevărurile mai adânci pe care au să ni le spună... pentru misterele lor... secretele lor... pentru eternitatea pe care o întrezărim prin intermediul lor.

— Mda, cred că ai dreptate. Mă îndoiesc că vreunul dintre invitații unchiului Otto s-a gândit la *toate* acestea atunci când îi admira florile.

— Sabina, fiecare om are un alt nivel de percepție. Sunt ochi și ochi. Ochi care privesc spre interior și ochi care privesc spre exterior. Dumnezeu a dat tuturor ochi și urechi și a lăsat pe fiecare să le folosească după cum crede de cuviință. Unii oameni privesc fără să *vadă*. Ascultă fără să *audă*. Toată viața am încercat să te învăț să *vezi* cu adevărat. De aceea te aduceam aici atât de des atunci când erai mică. Pentru a te învăța să iubești pământul și toate roadele lui.

— Îmi amintesc cum îmi spuneai că toate roadele pământului cuprind nenumărate mistere și lecții de viață, spuse fiica sa.

Baronul se ridică în picioare și se îndepărtă puțin, oprindu-se în dreptul unui spațiu gol din mijlocul unui șir de trandafiri. Pământul fusese cultivat și se săpaseră găuri pentru plantarea unor noi răsaduri. Îngenunche, luă un pumn de pământ și apoi se întoarse lângă fiica sa.

— Ce țin eu acum în mână?

— Pământ.

— Vezi culoarea trandafirului, îi simți mireasma?

Sabina clătină din cap.

— Poate că frumusețea trandafirului este, într-adevăr, întruchipată de floarea pe care o ții în mână, continuă el, dar *viața, misterul ei*, se află aici, în palma mea! Acum, că am tăiat trandafirul, frumoasele sale petale portocalii încep deja să moară. Atâta timp cât planta are rădăcinile înfipse adânc în pământ, ea continuă să trăiască, să crească și să înflorească. Smulge-o din pământ și ea se va stinge instantaneu.

Se opri și se uită la pământul pe care îl ținea în palmă.

— Privește! o îndemnă el. Ce vezi? Doar niște țărână, ar spune marea majoritate. Imaginează-ți-o pe rochia unei femei sau pe pardoseala salonului nostru sau pe un platou cu mâncare. Ce oroare, nu-i așa?

La gândul situațiilor pomenite de tatăl ei, Sabina pufni în râs.

— Da, pământul este adesea obiectul disprețului și al batjocurii noastre. Nu îl vrem în casă sau pe hainele noastre și, înainte de a mânca zarzavaturile din grădina mamei tale, ne asigurăm că am spălat de pe ele fiecare firicel de pământ. Și totuși, tocmai acest lucru umil și disprețuit pe care îl numim *țărână* este cel care dă viață fiecărui vlăstar lăsat de Dumnezeu pe Pământ. Curios, nu-i așa?

— Nu m-am gândit niciodată la asta.

— Adesea Dumnezeu sădește viață în locurile cele mai ascunse și mai neașteptate, cum este acest pământ negru și gras pe care îl privim cu atâta desconsiderație.

Rămaseră tăcuți preț de o clipă, apoi Herr von Dortmann se ridică și aruncă pământul înapoi în groapa din care îl luase.

— Haide, Sabina, vreau să îți mai arăt ceva.

Fata se ridică în picioare, îl luă de braț și îl lăsă să o conducă afară din grădină, de-a lungul cărării care cobora spre culturile ce dădeau acum în spic sub razele fierbinți ale soarelui de vară, la poalele dealului.

Traversară lanurile de grâu și apoi pe cele de secară. Baronul tăie câteva fire din fiecare, așa cum făcea de doisprezece ori pe an, în fiecare fază de dezvoltare a boabelor, apoi porniră mai departe pe poteca prăfuită, ocolind povârnișul estic al colinei, spre grajduri și țarcuri. Se opriră la cotețul găinilor, unde baronul găsi un ou care pesemne că nu fusese dibuit în dimineața aceea de slujnicele de la bucătărie. După alte patruzeci de minute ședeau din nou pe banca din grădina de trandafiri, umplându-și plămânii cu aer, ambii îmbujorați din cauza căldurii și a urcușului.

Sabina își cunoștea bine tatăl. Știa că acum trebuie să tacă și să aștepte. În mintea tatălui ei se învâteau o mulțime de gânduri, pe care i le va împărtăși când va fi pregătit. Dacă se arăta nerăbdătoare, gândurile ce se înfiripau acum în mintea lui s-ar putea să nu ajungă la forma finală și ea nu va avea niciodată privilegiul de a le auzi. Fata adora momentele în care tatăl ei îi împărtășea din înțelepciunea sa și, cu fiecare învățătură primită, iubirea ei pentru el devenea tot mai adâncă.

Așa că tăcu, încercând să își recapete suflul, și așteptă.

Baronul stătea și el tăcut și liniștit, frecând cu reverență între palme spicele de grâu și secară.

— Peste o lună vor fi coapte și gata de cosit, spuse el gânditor, privind duzina de boabe verzi ce îi rămăseseră în podul palmei.

Le răsfiră în palmă, apoi îi întinse Sabinei un bob și le puse pe celelalte în buzunar.

— Ia aminte, Sabina, misterul vieții se află chiar în acel bob minuscul. Știi unde anume?

— Înăuntru, în sămânță.

— Exact. Acolo unde nu se poate pătrunde cu privirea.

Luă bobul din mâna fiicei sale și îl despică atent cu vârful unghiei.

— Uite, vezi pulpa albă a germenului?

Privi preț de o clipă grăuntele, apoi îl aruncă în gură și îl sparse între dinți.

— Vai, papa, râse Sabina, tu chiar că iubești toate roadele pământului!

— Sunt dornic să gălesc suflul vieții lui Dumnezeu în tot ceea ce există! răspunse baronul.

Scoase oul găsit în cotețul găinilor din celălalt buzunar, unde îl păstrase cu grijă în tot acest timp, și i-l dădu fiicei sale.

— Unde se află viața în acest ou? o întrebă el.

— În gălbenuș. M-ai învățat asta cu ani în urmă.

— Nu ești sătulă de învățăturile mele, Sabina? o întrebă râzând baronul.

— Niciodată!

— Ei, atunci ia să vedem, ce au în comun oul, spicul de grâu și pământul?

— Toate trei conțin viață.

— Toate *ascund* viață! Viață care nu poate fi văzută decât de ochii care o caută, în asta constă misterul!

— Bine, papa, dar eu tot nu înțeleg. De ce trebuie să fie ascunsă viața?

— A, da. Să știi că n-am uitat întrebarea ta – o întrebare veche de când lumea, de altfel. Te-am rugat să mă însoțești în această plimbare tocmai în încercarea de a găsi un răspuns.

Se opri și își plimbă încet privirea peste grădină, admirând frumusețea care îi înconjura din toate părțile.

— Căile Domnului sunt adesea ciudate și pline de mister, spuse el în cele din urmă. De ce pare să *ascundă* mereu adevărul de ochii noștri? Nu știu. Nu îl înțeleg în multe privințe și aceasta este una dintre ele! De multe ori, Dumnezeu ascunde adevăruri în învelișuri misterioase, care par diferite de ceea ce conțin. Cine ar putea să ghicească textura și culoarea gălbenușului judecând după coaja tare a oului? Ce face ca o floare superbă precum trandafirul să prindă viață din banala țărână de sub picioarele noastre? Nu știu răspunsul la această întrebare, Sabina. Nu am

să înțeleg niciodată de ce Domnul alege să procedeze în acest fel. Dar mai este ceva. Am observat că, în toate aspectele lucrării Sale, Dumnezeu dezvăluie adevărul doar celor care îl caută cu adevărat. În toate lucrurile are loc un proces de triere, un proces care îi separă pe cei care caută adevărul de cei care își caută doar propriul interes, așa cum utilajele de la fermă separă bobul de neghină în timpul secerișului. De-a lungul vieții, cei care caută voia Domnului descoperă, strat cu strat, adevărul, pe când cei care își caută doar propriul interes, orbiti de preocuparea lor pentru sine, încetează să îl mai vadă. Dumnezeu ascunde adevărurile cele mai adânci în învelișuri înșelătoare pentru a fi găsite de cei mânați de setea de a-l cunoaște căile. Pentru ca aceștia, fără a pregeta niciun efort, să sape în adâncuri, să caute, să se roage, să țină ochii deschiși și să întrebe – până când găsesc răspunsul în inimile lor. De ce trebuie să fie atât de greu? Nu știu. Dar așa este procesul cunoașterii. Trebuie să privim mereu dincolo de înveliș, în adâncul inimii tuturor lucrurilor. Cu cât este mai însemnat adevărul, cu atât este mai ascuns și, deci, mai greu de găsit. De aceea trebuie să îndepărtăm pleava, să despicăm învelișurile, să săpăm adânc sub pământ – acolo unde, departe de ochii lumii, se află suflul lui Dumnezeu în toate lucrurile!

— Acesta este misterul grădinii? Misterul despre care mi-ai vorbit de atâtea ori?

— Misterul? făcu râzând baronul. Nu, copila mea. Acesta este doar unul dintre miile de mistere ascunse în grădina noastră!

— Vorbele tale încep să semene tot mai mult cu cele ale scoțianului, papa.

Baronul râse din nou. Pe neașteptate, în mijlocul încântătoarei conversații pe care o purta cu Sabina, gândul îi zbură la fratele său Otto. Zâmbetul i se stinse de pe chip și căzu, posomorât, pe gânduri.

Furtuni interioare

Ploaia caldă de vară răpăia persistent pe geamul murdar al ferestrei.

Furtuna, iscată undeva deasupra Mării Baltice, pusese repede stăpânire pe partea de nord a Germaniei și de dimineață plouase fără încetare, spre încântarea fermierilor și descumpănirea celor din capitală. Străzile și trotuarele Berlinului se transformaseră în adevărate pâraie cu albiu de ciment. Ziua era pe sfârșite și ploaia încă nu dădea niciun semn că s-ar potoli.

Emil Korsch privea, stând în picioare, afară, în întuneric. Deși nu avea nicidecum o fire înclinată spre visare, ploaia îl făcea întotdeauna să mediteze.

Timpurile acestea sunt la fel de înșelătoare ca străzile lunecoase ale Berlinului, își spuse el. Pline de primejdii, dar și de oportunități! Pentru unul ca el, era o aventură mult mai periculoasă decât și-ar fi imaginat oricare dintre colegii lui. Dacă vreunul dintre rivalii săi i-ar fi descoperit secretul și l-ar fi divulgat bărbatului cu care avea întâlnire peste o oră, ar fi devenit, la rândul-i, una dintre victimele anonime exterminate de SS. Dar el nu era încă pregătit să își verse sângele. El era un supraviețuitor. Și uite cât de departe ajunsese datorită vicleniei sale!

Se așeză din nou la birou și începu să studieze hârtiile din fața lui. Avea dosare despre americani, nemți, ruși și o serie întreagă de indivizi influenți din toate păturile sociale – informații pe care le adunase pentru a le folosi în scop personal atunci când va veni vremea să avanseze în ierarhia clandestină a poliției secrete. Invitația primită ieri din partea lui Himmler, *Reichsführerul* SS-ului, era un indiciu clar al faptului că acel moment sosise.

În aceste vremuri năvalnice, în care puterea naziștilor creștea văzând cu ochii, promovările în cadrul organizației se făceau cu aceeași repeziciune ca destituirile și totul depindea de evaluarea făcută de Himmler. Korsch era încrezător. Nu trebuia decât să fie vigilent, să se asigure că nimeni nu sapă prea adânc în trecutul său.

În zilele acestea nu te mai puteai încrede în loialitate. Acum vânturile soartei își schimbau direcția mai iute decât cele ale naturii, chiar dacă norii de furtună ce se adunau la orizont nu erau la fel de vizibili precum cei veniți din nord cu douăsprezece ore în urmă.

Trecu din nou în revistă documentele din fața lui, pentru a se asigura că nu îi scăpase niciun detaliu care s-ar fi putut dovedi util în cadrul întrevederii.

Adunase informații despre tot felul de persoane – naziști de toate rangurile, membri de seamă ai comunităților evreiești, străini aflați în Germania, diplomați, lideri religioși – și mai ales despre bancheri și oameni de afaceri din ale căror averi avea să se înfrupte de îndată ce se va ivi ocazia. Nu se dădea în lături de la șantaj și extorcare de bani. Tot ce conta era să își facă bine treaba în cadrul partidului. Și ce dacă, în același timp, trăgea spuza și pe turta sa? În fond și la urma urmei, adepții mai întreprinzători ai partidului erau îndreptățiți să beneficieze și de niscaiva câștiguri personale, nu-i așa?

Peste patruzeci de minute Korsch părăsi clădirea. Ținându-și cu o mână pălăria să nu-i fie suflată de vânt și strângându-și cu cealaltă haina de piele în jurul corpului, urcă în mașină și porni spre locul de întâlnire – întâlnire încununată de succes, spera el – cu bărbatul care ocupa a doua poziție în stat.

În timp ce conducea, începu să reflecteze la drumul pe care îl avusese de parcurs pentru a ajunge – în sfârșit! – atât de aproape de vârful puterii.

Născut în Moscova sub numele de Vaslav Korskaiev, emigrase cu părinții în Polonia la vârsta de cinci ani și, doi ani mai târziu, chiar înainte de izbucnirea Marelui Război, în Germania.

Dureroșii ani ai copilăriei îl învățaseră două lucruri: să urască și să nu fie cu adevărat loial decât lui însuși.

La început, antipatia naturală dintre nemți și ruși îl determinase să se urască pe sine – să își urască limba maternă, accentul, numele, sângele rusesc. Peste tot era disprețuit, ridiculizat, batjocorit și transformat în cal de bătaie. Încercase din răspuțuri să se integreze, să fie la fel ca toți copiii germani, să le vorbească limba în mod corect; dar el era altfel și colegii lui germani avuseseră grijă să îi reamintească tot timpul că nu avea să fie niciodată „unul de-al lor”.

Drept urmare, în curând ajunse să îi urască pe nemți. Ura aroganța lor, orgoliul lor arian, superioritatea cu care priveau toate celelalte rase. Totuși, între timp, realizase și faptul că, pentru a supraviețui, trebuia să intre în joc, să pretindă că este unul de-al lor. Și-a jurat că, până la vârsta de douăzeci de ani, va vorbi limba germană mai corect decât un austriac sau un bavarez get-beget. Îi va bate cu propriile arme. Se va răzbuna, fără ca ei să aibă măcar habar ce li se coace. Sub masca unui neamț pursânge, se va asigura că el va fi cel care râde la urmă.

După război își schimbase numele în Emil Korsch, obținuse cetățenia germană și, după moartea părinților săi, în climatul politic confuz de la începutul anilor 1920, reușise să obțină acte de identitate false care atestau faptul că este neamț get-beget, născut și crescut chiar aici, în Berlin. Aflând despre revoluția ce izbucnise în țara sa de baștină, se jucase o vreme cu ideea de a se întoarce în Rusia bolșevică, dar apoi, în lipsa unei loialități clare într-o direcție sau alta, abandonase acest gând, alăturându-se în schimb filialei din Oberland a Partidului German Fascist și devenind ulterior agent SS.

În 1933, când a venit Hitler la putere, Emil avea douăzeci și șapte de ani și urca deja vertiginos scara ierarhică a grupării naziste. Ura pe care o nutrise timp de două decenii îi era de mare folos în această nouă postură. Păi cum altfel, când tocmai ura constituia combustibilul care alimenta cumplita mașinărie fascistă? Candidatul perfect, prin prisma temperamentului,

fu recrutat imediat în rândurile Gestapoului, care se desprinsese în același an de Poliția secretă prusacă. În anul următor, când Himmler și Göring ordonaseră execuțiile din Noaptea cuțitelor lungi, el fusese unul dintre cei care au dus ordinul la îndeplinire. Adevărul fie spus, chiar îi făcuse plăcere să omoare membri ai Batalioanelor de Asalt (SA), lideri ai Bisericii catolice și alte câteva persoane cu care Führerul avea niște răfuieli mai vechi. Cu timpul învățase să îi urască pe evrei, pe creștini, pe cei înstăriți. Îi ura pe americani, pe britanici și pe nemți deopotrivă.

Totuși, pe măsură ce poziția lui în cadrul mișcării fasciste se consolida, simțea tot mai puternic chemarea originilor și era dornic să afle mai multe despre revoluția ce schimbase din temelii lucrurile în Rusia sa natală. Cu toate că bolșevismul și fascismul se aflau, în mod declarat, la poluri opuse, iar nemții și rușii nutreau o ură pătimasă unii față de alții, în psihicul lui se regăsea ura ambelor popoare. Cuprins de un fel de schizofrenie complexă, în care noțiunile comuniste se amestecau cu cele fasciste, Emil începu să citească în secret scrierile lui Marx și chiar pe cele ale lui Lenin și să se simtă atras de idealul comunist descris de aceștia, adăugând urilor sale mai vechi și aversiunea comuniștilor față de orice formă de elitism și față de toți aristocrații și moșierii din lume.

Emil ajunsese chiar să își traseze planul de activitate ca agent SS pornind de la idealurile Revoluției din 1917 – convins că într-o bună zi toate grupările vechii puteri vor cădea și locul lor va fi ocupat de o nouă elită. Că în locul moșierilor, al bogătașilor evrei, al Bisericii creștine atotputernice și al tuturor facțiunilor politice ale guvernului se va ridica o nouă putere, în fruntea căreia se va afla, după toate probabilitățile, Hitler. De aceea, el va urma trenul nazist, indiferent unde va duce acesta. Emil Korsch – un membru de origine rusă, cu puternice înclinații comuniste, al partidului nazist și al poliției secrete din Germania – constituia o enigmă până la ultima fibră a ființei sale contorsionate de ură.

De-a lungul anilor, învățase să își mascheze furtunile interioare declanșate de Furiile sale personale. În climatul politic

actual nu se făcea să îți arăți sentimentele. Așa că, judecând după aparențe, nimeni nu ar fi bănuیت vendetele pe care le punea la cale Emil Korsch.

Ura sa față de creștini era la fel de intensă precum cea a lui Hitler față de evrei. Diferența consta în faptul că ura lui Hitler era una ideologică și rasială, pe când cea nutrită de Korsch avea o motivație cât se poate de personală. Cei care îi persecutaseră părinții și îl trataseră cu atâta cruzime pe vremea când era copil nu fuseseră evrei, ci nemți luterani, buni creștini de la primul și până la ultimul. Iată de ce, de atunci, el nu simțise decât antipatie față de ipocrizia Bisericii germane. Creștinii, socotea el, erau indivizii cu cele mai multe prejudecăți față de cei diferiți de ei. Cui se datora ascensiunea lui Hitler la putere, dacă nu milioanele de nemți așa-zisi creștini, care acum se întorseseră cu atâta sălbăticie împotriva evreilor?

De-a lungul anilor păstrase toate dosarele și numărul acestora creștea constant. Convins că informațiile dobândite îi vor fi de folos într-o bună zi, îi urmărea îndeaproape pe liderii organizației religioase Pfarrernotbund (Liga de înțrăjutorare a parohilor) încă din 1933, anul fondării acesteia. De îndată ce o facțiune anti-na-zistă a pus bazele Bisericii Mărturisitoare, Korsch depusese toate eforturile necesare pentru a se infiltra în rândurile noii mișcări. În timp ce Hitler și Himmler erau preocupați de problema evreilor, Korsch devenea expert în problema „creștinilor ce reprezentau un pericol la adresa fascismului”, adunând informații care, spera el, îi vor aduce într-o bună zi promovarea.

De timpuriu înțelesese, de asemenea, faptul că atât britanicii și francezii, cât și americanii constituiau o amenințare pentru regimul nazist. Guvernele democratice ale celor trei națiuni – fiecare cu propriile idealuri de libertate individuală și religioasă – erau cunoscute pentru năravul de a-și băga nasul unde nu le fierbea oala. Prin urmare, el nu îi pierdea din ochi nici pe cetățenii străini.

În timp ce făcea pe sluga plecată pe lângă superiorii săi, Korsch își crease, încet și precaut, propria rețea de lachei, formată din

tinerii zeloși recrutați pentru a-i servi la un moment dat drept ochi și urechi în cercurile care îl interesau.

Era însă timpul să lase toate aceste gânduri deoparte. Ajunsese la destinație. Acesta era momentul de turnură al destinului său.

În timp ce urca scările, fără să vrea, inima începu să îi bată puțin mai repede decât de obicei. Șovăi preț de o clipă, apoi bătu la ușă.

○ *avansare josnică*

— Se strigă de câteva ori să intre.

— A, Herr Korsch! Mă bucur să te revăd, făcu Himmler, comandantul SS-ului, fără a se ridica de pe scaun sau a-i întinde mâna.

— Plăcerea este de partea mea, Herr *Reichsführer*, răspunse Korsch pocnind din călcâie.

Ridică brațul, salutând țeapăn, apoi traversă în pas de front încăperea și se opri în poziție de drepti în fața biroului.

— Nepotul meu are o părere foarte bună despre dumneata.

— Mă simt onorat, răspunse Korsch.

— Spune că într-o bună zi ai să fii unul dintre agenții mei de vârf și ar fi, deci, indicat să îți găsec un rol mai însemnat în cadrul Gestapoului.

Korsch nu spuse nimic.

— Ți-am citit dosarul, continuă Himmler, și este, într-adevăr, unul admirabil, plin de servicii meritorii aduse Reich-ului.

Convorbirea dintre subalternul de treizeci și unu de ani și Heinrich Himmler, comandantul său suprem, prim-polițistul Celui De-al Treilea Reich, care conducea SS-ul și Gestapoul și era cu doar șase ani mai în vârstă decât interlocutorul său, ținea, fără doar și poate, pasul cu timpurile. Într-un regim care ridica bărbatul arian la rang de zeu, cei doi – și liderul lor așijderea – păreau să întruchieze exact opusul acestui ideal.

Himmler era un bărbat mărunț, din toate punctele de vedere, mic de statură, cu un suflet mic și un fizic mediocru și searbăd. Fața rotundă, vocea pițigăiată, ochelarii cu rame subțiri și postura timidă, parcă șovăielnică a corpului nu confereau pic de autoritate persoanei sale insipide, iar atitudinea lui fastidios de

protocolară ducea cu gândul mai degrabă la un anost profesor universitar decât la liderul unei națiuni. Himmler poseda totuși un atribut indispensabil cauzei naziste: o inimă de piatră.

Mânat de prejudecăți și de o ambiție inumană, acesta lăsase cruzimea să pună stăpânire pe lăcașul în care ar trebui să sălășluiască iubirea. Un adept fanatic al ideii de superioritate rasială, Himmler îi detesta pe evrei, pe negri, pe asiatici, pe ruși, pe sârbi și pe arabi. În iunie 1934, fusese creierul operațiunii numite Noaptea cuțitelor lungi, iar mai nou mintea lui dementă ticluia în secret planuri de arestare și exterminare în masă a evreilor și a slavilor. Bineînțeles că, înainte de a-i extermina, îi va supune, în numele științei, unor serii de experimente grotești de purificare a rasei de genul celor pe care le făcea la crescătoria de păsări la care lucrase înainte de a se alătura mișcării naziste.

Adevărul fie spus, Himmler era reflecția perfectă a Führerului. Mărginit fizic și intelectual, incapabil să stabilească o apropiere emoțională într-o relație, falit din punct de vedere moral și spiritual, Hitler era atras de stărpituri cu un caracter la fel de slab și, împreună cu aceștia, reușise să îngenuncheze, prin brutalitate și teroare, o întreagă națiune, care avea să le ducă la îndeplinire cumplitul plan. Strânsese în jurul său o clică influentă – între membrii căreia se numărau Himmler, Hermann Göring și Martin Bormann – cunoscută drept Clubul de la miezul nopții; un nume cât se poate de inspirat având în vedere faptul că Germania nu se îndrepta, sub cârma demonilor săi conducători, spre mult-visatul Reich milenar, ci spre cel mai întunecat miez de noapte din lungă și impetuoasă ei istorie.

Superioritatea germană lipsea, însă, cu desăvârșire liderilor care o propovăduiau. Un adevărat om de caracter, împăcat cu sine însuși, își trăiește viața în pace și modestie, fără a simți nevoia să se fălească și să îi înjosească pe cei diferiți de el. Doar inferioritatea produce îngâmfare. Susținerea îndârjită a contrariului nu face decât să dezvăluie ceea ce în zadar se încearcă a ascunde prin cuvinte. Mantra nazismului – cum că mândria, vitejia, puterea și supremația nației germane trebuie să se reafirme – era

în mod clar motivată, la niveluri profunde, tocmai de nesiguranța personală a celor care o transmiteau cu cea mai mare vehemență, știind prea bine că ei nu se potrivesc în nicio privință idealului celtic.

Integritatea caracterului german nu s-a coborât nicicând mai jos decât în ceasul negru al istoriei, când național-socialismul a fost lăsat să acapareze întreaga națiune – o națiune cândva demnă.

Acum, urmând exemplul liderului său, Himmler căuta, la rândul lui, recruți pentru *propriul* său cuibușor al întunericului.

— Înțeleg, continuă Himmler, uitându-se spre hârtiile din fața sa, că nutrești un oarecare dispreț față de creștini și de Biserică în general.

— Așa este, Herr *Reichsführer*.

— Ești ateu, Herr Korsch? întrebă Himmler, ținându-l brusc cu privirea.

Ochii mici și rotunzi sticleau ca niște mărgele, dar fața îi era lipsită de orice expresie. Era un test, firește.

— Eu sunt devotat exclusiv Führerului și Reich-ului, *mein Reichsführer*, răspunse Korsch.

Himmler continuă să îl fixeze cu privirea. Lumina difuză a becului de deasupra capului îi bătea în ochelari, împiedicându-l pe Korsch să vadă ochii ce îl sfredeleau. După o clipă, aparent satisfăcut, Himmler coborî privirea.

— Mă bucur să aud asta, spuse el. După cum știi, mult-iubitul nostru Führer este un om extrem de evlavios. Credința sa în Cel de Sus stă la baza a tot ceea ce reprezintă și încearcă să realizeze național-socialismul.

Se opri, ochindu-și din nou interlocutorul. Tânărul nazist, care de-a lungul timpului învățase să își ascundă reacțiile cu aceeași măiestrie ca superiorul său, nu spuse nimic.

— Totuși, continuă Himmler, în cadrul Bisericii a apărut un element perturbator care nu realizează beneficiile pe care le aduce cauza noastră religiei din Germania. Știi, fără îndoială, că există un număr restrâns de lideri religioși care se opun politicii Führerului.

-- Știi despre cine este vorba, *mein Reichsführer*.

— Și, după părerea dumată, Herr Korsch, cum ar trebui să procedăm în privința lor?

Încă o întrebare-capcană.

— Biserica trebuie să fie epurată de acești indivizi, *mein Reichsführer*.

Colțurile buzelor comandantului se arcuie într-un surâs aproape insesizabil, care dispăru însă cu repeziciune. Nepotul său avusese dreptate: tânărul agent era, într-adevăr, plin de potențial.

— Și cum consideri că ar trebui făcută această *epurare*?

— Cu discreție, la început.

— Și dacă această abordare nu ar da rezultate?

— Atunci s-ar impune aplicarea unor măsuri mai drastice.

— Așadar ar trebui ca acești lideri să fie îndepărtați... doar din Biserică?

— Și din Reich, în cazul în care continuă să se opună cauzei noastre.

— Ce înțelegi prin „măsuri mai drastice”, Herr Korsch?

— Interzicerea activităților de propovăduire, semnarea unui jurământ de credință. Încarcerarea celor care opun rezistență.

— Astfel de măsuri sunt deja puse în aplicare.

— Dar fără a obține rezultate mulțumitoare, dacă îmi permiți, Herr *Reichsführer*.

Himmler îl săgetă cu privirea.

— Și crezi, poate, că dumneata ai reuși să obții rezultate mai bune? Întrebă el pe un ton ușor sarcastic.

— Cu tot respectul, domnule comandant, da, cred că aș putea.

— Cum?

— Am dosare și persoane de contact. Cu susținerea Gestapoului și a SS-ului, sunt convins că aș putea pune capăt acestor răzvrăti.

Tăcere. Himmler scoase o foaie de hârtie din dosarul din fața sa și își trecu privirea peste ea.

— Înțeleg că vorbești fluent limba rusă, Herr Korsch.

— Așa este.

— Cum se explică faptul acesta?

— Am crescut în partea de est a țării, *mein Reichsführer*, lângă hotarul cu Polonia. În vecinătatea casei noastre trăiau mulți imigranți ruși.

— Și ai învățat limba... din mers? întrebă sceptic Himmler.

— Am o înclinație naturală pentru învățarea limbilor străine.

— Și, ia spune, Herr Korsch, îți este dragă Rusia?

— Nu, domnule comandant, răspunse Korsch puțin cam pripit, fapt care păru totuși să treacă neobservat de către Himmler. Urăsc Rusia, *mein Reichsführer*.

— Și scumpul nostru *Führer* o urăște, zise Himmler. Atunci cum de ți-ai însușit atât de bine limba rusă?

— M-am gândit că într-o bună zi s-ar putea să îmi fie de folos pentru servirea cauzei noastre, *mein Reichsführer*.

— S-ar putea să ai dreptate, Herr Korsch. Ți-a fost de vreun folos până acum?

— Am la ambasadă câteva persoane de legătură la care apelez din când în când.

Himmler primi informația cu mai mult interes decât lăsa să i se citească pe chip.

— S-ar putea să am nevoie de un agent de încredere, zise el. Purtăm în continuare așa-zise *tratatative* cu bolșevicii. În viitor s-ar putea să am nevoie de un spion care să se infiltreze printre ei. Crezi că ai putea trece drept rus, Herr Korsch?

— Cred că da, să trăiți!

— Și ai fi dispus să o faci?

— Mă supun bucuros ordinelor dumneavoastră, oricare ar fi ele, *mein Reichsführer*.

— Ai mai colaborat cu rușii până acum?

— Am un informator în ambasada rusă.

— Se pare că ești un bărbat foarte întreprinzător, Herr Korsch.

— Nimeni nu avansează în cadrul SS-ului, dacă nu este capabil să își dovedească valoarea.

— Și țelul dumitale este să avansezi?

— Țelul meu este să servesc Reich-ul.

Urmă un moment lung de tăcere. Korsch rămase nemișcat, în timp ce Himmler stătea îngândurat cu privirea ațintită spre birou.

— Ești în stare să ucizi, Herr Korsch? întrebă acesta în cele din urmă, necunoscând rolul jucat de tânărul nazist în Noaptea cuțitelor albe.

— Da, să trăiți!

— Cu propriile mâini?

— Dacă este necesar, da.

— Ai ucis vreodată?

— Da.

Urmă din nou o scurtă pauză. Se făcuse târziu. Orașul era scufundat în tăcere. În clădire nu se auzea niciun zgomot.

— Am să îți dau o însărcinare specială, Herr Korsch, spuse într-un târziu Himmler. Te numesc responsabil cu problema creștinilor. Îmi vei raporta direct tot ceea ce afli. Ai libertatea de a-ți recruta proprii agenți, cu singura condiție ca aceștia să fie loiali trup și suflet mie, Reich-ului și, desigur, mult-iubitului nostru Führer. Ai înțeles?

— Da, Herr *Reichsführer*!

— Ai un an la dispoziție pentru a rezolva problema.

— Nu am să vă dezamănesc.

— Bineînțeles că nu. Între timp, filează-i în continuare pe diplomații ruși și americani aflați în Berlin. S-ar putea să am nevoie și de persoanele de legătură din ambasadele cu pricina.

— Am înțeles, să trăiți!

Himmler coborî privirea și începu să răsfoiască un alt dosar. Korsch rămase nemișcat, în poziție de dreptți. Când, după vreun minut, își ridică din nou ochii, Himmler păru surprins să îl vadă tot acolo.

— Asta a fost tot, Korsch, spuse el pe un ton tăios.

— Am înțeles, să trăiți! răspunse tânărul agent al Gestapoului, salutând din nou prin ridicarea brațului, după care se întoarse pe călcâie și porni ostășește spre ieșire.

Partea a II-a

*Misterul împărăției -
1937, mijlocul verii*

Sosesc oaspeți la moșie

Invitația nici că putea să vină într-un moment mai oportun, își zise Thaddeus McCallum.

Din 1935, când se anunțase oficial reînarmarea Germaniei, angajații Ambasadei americane la Berlin se aflau într-o postură delicată, supuși tot mai multor presiuni ascunse, nerostite. Din cauza poziției declarate a Statelor Unite – și anume cea de neutralitate – erau nevoiți să execute un constant exercițiu de echilibristică diplomatică printre francezi, britanici și nemți – sarcină ce, având în vedere agresivitatea crescândă manifestată de Hitler, devenea tot mai dificilă pe zi ce trecea.

Reocuparea Renaniei cu un an în urmă nu fusese decât începutul, se temea McCallum. Indolența francezilor, care nu opuseseră nici un fel de rezistență atunci când *Wehrmachtul* încalcasă demilitarizarea regiunii impusă în 1919 prin Tratatul de la Versailles, nu prevestea nimic bun. Nemții nu aveau să se oprească aici. De altfel, se știa că Hitler planifica deja anexarea Austriei – țara sa natală. *Anschlussul* constituia unul dintre principalele obiective ale naziștilor. McCallum se temea că, odată ce piesele de domino vor începe să cadă – fapt ce se putea petrece dintr-un moment în altul – nu vor mai putea fi oprite.

Reciti scrisoarea.

Prietenul său, baronul, parcă i-ar fi citit gândurile. Tot ce își dorea în momentul de față era să evadeze din marele oraș. Un sfârșit de săptămână petrecut la moșia Dortmann ar fi un respiro cât se poate de binevenit.

Era convins că Matthew nu va avea niciun fel de obiecții. De când o cunoscuse pe Sabina la petrecerea din grădină, fiul său

nu conținea să vorbească despre ea. La fel cum ceilalți invitați la evenimentul cu pricina nu conțineră să se amuze pe seama comicului incident care îl silise să se retragă înainte de vreme!

În timpul cinei din seara aceea, McCallum îi spuse fiului său de scrisoare și i-o citi cu voce tare.

— Ei, Matt, ce părere ai?

— Nu știu dacă pot să dau ochii cu ea după ceea ce s-a întâmplat la petrecere... M-am făcut de râsul lumii!

— Ei i s-a părut foarte amuzant. Oricum, în urma incidentului, hainele ei erau la fel de ude și de răvășite ca ale tale și puțin părea să îi pese de faptul că toți râd de ea.

— Da, dar eu am căzut în iaz, nu ea!

— Stai liniștit. Din câte mi-am dat eu seama, Sabina nu pare genul de fată care să țină cont de gafa asta.

Matthew încuviință din cap.

— Mda, bănuiesc că ai dreptate. Adevărul fie spus, Sabina chiar e o fată pe cinste. Ne-am împrietenit imediat. De când suntem în țara asta n-am mai întâlnit pe nimeni ca ea. E atât de sociabilă și de directă!

— Seamănă cu tatăl ei. Țin minte că ne-am apropiat de cum am făcut cunoștință. Sunt, fără doar și poate, diferiți de compatrioții lor. Ei, ce zici? Eu sunt pregătit să mă relaxez câteva zile la țară.

— Sună bine. Când plecăm?

— Suntem invitați la sfârșitul săptămânii. Pornim vineri după-amiază și ne întoarcem acasă duminică.

Patru zile mai târziu, automobilul cu care călătoreau Matthew și Thaddeus McCallum cotea de pe drumul de țară pe alea mărginită cu mesteceni ce ducea spre vârful dealului, la moșia baronului Heinrich von Dortmann.

Ajunși pe culme, cei doi aruncară o privire corespunzător de detașată santinelei de piatră din mijlocul fântânii și, apoi, Thaddeus opri mașina în fața casei. Spre surprinderea lor, nu fură întâmpinați de un angajat, ci de însuși stăpânul casei, care se

năpusti afară pe ușă, tot numai un zâmbet, și le scutură călduros mâinile de îndată ce coborâră din automobil, apoi le luă personal în primire cele două valize și îi conduse înăuntru.

Peste o jumătate de ceas, după ce McCallum și fiul acestuia se instalară în camerele lor, familia von Dortmann li se alătură în salonul de oaspeți de la parter.

— Permiteți-mi să fac prezentările, domnule McCallum, spuse baronul în limba sa maternă. Soția mea nu vă vorbește limba, așa că veți avea ocazia să vă exersați cunoștințele de limbă germană. Marion von Dortmann... Thaddeus McCallum și fiul său, Matthew.

— Fiți bineveniți în casa noastră, zise soția sa, dând mâna cu cei doi invitați. Soțul meu mi-a povestit multe despre domniile voastre.

— Încântat de cunoștință, frau von Dortmann, spuse McCallum.

— Sper că nu v-a povestit *chiar totul* despre mine, interveni Matthew, zâmbind mânzește înspre Sabina.

— Hm, mă tem că am aflat deja despre incidentul de la iaz, răspunse frau von Dortmann, surâzând.

Lui Matthew îi scăpă un geamăt.

— Dar nu vă faceți griji, continuă stăpâna casei. Vă aflați între prieteni. Luați loc, vă rog. Heidi ne va aduce de îndată cafea, ceai și prăjituri.

— Soția mea și ajutoarele ei de la bucătărie se îngrijesc să avem întotdeauna bucate din belșug, comentă baronul în timp ce se așezau cu toții confortabil pe scaunele și canapelele tapițate cu piele din spațiosul salon. E de mirare că nu suntem cu toții supraponderali!

— Grași și sănătoși, după cum am observat că se poartă în Germania, zise Thaddeus McCallum. Sau, cel puțin, așa mi s-a părut mie de când trăiesc aici.

— Aveți dreptate, răspunse râzând baronul. Știind că trebuie să sosiți, azi am luat un prânz frugal. În seara aceasta vom servi cina la ora șase, după obiceiul *american*, iar mâine vom lua masa principală la ora unu, după obiceiul *german*.

— Vorbiți ca un adevărat diplomat, domnule baron! exclamă Matthew.

— Dorim ca toți oaspeții noștri să se simtă ca acasă, adăugă Marion.

— Primiți des oaspeți? întrebă McCallum.

— Nu știu dacă „des” este cuvântul potrivit, răspunse frau von Dortmann. În orice caz, oaspeții ne calcă pragul cu regularitate, fie că este vorba de prieteni de familie, de cunoștințe sau chiar de persoane pe care nu le cunoaștem.

— Știam că poporul german este ospitalier, dar nici chiar așa...

În momentul acela, în salon intrară două slujnice, fiecare aducând câte o tavă. Pe una dintre tăvi se afla un ceainic și un ibric cu cafea, iar cealaltă era încărcată cu prăjiturile, un tort mare cu cremă de frișcă și ciocolată și un pandișpan presărat cu fructe. Slujnicele așezară platourile pe bufetul din lemn de stejar și începură să îi servească pe stăpânii casei și pe oaspeții acestora.

După câteva minute, baronul von Dortmann fu cel care reluă conversația.

— Când ați intrat, ați observat, probabil, cuvintele gravate în scriere veche deasupra ușii casei noastre.

— De observat, le-am observat, zise McCallum, dar, sincer să fiu, nu am zăbovit îndeajuns asupra lor pentru a le putea interpreta în mod corect. Vă rog să-mi amintiți.

— Deasupra ușii de la intrare sunt înscrise următoarele cuvinte: *Ein Landhaus Für Leben Und Zurückgezogenheit*, răspunse baronul.

— Nu știu ce înseamnă ultimul cuvânt.

— Traducerea mot à mot ar fi: O casă de țară pentru viață și solitudine. Există nuanțe subtile care sunt dificil de tradus într-o altă limbă, așa că, într-un cuvânt, eu i-aș spune *refugiu* sau *adăpost*. De-a lungul anilor, noi i-am zis, simplu, *Lebenshaus* – Casa vieții. Practic, în limba germană este impropriu spus așa. Corect ar fi fost *Haus des Lebens*, însă eu am dorit un nume format dintr-un singur cuvânt și, cum familia mea este multilingvă, mi-am permis să folosesc o mică licență poetică.

— Cred că înțeleg sensul. Un fel de casă de odihnă pentru suflet.

— Exact! O casă de odihnă pentru suflet – ce alegere inspirată de cuvinte! Bine zis, McCallum, bine zis! exclamă baronul, râzând cu poftă.

— Bine, dar ce înseamnă asta, de fapt? Întrebă Matthew. Ne-ai explicat ce înseamnă cuvintele, dar nu și ceea ce se *ascunde* în spatele lor.

— Herr McCallum, aveți un fiu extrem de perspicace, care știe să pună întrebări potrivite, observă soția baronului.

— Recunosc că și eu sunt curios să aflu semnificația inscripției, spuse Thaddeus. Semnificația *din spatele* semnificației.

— Am adus vorba despre inscripție tocmai pentru a răspunde întrebării dumneavoastră cu privire la oaspeții care ne calcă pragul, spuse baronul. După cum vedeți, suntem o familie restrânsă, care a fost binecuvântată cu o casă enormă, în care ar încăpea douăzeci de familii. Chiar și împreună cu angajații, al căror număr a scăzut simțitor în ultimii ani, nu ocupăm decât o parte infimă din acest imens edificiu.

Baronul luă o gură de cafea, mușcă din prăjitura așezată pe farfurioara pe care o ținea pe genunchi și apoi continuă:

— De câțiva ani buni încoace, casa noastră a fost mai mereu binecuvântată cu oaspeți – veniți de aici, din zonă, de la oraș sau chiar de la mari depărtări. Nici noi nu știm cum a început totul. Sigur e că, de cum ne-am căsătorit – câți ani au trecut de atunci, *Liebchen*, să tot fie vreo douăzeci și unu?...

— *Ja*, Heinrich, îi răspunse zâmbind soția sa, *einundzwanzig*.

— Ei bine, în acești douăzeci și unu de ani, moșia noastră a fost binecuvântată cu o mulțime de vizitatori. La început era vorba mai ales de prieteni de-ai noștri, apoi de prieteni de-ai prietenilor până când, treptat, bănuiesc că s-a dus vorba că există un loc la țară unde oricine poate să petreacă o zi sau două în pace și solitudine. Nu am căutat niciodată cu tot dinadinsul acest lucru – nu o facem nici acum – dar uite că așa a fost să fie și asta ne face să ne considerăm binecuvântați. De aceea, pentru noi,

camerele de oaspeți au devenit la fel de importante precum cele ale familiei. În mare parte dintre ele, pentru ca *Lebenhaus* să fie mereu pregătită pentru oaspeți, se face curat și se aerisește zilnic.

— Foarte interesant. Și cu ce își ocupă timpul cei care vin aici?

— Nu există un program prestabilit, dacă la asta vă referiți. Uneori stăm de vorbă, alteori oaspeților le place să se bucure de singurătate. Locurile acestea au un efect calmant, liniștitor. Mulți dintre cei ce ne-au vizitat moșia ne-au mărturisit ulterior că zilele petrecute aici i-au schimbat pentru totdeauna. Unii vin special pentru a ne vizita grădina.

— Da, am auzit și eu de faimoasa dumneavoastră grădină.

— Indiferent de motivul care îl aduce aici, fiecare vizitator este întotdeauna binevenit la *Lebenshaus*, și, deși în această viață s-a întâmplat să port un titlu nobiliar, atunci când avem oaspeți, eu mă consider slujitorul lor. Noi... și ferma noastră... suntem aici pentru a servi *viața*, Thaddeus – în felul și măsura în care ea este dată de Dumnezeu celor ce vin aici.

Încăperea se cufundă în tăcere, toți cei prezenți reflectând la sensul cuvintelor rostite de baron.

Ziua, care continuă cu un tur al moșiei și o plimbare preliminară prin grădină, se sfârși parcă prea repede. Baronul se duse la culcare târziu, încântat din cale afară de noii săi prieteni care depășiseră, încă înainte de lăsarea serii, statutul de simple cunoștințe.

O dimineață în grădina

— Știam că am să te găesc aici, papa!

— Sabina! exclamă surprins baronul, întorcând capul spre fiica sa. Ce te aduce aici atât de devreme?

— Să știi, papa, că nu doar bărbații simt chemarea răsăritului de soare. Uneori o simt și eu.

— Știu, draga mea, știu! răspunse râzând baronul. Este cel mai frumos moment de peste zi. Nu pot înțelege cum de se îndură unii să doarmă când natura ne oferă un spectacol de o asemenea frumusețe – mereu altul. Ei și, ia spune-mi, cum de *ai* știut că sunt aici?

— Păi unde altundeva să fii?

— Ah, chiar că îți cunoști bine părintele!

— Și, în plus, nu a trebuit decât să mă las condusă de aroma cafelei, adăugă Sabina zâmbind.

Baronul von Dortmann aruncă o privire spre ceașca pe care o ținea în mână și râse. Deși cafeaua suedeză era, într-adevăr, aromată, se îndoia că aroma acesteia ar fi fost chiar *atât* de puternică. Inspiră adânc, umplându-și plămânii nu atât cu parfumul cafelei, cât cu aerul dimineții.

— Nimic nu se compară cu proștețimea aerului inspirat dimineața, spuse el, înainte ca ultimele rămășițe de întuneric, umezeală și răcoare de peste noapte să fie risipite de căldura zilei. S-a trezit Marion?

— Da, este în bucătărie cu Heidi și Carola.

— Și oaspeții noștri?

— Pe ei nu i-am văzut, papa. Mă tem că dorm în timpul celui mai frumos moment de peste zi.

— Eu zic să-i iertăm de această dată, răsé tatăl său. Sunt oboşiţi după drumul de ieri şi le va mai trebui cel puţin o noapte pentru a lepăda lanţurile vieţii de la oraş. Unde mai pui că ieri i-am ținut de vorbă până târziu! Ei, dar îţi promit că mâine vor fi aici, împreună cu noi, înainte de cântatul cocoşilor! Nu este suficient să viziteze grădina la amiază. Trebuie să vadă cât de frumoasă este şi la răsăritul soarelui, nu-i aşa?

— Aşa este, papa! Vom fi aici cu toţii înainte ca Heiko să se apuce de mulsul vacilor!

Baronul sorbi din cafea şi Sabina începu să se plimbe pe alee, printre şirurile de trandafiri. După ce făcu un ocol larg, se întoarse lângă banca pe care stătea tatăl ei.

— Vrei să te las singur, papa?

Bărbatul zâmbi şi o luă de mână.

— În viaţa aceasta n-aş vrea să fiu decât alături de tine... aici... şi alături de mama ta, adăugă el, făcându-i cu ochiul.

— Când am venit făceai şi altceva în afară de a admira trandafirii, nu-i aşa?

Baronul zâmbi, apoi încuviinţă din cap.

— Am obiceiul să mă rog pentru toţi cei pe care îi trimite aici Tatăl nostru ceresc. El ne-a binecuvântat cu un trai îmbelşugat, pe care nu aş putea şi nu m-aş simţi vrednic să îl duc fără călăuzirea Lui. Sunt convins că planurile Sale în ceea ce ne priveşte nu au de a face doar cu cultivarea grânelor. Pe câmpurile Domnului a început să crească o altfel de cultură.

— Te rugai pentru Matthew şi pentru tatăl lui?

— I-am vorbit lui Dumnezeu despre ei şi L-am rugat ca răstimpul pe care îl petrec aici să fie unul valoros – valoros după măsura Lui, nu cea a omului...

— Şi eu m-am trezit azi dis-de-dimineată, cu gândul la ei.

— Prezenţa lor aici nu este o întâmplare. E drept că le-am trimis o invitaţie, dar toate căile Domnului au un scop bine determinat. Eu încerc mereu să urmez aceste scopuri, chiar dacă uneori îmi este greu să îmi dau seama care sunt ele.

— Papa, tu pari să ştii mereu ceea ce urmăreşte Dumnezeu.

— Când vei ajunge la vârsta mea, copilă, ai să îți dai și tu seama cât de puține știi, cât de slabă ți-e încrederea și cât de puternic orgoliul, răspunse baronul oftând. Deoarece de ani de zile merg pe această cărare alături de Domnul, poate că în ochii tăi par un bărbat cu o încredere nestrămutată în propriile-i puteri, dar ah, fetița tatei, află că sunt momente când mă simt neștiutor și neputincios ca un prunc.

— Chiar că nu-mi vine să cred una ca asta, spuse Sabina, ușor alarmată.

— Într-o bună zi ai să înțelegi, fata tatei. Într-o bună zi ai să înțelegi.

După ce își luară la revedere, Sabina porni în jos pe povârniș, adâncindu-se în desigurile grădinii. Baronul mai rămase o vreme așezat pe bancă.

Patruzeci de minute mai târziu, cei doi, din nou împreună, ieșeau tăcuți din grădină. Baronul avea un braț petrecut peste umerii fiicei sale, iar în cealaltă mână ținea un fir lung de trandafir, cu petalele de un roșu aprins. Trecură pe sub arcada de piatră, urcară treptele ce duceau spre curte, traversară peluza frumos îngrijită și intrară în casă. În bucătărie, femeile munceau deja de zor.

Baronul traversă încăperea, salutând slujnicele cu entuziasmul pentru care sunt renumite comunitățile de fermieri din Germania, și se opri în dreptul soției sale. O sărută, îi dăruie trandafirul, apoi se aplecă și îi șopti ceva la ureche.

Fața femeii se luminează de un zâmbet sincer și cald.

După ce baronul plecă să vadă dacă s-au trezit musafirii, Sabina se apropie de mama sa.

— Ce ți-a spus tata?

— Ceea ce îmi spune în fiecare dimineață, răspunse Marion von Dortmann.

— Bine, dar ce anume?

— Secretul trandafirului.

O plimbare prin pădure

În aceeași dimineață, pe la orele zece și jumătate, Sabina și Matthew traversau împreună curtea din spatele casei.

Hotărâseră să facă o plimbare călare înainte de prânz, iar acum, în timp ce coborau dealul spre grajduri, echipați în mod corespunzător – ea într-un costum de călărie cafeniu, iar el cu pantalonii și cizmele de călărie primite de la stăpânul casei – Sabina îi explica lui Matthew deosebirile de personalitate dintre cei doi cai între care trebuia să aleagă. Schmidt, grăjdarul, înșeuase deja murgul preferat al Sabinei și avea șaua pregătită și pentru calul oaspetelui.

Peste douăzeci de minute, cei doi tineri coborau deja spre sud – ea, călare pe Morgan, un armăsar negru, iar el, pe Belgian, un cal cu păr sur – pe aleea ce mărginea perimetrul Grădinii Primăverii. Traversară podețul îngust de peste pârâu, aproape de punctul în care acesta cotea pe sub gardul viu, continuându-și cursul spre pădurea de pini prin inima grădinii.

— Ți-ai revenit după căzătura în iazul unchiului Otto? întrebă la un moment dat Sabina.

— Speram să nu aduci vorba de asta!

— Ei, hai că nu a fost chiar atât de groaznic!

— Nu a fost atât groaznic, cât umilitor! Mi-e ciudă că l-am făcut de râs pe tata într-un cerc atât de select.

— Mie mi s-a părut amuzant!

— Dar ce-o fi gândit verișoara ta când ne-a văzut târându-ne înapoi spre casă, tu cu rochia learcă de apă, iar eu făcut ciuciu-lete, în timp ce toată lumea se prăpădea de râs?

— Cui îi pasă! exclamă râzând Sabina. Mie mi s-a părut foarte amuzant!

— Poate că ți s-a părut amuzant, dar eu aş vrea să-mi şterg complet din memorie ziua aceea!

Cărarea coti spre pădure şi în curând fură împresuraţi de umbrele pinilor. O linişte adâncă se pogorî asupra lor şi vreme îndelungată călăriră fără să scoată un cuvânt. Nu se auzea decât zgomotul copitelor pe drumul bătătorit.

— Ador mirosul acesta!... oftă într-un târziu Sabina.

Matthew inspiră adânc, apoi încuviinţă din cap, zâmbind satisfăcut.

— Nimic nu se compară cu mirosul unei păduri de pini, spuse el, şi mai cu seamă într-o zi însorită ca aceasta. După părerea mea, pinul conţine – undeva în ace sau în scoarţă – un ingredient secret care este activat de razele soarelui şi de căldura lor. Mireasma unei păduri de pini într-o zi cu soare este cu totul unică.

— Măi să fie, Matthew! exclamă încântată Sabina. Nu credeam că şi tu eşti un iubitor al naturii!

— De ce? Nu am afirmat niciodată contrariul.

— Vai, şi eu care credeam că te-am înnebunit cu trâncăneala mea despre Alpi şi despre Grădina Primăverii!

— N-am vizitat, ce-i drept, Alpii şi nu am fost de multe ori nici pe malul mării, dar asta nu înseamnă că nu iubesc pădurile!

— Aveţi păduri în America?

— Şi încă ce păduri! exclamă Matthew. Pe cât este el de înmiresmat, acest pâlc de pini nici nu ar putea fi calificat drept pădure în statul meu natal.

— Şi care este statul tău de baştină?

— Montana.

— Hm... Am auzit de New York şi de California, dar nu şi despre Montana. Este frumos acolo?

— Frumos e puţin spus! Este imens. Noi nu avem Alpi, dar avem Munţii Stâncoşi. Şi câmpii întinse, populate de căprioare, elani şi chiar bizoni americani.

— Şi păduri?

— Cum nu sunt altele în lume! Păduri înmiresmate de pini și de brazi și de molizi – fiecare cu propria sa floră și faună.

— Și cât de mare este statul Montana?

— Cât toată Germania!

— Incredibil! Un stat mare cât Germania!

— Ei, acum înțelegeți cum sunt pădurile de la noi?

— Cred că va trebui să-mi dai o mână de ajutor.

— Imaginează-ți o pădure care se întinde de aici până la Berlin și apoi în jos spre Poznań, fără a fi întreruptă de un oraș sau măcar de un sat, apoi un luminiș mare cât două sau trei orașe, care continuă pe cealaltă parte cu o pădure la fel de mare. Așa arată pădurile din Montana.

— Să înțeleg că nu îți place păduricea mea de pini?... întrebă Sabina după un moment de tăcere.

— Nici vorbă de așa ceva! răspunse râzând Matthew. Dintre toate locurile pe care le-am văzut în ultimii patru ani, acesta îmi amintește cel mai mult de Montana. Totuși, există și ceva diferit aici, ceva ce îmi place, deși nu îmi dau exact seama ce este.

— Ceva diferit?...

— Poate faptul că aici pădurea nu este atât de deasă. Copacii sunt mai răsfirați și poți să vezi printre ei. Este o pădure mai prietenoasă, să zicem așa.

— Ar trebui să vezi Pădurca Neagră de lângă Bavaria. Acea nu-i deloc o pădure prietenoasă!

— Atunci poate că aceasta este o pădure specifică nordului. Mie îmi place. Pare genul de pădure în care poți să hoinărești la nesfârșit și chiar să te rătăcești fără a te simți *cu adevărat* rătăcit. Înțelegeți ce vreau să zic?

— Poate că nu pe deplin, dar acum hai să îți arăt unul dintre locurile mele preferate de aici, din pădure.

Cu aceste cuvinte, Sabina porni înainte la galop. Matthew se strădui să țină pasul cu ea, dar fata aproape că îi ieșise din raza vizuală când brusc o văzu oprind și descălecând.

O ajunsese din urmă, opri armăsarul și sări și el jos din șa. După ce prigoniră caii, Sabina o luă înainte printre copaci.

Pășeau pe iarba arcuită, presărată cu ace, printre pini cu trunchiuri subțiri, ce abia dacă depășeau douăzeci de centimetri în diametru. Acum că lăsaseră caii în urmă, singurele zgomote care se auzeau erau cele ale uscăturilor ce le trosneau sub încălțări.

Deși pădurea devenea tot mai deasă, Sabina înainta cu hotărâre. La un moment dat crengile și acele pinilor se strânseseră atât de tare în jurul lor, încât Matthew, care mergea la un pas în urma fetei, trebui să își ferească fața cu mâinile pentru a răzbi înainte. De văzut, nu mai vedea aproape nimic în jurul lui. Mai merseseră așa o vreme – Sabina, înaintând neînfricătat prin desiş, el, urmând-o orbeşte – până când ajunseră la o poiană înverzită.

Matthew privi uluit în jur, parcă nevenindu-i să-și creadă ochilor.

— Ei, porțiunea aceasta de pădure a fost suficient de deasă pentru gusturile tale? îl întreabă râzând Sabina.

— Habar nu aveam *încotro* mergem! Mda, te poți rătăci cu ușurință pe aici... Dar ce este locul acesta?

— Un luminiș. O pajiște.

— Bine, dar este atât de bine ascunsă, aici, în inima pădurii... Ce refugiu perfect!...

De-ar fi știut cei doi tineri cât de profetice erau aceste cuvinte! Peste ani, amândoi aveau să își aducă aminte cu dor de neprețuitele clipe pe care le petreceau acum împreună. Era ca un răgaz idilic, ca un refugiu departe de viteza crescândă a tumultuosului secol XX. Din nefericire, această pace avea să fie spulberată mult prea curând.

Băiatul continuă să privească în jur cu ochii mari de uimire. Se aflau, într-adevăr, la marginea unui luminiș circular cu un diametru de cel mult cincisprezece metri. Pinii care îl mărgineau din toate părțile erau atât de deși încât păreau să formeze un zid în jurul poienii. Totuși, pe pajiștea plată nu se vedea niciun tufiș sau măcar un ciot – doar iarba de pădure, verde și luxuriantă, strălucind încă de roua dimineții.

— N-or fi ele foarte mari, dar și pădurile noastre au ciudățeniile lor. Toate sunt presărate cu astfel de poienițe. Totuși,

din cauza copacilor deși care le înconjoară, puțini știu de existența lor.

— Este un loc minunat... ascuns și liniștit, spuse Matthew, pășind încet pe iarbă.

În mijlocul pajiștii, se opri și se întoarse de jur împrejur, studiind amănunțit locul.

— Nu vezi decât iarba de sub picioare, zidul de copaci și albastrul cerului. Poiana aceasta este un mic univers ascuns! Cum de ai găsit-o?

— Cunosc pădurile acestea ca-n palmă, răspunse Sabina. M-am jucat și m-am plimbat pe aici încă de când eram de-o șchioapă.

— Vii des aici? o întrebă Matthew.

— Acesta este doar unul dintre locurile mele preferate. În aceste păduri trăiesc o mulțime de căprioare. Poienile de acest fel sunt și favoritele lor.

— Este un loc atât de izolat și de liniștit... Îmi place la nebunie!

— Haide, vreau să îți mai arăt ceva.

Spunând acestea, Sabina porni spre marginea pajiștii și plonjă fără ezitare în zidul de pini din jurul acesteia. Matthew o urmă, luptându-se iarăși cu crengile, frunzele și mă răcinișul desigurului. Treptat, copacii începură să se rărească și în curând se aflau din nou în pădurea luminoasă și aerisită de unde porniseră. În scurt timp ajunseră în locul în care își lăsaseră caii.

— Nu mi-aș fi dat seama că acolo este o poiană, spuse Matthew, aruncând o privire spre poteca pe care se întorseseră. Văzută de aici, pădurea pare că se întinde la nesfârșit. Și nu există nimic care să te facă să bănuiești ceea ce se ascunde chiar în mijlocul ei.

— Trebuie să pornim mai departe, spuse Sabina, încălecând pe Morgan.

Matthew sări și el în șa și o urmă, chiar dacă nu înțelegea prea bine încotro se îndreaptă. Călăreau prin pădure pe un traseu semicircular, care urca într-o pantă lină spre sud-est. După aproximativ cincisprezece minute, deși se aflau încă în inima pădurii, ajunseră pe creasta unei coline împădurite aflată la o distanță

de unu sau doi kilometri de dealul golaș, de două ori mai înalt, pe care se înălțau casa și anexele moșiei von Dortmann.

— Ce este aceea? întrebă Matthew, arătând în față, spre mica structură de lemn ce se ridica între copaci.

— Un observator pentru vânători.

— Seamănă cu o căsuță suspendată, doar că lipsește copacul.

— Voi construiți astfel de căsuțe în copaci?

— Bineînțeles. Nu am văzut niciodată una care să nu fie ancorată de un copac.

— Hai să vezi cum e înăuntru! exclamă Sabina, descălecând sprintenă și repezindu-se spre scara din lemn care ducea sus, în observator.

Matthew țâșni imediat după ea și peste câteva minute erau amândoi așezați în interiorul confortabil, deși cam strâmt, al căsuței de lemn.

— Ce mai privești! exclamă Matthew, plimbându-și uimit privirea peste vârfurile copacilor ce îi înconjurau din toate părțile. Abia acum, că privesc în jur și văd toată pădurea și câmpurile din depărtare, îmi dau seama că drumul urma o pantă ascendentă.

— Păi, de ce crezi că te-am adus aici? râse Sabina. Pădurea este plină de observatoare, dar acesta este preferatul meu deoarece oferă o panoramă de-a dreptul spectaculoasă.

— Așa este! De aici vezi valea... câmpurile, în partea dreaptă... drept înainte, moșia tatălui tău... și în depărtare parcă s-ar distinge și un sat.

— Da, Niedersdorf.

— Între sat și ferma voastră mai există o moșie?

— Da. Este moșia contelui von Schmundt, răspunse Sabina, cu un tremur nervos în voce. Deși este mai mic decât al nostru, domeniul lui este, totuși, destul de întins.

— Am impresia că nu prea îl simpatizezi pe conte.

— Nu este vorba doar despre asta, dar ai dreptate, persoana lui nu-mi place câtuși de puțin. Am putea schimba subiectul? Nu vreau să îmi stric buna dispoziție. Hai mai bine să ne bucurăm de priveliște.

— Îmi pare rău, n-am vrut să te supăr, spuse Matthew, întorcându-și privirea spre moșia Dortmann. Este ca o vedere din avion. Ca și cum ai privi o fotografie.

— Uite, acolo, în stânga casei noastre, în jos pe povârniș, se întinde *Frühlingsgarten*, iar la dreapta se văd grajdurile. Și, privește! Se vede și balconul de pe acoperișul casei.

— E grozav, încuviință Matthew. De aici poți să vezi toate împrejurimile.

— Ador locurile înalte.

— Cum ar fi Alpii?

— Alpii... acoperișurile caselor... observatoarele din inima pădurilor...

Preț de câteva minute priviră tăcuți pădurea, valea, câmpurile, colina, moșia.

— Cred că ar trebui să plecăm. Se apropie ora mesei. Absența noastră nu va mai trece mult timp neobservată și avem drum lung de bătut până acasă!

Casa misterioasă

— Recunosc că sunt intrigat și fascinat de casa dumitale, domnule baron, spuse Thaddeus McCallum în timp ce luau cu toții masa de prânz. Cu ocazia plimbărilor făcute pe afară, am studiat-o din mai multe unghiuri, atât din spate, cât și din față și, judecând după multitudinea de ferestre, tind să cred că numărul încăperilor și al coridoarelor este mult mai mare decât ceea ce am văzut eu în interior.

— Casa asta veche este, într-adevăr, uriașă, încuviință râzând baronul. Câteodată nici eu nu-mi mai aduc bine aminte cum arată unele dintre cotloanele ei ascunse. Sunt încăperi în care nu am intrat de când eram copil.

— Câte camere are casa?

— Sincer să fiu, nu știu sigur. Tu mai știi, Marion?

— Cred că aproape o sută douăzeci, Heinrich, răspunse soția sa.

— Da, cam atâtea trebuie să fie.

— N-am văzut în viața mea o casă care să aibă peste o sută de camere! exclamă Matthew. Este ditamai castelul!

— Cred că te înșeli, mamă, interveni Sabina. Avem peste o sută douăzeci de camere.

— Sabina s-ar putea să aibă dreptate, spuse baronul. Oricum, pentru noi nu este un castel, ci doar bătrâna și confortabila noastră casă de la țară.

— Asta da casă țărănească! râse McCallum. Racordarea la utilități trebuie să fi fost o adevărată desfășurare de forțe.

— Chiar așa! râse baronul. Pentru introducerea energiei electrice pe toate cele trei niveluri și legarea celor zece băi la apă și canalizare a fost nevoie de un real geniu ingineresc!

— Nu ați dori să vizitați și alte părți ale casei? întrebă Sabina.

— Cum să nu! exclamă într-un glas cei doi musafiri.

— Atunci vă vom arăta întreaga casă! făcu entuziastă Sabina. Matthew, veți fi având voi păduri mai mari, dar noi, europenii, avem case mai mari! Papa, ni te alături?

— Desigur! Puțină mișcare pentru a stimula trupul și mintea după masa de prânz este mai mult decât binevenită.

— După plimbarea din dimineața aceasta nu cred că trupul meu are nevoie de mai multă mișcare, spuse Matthew. Dar de ce ar trebui să ne fie stimulată mintea?

— Să nu ne rătăcim! răspunse baronul binedispus. Ehei, tinere, asta nu este o casă ca oricare. Are nenumărate unghere, culoare, camere secrete, pereți falși și scări ascunse!

— Și tainite! adăugă Sabina.

— Asta doar în imaginația bătrânei Eppie, spuse tatăl său.

— Cine este Eppie? întrebă Matthew.

— Cea mai bătrână dintre slujnicele noastre. Ea spune că are în jur de optzeci și cinci de ani, dar nimeni nu îi știe vârsta cu exactitate. Deși nu mai lucrează de mult, refuză cu încăpățănare să își accepte statutul de pensionară.

— Să înțeleg că locuiește în continuare aici? Se află în grija familiei voastre?

— Păi cum altfel? Eppie este un membru al familiei. Înainte de mine, l-a slujit pe tata, la fel cum mama ei l-a slujit pe bunicul.

— S-a născut la jumătatea secolului trecut, explică Marion, când națiunea germană încă nici nu exista. Eppie este, fără doar și poate, o făptură din alte vremuri. Heinrich, dragul meu, sper că nu vă supărați dacă nu vă însoțesc. Trebuie să mă întorc la bucătărie.

Se aflau cu toții în sufrageria de la parter, aproape în mijlocul aripii vestice a casei, lângă bucătărie. Baronul își sărută soția, apoi ieși, urmat de ceilalți, în salonul alăturat și de acolo în spațiosul coridor ce se întindea de-a lungul acestuia, ajungând într-un sfârșit în dreptul falnicelor uși de la intrare.

— Cel mai bine este să începem de aici, spuse el. Legătura dintre cele trei niveluri se face prin patru scări separate...

— Iartă-mă, papa, interveni Sabina, dar nu sunt patru, ci șase.

— Celelalte două voiam să fie o surpriză, spuse zâmbind baronul. Permiteți-mi, așadar, să reformulez. Comunicarea dintre cele trei niveluri se realizează prin patru scări aflate la vedere și două care sunt... cum să spun... ei, dar mai bine așteptăm până ajungem la ele!

Se întoarse și îi conduse pe impunătoarea scară cu trepte late, din lemn de stejar, ce urca, în spirală, până la primul etaj. Acolo se opri.

— Scara centrală, cum o numim noi, și celelalte trei șiruri de scări sunt singurele care continuă până la ultimul etaj. Probabil că ați observat deja că încăperile și coridoarele nu sunt dispuse la fel pe toate nivelurile. Fiecare nivel pare să fi fost proiectat separat, făcând uz de motive arhitectonice cu totul diferite. Culoarele de la parter sunt largi și spațioase, la fel ca încăperile, ce par să fi fost proiectate pentru primirea oaspeților, organizarea de petreceri, luarea mesei și alte activități de soiu al acesta. Aici, însă, la primul etaj, holurile sunt mai înguste, iar camerele – în marea lor majoritate dormitoare și salonașe – mai mici și mai simple. Același lucru este valabil și pentru aripa de est, care a fost dintotdeauna ocupată de angajați.

— Eu doar până aici am îndrăznit să mă aventurez, spuse McCallum, dar văd că scara duce în sus, ceea ce înseamnă că mai există un nivel deasupra noastră, nu-i așa?

— Ai perfectă dreptate, Thaddeus. Scara duce la etajul al doilea, care este diferit de oricare alt nivel.

— Cu totul diferit! exclamă Sabina.

— În ce sens? întrebă Matthew.

— Este un labirint de cămăruțe și culoare șerpuite. Toate gale-riile secrete de care vă spuneam la început sunt situate la etajul al doilea. Nici eu nu le cunosc pe toate. Tata obișnuia să spună că arhitectul acestui labirint trebuie să fi fost un om cu un simț al umorului ieșit din comun sau... beat. Cu excepția camerelor de oaspeți, care – după cum vă spuneam ieri – sunt primenite zilnic și mai mereu ocupate, celelalte încăperi de la etajul al doilea

sunt nefolosite. Odăile voastre, aflate chiar aici, în dreapta, sunt cu vedere spre frontul vestic al casei. Haideți să vă arăt și restul acestei aripi.

Îl urmară cu toții spre partea de sud a aripii vestice. Baronul coti spre stânga, de-a lungul peretelui sudic, apoi din nou spre stânga, pătrunzând într-un coridor lung și drept ce se întindea pe toată lungimea clădirii, spre frontul nordic. În timp ce înaintau, baronul le explica destinația numeroaselor încăperi aflate de o parte și de alta a culoarului.

— În partea stângă se află sala de muzică, iar încăperile din dreapta sunt toate dormitoare și saloane. Acesta este apartamentul familiei, continuă el, arătând spre camerele din partea dreaptă. Soția mea și cu mine ocupăm camera din colțul clădirii, cu vedere spre curte și spre grădină, iar acesta este dormitorul Sabinei. Ea are vedere direct asupra curții și spre o porțiune din grădină. Deși camera de la etajul superior, aflată pe colț, chiar deasupra dormitorului nostru, este neocupată, Sabina insistă să își păstreze actuala cameră. Asta deoarece vrei să fii cât mai aproape de noi, nu-i așa, Sabina? Întrebă el jovial.

— Așa este, papa. Vreau să fiu cât mai aproape de voi... și de bibliotecă, adăugă râzând fiica sa.

— Ah, da! Haideți să intrăm puțin în bibliotecă. Este chiar aici, la stânga.

Deschise ușile înalte aflate vizavi de dormitorul Sabinei, păși în spațioasa bibliotecă și își conduse încet oaspeții prin labirintul de rafturi înalte până în tavan, pline cu cărți cum niciunul dintre ei nu și-ar fi închipuit că pot să existe în acest colț de țară. Thaddeus și Matthew priveau uluiți în jur.

— De-a dreptul fascinant! exclamă diplomatul american. Nu am mai văzut în nicio reședință privată o colecție atât de mare de cărți! Câte volume aveți aici... douăzeci, treizeci de mii?

— Vreo cincizeci de mii, zise baronul.

Combinăția de praf, hârtie și piele învechită producea o senzație olfactivă familiară și dragă celor precum Sabina și baronul von Dortmann, care adora să își petreacă timpul prin biblioteci

și anticariate și să inspire subtilul parfum al trecerii anilor emanat de foile și copertele cărților vechi.

Totuși, nu numai mirosul îi atrăgea aici pe membrii familiei și pe vizitatori deopotrivă, ci mai ales conținutul de idei al tomurilor aranjate pe rafturi. În timp ce, în Pildele lui Solomon, Înțelepciunea se așază în mijlocul drumului și le strigă tuturor celor care vor să audă, aici Înțelepciunea striga în șoaptă din ungherele minților a mii de autori, contemporani și din vechime, invitându-i pe toți cei care o auzeau să se delecteze cu produsele ei intelectuale, literare, poetice, teologice și istorice. Se regăseau aici autori și națiuni, epopei și idei, filozofii și povești și poeme și jurnale și istorii. Prieteni spirituali, care cândva demult urmaseră căi asemănătoare și te invitau la comuniune prin simpla lor prezență, dar nu forțat, ci doar atunci când aveai starea sufletească potrivită.

— Este cu adevărat fascinant, repetă, aproape în șoaptă, Thaddeus. Colecția aceasta probabil că valorează o avere. Multe volume sunt extrem de vechi și, dacă nu mă înșel, extrem de rare.

— Pentru noi nu sunt prețioase prin prisma valorii lor monetare sau a faptului că sunt rare, ci mai degrabă datorită ideilor pe care le conțin. Marea majoritate a volumelor din biblioteca noastră datează de pe vremea tatălui și a bunicului meu și valorează într-adevăr mult. Totuși, mie nu acestea îmi stârnesc interesul, ci autorii în care am descoperit o asemănare spirituală. De lucrările lor nu m-aș despărți pentru toți banii din lume.

— Bănuiesc că majoritatea cărților sunt scrise în limba germană.

— Cele mai vechi, da, dar dieta noastră literară nu este bazată doar pe roadele crescute în grădina limbii germane. Avem un număr mare de cărți în spaniolă și franceză și, bineînțeles, lucrările clasicilor greci, în original și traduse în diverse limbi europene; se găsesc aici și capodoperele literaturii engleze dintre secolele XVI și XIX. Aceasta este pasiunea Sabinei. Fiica mea dorește să studieze literatura engleză, poate la una dintre universitățile din Marea Britanie. Bineînțeles că nu aveau cum

să lipsească din colecția noastră lucrările marilor scriitori americani. Sabina și cu mine vorbim fluent limba engleză și adorăm să ne delectăm cu marii autori britanici – Burns, Shakespeare, Scott, Tennyson, Dickens, Wordsworth. Dintre toți, favoritul meu este un scriitor scoțian care a trăit în secolul XIX. Am aici operele sale complete, adăugă el, conducându-i la un raft separat de celelalte, plin cu cărți de toate grosimile, îmbrăcate în piele.

— MacDhonuill, citi McCallum. Hm... n-am auzit niciodată de el.

— Din păcate, nu ești singurul, spuse baronul. Mă tem că MacDhonuill a fost dat uitării mult prea ușor în secolul acesta. Totuși, având în vedere rădăcinile comune, mă mir că nu îi cunoști opera.

— Permite-mi să te corectez, domnule baron. *Mc* indică origini irlandeze, iar *Mac*, scoțiene.

Baronul von Dortmann zâmbi.

— Te-aș contrazice. Dacă săpăm puțin mai adânc în istorie, vom descoperi că aceste două popoare împart, de fapt, aceleași origini. Îți reamintesc că *scoții* au ajuns în Britannia traversând Canalul Nordului din *Scotia*, cum era numită pe atunci regiunea cunoscută astăzi sub numele de Irlanda.

— Touché! Cunoști istoria strămoșilor mei mai bine decât mine! Cu toate acestea, trebuie să recunosc cu regret că nu am auzit niciodată de autorul dumitale preferat.

— Te iert. Dacă dorești, la plecare pot să-ți împrumut una dintre cărțile lui. Astfel vei avea prilejul să vezi dacă stilul său este pe gustul dumitale.

— Mi-ar face mare plăcere.

— Scrierile lui nu sunt pentru oricine, dar în ceea ce mă privește, ele constituie o adevărată hrană sufletească.

— Le citești în limba engleză?

— De obicei, da, deși aproape toate au fost traduse în limba germană și noi avem în bibliotecă și câteva dintre aceste traduceri.

— Ce gen literar abordează?

— De toate. Predici, poezii, basme, eseuri și mai ales romane.

— Ce fel de romane? Romane de dragoste, de aventură?...

— Romane cum nu ai mai citit până acum, în care iubirea și misterul se împletesc cu arta descrierii personajelor într-un mod cu totul aparte. Te vei convinge singur de asta când vei citi una dintre cărțile lui. Iar acum haideți să mergem mai departe.

Într-adevăr, discutând, se apropiaseră încet-încet de peretele vestic al bibliotecii, unde se afla intrarea principală. Baronul îi conduse prin ușile larg deschise afară pe coridor.

— Ne aflăm din nou în locul din care am pornit! exclamă uimit McCallum. Aici sunt camerele noastre, Matthew, adăugă el, întorcându-se spre fiul său.

— Bine, dar unde este aventura promisă, Herr von Dortmann? întrebă Matthew. Nu ziceați că s-ar putea chiar să ne rătăcim?

— Ai răbdare, tinere, ai răbdare! răspunse râzând baronul. Deocamdată nu ai văzut decât un pătrățel din partea de sud a casei.

— Mergem în sala de bal, papa? îl întrebă Sabina.

— Desigur, draga mea. Ia-o tu înainte!

Cu Sabina în frunte, o luară la dreapta, trecură pe lângă mai multe camere de oaspeți, cotiră de două ori și în cele din urmă fata se opri în locul în care coridorul se intersecta cu un altul.

— Aceste trepte, spuse ea, arătând spre scara îngustă aflată între cele două culoare, duc atât în sus, cât și în jos, iar dacă o luați de-a lungul holului din dreapta, veți ajunge din nou acolo unde ne aflăm acum câteva minute: în dreptul camerei mele. Acum, însă, vom merge drept înainte, spre sala de bal.

După ce mai cotiră de câteva ori, ajunseră într-un sfârșit în dreptul a două uși monumentale din lemn masiv, sculptate cu motive decorative.

— Am ajuns! Papa, ai cheia la tine?

Baronul făcu un pas în față, scose din buzunar o legătură de chei vechi, cu forme interesante și potrivi una în broască. Ușile se deschiseră larg.

Încăperea în care intrară, probabil cea mai mare din întreaga casă, avea o formă aproape pătrată, cu latura de vreo treizeci

de metri. Parchetul din lemn de stejar era perfect pentru un ring de dans. Trei dintre pereți erau împodobiti cu tapiserii uriașe și portrete în mărime naturală ce înfățișau membri ai familiei von Dortmann și ai familiilor regale din Prusia și Pomerania, iar cel de-al patrulea era ocupat aproape în întregime de o frescă zugrăvind scene istorice. Cu excepția scaunelor răsfricate pe margine, sala era aproape goală.

— Folosiți vreodată sala aceasta? întrebă Matthew.

Lovindu-se de pereții groși și de tavanul înalt, cuvintele îi reverberară în întreaga încăpere.

— Adică mai țineți aici baluri, petreceri și alte evenimente de genul acesta?

— Da, dar nu foarte des, răspunse baronul. Bunicul a fost un mare amator de baluri. Se pare că, pe parcursul secolului trecut, această sală a fost vizitată de majoritatea fețelor regale din Europa – de țar, de regii Angliei, de Bismarck și de mulți alții. Kaizerul Wilhelm, care era un prieten apropiat de-al străbunicului meu, venea des în vizită. Ba chiar am auzit că, pe vremea când proiecta cele trei castele ale sale din sud, regele Ludwig de Bavaria a folosit moșia von Dortmann drept sursă de inspirație.

— Sala de bal este, așadar, nefolosită în restul timpului? întrebă Thaddeus.

— Din păcate. Din când în când, organizăm aici concerte, iar toamna, după culesul recoltei, o petrecere mare, pentru toți angajații. Dar ai dreptate, în restul timpului încăperea este așa cum o vedeți acum: goală și scufundată în tăcere.

Traversă salonul, conducându-i spre ușa de pe peretele opus.

— Cele două aripi ale casei...

În momentul acela, ușile pe care intraseră cu puțin timp în urmă fură date la o parte și soția lui se năpusti înăuntru.

— Heinrich, Heinrich, vino degrabă! strigă ea înnebunită.

— Ce s-a întâmplat, draga mea? întrebă baronul, alergând într-un suflet spre ea.

— Eppie a căzut și acum delirează! răspunse Marion.

Baronul și Sabina o urmară imediat spre ieșire.

— Veți putea găsi singuri calea de întoarcere? întrebă baronul, întorcându-se spre cei doi musafiri.

— Vom încerca, răspunse Thaddeus.

— Sunteți liberi să vizitați și restul casei, dacă doriți să o faceți. Ne întâlnim mai târziu în bibliotecă.

În momentul următor, baronul, Marion și Sabina se făcură nevăzuți, lăsându-și oaspeții singuri în sala imensă și pustie de bal.

Rugăciune pentru o sfântă bătrână

Când cei trei ajunseră în dormitorul lui Eppie – locul unde avusese loc accidentul – o găsiră pe Heidi așezată la căpătâiul patului. Bătrâna stătea culcată cu ochii închiși. Chipul îi era plin de seninătate. Heidi, care îi ținea degetele fragile într-o mână și cu cealaltă îi mângâia fruntea și părul alb, ridică privirea.

— Cât de grav este? o întrebă baronul îndreptându-se spre pat.

— Nu cred să-și fi rupt piciorul, răspunse intendentă. Când a căzut, și-a scrântit genunchiul. Din pricina durerii, a leșinat, iar apoi, când și-a venit în fire, a început să vorbească în dodii.

— Ce a spus?

— Of, știți și domniile voastre cum este Eppie, răspunse zâmbind Heidi. Îi tot dădea înainte despre Bismarck, de parcă ar fi fost prieteni la cataramă, și că nu-știu-care conte ar încerca să pună mâna pe comoară.

Baronul privi cu o nemărginită tandrețe silueta fragilă a bătrânei.

— Este foarte palidă, oftă el.

— Este tare slăbită, domnule baron, zise Heidi. Credeți că...?

— Nu, Heidi. Cred că încă nu i-a venit ceasul. Cred că se va face bine. Totuși, haideți să ne rugăm pentru ea.

Ocoli patul și își puse ușor mâinile pe creștetul nins. Eppie avea fruntea rece. Deși dormea, era clar că durerile încă persistau.

Marion și Sabina se apropiară și ele de pat și își puseră mâinile pe umerii și pe picioarele lui Eppie.

După câteva momente de tăcere, baronul începu să se roage.

— O, Tată, spuse el în șoaptă, Te rugăm să ai grijă de sora noastră și roaba Ta, Eppie. Îți mulțumim că i-ai dăruit viață

și nouă privilegiul de a ne împărți viețile cu ea. Ne-am adunat aici, câțiva copii de-ai Tăi, pentru a Te ruga, în numele Fiului Tău, Isus, să o întremezi, să îi ridici durerea din trup cu iubirea tămăduitoare a mâinii Tale. O lăsăm în mâinile Tale, Doamne. Dacă a venit ceasul ca Eppie să se întoarcă acasă, la sânul Tău, nu putem decât să Te slăvim pentru o viață trăită cu cinste în slujba Ta și a noastră. Dacă, însă, nu i-a venit ceasul morții, atunci redă-i, Doamne, puterea și fie ca în anii ce îi mai sunt hărăziți pe pământ, Eppie să împlinească în continuare voia Ta.

Baronul se opri preț de o clipă, apoi adăugă:

— Și dă-ne, Doamne, harul de a Te sluji cu statornicia și devoțiunea cu care a făcut-o Eppie câți ani om mai avea de trăit.

— Amin, spuseră în șoaptă femeile adunate în jurul patului.

De îndată ce baronul își luă mâna de pe capul ei, Eppie deschise ochii și încercă să se ridice în capul oaselor. Heidi dădu să o mângâie din nou, dar bătrâna nu vru nicidecum.

Se calmă puțin doar când dădu cu ochii de Marion și de baron.

— Să fii cu ochii-n patru, stăpâne, spuse ea cu glasul stins, dar agitat. Sunt peste tot!

— Despre ce vorbești, Eppie? întrebă baronul pe un ton calm, menit să o asigure că nu avea de ce să fie îngrijorată.

— Sunt spioni peste tot, stăpâne! răspunse femeia. Ochi ce te urmăresc din umbră, cătând să mistuie și să prade. Casa are tuneluri, stăpâne! Și s-ar putea să se strecoare înăuntru prin tai-niță, să ia comoara și să pună stăpânire pe tine!

— Despre cine vorbești, Eppie? Despre dușman?

— Da... da, despre dușman. El este dușmanul tău, stăpâne!

— El este dușmanul nostru, al tuturor, Eppie. Toți oamenii lui Dumnezeu trebuie să fie cu băgare de seamă.

— Nu despre *ăla* vorbesc eu, stăpâne! Of, când ai să-ți dai seama de primejdie?... Înțelege odată, i-am văzut privirea... Îți vrea răul, stăpâne.... Îți vrea răul!

Eppie se prăbuși înapoi pe pernă, gemând și bălmăjind cuvinte tot mai lipsite de sens pentru cei trei ascultători.

Heidi o ținea de mână și baronul îi mângâia blând părul. După vreo trei minute, bătrâna ațipi din nou.

Așteptară încă zece minute pentru a se asigura că are somnul lin.

— Am să rămân eu cu ea, spuse Heidi.

— Vino să mă anunți când se trezește din nou, zise Marion. Între timp am să-i pregătesc o supă de pui, adăugă ea, după care părăsi cămăruța însoțită de soțul și de fiica sa.

Ea coborî în bucătărie, iar baronul și Sabina se îndreptară spre bibliotecă.

Turul casei continuă

Ți găsiră pe cei doi musafiri în bibliotecă. În timp ce Thaddeus răsfoia, așezat pe un scaun, o lucrare de istorie americană tradusă în limba germană, Matthew se plimba printre rafturi, citind titlurile de pe cotoarele cărților.

— Este totul în regulă? întrebă Thaddeus, ridicându-se în picioare.

— Da, răspunse baronul. Din păcate, bătrâna Eppie – despre care vă vorbeam adineauri – a suferit un accident. Dar acum doarme liniștită.

— Înseamnă că putem continua turul casei? sări imediat Matthew.

— Ești sigur că nu te-ai plictisit încă? întrebă râzând baronul.

— Glumiți? Este de-a dreptul grozav! exclamă entuziasmat Matthew. În timp ce tata citea aici, în bibliotecă, eu m-am întors în locul în care ne-ați lăsat și am continuat cercetările de acolo.

— Și ai descoperit ceva interesant?

— Coborând pe scara aceea îngustă aflată în apropierea sălii de bal, am ajuns în dreptul unui zid care sunt convins că ascunde o ușă secretă și tare aș vrea să știu unde duce aceasta!

— Așa, carevasăzică! râse baronul. Înțeleg că ai făcut o investigație în toată regula! Cum de nu ai deschis ușa?

— N-am știut cum. Era doar o porțiune interesantă din perete, nu o ușă propriu-zisă.

Baronul râse din nou.

— Atunci am face bine să continuăm turul. Unde rămăsesem?

— Tocmai începuserăți să ne vorbiți despre cele două aripi.

— A, da! Ei bine, casa este compusă din două aripi – aripa de vest și cea de est, cum le spunem noi, explică baronul, conducându-i înapoi spre sala de bal. În baza celor câteva schițe care s-au

păstrat din secolele trecute, rezultă că acestea au fost construite la date diferite. Fundația pare să fie comună, dar numărul mare de modificări pe care le-au suferit de-a lungul anilor face imposibilă identificarea modului sau a ordinii în care au fost construite aripile. Când vom ajunge la etajul al doilea, veți vedea imediat că interiorul diferă complet de restul clădirii. După toate probabilitățile, primele două niveluri au fost renovate de unul dintre strămoșii mei, iar al treilea, de un altul. În orice caz, cele două aripi au fost construite astfel încât contactul dintre ele să fie redus la minimum. În prezent, îi considerăm pe angajați drept prieteni sau chiar membri ai familiei, dar lucrurile nu au stat întotdeauna așa. În vremurile de odinioară, era important ca membrii unei familii aristocratice, cum este a noastră, să trăiască separat de servitorime. Din acest motiv, cele două aripi comunică într-un singur punct, de parcă ar fi două clădiri separate. La acest etaj, de pildă, singura cale de acces spre aripa estică este pe aici, prin sala de bal. Inițial cele două aripi nu comunicau deloc la parter. Eu însă am ales să îndepărtez peretele despărțitor, iar acum coridorul dintre bucătărie și sufragerii se întinde în ambele direcții. În ceea ce privește etajul al doilea... ei bine, veți vedea imediat! adăugă el cu un zâmbet șugubăț.

Din sala de bal pătrunseră în aripa estică. Aici culoarele erau mai înguste și numărul ușilor ce se vedeau de o parte și de alta, mai mare.

— Acestea sunt camerele servitorilor, spuse baronul. Aici o vom lua la dreapta, acum că personalul moșiei nu mai este atât de numeros, fiecare angajat are propria sa odaie... Scara aceasta, adăugă el, arătând spre treptele ce coteau spre dreapta, duce jos la parter, în camera de zi a angajaților, ce se află chiar lângă sufrageria lor. Iar acum să facem cale întoarsă și să urcăm la etajul al doilea pe scara estică.

Spunând acestea, baronul o luă înapoi pe coridor, apoi făcu la dreapta. După ce mai cotiră de câteva ori în extremitatea estică a aripii, ajunseră într-un târziu la scara dinspre est, care ducea în ambele direcții, atât în sus, cât și în jos.

— Iar acum urmează ceea ce mie îmi place să numesc, făcând uz de o minunată expresie franceză străveche, *la pièce de résistance*, unul dintre cele mai încântătoare locuri din întreaga casă, spuse baronul în timp ce urcau, unul în spatele celuilalt, pe îngusta scară circulară cu trepte de piatră.

În capul scării cotiră pe un hol îngust, la capătul căruia se afla o uşă. Când baronul deschise uşa, fură întâmpinaţi de razele strălucitoare ale soarelui.

— Nu mi-am dat seama că este atât de întunecos înăuntru! exclamă Thaddeus, ducându-şi mâna streăşină la ochi.

— Vă veţi obişnui imediat, spuse Sabina. Când nu este înno-rat, locul acesta este întotdeauna scăldat în lumină.

Se îndreptară încet spre marginea balconului din piatră şi priviră de la parapet câmpia ce se întindea spre nord, est şi sud. Cei doi oaspeţi făcură înconjurul terasei în tăcere, admirând priveliştea.

— Este minunat, spuse într-un târziu Thaddeus, oprindu-se. Priveliştea pur şi simplu îţi taie răsuflarea. Câtă linişte şi pace... Păcat că nu putem sta aici o săptămână întreagă!

— De ce n-aţi putea? întrebă baronul von Dortmann. Invitaţia rămâne deschisă.

— Mă cheamă datoria, răspunse oftând McCallum. Din păcate, această linişte nu oglindeşte defel starea lucrurilor din restul Europei.

Fu rândul baronului să ofteze din rărunchi.

— De multe ori încerc să nu mă gândesc la asta, spuse el, dar ştiu că ai dreptate. Priveşte-i, adăugă el arătând spre cei doi tineri care stăteau în colţul sud-estic al balconului.

Sabina îi arăta lui Matthew locul în care se afla observatorul pe care îl vizitaseră înainte de prânz.

— Nu ştiu ce le rezervă viitorul, continuă baronul. Nu ştiu încotro ne îndreptăm ca naţiune sub cârma acestui lider idolatri-zat. Mă tem că pacea acestor timpuri este pe cale să fie spulberată, Thaddeus. Şi cel mai mult mă tem pentru aceşti tineri – lipsiţi de griji, plini de viaţă şi de candoare...

Îl trecu un fior și trebui să se oprească. În ultima vreme îl năpădeau tot soiul de presimțiri sumbre. Alungă gândurile negre și râse ușor.

— Îmi cer scuze! Uneori mă scufund, fără să vreau, în gânduri.

— Nu face nimic, prietene. Îți apreciez sinceritatea. Nu am întâlnit mulți compatrioți de-ai dumitale care să vorbească atât de deschis.

— Față de compatrioții mei aș fi mai reținut în vorbe. Sunt ochi și urechi peste tot.

Nici nu știa baronul câtă dreptate avea. Chiar în momentul acela, doi ochi din umbră îl urmăreau de departe.

— Dacă m-aș fi aventurat să dau rostire unor astfel de gânduri în mijlocul compatrioților mei, continuă baronul, la o petrecere precum cea organizată de fratele meu în Berlin, probabil că m-aș fi trezit deja cu o vizită nu tocmai prietenoasă din partea Gestapoului local. Cu dumneata pot fi mai sincer decât ar fi înțelept să fiu cu mulți alții.

— Și cu ce s-ar fi soldat o astfel de vizită?

— Probabil că nu aș fi fost arestat. Poziția mea în societate are încă oarece greutate, deși aceasta scade tot mai mult pe zi ce trece. În țara mea se instaurează îngrijorător de repede o nouă ordine. În orice caz, după un asemenea incident sunt sigur că mi s-ar fi urmărit îndeaproape fiecare pas.

— Glumeai, de bună seamă, când ai făcut referire la Gestapoul local.

— Doar pe jumătate, răspunse râzând baronul. Adevărul e că agenții SS-ului și ai Gestapoului *sunt* prezenți peste tot.

— Noua ordine de care vorbeai adineauri?

Baronul încuviință din cap, rămase tăcut preț de o clipă, apoi oftă din nou.

— Este un om rău, Thaddeus, spuse el pe un ton serios. Un om foarte rău.

— Te referi la...

— Da, la „scumpul” nostru Führer. Iubesc națiunea asta, dar viitorul ei mă îngrijorează extrem de tare. Fii cu băgare de seamă, Thaddeus, și spune-le și colegilor dumitale să facă la fel.

— Acesta este și sfatul meu pentru dumneata, răspunse McCallum, la fel de serios. Să fii extrem de precaut.

— Crede-mă că sunt. Nu îmi pot permite să fiu imprudent. Dacă ar fi vorba doar de mine, poate că nu m-aș codi să-mi dau frâu liber gândurilor, ... dar așa... Trebuie să am grijă de familia mea și de mulți alții...

— De mulți alții?...

— Responsabilitatea mea este mai mare decât crezi. Așa că, da, am să-ți urmez sfatul. Am să fiu cu ochii în patru și cumpătat la vorbă.

Sabina și Matthew se apropiară ținându-se de părinții lor.

— Tată, nu-i așa că este un loc grozav? întrebă înflăcărat tânărul.

— Chiar că nu pot să te contrazic, fiule! răspunse Thaddeus.

— Putem continua turul casei? întrebă entuziasmată Sabina.

Abia aștept să vă arăt etajul al doilea!

— Etajul misterios carevasăzică, făcu micalit Thaddeus.

— Nu știu dacă este neapărat misterios, dar întortocheat, cu siguranță!

— Hm, Sabina... dacă nu mă înșel, și ție ți se părea înțesat de mistere pe vremea când erai mică, comentă râzând baronul. Îți amintești când te-ai rătăcit acolo? Când te-am găsit, plângeai, crezând că nu ai să ne mai revezi niciodată.

— Vai, papa, de ce mă pui într-o situație penibilă? întrebă Sabina, prefăcându-se jignită, dar râzând la rîndul ei. Aveam doar trei ani pe atunci!

— Ba că aveai șase!

— Of, papa, încetează! Hai Matthew, am să-ți arăt doar ție etajul. Ei n-au decât să găsească singuri calea de întoarcere! exclamă Sabina, alergând spre ușă.

Înăuntru, cei doi tineri o luară imediat la stânga, înaintând grăbiți prin coridorul întunecos.

— Așteaptă! spuse Matthew. Nu văd nimic! E prea întunecos.

Neprimind niciun răspuns de la călăuza sa, fu nevoit să își continue drumul pe băjbăite. Treptat, ochii i se obișnuiră cu lumina difuză, dar n-o mai văzu niciunde pe Sabina.

— Sabina, tu chiar vrei să mă bagi în sperieți?

Niciun răspuns.

Coridorul lung și îngust descria o curbă largă. Deși știa că se află la ultimul nivel, pietrele cu care erau căptușiți pereții îl duceau cu gândul la o galerie subterană. La acest etaj, casa părea mai mare din interior decât din exterior. Prima vizită în labirintul de galerii era întotdeauna înfricoșătoare, dar și plină de mister.

— Sabina! o strigă el din nou, înaintând cu atenție. Nu e corect, sunt în dezavantaj! *Sa-bi-na...*

Când Matthew ajunsese la capătul culoarului, fata țâșni de după colț și strigă „*Bau!*”, reușind să-l bage în sperieți.

— Să știi că ai să mi-o plătești! făcu el râzând.

Sabina izbucni și ea în râs.

— Hai să mergem mai departe, zise ea.

— Doar dacă îmi promiți că nu te mai ții de farse.

— Îți promit că de-acum încolo am să fiu cuminte. Dar nu mă pot pronunța și în numele fantomelor...

— În numele fantomelor?!

— Da, al fantomelor, răspunse chicotind Sabina. Cum, nu știai că toate casele vechi sunt bântuite? Sau poate voi nu aveți stafii în America?

— Ce fel de stafii?

— Duhurile oamenilor care au trăit în acea casă... ale strămoșilor. Eu n-am văzut până acum niciunul, dar Eppie spune că pe vremuri, cu multe secole în urmă, casa era plină de fantome și de tuneluri ascunse, în care au avut loc crime și tot felul de lucruri înfricoșătoare!

În timp ce vorbeau se aprofundau tot mai adânc în labirintul de coridoare înguste și șerpuite.

— Habar nu am unde ne aflăm în acest moment, recunosc Matthew. Dacă m-ai lăsa singur, zău că n-aș avea nicio șansă să găsesc calea de ieșire. Pereții din piatră și tavanele joase mă duc cu gândul la un tunel. Dacă nu aș ști că suntem la ultimul etaj, aș fi convins că ne aflăm la subsol. Și încă tot nu mi-ai arătat ușa secretă pe care am descoperit-o mai devreme.

— Toate la timpul lor, răspunse râzând Sabina.

Merseră tăcuți preț de un minut, apoi fata adăugă:

— Cel mai mult îmi place faptul că acest nivel este cu totul diferit de restul casei. Seamănă cu un uriaș puzzle. Iar încăperile, cu formele lor ciudate și pereții lor curbați, sunt la fel de inedite ca restul etajului. Este minunat.

— Folosiți vreuna din aceste camere? întrebă Matthew.

— Nu. Dintre cele douăzeci și ceva de camere aflate aici, în aripa estică, niciuna nu este ocupată sau folosită. Servitorilor le este frică să vină aici. Totuși, o parte din aripa vestică se află încă în folosință – vei vedea imediat.

Trecură dintr-un hol foarte îngust într-unul ceva mai larg și mai înalt. Din coridorul din spate răzbiră până la ei vocile părinților.

— Grăbește-te! îi șopti Sabina, luând-o la fugă spre stânga. Să nu ne prindă din urmă!

Matthew o urmă și peste câteva momente ajunseră în fața unei uși vechi din lemn, ghintuite cu ținte din fier, care, la fel ca restul interiorului, ducea cu gândul la o galerie subterană. Intrară, iar Sabina închise cu grijă ușa în urma lor.

— Hai să ne ascundem în sala armelor! exclamă ea, conducându-l în aripa de vest a casei.

Deși continuau să fie șerpuite și ramificate, aici coridoarele erau mult mai largi și ceva mai luminoase. Cu toate acestea, Matthew se simțea la fel de dezorientat ca înainte. Călăuza sa deschise încă o ușă și tânărul se trezi brusc într-o încăpere uriașă, de o formă extrem de ciudată, scăldată de razele ce pătrundeau prin luminator. Pe pereți atârnav zeci de tipuri de săbii, cuțite, pumnale, cămăși din zale, platoșe și puști. În fiecare dintre cele patru colțuri ale sălii trona câte o armură completă – patru santinele ce vegheau, aproape însuflețite în tăcerea lor metalică, asupra armelor de altădată.

Matthew privi năucit incredibila colecție – nu mai văzuse niciodată niște arme atât de vechi – dar Sabina nu îl lăsă să zăbovească mult.

— Sunt sigură că papa are să-l aducă aici pe domnul McCallum! Sala armelor și biblioteca sunt încăperile lui preferate. Trebuie să sosească din clipă în clipă... Hai să ne ascundem în spatele armurilor! Eu am să mă pitesc aici, iar tu... în spatele gărzii de acolo, adăugă ea, arătând spre armura din colțul opus. Este mai mare.

Matthew se conformă. În curând auziră scârțâitul ușii.

— Sst! șopti Sabina.

— ... deși sunt un pacifist convins, mărturisesc că sunt fascinat de armele vechi, îl auziră pe baron. Este oarecum jenant, dar acesta este adevărul.

Când păși în încăpere, McCallum avu aceeași reacție ca fiul său.

— Deși nu sunt un cunoscător, sunt convins că această colecție extraordinară și-ar găsi cu ușurință locul în oricare dintre marile muzee din Europa.

— Cred că ai dreptate, Thaddeus.

— Este opera ta?

— Majoritatea pieselor se aflau deja în posesia familiei înainte de a mă naște eu. Tata obișnuia să mă aducă aici și să îmi spună povestea fiecărei spade. Cui i-a aparținut și în care bătălii a fost folosită. Prin urmare, pasiunea pentru arme mi-a fost insuflată încă din copilărie.

— Este de înțeles.

— Această pasiune este alimentată și de cea pentru istorie. Singurele piese pe care le-am adăugat eu colecției sunt săbiile scoțiene pentru două mâini, spuse baronul, oprindu-se în dreptul unui perete. Se zice că această spadă uriașă ar fi fost folosită în Bătălia de la Culloden, dar bineînțeles că nu am cum să verific acest fapt. Îmi sunt foarte dragi și aceste cuțite și pumnale scoțiene...

— *Bau!* strigă Sabina, sărind din spatele armurii aflate la doar doi metri de cei doi bărbați.

— Ah, Sabina, ești mereu pusă pe șotii! exclamă jovial tatăl său.

Stânjenindu-se să se comporte copilărește, Matthew ieși din ascunzătoarea sa fără să scoată nicio exclamație. Deși Sabina îl fascina, îi venea greu să se descotorosească de teama sa de

ridicol. În persoana ei păreau să se contopească în mod natural veselia copilăriei și rafinamentul maturității.

— Ei, Matt, nu-i așa că te poți rătăci cu ușurință în casa aceasta? îl întrebă tatăl său.

— Deja mi s-a întâmplat, răspuse Matthew. Sabina a luat-o la fugă și m-a lăsat singur în mijlocul labirintului.

— Doar pentru o clipă! protestă Sabina.

Izbucniră cu toții în râs. Baronul făcu turul sălii cu musafirii săi, atrăgându-le atenția asupra exponatelor mai importante sau mai interesante, apoi ieșiră pe ușa aflată vizavi de cea pe care intraseră și își continuară împreună incursiunea în labirintul de la etajul al doilea. După vreo treizeci de minute ajunseră în dreptul scării principale.

— Ei bine, după cum vedeți, ne-am întors teferi și nevătămați în partea frontală a etajului, unde lucrurile nu mai sunt atât de ciudate și de misterioase.

— Nu mi-ar plăcea să fiu lăsat de unul singur pe coridoarele prin care am trecut adineauri, spuse McCallum.

— Și cu atât mai puțin noaptea, adăugă Sabina.

Coborâră împreună treptele uriașei scări în formă de melc.

— Și iată că am ajuns iarăși în dreptul camerelor voastre, la etajul întâi, spuse baronul.

— Vă mulțumim frumos pentru tur, spuse americanul. Mărturisesc că nu am văzut niciodată o casă ca aceasta.

— Adesea mă întreb ce rost are un asemenea căsoi din moment ce jumătate din clădire este nefolosită... dar – cine știe? – poate că într-o bună zi se va dovedi a fi de folos...

Se opriră toți patru în capul scării.

— Ei, cred că am făcut destulă mișcare pentru ziua de astăzi, conchise baronul. Vă sfătuiesc să vă odihniți puțin, le spuse el musafirilor săi, și mai târziu, dacă doriți, am putea să ne întâlnim din nou în bibliotecă. Am să-i spun lui Heidi să ne aducă niște ceai.

— Sună bine, răspuse McCallum. Cu această ocazie, ai putea să îmi arăți cartea pe care vrei să mi-o împrumuți.

— Cu mare plăcere!

O dimineață cu „fetele”

Duminică, Thaddeus McCallum se trezi dis-de-dimineață. Abia ce se luminase de ziuă, dar știa că i-ar fi imposibil să adoarmă din nou. Această vizită la țară îl întrema sufletește la fel de mult ca pe fiul său. Deși munca de diplomat îi făcuse întotdeauna plăcere, nu se mai simțise plin de atâta energie de ani de zile.

Coborî din pat și se îmbracă, hotărât să facă o ultimă plimbare matinală prin împrejurimi.

Ieși din casă și își umplu plămânii și sufletul cu aerul rece și proaspăt al dimineții tăcute. Știa că se va încălzi de îndată ce soarele se va ridica pe cer, dar deocamdată răcoarea înviorătoare a zorilor se potrivea perfect cu starea sa de spirit.

Coborî până la jumătatea aleii, apoi o luă la stânga, ocolind povârnișul sud-vestic al colinei pe care era ridicată casa, și ajunse într-un târziu în dreptul gardului viu ce împrejmuia în partea de vest *Der Frühlingsgarten*. O luă la dreapta și continuă să meargă de-a lungul gardului viu ce înconjură vasta grădină până când ajunse la pârau. Acolo se opri gânditor preț de o clipă, apoi făcu câțiva pași înapoi și, luându-și elan, sări peste cel mai îngust punct al albiei și ateriză pe celălalt mal răsând.

Locul acesta îl făcea să se simtă din nou ca un copil!

După ce ocoli pădurea de pini, descoperi un podeț și traversă din nou pe malul opus al apei, apoi se îndreptă spre povârnișul estic, unde se aflau grajdurile și celelalte anexe ale moșiei *Lebenshaus*. Era încă devreme. Întreaga fermă părea adormită. Totuși, când se apropie de cel mai mare dintre grajduri, auzi vacile mugind și zăngănitul unei găleți pentru muls ce suna ca

un cimbăl metalic în mijlocul inconfundabilei simfonii de sunete bovine.

Se îndreaptă spre ușa deschisă a grajdului, hotărât să arunce o privire înăuntru.

— Bună dimineața, Thaddeus! se auzi din întuneric o voce cunoscută.

Americanul făcu șovăielnic câțiva pași, încercând să își obișnuiască ochii cu lumina difuză.

— Dumneata ești, Heinrich?

— Eu, da! Hai să îți fac cunoștință cu fetele mele.

— Nu-mi vine să cred că supraveghezi personal mulsul vacilor!

Baronul râse cu poftă și Thaddeus îi văzu în sfârșit silueta ivindu-se dintre două vaci din capătul grajdului.

— Thaddeus, privește în jur! spuse baronul, apropiindu-se de american. Nu mai este nimeni aici în afară de noi! Pe cine să supraveghez?

— Să înțeleg că mulgi vacile singur??

— Firește! Dar, dacă te oferi să-mi dai o mână de ajutor, să știi că nu te refuz!

— Nu știu nimic despre îngrijirea vacilor, dar dacă... ăă... dacă ai nevoie de ajutorul meu, ți-l voi oferi cu cea mai mare plăcere!

— Minunat! exclamă baronul. În mai puțin de un ceas am să te învăț să mulgi ca un expert! Uite, ia căldarea aceea, continuă el, arătând spre o găleată îngustă, pe jumătate plină cu lapte și ridicând la rându-i una pe care tocmai o umpluse, și urmează-mă.

Thaddeus se conformă.

— Bine, dar de ce nu lași treburile acestea pe seama angajaților? întrebă el când ajunseră în capătul opus al grajdului.

— Iubesc vacile și îmi place să iau parte la îngrijirea lor. E prea ușor să stai cu brațele încrucișate. Eu încerc să îmi mânjesc mâinile cu pământ și picioarele cu bălegar măcar o dată pe zi. Nu aș angaja pe nimeni pentru a face ceva ce nu aș fi eu însumi dispus să fac – sau ce nu aș face chiar eu atunci când dispun de

timp. Lucrez cot la cot cu oamenii mei în grajd, pe câmp, peste tot. Sunt fermier și îmi place munca. Accasta este filozofia mea de viață în ceea ce privește munca la fermă!

— Totuși, bănuiesc că nu te ocupi singur de mulsul vacilor. Nu ți-ar rămâne timp pentru nimic altceva!

— Așa este. Oamenii mei mulg vacile de două ori pe zi, dar duminica îi las să doarmă ceva mai mult și mă îngrijesc eu de grajd.

— De *întregul* grajd?

— Ei, nu e cine știe ce. Doar mulg văcuțele, le duc la pășune și apoi le curăț staulele – le pregătesc culcușul pentru noapte, cum s-ar zice.

— Bine, dar tot nu înțeleg de ce faci toate astea de unul singur, chiar și doar o dată pe săptămână.

— Pentru că vreau să mă implic în munca de la fermă și să le ofer un răgaz angajaților mei. Ce fel de moșier aș fi, dacă *nu* m-aș implica în toate activitățile de la fermă? În plus, vreau să introduc o instalație de muls și mă folosesc de această ocazie pentru a testa unele utilaje – fie inventate de mine, fie împrumutate de la alții. Călătoresc mult în încercarea de a fi la curent cu noile tehnologii de muls. De când am absolvit eu Facultatea de Agronomie la Copenhaga, s-au făcut progrese importante în domeniu.

— Ești un om de-a dreptul remarcabil, baroane.

— Ei, remarcabil e mult spus. Pur și simplu îmi place ceea ce fac și mă dedic acestei activități cu toată ființa mea. Dar să lăsăm asta. Întâi și întâi va trebui să îți dai jos pantofii de oraș. Am uite colo, în colț, o pereche de cizme de cauciuc. Puneți-le și apoi vino de te așază aici. Nu au mai rămas decât șapte-opt vaci. Dumneata o vei mulge pe Gerta.

Thaddeus își schimbă încălțările, apoi, mai degrabă înspăimântat decât entuziasmat, se întoarce și se așază pe scăunel. Baronul puse o căldare goală sub ugerul vacii și începu demonstrația. Thaddeus întinse timid mâna spre ugerul plin al Gertei și prinse un mamelon între degete.

— Ei, și acum trage în jos și strânge, îl instrui baronul.

Un firicel de lapte țâșni din ugerul vacii direct pe pantalonii lui Thaddeus. Americanul gemu, vădit slănjenit.

— Ei lasă, că nu e deloc rău pentru început! râse baronul. Când laptele va începe să curgă într-un debit mai mare va fi mai ușor să nimerești căldarea!

Thaddeus făcu o nouă tentativă. De data aceasta jetul de lapte călduț izvorât din ugerul generos al Gertei fu ceva mai puternic, dar, în loc de găleată, nimeri pe botul cizmei.

— Of! exclamă râzând diplomatul. Mă tem că nu am stofă de văcar!

— Nicio grijă. Ține-o tot așa și te vei descurca de minune. Între timp eu am să mă ocup de Toni.

În scurt timp, ecoul metalic produs de găleată indică faptul că Thaddeus începea să nimerască ținta, iar cinci minute mai târziu, dintre degetele lui țâșneau deja jeturi regulate și nivelul laptelui din căldare creștea vertiginos.

— Din câte aud, e deja mult lapte în căldare, spuse baronul, trecând la următoarea vacă. Ceea ce înseamnă că faci o treabă bună.

— Fără doar și poate, Gerta știe că are de-a face cu un amator, dar trebuie să mărturisesc că, deși este prima dată în viața mea când mulg o vacă, nu îmi displace deloc!

În timp ce Thaddeus trecea de la o vacă la alta, atacând ficcare mamelon – chiar dacă nu cu siguranța unuia care făcuse asta toată viața – cu mult mai mult curaj decât simțise când se așezase în dreptul impozantului pântec al Gertei, baronul se învățea printre staule, fixând capacele de sucțiune și furtunurile de cauciuc ale unei instalații ce părea să fie operată de o pompă electrică.

Într-un târziu cei doi se întâlniră din nou într-un punct al grajdului. Baronul opri instalația și continuă să mulgă vaca manual.

— Gata, am terminat! exclamă el satisfăcut în cele din urmă. Thaddeus, îți mulțumesc pentru ajutor!

— Nu a fost cine știe ce ajutor. Nu am muls decât patru vaci.

— Da, dar datorită dumitale am avut prilejul să mă ocup puțin mai mult de instalația de muls.

— Mă bucur să aud asta.

— Ei, și ce părere ai?

— Drept să spun, mi-a plăcut la nebunie! exclamă Thaddeus. Abia acum îmi dau seama cât de anostă este viața de funcționar!

— Ei lasă, că nici viața de fermier nu este o distracție, răspunse baronul. Aici trebuie să fie mereu cineva. De două ori pe zi, 365 de zile pe an. Fără zile de odihnă, dacă vacile sunt de lapte.

— Ai dreptate, fără îndoială. Și totuși, munca într-o apropiere atât de strânsă cu pământul, cu țărâna, cu aceste dobitoace care nu cunosc decât nevoile de bază ale vieții are ceva extrem de reconfortant. Acum înțeleg de ce iubești viața la țară și vrei să participi la treburile fermei cot la cot cu muncitorii.

Pentru a preveni riscul unei pierderi de producție sau al scăderii prețului, ferma baronului și toate celelalte gospodării mai mici din regiune erau axate pe o gamă variată de produse agricole și animaliere. Pe lângă cireada de vaci de lapte, baronul von Dortmann creștea un număr aproape la fel de mare de boi pentru carne; avea culturi de secară, grâu, orz de vară și de iarnă, sfeclă de zahăr, porumb, ovăz și cartofi; și vreo patruzeci de porci.

După terminarea mulsului, puseră bidoanele pline în remorca unui tractor ce urma să le ducă la platforma de încărcare de lângă drumul principal. De acolo laptele avea să fie ridicat și transportat pentru procesare la fabrica din Niedersdorf; dar acum cei doi nu aveau timp să se gândească la asta, îi aștepta o sarcină urgentă, de importanță vitală: credincioasele văcuțe trebuiau să fie duse la pășune, pentru a paște liniștite timp de zece ore, activitate din care aveau să rezulte producția de lapte de a doua zi, îngrășământul natural pentru iarna următoare și grânele ce aveau să umple câmpurile în vara anului viitor.

Baronul deschise larg una dintre ușile de la capătul grajdului.

— Dumneata du-te în partea cealaltă, îl instrui el pe Thaddeus. Toate cunosc drumul către câmp, dar se găsesc mereu câteva mai năbădăioase care încearcă să rupă rândurile. Duminica știu că sunt singur și de aceea sunt mai năvălașe ca niciodată.

— Și ce trebuie să fac? întrebă McCallum, din nou șovăielnic.

— Am s-o iau eu înainte. Vacile conducătoare vor veni după mine și celelalte le vor urma. Dumneata nu trebuie decât să aștepți până ies toate din grajd și apoi să ai grijă ca niciuna să nu se separe de cireadă. Dacă nu sunt mânite înainte, cele mai leneșe sunt în stare să se oprească și să se tolănească în mijlocul drumului!

— Bine, și ce mă fac dacă nu vor să se urnească din loc?

— Nu trebuie decât să strigi la ele sau să le dai una peste dos.

— Și dacă se înfurie și mă iau în coarne?

Baronul izbucni în râs.

— Thaddeus, doar nu ți-e frică de niște văcuțe prăpădite!

— Nu sunt deloc prăpădite!

— Nu te îngrijora. Trebuie doar să le arăți cine este șeful. Năpustește-te către ele, strigă la ele, abțiguieste-le. Și nu cumva să le dai de înțeles că îți este frică!

— Ușor de spus, greu de făcut!

— *Hast du angst?* întrebă baronul, hohotind din nou.

— Da, mi-e frică!

— Atunci mergi la cacealma, Thaddeus. Pe cât sunt de mari, pe atât sunt de fricoase drăguțele acestea. Atenție, că vin! Eu am s-o iau înainte. Tu du-te în cealaltă parte și apoi vino după cireadă.

Thaddeus se repezi spre locul indicat, iar Heinrich von Dortmann strigă vacile conducătoare pe nume, îndemnându-le să îl urmeze. Acestea se conformară și încet-încet grajdul se goli. Vacile din rasa Holstein, albe cu pete mari negre, își urmau ascultătoare stăpânul, formând un șir lung în spatele lui. Când și când, din spatele cirezii, McCallum scotea câte un strigăt anemic, dar bălțatele nu s-ar fi urnit mai repede nici dacă Dumnezeu ar fi plouat asupra lor cu foc și cu pucioasă. Baronul arunca, la interval de câteva secunde, câte o privire în urmă, zâmbind în sinea lui la gândul că dobitoacele nu înțelegeau probabil o iotă din îndemnurile rostite în limba engleză de Thaddeus. Cum se face că vocea acestui om, care avea greutatea unei întregi națiuni în cercurile diplomatice, tremura acum nesigură între câteva făpturi

necuvântătoare? Baronul nu avu însă timp să găsească răspunsul la această întrebare, căci ajunseseră deja la poarta ce dădea spre câmp. Aici le aștepta micul dejun și prânzul pe uriașele și încetele mamifere ce erau acum înfometate după marșul de zece minute de-a lungul drumului de țară.

— Am ajuns! îi strigă el lui McCallum, făcând loc animalelor să treacă.

Vacile intrară una câte una pe câmp și începură imediat să se înfrupte din iarba verde și grasă. În nici două minute toate erau deja afară, pe pășune, și baronul închise poarta în urma lor.

— Ei, cum ți s-a părut?

— Drept să-ți spun, chiar mi-a plăcut, mărturisi Thaddeus zâmbind. Trebuie să înțelegi că toate acestea sunt noi pentru mine. Mă simt din nou copil.

— Știu, răspunse baronul. Ți-a dat vreuna de furcă?

— Una singură a încercat să o ia într-o altă direcție... dar am făcut ce mi-ai spus: am strigat la ea și i-am blocat calea.

— Ți-a fost frică?

— Groază, nu frică! Credeam că are să se năpustească asupra mea ca un taur de coridă... Mă vedeam deja luat în coarne și zdrobit sub copite!

— Și ce s-a întâmplat de fapt?

— De cum m-a văzut, a țâșnit imediat înapoi în șir, ca un șoricel speriat. Un șoricel speriat de 300 de kilograme...

— Ți-am spus că nu trebuie decât să le arăți cine este șeful!

— Am să încerc să îmi amintesc treaba asta.

McCallum se opri preț de o clipă, apoi adăugă gânditor:

— Ce bine ar fi dacă anumiți lideri mondiali ar putea fi ținuti sub control la fel de ușor...

Porniră agale înapoi pe drumul pe care veniseră.

— Ei, dar încă nu ai învățat totul despre îngrijirea vacilor, spuse la un moment dat baronul.

— Poftim?? Credeam că am terminat treaba pe ziua de azi...

— Partea cea mai interesantă abia acum urmează.

— Partea cea mai interesantă?...

— Acum trebuie să facem curat în *Kuhstall* – să pregătim cușurile fetelor pentru diseară.

— Sună cam înfricoșător...

— Nu e deloc o treabă înfricoșătoare, doar puțin murdară.

Acum, că vacile erau la câmp, grajdul era scufundat în tăcere. Heinrich apucă două dintre furcile rezemate de perete și, zâmbind, îi aruncă una oaspetelui său. Se duse apoi în fundul grajdului și ridică în furcă, nu fără oarecare efort, un maldăr maroniu și umed de baligă amestecată cu paie, pe care îl trânti fără ceremonie în roaba ce părea că se află acolo exact în acest scop.

Pleosc! Băligarul ateriză pe fundul roabei, împrôșcând proiectile minuscule de mazăgă în toate direcțiile, inclusiv pe cămașa lui Thaddeus, care observa mișcările gazdei de la o oarecare distanță.

— Căh! exclamă dezgustat acesta, făcând un salt înapoi.

— Iartă-mă! se scuză râzând baronul. Acestea sunt riscurile meseriei! Iar acum este rândul dumatăle. Ține bărbătește furca aceea! Vreau să văd din ce aluat sunt făcuți americanii! exclamă el, aruncând în roabă un alt maldăr de băligar și înfigând entuziast dinții umezi ai furcii într-al treilea.

Cu și mai multă reținere decât arătase față de vaci, Thaddeus își îndesă furca în murdăria maronie și lipicioasă care îi zăcea la picioare. Nu arăta ca un fermier, ci ca un copil care înfinge fără tragere de inimă furculița în legumele din farfurie. Într-un târziu o grămăjoară de iarbă reciclată ateriză ușor în roabă.

— Bravo! exclamă triumfător baronul. Vei învăța repede, așa cum ai învățat să mâni cireada. În curând îți va face chiar plăcere!

— Plăcere?!

— Întocmai. Te asigur că, de cum vei ajunge înapoi în Berlin, ți se va face dor de grajd și de văcuțele mele. Chiar și de mirosul acesta... Aici ajungi să înțelegi cu adevărat natura, aproape de ceea ce spuneai mai devreme. Aici ajungi să înțelegi ciclurile vieții – iarba, păscută de vaci, se transformă în lapte și băligar. Laptele este folosit pentru a hrăni copiii și pentru a face brânză. Băligarul este adunat afară, până când vine timpul să fie încărcat într-o căruță și presărat pe câmpurile rămase pustii după culesul

recoltei. Acolo el va hrăni grânele ce vor crește la anul, grâne din care se face pâinea pe care o mănâncă părinții copiilor cu brânză. Nu-i așa că este minunat? Ne aflăm în mijlocul unui ciclu complet de creștere.

— Așa o fi, spuse Thaddeus, privindu-și cizmele afundate în scârnavie.

Luă în furcă încă o grămadă de baligă, ceva mai mare de data aceasta, și o aruncă în roabă.

— Sincer să fiu, nu înțeleg cum de există oameni ca fratele meu, Otto, care se mulțumesc să se ocupe doar cu banii și cu investițiile. Banii nu au viață. Acest băligar conține mai multă *viață* decât toți banii din băncile Germaniei! Aurul, spre deosebire de acest îngrășământ natural, nu poate fi transformat în pâine!

Curățau un staul după altul și roaba se umplea văzând cu ochii. Când grămada ajunsese la limită, Heinrich lăsă furca la o parte și goli conținutul roabei peste mica movilă ce se strânsese deja în fața grajdului, pentru a fi distribuită pe câmpuri după seceriș.

— Încă trei-patru staule, spuse baronul când reveni în grajd, și am terminat!

Thaddeus își înfîgea cu tot mai mult elan furca în îngrășământul organic, fără a mai ține cont de stropii maronii care îi aterizau constant pe haine.

— Nu-ți face griji, îi spuse baronul. Când ne întoarcem acasă, îți voi da la spălat cămașa și pantalonii.

Abia ce rosti cuvintele, că pufni într-un hohot de râs.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? întrebă nedumirit Thaddeus.

— Iartă-mă, prietene, dar nu m-am putut abține. Tocmai te-ai mînjit vartos pe frunte!

Thaddeus își privi mâna murdară și înțelese.

— Ce-ar zice colegii mei de la ambasadă dacă m-ar vedea în halul ăsta?

— Colegii dumitale ar fi prea ocupați să se țină de nas. Și, oricum, probabil că nu ar fi în stare să vadă ce inimă mare se ascunde sub acest înveliș momentan neatrăgător.

După douăzeci de minute – timp în care cinci baloturi de fân proaspăt, galben și curat fură coborâte din pod și răsfirate pe pardoseala staulelor pentru ca ocupantele grajdului să aibă un culcuș confortabil în seara aceea – baronul și diplomatul își reze-mară furcile de perete și părăsiră grajdul.

— Îți mulțumesc, spuse Thaddeus în timp ce urcau împreună spre casă. Fiecare zi petrecută aici este plină de experiențe noi, atât pentru mine, cât și pentru fiul meu. Îți sunt recunoscător pentru asta.

Baronul zâmbi.

— Adică fiecare zi e plină de experiențe noi și *inedite*, nu-i așa?

— În toți anii petrecuți în Germania nu m-am simțit nicio dată mai plin de viață. Am avut ocazia să dorm într-o casă veche de sute de ani... să încalț cizme de cauciuc... să urc într-un pod plin cu fân și pânze de păianjen... să îmi umplu plămânii cu mirosurile vieții la fermă... vacile, băligarul, câmpiile înverzite... grânele aurii ce așteaptă să fie culese... nici nu știi cât de mult înseamnă toate acestea pentru sufletul meu. Mi-aș dori ca Matthew să poată petrece aici o săptămână întreagă.

— Este oricând binevenit.

— Poate va veni și vremea aceea...

Schimbare de planuri

În după-amiaza aceleiași zile, după masa de prânz, Sabina se învoi să facă o ultimă plimbare cu Matthew înainte ca acesta să se întoarcă la oraș cu tatăl său.

Fata sperase că vor apuca să meargă călare până la mare și înapoi, dar o asemenea călătorie le-ar fi luat prea mult timp, așa că trebui să se mulțumească cu o ieșire scurtă spre est.

Cei doi tineri călăreau deja de o oră spre est, de-a lungul nenumăratelor cărări ce brăzdau moșia și al nesfârșitelor lanuri ce rodeau aurii sub soarele verii, când baronul von Dortmann și Thaddeus McCallum se reîntâlniră în grădina de trandafiri.

— Ei, ți-ai revenit în urma *experiențelor inedite* de azi-dimineață? întrebă baronul.

— Cred că da, răspunse râzând musafirul său.

— Ai un fiu pe cinste, Thaddeus! Mi-a intrat deja la suflet.

— Aș putea spune același lucru despre fiica dumitale.

— Nu i-a fost greu să-și petreacă anii adolescenței într-o țară străină, alături de un tată mereu ocupat?

— Ușor nu i-a fost deloc. Și ai perfectă dreptate: eu am fost mai mereu ocupat... poate prea ocupat.

— Ocupi un post important în cadrul ambadasei.

— Așa o fi, dar timpul nu așteaptă pe nimeni, după cum bine știi. Nici nu-ți dai seama când se transformă din copii în oameni mari. Ar fi trebuit să petrec mult mai mult timp cu el.

— Nu pare să fi suferit din cauza asta. Din câte văd eu, sunteți apropiați și deschiși unul față de celălalt, iar Matthew pare să se fi adaptat de minune la acest tip de viață.

— Așa este, răspunse Thaddeus. Sunt norocos că s-a obișnuit cu munca mea și tot ceea ce implică ea. Am chiar impresia că îi place să facă parte din lumea diplomatică.

În timp ce tații discutau, copiii lor, aflați într-o altă parte a moșiei, hotărârea să pornească înapoi spre casă.

Mai aveau un kilometru de parcurs până la conac, când Sabina o luă înainte la galop.

— Să ne întrecem până acasă! îi strigă ea lui Matthew peste umăr.

Băiatul dădu ghes calului, dar talentul lui de călăreț nu se compara nici pe departe cu cel al Sabinei. În timp ce Belgianul îl zgâlțâia, gonind pe terenul accidentat, Matthew nu era sigur nici măcar de faptul că se va putea ține în șa.

În două minute, Sabina ajunsese la pârâu și calul ei sări sprinten peste apă. La baza drumului ce ducea în sus, spre grajduri, fata își struni armăsarul, se întoarse în șa și privi înapoi.

Când îl văzu pe Matthew, își dădu imediat seama că ideea întrecerii nu fusese deloc una inspirată. Surescitat, calul băiatului gonea mâncând pământul. Era clar că Matthew nu era în siguranță pe spinarea lui.

— Trage frâiele! îi strigă ea.

Nu se știe dacă Matthew o auzise sau nu, dar cert e că năvalnicul patruped tocmai își lua avânt să sară peste pârâu. Însăpăimântată, Sabina lovi ușor cu călcâiele burta calului și porni la galop înspre Matthew, sperând să poată interveni înainte ca situația să degenereze.

Dar era prea târziu. Calul și călărețul spintecară aerul.

Saltul în sine fu unul relativ reușit, dar la aterizare copitele brunului loviră atât de puternic pământul, încât Matthew se clătină dintr-o parte în alta și apoi, incapabil să se redreseze, se prăvăli din șa cu picioarele îndoite sub el și căzu grămadă pe pământul bătătorit.

Sabina descălecă imediat și o luă la fugă spre el. Matthew avea fața schimonosită de durere și se ținea de gamba piciorului stâng.

— Se pare că de fiecare dată când sunt cu tine sfârșesc la pământ, spuse el, încercând să râdă.

Era alb ca varul, semn că se accidentase grav.

— Mă duc să îl chem pe tata, spuse Sabina încercând să pară calmă.

Matthew încuviință din cap fără să spună nimic. Adevărul fie spus, ochii începuseră să îi lăcrimeze din cauza durerii ascuțite și prefera să fie singur.

Sabina încăleacă și urcă dealul la galop până la grajduri, unde sări din șa și se năpusti spre casă, strigând. Tatăl ei, care era în grădină cu Thaddeus, o auzi și cei doi bărbați alergară în întâmpinarea ei. Se întâlniră în curtea din spatele casei și, în momentul imediat următor, porniră tustrei într-un suflet spre locul accidentului.

Baronul ajunse primul și îngenunche lângă Matthew. În urma unei examinări rapide, conchise că va trebui să cheme medicul. Se ridică în picioare și, în timp ce Thaddeus îi vorbea cu blândețe fiului său, îi dădu Sabinei câteva instrucțiuni.

— Sabina, du-te repede și sună-l pe Herr Abrahams.

După un moment de gândire adăugă în șoaptă:

— Spune-i să vină pregătit cu tot ceea ce este necesar pentru tratarea unei fracturi.

— Vai, papa! strigă înspăimântată Sabina, ducându-și mâinile la obraji.

— Se va face bine, zise baronul, dar, dacă osul este rupt, va trebui pus imediat în ghips. Și acum, du-te.

Thaddeus rămase lângă fiul său, iar baronul se duse să-l anunțe pe Schmidt să aducă o teleagă. Peste câteva minute, cotiga cobora deja dealul hurducându-se, fiind trasă de un bătrân și un cal robust de lucru. Îl așezară pe Matthew în teleagă, având grijă să nu îi miște piciorul. Oricum, membrul accidentat era îndeajuns de dureros pentru a se feri de orice mișcare greșită. Schmidt întoarse încet teleaga-ambulanță și mână calul pe aleea lată ce urca șerpuind spre casă. Heinrich și Thaddeus mergeau pe jos, de o parte și de alta a cotigii. În scurt timp, li se alătură din nou și Sabina.

— Cum te simți, fiule? întrebă baronul.

— Mai rău ca niciodată, răspunse Matthew, încercând să râdă.

— Nu mai durează mult. Îți vom da un calmant de îndată ce ajungem acasă. Și te asigur că nici în Berlin nu se găsește un medic mai bun decât Herr Abrahams.

Când ajunseră pe culme, se opriră. Fiind mai robust decât McCallum, baronul făcu un pas înainte.

— Thaddeus, cred că nu este indicat să îl purtăm amândoi pe brațe. Ar fi prea incomod pentru el. Am să îl duc eu singur. Dumnneata, dacă nu te superi, dă o fugă până la bucătărie și roag-o pe Heidi să o caute pe Marion și să-i zică să pregătească divanul în parloarul dinspre curte.

Spunând acestea, baronul se aplecă și îl luă în brațe pe Matthew cu nemaipomenită ușurință, de parcă tânărul ar fi cântărit cât un băiețel de trei ani.

— Rezistă, băiete! îi spuse el, îndreptându-se spre scara din-
spre est ce ducea spre curtea de deasupra.

Thaddeus se făcuse deja nevăzut.

Zece minute mai târziu, Matthew era deja instalat relativ confortabil pe un divan lat din parloarul de la parter cu vedere spre curte. Îi dăduseră jos cizmele și șosetele și acum tatăl său stătea lângă el, ținând o pungă cu gheață pe locul dureros. Gheața îi amortise piciorul îndeajuns cât să reducă durerea și să oprească tumefierea. Nu trecu mult și se auzi mașina doctorului oprindu-se pe pietrișul din fața casei.

— Îți mulțumesc că ai venit atât de repede, Aaron, spuse baronul.

Dădu mâna cu prietenul său și apoi îl conduse la divan. Thaddeus se ridică, făcându-i loc doctorului.

— Gheață... excelent, spuse Herr Abrahams.

Examină membrul accidentat, apoi începu să îl apese cu degetele.

— Să-mi spui când te doare, fiule, spuse el în germană, nedându-și seama că oaspeții baronului erau americani.

— Au! Mă doare! exclamă Matthew în limba engleză.

Când îl auzi țipând, Sabina tresări.

— Nu cred că mai este necesară o traducere, spuse Thaddeus.

Medicul continuă să apese piciorul. Exclamațiile lui Matthew indicau foarte clar care erau zonele sensibile.

După două minute doctorul se ridică în picioare și îl anunță pe baron că peroneul era rupt în unul sau două locuri deasupra gleznei și că va trebui să îl pună imediat în ghips.

— Poate călători? întrebă baronul.

Fața medicului se întunecă. După uscarea ghipsului era posibil să călătorească, spuse el, dar pentru a asigura reușita recuperării era indicat să rămână unde era nu mai puțin de trei zile. După aceea riscul apariției unor complicații va fi mult mai redus.

— Pentru a mă asigura că nu există și alte fisuri mai sus pe picior sau pe celălalt membru, ar fi bine să rămână în pat câteva zile, conchise el.

— Dar eu trebuie să mă întorc diseară la Berlin, spuse îngrijorat McCallum. Mâine dimineață am o ședință cu reprezentanții ambasadelor Austriei și Franței.

— De ce nu îl lași pe Matthew aici săptămâna aceasta? întrebă baronul. Vom avea bucuroși grijă de el. Oricum, se pare că dorința dumitale din dimineața aceasta a devenit o necesitate. Ai putea să te întorci după el la sfârșitul săptămânii viitoare sau, dacă dorești, îl vom aduce noi înapoi în oraș.

Thaddeus căzu pe gânduri preț de o clipă, apoi se întoarse spre Matthew.

— Matt, ce zici de sugestia domnului baron?

— Eu n-am nimic împotrivă, răspunse băiatul. Sunt de acord cu orice ați hotărî.

— Hm, adevărul e că lucrurile au luat o turnură neașteptată, oftă Thaddeus, cântărind încă cele două opțiuni. Bănuiesc că așa ar fi cel mai bine. Chiar am pomenit de asta azi-dimineață.

Tăcu un moment, apoi adăugă:

— În regulă, spuneți-i domnului doctor că îi poate pune piciorul în ghips. Îi vom urma sfatul și vom da curs invitației domniilor voastre.

— Perfect, zise baronul. Aceasta este alegerea cea mai sigură. Ne va face plăcere să îl găzduim în continuare pe Matthew.

— Îl las aici cu o singură condiție, spuse Thaddeus.

— Și anume?

— Te rog să îmi promiți că, de îndată ce se întreamează, îl vei duce și pe el la grajduri. Vreau să facă și el cunoștință cu fetele dumitale!

— Am să fac tot posibilul să nu te dezamăgesc! exclamă baronul, râzând cu poftă.

Medicul își strânse trusa și se îndreptă spre ușă. Heinrich von Dortmann îl urmă. Cei doi schimbă în șoaptă câteva cuvinte care șterseră rapid zâmbetul de pe fața baronului, apoi doctorul ieși să ia din mașină materialele de care avea nevoie pentru a pune în ghips piciorul fracturat.

Vizita

Sabina citea pe balconul camerei de zi de la primul etaj, când auzi vocea lui Marion în spatele său.

— Gustav a venit să-ți facă o vizită, draga mea.

— Mie?...

— Cui altcuiva? răspunse zâmbind Frau von Dortmann.

— Of, mamă, chiar trebuie să dau ochii cu el? gemu Sabina.

Este îngrozitor de agasant!

Marion nu spuse nimic, așa că fata își puse cartea deoparte oftând și o urmă.

După ce coborâră împreună la parter, Marion plecă să își vadă de treburile ei. Sabina se îndreptă, fără tragere de inimă, spre intrarea principală.

— Bună ziua, Gustav, îl salută ea pe tânărul care aștepta afară.

Fața băiatului se luminează.

— Bună ziua, Sabina. Mama întreabă dacă n-ai vrea să iei masa la noi.

— Astăzi?

Tânărul încuviință din cap.

— Mă tem că azi nu pot, Gustav. Spune-i mamei tale că o salut.

— Bine, dar Frau von Dortmann mi-a dat de înțeles că ți-ar face plăcere să vii pe la noi, răspunse el pe un ton ușor plângăreț.

— Avem un musafir. Nu ar fi frumos din partea mea să plec.

— Un musafir? repetă Gustav aparent mirat – deși știa foarte bine că familia von Dortmann avusese oaspeți.

— Da, un băiat din America. A venit la moșie împreună cu tatăl său și și-a rupt glezna într-un accident de călărie.

Gustav se crispă ușor, dar încercă din răspuțeri să nu își trădeze nervozitatea.

— Un copil?

— M-am exprimat greșit. Nu este vorba de un copil, ci de un tânăr.

— Câți ani are?

— Este cam de o vârstă cu tine. Are șaptesprezece ani, dacă nu mă înșel.

— Eu am optsprezece, ripostă Gustav, nereușind să își ascundă iritarea.

— O, da! Uitasem de aniversarea ta.

— Ai participat la petrecerea mea de majorat!

— Da, ai dreptate. Acum îmi amintesc.

— Cum de ai putut să uiți așa ceva? Ai dansat cu mine aproape toată seara.

— Iartă-mă. Pur și simplu mi-a ieșit din minte.

— Ți-a ieșit din minte?! A fost cel mai important eveniment monden din Niedersdorf din ultimii ani! Verișoara ta a spus că poate fi comparat cu orice petrecere cu ștaif din Berlin.

— Îmi pare rău că nu mi-am adus aminte de aniversarea ta. Iată, mi-am cerut iertare de două ori, acum ești mulțumit? Ce vrei de la mine, Gustav? adăugă ea ușor exasperată.

— Ar fi bine să accepți invitația mamei mele. Altfel s-ar putea să creadă că nu o plăci.

— Ce enormitate! Gustav, am impresia că spui asta doar ca să te răzbuni. Sunt convinsă că mama ta nu a spus niciodată așa ceva.

Gustav tăcu, foindu-se stânjenit de pe un picior pe altul.

— Bine, dar n-ai vrea să facem măcar o plimbare împreună? Întrebă el în cele din urmă. Am venit cu noul meu automobil.

— Îmi pare rău, dar trebuie să te refuz. Nu ar fi frumos să îmi las de izbeliște musafirul.

— Că doar n-o fi musafirul tău!

— Nu, este musafirul familiei mele.

— Atunci ce-ar fi să facem o plimbare în grădina tatălui tău înainte de a mă întoarce acasă? insistă Gustav, străduindu-se

să își modereze iritarea și să compenseze crisparea de pe chip printr-un ton amabil.

— Mă tem că nu se poate, Gustav. Acum nu am chef să ies la plimbare.

— Înainte mă duceai mereu în grădină. Când eram copii ne jucam acolo aproape tot timpul. Îmi spuneai cum se numește fiecare plantă, fiecare arbore, fiecare arbust importat de tatăl tău din ținuturi exotice. Este imposibil să fi uitat toate astea.

Sabina nu spuse nimic.

— Lucrurile s-au schimbat atât de mult între noi, încât nici nu mai vrei să mergem împreună în grădină? Sunt sigur că mama ta ar fi la fel de dezamăgită ca a mea dacă ar afla asta, Sabina.

— Îmi pare rău. Ne vom plimba în grădină data viitoare. Îți promit. Dar astăzi nu pot. Transmite-i salutări mamei tale. La revedere, Gustav, încheie Sabina, după care se întoarce și intră în casă.

Gustav rămase la baza treptelor de la intrare, nemișcat precum clădirea din spatele lui și cu o expresie la fel de înghețată pe chip.

Invalidul

Sabina von Dortmann și fiul contelui Ernst von Schmundt – a cărei moșie se învecina cu cea a tatălui fetei – crescuseră practic împreună. Părinții amândurora posedau domenii vaste în partea de nord-est a Reich-ului german, aflat în continuă expansiune. Provenind din singurele familii aristocratice din satul Niedersdorf a căror tradiție data încă din zilele de glorie ale Regatului Prusiei, cei doi copii ajunseseră, în mod natural, să petreacă mare parte din timp împreună, să se joace împreună și să cunoască ambele moșii aproape ca-n palmă.

Totuși, în ultima vreme afecțiunea din copilărie dispăruse complet din inima Sabinei, fapt care a făcut să se instaleze o răceală tot mai accentuată și între părinții celor doi tineri.

La capătul aleii ce cobora de la reședința von Dortmann, Gustav von Schmundt viră spre dreapta. În timp ce conducea pe drumul îngust de țară – mai repede decât ar fi fost înțelept să o facă – se gândi și se răzgândi de câteva ori și în cele din urmă ajunse la concluzia că trebuie să apeleze la mama sa. Nu era, ce-i drept, o abordare bărbătească, dar era cea mai sigură. Înainte de asta, însă, mai avea ceva de rezolvat în sat. Trecu, așadar, fără să se oprească pe lângă poarta moșiei tatălui său și în doar trei minute ajunse în Niedersdorf. În mijlocul satului, coti spre stânga și parcă mașina în fața unui *Wirsthaus*.

După ce se întoarse în casă, Sabina se duse ață în camera convalescentului. O conversație cu Matthew era mult mai pe gustul ei decât una cu fiul contelui.

— Cum te simți în dimineața aceasta? îl întreabă ea pe fiul diplomatului american.

— Nu mă mai doare nimic, dar mă simt în continuare ridicol.

— De ce? întreabă râzând Sabina.

— Cad grămadă și mă duc de-a rostogolul ori de câte ori sunt în preajma ta. Zău că nu știu ce-i cu mine! De regulă nu sunt atât de împiedicat.

— Nu ai de ce să te simți ridicol. Multă lume se accidentează căzând de pe cal. Acum doi ani, de pildă, un bărbat din Niedersdorf a fost omorât de calul său.

— Cum așa?

— A fost neglijent și prea sigur pe el. A uitat cât de puternice sunt aceste animale. Și cât pot fi de temperamentale. Din senin s-a trezit aruncat la pământ și o copită a calului i-a strivit țeasta. A murit pe loc. A fost îngrozitor.

— Adică ar trebui să mă consider norocos că am scăpat doar cu un picior rupt?

— Cam așa ceva, încuviință Sabina cu un surâs. Și apoi, de ce nu privești și partea bună a lucrurilor? În felul acesta a fost posibil să rămâi mai mult aici, la țară.

— La ce bun, dacă în tot acest timp eu trebuie să zac în pat?

— Domnul doctor vine în vizită în după-masa aceasta. Am auzit când tata a vorbit cu el la telefon. Dacă ghipsul s-a fixat cum trebuie, sunt sigur că te va lăsa să te dai jos din pat. Și papa l-a rugat să aducă și un scaun cu roțile.

— Un scaun cu roțile? Vai, nu!

— Așa aș putea să te scot la plimbare.

— Un scaun cu roțile! gemu iar Matthew.

— Sau poate că ai putea să mergi sprijinindu-te în cârje.

— Dumnezeu! marc! Vorbești de parcă aș fi invalid!

— Păi chiar ești! râse Sabina. Acum nu trebuie decât să te relaxezi, să ne lași să avem grijă de tine... și să te simți bine! Apropo de asta, m-am gândit să îți citesc ceva, adăugă ea, așezându-se pe scaunul de lângă pat și luând un volum pe care îl lăsase acolo în ajun.

— Care este titlul cărții? o întrebă Matthew.

— „*Der Geheimnisvolle Raum*”, răspuse fata. Este un roman de aventuri și de dragoste despre un castel uriaș din Anglia, plin de fantome, secrete și mistere!

— Ești sigură că nu este vorba despre casa *voastră*? întrebă mucalit Matthew.

— O, casa noastră nu este decât o biată cocioabă în comparație cu castelul din carte! râse Sabina. Hai să îți citesc un pasaj.

Răsfoi paginile pe care le parcursese și apoi, oprindu-se la pasajul căutat, începu să citească:

— Nu putem atinge scopurile primordiale ale ființei noastre decât dacă le căutăm în calitate de copii ai lui Dumnezeu. Doar atunci putem îndeplini țelul suprem al existenței noastre – doar atunci ajungem să fim ceea ce am fost creați să fim.

— Parcă ziceai că este o carte de aventuri!

— Este o carte de aventuri, presărată cu niște cugetări despre Dumnezeu. Iubesc felul în care autorul combină cele două planuri.

— Te cred pe cuvânt, dar eu am nevoie de puțină acțiune. M-am săturat să zac neputincios în patul ăsta. Citește-mi o poveste de groază!

— Bine, bine, am înțeles! râse Sabina. Așteaptă o clipă... Să văd dacă găsesc un pasaj îndeajuns de înspăimântător!

Reveni la unul dintre pasajele anterioare și începu să citească.

Cei doi tineri își petrecură astfel aproape întreaga dimineață.

Peste câteva ore sosi doctorul Abrahams, aducând cu el, așa cum promisese, un scaun cu rotile.

— Dacă vrei, pot să îl scoți afară, dar nu-l lăsa să se ridice din scaun, o instrui el pe Sabina. Măine, dacă nu îl doare să se sprijine pe picior, ar putea încerca să se deplaseze cu cârjele. Dar nu îl lăsa să facă prea multă mișcare.

Sabina încuviință din cap și medicul porni spre ieșire. În dreptul ușii se opri și o întrebă, în șoaptă, pe Marion:

— Heinrich este acasă?

— S-a dus la Finkenwalde pentru două zile, răspuse femeia.

— Im... îngână Abrahams cu o expresie îngrijorată.

— De ce, s-a întâmplat ceva?

— Nu știu ce să spun, Marion. Lucrurile se precipită... dar dacă s-a dus la seminar, soțul tău trebuie să fie deja la curent cu asta.

— Ce-ar trebui să fac, Aaron? Nu vreau să îmi pun familia în pericol.

— După cum îl cunosc eu, știu că Heinrich preferă să înfrunte orice *cu* tine decât să trăiască lipsit de griji *fără* tine.

— Da, știu asta... dar mă tem, vezi tu, pentru soțul și fiica mea.

— Acestea sunt vremuri de temut pentru noi toți.

— Și ce ar trebui să fac eu în momentul de față?

Medicul rămase gânditor preț de o clipă.

— Anunță-mă când se întoarce Heinrich. Oricum, va trebui să revin să examinez piciorul băiatului. Dar noi trei avem lucruri serioase de discutat.

Doamnă mame

O mașină trecu în trombă, periculos de aproape de mijlocul drumului, pe lângă automobilul doctorului Abrahams. Medicul răsuci repede volanul și apoi își continuă drumul spre Niedersdorf.

În spatele lui, Gustav apăsă tare pedala de frână și făcu la stânga, intrând pe domeniul tatălui său.

O găsi pe maică-sa în salon.

— Mamă, Sabina ți-a respins invitația!

— Era ocupată cumva?

— Nici vorbă! exclamă Gustav, traversând grăbit încăperea. Pur și simplu n-a vrut să vină. Și n-a acceptat nici măcar să ieșim împreună la plimbare.

Când tânărul se apropie de fotoliul ei, expresia de pe chipul femeii deveni gravă.

— Ai băut cumva, dragul meu? Pari foarte abătut.

— Am băut o bere în sat.

— Ce treabă aveai tu în sat?

— M-am dus să mă întâlnesc cu niște prieteni. Și da, mamă, sunt abătut, adăugă el repede, schimbând subiectul. Uneori Sabina mă tratează ca pe un străin. Nu mă mai invită în grădină și atunci când acceptă să ieșim împreună la plimbare – și asta se întâmplă tot mai rar în ultima vreme – am impresia că o face doar din complezență. Mămico, zău că nu mai știu ce să fac! Nu dă deloc dovadă de respectul cu care ar trebui să îl trateze pe viitorul ei soț.

Firește că tânărul Gustav exagera lucrurile – de fapt, Sabina îl trata cu toată cordialitatea de care era în stare pe acest individ

cu care avea tot mai puține lucruri în comun pe an ce trecea, azi fiind prima dată când se arătase exasperată de insistențele lui – dar el găsea o scuză pentru minciuna sa în faptul că situația devenise intolerabilă și nu putea fi salvată decât dacă reușea să o convingă pe maică-sa să intervină în numele lui. Femeia își dorea această uniune la fel de mult ca el și, deci, cu siguranță că avea să-l sprijine.

Ingrid von Schmundt își ascultă fiul plină de compasiune. Gustav știuse să o joace pe degete de când se născuse, fără ca ea să își dea vreodată seama de asta.

Acum, că femeia se apropia de patruzeci de ani, frumusețea, odată remarcabilă, începuse – așa cum îi este obiceiul – să îi pălească. Viața lipsită de griji îi adăugase câțiva centimetri buni pe coapse, fese, talie și săni, iar părul mățâsos, cândva negru ca pana corbului, ce atrăgea privirile bărbaților de toate vârstele, era acum presărat cu mai multe fire cărunte decât ar fi vrut să vadă în răstimpul tot mai îndelungat pe care îl petrecea dimineața în fața oglinzii. Își instruisc coafeza să îi trateze pletele cu unul dintre noile produse cosmetice ce promiteau să pună capăt firelor argintii, dar drept urmare coama ei căpătase o nuanță ușor verzuie, atrăgând din nou privirile, dar de această dată nu în modul dorit de ea. Hidosul efect dispăruse abia după câteva luni și, în urma nefericitului experiment, Ingrid trebui să se împace cu ideea că încărunțește, deși ura fiecare fir de păr alb care îi apărea, ireverențios, în creștet. Creșterea constantă în greutate ar fi putut fi combătută mai ușor, dar voința necesară reușitei implica o tărie de caracter de care nu avusese nevoie în anii de tinerețe și, în consecință, acum îi lipsea aproape cu desăvârșire.

Povestea de dragoste dintre Ingrid și contele von Schmundt făcuse furori în regiune în anii Marelui Război. Contele o curtase înainte de izbucnirea ostilităților, apoi plecase, cu surle și trâmbițe, pe front, se distinsese de mai multe ori pe câmpul de luptă și se întorsese erou; nunta lor fusese cel mai răsunător eveniment al deceniului. Anul următor se născuse fiul lor și

de-a lungul prosperei perioade, de pace și restaurare, cunoscută drept Republica de la Weimar, vila familiei Schmundt de lângă Niedersdorf fusese scena nenumărator petreceri și baluri, atrăgând elita societății din întreaga țară.

Acea fuseseră anii de glorie din viața lui Ingrid. Din păcate, crahul îl afectă pe soțul ei – care, datorită speculațiilor sale nebunești, strânsese o avere considerabilă până în 1926 – mai puternic decât pe vecinul lor, soțul mult mai cumpătat al lui Marion, prietena ei cea mai bună.

Criza economică nu îi adusese la sapă de lemn, dar contele începuse să tragă la măsea, lipsea tot mai mult de acasă și își făcuse noi prieteni din cadrul recent înființatei mișcări național-socialiste; și familia trebui să strângă drastic cureaua. Nefiind înzestrată cu cine știe ce tărie sufletească, soția contelui deveni tot mai nepăsătoare față de tot și de toate. Singurul ei interes în viață rămase fiul său, pe care îl răsfățase de mic, mai mult decât era înțelept pentru oricare dintre ei, satisfăcându-i fiecare moft pe care îl vedea scurgându-se printre degetele tinereții ei ce se apropia de sfârșit, iubindu-l nebunește, răsfățându-l cu fiecare fărâma de privilegiu ce îi mai rămăsese.

— Am să vorbesc cu mama ei, Gustav, spuse contesa într-un târziu. Mă gândesc să o invit mâine la o cafea.

Gustav încuviință din cap și părăsi încăperea înainte ca maică-sa să apuce să-l întrebe ce anume avusese el de rezolvat în sat.

A doua zi, la orele 15:30, soția baronului sosi la moșia prietenei sale. Cele două femei se întâlniră în salonul privat al gazdei. Înainte de a ajunge la subiectul copiilor, sporovăiră despre vreme, flori și alte mărunțișuri, ciugulind prăjiturile și sorbind din cafea.

Erau prietene vechi. Se măritaseră la interval de un an una de cealaltă, fiecare cu un nobil din vecini, și Marion dăduse naștere fetei sale la doi ani după ce Ingrid îl adusese pe lume pe Gustav. Anii trecură și niciuna dintre ele nu mai avu alți copii. Văzând cum micuții lor se joacă, zburdă, râd și plâng împreună, cele două prietene aduceau adesea vorba, mai în glumă, mai în

serios, despre o posibilă viitoare căsătorie. Nici că se putea o uniune mai potrivită, asta mai ales în ochii lui Ingrid, și, încet-încet, pe măsură ce treceau anii, ceea ce constituise cândva speranța a două mame și prietene începu să fie privită, la una dintre moșii, drept un fapt împlinit.

În timp ce starea materială a familiei devenea tot mai precară, contesa Ingrid von Schmudt nutrea o dorință tot mai arzătoare ca fiul ei să se bucure de o avere, o reputație și un statut de excepție, care ar fi putut fi obținute prin unirea celor două familii aristocratice și a vastelor moșii aferente. Unite, moșiile ar fi format unul dintre cele mai mari domenii din nord-estul Germaniei. Fiul ei va ajunge unul dintre cei mai respectați oameni din țară și într-o bună zi va ocupa o poziție importantă în noul regim. Iar ea va fi acolo, alături de el. Chiar dacă nu se va mai afla, așa cum fusese cândva, în centrul atenției, se va bucura din umbră de strălucirea gloriei. În societate, ea va fi privită drept Prima doamnă von Schmudt și nicidecum fiica aiurită și naivă a unui baron de țară!

Soția contelui prefera să creadă că prietena ei îi împărtășea întru totul sentimentele, deși cele două femei abordau din ce în ce mai rar subiectul mariajului – fiecare din propriile motive.

În ultimii ani, Marion simțea că se distanțează tot mai mult de prietena sa. Nu fiindcă ar fi existat conflicte între ele, ci pur și simplu pentru că viața le purtase în direcții opuse, spre țeluri diferite. Păi, cum altfel, din moment ce se căsătoriseră cu doi bărbați ce se deosebeau unul de altul ca ziua de noapte? Cum să nu fie fiecare dintre ele influențată de calea urmată de soțul său? În definitiv, la un nivel mai profund, soțul este oglinda femeii de lângă el, a ceea ce este ea cu adevărat în adâncul sufletului.

Alegerea tovarășului de viață, chiar dacă tăria sau lipsa de caracter s-ar putea să nu iasă decât târziu la suprafață, indică înțelepciunea – sau lipsa ei – fiecăruia dintre cei doi soți în aceeași măsură ca trăsăturile de caracter pe care pare să le posede fiecare în parte. Un soț și o soție nu sunt două insule separate.

Tovarășul de viață ales este oglinda sufletului fiecăruia. Cei înțelepți – femei și bărbați deopotrivă – știu să recunoască înțelepciunea și o caută. Neghiobii se mulțumesc să-și unească destinele cu cei cu vederi similare. Consecințele unei astfel de alegeri – binecuvântarea sau blestemul, în funcție de caz – sunt suportate de fiecare în parte.

Pe soția baronului Heinrich von Dortmann, viața o purtase pe un fâgaș cu totul diferit de cel al soției contelui Ernst von Schmudt și prietenia lor cândva sinceră se transformase între timp într-una de complezență.

Una dintre femei fusese atrasă de recunoaștere publică, onoruri și reputație. Cealaltă alesese un bărbat tăcut și meditativ, pe care mulți din înalta societate îl considerau un nătâng. În timp ce contele și contesa găzduiau petreceri și acumulau o avere ce stârnea invidia întregii regiuni, baronul din vecini își îngrijea grădina aceea ridicolă, colecționa cărți și primea în vizită pe oricine îi bătea la ușă – chiar și țărani!

Ingrid ținea la Marion, deși nu înțelesese niciodată ce văzuse la omul ăsta. Era clar ca bună ziua că se măritase cu un neghiob. Totuși, acest neghiob avea o fată care, într-o bună zi, îi va moșteni moșia și acest fapt în sine o făcea pe Ingrid să ierte toate ideile neroade care îi treceau omului prin cap.

Niciuna dintre ele nu știa că tocmai baronul fusese cel care îl salvase pe conte de la faliment. În momentul cel mai crâncen al recesiunii, Dortmann îi făcuse, în secret, o vizită lui Schmudt și îi oferise 425 000 de mărci – exact suma necesară pentru a achita datoriile moșiei, ce urma să fie scoasă la vânzare peste doar câteva zile, în baza unei proceduri de prescriere a ipotecii. Baronul îi spusese vecinului său că îl ajută cu o singură condiție: nimeni nu trebuie să știe de unde provin banii. Schmudt se învoi, luă cecul cu o smerenie stoică – atât cât îi permitea caracterul său de arian pursânge – îi mulțumi printr-un simplu, dar sincer *danke*, și de atunci nu mai adusesese niciodată vorba despre acest „mic” ajutor. Nici măcar după ce situația lui materială se redresă și începu din nou să plouă cu mărci la moșia Schmudt. De fapt, în adâncul

sufletului, contele îi purta pică baronului pentru gestul acela de bun samaritean – ca și cum el ar fi fost sfântul sfinților! – și își jurase că, dacă îl va prinde vreodată la ananghie, își va instrui avocatul să îi sufle moșia.

În timp ce prietena sa turuia despre tot soiul de lucruri lipsite de importanță, Marion își simțea inima tot mai grea. Într-adevăr, se părea că soția contelui încetase să mai evolueze în suflet și în minte. Devenise tot mai preocupată de sine. Nu mai vorbea decât de revistele și de romanele ei siropoase, de garderoba ei, de îmbunătățirile aduse căminului său. Contele era mai tot timpul plecat la Berlin, Gustav era aproape un bărbat în toată firea și biata femeie nu avea altă companie în afară de cea a propriei persoane. Or, mărturisea ea mai mult spre descumpănirea lui Marion, nu o ducea mintea și n-o trăgea inima să își ocupe timpul în mod util.

Pentru Marion, prietenia care le unise în tinerețe se pierdea tot mai mult în amintire. Castelele de nisip pe care le ridicaseră, planificând căsătoria copiilor lor... Ce greșală!

Contesa se opri din sporovăit preț de o clipă, apoi atacă exact subiectul cu pricina.

— Marion dragă, nu crezi că a venit vremea să începem pregătirile?

— Pregătirile?... Ce fel de pregătiri?

— Pregătirile pentru nuntă, prostuțo! Gustav este deja major.

— Da, dar Sabina are doar șaisprezece ani. Nu cred că este încă pregătită pentru măritiș.

— Timpul se scurge repede. Nu e niciodată prea devreme pentru a planifica lucrurile acestea.

— Vorbești ca și cum ar fi ceva stabilit.

— Păi eu credeam că așa și este... Nu am discutat noi două despre...?

— Ingrid, asta a fost cu ani în urmă, răspunse soția baronului, simțindu-și inima strânsă de compasiune.

— Bine, Marion, dar nu înțeleg, spuse rănită soția contelui. Doar nu... doar nu te-ai răzgândit?

Marion simți că i se rupe inima. Tonul lui Ingrid nu trăda doar surprindere și dezamăgire, ci și consternarea în fața faptului că este teribil de rănită de cea mai bună prietenă a sa.

— Ingrid, te rog să înțelegi, spuse Marion cu blândețe. N-am făcut decât să visăm cu voce tare. Să ne închipuim *ce-ar fi dacă...* Acelea nu erau planuri în adevăratul sens al cuvântului.

Vorbea încet și blând, plină de compasiune față de prietena ei.

— Deci tu *nu* vorbeai serios?... îngăimă contesa, parcă nevenindu-i încă a crede.

Brusc obrajii cărnoși îi căzură puhavi sub ochii încercănați, făcând-o să pară mai bătrână ca niciodată. Pe Marion aproape că o pufni plânsul. Cum de deveniseră atât de diferite, aproape fără ca ea să își dea seama?

— Poate că vorbeam serios, răspunse ea, dar nu în sensul unui angajament ferm. Copiii erau atât de mici pe atunci... Și oricum, nu putem lua o astfel de hotărâre în locul lor.

— Bine, dar Gustav este îndrăgostit de Sabina! exclamă Ingrid pe un ton plângăreț.

— Îndrăgostit?

— Sunt convinsă că știi. O vizitează atât de des!

Marion încuviință din cap.

— Da... da, așa este. Sunt prieteni de ani de zile, dar...

— Vestea pe care mi-ai dat-o are să îi sfâșie inima.

— Dar nu ți-am dat nicio veste. Nu am spus decât că eu consider că e mai bine ca tinerii să decidă singuri. Sunt convinsă că nici lui Gustav nu i-ar plăcea să i se bage pe gât o căsătorie.

— Aha! exclamă vexată contesa. Deci în tot acest timp tu ai crezut că eu asta încerc să fac: să-l *bag pe gât* Sabinei!

— Nu, Ingrid, nu asta am vrut să zic...

— Scumpul meu fiu nu trebuie să fie *băgat pe gât* nimănui. Orice tânără ar fi onorată să îi fie mireasă, spuse contesa, ridicând iritată tonul. Dar dacă fiică-ta nu consideră că este îndeajuns de bun pentru ea...

— Of, Ingrid, știi bine că lucrurile nu stau deloc așa. Atât eu, cât și Sabina credem că Gustav este un tânăr admirabil.

— Dar nu îndeajuns de bun pentru voi, trânti iritată contesa. Fă bine și nu mă lua de sus, Marion, adăugă ea, îndreptându-și semeață spatele.

Marion rămase cu ochii plecați.

— Și soțul tău este de aceeași părere? întrebă tăios contesa.

— Nu am vorbit cu el despre asta, spuse încet Marion.

— Îți sugerez să o faci. Poate că el îți va băga mințile în cap, deși mă îndoiesc că ar fi în stare.

Marion rămase tăcută și dezolată, la rândul ei, din motive pe care nici contesa și nici fiul ei nu și le-ar fi putut imagina.

— Ai să vorbești cu el?

— Nu știu ce să zic, Ingrid, eu...

— Vreau să știu dacă vei vorbi sau nu cu el. Insist să o faci.

— Bine. Am să vorbesc cu soțul meu, spuse încet Marion.

Stăpâna casei se lăsă din nou pe spătarul fotoliului, cu o expresie triumfătoare pe chip.

— Cred că a venit timpul să plec, spuse într-un târziu Marion, înălțând privirea și zâmbind timid. Îți mulțumesc pentru cafea și pentru prăjituri. Și... și regret din toată inima că s-a ajuns aici. Îmi pare rău că vorbele mele te-au indus în eroare. Sper că vei găsi puterea de a mă ierta.

Contesa von Schmundt dădu aproape insesizabil din cap, fără să spună un cuvânt.

Marion se ridică și se îndreptă spre ieșire. Contesa o urmări din fotoliul său masiv, apoi se aplecă, luă încă o prăjitură și începu să o molfăie gânditoare.

Spionul

De unele lucruri era mai bine să se ocupe personal.

Ar fi putut să trimită pe cineva până în Stettin și, de acolo, în acest sătuc uitat de lume; dar rapoartele arătau că acesta era sediul principal al credincioșilor anti-naziști și el trebuia să vadă cu ochii lui ce se petrecea aici. Avea puterea să închidă acest loc de adunare pocnind din degete, dar întâi trebuia să se asigure că nu are de a face cu o simplă diversiune. Că, în momentul în care va lua măsuri, rezultatele vor fi permanente și cu adevărat relevante.

Putea pedepsi, cu titlu exemplificativ, câțiva preoți și lideri religioși, dar încă nu venise momentul ca aceștia să poată fi arestați în masă fără a stârni oprobiul public – deși în fața lui Himmler se lăudase că, dacă va fi nevoie, va lua fără ezitare o astfel de măsură. Cu toate acestea, existau o sumedenie de alte căi de a-i înșenunchea pe ipocriți. Iar dacă măsurile pe care le avea în minte eșuau înainte de expirarea termenului ce îi fusese acordat, vor urma cu siguranță mai multe arestări.

Chipul care privea inexpressiv prin parbrizul mașinii se remarcă mai ales prin ochi. Ochi care, în urma anilor de experiență, învățaseră să vadă nu doar *ceea ce este*, ci mai cu seamă *ceea ce poate să fie*. Ochi ce vânau oportunitățile și, drept urmare, erau mai tot timpul mijiti, formând la colțuri cute ce nu trădau înaintarea în vârstă – căci agentul Gestapoului abia ce trecuse de treizeci de ani – ci viclenia și relele intenții. Ochi ce învățaseră să ascundă adevăratele gânduri și intenții ale posesorului lor, o condiție esențială pentru a rezista în atmosfera aceea rarefiată din vârful piramidei naziste, unde minciuna și loviturile sub centură constituiau oxigenul și hidrogenul necesare vieții.

Bărbatul avea o față ușor alungită, cu un nas lat și cărnos, obraji puhavi și ciupiți de vărsat ce se terminau cu o linie nedefinită a maxilarului și o bărbie proeminentă. Gura mare, cu buze groase, ascundea niște dinți înguști, îngălbeniți.

Chiar și un antropolog în devenire ar fi detectat imediat trăsăturile slave ale feței sale, dar în cercurile pe care le frecventa el, percepția, la fel ca loialitatea, nu ținea cont de ceea ce era evident. Atâta timp cât avea pielea albă, lua poziție de dreptți în fața svasicii și era oricând gata să scandeze „*Heil Hitler!*”; idiosincraziile primare ale fizionomiei sale nu aveau nicio importanță.

Părul tot mai rar, drept și negru ca smoala, dat din abundență cu ulei și pieptănat pe spate, stătea lipit de cap deasupra unei frunți înalte. O podoabă capilară mai bogată sau măcar o mustață s-ar fi putut să îmbunătățească efectul general, dar chiar și așa, Emil Korsch ar fi fost departe de a fi un bărbat chipeș. Lui, însă, nu îi mai păsa de aspectul său și nici de părerea pe care o avuseseră ceilalți despre el cu ani în urmă. Acum obiectivele lui se îndreptau în cu totul alte direcții.

Studie din nou clădirile de peste câmp, acordând o atenție specială Mercedesului. Deși nu era de fabricație recentă, automobilul era mai impozant decât toate celelalte mașini parcate în jurul lui. Să aparțină, oare, unuia dintre localnici? se întrebase Korsch cu câteva minute în urmă, imediat după ce găsisese acest loc de observație. *De îndată ce se înserează, îl voi cerceta mai îndeaproape*, hotărî el în sinea lui.

Totuși, era prea departe. De aici nu vedea bine nici locul, nici ceea ce se petrecea acolo. Avea nevoie de un alt loc de pândă.

Lângă clădiri se afla o casă țărănească. Cu puțin timp în urmă, o femeie ieșise să întindă rufele pe sârmă, deci casa nu făcea parte din complex.

Va urmări totul de acolo.

Porni mașina, conduse atent până acolo și opri în lateralul casei, unde nu putea fi văzut din direcția opusă. Coborî din automobil și se apropie de ușa din spate. Știa că femeia se întorsese în casă. Nu văzuse niciun bărbat și nicio altă mașină în jurul gospodăriei.

Intră fără să bată la ușă.

Femeia era în bucătărie, cu un coș de rufe în mâini. Ridică ochii și îl privi derutată.

— *Guten...*, vru ea să îl salute, dând să zâmbească.

— Tacă-ți fleanca, femeie! mârâi încet Korsch.

— Dar cine ești dumneata, mă rog? ripostă, înfuriată, jupâneasa.

— Agent Gestapo, răspunse el, făcând înconjurul încăperii.

— Și ce dorești?

— Am nevoie de casă, răspunse el fără nicio altă introducere.

Privi afară pe fereastră, apoi trecu în camera alăturată.

— Casa mea nu e disponibilă. Ieși afară! Nu avem nimic de împărțit cu Gestapoul.

Bărbatul se răsuci pe călcâie și se îndreptă spre ea, săgetând-o cu un rânjel viclean și diabolic.

— Vrei să-ți fac raport, cucoană? scrâșni el. Poate n-ar strica o razie a SS-ului în acest cuib de trădători.

Femeia îl ținui și ea cu o privire plină de venin. Trecuseră vremurile când necunoscuții se împrieteneau cu una, cu două, în Germania.

— Fă bine și pleacă, spuse femeia. Du-te de-ți fă treaba murdară în altă parte.

— Treba murdară?! Gestapoul are acces oriunde poștește, cotoroanță nenorocită! strigă Korsch, ridicând fulgerător mâna și dându-i un dos de palmă peste obraz.

Femeia țipă de durere, făcu niște pași înapoi clătinându-se, se împiedică de un scaun și căzu.

Korsch începu din nou să se învârtă prin căsuță, fără a cata-dicsi măcar să-i arunce o privire. Dintr-o altă încăpere, se auzi plânsetul unui bebeluș.

— Fă-l să tacă de nu vrei să-l altoiesc și pe el! mârâi Korsch.

Sărmana femeie se ridică, cu chiu, cu vai, în picioare și, străduindu-se să nu izbucnească în lacrimi, fugi în camera alăturată.

După ce găsi un punct bun de observație în unul dintre dormitoare, Korsch reveni în bucătărie, luă cu el tot ce găsi de mâncare, apoi se întoarse la fereastră aleasă și începu să pândească.

Timp de vreo două ceasuri nu se întâmplă nimic deosebit. Femeia se făcuse nevăzută, iar în clădirea de vizavi nu era nicio mișcare.

După ce se lăsă întunericul, își părăsi locul de veghe, ieși prin ușa din spatele casei și se îndreptă spre mașinile parcate în apropiere.

Ceva îi spunea că dăduse peste un mister ce se cuvenea deslușit. Nu trebuia să atragă atenția, voia doar să își noteze numărul de înmatriculare de pe plăcuța mașinii. Unii dintre colegii săi mai impertinenți din cadrul Gestapoului ar fi dat buzna pe ușa din față și ar fi cerut să li se dea informațiile necesare fără de întârziere, terorizându-i pe toți cu răcnetele și amenințările lor. Dacă nu le-ar obține, ar urma probabil noi amenințări și chiar arestări.

Câteodată se impuneau astfel de tactici; dar lui Korsch îi plăcea să fie prudent și discret. La momentul potrivit va acționa cu viteza luminii, dar între timp nu avea niciun rost să își dea planurile în vileag.

Când ajunse la jumătatea distanței, ușa școlii se deschise și din clădire ieșiră doi bărbați.

Korsch se întoarse imediat cu spatele și porni nonșalant înapoi în direcția din care venise. La scurt timp, auzi zgomotul unei portiere și, după vreo două secunde, vuietul unui motor. Știa că este Mercedesul.

Iuți pasul și, pitit în spatele casei, privi cum Mercedesul iese din parcare și pornește direct spre el. Când mașina trecu pe lângă el, își iți capul de după zid cât să vadă numărul de înmatriculare, apoi urcă grăbit în automobilul său și își notă precipitat numărul în carnețel. Așteptă vreo două minute, apoi învârti cheia în contact, băgă în viteza întâi și porni în trombă.

Văzuse tot ce trebuia să vadă.

Va ordona efectuarea unei razii. Până atunci, însă, avea să afle cine era posesorul Mercedesului.

Paralizată de groază și de durere, biata femeie rămase zgribulită într-un colț al dormitorului fiicei sale încă o oră. Când se întoarse din Stettin, soțul său găsi casa scufundată în tăcere și întuneric și ușa din spate larg deschisă.

Soț și soție

Baronul von Dortmann și soția sa stăteau de vorbă în salonul de lângă dormitor. Era târziu. Majoritatea servitorilor se retrăseră deja la culcare. Sabinei îi uraseră noapte bună cu o oră în urmă.

— Ce se mai aude în Finkenwalde? întrebă Marion.

Soțul său se întorsese de la seminar în urmă cu aproximativ trei ceasuri.

— Dietrich spune că naziștii constituie o amenințare tot mai mare.

— Sunt în pericol? Le sunt viețile în pericol?

— Nu, lucrurile nu sunt chiar atât de grave. Dar seminarul Bisericii Mărturisitoare, care funcționează deja de doi ani sub conducerea lui Dietrich, nu a primit nici acum autorizare de funcționare. Asta fiindcă este o instituție independentă, care nu ține cont de condițiile impuse de național-socialiști. Probabil că nu mai trece mult până ca aceștia să ia o măsură drastică.

— Ce ar putea să facă?

— Se pare că naziștii *pot* face tot ce vor, oftă Heinrich. Întrebarea este ce *vor* să facă. Karl Barth a fost dat afară de la Universitatea din Bonn. Centrele de formare ale Bisericii Mărturisitoare au fost scoase în afara legii. Biserica protestantă din Germania a fost nazificată. Au fost închise toate firmele evreiești, au fost interzise căsătoriile între evrei și arieni, tuturor evreilor le-a fost retrasă cetățenia germană...

Brusc, se opri. Era o chestiune care îi afecta direct familia, dar niciunul dintre ei nu zise nimic.

— Se pare că naziștii pot și vor face orice, continuă el în cele din urmă, pentru a epura țara de toate religiile care nu îl slăvesc pe Hitler ca pe Dumnezeu.

Rămaseră tăcuți, cugetând la implicațiile celor spuse.

— Trebuie să învăț să-mi țin patima în frâu, spuse într-un târziu Heinrich. Ar trebui să fiu mai atent la ceea ce spun. Dar îmi fac griji pentru Dietrich. El nu se teme să spună lucrurilor pe nume. Sincer să fiu, cred că nu îi este frică nici de moarte. I-a sfidat pe naziști în toți acești ani opunându-se fățiș măsurilor luate împotriva evreilor și cerând Bisericii să ia poziție. Și-a făcut, fără îndoială, mulți dușmani.

— Ești bun să repeți cuvintele pe care ți le-a spus cu puțin timp în urmă?

— „Când Hristos te cheamă la Sine, te cheamă să mori împreună cu El”. La asta te referi?

— Da, dragul meu.

— A repetat asta și ieri. Aceste cuvinte stau la temelia învățăturilor sale despre ucenicie. Are de gând să scrie o carte în baza acestor cursuri. Ieri am fost atât de impresionat de cuvântarea lui, încât mi-am notat o parte din ea. Stai să îți citesc și ție...

Se ridică, se duse până la scaunul pe care își lăsase la sosire haina și scoase din buzunarul interior al vestei o foaie de hârtie, pe care o despături cu grijă înainte de a lua iarăși loc în fotoliu.

— Dietrich vorbește cu patos despre ceea ce înseamnă să Îl urmezi pe Hristos, chemarea Sa la moarte și ceea ce el numește har ieftin și har costisitor. Iată ce mi-am notat.

Își trecu privirea peste foaia de hârtie, apoi începu să citească:

Harul este ieftin atunci când grația divină face totul și deci totul poate să rămână așa cum a fost. Atunci când creștinul se mulțumește să trăiască așa cum o fac toți ceilalți și se modelează după standardele societății. Atunci când se propovăduiește iertarea păcatelor în lipsa pocăinței.

Harul costisitor este comoara ascunsă în pământ. Este domnia lui Hristos. Este cuvântul evanghelic spre care trebuie să ne îndreptăm neîncetat, darul pe care trebuie să îl cerem, ușa la care trebuie să batem.

Acesta este costisitor pentru că ne cheamă la ucenicie, și har, pentru că ne cheamă la ucenicie în școala lui Isus Hristos.

Este costisitor deoarece îl plătim cu viața, și har, deoarece prin El dobândim adevărata viață. Mai presus de toate, este costisitor fiindcă pe Dumnezeu L-a costat viața Fiului Său.

După ce termină de citit, se așternu tăcerea.

— Înțeleg de ce ți-a plăcut atât de mult, spuse Marion într-un târziu.

— Dietrich este un om deosebit. Cuvintele lui îmi dau întotdeauna putere.

Rămaseră tăcuți preț de o clipă, apoi Marion îl anunță:

— Aaron a fost ieri pe aici. Te roagă să îl suni.

— De ce, s-a întâmplat ceva?

— Nu mi-a spus decât că lucrurile se precipită... Bănuiesc că se referea la situația din sat.

— Nu ți-a dat alte detalii?

— Nu. A spus că probabil vei fi aflat deja în Finkenwalde despre ce este vorba. Poate că se referea la ceea ce spuneai adineauri.

Baronul se întunecă la față. În cadrul întrunirii din Finkenwalde nu se discutase doar despre ucenicia întru Hristos și despre harul costisitor, ci și despre subiecte de importanță politică imediată. În urma celor două zile petrecute la seminar se întorsese și mai convins de faptul că pe toți îi așteptau vremuri cumplite. Dar, deocamdată, nu voia să o împovăreze pe soția sa cu asta. Știa că în curând Marion va trebui să înfrunte situația, iar el va face totul să o protejeze.

Petrecură câteva minute în tăcere, fiecare scufundat în propriile gânduri.

— Azi am fost în vizită la Ingrid, spuse într-un târziu Marion. M-a făcut să îi promit că am să-ți vorbesc în privința copiilor.

— Despre ce anume?

— O ține morțiș cu căsătoria.

— Bine, dar acesta era doar un lucru spus în glumă... cu mulți ani în urmă.

— Așa am zis și eu, dar ea este de altă părere.

— Ai vorbit cu Sabina?

— Îndeajuns cât să știu că încă nu este pregătită să ia o astfel de hotărâre.

— Este în relații bune cu tânărul acesta?

— În copilărie au fost prieteni buni, Heinrich, dar... în ultima vreme relațiile dintre ei par să se fi răcit. Dar Ingrid vrea să știe dacă nu cumva *noi* ne-am pierdut entuziasmul în ceea ce privește căsătoria. Are impresia că am putea să influențăm hotărârea fetei.

— Eu unul nu mi-am *pierdut* entuziasmul, spuse Heinrich, din simplul motiv că nu am fost *niciodată* entuziasmat de această idee. Știu că voi două obișnuiți să vorbiți despre asta pe vremea când copiii erau mici, dar asta nu înseamnă nimic. N-aș putea să încuviințez un pas atât de important înainte de a vedea ce fel de om are să fie băiatul la maturitate. Din punctul meu de vedere, discuțiile acelea nu erau decât vorbe în vânt.

— Mă tem că, din cauza mea, Ingrid și-a făcut o impresie complet greșită, răspunse Marion oftând. Cum am putut fi atât de nesăbuită? Acum atât ea, cât și Gustav sunt ferm convinși că această căsătorie va avea loc.

— Și tu ce crezi?

— Ingrid s-a schimbat enorm, Heinrich. Abia de o mai recunosc. Îmi pare atât de rău de ea... Pare să trăiască doar pentru Gustav.

— Să înțeleg că tu te-ai *răzgândit* în privința căsătoriei?

— Nu am luat niciodată în serios această chestiune. Visam și noi cu ochii deschiși pe vremea când erau mici copiii. Dar acum îmi dau seama că nu ne dorim aceleași lucruri de la viață. Ei sunt diferiți de noi, Heinrich. Dacă schimbările nu...

Nu își duse fraza până la capăt, dar nici nu era nevoie.

— Știu ce vrei să spui, zise soțul ei, oftând la rândul său. Și eu îmi fac griji în privința lui Ernst.

— Ai vorbit cu contele despre asta?

— Nici despre asta, nici despre altele, răspunse Heinrich. În ultimii doi ani nu cred să fi petrecut mai mult de zece minute în compania lui Ernst. Mă tem că i s-a urcat la cap succesul de care se bucură în cercurile elitiste din Berlin. În curând i se va oferi probabil o poziție importantă în Guvern. Dar, revenind la întrebarea ta, îmi amintesc că, pe vremuri, ne amuzam amândoi pe

seama visurilor voastre naive în privința copiilor. Sper că vorbele mele nu te supără, draga mea, adăugă el zâmbind.

— Nicidecum, răspunse Marion posomorâtă. Cum crezi că ar trebui să procedăm, Heinrich?

— Pentru moment nu putem decât să așteptăm. Cu timpul vom afla care este voia Domnului în această privință. Atât Sabina, cât și Gustav sunt încă tineri. Trebuie să așteptăm să se maturizeze amândoi. Din păcate, dacă situația din țară nu se schimbă, mă tem că familia noastră va avea de înfruntat decizii mult mai grele decât aceasta.

Marion nu spuse nimic. Rămaseră multă vreme scufundați în tăcere. Se făcuse târziu. În casă, totul amuțise și afară întunericul devenea tot mai dens.

Zgomote misterioase

Joi dimineață, Matthew – care dormea în camera de oaspeți situată vizavi de parloarul dinspre curte – fu trezit din somn de niște bocănituri înăbușite. Zgomotul îi pătrunsese întâi în vis, iar în cele din urmă reușise să îl deștepte. *Ceea ce înseamnă că persistă de ceva timp*, conchise Matthew venindu-și în simțuri.

Se ridică în capul oaselor și își roti ochii prin cameră.

Deși era abia trecut de ora 6, de afară răzbea deja forfota angajaților ce se pregăteau pentru începerea unei noi zile de muncă.

La început bănuise că sunetele acelea înfundate erau produse de cine știe ce utilaj vechi din lemn folosit probabil undeva, pe câmp. Totuși, pe măsură ce își venea în fire, tânărul realizează că se înșelase. Zgomotul venea de undeva, de aproape – de foarte aproape.

Își ciuli urechile. Măi să fie, zgomotul părea să vină chiar din cameră!

Se întinse după cârje și coborî din pat. Își luă halatul de pe canapeaua de alături, îl îmbracă și apoi traversă șontâc-șontâc încăperea. De îndată ce bocăniturile ghipsului răsunară în tăcerea dimineții, celelalte zgomote încetară.

Deschise ușa și privi afară pe coridor, măsurându-l în lung și în lat. Pe hol nu era nici țipenie de om. Totul era scufundat în tăcere.

Nedumerit, Matthew închise ușa la loc, se întoarse în pat și începu să citească o revistă. Nu după mult timp un servitor veni să îl ajute să se îmbrace și îl duse să ia micul dejun în sufrageria familiei.

Restul dimineții trecu la fel ca în ultimele două zile. Sabina veni de mai multe ori să îi citească și discute despre o mulțime

de lucruri. După prânz fata se retrase. Rămas singur, Matthew citi puțin, apoi ațipi.

Fu trezit de același sunet ciudat.

De această dată, Matthew se deșteptă imediat. Se ridică în șezut și își încordă auzul. Acum, că era trecut de orele 14, zgomotul nu mai suna la fel de înfricoșător ca în primele ceasuri ale dimineții, dar altminteri era identic.

Părea să vină din perete.

De data aceasta am să fiu mai atent, hotărî Matthew. Se dădu cu grijă jos din pat, apoi, sprijinindu-se în cârje, se apropie pâș-pâș de peretele cu pricina, atent ca ghipsul să nu facă zgomot pe parchetul din lemn masiv. Era cel mai scurt perete din această încăpere cu formă bizară din care părea să se fi tăiat un sfert de cerc pentru a face loc în cealaltă parte impozantei scări centrale. Când ajunse la perete, lovi din greșeală cu piciorul un scaun. Zgomotul încetă imediat și nu se repetă pe durata întregii zile.

După câteva minute cineva ciocăni la ușă.

Matthew, absorbit încă de misterul zgomotului, tresări speriat. Realizând în cele din urmă că cineva chiar bătuse la ușă, strigă „Poftim”.

Ușa se deschise și intră Sabina.

— A sosit domnul doctor Abrahams, îl anunță ea radioasă. Acum stă de vorbă cu papa, dar va veni imediat să te consulte.

În urma examinării, medicul conchise că Matthew poate să se deplaseze în voie cu ajutorul unei singure cârje, dacă nu dorește să le folosească pe amândouă.

— De-acum pot să mă las cu toată greutatea pe picior?

— Da, băiete. Oasele piciorului s-au sudat și, datorită ghipsului, nu mai există pericolul de a le deplasa. Sunt, de asemenea, convins că nu există niciun fel de complicații.

Ce-i drept, urcatul și coborâtul scărilor și al povârnișului de afară au constituit reale provocări la început, dar după ce petrecuse mai multe zile închis în casă, Matthew ardea de nerăbdare să își savureze nou-dobândita libertate de mișcare. El și Sabina își petrecură restul amiezii afară, în curte, în grădină și plimbându-se

pe aleea ce cobora de la stejarul bătrân până la pârau din vale. Până să se însereze, Matthew se mișca deja cu oarecare ușurință. Totuși, adevărul e că exercițiul fizic îl cam epuizase.

La cină aduse vorba despre zgomotul ciudat pe care îl auzise peste zi. Toți păcură surprinși și nimeni nu putu să îi dea o explicație rezonabilă.

— În casele vechi este normal să existe șoareci și chiar șobolani, spuse Herr von Dortmann.

— Am mai auzit șoareci rozând pereții, domnule baron, răspunse Matthew, dar acesta era un sunet diferit – un fel de ciocănit. Sunt sigur că am auzit bătaie în perete.

— Papa, poate că Matthew a descoperit tainița! exclamă Sabina entuziasmată.

Baronul râse.

— Tainița?! făcu uimit Matthew.

— Nu este decât o poveste din bătrâni, dragul meu, spuse Marion. O poveste despre care *această* bătrână nu știe nimic!

— Există cu adevărat o tainiță?

— Doar după spusele bătrânei Eppie, râse Marion.

— Cică ar fi o tainiță undeva sub podeaua aceasta, spuse Sabina.

— Chiar dacă ar exista o tainiță, interveni baronul, i s-a pierdut de mult urma și a rămas învăluită în legendă. Deși nici ea, nici altcineva nu a văzut vreodată această încăpere ascunsă, Eppie afirmă cu insistență că ea există acolo undeva, bântuită de fantome.

— Vai, Matthew, ar trebui să o auzi pe Eppie povestind! exclamă Sabina.

— Să știi că mi-ar plăcea la nebunie. Casa aceasta devine tot mai misterioasă pe zi ce trece!

— Atunci îi vom face o vizită chiar mâine! Ne lași, mămico?

— Desigur, răspunse Marion, dar vă rog să nu o agitați prea tare. Încă nu și-a revenit complet în urma căzăturii.

— Îți promit că vom fi atenți. Ei, Matthew, ce zici? Îi facem o vizită?

— Abia aștept!

Galeria secretă

În noaptea aceea, în timp ce stătea întins în pat, Matthew nu avea în gând decât acea tainită plină de fantome și de comori, pe care nu o văzuse nimeni. Doar o servitoare misterioasă, bătrână de aproape un secol, se jura că aceasta se află ascunsă împreună cu toate secretele ei undeva sub casă, învăluită în legendă.

Râse.

Grozav, gândi el. O casă veche și o bătrână misterioasă și probabil ușor sclerozată care povestește despre fantome și comori și galerii secrete. Doar în romanele de aventuri mai citești despre așa ceva! Și totuși, el stătea lungit în pat, gata să ațipească într-o astfel de casă! Și undeva, deasupra, Eppie stătea întinsă în patul ei. Cine știe câte visuri, amintiri și povești i-or fi trecând bătrânei prin minte în momentul acesta!

Nu dură mult și îl fură somnul. Începu să viseze. Mergea printr-un tunel întunecos, în spatele unei bătrâne cu păr alb, zburlit în toate direcțiile. Mirosea a mucigai și pământul pe care călca era umed. Pasajul era foarte îngust, așa că trebuia să meargă unul în spatele celuilalt. Pereții pietruți formau deasupra o boltă joasă pe care aproape că o atingeau cu capul. Bătrâna pășea fără să facă zgomot. Judecând după cutele de pe chipul ei, ai fi zis că are nu una, ci câteva sute de ani. Și totuși, înainta ținându-și spatele perfect drept.

Matthew o urma în tăcere. Nu știa dacă femeia este conștientă de prezența lui și nu voia să atragă atenția asupra faptului că se află la doar un pas în spatele ei. Singura sursă de lumină din acel coridor întunecos era flacăra lumânării pe care o ținea în mână bătrâna. Dacă nu s-ar ține după ea, probabil că ar rămâne pierdut

în întuneric. Deși femeia mergea tot înainte, flacăra lumânării rămânea nemișcată.

Matthew realizează că niciunul dintre ei nu se afla acolo în trup, ci doar într-o formă eterică, proprie viselor. Se aplecă într-o parte, peste umărul ei, și încercă să îi sufle în lumânare. Flacăra nici măcar nu pâlpâi.

Dintr-o dată, băiatul avu o revelație: bătrâna era o fantomă!

Da... Cum de nu își dăduse seama până acum? Vedea lumânarea, galeria ce se întindea în față... Vedea totul prin trupul ei!

Vru să se oprească, dar picioarele nu îi dădură ascultare, pășind mai departe în spatele bătrânei.

Mă voi întoarce în camera mea, gândi el. Încercă să facă stânga împrejur, dar nu putu. Intră în panică. Deschise gura și încercă să strige, dar nu putea să își miște buzele. Totul era scufundat în tăcere.

Paralizat de frică, începu să tremure și să asude prin toți porii. Picioarele îl purtau mai departe în urma bătrânei. Brusc realizează că, deși se afla în spatele ei, îi văzuse fața în tot acest răstimp. Ochii ei străluceau în întunericul tunelului aproape cu aceeași patimă ca flacăra lumânării.

În timp ce trupul ei transparent înainta prin galerie, femeia ridica din când în când mâna liberă, arătând ba spre o ușă, ba spre punctul în care tunelul forma o cotitură. Buzele i se mișcau, dar băiatul nu auzea nimic. Știa că bătrâna îi spune secrete și mistere și legende legate de acest loc, dar el nu auzea nimic, doar vedea înlăuntrul lor prin focul din ochii povestitoareii.

Bătrâna coti. Privind înainte, băiatul văzu că galeria este blocată de un zid. Femeia se opri. În partea dreaptă era o ușă. Fără să vrea, Matthew se opri imediat în spatele ei.

Bătrâna se întoarse și începu să vorbească repede, privindu-l, pentru prima dată, drept în ochi. Deși la urechi nu îi ajungea niciun sunet, Matthew știa că ajunseseră la tainiță și că femeia îi vorbea despre ceea ce aveau să găsească în interior. În timp ce povestea cu ardoare despre fantasmalele trecutului, ochii bătrânei străluceau parcă și mai tare.

În cele din urmă, aceasta se întoarce din nou spre ușă, ridică mâna și bătu.

De ce bătea la ușă? De ce nu intrau pur și simplu? Cine avea să deschidă ușa?

Oare cine o fi înăuntru? se întreabă Matthew îngrozit. *O altă fantomă, firește!*

Femeia continuă să bată... *cioc-cioc-cioc*. Ușa era din piatră dar scotea un sunet ca de lemn.

Cioc... cioc... cioc...

Brusc, Matthew se trezi și sări în sus ca ars, gâfâind, cu inima bătându-i nebunește, learcă de transpirație.

Habar nu avea cât dormise.

Din colțul camerei se auzeau din nou, de această dată mai deslușit, aceleași ciocănituri pe care le distinsese de dimineață.

Rămase înțepenit, holbându-se la perete. Nu îndrăzni să se ridice din pat. Imaginea fantomei îi stăruia încă în minte, așa că hotărî că stătea bine acolo unde era. Nu avea de gând să dea din nou ochii cu bătrâna chiar aici, în mijlocul odăii sale!

Se lăsă încet înapoi pe pernă și își trase plapuma peste cap.

Ciocăniturile persistară încă vreo cinci minute, apoi se opriră brusc. Matthew se scufundă într-un somn agitat și fu bântuit toată noaptea de coșmaruri în care se făcea că umblă fără țință prin galerii subterane lungi și întunecoase din pământ și piatră.

Se trezi târziu. Deși camera nu avea nicio fereastră, știa că dormise mai mult decât de obicei. Aprinse lumina și se uită la ceas. Da, avea dreptate. Era 8 și un sfert.

Ce zi e azi? O, da, e vineri. Azi trebuie să sosească tata.

Coborî din pat și se îmbracă singur, recunoscător că în dimineața aceasta nu fusese trezit de bătăi în perete. Deschise ușa și o luă spre sufragerie, încercând să alunge imaginile care îi bântuiseră visele.

Sabina și Marion îl așteptau, deși luaseră de mult micul dejun.

— *Guten morgen*, Matthew, zise soția baronului. *Hast du gut geschlafen?*

Matthew clătină din cap.

— Am dormit mult, dar nu foarte bine.

— Este incomod patul?

— Nu patul m-a ținut treaz azi-noapte, ci teama de fantome.

În spatele său, cineva izbucni în râs. Matthew se întoarse și dădu cu ochii de baron. Heinrich von Dortmann era îmbrăcat în haine de lucru.

— O fi din cauza sunetelor misterioase pe care le-ai auzit în perete și a discuției pe care am avut-o după cină despre bătrâna Eppie? îl întrebă el pe tânăr, râzând în continuare.

— Bănuiesc.

Baronul luă loc și își turnă niște cafea într-o ceașcă. Arăta ca după câteva ore bune de muncă.

— Secara se coace frumos, îi spuse el soției sale. Dacă ține vremea bună, s-ar putea să fie gata în două săptămâni.

Heidi îi aduse lui Matthew o tavă cu pâine, mezeluri, brânzeturi și ceai.

— Gata pentru ce anume? întrebă Matthew, începând să ungă cu unt o felie de pâine.

— Gata de secerat, răspunse baronul.

— O, ce mult mi-ar plăcea să fii aici la culesul recoltei! exclamă Sabina. Este perioada mea preferată de peste an.

— Nu-i chip s-o ții departe de câmpuri în timpul secerișului, interveni Marion râzând. De când a învățat să meargă, în această perioadă se ține scai de muncitori și de căruțe din zori până-n seară.

— Grânele se secerau mai mult manual pe vremea când era ea mică, spuse baronul. Slavă Domnului, datorită progresului tehnologic și a utilajelor noi, care de care mai ingenioase ce apar în fiecare an, acum treaba este tot mai ușoară.

— Iar papa cumpără fiecare utilaj nou de îndată ce află de existența lui. Nu-i așa, papa?

— Încerc să țin pasul cu timpurile, răspunse baronul, zâmbindu-i fiicei sale. Avem multe culturi și caut mereu metode de recoltare cât mai eficiente. După cum vă spuneam înainte –

pe vremea tatălui meu, de pildă – culesul se făcea în mare parte manual. În lunile de vară trebuia să angajăm peste cincizeci de lucrători. Acum, datorită *Mähdrescherului* și a celorlalte utilaje, totul merge mult mai repede și mai ușor. Putem strânge o cantitate egală de grâne folosind doar cincisprezece-douăzeci de oameni, în jumătate din timp.

— Ce este un *Mähd...*

Baronul izbucni în râs.

— Un *Mähdrescher* este ceea ce voi numiți „combină” – o mașină agricolă inventată chiar la voi, în statul american California, care execută simultan atât lucrările de secerat, cât și pe cele de treierat. Ei bine, află că această invenție a schimbat în întregime procesul recoltatului.

— Papa are singura combină din regiune, spuse cu mândrie Sabina. Când terminăm culesul înaintea celorlalți fermieri, trece cu ea și prin holdele vecinilor pentru a le da o mână de ajutor.

— Este o mașinărie mare și zgomotoasă, trasă de un tractor, spuse baronul. Oferă o priveliște interesantă. Eu unul nu mă satur nici acum să mă uit la ea.

— Și ce face mai exact mașina asta?

— Taie tulpinile, desface boabele din spice, păstăi sau știuleți și le separă de celelalte părți ale plantei, care sunt eliminate înapoi pe pământ spre a fi strânse în baloturi și folosite pentru animale.

— Mi-ar plăcea la nebunie să văd cum funcționează.

— Ești oricând binevenit.

— Preferata mea este presa de balotat! exclamă entuziastă Sabina. Ador să îi ajut pe muncitori la stivuitul baloturilor de fân.

— După cum bine vezi, dragă Matthew, soția mea avea dreptate, râse baronul. De îndată ce începe secerișul, Sabina este nelipsită de pe câmp și muncește cot la cot cu bărbații. Ba chiar îi întrece pe mulți dintre ei!

— Of, papa!

— Din păcate, băiete, anul acesta nu vei putea asista la culesul grânelor, spuse cu părere de rău baronul. Thaddeus vine după-masă să te ia acasă.

— Chiar că îmi pare rău că plec. Ați fost cu toții atât de drăguți cu mine... M-am simțit bine aici în ciuda piciorului rupt.

— Și chiar și în ciuda fantomelor ce ți-au bântuit visele?

Fu rândul lui Matthew să râdă.

— Da, chiar și în ciuda lor. Că tot veni vorba de fantome, adăugă el, întorcându-se spre Sabina, când mă duci la bătrâna Eppie? Mai bine aș asculta poveștile ei decât cele plătuite de imaginația mea!

— Din păcate, nu vom putea să îi facem o vizită lui Eppie, răsunse Sabina. Azi-noapte a avut un somn agitat și, când s-a trezit, aiura. Spunea că ar fi făcut o plimbare lungă și că o dor picioarele.

Matthew tresări fără să vrea, dar încercă să își păstreze cumpătul.

— Indiferent de cauză, interveni baronul, în dimineața aceasta Eppie era slăbită și iritabilă. Doctorul Abrahams, care se află și acum la ea, i-a prescris un calmant. Când mintea i-o ia razna, Eppie este predispusă la crize convulsive și trebuie să fie urmărită îndeaproape.

— Îmi pare rău să aud asta.

— Va trebui să mai vii o dată în vizită!

— Chiar așa! exclamă Sabina. Trebuie să auzi poveștile spuse de Eppie!

— Ei bine, dacă nu pot să fac cunoștință cu Eppie, am să mă folosesc de această ocazie pentru a mai da o raită prin grădină, spuse Matthew. Vreau să îi cunosc făgașurile îndeajuns de bine pentru a nu mă rătăci.

— Îmi face plăcere să aud asta! exclamă încântat baronul. Grădina îți stă la dispoziție.

— Matthew, ideea ta este grozavă, spuse Sabina, ridicându-se în picioare. Am niște treburi de făcut în dimineața aceasta, dar, dacă vrei, pot să te însoțesc după masa de prânz.

— Minunat! exclamă băiatul.

Sabina se retrase.

După patruzeci de minute, Matthew se întoarse șontâc-șontâc în camera lui, se puse în fotoliu și luă cartea pe care o lăsase pe măsută.

În momentul în care o deschise, straniul ciocănit se auzi iarăși, mai tare ca niciodată.

De data aceasta nu avea să-i mai scape!

Sări în picioare și se apropie cât de repede putu de porțiunea îngustă de perete de unde răzbătea sunetul. În mod surprinzător, pe măsură ce se apropia, în loc să se potolească, zgomotul răsună tot mai tare.

Își lipi urechea de perete. Ciocănitul se auzea clar. Venea chiar din spatele peretelui.

— Hei! strigă el, curios să vadă dacă va primi un răspuns.

Un șobolan, sau orice altă vietate, s-ar speria de sunetul vocii sale și ar fugi.

De cealaltă parte a peretelui se auzi însă, chiar dacă nu foarte deslușit, un chicotit și ciocănitul încetă.

Înainte ca Matthew să apuce a medita la semnificația noului sunet, dulapul de lângă el începu să se miște.

Băiatul făcu un salt înapoi. Avea inima cât un purice când din spatele dulapului apăru hohotind Sabina.

— Sabina! Tu ai fost autoarea zgomotelor misterioase în tot acest timp?

Fata încuviință, râzând, din cap.

— Bine, dar... nu înțeleg, murmură Matthew. Ai fost aici... te-ai furișat la mine în cameră și te-ai ascuns în spatele...

Înainte de a apuca să-și ducă întrebarea până la capăt, Sabina îl luă de braț și îl trase după ea. În spatele dulapului, o gaură în perete dădea într-un coridor întunecos.

— Parcă ziceai că ești ocupată în dimineața aceasta! o tachină el, intrând în joc.

— Păi chiar eram: trebuia să mă ascund de tine! Hai, vino, adăugă ea, trăgându-l de braț.

Ieșiră prin gaura strâmtă din perete în palierul unei scări cu trepte înguste din piatră ce coborau în spirală, scufundate în întuneric.

— Cu asta ți-am bătut în perete, spuse Sabina, ridicând un băț gros de pe podea. Stai să îmi iau și lumânarea.

Aha, deci de la lumânare provenea mirosul acela înecăcios pe care îl simțisem înainte, gândi Matthew.

— Am stins-o chiar înainte de a intra în camera ta, explică fata. Acum am s-o aprind din nou și am să-ți arăt cum am ajuns aici.

Scoase un chibrit din buzunar, îl scăpără și aprinse lumânarea, apoi începu să coboare cu băgare de seamă treptele. Matthew venea atât de aproape în urma ei, încât îi simțea răsuflarea în ceafă.

— Mi-ai spus că există scări ascunse în casa voastră, spuse băiatul, dar niciodată nu mi-am imaginat că te referi la una la care se ajunge prin dulap!

— Casa noastră este plină de mistere, cum a spus papa săptămâna trecută.

Scara cobora în spirală, ca un tirbușon. Cârja nu îi era de mare folos, așa că Matthew trebui să se sprijine cu o mână de umărul Sabinei. În doar câteva secunde, ajunseră într-un coridor subteran întunecos ce se întindea în linie dreaptă în ambele direcții. Dacă stăteau umăr lângă umăr puteau merge unul lângă altul. În jur domnea o liniște de mormânt – la drept vorbind, locul în sine îl ducea cu gândul la un mormânt – și singura sursă de lumină consta în flacăra tremurândă a lumânării pe care o ținea în mână Sabina.

— Unde ne aflăm? întrebă Matthew în șoaptă.

— În subsolul casei.

— Deci există cu adevărat o tainiță? Nu era doar o glumă?

— Nu există nicio tainiță, prostuțule, răsă Sabina.

Ecoul râsului ei zglobiu răsună pe toată lungimea galeriei.

— Acesta este doar un coridor lung care duce dintr-un capăt al casei în celălalt, explică ea. Hai să-ți arăt.

O luă înainte, luminând calea cu lumânarea, și Matthew o urmă. În timp ce mergeau, băiatul încercă un sentiment straniu și neliniștitor de deja vu. Parcă ar fi rețrăit visul din ajun. Spre ușurarea sa, observă că flacăra lumânării pâlpâia din cauza mișcării și că Sabina *nu* este transparentă.

— Culoarul se întinde din pivnița aflată sub parloarul sudic până în partea de nord a casei, sub biblioteca de la parter.

— Și la ce folosește? întrebă Matthew.

— Nimeni nu știe cu exactitate. Papa zice că este posibil să fi fost cândva o ghețarie sau să fi existat aici un izvor care alimenta casa cu apă. După cum vezi, pământul pe care călcăm este umed.

Matthew se uită în jos. Într-adevăr, pământul era jilav, fapt neobișnuit pentru o casă construită la asemenea înălțime și mai ales acum, în toiul verii.

— Papa crede că pe aici, pe undeva, a existat cândva un mic beci din care se scotea apă și că, după construirea puțurilor și instalarea pompelor în afara casei, acesta a fost astupat. Crede că de aici provin legendele despre existența unei tainite sau a unui tunel ascuns. Privește, adăugă ea, oprindu-se și apropiind lumânarea de pământ. Aici pământul mustește de apă. Papa a ciocănit fiecare centimetru de zid, dar nu a descoperit nimic. Tot ce știm este că, pe această porțiune, pământul rămâne umed pe tot parcursul anului. În celălalt capăt al coridorului, chiar sub mica bibliotecă de la parter se află o cămăruță și o scară ce duce la holul dintre bibliotecă și salonașul de oaspeți. O altă legendă spune că aici ar exista un tunel secret ce duce în afara casei. Papa este sigur că acesta începe sub fundația micului beci spre care ne îndreptăm acum și se întinde la nord de casă, pe lângă grădina de zarzavaturi. Acolo terenul se înclină brusc și el zice că ar fi locul perfect pentru construirea unui astfel de tunel. Totuși, deși a cercetat amănunțit atât beciul, cât și panta de afară, nu a găsit nimic. Probabil că și aceasta este doar o legendă.

La tot pasul, Matthew se aștepta să vadă – cum văzuse în vis – un al doilea coridor, așezat perpendicular pe cel pe care mergeau acum, dar lungul culoar se întindea în linie dreaptă, fără a se intersecta cu un hol și fără a da într-o încăpere. În cele din urmă, ajunseră în cămăruța de care pomenise Sabina. În colțul opus, se distinge o scară asemănătoare cu cea pe care coborâseră.

Matthew se opri și își roti privirea prin încăperea goală.

— Nu e mai nimic pe-aici, spuse el. Poate că aceasta era tainița.

— Poate. Papa crede că aici a fost cândva ghețăria. Dacă este adevărat, atunci trebuie să fi existat o legătură cu exteriorul printr-un soi de tunel prin care se transporta gheața în timpul iernii.

— La ce o folosiți acum?

— La nimic. Întregul subsol este nefolosit în prezent. În afară de mine, nimeni nu mai pune piciorul pe aici. Când eram mică, îmi plăcea să mă joc la subsol, deși îmi era frică să rămân singură aici. Toți servitorii se tem de locul acesta. Ei cred, vezi tu, că au mai multe șanse să dea peste fantome și cadavre decât peste comori ascunse!

— Seamănă, ce-i drept, cu niște catacombe, spuse Matthew. Ia să văd scara aceasta, adăugă el, îndreptându-se spre colțul încăperii.

— Ia-o tu înainte, zise Sabina, dându-i lumânarea. Dă-mi mie cârja. Voi fi chiar în spatele tău. Dacă te dezechilibrezi, am să te prind.

Matthew urcă șovăielnic treptele înguste, pășind întâi pe piciorul sănătos și trăgându-l apoi în sus și pe celălalt. Când ajunse în capul scărilor, își roti ochii peste palier. De jur împrejur erau numai ziduri.

— Este o fundătură, spuse el întorcându-se spre Sabina.

Ecoul vocii sale răsună prin tunelul circular.

— Ba deloc, râse fata. Trebuie doar să știi ce piatră să scoți din zid.

— Poftim?...

— Unul dintre pereți ascunde o ușă. Clanța este ascunsă în zid, în spatele unei pietre care a fost șlefuită pe măsura nișei, spuse fata zbughind-o în sus pe scări. Nu trebuie decât să scoți piatra și să apeși clanța în jos... uite așa..., adăugă ea întinzând mâna pe după mijlocul lui Matthew și scoțând o piatră din perete.

Băiatul văzu imediat mânerul ascuns. Întinse mâna, apăsă clanța și brusc peretele se deschise arătând unei uși. Când făcu un pas înainte, descoperi că se află la parter, la capătul holului de lângă salonul de oaspeți din partea de nord a casei.

Sabina ieși pe culoar și ea și închise ușa în urma sa. Auzind bufnitura, Matthew se răsuci. În fața lui, peretele era din nou compact.

— Aici am fost săptămâna trecută! Am spus eu că există o ușă secretă!

— Ai spus și că vrei să îi afli misterul.

— Și tu ai considerat că este mult mai interesant să mi-l destăinui băgându-mă în sperieți cu ciocănitul tău!

— Am crezut că ar fi mai distractiv să îți arăt unde duce ea! răspunse râzând Sabina.

— Este complet invizibilă. Nimeni nu ar bănuși că se află acolo!

— Tocmai asta e ideea, râse Sabina.

— Se poate deschide și din partea aceasta?

— Doar *dacă* știi cum, răspunse fata cu un zâmbet ștrengar.

— Spune-mi tu.

— Închide ochii.

— Nu e corect!

— Este casa mea, răspunse ea râzând.

— E casa tatălui tău, o corectă Matthew.

— E casa familiei mele. În fine, închide ochii.

De data aceasta, Matthew se conformă. În secunda următoare, auzi ușa deschizându-se din nou. Deschise ochii și văzu iarăși scara.

— Hai să ne întoarcem pe la subsol, spuse el. Ce aventură grozavă!

Nu se mai simțise atât de bine de ani de zile. Nu era vorba doar de taințe și de secrete, ci și de faptul că Sabina, prin firea ei jucăușă, îi umplea de culoare existența de altfel extrem de serioasă.

— Vreau să văd galeria de la un capăt la altul! exclamă el însuflețit.

— Am s-o iau eu înainte, ca să te poți sprijini de mine, spuse fata. Închide ușa în urma ta... așa... iar acum ține-te de mine....

Coborâră din nou în beciul de sub mica bibliotecă de la parter, căruia Sabina îi zicea ghețarie.

Matthew făcu încet înconjurul încăperii.

— Totul te duce cu gândul la o cavernă, spuse el. Totul cu excepția acestui perete, unde scobiturile sunt egal distanțate

între ele. Aici pietrele ies în afară ca niște polițe. Ce sunt vasele acestea de ceramică?

— Ghivece pentru flori. Sunt aici de când mă știu.

— Încăperea asta arată ca un atelier de grădinărit, spuse Matthew. Ceea ce ar constitui încă un motiv pentru existența unui tunel ce face legătura cu exteriorul. Parcă spuneai că grădina de zarzavaturi este chiar de cealaltă parte a zidului.

— Așa este.

— Poate că lucrurile nu sunt, totuși, chiar atât de misterioase.

Făcu ocolul încăperii, apoi ieșiră din nou în lungul coridor ce ducea spre sud.

La un moment dat, în timp ce mergeau, Sabina stinse lumânarea.

— Hei, ce faci? strigă Matthew. E întuneric beznă!

Sabina nu răspunse.

— Nu-mi spune că ai să mă sperii din nou așa cum ai făcut-o la ultimul etaj! continuă Matthew. Nu e deloc frumos din partea ta! Acum, că am piciorul în ghips, sunt și mai lipsit de apărare!

Tăcere.

Brusc, de-a lungul coridorului răsună un ecou sinistru. Ooooo... ooooo... făcu Sabina cu o voce tânguitoare, ce se voia înspăimântătoare. Tot efectul dramatic se strică, însă, când fata izbucni în râs.

— Halal fantomă! zise Matthew. Acum fii drăguță și aprinde lumânarea.

— Unde ți-e spiritul de aventură? Ar fi mult mai palpitant să mergem pe băjbăite!

— Da, dacă aş putea avea încredere în tine. Dar nu am!

Sabina râse din nou, apoi Matthew auzi scăpărând un chibrit și brusc îngusta catacombă fu inundată de lumină. Fata aprinse lumânarea și își continuă drumul.

— Aici este scara ce duce în camera ta, spuse ea, arătând spre dreapta. Mai avem de mers doar vreo șase-șapte metri.

După distanța indicată de ea ajunseră la capătul coridorului.

— Și acum?

— Urmează încă o uşă ascunsă, răspunse Sabina, băgând degetele într-o gaură minusculă din peretele din faţă.

Se auzi un tăcănit şi uşa de piatră, cu balamale invizibile de fier, se deschise larg. Intrară în pivniţă şi Sabina închise uşa în urma lor.

— Papa zice că pe vremuri este posibil ca tunelul să fi unit cele două pivniţe. Din motive necunoscute, pivniţa din capătul opus a rămas nefolosită, în timp ce aceasta, fiind mai aproape de bucătărie şi mai accesibilă datorită scării mai mari, a continuat să fie folosită zilnic. Ei, acum cunoşti fiecare cotlon din această casă, iar mie mi-e foame. Cred că s-a făcut ora prânzului!

O zbughi în sus pe scări, urcând câte două trepte odată. Matthew o urmă de la o oarecare distanţă, sprijinindu-se în cârjă.

Două ore mai târziu, după ce servi prânzul şi purtă o conversaţie plăcută cu Herr şi Frau von Dortmann, Matthew ieşi în curtea casei şi se aşeză pe o bancă.

Începea încet să realizeze că acestea erau ultimele ceasuri pe care avea să le petreacă la moşie. Se simţea liniştit şi totodată intrigat nu doar de misterul casei, ci şi de stăpânii ei. Oamenii aceştia aveau ceva aparte. Erau, fără doar şi poate, diferiţi de toţi aristocraţii pe care îi cunoscuse până acum. Adevărul fie spus, nu cunoscuse *niciodată* o familie ca a lor. Bine, dar ce îi deosebea pe ei de toţi ceilalţi?

Şirul gândurilor îi fu întrerupt de brusca apariţie a Sabinei. Fata se apropiase pe furiş, fără ca el să o audă.

— Pari adâncit în gânduri, observă ea.

— Aşa o fi, răspunse el zâmbind.

— La ce te gândeşti?

— Hm, ştiu şi eu? făcu Matthew oftând. La voi, la locul acesta... Aici totul este atât de diferit, atât de liniştit... Şi familia voastră este diferită.

— Diferită în sens pozitiv sau negativ?

— În sens pozitiv, desigur!

— Ce uşurare!

Rămaseră o vreme tăcuți.

— N-ai vrea să-mi împărtășești din gândurile tale? întrebă într-un târziu Sabina.

— Ba da, deși... vezi tu, nu mă gândeam la ceva anume... Doar că aici totul este diferit.

— Și ai vrea să înțelegi ce anume face ca totul să fie altfel?

— Poate că da, nu știu. Nu aș vrea să plec fără să fi găsit un răspuns. Un răspuns pe care poate că l-am avut mereu în fața ochilor.

— N-ai vrea să mă însoțești?

— Cum să nu! Unde mergem?

— În grădină.

Plimbarea din această după-amiază nu aducea defel cu incursiunea jucăușă prin subsolul casei. Acum ambii tineri erau mai tăcuți și mai gânditori.

Dimineață, doi copii puși pe șotii se jucaseră de-a castelul misterios prin coridorul subteran. Acum doi tineri, fiecare căutând în felul său să înțeleagă sensul vicții și al acestei noi prietenii ce înflorea între ei, se plimbau îngândurați și tăcuți unul lângă celălalt. Era o zi frumoasă. Sabina îl luă de braț și coborâră încet scările, apoi trecură pe sub arcada din piatră și pătrunseră în *Der Frühlingsgarten*.

Misterul împărăției

Ora mai târziu, baronul von Dortmann îi găsi în grădina de trandafiri. Un glas interior îi călăuzise pașii aici. În momentul în care văzu expresiile de pe chipurile tinerilor înțelese de ce simțise această chemare.

Sabina și tânărul ei prieten stăteau pe bancă tăcuți și adânciți în gânduri.

Baronul înțelese că nimerise în mijlocul unei discuții importante. Întreaga natură părea să își țină răsuflarea. În solemnitatea momentului, baronul recunoscuse imediat prezența lui Dumnezeu. Se apropie cu pas ușor, ca și cum grădina ar fi fost un lăcaș sfânt, ceea ce, de fapt, chiar era, se așează lângă ei și așteaptă plin de smerenie.

În aer plutea Duhul Sfânt. După câteva minute, Sabina fu cea care rupse tăcerea.

— Îi spuneam lui Matthew, spuse ea încet, ce înseamnă pentru noi credința în Dumnezeu.

— Ah, murmură surâzând tatăl său. Îmi pare rău că nu am auzit ce i-ai spus.

— Papa, cred că tu știi mai bine decât oricine care sunt convingerile mele.

— Da, dar este mereu înălțător să auzi pe cineva vorbind despre credință. Se pare că de fiecare dată când avem astfel de conversații descoperim noi și noi adevăruri.

Se lăsă din nou tăcerea. Timpul nu se grăbește când vine vorba despre cele sfinte. Discuțiile de această natură nu pot fi zorite.

Între cei trei exista o armonie spirituală cum rar se întâlnește, care făcea ca fiecare cuvânt să fie perceput exact în sensul în care

a fost spus. Un astfel de dialog nu este posibil decât printr-o abandonare totală a eului și o sete smerită pentru adevăr.

Majoritatea persoanelor posedă un bagaj propriu de idei și perspective cărora caută să le dea rostire ori de câte ori se ivește prilejul. Într-un dialog, scopul unei astfel de persoane este de a introduce cât mai multe dintre propriile puncte de vedere și de a le menține apoi cu încăpățănare, opunându-se cu vehemență celor exprimate de interlocutorul său. Majoritatea oamenilor își adoptă punctele de vedere în tinerețe în baza elementelor de adevăr pe care le conțin în momentul acela și își petrec tot restul vieții închizându-și mintea în fața oricăror *noi* adevăruri pe care ar putea să le descopere.

Spre *deosebire* de aceștia, în această după-masă de vară, cei trei interlocutori discutau deschis și lipsiți de egoism – unica lor intenție fiind descoperirea adevărului – despre sensurile profunde ale vieții. Cu o astfel de premisă, conversația se așează în scurt timp pe făgașul cuvenit.

— Herr von Dortmann, sunt de-a dreptul uimit de lucrurile pe care mi le-a spus Sabina, zise într-un târziu Matthew.

— De ce? Ce ți-a spus fiica mea?

— Că Dumnezeu face parte din viața dumneavoastră zi de zi. A pomenit ceva despre asta și în Berlin, dar pe atunci nu am înțeles bine ce voia să zică. Acum însă, că am petrecut mai multe zile aici, am stat de vorbă cu dumneavoastră și am văzut cum trăiți, cred că încep să înțeleg cât de importantă este religia pentru întreaga familie. Nu am cunoscut niciodată oameni ca dumneavoastră.

Baronul surâse la auzul cuvântului „religie”, dar nu făcu niciun comentariu.

— Ei, acum că ai aflat cât de însemnată este credința pentru noi, spune-ne ce crezi *tu* despre Dumnezeu.

— Hm... Adevărul e că *nu* mă gândesc prea des la asta... Ce să zic... Bănuiesc că ne veghează de sus din...

— Din rai? sugeră baronul, văzând că băiatul șovăie.

— Da, din rai.

— Oriunde ar fi acesta? insistă baronul.

Matthew încuviință din cap.

— Ne veghează de acolo, de sus, fără a se amesteca în viața noastră de zi cu zi?

— Mda, eu așa cred. Tocmai de aceea este atât de neobișnuit și chiar *ciudat*, mă scuzați, domnule baron, că folosesc acest cuvânt, să o aud pe Sabina vorbind... ca și cum Dumnezeu ar face parte din familia dumneavoastră și v-ar însoți pașii pretutindeni.

— Ce părere ai despre asta?

— Pot să fiu sincer? Întrebă Matthew șovăielnic.

— Te rog. Nu mă voi simți jignit de părerea ta, oricare ar fi ea.

— Sincer, domnule baron, pe mine mă cam trec fiorii când mă gândesc la posibilitatea asta.

Baronul râse cu poftă.

— Stai liniștit, băiete, sunt mulți ca tine, zise el chicotind. Și, ia spune-mi, de ce te trec fiorii?

— Hm... nu m-am gândit niciodată la posibilitatea asta, dar... dacă Dumnezeu ar fi cu noi tot timpul, cum ziceți dumneavoastră, mi-ar vedea orice greșală.

— Și te temi că te-ar pedepsi ori de câte ori greșești?

— Cam așa ceva.

— Și crezi că lucrurile ar sta altfel dacă Dumnezeu nu ar fi printre noi? Dacă ar sta cuminte, sus în ceruri, crezi că ne-ar trata greșelile cu mai multă îngăduință?

— Nu... bănuiesc că nu.

— Dar, în acest caz, pentru că este departe și probabil nu te va deranja, ți-e mai puțin teamă să calci greșit?

— Hm... nu mi-am pus niciodată problema așa, dar acum, că vă aud pe dumneavoastră... mda, cred că aveți dreptate.

— Ei bine, dragul meu Matthew, spuse baronul cu blândețe, află că, fără să vrei, ai adus în discuție eroarea pe care o comite aproape întreaga omenire.

— Ce eroare?

— Eroarea cu privire la ceea ce este cu adevărat Dumnezeu.

— La ce... *este* Dumnezeu?

— Majoritatea oamenilor nu au nici cea mai vagă idee despre adevărata natură a lui Dumnezeu. Reacția ta a fost cauzată tocmai de faptul că nu știi cum este Dumnezeu cu adevărat.

— Și cum *este* Dumnezeu? întrebă Matthew. Cum poate cineva să Îl cunoască atât de bine?

— Matthew, aceasta este *cea* mai importantă întrebare pe care trebuie să ți-o pui în viață. Răspunsul la această întrebare este singurul lucru care contează cu adevărat în viață. Dar nu vei afla de la mine care este acesta.

— Nu înțeleg... De ce nu vrei să îmi dai răspunsul?...

— Pentru că am să fac ceva ce te va ajuta și mai mult, spuse baronul. Am să-ți arăt calea care te va duce la răspuns.

Matthew se uita în ochii lui, sorbindu-i fiecare cuvânt.

— La întrebarea „Cum este Dumnezeu?” nu există *un singur* răspuns bătut în cuie. Nu putem spune că Dumnezeu este un rezervor de idei, o listă de caracteristici sau, mai știu eu, un set de principii. Nu există o *listă* a atributelor lui Dumnezeu. Răspunsul la întrebarea ta nu este o listă, ci o *cale*. Înțelegi ce vreau să zic?

— Nu, domnule baron, mă tem că nu prea înțeleg.

— Răspunsul, Matthew, este o călătorie, o cale pe care o urmezi toată viața, o cale ce te poartă mereu spre noi și noi descoperiri. De aceea am spus că prefer să îți arăt calea decât să încerc să îți dau un răspuns. Deoarece *răspunsul* complet poate fi descoperit numai de *tine*. Dacă vrei cu adevărat să afli răspunsul, *această* cale este o călătorie de o viață în care te poți imbarca doar tu. *Nimeni altcineva nu poate găsi răspunsul în locul tău.*

— Ziceți că această călătorie implică mereu noi și noi descoperiri. La ce fel de descoperiri vă referiți, mai exact?

— Descoperiri cu privire la natura lui Dumnezeu. Nu uita că scopul acestei călătorii este de a descoperi cum este Dumnezeu cu adevărat. Folosesc cuvântul „descoperiri” pentru că această călătorie seamănă foarte mult cu o expediție în necunoscut.

— Cu o expediție în necunoscut? Iar m-ați băgat în ceață.

Baronul râse ușor.

— Atributele Domnului sunt atât vizibile, cât și ascunse ochiului omenesc. De aceea, natura lui Dumnezeu este un mister. La fel ca grădina Domnului, și grădina noastră este plină de mistere. Iar nouă ne place să le descoperim, nu-i așa, Sabina?

— Descopăr câte un nou mister al grădinii ori de câte ori stăm de vorbă, papa.

— În jur sunt milioane și milioane de indicii, Matthew, adăugă baronul, dar majoritatea oamenilor nu le văd. Or urmarea căii tocmai asta înseamnă: să cauți semnele, să înveți cum să le dibuiești, cum să privești totul în profunzime, dincolo de aparențe, și cum să înțelegi semnificațiile ascunse ale vieții și ale universului – astfel vei descoperi prezența lui Dumnezeu în și prin toate! Nici că-mi pot închipui o viață mai minunată. Căutarea lui Dumnezeu nu se termină niciodată. La capătul căii nu te așteaptă un vas plin cu aur sau un singur răspuns, pentru simplul motiv că acest drum nu are capăt. El continuă la nesfârșit. La fiecare pas, vei face o nouă descoperire și fiecare descoperire îți va întări capacitatea de a recunoaște și de a înțelege cum este Dumnezeu și care este voia Lui.

Urmă o tăcere lungă. Fără doar și poate, baronul îi oferise mai multe teme de gândire tânărului american.

Într-un târziu, Herr von Dortmann se ridică, se întinse și începu să se plimbe prin grădina de trandafiri.

— N-ai chef de puțină mișcare? îl întrebă el pe Matthew. Doar dacă te simți în stare, desigur.

— Am stat destul, răspunse tânărul, ridicându-se de pe bancă. Cred că aş putea ține pasul cu dumneavoastră, dacă nu mergeți foarte repede.

— Haideți, atunci, să ne continuăm discuția plimbându-ne.

Ieșiră tustrei din grădina de trandafiri și o luară în jos pe deal. Baronul mergea înainte, alegând potecile cele mai netede.

Tatăl

Merseră o bună bucată de vreme sporovăind despre una, despre alta și nici baronul, nici Sabina nu pierdură ocazia de a-i arăta lui Matthew arborii, arbuștii și florile lor preferate.

Într-un târziu, baronul reluă discuția anterioară.

— Ai vrea să știi care este prima descoperire importantă atunci când pornim în căutarea lui Dumnezeu?

— Desigur, răspuse Matthew.

— Dacă îți dorești cu adevărat să Îl descoperi, acesta este punctul de plecare al călătoriei ce te așteaptă. Aceasta este temelia. Dacă îți vei aminti mereu ceea ce am să-ți spun acum, căutarea va fi o mare aventură și viața ți se va schimba pentru totdeauna!

Se opri și privi în ochii băiatului.

— La începutul conversației noastre, spuneai că ai observat că ținem cont de Dumnezeu în tot ceea ce facem. Îți aduci aminte?

— Da.

— Ei bine, acum am să încerc să îți explic de ce facem asta.

Se opri preț de o clipă, apoi întrebă:

— Cine este stăpânul acestui domeniu?

— Dumneavoastră, Herr von Dortmann.

— Și ce ai învățat în răstimpul petrecut aici?

— La ce vă referiți, mai exact?

— Despre ce ai învățat mai multe? Despre ceea ce înseamnă munca de fermier? Despre varietățile de plante ce cresc în grădina noastră? Sau poate despre istoria acestei regiuni ce se numea cândva Pomerania?

Matthew cugetă puțin înainte de a răspunde.

— Acum, că stau și mă gândesc, îmi dau seama că nu știu mai nimic despre toate acestea.

— Nu ai învățat nimic nou în săptămâna aceasta?

— Cum să nu!

— Ce anume?

— Păi... de exemplu, dumneavoastră și Sabina mi-ați povestit o mulțime de lucruri despre Dumnezeu.

— Așa este. Ne-ai ascultat vorbind despre El, dar nu ești încă pe deplin *convins* de adevărul celor auzite. Mă înșel cumva?

— Nu, nu vă înșelați.

— Atunci te întreb din nou: dacă despre fermă și despre istoria regiunii nu ai învățat mare lucru, atunci despre ce anume poți să spui cu convingere că *știi* mult mai multe decât știai în urmă cu o săptămână?

Matthew căzu pe gânduri. Într-un târziu, fața i se lăți într-un surâs.

— Cred că știu unde bateți!

— Așa...

— Despre... *dumneavoastră*. Acesta este răspunsul. Știu mai multe despre familia dumneavoastră.

— Exact! exclamă baronul. Ai ajuns să ne cunoști. Asta este ceea ce vei lua cu tine când vei pleca: prietenia unor oameni de a căror existență nici măcar nu aveai habar cu doar câteva zile în urmă. O prietenie pe care sper că o vei păstra în suflet toată viața. Aș îndrăzni să spun – și sper că ești de acord cu mine – că nu suntem simple cunoștințe. În această săptămână, ai ajuns să afli o mulțime de lucruri despre noi: ce fel de oameni suntem, cum gândim, care sunt relațiile dintre noi, ce fel de familie suntem și chiar câte ceva despre mersul fermei.

— Așa este.

— Cum ai ajuns să ne cunoști, Matthew?

— Păi... urmărindu-vă, ascultând ceea ce spuneți...

— Observând ceea ce facem, felul în care ne comportăm, ascultând ceea ce spunem, începând să înțelegi felul nostru de a gândi?

Matthew încuviință din cap.

— Discutând cu noi, punând întrebări?

— Da, toate acestea m-au ajutat să vă cunosc mai bine.

— Păi, ia să vedem... Ai venit în vizită la țară, la moșia al cărui proprietar se întâmplă să fiu. Aici trăiește o familie, există câmpuri,

o grădină și mai mulți angajați – *Lebenshaus* este compusă din toate aceste elemente. Observând totul cu atenție, ai fost absorbit de spiritul locului și ai ajuns să descoperi noi și noi aspecte ale vieții la fermă. Dar pe cine ai ajuns să cunoști cel mai bine?

Matthew cugetă din nou preț de o clipă, apoi răspunde:

— Pe dumneavoastră, domnule baron.

— Întocmai, Matthew, întocmai! Tot ce vezi aici, până și relațiile dintre persoane și grădina prin care ne plimbăm acum – toate sunt oglinda mea, nu-i așa? Până și Sabina este oglinda mea, a tatălui ei.

— Așa este.

— Dacă ai vrea să afli și mai multe despre mine ar fi de ajuns să te uiți în jur, să observi totul cu mare atenție, să asculți ce zice lumea. Nu ești de acord?

— Ba da, domnule baron.

— Dacă ai face asta, crezi că ai descoperi că sunt un om bun, blând, generos, altruist, iubitor?

— Știu deja că sunteți.

Baronul zâmbi. Nu îi plăcea să se descrie în astfel de termeni elogioși, dar în situația dată aceasta era cea mai rapidă cale de a-și ilustra ideea. Se cunoștea îndeajuns de bine pentru a ști că slaba-i fire omenească ascundea pe alocuri și opusurile acestor calități.

— Sau poate ai descoperi că sunt un om cu suflet hain, care aruncă în tainița din poveștile bătrânei Eppie pe oricine îndrăznește să-i culeagă un trandafir din grădină?

Matthew izbucni în râs.

— Nici gând! Sunt convins că ați fi încântat să vedeți că oamenilor le plac florile dumneavoastră și nu v-ați supăra nici dacă v-ar smulge toți trandafirii!

— Văd că mă cunoști deja foarte bine. Ei, și cu asta am ajuns acolo unde voiam. Lumea întreagă este casa lui Dumnezeu – după cum *Lebenshaus* este casa mea. Petrecând o vreme aici, observând, ascultând, punând întrebări și discutând cu noi, ai descoperit care este caracterul meu. Tot așa poți descoperi și caracterul lui Dumnezeu! Și descoperirea Lui este cea mai palpitantă aventură pe care ți-o poate oferi viața!

— Bine, dar cum pot să Îl cunosc mai bine pe Dumnezeu?

— Nu trebuie decât să intri în împărăția Lui exact cum ai intrat în casa mea. Să privești, să observi, să asculți și să pui întrebări pentru a afla mai multe despre stăpânul *acelui* loc, exact cum ai făcut-o aici. Vezi tu, Matthew, în viață, totul reflectă principiile profunde din împărăția Domnului. Căminul meu reflectă doar o fărâmbă din împărăția lui Dumnezeu. Eu sunt tatăl Sabinei, Dumnezeu este Tatăl tuturor. Nu avem timp să ți le înșir acum pe toate, dar chiar aici, în această grădină, se găsesc mii de reflexii ale lui Dumnezeu – toate acele mici indicii de care îți vorbeam adineauri. Dumnezeu a creat întregul pământ, fiecare plantă, fiecare spin și fiecare floare din tufele mele de trandafiri. El ne-a creat pe toți – pe mine, pe tine, pe Marion, pe Sabina, pe tatăl tău. În această lume, totul, *absolut totul* reflectă un atribut al lui Dumnezeu – *dacă* avem ochi să vedem toate înțelesurile ascunse!

Se opri preț de o clipă, apoi continuă.

— *Dumnezeu este Tatăl nostru*. Aceasta este cea mai însemnată taină. Dumnezeu nu vrea să ne pedepsească pentru că am greșit, ci să Se arate în fața noastră, a copiilor Săi. El Își dorește pentru împărăția Sa exact ceea ce îmi doresc eu pentru familia mea. Vrea să știm că este un Tată iubitor, blând și darnic, care găsește o nemărginită bucurie în copiii Lui. Dumnezeu vrea să pășească alături de noi, să intre în casele noastre, să se așeze la masa noastră și să stea de vorbă cu noi – exact ceea ce facem noi atunci când vrem să ne cunoaștem mai bine. Dumnezeu vrea să construim împreună o prietenie tot mai adâncă, bazată pe iubire. Vrea să culegem *toate* florile care cresc în grădina Lui! Dumnezeu este mereu aproape, Matthew. El nu este doar cumplitul și atotputernicul Stăpân al universului, care a creat cerul și pământul și îi nimicește pe păcătoși. Caracterul lui Dumnezeu are mii de aspecte și de atribute. Înainte de toate, însă, Dumnezeu ne este Tată. Un Tată care vrea să Își strângă copiii în brațe și să le vorbească blând și iubitor.

— N-am mai auzit pe nimeni vorbind așa despre Dumnezeu.

— Acum pot să îți răspund la întrebarea pe care mi-ai adresat-o cu puțin timp în urmă: de ce ne place să Îl simțim atât de

aproape, de ce ținem cont de El în tot ceea ce facem, de ce nu Îl privim cu teamă, ci cu iubire, și suntem fericiți să Îl avem alături mereu. Motivul este simplu. Dumnezeu este un Tată bun, care vrea să Se arate copiilor săi, nu unul hain, care vrea să îi pedepsească. Tatăl nostru vrea să ne arate bunătatea și blândețea Sa, să zâmbească împreună cu noi, să ne țină în brațe și să ne ocrotească. Așa este Tatăl nostru. Sabina, adăugă el, întorcându-se spre fiica sa, cu cine preferi să îți petreci timpul în grădina de trandafiri?

— Cu tine, papa. Sau cu mama. Cu amândoi, dacă mă gândesc bine.

— De ce îți place compania mea?

— Pentru că ești tatăl meu și te iubesc.

— Și eu te iubesc pe tine?

— Bineînțeles, papa, ești un tată extrem de iubitor.

— Îți mulțumesc, fetița tatei. Din păcate nu sunt atât de iubitor cum mă rog să fiu într-o bună zi, dar așa este: te iubesc. Și, vezi tu, Matthew, spuse baronul, întorcându-se din nou spre băiat – la fel de strânsă este legătura pe care o avem cu Tatăl nostru.

Merseră o vreme în tăcere. Ocoliră partea de jos a grădinii și începură să urce dealul pe cealaltă parte.

— Papa, vorbește-i, te rog, despre Isus, spuse la un moment dat Sabina.

— A, da! Matthew, spune-mi, te rog, ce știi despre Isus? întrebă baronul fără să se oprească din mers.

— Hm... Ceea ce știe toată lumea, bănuiesc.

— De ce a venit Isus pe pământ?

Matthew stătu o clipă pe gânduri.

— Ca să moară...

— De ce trebuia să moară?

— Ca să ne mântuiască?...

— Este o întrebare sau o afirmație? Nu pari prea sigur pe tine.

— Păi... adevărul e că nu prea știu ce înseamnă asta.

— Dar crezi că a venit să ne izbăvească de păcate?

— Așa am învățat la orele de religie.

— Pentru că majoritatea oamenilor consideră că acesta a fost scopul venirii Lui.

— Și dumneavoastră sunteți de altă părere?

— Da. *Într-adevăr*, Isus a murit și ne-a izbăvit de păcat. Asta făcea parte din planul lui Dumnezeu. Totuși, principalul motiv pentru care a venit Isus pe pământ a fost altul.

— Și anume?

Baronul cugetă preț de un minut, încercând să găsească formularea potrivită.

— Pentru a înțelege mai bine, dragă Matthew, îți propun un joc al imaginației. Să zicem că trebuie să petreci o săptămână la moșie. Înainte de a porni, afli că moșia aparține unui căpcăun uriaș care ucide pe oricine îi încalcă proprietatea. Totuși, n-ai încotro, *trebuie* să vii, așa că te gândești să aduci cu tine un uriaș bun și puternic, care să îți stea alături tot timpul și să te apere de căpcăun. Așa ar fi cuminte, nu crezi?

Matthew încuviință din cap.

— Din păcate, exact așa interpretează lumea misiunea lui Isus pe pământ. Isus este uriașul cel bun, ce ne apără de căpcăunul care vrea să ne omoare. Mulți trăiesc cu convingerea că Isus a murit pe cruce nu doar pentru a ispăși păcatele noastre, ci și pentru a ne *apăra* de pedeapsa lui Dumnezeu. Ei spun „Dumnezeu e iubire”, dar în adâncul inimii se tem de El ca de un căpcăun și se refugiază la Isus, uriașul cel bun și ocrotitor. Nu găsești nicio discrepanță în asta?

— Ba da. Dumnezeu nu poate fi iubitor și căpcăun în același timp.

— Întocmai! Acum hai să ne imaginăm o altă situație. Trebuie să vii la moșie și ai aflat de căpcăun. Totuși, la poartă întâlnești pe cineva care îți spune că zvonurile sunt toate false, că proprietarul moșiei este, de fapt, bun, blând, iubitor – ce mai, o ființă de-a dreptul minunată. Această călăuză îți arată întreaga casă și apoi te prezintă căpcăunului, care descoperi că este exact așa cum ți-a fost descris la sosire. Înțelegi ce vreau să spun?

— Cred că da.

— Isus a venit să ne vorbească despre Tatăl Lui și despre adevărata Sa natură, care diferă de ce ceea ce credeam noi înainte. Motivul principal al venirii Lui nu a fost cel de a obține iertare pentru păcatele noastre și de a ne scăpa de pedeapsa divină.

Isus a venit să spună „Păcatele vă vor atrage pieirea; dar Tatăl nostru vă iubește atât de mult, încât m-a trimis să vă arăt calea spre El. Doar El, blândul și iubitorul vostru Tată, vă poate mântui. Veniți, luați-Mă de mână și am să vă arăt cât de minunat este Tatăl nostru.” *Acesta* a fost scopul venirii lui Isus pe pământ! Isus a venit să ne arate adevărata natură a lui Dumnezeu și să ne apropie de Tatăl nostru, pentru ca, *împreună* cu El, să ne ajute să scăpăm de păcate.

Erau deja aproape de culme. Ieșiră din grădină și se îndreptară tăcuți spre treptele ce duceau spre curte.

— Nu m-am gândit niciodată la Dumnezeu în felul acesta, mărturisi Matthew, și, după cum am mai spus, nu am mai întâlnit pe nimeni care să vorbească așa despre El.

— Deoarece majoritatea oamenilor încă nu au înțeles nici acum cel mai important adevăr al universului – adevăr care reprezintă însăși temelia împărăției lui Dumnezeu – și anume faptul că Dumnezeu, exact așa cum spune Biblia, este *iubire*. Sună aproape prea bine pentru a fi adevărat, nu-i așa? Mulți pur și simplu nu reușesc să creadă că Dumnezeu este cu adevărat *bun*. Dar cum altfel să fie, dacă este Dumnezeu?

Traversară încet curtea.

— Vă mulțumesc, Herr von Dortmann, spuse Matthew. Nu am purtat niciodată o conversație atât de interesantă. Am să țin minte cuvintele dumneavoastră.

— Este o cale, Matthew, zise baronul. O cale pe care trebuie să o urmați toată viață. O descoperire continuă.

Nici nu bănuia tânărul de șaptesprezece ani cât adevăr ascundeau cuvintele sale. Nu avea să uite niciodată nici această plimbare în *Der Frühlinggarten* și discuția avută cu baronul von Dortmann, și nici momentul în care a pășit în casă și a simțit prezența Tatălui.

După remarcabila conversație din grădină, cei trei se retraseră în casă. Thaddeus McCallum, care sosise de aproximativ o jumătate de oră, se întreținea cu Frau von Dortmann în parloarul dinspre curte.

Diplomatul american înnoptă la conac și a doua zi, înainte de prânz, porni cu fiul său înapoi spre Berlin.

Partea a III-a

*Misterul frăției -
1937, toamna*

Finkenwalde

Baronul von Dortmann se îndrepta cu automobilul spre Finkenwalde. Călătoria prin acest ținut pitoresc îi făcuse întotdeauna plăcere. Ar fi vrut, însă, ca vremurile să fie mai liniștite pentru a se putea bucura în voie de cursurile prietenului său despre Predica de pe munte și de cartea la care lucra acesta. Dietrich era un om neînfricat.

Seminarul își începuse activitatea în Zingsthoof, pe malul Mării Baltice, dar la scurtă vreme după înființare se mutase la sud, lângă Stettin, în clădirea abandonată a unei foste școli particulare din Finkenwalde. Acesteia i se adăugaseră câteva case ridicate în pripă ce îi găzduiau acum pe prietenul său și pe cei aproximativ douăzeci și cinci de studenți și tineri clerici aflați sub îndrumarea lui.

Seminarul era un experiment curajos în ceea ce privea atât formarea pastorilor, independent de politica nazistă, cât și cultivarea fraternității între membrii instituției și puținii lor vizitatori și prieteni, printre care se număra și baronul. Pentru acești credincioși uniți de o cauză comună, seminarul reprezenta un refugiu, un loc al păcii, al dezvoltării spirituale, al libertății și al comuniunii.

Zilele seminariștilor erau ocupate de rugăciuni în grup, studiu și meditație individuală, activități comune de muncă și slujire și de seminariile și predicile profesorului Bonhoeffer. Din viața lor nu lipseau însă nici momentele de relaxare și distracție. Membrii și prietenii seminarului aveau, printre altele, parte de o dietă regulată de *negro spirituals* (cântece folclorice religioase interpretate de negrii americani încă din primele timpuri ale sclaviei, n.tr.). Dietrich se îndrăgostise de acest gen muzical în 1930, în timpul

perioadei de studii petrecute în America și, la întoarcerea în țară, adusese cu el mai multe albume. Nu în puține seri se auzeau răsunând din aulă acordurile cântecului „Swing Low, Sweet Chariot”, ce era apoi fredonat încetișor de cei prezenți la întâlnire pe drumul de întoarcere spre casele, apartamentele și odăile lor. Acești slujitori ai lui Dumnezeu, constrânși de circumstanțe să își practice convingerile în mod clandestin, cântau încet și grav, cu fervoarea tăcută a sclavilor negri ce luptaseră să își scuture propriile lanțuri cândva demult, pe un continent îndepărtat.

În astfel de momente Heinrich von Dortmann regreta mai mult ca oricând faptul că nu este un membru permanent al comunității. Simțea o strângere de inimă când, cu predica pătimașă și înălțătoare a lui Dietrich și acordurile fine ale unei melodii spirituale răsunându-i încă în urechi, trebuia să se suie în Mercedes și să pornească înapoi spre *Lebenshaus*, cale de treizeci și șase de kilometri spre nord.

Totuși știa foarte bine că el nu poate trăi viața prietenilor săi, așa cum ei nu pot trăi viața lui. Fiecare trebuia să urmeze calea pe care i-o hărăzise Tatăl.

El fusese binecuvântat cu o soție și o fiică de-a dreptul minunate, cum toți și-ar dori să aibă, și cu o casă și un domeniu care constituiau un sanctuar aidoma seminarului. Nu avusese vocația să devină cleric. Prin urmare, alesese să îl slujească pe Dumnezeu în măsura în care îi era permis lui și celor pe care viața îi aducea în calea sa, dobândind tărie sufletească și sprijin moral prin comuniunea cu frații săi din Finkenwalde.

Auzise pentru prima oară de Dietrich Bonhoeffer în urmă cu patru ani, în 1933. Deschizând întâmplător radioul pe postul berlinez, fusese surprins de înflăcărea cu care un tânăr pastor acuza publicul german că își dorește un „conducător” care, din moment ce permite să fie idolatrizat de către mase, este clar că îi va conduce în direcția greșită. Baronul era deja conștient de faptul că Hitler constituia o amenințare, așa că vorbele bărbatului – cu doisprezece ani mai tânăr decât el – care îndrăznea să se adreseze cu atâta franchețe națiunii găsiră imediat răsunet în inima

lui. Cum era de așteptat, transmisiunea fusese întreruptă înainte de a ajunge la sfârșit.

Void să afle mai multe despre Bonhoeffer, baronul începuse să îi urmărească toate aparițiile publice și să citească toate articolele publicate de acesta. Îl întâlnise pentru prima oară în 1934, la Ulm, unde luase parte, împreună cu cinci mii de pastori și de mireni germani, la înființarea „Bisericii Mărturisitoare”.

Noua grupare religioasă se formase în semn de protest față de decizia Bisericii evanghelice germane de a adopta măsurile anti-semite impuse de Führer. Biserica germană se molipsise atât de tare de național-socialism, încât preoții începuseră să poarte uniforme naziste și clericii de obârșie non-ariană fuseseră îndepărtați din funcție. Tot mai pro-nazistă, Biserica Reich-ului devenea din ce în ce mai rasistă și mai implicată în sfera politică, făcând atât de multe compromisuri încât Statul mai că ajunsese să fie considerat pe picior de egalitate cu Biserica în ceea ce privește vestirea cuvântului lui Dumnezeu.

În aceste circumstanțe a luat ființă, sub conducerea câtorva pastori printre care se număra și Bonhoeffer, Biserica Mărturisitoare, care și-a asumat un rol activ în denunțarea programului de guvernare nazist. Membrii noii grupări nu urmăreau răsturnarea regimului nazist, ci mai degrabă păstrarea adevărului biblic și a integrității Bisericii. Era o cale nebătută și periculoasă de rezistență antinazistă prin valori spirituale, politice și personale. La doar un an de la înființare, Hitler a scos Biserica Mărturisitoare în afara legii.

Deși urmărise evenimentele cu un real interes, sprijinind discret gruparea cum putuse el mai bine, baronul von Dortmann nu era cleric și știa că vocația lui era alta. Prin urmare, vestea că seminarul se va muta la Finkenwalde, cale de mai puțin de un ceas de casa lui, îl umpluse de bucurie. În ultimii doi ani, între baron și Bonhoeffer se formase o strânsă prietenie spirituală.

Intră în curtea complexului, opri motorul, coborî din mașină și o luă cu pași lungi spre clădirea cea mai mare – fosta școală, întrebuițată acum în scopuri educative mult mai înalte.

Îl găsi pe Dietrich așezat la birou, cu stiloul în mână.

— Ah, prietene! exclamă acesta când îl văzu în ușă, ridicându-se și întinzând mâna spre el. Mă bucur să te revăd. Ia loc, te rog, adăugă el, arătând spre un scaun. Tocmai făceam ultimele retușuri la „*Nachfolge*”.

— Bine, dar nu a fost trimisă deja la tipar?

— Ba da, răspunse Bonhoeffer, dar găsesc în continuare fragmente la care simt nevoia să aduc modificări, completări și alte mici retușuri. Viața de scriitor este o continuă zădărnicie, dragul meu Heinrich, adăugă el râzând.

— Dacă o ții tot așa, nimeni nu va apuca să îți citească lucrarea, glumi baronul.

— Ai perfectă dreptate. În cele din urmă, va trebui să pun punct revizuirilor ori, de nu, o va face editura în locul meu. Dar vezi tu, Heinrich, ucenicia este un subiect vast, de importanță vitală pentru credincioși și mereu găsesc noi și noi lucruri ce se cer adăugate. Descopăr principii noi ori de câte ori le vorbesc tinerilor de aici. Învăț și eu împreună cu ei!

— Asta înseamnă că evoluezi și evoluția spirituală este un lucru îmbucurător pentru un creștin. Ar trebui să-ți faci griji doar dacă lucrurile nu ar sta așa!

— Ceea ce este binecuvântare pentru un creștin este blestem pentru un scriitor!

Râseră amândoi cu poftă.

— Despre ce ai să vorbești la cursul de diseară? îl întrebă baronul.

— Dragul meu prieten, adevărul este că speram să te pot convinge să iei tu cuvântul în seara aceasta.

— Doar nu crezi că am condus până aici ca să mă aud pe mine vorbind! exclamă Dortmann. Eu mă mulțumesc să păstresc mica mea turmă și să am grijă de ceea ce crește în grădina mea – atât în plan fizic, cât și spiritual. Aici, însă, vin în căutare de răspunsuri, ca orice învățăcel însetat de cunoaștere. Vin să ascult. Mai ales azi. Am cules secară și grâu din zori și până-n seară. Palmele îmi sunt pline de bășici și mă doare tot corpul.

Am venit aici să îmi odihnesc trupul obosit și să îmi primenesc sufletul. Să sorb din înțelepciunea vorbelor *tale*.

— Ei, mi-am încercat și eu norocul! exclamă mucalit Bonhoeffer, făcându-l pe baron să pufnească în râs. Lăsând gluma la o parte, în seara aceasta am de gând să vorbesc despre câteva pasaje din Capitolul 10 din Sfânta Evanghelie după Matei.

Un plan mârşav

Aşa ceva nici cu gândul n-am gândit! Îşi spuse uluit Emil Korsch, holbându-se la raportul de pe biroul său. Cine-ar fi crezut că numărul de înmatriculare al maşinii avea să ducă la depistarea unei legături între seminarul clandestin şi fratele unuia dintre cei mai influenţi bancheri din Berlin? Adevărată mană cerească, nu alta!

Şi el era singurul care deţinea informaţia! Nu Himmler, nu Göring şi nici chiar Hitler!

El avea puterea de a-l îngenunchea pe Otto von Dortmann – bogatul aristocrat ce se zvonea că ar fi prieten cu Führerul.

Ce-i drept, ar fi fost cu totul altceva dacă ar fi descoperit, de pildă, că individul are sânge de evreu, dar şi informaţia aceasta s-ar putea să fie suficient de compromiţătoare pentru a-l determina pe milionar să plătească gras pentru tăcerea sa.

Era tocmai ceea ce urmărise: o cale de a se folosi de acest climat de teroare pentru a-şi umfla buzunarele. Ce rost avea puterea, dacă nu te alegeai în urma ei şi cu nişte bănuţi pe care să îi doseşti într-un cont elveţian?

Emil Korsch nu era doar rus, neamţ sau nazist. Emil Korsch era, mai presus de toate, un oportunist. Şi aceasta era o oportunitate de zile mari!

Totuşi, ar fi bine dacă ar putea să afle mai multe detalii, să pună itele cap la cap. Trebuia să verifice dacă există, într-adevăr, o legătură între baron şi gruparea clandestină sau dacă nu se găsea cumva o altă explicaţie. Nu-şi permitea să facă o gafă de asemenea proporţii. Poziţia sa în Gestapo nu era încă destul de sigură.

Se lăsă pe spătarul scaunului, ținându-l în continuare cu privirea foaia de hârtie din fața lui. Seminarul avea să fie supus unei razii. Trebuia să se asigure că legătura individului cu rețeaua nu va fi descoperită cu această ocazie. Nu de alta, dar arestarea lui i-ar da planul peste cap. Asta nu însemna, însă, că nu îl va fila în continuare. Trebuia să se convingă că acuzațiile pe care intenționa să i le aducă sunt certe și justificate.

Mai medită puțin la asta, apoi întinse mâna spre telefon, ridică receptorul și ceru un număr. După câteva minute, persoana căutată răspunse la apel.

— Așa... foarte bine... așa... perfect! Ia spune, nu avem pe nimeni în nord, pe celălalt mal al râului... în zona fermieră de dincolo de Stettin?

Ascultă cu atenție vocea bărbatului de la celălalt capăt al firului, apoi răspunse:

— Nu, nu trebuie să fie un agent al Gestapoului. Dar, dacă se găsește vreunul, cu atât mai bine...

Celălalt spuse repede ceva.

— Desigur... înțeleg... Nici nu mă așteptam să avem vreun membru în Stettin... Mda... Nici în satele învecinate nu se găsește măcar un simpatizant al partidului?... Bine, aștept.

Urmă o pauză lungă. Korsch se lăsă din nou pe spătarul scaunului și își puse picioarele pe birou. După vreo două-trei minute, interlocutorul său reveni cu un răspuns.

— Înțeleg... Deci a făcut parte din *Luftwaffe*?... În Niedersdorf? Aha... bun... hm... Schmundt... da, parc-am auzit de el. E loial?

În timp ce asculta răspunsul, mintea i se învârtea ca o morișcă. Era chiar satul în care locuia baronul!

— Ce știi despre familia lui? Așa... Ce vârstă are fiul său?... Hm, interesant... Știi cumva dacă e membru de partid?... Hm... Da, așa e, este la vârsta potrivită... Da, în regulă... Mulțumesc de informație.

Puse receptorul în furcă și începu să cântărească în minte noile informații. Descoperirea micului cuib de trădători îl ducea în direcții nebanuite și cât se poate de interesante! Va trimite

imediat pe cineva la Niedersdorf pentru a lua în mod discret legătura cu fiul contelui. Datorită prieteniei cu fata lui Dortmann, tânărul Schmundt putea să-i ofere exact perspectiva de care avea nevoie. Deocamdată era indicat să stea deoparte. Dacă tânărul se va dovedi a fi persoana potrivită, va lua legătura cu el la momentul oportun.

Acum, însă, venise timpul să îi facă o vizită lui Herr Otto von Dortmann. *Trebuie să bat fierul cât e cald.*

O întrebare grea

La câteva zile după plecarea lui Matthew, Sabina primi din partea lui o scrisoare. După ce o citi, fata se duse direct la tatăl ei.

— Ei, ce mai zice Matthew? o întrebă baronul când află de scrisoare. Ce îi mai face piciorul?

— Spune că nu îl mai doare, dar încă nu i-au scos ghipsul, răspunse Sabina. Papa, eu am venit să te caut pentru că nu știu ce să îi răspund.

— În ce privință?

— Este foarte interesat de ceea ce i-ai spus în grădină și îmi pune câteva întrebări foarte grele pe tema asta.

— Bravo lui! exclamă încântat baronul. Mă bucur să aud asta. Întrebările stau la baza înțelepciunii și a cunoașterii.

— Bine, dar nu știu ce să îi răspund.

— Care sunt întrebările?

— Cred că ar fi mai bine să îți citesc scrisoarea.

— Te ascult.

Sabina își coborî privirea spre foaia de hârtie pe care o ținea în mână și începu să citească.

— „De când am vorbit cu voi despre Dumnezeu, îmi tot frământ mintea cu o întrebare. Dacă Dumnezeu este bun și iubitor, dacă este Tatăl minunat pe care mi l-a descris tatăl tău, cum se face că lumea este așa cum este? De ce există războaie? De ce oamenii se urăsc și seucid unii pe alții? Dacă Dumnezeu a creat lumea și pământul, ar fi trebuit să ne facă mai buni sau măcar să ne facă să ne comportăm mai frumos. Așa ar fi logic. Mi-a plăcut tot ce a spus tatăl tău. Mai ales faptul că Dumnezeu este un tată

iubitor. Este cel mai logic lucru pe care l-am auzit vreodată despre Dumnezeu. Dar, dacă Dumnezeu ne iubește atât de mult, de ce există atâtea rele în lume?”

Sabina își ridică privirea spre tatăl ei.

— Este o întrebare foarte dificilă, spuse bărbatul, dând gânditor din cap. Aceasta este, probabil, principala întrebare care îi face pe oameni să nu creadă în Dumnezeu. Ce ai de gând să îi răspunzi?

— Nu știu, papa. Speram să mă ajuți.

— Dar Matthew ți-a scris ție. Cred că vrea să știe ce gândești tu, nu ce aş avea eu de spus în privința aceasta.

— Bine, dar nu ai putea să îmi spui ce să-i scriu?...

— Cred că știi deja răspunsul la întrebarea lui Matthew. Este în inima ta.

— Așa o fi, papa, dar din inimă nu mi-a ajuns încă în minte. Baronul zâmbi.

— Ei bine, atunci poate că am să-ți dau un indiciu.

— Ascult!

— Gândește-te de ce cad oamenii de pe cai și cum de trandafirii sunt de atâtea culori.

Sabina se scufundă în gânduri preț de câteva clipe.

— Mă tem că tot nu înțeleg.

Baronul se ridică zâmbind în picioare.

— Vei înțelege, draga mea, vei înțelege, spuse el și apoi se îndepărtă încet, lăsând-o pe Sabina să cugete la vorbele lui.

Mai târziu în seara aceea, cu o oră înainte de culcare, Sabina se așeză la biroul din camera ei și începu să scrie:

Lieber Matthew!

Mă bucur tare mult că te simți mai bine. Sunt convinsă că ghipsul este incomod și știu că uneori poate provoca niște mâncărimi înfiorătoare, dar papa spune că, dacă ai răbdare până se însănătoșește complet, piciorul va fi la fel ca înainte.

Piciorul te-a reținut, cumva, de la activitățile tale obișnuite și astfel ai avut mai mult timp să meditezi? Te întreb deoarece

scrisoarea ta este plină de cugetări profunde. Și pui niște întrebări atât de grele! (Matthew McCallum, cred că te-ai schimbat mult de când ai fost în vizită la noi!)

Ei bine, recunosc că nu înțeleg nici eu de ce multe dintre lucrurile despre care întrebi sunt așa cum sunt, dar am să-ți spun, totuși, care este părerea mea. M-am gândit mult la asta după ce ți-am citit scrisoarea. Și eu îmi pun adesea astfel de întrebări – de pildă, atunci când moare un animal sau când se întâmplă ceva rău – dar niciodată nu le-am rostit cu voce tare. Poate că mi-a fost teamă.

Ceea ce întrebi tu este lucrul cel mai greu de înțeles în privința lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu a creat totul, de ce nu este totul în lume bun, perfect și plin de iubire, ca El? Uneori îmi doresc din toată inima să fie așa.

Ei bine, și eu sunt la fel de derutată ca tine. Papa nu a vrut să îmi dea răspunsul. Mi-a spus că îl cunosc deja. Dar eu nu sunt deloc sigură de asta. Ce bine ar fi să fii aici, să putem sta amândoi de vorbă cu el! Ascultându-l, parcă totul capătă sens. Totuși, poate că, drept răspuns, ți-ar fi dat și ție să dezlegi ghicitoarea pe care mi-a spus-o mie. Una peste alta, mă tem că va trebui să te mulțumești cu tentativa mea de a explica niște lucruri pe care nici măcar nu le înțeleg!

Cred cu tărie că tot ce este creat de Dumnezeu este bun. Pur și simplu nu pot să accept gândul că Dumnezeu ar putea crea ceva rău. Cred că toate relele se trag de la diavol, care refuză să l se supună lui Dumnezeu. De la diavol s-a molipsit întreaga omenire. Prin urmare, atunci când întrebi „De ce lasă Dumnezeu răul în lume?”, răspunsul meu este că, de fapt, răul există împotriva voinței Lui. Cred că Dumnezeu a creat oamenii să fie buni, dar că, indiferent cât de buni am încerca să fim, uneori se întâmplă să dăm greș și ajungem să facem lucruri rele.

Cealaltă întrebare a ta mi-a dat mai mult de furcă. De ce nu-i face Dumnezeu pe oameni să se comporte mai frumos? De ce nu ne face pe toți mai buni? De ce nu ne împiedică pur și simplu să facem lucruri rele sau care ne rănesc? Ar fi minunat dacă ar face-o.

Azi m-am gândit mult la întrebarea asta. Papa mi-a dat o mână de ajutor în găsirea răspunsului. A zis că are de-a face cu culorile trandafirilor și cu căderea ta de pe cal! La început n-am înțeles ce-a vrut să spună cu asta.

Dar apoi am început să mă gândesc la grădină – o, Matthew, de-ai vedea cât de frumoși sunt trandafirii de toamnă! – și la diferitele soiuri de trandafiri. De ce a creat Dumnezeu trandafiri de atât de multe soiuri și culori? Poate l-ar fi fost de ajuns un singur soi. Și totuși, El a creat zeci de tipuri diferite de trandafiri. Poate că tot așa îi face și pe oameni. Oamenii sunt ca trandafirii. De diferite dimensiuni și culori, fiecare cu personalitatea lui. De ce ne-ar face Dumnezeu atât de diferiți unii de alții?

Cred că la asta se referea papa când mi-a spus să mă gândesc la trandafiri. Dezlegarea celeilalte părți a ghicitorii mi-a dat însă mai multă bătaie de cap. Ce legătură să aibă căderea ta de pe cal cu Dumnezeu și cu răul din lume?

Într-un sfârșit am găsit totuși răspunsul. Matthew, accidentul tău a fost un lucru îngrozitor – poate nu atât de îngrozitor ca unele dintre evenimentele ce au loc acum în lume, dar totuși dureros și neplăcut. Atunci de ce a lăsat Dumnezeu să se întâmple una ca asta? De ce a lăsat Dumnezeu să te rănești? Putea să te împiedice să încaleci pe Belgian. Sau să ne împiedice să ieșim călare. Să ne facă să stăm în casă, în siguranță.

Dar, dacă ar face asta, atunci noi nu am mai fi noi! Dumnezeu ne-ar controla ca pe niște marionete. Or, Dumnezeu nu vrea asta. El vrea ca oamenii să fie la fel de diferiți ca trandafirii. Ca fiecare să facă propriile **alegeri** în viață!

Acesta este cuvântul care mi-a venit în minte. **Alegere**. Matthew, chiar cred că acesta este răspunsul! Dumnezeu ne iubește pentru caracterul unic cu care ne înzestrează pe fiecare și ne lasă pe noi să **alegem** ce fel de oameni vrem să fim. Chiar dacă asta înseamnă că trebuie să ne lase să facem și alegeri greșite. Dacă ne-ar împiedica, ne-ar lua libertatea de a alege. (Știi ce cred eu în momentul ăsta? Cred că Dumnezeu speră că Îl vom alege pe El.)

Așa că, vezi tu, atunci când ne-a lăsat să alegem să facem plimbarea aceea călare și pe tine să încalcezi pe Belgian, Dumnezeu ne-a lăsat să ne asumăm și riscul accidentului și al durerii pricinuite de acesta.

Of, nu știu ce să zic! Sunt atât de multe aspecte de luat în considerare! (Mă doare capul. Probabil pentru că este supraîncărcat cu gânduri noi!) Mă tem că trebuie să închei scrisoarea aici și să mă duc la culcare. Te rog să îmi spui ce crezi despre aceste idei. Să îmi scrii cât mai degrabă!

Sabina

P.S. Dar tot îmi pare rău că ai căzut de pe cal!

Un apel important

Două săptămâni mai târziu, în casa familiei Dortmann sună telefonul. Heidi urcă la etajul întâi și bătă la ușa biroului. Baronul îi răspunse imediat.

— Sunteți căutat la telefon, domnule baron.

Bărbatul se ridică și o urmă.

— Știi cine mă caută? o întrebă el în timp ce coborau.

— Pastorul Bonhoeffer. Judecând după tonul vocii domniei sale, pare să fie ceva urgent.

— Mulțumesc, Heidi, spuse baronul, după care intră în *Gute Stube*, camera de zi a familiei, unde se afla telefonul, și ridică receptorul. *Ja... tag, Dietrich. Ja, ja ich verstehe... hmm... ja... nicht gut... daß ist unge-heuer...*

Chibzui adânc la cele auzite, apoi conchise:

— Trebuie să îi aduci aici.

Dietrich se împotrivi.

— Bine, dar atunci ce înseamnă solidaritatea în credință?... insistă baronul. Nu, cel mai bine este să... O fi periculos, dar nu-mi pasă. Ne vom ruga la Dumnezeu să ne ocrotească. Știu că îngerii sunt ocupați zilele acestea, dar știu și că nu există doar câțiva, ci cohorte întregi.

În timp ce asculta răspunsul prietenului său, ușa se deschise și intră soția sa. Heinrich îi făcu semn să se apropie. Văzând expresia de pe chipul lui, Marion își dădu imediat seama că apelul era unul de rău augur.

— Dietrich, ascultă-mă. Vino și adu-ți și frații cu tine. Veți fi în siguranță aici. Știi bine că asta înseamnă *Lebenshaus*. Ne vom

ruga împreună. Și apoi vei ști care este voia lui Dumnezeu în ceea ce privește pasul următor...

Tăcere.

— Dacă nu pot să ofer un refugiu fraților și prietenilor mei, ce rost ar mai avea viața mea? De ce m-ar fi adus Dumnezeu pe pământ?

Tăcu, ascultând răspunsul lui Dietrich.

— Da, frate, sunt sigur că asta vreau. Veniți!.. da, veniți degrabă... chiar diseară, dacă se poate. Veți fi în siguranță aici.

După ce puse receptorul în furcă, oftă adânc și se uită în ochii soției sale. Expresia sumbră a feței lui spunea totul.

— Mă tem că a început, draga mea, spuse el în cele din urmă. În dimineața aceasta, Gestapoul a făcut o razie în Finkenwalde. Seminarul a fost închis. Dietrich se teme pentru viețile studenților săi. I-am spus să vină cu toții aici. Cred că ai auzit, de altfel.

— Și vin?

— Da.

— Câți sunt în total?

— Nu știu.

— Am să le spun lui Heidi și Sabine să pregătească dormitoarele de oaspeți și Carolei să facă mai multă pâine și niște prăjituri.

Dădu să plece, dar baronul o opri.

— Marion.

La auzul tonului soțului său, o trecu un fior prin șira spinării.

Se întoarse spre el. Bărbatul avea un aer plin de demnitate și în ochi i se citea o hotărâre pe care Frau von Dortmann nu o văzuse în toți anii lor de căsnicie.

— Lasă dormitoarele de la etajul întâi așa cum sunt. Spune-le fetelor să aerisească și să schimbe lenjeria de pat în camerele din spatele sălii de arme.

Bonhoeffer la Lebenshaus

La adăpostul amurgului cenușiu ce se lăsase peste sat, cele patru automobile rulară ușor pe aleea șerpuitoare și opriră la unison în jurul santinelei de piatră ce păzea tăcută intrarea către *Ein Landhaus Für Leben Und Zurückgezogenheit*.

Șaisprezece tineri coborâră din mașini și rămaseră în așteptare în timp ce al șaptesprezecelea – un bărbat scund de treizeci și ceva de ani, cu doar puțin mai în vârstă decât ei, cu o față ovală și lată, ochelari cu lentile rotunde și părul rar – se îndrepta spre ușa din față. Ușa se deschise înainte ca acesta să apuce să bată.

Erau așteptați.

Baronul le făcu semn să intre. Vizitatorul ridică brațul și cei șaisprezece tineri îl urmară, fără să scoată o vorbă, în imensa clădire din piatră.

— Nu ați avut niciun incident pe drum? întrebă baronul când nou-veniții pătrunseră în antreu.

— Nu, răspunse Bonhoeffer. Nu mi-au lăsat impresia că ar avea de gând să ne urmărească sau să ne aresteze. Singurul lor scop se pare că a fost acela de a desființa seminarul, ceea ce au și reușit.

— Ce s-a întâmplat, mai exact?

— Au venit cu o mașină și un camion. Din mașină au coborât doi agenți Gestapo, iar din spatele camionului, peste duzină de SS-iști, care s-au năpustit spre dormitoare. Cei doi agenți mi-au prezentat ordinul de evacuare. I-am întrebat cât timp avem la dispoziție. Mi-au spus: „Ordinul intră în vigoare începând din acest moment, Herr Bonhoeffer. Nu vă mai rămâne

timp decât pentru a elibera complexul!”. Oamenii erau deja scoși afară din camerele lor și din capelă, unii chiar sub amenințarea armei. În câteva minute, toate ușile fură acoperite cu scânduri și toate cărțile noastre – aruncate într-o ladă mare, pe care au luat-o cu ei, iar noi am primit ordin să părăsim numaidecât complexul.

— Ați reușit să păstrați ceva? întrebă baronul, nevenindu-i să creadă întorsătura neașteptată pe care o luaseră lucrurile.

— Doar câteva lucruri personale, puține la număr. Dar nu ne-a rămas nicio carte. Naziștii detestă cărțile și mai ales pe cele de teologie. Adevărurile din aceste cărți li se par înfiorător de periculoase.

— Au luat și notele manuscrisului tău?

— Din păcate. Mi-au făcut percheziție în birou și au distrus tot ce au găsit. S-a ales praful de tot ce am scris luna trecută.

— Vai, Dietrich, îmi pare atât de rău să aud asta!

Bonhoeffer îi răspunse cu un zâmbet amar.

— Am știut de mult că răzvrătirea mea împotriva regimului îmi va atrage dușmani. Ei bine, acum am aflat ce pot să facă acești dușmani.

— Bine, dar cartea ta...

— N-avea grijă, prietene. Cartea este dată deja la tipar. Naziștii nu vor reuși niciodată să reducă la tăcere vocile care spun adevărul. Notele pe care le-am făcut în ultima vreme constituiau doar niște mici retușuri.

Ușa se deschise și intrară Marion, Heidi și Carola, aducând tăvi cu ceai, sandvișuri și prăjituri.

— Ah, Marion, tu nu te dezici niciodată! Noi suntem în pericol de moarte și tu ne servești cu prăjituri! exclamă Bonhoeffer. Nu încetezi niciodată să fii gazda perfectă, nu-i așa?

— Chiar și martirii și refugiații trebuie să mănânce, răspunse Frau von Dortmann.

— Slavă Domnului, deocamdată nu suntem nici martiri, nici refugiați. Dar ne vom înfrupta din bucatele oferite de tine știind că ele vin din partea scumpei noastre surori întru Domnul.

Femeile turnară ceaiul și începură să îi servească pe tineri. Baronul și Bonhoeffer se retraseră într-un colț al încăperii și își continuară discuția în șoaptă.

— Sunteți într-adevăr în pericol de moarte? îl întrebă Dortmann pe mai tânărul său prieten.

— Lucrurile n-au ajuns încă atât de departe, dar cine știe ce ne rezervă viitorul? Știi cum sunt cei de la Gestapo – le place să amenințe și să arunce vorbe grele. Totuși, nu cred că tinerilor SS-iști care ne-au luat cu asalt le-ar fi făcut plăcere să tragă în niște slujitori ai Bisericii.

— Ar putea să treacă la arestări.

— Este adevărat. Văd deja teama în ochii celor mai tineri.

— Și ție nu ți-e frică de închisoare?

— Nu. Dar sunt răspunzător pentru ei, așa că trebuie să fac tot ce îmi stă în putință pentru a-i pune la adăpost până când hotărâm pasul următor. De aceea am apelat la tine.

— Mă bucur că ai făcut-o. Și tu ce vei face în continuare?

Bonhoeffer oftă.

— Eu am să încerc să găsesc un nou sediu. Seminarul trebuie să își continue activitatea de formare, chiar dacă o va face în mod clandestin. *Trebuie* să rămână o voce în Biserica germană care să nu se teamă de acești naziști diabolici și de lipsa lor de respect față de tot ce e sfânt.

— Ai să pornești singur în căutarea unui nou sediu?

— Da. Aceasta este datoria mea în calitate de conducător al seminarului. Dacă reușesc, am să îi iau cu mine pe toți cei care vor să rămână. Fie ce-o fi. Pe ceilalți am să-i trimit înapoi la casele lor. Cu siguranță că lucrurile vor merge din ce în ce mai rău. Mă tem că se lasă întunericul peste țara noastră.

— Prietene, spune-mi cu ce îți pot fi de ajutor, spuse baronul, punându-și mâna pe umărul lui Dietrich.

— Primul punct al ordinii de zi ar fi să punem automobilele la adăpost. Următorul, să ne rugăm împreună. Cu ajutorul Domnului, va trebui să decidem care este pasul următor.

— Sunteți bineveniți să rămâneți în casa noastră cât timp doriți. Dar de ce să ascundem mașinile?... Parcă ziceai că nu ați fost urmăriți....

— Nu cred să fi fost urmăriți, dar aș fi mai liniștit dacă mașinile nu ar fi parcate la vedere. Cine știe ce ochi pândesc din umbră. Nu aș vrea să te pun în pericol. Ne-au ordonat să rupem rândurile. Nu cred că s-ar arăta îngăduitori dacă ar descoperi din întâmplare un grup de peste doisprezece seminariști.

— Unde se află acum ceilalți frați?

— Câțiva dintre cei cu mașină proprie au ales să se întoarcă acasă. Aceștia, spuse Bonhoeffer, arătând cu capul spre cei șaisprezece tineri ce stăteau cuminți, bând ceai și discutând în șoaptă, aceștia au vrut să rămână alături de mine.

Baronul chibzui preț de o clipă.

— Atunci hai să mutăm mașinile... Hm... Oare care ar fi locul cel mai potrivit?...

Ridică mâna și începu să își frece gânditor bărbia.

— Gata, am găsit! exclamă el în cele din urmă. Vom folosi garajul și două dintre hambare. Te rog să alegi patru șoferi pentru a muta mașinile. Eu mă duc să îi caut pe Heiko și pe Hans. În timp ce noi golim hambarele, voi terminați-vă liniștiți ceaiul. Revin în câteva clipe, adăugă el, după care se făcu nevăzut.

Peste aproximativ cincisprezece minute se întoarse și îi făcu semn prietenului său, dându-i de înțeles că puteau porni. Bonhoeffer dădu câteva instrucțiuni scurte oamenilor săi. Aceștia se ridicară în picioare, ieșiră să își ia puținele lucruri personale lăsate în mașini și apoi toți, cu excepția lui Bonhoeffer și a altor trei seminariști, se întoarseră înăuntru. Cei patru șoferi cotiră spre nordul casei, una dintre mașini fu parcată în garaj, lângă automobilul baronului, iar celelalte trei își continuară drumul în jos, pe versantul estic al colinei, și peste treizeci de minute erau parcate la loc ferit, în două dintre hambarele golite special în acest scop cu puțin timp în urmă.

— Cred că a venit vremea să vă arătăm camerele pe care vi le-am pregătit, spuse baronul când reveniră cei patru. Sunt niște

odăi destul de modeste, dar retrase și ferite de priviri indiscrete. Or, în situația de față cred că am dormi cu toții mai liniștiți dacă prezența voastră aici, indiferent că e pentru o zi sau pentru o săptămână, ar trece neobservată. Din când în când, primim vizite neașteptate și nu aș vrea să vă pun în pericol.

— Înțelegem, Heinrich, și îi suntem recunoscători, spuse Bonhoeffer. Acestea sunt vremuri primejdioase pentru toți drept-credincioșii.

— Atunci vă invit să vă luați bagajele și să mă urmați, zise baronul.

Cei șaptesprezece invitați îl urmară afară pe coridor. Baronul coti de două ori, apoi se opri în locul unde holul se intersecta în unghi drept cu un altul.

— Acesta este parloarul nordic, spuse el, arătând spre ușa din spatele lui.

Îl urmară înăuntru.

— Întrucât nu este foarte departe de bucătărie, Marion și cu mine ne-am gândit că ar fi locul ideal pentru servirea mesei. Comunică – prin ușa de acolo – cu un mic *Stube* pentru oaspeți. Sunteți liberi să folosiți după bunul plac ambele încăperi. De fapt, întreaga casă! Totuși, mă gândesc la siguranța voastră... *Am putea* să vă servim masa în sufrageria pentru oaspeți, adăugă el, frecându-și gânditor bărbia. Dar nu... Parloarul este, fără îndoială, locul cel mai potrivit, conchise el cu fermitate. De aici veți putea ajunge cu ușurință în camerele voastre, adăugă el, luând-o înainte pe scara dreaptă din colțul încăperii.

Seminariștii îl urmară, înșirați unul după altul.

— În cazul în care am primi o vizită inopinată, pe aici vă puteți întoarce repede la etajul al doilea. Acolo nu cred că are să vă deranjeze cineva.

Urcară treptele înguste până la etajul întâi.

— La capătul acestui coridor, pe colț, se găsește o cameră de zi pentru oaspeți, spuse baronul, arătând de-a lungul culoarului, înainte de a-și continua drumul. Veți vedea că acest nivel are o arhitectură destul de aparte, zise el când ajunseră pe palierul

celui de-al doilea etaj. Holurile sunt înguste și camerele au forme ciudate, spre deosebire de majoritatea construcțiilor, aici pereții nu se îmbină în unghi drept, ci sunt rotunzi. Camerele de la acest etaj nu sunt des folosite, dar vom încerca să vă asigurăm tot confortul. Ne aflăm în capătul nordic al aripii de vest. Aici se găsesc dormitoarele voastre. Sunt nouă camere, majoritatea cu câte două sau trei paturi. Vă rog să vă simțiți ca acasă. Tot ce este al meu este și al vostru.

— Îți mulțumim din suflet, Heinrich, spuse Bonhoeffer.

Urmară murmure de mulțumire din partea întregului grup.

— La acest nivel nu sunt decât două băi și niciuna cu cadă; dar sunteți liberi să folosiți oricare dintre băile de la etajul întâi. Două dintre ele – cea aflată între bibliotecă și camera de zi pentru oaspeți și cea de lângă sala de bal – sunt prevăzute cu căzi. Am să vi le arăt pe amândouă mai târziu. Heidi și fiica mea v-au pregătit prosoape și așternuturi curate. Sper ca plapumele să fie îndeajuns pentru toată lumea.

— Minunat, Heinrich... *sehr schön!*

— Iar acum vă las să vă odihniți. Sunt convins că sunteți frânți de oboseală. *Frühstückul* se servește la parter, la ora șapte și jumătate. Acestea fiind spuse, nu îmi rămâne decât să vă urez... *schlaff gut!*

— Îți mulțumim încă o dată! spuse Bonhoeffer, strângându-i mâna.

Baronul dădu mâna cu toți cei șaisprezece tineri, le ură musafirilor „*Gute nacht*” și apoi se retrase.

Ceva suspect

De câteva ore bune, berea brună germană curgea întruna la *Wirsthaus*.

Micul bar al singurului han din Niedersdorf răsuna de glumele și râsetele localnicilor ce se relaxau, la un pahar, după încă o zi grea de muncă.

Singurele femei prezente în *Wirsthaus* la acea oră târzie erau chelnerițele Hilda, Gretchen și Klara. Datoria fiecăreia dintre cele trei tinere consta în a servi mușteriiilor cât mai multă bere, zâmbind, flecărind, râzând și cochetând cu fiecare într-o manieră demnă de o amantă și de o confidentă personală.

Zâmbetele cu subînțeles, ocheadele, ciupiturile și vorbele fără perdea șoptite la ureche, precum și faptul că, noapte de noapte, barul era ticsit de clienți fideli, constituiau o dovadă cât se poate de clară a succesului de care se bucurau cele trei barmanițe robuste și binevoitoare.

În berăriile și hanurile mai mari din Berlin, atmosfera festivă și voia bună ar fi fost acompaniate de acordurile unei polci interpretate de muzicanții de pe scenă; dar aici, în Niedersdorf, în lipsă de lăutari, muzica săltăreață răsuna dintr-un aparat mare de radio, situat în colțul încăperii.

Pe cât de sonore și de răgușite deveneau vocile și râsetele celorlalți mușterii, pe atât de scăzut era tonul pe care discutau cei patru bărbați așezați la masa din colț. De mai bine de o jumătate de oră, niciunul dintre ei nu se atinsese de halba din fața sa și berea se încălzise și se răsuflase. Focul din privirile lor provenea din cu totul altă sursă decât pâlpăirea din ochii tulburi ai sătenilor care veniseră aici cu singurul scop de a se distra alături de

camarazii lor după o zi de muncă – și de a bea bere până cădeau sub masă.

Cel mai în vârstă dintre cei patru nu avea nici treizeci de ani. Își pusese pe umeri pelerina neagră de piele mai mult pentru efect decât pentru a se încălzi – căci toamna era încă blândă. Îi făcea în mod clar plăcere prestigiul statutului său și nu îi displăceau defel nici beneficiile aduse de acesta. Când Korsch îl însărcinase cu această recrutare secretă, nici nu-i venise să creadă cât este de norocos, iar acum își intrase perfect în rol față de cei trei băiețandri de la țară.

Știa că oamenilor le era frică de cei de felul lui. Asta făcea ca lucrurile să fie și mai palpitate. Ce motivație mai bună să existe? Frica era, doar, forța motrice a cauzei naziste.

În ziua de azi fie îți era frică, fie inspirai frică. Nu exista cale de mijloc. În cele din urmă fiecare avea să se trezească de o parte sau de alta a liniei. Iar cei care țineau în mâini frâiele acestei ecuații a fricii vor deține puterea și îi vor domina pe toți cei rămași sub linia de fracție.

Asta îi învățase Korsch pe adepții săi. Iar acum, tânărul prozelit înfășurat în mantaua neagră – unul dintre favoriții lui Korsch – ținea, la rândul său, această predică dementă de intimidare în fața celor trei tineri ce îl ascultau cu ochii mari, sorbindu-i fiecare cuvânt. Căci cine se aseamănă se adună și în economia național-socialismului, cei cu firi asemănător de josnice se găseau în mod natural unii pe alții și deveneau acoliți – cei din urmă devenind, la propriu, cei dintâi. Națiunea era condusă de tot mai mulți indivizi ca aceștia, care nu se hrăneau din izvorul vieții, darul lăsat de Dumnezeu în fiecare ființă, ci din întunericul sinistru al umanității lor căzute.

— Arătându-ți credința cu orice preț, își încheie prozelitul răspunsul la întrebarea adresată de unul dintre tineri.

— Bine, dar cum?

— Depinde de situație. Căutăm tineri *creativi*, să zic așa, cu o loialitate nestrămutată față de Reich.

— Și ce trebuie să facem? Întrebă unul dintre comeseni, un tânăr de vreo șaisprezece sau șaptesprezece ani.

— Informațiile sunt întotdeauna utile.

— Informațiile? Ce fel de informații?

— Dacă eu trebuie să îți dau răspunsul, mă tem că nu ești făcut pentru organizația noastră.

Cei doi tovarăși ai băiatului ascultau dialogul cu mare atenție. Unul dintre ei, cu vreo doi ani mai mare decât prietenul său, știa exact la ce se referea agentul.

— Au nevoie de informații despre oameni, îl lămuri el pe amicul său. Căutați informatori. Sau mă înșel? adăugă el, aruncând o privire spre tânărul agent din Berlin.

— Văd că ești mai perspicace decât prietenul tău.

— Adică vrei informații despre... *evrei*? întrebă cel mai tânăr, făcând ochii mari.

— Vorbește mai încet, neghiobule! șcrâșni printre dinți agentul. Principala noastră armă este discreția.

În jurul mesei se lăsă o tăcere grea. Muzica și râsetele ce răzbăteau din celălalt capăt al crâșmei le pătrunseră iarăși în minți, însă doar pentru o clipă.

Vizitatorul se aplecă în față, scrută cu ochii mijiți chipul fiecăruia dintre cei trei băieți, apoi spuse în șoptă, pe un ton sinistru:

— Da, sigur, despre evrei. Depistarea acestor trădători ordinari a fost mereu unul dintre principalele noastre scopuri. Iar loialitatea celor care ne furnizează astfel de informații despre consătenii lor nu rămâne nerăsplătită.

— Și cum vă dăm de știre dacă aflăm de existența unui trădător? întrebă înflăcăratul tânăr de șaisprezece ani.

— Avem noi sistemul nostru. Am să vă las un număr de telefon. Dar nu ne interesează doar informații despre evrei. Există și alți *dușmani* ai Reich-ului, să zicem așa. Dușmani mai puțin evidenți.

— Ce fel de dușmani?

— De multe ori, caracterul subversiv se ascunde sub aparențe înșelătoare.

— Caracterul subversiv?

— Mă refer la cei slobozi de gură care se pronunță împotriva cauzei naziste, la cei cu afilieri suspecte – cum ar fi creștinii sau

cei care au rude sau cunoștințe de origine britanică, americană sau rusă... Ne interesează cu precădere aristocrații bogați și influenți. Superiorul meu este interesat să descopere orice posibilă afiliație de acest gen. Căutăm informații despre *toți* cei care nu sunt pe deplin devotați Reich-ului și Führerului...

Sprâncenele lui Gustav se ridicară aproape insesizabil. Gândurile îi zburau în toate direcțiile.

— ... Vrem să fim informați cu privire la orice lucru suspect sau ieșit din comun, continuă vizitatorul. Nu știi niciodată ce poți descoperi dacă sapi îndeajuns de adânc. De acum încolo, vă îndemn să fiți numai ochi și urechi, la *tot* ce se întâmplă în jurul vostru. Și să luați legătura cu mine chiar dacă aveți doar o vagă bănuială, ați înțeles?

Băieții încuviințară din cap.

— Iar acum vreau să vă ridicati, pe rând, de la masă și să plecați acasă. Nu spuneți nimănui ceea ce am discutat aici, nici chiar părinților voștri. Dacă vreți să lucrați pentru mine, discreția este cel mai important lucru. Dacă aflu că vreunul dintre voi *mi-a* fost neloial, ei bine, sunt sigur că știți ce vă așteaptă.

Îi săgetă cu o privire menită să le înghețe sângele în vine, apoi îi făcu semn băiatului de șaisprezece ani. Acesta se ridică și plecă, urmat după câteva minute de al doilea.

Totuși, după plecarea celor doi, agentul rămase încă treizeci de minute, discutând între patru ochi și împărțind o nouă halbă de bere cu cel mai vârstnic dintre băieți, cel pe care Korsch îl instruisese să îl atragă în organizație. Voia să se asigure că mâine, când se va întoarce în Berlin, individul avea să știe când și unde să îl caute.

După o oră, Gustav urcă în Mercedesul pe care îl primise recent de la taică-său. După plecarea agentului, dăduse pe gât încă trei-patru beri și vreo trei pahare de coniac. *Mama probabil că doarme deja, gândi el. Dacă mă strecor pe ușa laterală, precis că nu mă va auzi.* Contele nu era acasă.

Turmentat cum era, îi venea greu să se concentreze asupra drumului, darămite să își pună gândurile în ordine. Frânturi de

discuție i se învălmășeau aleatoriu în minte, tot mai neclare pe măsură ce treceau minutele și i se adâncea starea de ebrietate.

Ce avea să zică maică-sa, dacă o mai fi cumva trează?... *Ei, dar ce contează*, își zise el. Că doar această *hausfrau* bătrână și grasă nu era cu nimic mai brează decât el: era mai tot timpul afumată. Dar dacă l-ar vedea Sabina, mironosița aia îngâmfată, în halul ăsta?... O, nu, acela ar fi sfârșitul!

Dar nu, nu îl va vedea... nu avea cum... dar el o vedea pe ea! Chicoti, felicitându-se pentru metodele lui viclene de observație. *Fătuca asta va fi o soție pe cinste... într-o bună zi am să-i spun... Am să o duc acolo. Are să fie a lui... valea, dealul, pădurile și ambele moșii... toate au să fie ale lui!... și atunci nimeni nu își va mai râde de micul Gustav!*

Îi reveniră în mintea încetoșată, dispartate, cuvintele agentului din Berlin... *toți cei care nu sunt pe deplin devotați... informații... creștini... orice lucru suspect sau ieșit din comun... sună-mă...*

Când coti spre moșia tatălui său, distinse cu coada ochiului ceva ciudat... un fel de lumină în noapte...

Întoarse capul. Ce să fi fost, oare, luminițele acelea de peste câmp?

Încetini și scrută orizontul cu ochii mijiiți, dar fără succes.

Parcă în fața casei, lăsă motorul să meargă la ralanti și coborî din mașină. Hm, luminile acelea ciudate erau tot acolo... în preajma casei baronului!

Încercă din nou să scruteze depărtările, dar mintea sa încetoșată refuza să vadă vreo logică în toate astea.

Brusc, fu cuprins de iritare și de mânie. Îl rodea curiozitatea să afle ce se întâmplă.

Sări din nou în mașină și porni în trombă peste câmpuri, pe un drum plin de hârtoape, spre moșia Dortmann.

Erau faruri! Farurile unui automobil... ba nu, erau mai multe automobile... Ce se petrecea, oare, pe domeniul baronului? Ce căutau mașinile acolo la o oră atât de târzie?

Sub influența alcoolului, furia îi devenea tot mai adâncă. Stinse farurile mașinii și apăsă cu sete acceleratorul. Peste puțin

timp, aceea va fi moșia lui. Avea tot dreptul să știe ce se petrece! Tot ceea ce avea de-a face cu Sabina îl privea și pe el – cum de îndrăzneau să îi ascundă astfel de lucruri?! Baronul nu îi inspi-rase niciodată încredere. Cine știe ce intenții dubioase o fi având!

Dintr-odată, mașina se zgâlțâi și cu o bufnitură, ateriză cu ambele roți din dreapta în șanțul de pe marginea drumului.

Aproape fără să acorde atenție incidentului, Gustav sări afară și o luă indignat la fugă de-a lungul cărării.... Nu aveau dreptul să țină secrete față de el... era moșia lui... probabil că era vorba de american! Da, mai mult ca sigur că baronul colabora cu ame-ricanii! Iată o bănuială demnă de împărtășit agentului... asta era șansa lui... *orice lucru suspect sau ieșit din comun...* Trebuia să ia legătura cu individul ăla!

Brusc, luminile se stinseră.

Era întuneric beznă. Totuși, continuă să alerge împleti-cindu-se, căzând, ridicându-se, poticnindu-se și căzând iarăși.

În cele din urmă, după ce parcurse doar o treime din distanța dintre cele două case, se opri epuizat, gâfâind, lac de sudoare, derutat și îmbibat de băutură, și privi în depărtare.

La nivelul superior al casei se aprinseră vreo două lumini, dar el era prea obosit și turmentat pentru a-și aminti ulterior de ele.

Într-un sfârșit, se întoarse împleticindu-se. Trecu pragul casei murdar din cap până-n picioare, consternat de cele văzute și lăsând o dâră de noroi de-a lungul luxosului covor de la intrare.

Pe contesă, care *era* încă trează, cele câteva fraze bălmăjite de Gustav o interesară mult mai mult decât respirația lui urât mirositoare. După câteva momente, Gustav urcă în camera sa, se aruncă în pat fără să-și schimbe hainele murdare și adormi instantaneu. În dimineața următoare, nu își aminti decât lumi-nițele ciudate pe care le văzuse în ajun și că trebuia să ia măsuri în privința aceasta.

O vizită de curtoazie

A doua zi, la prima oră, contesa se înființă la ușa vecinilor săi, luând-o pe Marion von Dortmann total pe nepregătite.

— Ingrid! exclamă aceasta cu jumătate de gură, încercând să își revină din șoc. Bună dimineața... ce... ce surpriză plăcută!

Privirile iscoditoare pe care le arunca Frau Schmundt în stânga și-n dreapta indicau clar faptul că nu venise doar la o cafea.

— Înțeleg că aveți musafiri, Marion.

— Musafiri?... Ce te face să crezi una ca asta?...

— Gustav mi-a spus că aveți oaspeți, insistă contesa, și m-am gândit că ai, poate, nevoie de o mână de ajutor.

Dar curiozitatea bănuitoare ce i se citea pe chip lăsa de înțeles că acesta nu era nicidecum adevăratul motiv al vizitei.

— Nu-mi pot închipui...

În momentul acela, spre marea ușurare a gazdei, de după colțul casei apăru soțul său, aducând în mâini o componentă voluminoasă, neagră și unsuroasă, a motorului de tractor la care lucra împreună cu Hans. Avea cizmele de lucru în picioare și mânecile suflecate. Fața îi era acoperită cu broboane de sudoare – căci se făcuse deja cald afară – iar cămașa și pantalonii îi erau pline de noroi.

— Uite cine a venit în vizită, dragul meu! spuse Marion, încercând să își mascheze oftatul de ușurare. Ingrid spune că ar fi auzit că avem oaspeți, adăugă ea cu vocea tremurândă.

Heinrich râse.

— Oaspeți? Ei așa! Nu, Ingrid, suntem doar noi aici. Dar mă bucur să te revăd! Poștește înăuntru și hai să servim o cafea împreună!

Baronul așează piesa metalică pe pământ, își șterse mâinile de pantaloni, fără cine știe ce rezultate, trecu pe lângă cele două femei care stăteau încă în dreptul ușii și o luă spre parloarul vestic.

— Draga mea, fii bună și spune-i Carolei să ne aducă ceaiul și cafeaua, îi spuse el soției sale. Între timp, contesa și cu mine ne vom instala în parloar.

Gustav se trezi întins pe burtă deasupra plapumei, îmbrăcat în hainele din ajun, cu dureri în tot corpul și o migrenă cumplită. Ce n-ar fi dat să poată dormi încă zece-douăsprezece ceasuri!

Se întoarse pe spate cu mare greutate, cochetă câteva clipe cu gândul de a se dezbrăca și de a se băga sub plapumă, dar apoi, răzgândindu-se, se rezemă cu mâna de marginea patului și încercă să coboare.

Când se ridică în picioare, simți că îi crapă capul. Totuși, zvâcnirea din cap reuși să îl trezească de-a binelea. Chiar dacă mintea îi era încă încețoșată, senzorii de durere funcționau perfect.

Ieși din cameră clătinându-se și reuși să coboare cu chiu, cu vai, până la parter.

În bucătărie nu găsi pe nimeni. În timp ce privea buimac în jur, intră o tânără servitoare.

— Unde-i maică-mea? întrebă el.

Auzindu-și ecoul vocii în cap, tresări de durere.

— Mama dumneavoastră nu este acasă, *mein Herr*, răspunse fata.

— Asta văd și eu! se zborși el. Vreau să știu unde s-a dus!

— Nu știu, *mein Herr*.

— Atunci mișcă și adu-mi o cafea! Și ai grijă să fie tare.

— Am înțeles, *mein Herr*.

— Hai, toanto, dă-i zor! se răsti el. Și să mi-o aduci afară, pe terasă.

Fata se făcu numaidecât nevăzută. Cu un an în urmă, când abia se angajase la vila Schmundt, această grosolanie o făcuse să plângă. Dar până acum se obișnuise cu acest tip de atitudine și luă bătărănia lui Gustav ca pe un lucru firesc.

Peste treizeci de minute, începând să pună cap la cap cele întâmplăte seara trecută, Gustav se duse la garaj. Capul îl durea și acum îngrozitor, dar celelalte efecte ale alcoolului începeau să se tempereze sub influența cafelei prăjite pe care taică-său o importase din Franța.

Urcă într-o mașină mai veche a contelui, pe care nimeni nu o mai folosea în ultima vreme. Mulțumit că pornește, o scoase din garaj și, lăsând motorul la ralanti, merse să caute un angajat, pe care îl instrui să îi scoată automobilul din șanț și să îl aducă la moșie.

Sări apoi în bătrânul automobil și porni în trombă spre sat. Cine știe? Poate că individul nu plecase încă la Berlin și avea să îl găsească la han.

Între timp, maică-sa încerca să găsească o scuză pentru a se retrage. Se săturase până peste cap de falsa politețe a baronului von Dortmann. Degeaba era tot numai un zâmbet, știa ea foarte bine ce-i poate capul!

— Văd că în ultima vreme Ernst este mai mult plecat, spuse baronul. Se pare că are treburi importante la Berlin.

— Foarte importante, răspunse contesa.

— Am auzit că i s-a oferit un post în guvern. Are de gând să accepte?

— Pe el îl interesează în primul rând *Luftwaffe*. Știi că a fost pilot militar în timpul Marelui Război.

— Da, știam asta. Atunci poate că are în vedere un post sub conducerea lui Göring?

— Asta va trebui să îl întrebi pe el, spuse contesa, ridicându-se brusc în picioare. Trebuie să mă întorc acasă. Asta dacă nu cumva ai nevoie de o mână de ajutor, adăugă ea, întorcându-se spre Marion. Știi tu, pentru musafiri.

— Nu avem niciun musafir, Frau Schmundt! spuse Heinrich, ridicându-se repede în picioare și scuturându-i mâna. Niciunul în afară de dumneata, desigur! adăugă el, râzând forțat.

Marion se ridică și se apropie de soțul său.

— Îți mulțumesc că ai trecut pe aici, Ingrid, spuse ea cu sinceritate. E foarte amabil din partea ta. Știi, sper, că ești întotdeauna binevenită la noi.

Contesa nu spuse nimic.

Baronul ieși din parloar și o luă înainte pe coridor, spre ieșire. Când cotiră pe hol, doi bărbați se năpustiră în sus pe scara centrală.

— Aha, deci am avut dreptate: *aveți* musafiri! exclamă contesa, urmărindu-i cu o curiozitate iscoditoare pe cei doi înainte ca aceștia să dispară la etaj.

— Nu sunt decât membri de familie, spuse baronul, fără să se oprească.

— Ei aș!

— Sunt frați de-ai mei, spuse baronul, deschizând ușa.

— Ei, pe-asta chiar că n-o mai cred! Oamenii aceia sunt niște străini. Nu l-am văzut în viața mea pe niciunul dintre ei.

Brusc, nu se mai grăbea să plece. Baronul, pe de altă parte, porni întins spre mașina ei.

— Acesta este adevărul: cei doi bărbați sunt frații mei.

— Nu te cred.

— Îmi pare rău.

— Îți cunosc întreaga familie! Mă iei de proastă, baroane?

— Nicidecum, Ingrid, răspunse politicos Heinrich, deschizând portiera mașinii și ajutând-o cavalierește să urce. Aceștia sunt doi frați pe care nu ai avut ocazia să îi întâlnești până acum.

— Atunci vreau să fac cunoștință cu ei.

— Îmi pare rău, Ingrid, dar acum nu este momentul potrivit. Hans mă așteaptă să reparăm tractorul.

— Și când voi avea, mă rog, ocazia de a-i cunoaște? insistă contesa.

— Te vom anunța noi.

Contesa îl săgetă cu o privire plină de iritare și de suspiciune, apoi porni motorul.

Baronul îi răspunse cu un zâmbet, îi făcu cu mâna, apoi se întoarse și porni împreună cu Marion spre casă.

După ce intrară și închiseră ușa în urma lor, baronul oftă adânc, ușurat și totodată îndurerat.

— Ce-am făcut, Marion? Am mințit pentru a proteja frăția! Încet-încet devin la fel de neprincipial precum cei care ne amenință!

— Nu ai mințit, Heinrich.

— Linia dintre adevăr și minciună este gri și neclară pentru mulți, Marion, spuse el posomorât. Dar ce se va întâmpla când va deveni gri și pentru *mine*?...

Percheziția

Vuietul motoarelor putea fi auzit de departe. Cele două mașini goneau, ridicând nori de praf în sus pe alee. În vârful dealului, cotiră năprasnic în jurul calului de piatră și apoi opriă brusc în fața casei, făcând să scrâșnească pietrișul sub roți. Baronul, soția sa și mai toți servitorii se adunaseră în prag și priveau năucii spectacolul.

Portierele negre se deschiseră aproape la unison, alți câțiva bărbați coborâră de pe două motociclete cu ataș și în câteva secunde opt „Cămăși brune” stăteau proțâpiți în fața casei, cu puștile pregătite, privind drept înaintea cu ochi reci și goi.

Cei doi superiori, îmbrăcați în haine civile, coborâră ultimii și porniră spre casă.

Cu o expresie gravă, baronul le făcu semn lui Marion și angajaților să rămână pe loc și ieși în întâmpinarea lor.

— Sunt baronul von Dortmann, spuse el. Vă pot ajuta cu ceva, stimați domni?

— Știm prea bine cine ești, baroane, răspunse arogant unul dintre bărbați, pe o voce pițigăiată. Am venit să-ți percheziționăm casa.

— Să-mi percheziționați casa? repetă baronul. În ce scop? Dacă mi-e permis să întreb.

— Nu, nu ți-e permis, ripostă agentul. Dar am să-ți spun oricum. Căutăm trădători.

— Bine, dar aici nu se află niciun trădător, spuse baronul, încercând din răsuputeri să își păstreze calmul.

Pe fața bărbatului apărură un zâmbet plin de răutate.

— Chiar? Și te aștepți cumva să te credem pe cuvânt? Hai că ai haz, baroane!

— Vă rog să mă credeți. Nu ascundem niciun trădător. Suntem doar o familie ca oricare alta... o familie de fermieri.

— Las' că știm noi cum este familia dumitale, baroane, scrâșni agentul, mijindu-și ochii și săgetându-l cu o privire amenințătoare.

— Atunci știți că nu suntem trădători.

— Ceea ce vreau eu să știu este dacă nu cumva *tăinuți* niscaiva trădători.

— Vă asigur că...

Agentul îl întrerupse cu o mișcare a mâinii.

— Încredințările dumitale nu înseamnă nimic pentru mine. Am să mă conving cu ochii mei. Aveți evrei în casă?

— Evrei?

— Da, evrei!

Baronul înghiți cu noduri și trase adânc aer în piept. Era cu adevărat greu să se arate înțelegător față de acești indivizi obtuzi și lipsiți de suflet.

— Nu există niciun evreu printre angajații mei, răspunse el, încercând să își păstreze firea.

Bărbatul îl privi îndelung, direct în ochi. Baronul se uită la el fără să clipească pentru câteva clipe ce părură să dureze o veșnicie. În cele din urmă, agentul Gestapoului se întoarse și le făcu semn cu capul celor opt Cămăși brune.

Șase dintre aceștia se năpustiră spre casă, lovindu-se de Marion și de servitori fără să țină cont de curtoazie, unul coti în jurul casei spre grădină și câmpuri și un al optulea o luă spre grajd și spre restul anexelor de pe povârnișul estic. Erau bine informați și știau exact unde să caute.

Baronul și oamenii săi îi urmară pe cei șase în casă. Fără a acorda vreo atenție parterului, aceștia se năpustiră pe scări și în scurt timp se auzi bocănitul cizmelor pe holurile de la cele două niveluri superioare. *Oare cine i-o fi anunțat?* se întrebă baronul. Știau exact unde să caute.

Din fericire, imediat după plecarea confrăților săi din Finkenwalde, în toate camerele se făcuse curățenie și se schimbaseră

așternuturile și baronul nu credea să fi rămas vreo urmă a șederii lor aici.

Marion îi strânse înspăimântată brațul. Servitorii urmăreau muți de groază teribila violare a căminului lor. Auziseră ei zvonuri, dar abia acum înțelegeau cu adevărat cruda realitate despre fasciștii care puseseră stăpânire pe țara lor.

— Papa, papa! strigă Sabina, năpustindu-se pe ușă. Este un bărbat înarmat în grădină și...

Realizând că nu doar plantele sunt în pericol, fata rămase ținută locului, privind în sus, spre tatăl său, cu ochii mari de oroare.

— Totul este în ordine, draga mea, răspunse calm baronul, încercând să o liniștească. Oamenii aceștia fac doar o simplă percheziție pentru a vedea dacă nu se găsesc trădători în casă. Nu va dura mult.

Cei doi agenți Gestapo urcară și ei la etaj. Heinrich îi urmă de la distanță. Familia și angajații săi urcau și ei, înghesuindu-se în spatele lui ca niște vrăbiuțe speriate și ascultând înfiorătoarele bufnituri, răcnete și izbituri ce răsunau în toată casa.

Peste vreo cinci-șase minute, unul dintre bărbați intră vijelios pe ușă și se duse întins la etaj. După ce schimbă câteva cuvinte cu superiorul său, coborî scările și se năpusti iar afară.

Agentul se apropie încet de baron.

— Omul meu spune că unul dintre hambare este aproape gol, spuse el zâmbind sardonice.

— Da...

Oare ce vrea să spună cu asta? se întrebă baronul.

— Și de ce, mă rog?

— Vreți să știți de ce este gol?

— Exact. Într-un asemenea hambar ar încăpea cu ușurință câteva... *automobile.*

— Hambarul este gol pentru că ne pregătim de culesul cartofilor.

Agentul chibzui preț de o clipă.

— Omul meu spune că pe jos sunt urme proaspete de cauciucuri. Să aibă și asta legătură cu cartofii? întrebă el sarcastic.

— Nu este zi în care să nu se intre acolo cu tractorul sau cu căruța.

— Și unde sunt acum căruțele acestea?

— Afară pe câmpuri, desigur. Este o fermă mare. Se fac zilnic mai multe transporturi.

În momentul acela de sus se auzi zgomot de sticlă spartă și o izbitură puternică.

Marion scoase un țipăt și dădu să se năpustească în sus pe scări. Baronul o ținu însă de braț, dându-i de înțeles că nu e înțeles ce face, apoi se întoarse spre ceilalți și le aruncă o privire ce părea să spună: *„Păstrați-vă calmul. Vom face ordine după ce pleacă. Nimeni să nu sufle o vorbă.”*

— Percheziția implică și distrugerea proprietății private? întrebă el cu voce tare.

Agentul rânji, apoi își ridică privirea spre soldații care își făcuseră apariția în capul scării. Aceștia clătinară din cap. La semnul agentului, coborâră zgomotos scările și ieșiră. Cei doi superiori porniră agale în urma lor.

— Drept răspuns la întrebarea dumitale, spuse agentul, coborând cu paș leneș, află că în Germania nu există nicio proprietate privată. Totul aparține Reich-ului. Te sfătuiesc să ții minte lucrul acesta. Iar în ceea ce privește zgomotul de adineauri – ei bine, oamenii mei sunt adesea cam neîndemânatici. Dar măcar asta are să-ți amintească de vizita noastră.

— Nu cred că am să o uit, spuse baronul, gândindu-se cât de inutilă fusese folosirea nivelului superior.

Data viitoare, dacă va exista una, va trebui să fie mult mai precaut.

— Foarte bine. Iar dacă te mai bate gândul să găzduiești trădători, fii sigur c-o să-i găsim. Și atunci nu se va lăsa doar cu câteva veioze și vase sparte. Ascultă la mine, baroane, se va termina urât de tot. Pentru voi toți. *Heil Hitler!* adăugă el, apoi se întoarse pe călcăie și se făcu nevăzut.

Peste două minute, mașinile și motocicletele dispăreau cu vuiet printre copacii ce mărgineau aleea.

Schimb de scrisori

Dragă Sabina,

Mi-au scos în sfârșit ghipsul și mă simt iarăși ca un om normal. Piciorul e ca nou sau, cum zice tatăl tău, la fel cum era înainte. Totuși, cred că deocamdată nu am să-i testez teoria. Pentru moment nu am chef să încalec din nou pe niciun cal nărăvaș!

Ultima ta scrisoare mi-a dat mult de gândit. Teoria ta este, într-adevăr, demnă de atenție, doar că devine tot mai complicată pe măsură ce este aprofundată. Ca scumpa voastră Lebenshaus – cine-ar bănuî câte unghere ascunde!

Faptul că Dumnezeu ne lasă pe noi să alegem mă face să mă simt important, dar mă și sperie puțin, sincer să fiu. Mă simt important la gândul că Dumnezeu are atât de multă încredere în mine, încât mă lasă să aleg singur ceea ce vreau să fiu și ceea ce vreau să fac. Totuși, lăsându-mă pe mine să aleg, Dumnezeu îmi pune pe umeri o responsabilitate uriașă. Și asta mă sperie puțin.

Matthew

Lieber Matthew!

Mă bucur tare mult că ți-au scos ghipsul. Sunt convinsă că a fost din cale afară de incomod. Ce mâncărimi trebuie să fi avut, săracul de tine!

Aici au avut loc câteva evenimente interesante, dar papa spune că nu am voie să vorbesc despre asta, din motive pe care nu pot să ți le dezvălui. O, dar ce pot să-ți spun este că am primit o vizită din partea Gestapoului – chiar așa, Gestapoul a descins aici, la Lebenshaus! Au scotocit peste tot, au distrus o grămadă de lucruri și au fost îngrozitor de nepoliticoși cu papa.

Probabil că nu ar trebui să scriu despre toate astea, dar nu-mi pasă: sunt niște răi!

De găsit, nu au găsit nimic, dar după plecarea lor papa a fost din cale afară de posomorât și întreba întruna „Ce se va întâmpla cu patria noastră? Încotro se îndreaptă Germania?”. Spune că lucrurile nu stau deloc bine și că vor sta din ce în ce mai rău. Tatăl tău ce zice, Matthew? Nu sunteți în pericol în Berlin? Am auzit că au loc evenimente urâte în capitală.

*O, dar am și vești mai bune! În ianuarie voi absolvi *Gymnasiumul*. Mama și papa au spus întotdeauna că, dacă doresc, pot să studiez literatura în Anglia, la Universitatea Oxford. Ar fi trebuit să îmi încep studiile universitare anul viitor, când împlinesc șaptesprezece ani, dar din cauza conflictelor actuale dintre Herr Hitler și Mr. Chamberlain, papa spune că ar fi mai bine să nu plec până nu se clarifică situația. Oricum, ideea de a pleca atât de departe de casă mă cam îngrozește, așa că decizia asta nu m-a supărat deloc. Ba din contră.*

Așa că nu am să plec în Anglia, ci am să petrec cinci luni în Elveția! Abia aștept! Din păcate, există și un dezavantaj. În momentul în care a aflat de călătorie, unchiul Otto a aranjat ca Brigitte să mă însoțească!

Sabina

Dragă Sabina,

Ce veste grozavă! Sunt sigur că ai să supraviețuiești cinci luni în compania verișoarei tale.

Aici viața merge înainte la fel ca întotdeauna. Eu îmi împart timpul între școală – frecventez o școală pentru americanii din Germania – și meditații. Mă tem că nu îți împărtășesc pasiunea pentru literatura engleză. Eu mai bine aș citi romane polițiste decât cărți grele ca „Jane Eyre” sau „Moby Dick” (anul acesta a trebuit să le citesc pe amândouă și să scriu un referat despre fiecare). Or fi ele scrise în limba mea maternă, dar sunt convins că tu le înțelegi mai bine decât mine. Profesorul nostru de literatură îi tot dă înainte cu tematica și simbolismul romanelor,

dar eu nu înțeleg o iotă din toate astea. Științele exacte sunt mai pe gustul meu.

Situația politică face ca tata să fie tot mai ocupat. Și mai încordat, din câte îmi dau eu seama. Angajații ambasadei trebuie să își aleagă cu atenție fiecare cuvânt în încercarea de a menține o poziție oficială de neutralitate.

Drept să-ți spun, în ultima vreme m-am gândit mai mult la discuțiile purtate cu voi decât la climatul politic mondial. Tu mă întrebi de sănătate și despre viața din Berlin. Eu am o mulțime de întrebări despre Dumnezeu. Noua perspectivă descrisă de tatăl tău mi-a schimbat complet felul de a privi lucrurile și viața în general.

Matthew McCallum

Lieber Matthew!

Mai e puțin și vine frigul. Ce capricioasă este toamna! Cum se poate ca un anotimp ce începe cu zile calde, liniștite și înmiresmate, îmbrăcând treptat, pe măsură ce frunzele copacilor se veștejesc și cad, nuanțe superbe de galben și auriu, să se încheie cu ploii reci și uneori chiar cu ninsori?

Deși iubesc această perioadă a anului, în fiecare toamnă mă cuprinde nostalgia. Știu că plantele au nevoie de somn la fel ca oamenii. Somnul și odihna par să fie importante pentru toată creația lui Dumnezeu. Totuși, nu pot să nu mă întristez atunci când papa pregătește grădina pentru somnul iernii. Toată săp-tămâna a prășit, a curățat arborii și arbuștii de frunzele uscate și a scos bulbi din pământ. Iubește și îngrijește toate plantele ca pe propriii săi copii – și, într-un fel, ele chiar sunt copiii lui. Ar trebui să vezi cu câtă atenție și cu cât drag pregătește trandafirii pentru iernat! Câteva soiuri continuă să înflorească până la sfârșitul anului și papa are o grijă nemărginită de fiecare boboc. Unora dintre tufe nu le scurtează ramurile, în speranța că vor înflori în timpul iernii. Spune că florile pot să răsară chiar și în toiul iernii și este bucuros de fiecare dată când descoperă astfel de surprize.

Cu câteva zile în urmă, m-am dus singură în grădină. A fost atât de ciudat! Știi cât de mult iubesc grădina. Totuși, de această dată nu m-am simțit deloc în largul meu. Aveam clar senzația că sunt urmărită. Ca și cum cineva ar fi fost acolo, în grădină, atât de aproape încât mai că îi simțeam răsuflarea în ceafă. Am privit în jur, dar nu am văzut pe nimeni. Totuși, groaza mi se adâncea cu fiecare clipă. În cele din urmă, nu am mai rezistat și am fugit înapoi în casă. Tu nu ai niciodată astfel de senzații? Timp de două zile n-am mai avut curajul să calc în grădină. Mi-era prea frică!

Ei, dar a trecut și acum mă bucur la fel ca-n fiecare an de ultimele culori pe care le pictează toamna în grădina noastră.

Dumnezeu să te binecuvânteze!

Sabina

Dragă Sabina,

Iartă-mă că nu ți-am răspuns mai repede. Eu am fost prins cu școala, iar tata cu lucrul. Cunosc zi de zi oameni noi, persoane importante. E interesant, nu zic nu, dar discuțiile din timpul mesei se prelungesc la nesfârșit și mă plictisesc îngrozitor. Mi-e dor de conversațiile noastre din grădină.

Apropo de asta, este ciudat ce ți s-a întâmplat în grădină, dar mă bucur că ți-a trecut acea senzație de disconfort. Având în vedere ceea ce se petrece acum la nivel mondial, cred că mulți nu se mai simt în largul lor. Parcă toată lumea e cu ochii în patru pentru a vedea ce se va întâmpla în continuare.

Tata și cu mine vom petrece Ziua Recunoștinței și Crăciunul în Statele Unite. Plecăm peste opt zile. Vom petrece sărbătorile împreună cu veri, unchi și mătuși. Tata are un frate și două surori. De Crăciun, întreaga familie se va reuni în casa bunicilor mei din Montana. Casa noastră din America este dată în chirie, așa că vom sta la neamuri. Am s-o vizitez și pe bunica din partea mamei, care trăiește în Philadelphia.

Dacă nu ne auzim până atunci, îți doresc un Crăciun fericit!

Mi-ar plăcea tare mult să ne întâlnim înainte să plec, dar tata este prins cu munca și cu pregătirile de călătorie, iar eu trebuie

să mă pun serios cu burta pe carte – voi lipsi de la atâtea cursuri! Poate că ne vom întâlni când mă întorc. Când pleci în Elveția? Noi ne întoarcem pe 11 ianuarie.

Matthew

Lieber Matthew!

Mă tem că nu ne vom putea întâlni când te întorci – eu voi fi deja în Elveția! Sper să îți parvină felicitarea aceasta. Am s-o trimit pe adresa voastră din Berlin.

Mă bucur tare mult că te întorci pentru o vreme în America. Sper că într-o bună zi voi avea și eu ocazia să îți vizitez țara. Părinții mei plănuiau de mult o vacanță în Anglia, dar având în vedere starea actuală a lucrurilor, nu știu dacă aceasta va mai avea loc vreodată.

Așa cum scrie pe felicitare – căci aceste câteva rânduri nu pot fi considerate drept o scrisoare propriu-zisă, nu-i așa? – sper din suflet ca Dumnezeu să vă binecuvânteze pe tine și pe tatăl tău cu un Crăciun minunat!

Ședere plăcută în Statele Unite!

Sabina

Dragă Sabina,

Felicitarea ta de Crăciun mi-a fost trimisă aici, pe adresa din Montana. Mă bucur că serviciile poștale continuă să funcționeze normal. Tata nu știe, însă, ce ne așteaptă când ne vom întoarce la Berlin.

Ne-am întâlnit cu o mulțime de rude și prieteni, dar cel mai mult mi-a plăcut să revăd pădurea de pini de la marginea orașului. Îți amintești când ți-am povestit despre pădurile din Montana? Am copilărit în codrii aceștia, așa că aş putea spune că suntem vechi prieteni. Îmi amintesc că pe vremea aceea petreceam mai mult timp cu mama. Tata călătorea mult, iar noi îl însoțeam doar în timpul vacanțelor școlare.

Deși este iarnă, se găsește întotdeauna ceva de făcut. A nins mult, așa că azi dimineață m-am întâlnit cu un prieten din

copilărie și ne-am dus să facem o plimbare pe schiuri. Deși nu am schiat decât vreo trei-patru ore, nu am mai fost bun de nimic tot restul zilei. Și apropo, piciorul nu mă mai supără deloc.

Cu excepția morții mamei, de acest loc mă leagă numai amintiri frumoase.

Mă tem, însă, că nu la fel stau lucrurile cu tata. Cred că pe el îl dor amintirile. Locul acesta îi amintește de mama și se simte vinovat că, pe vremea când trăia, nu a petrecut mai mult timp alături de noi. Cred că erau foarte apropiați, așa cum sunt părinții tăi. Știu că, atunci când ne întoarcem aici, îl cuprinde un dor cumplit de ea. Când îl văd atât de abătut, îmi vine în minte ceea ce mi-a spus tatăl tău despre Dumnezeu. Dacă Dumnezeu este atât de iubitor, de ce ar vrea ca tata să fie atât de trist? Nu văd nicio legătură între moartea mamei, tristețea tatei și tot ceea ce mi-ai scris tu despre liberul arbitru. Dar n-am să încerc să-mi explic totul în privința lui Dumnezeu – și, de altfel, cine ar putea să aibă toate răspunsurile în ceea ce Îl privește? Cu toții avem întrebări și în cele din urmă cred că totul se rezumă nu atât la a-L înțelege, cât la credința într-un Dumnezeu bun sau rău. Și eu încep să cred că Dumnezeu este bun! Sau, cel puțin, așa sper! În orice caz, îmi dau silința.

La sfârșitul săptămânii, tata se întoarce în Washington, D.C. Eu am să rămân aici, la bunici, până la sfârșitul vacanței. Aș vrea să organizez, împreună cu câțiva colegi de școală, o vânătoare pe schiuri. După ce începe școala aici, în America, am să mă duc și eu la Washington. De învățat mă voi apuca serios abia după ce ne întoarcem la Berlin. Până atunci nu trebuie decât să citesc două cărți și să scriu un referat (cam lung, ce-i drept!).

Voi absolvi liceul în iunie și apoi mă voi putea înscrie la colegiu sau la universitate. Tata și cu mine vorbim adesea despre asta, dar încă nu am luat nicio hotărâre. Nici măcar nu știu în ce domeniu aș vrea să mă specializez. Poate în studii politice, de ce nu?

Deocamdată vreau să stau alături de tata și să îl urmez peste tot. Dacă rămâne în Germania, voi încerca să îmi continuu

studiile acolo – deși nu se știe dacă tata nu va fi cumva transferat în altă parte. În ultimii ani am devenit foarte apropiați și cred că niciunul dintre noi nu este pregătit să petreacă nouă luni pe an departe de celălalt.

Cuvintele tatălui tău – cum că trebuie să Îl privim pe Dumnezeu ca pe un tată – capătă tot mai mult sens pe zi ce trece. Câteodată, din încăpățânare, fac niște prostii mai mari decât mine și tata n-are încotro, trebuie să mă muștruluiască. Firește că, după fiecare boacănă, mă cuprinde rușinea și muștrarea de conștiință. Totuși, de cele mai multe ori nu vreau decât să îi fac pe plac și să fiu alături de el. Iar el este mereu înțelegător și îmi iartă toate greșelile. Aș putea să cred într-un Dumnezeu care este ca tata.

Matthew

Decizii grele

După plecarea lor de la *Lebenshaus*, Bonhoeffer și oamenii săi se despărțiră pentru o vreme, până la găsirea unui nou sediu. Unii se întoarseră la casele lor, alții căutară adăpost în altă parte.

În timp ce baronul Heinrich von Dortmann și lucrătorii de la fermă erau prinși cu culesul cartofilor și al sfeclei de zahăr, Marion și slujnicele încercau să uite îngrozitoarea pângărire a căminului lor, iar Sabina și Matthew făceau schimb de scrisori, Gestapoul se dovedi a fi mai vigilent decât anticipase tânărul Bonhoeffer. Autoritățile au continuat să urmărească îndeaproape mișcările membrilor comunității din Finkenwalde și, drept urmare, în luna noiembrie au fost arestați mai mulți dintre foștii seminariști. Din fericire, liderul mișcării nu a fost capturat. În aceeași lună a apărut cartea lui Bonhoeffer despre ucenicie, intitulată „*Nachfolge*”. O lună mai târziu, în decembrie, acesta a înființat la nord-est de moșia Dortmann, în cătunele Köslin și Groß-Schlönwitz, două „păstorii colective” prin care spera să ducă mai departe pregătirea tinerilor clerici. O vreme, cele două seminarii deghizate au trecut aparent neobservate de ochii Gestapoului.

Dortmann l-a revăzut pe Bonhoeffer abia anul următor.

Tânărul pastor sosi singur la moșie într-o zi furtunoasă de la jumătatea lunii februarie. Părea sănătos, dar împovărat de griji.

— Mă bucur să te revăd, prietene, îi spuse el baronului. Îți simțim lipsa.

— După ce se stabilizează situația, am să particip la întrunirile comunității ori de câte ori voi avea ocazia.

— Mă tem că nu va mai exista nicio comunitate, Heinrich. În momentul acesta nu suntem decât o mână de fugari. Zilele

liniștite de la Finkenwalde s-au dus pentru totdeauna. Gestapoul ne suflă în ceafă. Ai auzit de arestări?

— Da. Cum de ai scăpat de brațul legii?

— Prin voia lui Dumnezeu, nu mă aflu acolo unde credeau ei că sunt.

— Mă bucur că ești în siguranță, spuse baronul. Dar de ce stăm afară, în frig? Te rog să poștești înăuntru! Mă duc să o anunț pe Marion. Va fi încântată. Am să-i spun Carolei să ne servească niște ceai cald. Și niște sandvișuri. Poate că îți este foame.

— Minunat! Da, chiar îmi este foame. Este grozav să mă aflu din nou printre prieteni.

— Cât timp stai la noi? întrebă baronul, închizând ușa și conducându-și prietenul în sala de primire.

— Din păcate, nu pot să stau mult. Am ceva de discutat cu tine, între patru ochi, și apoi trebuie să plec.

Fața baronului se întunecă.

— Mă duc să o chem pe Marion. Vom lua masa împreună, apoi noi doi ne vom retrage în biroul meu de la etaj. Voi face tot ce îmi stă în putință pentru a te ajuta.

O oră mai târziu, cei doi bărbați se instalează în biroul din colțul sud-vestic al primului etaj. Ampla fereastră a biroului dădea spre câmpurile ce se întindeau cât vedeai cu ochii, unele acoperite doar de țărâna neagră și grasă, altele, de îngrășământul verde cultivat peste iarnă. Pe ici și colo se distingeau câte un strat subțire de omăt. Fulguise răzleț toată dimineața, fără ca furtuna să se dezlănțuie în adevăratul sens al cuvântului.

— Până mâine dimineață s-ar putea să fim înzăpeziți, Dietrich, spuse baronul, privind afară pe fereastră. Poate că vei fi totuși nevoit să rămâi puțin mai mult la noi.

— Atunci nu am timp de pierdut. Trebuie să pornesc imediat.

— Unde trebuie să mergi?

— La sora mea, în Göttingen.

— E drum lung până acolo. De ce nu vrei să înnoptezi aici?

— Nu, nu, chiar nu pot, răspunse hotărât Bonhoeffer.

— Atunci vei trage în Berlin peste noapte?

Bonhoeffer îl privi stupefiat.

— Cum? Nu ai aflat?

— Ce să aflu?

— Aveam impresia că te-am sunat să-ți spun, dar probabil că nu am ajuns să o fac – toate se petrec atât de repede...

— Ce să aflu, Dietrich? Întrebă îngrijorat baronul, îndepărtându-se de fereastră și așezându-se în fotoliul de lângă cel ocupat de prietenul său.

— Începând de luna trecută mi s-a interzis să mai pun picioarul în Berlin.

— Poftim... Dar cine ți-a interzis?

— Gestapoul, desigur. Am trăit în Berlin toată viața, iar acum îmi este interzis să locuiesc sau să lucrez acolo, spuse el vădit abătut.

— Și unde ai stat în tot acest timp?

— La est de moșia ta, în Groß-Schlönwitz.

— Iar acum te duci la Göttingen. De ce acolo?

— În primul rând, pentru că acolo cred că am să fiu în siguranță. Cel puțin pentru o vreme. Și astfel nu voi pune în pericol activitatea celor de aici. Göttingen este departe de centrul puterii din Berlin. Poate că națiștii au să uite de mine.

— Ce vei face în continuare?

— Vreau să scriu o carte despre seminarul și comunitatea creștină de la Finkenwalde. Se va intitula „*Gemeinsames Leben*”. Este o lucrare importantă pentru mine. După ce o termin, nu știu...

Fața i se întunecă din nou și nu duse fraza până la capăt.

— Îmi ascunzi ceva? Întrebă baronul von Dortmann.

— Poate că am greșit venind aici, răspunse Bonhoeffer, ridicându-se și făcând un pas spre ușă. Nu vreau să-ți pun viața în pericol....

— Dietrich!

Baronul sări în picioare și își așază mâna pe umărul prietenului său, oprindu-l.

— Secretele nu își au locul între noi, Dietrich. Ne cunoaștem de prea multă vreme.

— Nu am dreptul să te trag în jos după mine.

— Despre ce vorbești? Cum poți tocmai tu, care vrei să scrii despre frăție, să-i ascunzi adevărul unui frate? Ai uitat, prietene, că frăția înseamnă să ne purtăm poverile unul altuia?

Bonhoeffer se așează din nou în fotoliu și oftă din greu.

— Îmi pare rău, prietene, spuse el. Voiam doar să te protejiez de...

Nici de această dată nu-și duse vorba până la capăt.

— De ce anume? întrebă încet baronul pe un ton rugător. Mâna bună a Tatălui nostru ceresc va fi peste noi, prietene.

— Poate că mă tem de propria-mi persoană, oftă Bonhoeffer. Nu de ceea ce ar putea să-mi facă naștiții, ci de omul în care m-ar putea obliga să mă transform.

— Nu înțeleg ce vrei să zici.

— Ah, Heinrich, trăim vremuri periculoase. Mă tem că se lasă întunericul nu doar peste scumpa noastră patrie, ci și peste Biserică. Iar eu pur și simplu nu pot să tac și să aștept cu brațele încrucișate acest cumplit miez de noapte.

— Tu nu ai tăcut niciodată. Ești unul dintre pastorii care nu au încetat să denunțe regimul nazist.

— Da, m-am pronunțat întotdeauna deschis împotriva lor. Dar acum vorbele nu mai sunt de ajuns. A venit timpul să trecem la măsuri mai dure. Sunt pus în fața unei decizii grele. De aceea am ezitat adineauri. Nu voiam să te fac părtaș la o hotărâre pe care trebuie să o iau consultându-mi propria conștiință.

— Ce decizie? Ce fel de *măsuri mai dure*? întrebă baronul pe un ton grav.

Se lăsă o tăcere de mormânt. Chiar în lipsa cuvintelor, ambii bărbați, formând parcă o singură minte, înțelegeau că acesta era un moment hotărâtor, ce avea să determine atât viitorul prieteniei lor, cât și pe cel al vieții fiecăruia.

În cele din urmă, Bonhoeffer fu cel care rupse îndelungata tăcere.

— Am luat legătura cu mișcarea de rezistență.

— Te referi la mișcarea de rezistență împotriva lui Hitler?

— Da... Am vorbit cu amiralul Wilhelm Canaris.

— Bine, dar... lupta lor este strict politică... Ei vor să răstoarne guvernul și, din câte știu eu, sunt chiar dispuși să recurgă la violență, în caz de nevoie.

Bonhoeffer încuviință din cap.

— Bine, dar nu înțeleg ce te-a făcut să iei legătura cu ei, murmură nedumirit baronul.

— Am de gând să mă alătur mișcării, Heinrich.

Baronul oftă din rărunchi și se lăsă pe spătarul fotoliului, chibzuind la vorbele prietenului său.

— Acum înțeleg de ce spuneai că ești pus în fața unei decizii grele, spuse el după câteva clipe de tăcere.

— Simțeam nevoia să mă consult cu tine înainte de a lua o asemenea hotărâre.

Baronul încuviință din cap.

— Am întors problema pe toate părțile, continuă Dietrich. De ani de zile îl rog pe Dumnezeu să îmi arate cum ar trebui să reacționeze creștinii în fața diavolului nazist. Și încă tot nu am primit un răspuns. Închipuie-ți că, înainte de înființarea seminarului, plănuiam să îl vizitez pe Gandhi pentru a studia pacifismul! Până și ideea de violență mă face să mă înfior. Și totuși, conștiința îmi spune că nedreptatea cu care sunt tratați evreii de către acest regim odios este atât de marc, încât ea nu mai poate fi înlăturată decât cu forța. Cum altfel poate riposta un pacifist creștin față de un monstru precum Adolf Hitler?

— Nu știu, Dietrich. Chiar nu știu.

— Nu putem sta cu mâinile încrucișate.

— Nimeni nu poate spune că ai fi stat.

— Și totuși, întunericul se adâncește, noaptea ne înconjoară. Nu trebuie, oare, să lăsăm vorbele și să trecem la fapte?

— Rugăciunile m-au purtat pe același drum ca pe tine.

— Dar câteodată drumurile se despart. Iar acum am ajuns la o astfel de răspântie. Avem în față vremuri și decizii grele... poate chiar periculoase.

— La ce te referi când spui „răspântie“?

— Unii dintre colegii mei clerici au luat o hotărâre cu ani în urmă. Au încheiat un pact cu diavolul, s-au acomodat cu o religie

dictată mai puțin de Biblie și mai mult de *Reichstag*. Ei au ales un drum, eu – un altul. Am denunțat nazismul și nu am fost singurul care a făcut-o. Dar acum urmează o nouă răspântie. Opunem în continuare o rezistență pasivă sau trecem la fapte? Alegerea nu va fi deloc ușoară pentru aceia dintre noi care au evrei în familie.

— Cum?... Este și cazul tău?...

— Cumnatul meu a fost clasificat drept evreu, răspunse Bonhoeffer.

— Ce măsuri va lua familia lui? Întrebă cu un vădit interes Dortmann.

— Acesta este unul dintre motivele pentru care mă duc la Göttingen. De îndată ce se ivește ocazia, am de gând să îi ajut pe cumnatul meu, pe sora mea Sabine și pe cele două fiice ale lor să treacă granița în Elveția.

Baronul încuviință din cap.

— Înțeleg... da, ai dreptate. Ar fi prea periculos să rămână aici.

— În curând, toți cei care îi ajută pe evrei vor fi pedepsiți cu severitate.

Dortmann dădu din nou din cap.

— Cred că și eu va trebui să fac același lucru într-o bună zi, spuse el. M-am gândit mult la asta. În regiune trăiesc numeroși evrei. Mulți dintre ei îmi sunt prieteni și nici eu nu aș putea privi cu mâinile încrucișate cum sunt ridicați din casele lor și aruncați în închisoare.

— În închisoare și nu numai, adăugă Bonhoeffer.

Baronul încuviință posomorât. Se lăsă din nou tăcerea. Fiecare reflecta la consecințele pe care le-ar putea avea cele discutate asupra vieții sale.

— Nu ai vrea să te alături și *tu* mișcării de rezistență? Întrebă într-un târziu Bonhoeffer.

Baronul nu răspunse imediat.

— Împreună cu tine, vrei să spui?

Bonhoeffer încuviință din cap.

— Cunoști mai mulți guvernanți decât mine. Prin greutatea numelui tău, prin contactele tale... ai putea fi o forță redutabilă în lupta pentru binele națiunii.

Baronul căzu pe gânduri preț de o clipă, apoi se ridică încet din fotoliu și se duse la fereastră. Norii grei de pe cer încă nu începuseră să-și cearnă alba povară. Doar ici și colo se vedea căzând câte un fulg mare, zbatându-se în aer sub biciuirea vântului.

Într-un târziu se întoarse și începu să se plimbe încet prin încăpere. Când rupse tăcerea, tonul vocii sale dădu de înțeles faptul că analizase situația din fiecare unghi posibil cu mult înaintea acestei conversații.

— Cred că nu există bărbat care să nu-și fi pus de o mie de ori această întrebare în ultimii doi-trei ani, spuse el oftând. Singurii care nu au făcut-o sunt fie orbi, fie proști sau pur și simplu nu au coloană vertebrală. Dietrich, eu nu pretind că sunt un om neînfricat. Mă rog, însă, ca, atunci când va trebui să acționez, să o fac cu îndrăzneala demnă de un fiu al lui Dumnezeu. Nu sunt un om neînfricat, dar am principii și o conștiință și ele m-au făcut să chibzuiesc îndelung la această alegere, așa cum știu că ai făcut-o și tu.

— Și la ce concluzie ai ajuns?

— Deocamdată la niciuna. Mă rog în continuare pentru un răspuns. În mintea mea, învățăturile lui Isus pur și simplu nu se potrivesc cu implicarea activă în sfera socială și politică. Vorbesc în nume propriu, Dietrich. Conștiința mea se limitează la a-mi dicta *propriile* acțiuni și nu le judecă pe ale altora.

— Înțeleg.

— Îmi dau seama, continuă baronul, că Tatăl ceresc ne-a călăuzit pașii pe drumuri diferite, Dietrich. Tu, spre deosebire de mine, ești o persoană publică. Tu ai de păstorit un grup de credincioși, oițele mele sunt aici, la *Lebenshaus*. Am o familie, Dietrich, pe care, înainte de toate, sunt dator să o ocrotesc.

Tăcu preț de o clipă, apoi continuă:

— Prin urmare, mă tem că nu pot să mă alătur mișcării de rezistență. Nu judec, însă, pe niciun creștin care o face. Știu că te-ai rugat îndelung înainte de a lua această hotărâre. Dar simt că, în aceste vremuri tulburi, Dumnezeu are alte planuri pentru mine.

— Și care crezi că sunt acestea? întrebă Bonhoeffer.

— Încă nu știu sigur. Îl rog în continuare pe Dumnezeu să îmi dea înțelepciune, să îmi călăuzească pașii și să îmi lumineze calea. Simt că lucrarea mea este aici. Nu cred că ea va avea importanța politică și națională pe care ar putea să o aibă implicarea ta în mișcarea de rezistență. Peste ani, când toate acestea vor fi trecut, lumea s-ar putea să știe numele tău, dar mă îndoiesc că va exista cineva care să fi auzit de mine. Tatăl ceresc ne-a dat fiecăruia o altă chemare. O mare parte din lucrarea Lui se săvârșește în tăcere, de către fiecare individ în parte. Așa cum sunt chemat să o fac eu – cel puțin deocamdată. Simt că sarcina pe care mi-a dat-o Dumnezeu în aceste vremuri întunecate nu este să încerc să elimin cauza întunericului, ci să mă îngrijesc de nevoile spirituale ale celor prizonieri. Să continui să ofer adăpost tuturor celor care bat la ușa noastră.

— S-ar putea să fie extrem de periculos.

— Pe toți ne așteaptă timpuri nesigure, ripostă baronul, fără a pomeni nimic despre faptul că *Lebenshaus* fusese deja supusă unei razii a Gestapoului. Menirea noastră nu este de a fugi din calea primejdiei, ci de a o înfrunta, ajutându-ne unii pe alții, descoperind lucrarea pe care a hărăzit-o Dumnezeu *fiecăruia* dintre noi în aceste vremuri de restriște. Poate că cu îți voi urma exemplul. Voi încerca să îi ajut pe prietenii noștri evrei să se refugieze peste hotare. În ce fel, încă nu știu.

— Există deja câteva rețele ce se ocupă de asta, spuse Bonhoeffer.

— Am luat legătura cu câteva persoane. Poate că *Lebenshaus* va oferi adăpost, viață și solitudine în chipuri pe care nici nu ni le-am imaginat până acum. Singurul meu plan în viață este să fac voia Domnului pe măsură ce ea mi se arată.

— Și al meu la fel! exclamă Bonhoeffer. Acesta este singurul plan pe care trebuie să îl aibă fiecare.

— Să ne ajute Dumnezeu să îi recunoaștem voia.

— Amin!

De comun acord, cei doi prieteni se adânciră în rugăciune, rugându-L întâi împreună pe Tatăl ceresc să le călăuzească pașii și rugându-se apoi fiecare pentru celălalt.

După cincisprezece minute, când deschiseră din nou ochii, fiecare avea o expresie solemnă pe chip.

— Cred că ai dreptate, spuse Bonhoeffer. În scurt timp se va porni ninsoarea. Trebuie să pornesc neîntârziat spre sud, poate că reușesc să scap de furtună. Trebuie să ajung la destinație până cel târziu diseară.

Baronul îl conduse înapoi la parter.

La baza scărilor se opriră, își strânseră mâinile și apoi se îmbrățișară. Se ținură strâns în brațe timp de câteva secunde, apoi fiecare făcu încet un pas în spate. Amândoi aveau lacrimi în ochi.

— Domnul să te ajute, prietene, spuse baronul cu vocea răgușită de emoție. Am să-I mulțumesc lui Dumnezeu pentru această prietenie ori de câte ori are să mi te aducă în minte și am să mă rog neîncetat pentru tine.

— Și eu pentru tine, dragul meu prieten, răspunse tânărul pastor. Să vă ajute și pe voi Dumnezeu și să binecuvânteze această Casă a vieții. Fie ca suflul *Lui* să fie transmis tuturor celor ce vă calcă pragul!

Rămaseră nemișcați preț de o clipă, privind adânc unul în ochii celuilalt, apoi Bonhoeffer se întoarse repede cu spatele și ieși pe ușă. Baronul rămase în prag și își urmări prietenul cu privirea. Când automobilul acestuia dispăru în jos pe alee, se întoarse în casă și închise ușa în urma lui.

Presimțea că nu are să îl mai revadă niciodată. Că lumea se îndrepta cu pași repezi spre prăpastie. Cu lacrimile și roindându-i pe obraji, urcă din nou la etaj și se retrase în intimitatea biroului său.

De la fereastră, văzu cum mașina prietenului său cotește pe drumul principal și o ia spre sud. Cerul era negru. În scurtă vreme avea să izbucnească furtuna.

Urmări automobilul până când acesta se pierdu în depărtare, apoi căzu în genunchi și începu din nou să se roage pentru el, pentru prietenul său, pentru națiunea lor iubită, pentru credincioșii de pretutindeni. Îl rugă pe Dumnezeu să îi arate calea ce îi era destinată în aceste vremuri tot mai întunecate.

Corespondență sporadică

De-a lungul tumultuosului an 1938, Sabina și Matthew au continuat să corespundeze.

La început, scrisorile erau expediate din și în Elveția. Întrucât întoarcerea Sabinei în țară a coincis cu o nouă plecare a lui Matthew și Thaddeus McCallum în America, cei doi tineri nu au avut ocazia să se întâlnească atunci când Heinrich și Marion von Dortmann au mers cu mașina la Berlin pentru a-și aștepta fiica în gară.

În fiecare scrisoare care a urmat după aceea își promiteau să își scrie mai des și fiecare propunea să îi facă o vizită celuilalt. Sabina era dispusă să facă un drum până la Berlin și Matthew, până la Niedersdorf, dar din păcate ocazia potrivită pentru a primi musafiri nu s-a arătat pentru niciunul dintre tații lor.

Timpul, după cum îi este obiceiul, trecu pe nesimțite, anul se sfârși și veni un altul, și mai încărcat de evenimente mondiale ce nu prevesteau nimic bun.

Cei doi tineri se maturizau la fel de repede precum se schimba dinamica relațiilor europene. Încet-încet tonul și conținutul scrisorilor în care discutau despre ce este adevărul și unde pot fi găsite răspunsurile la cele mai grele întrebări ale vieții, deveniră tot mai subtile, denotând o gândire din ce în ce mai matură.

Lieber Matthew!

Te-ai întors la Berlin sau ești încă în America?

După ștampila poștală probabil că îți dai seama că eu sunt în Elveția. Am ajuns acum două săptămâni. Papa și mama îmi

lipsesc îngrozitor, dar oamenii de aici sunt minunați și mătușa este tare drăguță cu mine. Cred că încearcă să îmi țină loc și de tată și de mamă ca să nu îmi fie dor de casă. Bineînțeles că Brigitte a făcut deja cunoștință cu trei-patru băieți, așa că nu duce deloc dorul Berlinului.

Elveția se aseamănă întrucâtva cu meleagurile de acasă. Bineînțeles că nu refer la relief. Între relieful de aici și câmpia pomeraniană în care trăiesc eu este o diferență ca de la cer la pământ!

Dar oamenii sunt la fel. Și limba este aceeași, deși sună foarte diferit. Nu simți cu adevărat diferența decât atunci când te întâlnești cu sătenii din cătunele mai izolate. Ultima dată când am venit cu părinții în Elveția, am închiriat o cabană într-un astfel de sătuc. A fost minunat! Papa a făcut focul în sobă, mama a prăjit niște cartofi și ne-am prefăcut că suntem țărani elvețieni. Papa a urcat dealul din spatele cătunului cu unul dintre săteni și l-a ajutat să mulgă vacile. Aici, în timpul verii fermierii își lasă vacile să pască pe unde vor ele. Unele se îndepărtează atât de tare, încât dimineata, când vine vremea mulsului, trebuie să le caute pe coclauri! Nu înțeleg de ce nu le țin și ei într-un grajd, cum facem noi.

Dar să revenim în prezent.

Bineînțeles că mătușa și Brigitte nu vor decât să socializeze – și nu cu sătenii! Unul dintre motivele pentru care am vrut să vin aici este biblioteca. Pe vremea când trăia, unchiul meu a petrecut o vreme în Anglia și a cumpărat unele volume care lipsesc din colecția noastră. Cu această ocazie vreau să citesc cât mai multe cărți și să îmi dezvolt cunoștințele de limbă engleză. Dar pe mătușa mea nu o interesează deloc cititul. Dacă trebuie să mai calc într-un magazin de textile, să fac încă o probă la croitor, sau să mai merg la o petrecere sau la un ceai, zău că am să țin! Sper că lucrurile nu vor sta la fel pe toată durata șederii mele aici! Oamenii vin în Elveția să vadă Alpii, râurile și satele. Dar în aceste două săptămâni, în loc de piscuri înzăpezite, eu am văzut numai saloane!

Bine măcar că este iarnă și nu pierd mare lucru. Dar de cum vine primăvara și apar florile sălbatice pe munte, poți fi sigur că nu mă mai ține nimeni închisă în saloane!

Astăzi tușica și Brigitte se duc la un ceai dansant la familia Klupman. Eu am implorat-o pe tușica să mă lase să rămân acasă și a fost de acord. Așa că astăzi am să citesc lângă foc, în dormitorul ei. Îmi place camera ei pentru că este la etajul al doilea și are o fereastră enormă, care dă spre munți. Așa că toată după-masa voi fi singură cu cartea, focul din cămin și munții de afară. Ura!

Pentru asta am venit în Elveția! Bineînțeles că Brigitte crede că mă comport copilărește, dar ce-mi pasă?

Sabina

Dragă Sabina,

Da, ne-am întors în Berlin. Povestirile tale despre Elveția – în ciuda neplăcerilor de care vorbești – fac ca orașul să mi se pară și mai anost.

Te superi dacă îți pun încă o întrebare? M-am tot gândit la asta încă de când am primit scrisoarea ta.

Deși în ultima vreme nu reușesc să îți scriu la fel de des ca înainte, să știi că meditez în continuare la chestiuni de ordin spiritual. Urmând sfatul tatălui tău, am început să citesc Noul Testament în încercarea de a înainta pe drumul „descoperirilor”, cum îi spune el, de a descoperi cum este Dumnezeu cu adevărat. Învăț o mulțime de lucruri de care habar nu aveam înainte. Acum, că am încetat să mă gândesc la Dumnezeu ca la un căp-căun rău și am început să Îl privesc din perspectiva lui Isus, care ne vorbește de El ca de un Tată iubitor, lectura Bibliei chiar îmi face plăcere!

Totuși, acum mă frământă o nouă întrebare. Credința ta în Dumnezeu nu se datorează, oare, părinților tăi și educației pe care ți-au dat-o cu privire la ceea ce înseamnă să fii un bun creștin? Contează ce credință ai atât timp cât încerci să trăiești virtuos? Nu te judec în niciun fel, doar că în ultima vreme m-am

gândit mult la aceste întrebări și aș fi curios să aflu ce crezi tu despre asta.

Matthew

Lieber Matthew!

Dacă obișnuiești să te rogi, Matthew, te rog să spui o rugăciune pentru tatăl meu. Știu că este îngrijorat și se roagă la Dumnezeu să îi arate ce să facă.

Am să încerc să răspund în câteva cuvinte la întrebarea din ultima ta scrisoare.

Dacă totul s-ar rezuma la a trăi virtuos, probabil că, într-adevăr, nu ar conta în ce crezi. Dar nu poți trăi virtuos fără a ține cont de adevăr. Învățăturile primite de la părinți, oricare ar fi ele, nu schimbă cu nimic ceea ce este adevărat. Eu cred că a descoperi ceea ce este adevărat ar trebui să reprezinte pentru fiecare dintre noi primul și cel mai important țel în viață.

De aceea, e bine că ai început să citești Evangheliile, căci Isus este cea mai de încredere sursă a adevărului. De fapt, Isus este adevărul. Chiar El a spus-o.

Dacă vrei să descoperi adevărul și să afli cum este Dumnezeu, acesta este punctul de pornire. Eu iubesc Evangheliile. Mi-aș dori să avem cândva timp să discutăm mai mult despre ele.

Am să revin în curând cu o nouă scrisoare.

Sabina

Dragă Sabina,

Doamne, cât timp a trecut de când nu ți-am mai scris! Te rog să mă ierți. Eu nu mă prea omor cu scrisul, dar îmi face mereu plăcere să primesc vești de la tine.

Ai aflat de presiunea care se face asupra Cehoslovaciei? Tata spune că este o situație periculoasă. La vară s-ar putea să ne întoarcem în Statele Unite – nu știu pentru cât timp – după care am hotărât să mă întorc cu tata la Berlin și să îmi continuu studiile aici, în mod independent. Nu vreau să urmez facultatea în State în timp ce el este detașat aici. Având în vedere situația

mondială actuală, lucrurile s-ar putea să se schimbe în scurtă vreme, dar pentru moment acestea sunt planurile mele.

Apropo, deunăzi am citit un pasaj din Biblie în care, vorbind despre adevăr, Isus spune „Eu sunt calea, adevărul și viața”. Am mai auzit cândva aceste cuvinte, dar acum, că ți-am citit scrisoarea, înțeleg mult mai bine semnificația lor.

Matthew

Lieber Matthew!

Peste doar două zile iau trenul spre Germania.

Doamne, cât de greu au trecut aceste cinci luni! Elveția este frumoasă, nu zic nu, dar toate peisajele din lume nu fac cât un tovarăș bun de discuție – or cu tușica și cu Brigitte nu se poate discuta despre nimic serios. Dacă nu aș fi avut scrisorile trimise de tine și de părinții mei (mama și papa mi-au scris săptămânal), zău că mi-aș fi luat lumea în cap!

Adevărul fie spus, nu a fost totul chiar atât de groaznic. Am citit o mulțime de cărți. În cele din urmă, mătușa a realizat că este mai simplu să mă lase acasă să citesc decât să mă convingă să o însoțesc la tot soiul de întruniri simandicoase. O, și am făcut o mulțime de drumeții pe munte! De câteva ori am reușit să o conving pe Brigitte să mă însoțească și chiar cred că i-a făcut plăcere!

Sabina

Dragă Sabina,

Cât de repede trece timpul!

Conflictul cu Cehoslovacia se adâncește. Tata a participat la nenumărate ședințe pe tema asta. Nimeni nu știe cum vor evolua lucrurile. Sunt de-a dreptul îngrijorat.

Matthew

Lieber Matthew!

Se întâmplă lucruri de-a dreptul înfiorătoare! Mama și papa sunt îngroziți de cumplitele acte de violență care au loc în țară.

Voi sunteți bine? S-a întâmplat ceva în preajma casei voastre în timpul manifestărilor din Krystall-nacht? Vărul unei prietene de-a mamei din Niedersdorf a fost ucis. Îți dai seama, Matthew? Ucis! De atunci papa pare tot timpul abătut, împovărat de griji. Nu l-am mai văzut niciodată așa. Știu că meditează și se roagă, dar deocamdată nu prea îmi vorbește despre gândurile lui.

Și eu îmi fac griji.

Sabina

Partea a IV-a

Misterul tainitei -
1939

Preludiul războiului

În vidul creat de colapsul Germaniei după Primul război mondial și de colapsul economic din timpul Marii Depresiuni, încrederea vredniciei națiunii germane s-a îndreptat către un nebun ce promitea să îi redea speranța, să îi redreseze economia și să îi oblojească rănilor amare cu care se alesese orgoliul său celtic în urma războiului.

Adolf Hitler a atins toate aceste scopuri printr-o remilitarizare la început subtilă, apoi tot mai impetuoasă și prin propovăduirea dementă a supremației arienilor asupra tuturor celorlalte rase din lume. Politica lui a câștigat milioane de susținători.

Hitler s-a alăturat tinerei mișcări național-socialiste în 1919, la doar câteva luni după formarea acesteia, și a avansat rapid în ierarhie datorită înfocatelor sale discursuri pro-ariene. De-a lungul anilor 1920, gruparea extremistă a continuat să câștige noi adepți, astfel încât, după crahul din 1929, era deja pregătită numeric pentru a lua cu asalt istoria.

În urma alegerilor naționale de la sfârșitul anilor 1920, Cămășile brune – priviți pe atunci de populație ca o adunătură de fanatici scăpați parcă de la spitalul de nebuni – nu au obținut decât douăsprezece voturi. La alegerile din 1930, însă, în Reichstag au fost votați nu mai puțin de 107 naziști și, din acel moment, totul s-a schimbat.

Între 1930 și 1932, pe fondul nemulțumirii crescânde a maseilor față de politica de guvernare a firavei Republici de la Weimar și al valului de naționalism ce renăștea în forță în rândurile unei noi generații, partidul nazist a devenit cea mai puternică grupare

politică din Germania. Adolf Hitler, liderul naziștilor, se pregătea să își împlinească destinul.

În ianuarie 1933, președintele Hindenburg l-a numit în funcția de cancelar al Reich-ului. Un an și jumătate mai târziu, când Hindenburg s-a stins din viață, Hitler a propus parlamentului *Legea de împuternicire*, care prevedea transferul puterii depline cancelarului și guvernului său. Legea a fost adoptată cu o majoritate zdrobitoare de voturi și, la sfârșitul anului 1934, Hitler era deja cancelarul, președintele și *Führerul* (conducătorul) întregii Germanii.

Imediat, acesta a demarat un program secret de reînarmare masivă și a ordonat „curățarea” societății germane de toate „impuritățile”. Marea epurare a fost pusă în aplicare de organizațiile secrete de elită SS și SA, care, cu timpul, aveau să domine întreaga suflare germană. S-a deschis astfel calea spre dictatura totalitară.

Aproape imediat după numirea sa în funcția de cancelar, Hitler a început o campanie de boicotare a magazinelor și companiilor deținute de evreii din Berlin. Treptat, au fost îndepărtați din funcție toți evreii din domeniul politic și cultural. În 1935, au fost adoptate renumitele Legi de la Nürnberg „pentru ocrotirea purității rasiale a statului”, prin care evreilor li se retrăgeau toate drepturile politice și civice.

La jumătatea anilor 1930, reînarmarea deja fățișă a Germaniei începea să reprezinte o amenințare clară și iminentă pentru națiunile vecine mai mici. Guvernul Marii Britanii și cel al Statelor Unite ale Americii – unul prea letargic, iar celălalt, prea detașat – împărtășeau o politică menită să evite cu orice preț izbucnirea unui nou conflict mondial – asigurându-i lui Hitler condițiile perfecte pentru a-și reface potențialul de război. Norul negru al fascismului se întindea tot mai mult deasupra Europei.

Poate că în 1936 și chiar în 1937 s-ar fi putut interveni, dar în 1938 era deja prea târziu. Hitler era de neoprit.

De-a lungul acestei perioade, în speranța de a-l aduce la sentimente mai bune pe dictator și de a preveni un conflict

internațional, britanicii și francezii au cedat în fața pretențiilor din ce în ce mai mari emise de Hitler.

Dar obiectivele lui Hitler nu se mai rezumau la cele pe care le avusese când preluase puterea. Dictatorul nu se mai mulțumea să dețină controlul Germaniei. El voia să conducă și să „curețe de impurități” întreaga Europă.

În martie 1938, Hitler a dat ordin trupelor germane să pătrundă în Austria și a pus stăpânire pe guvernul austriac. Poporul nu a opus rezistență. Drept urmare, Austria a fost „anexată” patriei-mamă, devenind provincie germană.

Prima piesă de domino căzuse fără să se tragă măcar un foc de armă. Hitler era mai convins ca niciodată că nimeni nu va îndrăzni să îi țină piept. Dispunând de o putere militară ce nu avea egal în lume, dictatorul plănuia deja cucerirea de noi teritorii.

Iudaismul nu a fost singura religie călcată în picioare de către naziști. La o lună după *Anschluss*, s-a emis un edict prin care se cerea ca toți preoții și pastorii creștini să își declare loialitatea față de Führer.

Majoritatea clericilor au depus jurământul de loialitate. Alții, precum Dietrich Bonhoeffer, au protestat deschis împotriva măsurii, cerând liderilor Bisericii să își revină din apatie și să ia atitudine. Dar glasurile lor strigau în pustie. Biserica germană începea să semene tot mai mult cu o prelungire a statului fascist. Câțiva dintre cei incoruptibili s-au refugiat în America și în Marea Britanie, încercând să își facă glasurile auzite măcar pe meleaguri străine. Unii dintre ei au rămas în Germania. Bonhoeffer însuși s-a refugiat peste hotare, dar în cele din urmă a revenit să își împlinească destinul de purtător al mesajului lui Dumnezeu pe meleagurile sale natale.

Între timp, Hitler a pus ochii pe Cehoslovacia, țară în care o cincime din populație era de etnie germană. După ce, în august și septembrie au avut loc o serie de negocieri umilitoare, ce au culminat cu Acordul de la München, prim-ministrul britanic Neville Chamberlain a cedat pretențiilor teritoriale manifestate

de Hitler, permițând Germaniei să anexeze Regiunea Sudetă ce aparținea Cehoslovaciei.

Campania antisemită a atins punctul culminant în noiembrie 1938, când Heinrich Himmler, pe atunci comandantul Gestapoului – parte din *Sicherheitsdienst* – a ordonat o serie de acte de violență împotriva populației evreiești din Berlin. Magazinele evreiești din Berlin au fost devastate și prădate de trupele SA și SS. Treizeci și șase de persoane au fost ucise. Au fost incendiate peste 190 de sinagogi, dintre care 76 au ars până în temelii. Poliția și trecătorii priveau, fără să facă nimic, cum familii întregi de evrei sunt ridicate din casele lor ca niște animale. Dacă înainte poporul german putea să spună că nu își dăduse seama de cruzimea de care erau capabili naștii, acum nu mai avea această scuză. Pogromul, în urma căruia străzile au rămas acoperite de cioburi de sticlă de la geamurile sparte – de unde denumirea de „Noapte de cristal” sau „Noapte a sticlei sparte” – s-a dovedit a fi un punct de cotitură. Din acel moment, programul antisemit al naștilor nu a mai ținut cont de nicio lege, devenind unul crud și imprevizibil.

În ianuarie 1939, s-a ordonat lichidarea tuturor afacerilor deținute de evrei. Evreii au început să emigreze în masă. Din Germania și Austria s-au refugiat aproximativ 400 000 de evrei. La sfârșitul anului, rămăseseră mai puțin de 300 000, majoritatea fiind din rândurile celor prea bătrâni pentru a emigra sau a celor căsătoriți cu persoane de altă etnie, care nu voiau să își părăsească patria. Între timp, faptul că Hitler reprezenta un pericol devenise clar pentru toată lumea.

Hitler a ocupat Praga în martie 1939. După ce, înțelegând că nu trebuie să se teamă de o ripostă armată, a pus stăpânire și pe restul Cehoslovaciei, îmbătat de putere și însetat de noi cuceriri, și-a îndreptat atenția spre Prusia și Polonia.

Totuși, în acest punct forțase deja nota în relațiile cu Franța și Marea Britanie și ostilitățile erau pe calc de a începe. Istoria ajunsese într-un moment de cumpănă. Parisul, Londra și, în spatele scenei, Washingtonul se treziră în sfârșit la realitate. Libertatea întregii lumi atârna de un fir de ață.

Sete de răzbunare

Emil Korsch parcursese deja de șase ori toate dosarele înșirate pe biroul său. Epuizase toate variantele. Discutase cu toți liderii religioși, atât cu simpatizanții cauzei naziste, cât și cu cei ce se opuneau acesteia, dar niciunul nu avea habar unde se află instigatorul Bonhoeffer, liderul seminarului clandestin.

Reușise chiar să își infiltreze un spion în așa-zisele „pastorații colective” din satele pomeraniene Köslin și Groß-Schlönwitz, dar totul fusese în van. Niciunul dintre acei imbecili nu știa unde se află liderul și fondatorul seminarului. Nimeni nu îl mai văzuse la față de peste un an de zile.

Ar fi putut recurge la mai multe arestări, dar la ce bun, din moment ce era clar că tinerii radicali nu aveau habar de locul în care se ascunde Bonhoeffer? I-ar fi putut tortura și chiar ucide și tot nu ar fi aflat nimic!

Unde mai pui că acești creștini naivi își apărau cauza idealistă cu aceeași ardoare cu care naziștii și-o susțineau pe-a lor și preferau să fie torturați decât să își trădeze un confrate. Fie tortura cât de grea, ei se adânceau în rugăciune și recitau versete din ridicola lor Scriptură!

Era cu ochii pe ei încă de când pusese sechestru pe scumpul lor seminar de la Finkenwalde. În pofida arestărilor care au urmat, conform surselor sale, centrele de pregătire continuaseră să funcționeze clandestin. Descoperise unde se aflau acestea, dar, spre marea lui frustrare, nu și unde se afla Bonhoeffer. Deocamdată avea să îi lase să își continue mica mascaradă. Avea un om infiltrat la Köslin și – cine știe? – poate că, în cele din urmă, individul

își va face apariția. În caz contrar, le va închide șandramaua și îi va arunca pe toți în pușcărie!

Se zvonea cum că individul ar fi fugit din țară.

Anul trecut primiseră niște informații despre el, dar prea târziu: Bonhoeffer reușise deja să mijlocească refugierea familiei surorii sale în Elveția. De atunci îi pierduseră urma.

Trădătorul avea evrei în familie! Cum de îi scăpase una ca asta? Bonhoeffer era, într-adevăr, un inamic al statului, și nu doar din motivele pe care le bănuise el la început. Probabil că lașul fugise peste hotare împreună cu jidanii pentru a-și salva pielea!

Korsch se uită încă o dată, scârbit, spre hârtiile inutile ce zăceau în fața lui. În momentul acela, toate frustrările, pe care și le masca de regulă cu mare abilitate, răbufniră. Cu o mișcare bruscă a brațului, făcu vânt foilor de pe masă, sări în picioare înjurând și începu să se învârtă nervos prin birou. Era roșu la față și ochii îi aruncau flăcări.

Îi ura pe toți creștinii, de la primul până la ultimul! Ce-i păsa lui de evrei? Din partea lui, n-aveau decât să rămână. El pe creștini era cășunat, creștinii trebuiau să fie șterși de pe fața pământului. Evreii nu încercau să își bage religia pe gâtul nimănui, pe când creștinii, în ipocrizia lor, căutau să convertească întreaga suflare la credința lor absurdă!

Mai presus de toate, detesta faptul că se lăsase dus de nas de pietatea lor fățarnică!

O, dar va găsi el ac de cojocul lor! Și mai ales de cojocul acestui tânăr pastor, dascăl și scriitor ce, continuând să îi scape printre degete, devenise dușmanul lui de moarte.

Se întoarse și ridică de pe birou volumul subțire care îi declanșase accesul de furie. Cărticica îi parvenise în dimineața aceea.

Oriunde s-o fi aflând, bezmeticul continua să scrie!

Deschise cartea la prima pagină și citi *„Iată, ce plăcut și ce dulce este să locuiască frații împreună”*.

Să ți se-ntoarcă stomacul pe dos, nu alta! își spuse el, azvârlind nervos cartea de peretele din fața lui. Cum de reușea acest agitator nemernic să publice în continuare asemenea aberații,

În pofida restricțiilor impuse de autorități? Himmler, Hitler și toți ceilalți naziști erau obsedați de evrei și nu tratau cu severitatea cuvenită răzvrătirea fățișă a creștinilor! Când îi va da de urmă, va închide toate centrele de formare înființate de el și îl va amenința că, dacă mai așterne pe hârtie chiar și un cuvânt, îi vor putrezi oasele în pușcărie!

Korsch privea plin de ură pe fereastră, cu mâinile încleștate la spate.

Brusc se răsuci, se repezi spre birou și începu să caute frenetic printre hârtii.

Văzuse ceva – un nume.

Cum de putuse să îi scape așa ceva? Nu mai dăduse pe la individ de peste un an și aproape că îl dăduse complet uitării.

Din fericire, mai avea încă dosarul! Cum de nu făcuse până acum legătura? Se concentrase atât de mult asupra banilor, încât mai că uitase motivul care stătea la baza șantajului. Ce stupid din partea lui!

Gata, am găsit! Luă foaia de hârtie și își trecu repede privirea peste ea. Desigur, iată... Perfect. Individul s-ar putea dovedi util nu doar în a-i umfla contul cu franci elvețieni!

Încet, buzele groase i se lățiră într-un zâmbet viclean, descoperind un șir de dinți îngălbeniți.

Își înșfăcă haina din cuierul din spatele lui, împături hârtia și o vârî în buzunar, apoi ridică receptorul și mârâi:

— Am nevoie de o mașină! În momentul ăsta!

O pretenție ciudată

— Îmi face plăcere să te revăd, *Herr von Dortmann*, spuse Korsch cu un zâmbet la fel de onctuos ca părul ce îi era pieptănat lipit de cap, închizând în urma lui ușa impunătorului birou. Totuși, judecând după expresia dumată, bănuiesc că plăcerea nu este reciprocă, adăugă el rânjind.

— V-am rugat să nu mă căutați la birou, răspunse Otto, încercând din răspuț să își păstreze calmul.

Sosirea musafirului nepoftit îl iritase la culme, dar îi era prea teamă de el pentru a arăta acest lucru.

— Nu ești încântat să mă vezi? întrebă sarcastic Korsch.

— Nu este deloc oportun să fiți văzut aici.

— Și de ce, mă rog, stimate prieten?

— Pentru că... lumea vorbește... și reputația mea...

Fără a se sinchisi de cuvintele trușului bancher, Korsch luă loc în fața lui și îl aținti cu un zâmbet arogant.

— Să înțeleg că Gestapoul nu este bine văzut? întrebă el pe un ton ușor amenințător, continuând să zâmbească perfid.

— Vă rog să nu mă înțelegeți greșit, bolborosi încurcat Otto. Doar că acesta este locul în care îmi desfășor afacerile și... și nu prezintă niciun interes pentru Gestapo.

Zâmbetul pieri instantaneu de pe chipul lui Korsch.

— Totul prezintă interes pentru Gestapo, *Herr von Dortmann*! mârâi el. De pe-acum ar trebui să știi prea bine lucrul acesta.

Bancherul rămase tăcut în spatele masivului său birou din lemn de mahon. Știa că nu e cuminte să îți atragi furia Gestapoului. Avusese de-a face cu acest pui de năpârcă îndeajuns cât să știe că nu avea încotro, trebuia să accepte orice mizerie fără a zice păs.

— Mă iertați, Herr Korsch, spuse el, călcându-și pe orgoliu așa cum mai fusese nevoit să o facă de zeci de ori până acum. Este vreo problemă cu... ăă... cu datoria mea?

Văzându-l cum face fețe-fețe, Korsch zâmbi satisfăcut. Tuturor indivizilor lipsiți de caracter și de omenie le face plăcere să îi umilească pe cei pe care societatea îi consideră a fi de rang superior. Or Gestapoul era format aproape exclusiv din astfel de indivizi. Poliția secretă nazistă își clădise temuta reputație tocmai datorită orgoliilor gigantice ale acestor oameni de nimic.

— *No, mein lieber Freund*, răspunse Korsch. Generoasa dumitale bancă are grijă să vireze lunar anumite sume de bani în contul meu din Elveția. În ritmul acesta, voi ajunge un om avut până la instaurarea Reich-ului milenar.

Buzele i se lățiră într-un rânjet, descoperindu-i dinții îngălbeniți în toată splendoarea lor grotescă și izbucni într-un râs malițios.

— Ha, ha, ha! Ei, ce zici de asta, Dortmann? Ha, ha! Nu-i așa că îți răsucești târțița aia grasă de indignare când mă auzi vorbind așa? Nu-i așa că ai face orice să scapi de mine? Ha, ha!

Bancherul fu cât pe ce să riposteze, dar își mușcă buzele.

— Și când te gândești că eu sunt protectorul dumitale. Ce ironie a sortii, nu-i așa, Otto? continuă hohotind Korsch. Mă urăști, dar eu sunt singurul care te poate salva de la ruină. Ai nevoie de mine. Ha, ha!

Otto von Dortmann intuia că de această dată detestabilul agent nu venise doar pentru a-l stoarce de bani. De la prima sa vizită, când îi propusese acest „târg” în schimbul tăcerii sale cu privire la legăturile lui Heinrich cu o serie de subversivi notorii, Otto tremurase aproape zilnic gândindu-se la ce pretenții ar putea să ridice Korsch în viitor. Acesta era modul în care opera Gestapoul – odată ce puneau gheara pe tine, fie că acuzațiile pe care ți le aduceau erau adevărate sau false, nu îți mai dădeau drumul.

Ce mai, erau de-a dreptul diabolici, de la primul până la ultimul! Era imposibil să le opui rezistență. Puterea lor nu cunoștea

limite și – ura să admită lucrul ăsta! – lepădătura de Korsch avea dreptate: ar fi putut să îl aducă în prag de ruină pocnind din degete!

Oare ce-o fi vrând acum? se întrebă Otto. *Mai mulți bani?* Dar de unde să îi mai scoată? Autoriza lunar plăți fictive către contul lui Korsch. Atinsese deja plafonul de fonduri pe care le putea deturna din bancă. Dacă îi va cere să cotizeze mai mult, va trebui să își bage mâna în propriul buzunar. În cele din urmă, nemernicul ăsta îl va aduce la sapă de lemn! Îl va lăsa...

Șirul gândurilor îi fu întrerupt de vocea lui Korsch.

— Și ce mai face fratele dumitale, Herr von Dortmann? întrebă acesta pe un ton aparent inofensiv.

— Heinrich?... făcu buimac Otto.

— Cine altul? Mai ai cumva și alți frați?

— Ăă... nu. Nu ne vedem foarte des... Din câte știu eu, este bine.

— Păi cum să nu fie? Și chiar vrei să cred că voi doi nu țineți deloc legătura unul cu altul?

— Ei bine, acesta este purul adevăr. Heinrich și cu mine suntem foarte diferiți unul de...

Emil Korsch izbi masa cu palma, sări în picioare, se aplecă peste birou și îl aținti pe bancher cu o privire amenințătoare. Otto rămase cu ochii cășcați de spaimă.

— Mă iei de prost, Dortmann? se zborși Korsch, clocotind de nervi. Chiar te aștepti să cred că nu ții legătura cu singurul dumitale frate? Uiți că amândoi aveți dosare la Gestapo? Nu încerca să mă duci de nas, că te distrug într-o clipită, ai auzit?

— Îmi cer scuze, Herr Korsch, se bâlbâi Otto. Voiam doar să spun că nu ne vedem în mod regulat.

— Știu foarte bine ce voiai tu, Otto, spuse Korsch cu un surâs batjocoritor. Voiai să îți salvezi pielea aia groasă și unsuroasă, asta voiai! Dar stai liniștit, adăugă el, făcând un pas în spate și așezându-se pe scaun. Nu am intenția să te ruinez, cel puțin, nu pentru moment..., atât timp cât te dovedești dispus să ajuți... să cooperezi cu Reich-ul.

Pe fruntea și pe obrajii plini ai bancherului apărură broboane de sudoare. Korsch zâmbi satisfăcut. Amenințările lui voalate dădeau rezultate!

Se lăsă o tăcere grea vreme de câteva secunde.

— Luna viitoare va avea loc o petrecere, un eveniment social de o oarecare anvergură, continuă în cele din urmă Korsch, pe un ton relaxat. Știi, de bună seamă, că Führerul dorește ca în această vară Germania să îmbrace haine de sărbătoare. Ca lumea să petreacă și să se simtă bine.

Bancherul încuviință din cap.

— Da, am auzit, spuse el agitat.

— Liderii lumii trebuie să se convingă că totul este bine, că națiunea este fericită, că Reich-ul prosperă și că nici aliații, nici dușmanii săi nu au de ce să se teamă.

— Înțeleg, Herr Korsch.

— Și sunt convins că ai face tot ce îți stă în putere pentru a sprijini Reich-ul în acest scop, nu-i așa, Herr von Dortmann?

— Desigur. Orice.

— După cum am mai spus, luna viitoare va avea loc un astfel de eveniment, spuse Korsch pe un ton candid. Un eveniment care mă interesează în mod deosebit. Petrecerea va fi organizată la țară, la vila unui simpatizant de-al partidului, care, culmea coincidenței!, se află în apropiere de casa în care ai copilărit, Herr von Dortmann.

Otto nu se lăsă câtuși de puțin păcălit de aerul naiv pe care îl arborase Korsch. Nu credea nici în ruptul capului că organizarea petrecerii la acea vilă constituia o simplă coincidență.

— Conte de von Schmundt și soția sa au fost foarte amabili și s-au oferit să găzduiască ei petrecerea, continuă Korsch. Îi cunoști cumva?

Îl trata ca pe un copil prost.

— Moșia contelui se învecinează cu domeniul familiei noastre, răspunse Otto, mascându-și iritarea.

— Ca să vezi! exclamă Korsch, prefăcându-se surprins. Sunteți vecini, așadar!

- Da... Ne cunoșteam pe vremea când eram copii...
- Atunci fără îndoială că vei primi și dumneata o invitație.
- Probabil.

De fapt, Otto primise deja invitația și Korsch știa prea bine lucrul acesta, din moment ce tocmai el pusese la cale trimiterea ei.

- Nu mă îndoiesc că și fratele dumitale va primi una.
- Este foarte probabil.
- Aș vrea să fac cunoștință cu fratele dumitale, Herr von Dortmann.

— Mă îndoiesc că va veni la petrecere, spuse Otto. Nu prea are la inimă evenimentele de acest tip.

— Vreau să fac cunoștință cu fratele dumitale, Herr von Dortmann.

- Și ce... ce vreți să fac eu în acest sens?

— Vreau să te asiguri că va fi prezent la petrecere, *mein lieber Otto*, spuse Korsch sarcastic, și să îmi faci cunoștință cu el.

- Bine, dar... ce aveți de gând să... să îi faceți?

- Stai liniștit, Otto, nu-i port gând rău.

— Eu n-am nici în clin, nici în mănecă cu activitățile fratelui meu, băigui Otto. El a fost dintotdeauna diferit de restul familiei.

— Ei, poftim! Știu foarte bine lucrul acesta. Ai încredere în mine.

- Bine, dar de ce vreți să faceți cunoștință cu Heinrich?

— Stai liniștit, Otto, niciunul dintre voi nu trebuie să își facă vreo grijă.

Încă o invitație

— Ei, Matt, ce zici? întrebă Thaddeus McCallum, uitându-se la fiul său. Vii și tu?

Matthew puse pe masă invitația pe care i-o dăduse tatăl său cu câteva minute în urmă.

— Încă o recepție simandicoasă... Dacă nu te superi, tată, eu aș zice pas.

— Ai văzut unde se ține petrecerea?

— Da.. la vila unui conte german, pare-mi-se.

— Ia uită-te mai bine.

Matthew luă foaia de hârtie și își trecu din nou privirea peste ea.

— Ar trebui să îmi fie cunoscut numele acesta? Schmundt?... întrebă el.

— Probabil că nu. Este un aristocrat nazist, din câte înțeleg eu. Să fiu sincer, nu înțeleg cum de un eveniment de o asemenea anvergură se organizează la o distanță atât de mare de capitală, dar nu contează asta. Voiam să îți atrag atenția asupra locului în care va avea loc recepția.

— De ce?

— Vila Schmundt este învecinată cu moșia von Dortmann. Am avea ocazia să le mai facem o vizită baronului... și fiicei sale.

Matthew se luminează la față.

— De ce n-ai zis așa de la bun început? Asta schimbă totul. În acest caz, bineînțeles că vin și eu!

— Bănuiam eu! făcu tatăl său râzând. De când nu mai ai vești de la Sabina?

— Din mai, cred. Nu mi-a trimis nicio scrisoare vara aceasta.

— Tu i-ai scris?

— Hm... Adevărul e că nu i-am scris nici eu.

— Păi atunci nu e de mirare. Dar crede-mă că o vizită face cât zece scrisori.

— De acord. Cu ce ocazie se organizează petrecerea?

— Știi cum sunt germanii. Deși conducătorul lor – acest Napoleon al secolului XX – a pus bazele celei mai mari armate de pe glob și face mișcări amenințătoare în toate direcțiile, ei vor să dea în continuare impresia că lucrurile stau la fel ca înainte. Că nimic nu s-a schimbat în Europa. O fac gătindu-se la patru ace, pe acorduri de vioară, făcând să curgă vinul, sporovăind, râzând și benchetuind ca și cum totul ar fi în cea mai mare regulă. După *Anschlussul* Austriei de anul trecut, s-au ținut câte două-trei petreceri cu ștaif la fiecare sfârșit de săptămână!

— Bine, dar nu înțeleg de ce te-au invitat și pe tine.

— Pentru a arăta lumii că nu s-a schimbat nimic. Că Hitler aduce tuturor doar bucurie și fericire, răspunse pe un ton ironic Thaddeus.

— Adică sunt niște ipocriți?

— Tu ce crezi, Matthew? Parafrazând o vorbă pe care o au indienii despre omul alb de pe meleagurile noastre, naziștii una spun și alta fac.

Matthew râse.

— Eu unul, continuă tatăl său, am impresia că risipa de bunăvoință din vara aceasta este doar o diversiune a naziștilor. Probabil că Hitler pune ceva la cale și vrea să ne distragă tuturor atenția de la adevăratele sale planuri.

— Bine, dar atunci de ce mai iei parte la astfel de recepții?

— Este de datoria mea ca diplomat să mă întâlnesc și să discut cu naziștii ca și cum totul ar fi în regulă, să le ascult minciunile cum că nu pun nimic la cale și să mă prefac că îi cred. Asta înseamnă diplomația. O mascaradă.

Peste câteva zile baronul Dortmann primi următoarea scrisoare:

DRAGUL MEU PRIETEN,

A trecut mult prea multă vreme de când nu ne-am mai văzut. În ultimii ani, singurele vești despre dumneata mi-au parvenit grație corespondenței dintre copiii noștri. Din păcate, timpul trece prea repede și, după cum sunt sigur că știi, evenimentele se succed într-un ritm extrem de alert. De bună seamă, acum nu este momentul să intru în detalii în această privință. În apărarea mea, țin să precizez doar faptul că, în calitate de diplomat, aceste evenimente mi-au ocupat aproape tot timpul.

Atât eu, cât și Matthew am fi încântați să vă revedem. Întâmplarea face că toți angajații ambasadei – inclusiv eu – au fost invitați să participe la o petrecere ce va avea loc la vila contelei Ernst von Schmundt. Sunt convins că îl cunoști și probabil că te vei număra și dumneata printre invitați.

Cu gândul la discuțiile noastre despre *Lebenshaus* – „Casa Vieții” – și despre dorința dumitale de a oferi găzduire tuturor celor ce caută solitudine și refugiu, îmi permit să te întreb dacă ar fi oportun ca eu și fiul meu să vă facem o vizită de o zi sau două. Petrecerea va avea loc în 27 ale lunii. Îmi dau seama că această cerere vine extrem de târziu și de aceea, dacă ea este inconvenientă sau prea îndrăznească, vom face alte aranjamente.

Cu deosebită stimă,

THADDEUS MCCALLUM

Asistentul ambasadorului Statelor Unite

Ambasada Statelor Unite

Berlin

Baronul se ridică din fotoliu de îndată ce termină de citit scrisoarea. Auzi la el, „prea îndrăznească”! De parcă nu m-ai cunoaște, Thaddeus!

Îi trebură doar zece secunde pentru a coborî scările până în *Gute Stube*. Peste alte patru minute vorbea deja la telefon cu McCallum, confirmându-i că este bucuros de oaspeți.

Petrecerea

Contesa Ingrid von Schmundt nu mai putea de anxietate și de nerăbdare. Având în vedere noianul de emoții care o copleșiseră în ultimele zile, mai mare mirarea că nu își pierduse mințile încă înainte de ziua în care era planificată petrecerea.

Reușise totuși să își păstreze cumpătul, să coordoneze pregătirea Sălii mari pentru recepție și acum invitații începeau deja să sosească. Singură în budoarul său, contesa se admira în oglindă, străduindu-se ca atât frizura, cât și ținuta să îi fie perfecte.

Toată lumea bună din Berlin va fi aici, gândi ea, transpirând de emoție. După ani și ani de zile, era șansa ei de a fi încă o dată în centrul atenției. Alesese o rochie de mătase de un albastru deschis, îndeajuns de largă, spera ea, pentru a ascunde nedoriiți centimetri care se adăugaseră în timp siluetei sale cândva grațioase.

Când soțul ei a anunțat-o că acceptase să găzduiască o petrecere estivală pentru cercurile diplomatice din Berlin, Ingrid nu și-a mai încăput în piele de fericire. Nu i-ar fi pălit entuziasmul nici dacă ar fi știut că nu era decât un pion într-o schemă cu o bătaie mult mai lungă.

Unde mai pui că ziua cădea tocmai în data celei de-a douăzecea aniversări a fiului său! Nici că se putea mai bine! De ziua lui Gustav voia să organizeze o petrecere grandioasă, la care să invite toate fetele nemăritate din zonă. Considerând că vecina sa o tratase cu aroganță, acum era hotărâtă să îi demonstreze că nu mai avea nevoie de prietenia ei. Le va arăta ea lui Marion și fiicei sale îngâmfate că Gustav era cel mai râvnit burlac din întreaga regiune!

Nici măcar nu le va invita! N-au decât să audă de departe răsunetul petrecerii! În cele din urmă, vor veni ele să cerșească

această alianță. Asta dacă, între timp, nu va fi găsit ea o fată mai potrivită pentru Gustav!

Oricum, fiica lui Marion era la fel de aeriană ca taică-său! Ce-i drept, Gustav era încă topit după Sabina, dar era foarte posibil ca în curând să fie cucerit de nuri altele. În orice caz, ea una nu mai avea de gând să tolereze insolența lui Marion.

Totuși, soțul ei insistase să îi invite și pe vecini.

— Nu-l am deloc la suflet pe Heinrich, spusese el, dar nu ar da bine să nu îi invităm și pe ei.

— Dar nu înțelegi că nu îi suport?! pufni Ingrid iritată. Habar n-am cum de am putut fi prietenă cu Marion atâta timp!

— Stai liniștită, draga mea. Tu și cu Gustav veți fi în centrul atenției. Va fi ocazia perfectă pentru a-i arăta îngâmfatei ăleia că a fost o greșală să te umilească.

— Chiar nu înțeleg de ce trebuie să îi invităm.

— Nu ar da bine să nu o facem. Nu uita că și Otto se va număra printre invitați.

— Vine și fiica lui?

— Cu siguranță.

Ingrid zâmbi.

— Oare a fost greșit să ne îndreptăm atenția în toți acești ani spre celălalt frate? întrebă contele.

— M-am gândit și eu la asta. Dar tot nu înțeleg de ce trebuie să îi invităm pe Marion și pe baron. Îi detest cu toată ființa mea!

— Te rog să încetezi, draga mea. Ei *trebuie* să se numere printre invitați. Am primit instrucțiuni clare în sensul acesta.

Din tonul lui, Ingrid înțelesese că nu mai era nimic de spus.

Își întoarse capul spre stânga, apoi spre dreapta, studiindu-și coafura din ambele părți pentru a se asigura că arată impecabil.

Ce bine-ar fi dacă discuțiile nu s-ar rezuma la politică! gândi ea. În anii 1920, când totul era roz, petrecerile și balurile aveau un aer festiv și vesel. Acum, la astfel de întruniri, nu se vorbea decât despre evenimente mondiale, politică, armate, evrei și forțe militare. Ba mai mult, acum gazdelor li se impunea și lista de invitați!

În timp ce soția sa își aranja părul, jos, în Sala mare, contele Ernst von Schmundt își întâmpina colegii naziști din Berlin. Băutura începuse deja să curgă în pahare și se formaseră mai multe cercuri în care se discuta de toate, de la vremea călduroasă din Berlin până la Pactul de la Moscova încheiat cu o săptămână în urmă.

Pe doi pereți opuși ai sălii fuseseră arborate două steaguri naziste și pe mânecile multor uniforme brune se vedea cusută svastica. Singurul dintre apropiații Führerului prezent la sindrofie era Hermann Göring, bărbatul pe care Hitler avea să îl numească în curând în cea mai înaltă demnitate militară a armatei germane – cea de *Reichsmarschall* – și care, cu câțiva ani în urmă, pusese bazele Gestapoului ca divizie derivată din Poliția secretă prusacă. În prezent, era comandantul suprem al *Luftwaffe*. Deși, între timp, conducerea poliției secrete fusese preluată de Heinrich Himmler, Göring avea în continuare legături strânse cu mulți dintre membrii organizației și acum discuta pe un ton confidențial cu Emil Korsch, un individ despre care auzise că ar fi unul dintre cei mai promițători tineri agenți din cadrul Gestapoului.

— Înțeleg că săptămâna trecută ai fost la Moscova, spuse Göring.

— Herr Himmler mi-a cerut să îi însoțesc pe Herr Ribbentrop și pe ceilalți membri ai delegației. În calitate de persoană de legătură.

— A, înțeleg, făcu Göring. Cu alte cuvinte, Heinrich te-a trimis să supraveghezi mersul lucrurilor.

Korsch încuviință din cap.

— În calitate de reprezentant al Gestapoului.

Göring zâmbi.

— Prietenul nostru Himmler nu e deloc prost, zise el. Și cum de te-a ales tocmai pe dumneata, Herr Korsch?

— Vorbesc limba rusă.

— Cum ți s-a părut Moscova?

— Insuportabilă. Între noi fie vorba, mi-e silă și de Rusia și de poporul rus.

Între timp, în celălalt capăt al sălii, Gustav era în elementul său, înconjurat deja de un mic grup de tinere admiratoare, printre care se număra și Brigitte von Dortmann, verișoara vecinei cu care junele avea de gând să se căsătorească într-o bună zi.

Deși cochetăria exersată a lui Brigitte nu îi lăsa total rece abia îmbobocitul orgoliu masculin, cu coada ochiului tânărul pândea sosirea Sabinei. În ultimul an, Gustav aproape că se transformase într-un adevărat bărbat și, la drept vorbind, ar fi putut cuceri cu ușurință pe oricare dintre tinerele aristocrate pomeraniene invitate de mama sa la petrecere.

Totuși, refuzurile Sabinei îi răniseră atât de tare orgoliul, încât acum era mai hotărât ca niciodată să pună mâna pe ea. Sabina era, ce-i drept, o fată frumoasă și caracterul năvălaș și năvalnic o făcea să pară și mai atrăgătoare. Răceala cu care îl trata de când se maturizaseră și, mai recent, lipsa ei îndelungată din țară, îl făcuseră să ignore cât de diferiți deveniseră odată cu trecerea timpului și cât de nepotrivii erau unul pentru altul.

Odată cu înaintarea în vârstă, Gustav se schimbase la trup și nu numai. Devenise un german sadea al celui de-al treilea Reich. Știa ce vrea și era dispus să facă orice pentru a-și atinge scopul.

Ceea ce simțea el nu se putea numi iubire. Era, fără doar și poate, devotament, dar devotament față de sine însuși și de nimeni altcineva. Dacă el ținea morțiș ca Sabina să fie mireasa lui, cine era ea să îl refuze? În vremurile acestea, Germania punea stăpânire pe tot ceea ce dorea – și la fel va face și el.

Aceasta avea să fie o zi memorabilă și nu doar pentru că era ziua lui de naștere. Avea el un plan secret.

— Gustav, miorlăi îmbufnată Brigitte, tu nici măcar nu ascuți ce zic!

— Nu fi prostuță, scumpa mea, răspunse Gustav, dezlipindu-și în sfârșit privirea de la ușa din partea opusă a sălii. Sunt numai urechi la ceea ce spui.

— Ba nu ești... Pe cine aștepți?

— Nu-ți bate tu căpșorul cu asta.

— Vreau să îmi spui. Aștepți pe cineva important?

— Mă uitam doar să văd dacă nu a sosit cumva verișoara ta.

— O, Sabina, pufni Brigitte iritată. M-am săturat de ea până peste cap în Elveția!

Gustav își duse paharul la buze și sorbi agale din vin fără să spună nimic.

Lumină și întuneric

Thaddeus McCallum și fiul său ajunseră cu vreo treizeci de minute mai târziu. O chestiune de ultimă oră îi făcuse să zăbovească în Berlin mai mult decât s-ar fi așteptat și prin urmare veniseră direct la vila Schmundt fără a se opri întâi la *Lebenshaus*. Încă nu se întâlniseră cu baronul și cu familia acestuia. Momentan, Thaddeus era angajat într-o discuție cu ministrul francez al Afacerilor externe și un diplomat spaniol de rang inferior. Ambii interlocutori vorbeau fluent limba engleză.

— Ce părere aveți, Monsieur McCallum, despre pactul încheiat cu Rusia în urmă cu câteva zile? întrebă francezul. Le dați crezare nemților?

— Mă întrebați dacă dau crezare faptului că Führerul a încheiat pactul dintr-un nou spirit de pace și cooperare?

Ministrul francez încuviință din cap.

— Chiar credeți că am să vă dau un răspuns sincer *aici*? făcu McCallum. Suntem înconjurați de naziști, adăugă el pe un ton șoptit.

— Atunci dați-mi răspunsul în șoaptă, spuse încet francezul.

Thaddeus aruncă o privire în jur, apoi spuse:

— Cred că pactul a constituit o simplă strategie diplomatică. Hitler rămâne în continuare un adept al *blitzkriegului* („război-fulger”, n.tr.).

— Cu alte cuvinte, credeți că războiul este inevitabil? întrebă spaniolul.

— Sper să nu se ajungă până acolo, răspunse Thaddeus. Dar trebuie să recunosc că lucrurile nu arată deloc...

Fu întrerupt de sosirea bruscă a gazdei.

— A, prietenii mei de peste hotare! exclamă exuberant Schmundt. Sunt extrem de bucuros că ne onorați astăzi cu prezența. Despre ce șușoteați adineauri, dacă nu vă e cu supărare?

— Discutam despre tratativele de pace purtate de Führerul domniei voastre cu Rusia. Este un demers admirabil.

— O lovitură de maestru, nu alta, zise Schmundt. Hitler este, într-adevăr, un înfocat susținător al păcii, fapt pe care ați face bine să-l transmiteți compatrioților dumneavoastră. Mulți îl consideră, pe nedrept, un agresor. Dar Führerul nostru vrea doar să asigure securitatea regiunilor istorice ale Germaniei și, implicit, menținerea păcii în Europa.

— Exact asta spuneam și noi, domnule conte, zise francezul.

Matthew asculta doar cu o ureche discuția lor în timp ce își plimba ochii prin încăpere. În cei doi ani care trecuseră de la ultima lui vizită în această parte a Germaniei, tânărul se înălțase cu cel puțin cinci centimetri și i se lărgiseră umerii și pieptul. Se maturizase fizic și în comportament, dar în ochi, deși trăia în mijlocul unor evenimente mondiale hotărâtoare, i se citea încă inocența copilăriei. Avea de pe acum 1,80 m în înălțime și un trup zvelt, cu o musculatură bine proporționată, de care ar fi fost mândru orice tânăr de vârsta lui. Avea trăsăturile feței mai definite, mai bărbătești și semăna mai mult ca niciodată cu tatăl său. Judecând după ținuta sa – smoching negru, cămașă albă și papion negru – cine nu-l cunoștea putea să îl ia cu ușurință drept un membru al corpului diplomatic.

Când baronul Heinrich von Dortmann sosi însoțit de fiica și soția lui, contele von Schmundt îi primi cu o efuziune surprinzătoare.

— O, Heinrich, dragul meu prieten, spuse el, scuturând mâna vecinului său, Ingrid și cu mine suntem atât de încântați că ați putut veni! Marion, Sabina, adăugă el, întorcând capul spre cele două femei.

— Îți mulțumesc, Ernst, spuse baronul, surprins și totodată încântat de primirea călduroasă pe care i-o făcea vecinul său de altfel glacial.

— Cred că a fost greu să-ți rupi din timp tocmai acum, în toiul culesului.

— Ei, lasă, că se descurcă oamenii și fără minc, răspunse râzând baronul.

— Unde este Ingrid? întrebă Marion, aruncând o privire în jur.

— Coboară imediat.

— A sosit deja prietenul nostru, doctorul? întrebă baronul.

Zâmbetul pieri de pe chipul contelui.

— Prieten? făcu el cu răceală.

— Da, doctorul Abrahams, prietenul nostru.

— Individul acela nu este prietenul *meu*, Heinrich, și înțelept ar fi ca și tu să pui capăt acestei prietenii nesăbuite.

— Cum poți spune una ca asta, Ernst? L-ai invitat și pe el, sper.

— Vorbește mai încet, Heinrich, zise contele. Nu, firește că nu l-am invitat.

— Dar cum e posibil așa ceva? Ați fost prieteni ani de zile.

— Lucrurile s-au schimbat, Heinrich. Ar fi cazul să te trezești și tu la realitate.

— Bine, dar doctorul Abrahams este...

— Ascultă, Heinrich, îl întrerupse Schmundt, avem invitați din Berlin. Oameni importați. Câțiva dintre ei i-au făcut doctorului o *vizită*, să zic așa. Nu ar fi înțelept din partea niciunuia dintre noi să mai aibă de a face cu el. Toate s-au schimbat, Heinrich. Toate prietenii din trecut trebuie reconsiderate. Eu am făcut o alegere și îți sugerez să faci și tu la fel, adăugă el, săgetându-și vecinul de o viață cu o privire de gheață ce nu prevestea nimic bun. Dar să lăsăm asta acum, continuă Schmundt, zâmbind strâmb. Haideți să petrecem. Poftiți de beți ceva, avem răcoritoare din belșug.

În timp ce contele se îndepărta, Marion aruncă o privire îngrijorată spre soțul său. Bărbatul încercă să îi alunge temerile cu privire la doctor printr-un zâmbet. Dar zâmbea cu jumătate de inimă. Nu era prima dată când se aflau într-o astfel de situație, deși în ultimii anii se străduiseră din răspuțeri să evite cercurile sociale frecventate de persoanele cu același statut social și financiar. Heinrich nu mai participase la un eveniment de acest tip de la petrecerea în aer liber organizată de fratele său la Berlin în urmă cu doi ani. Dacă ar fi putut, ar fi refuzat și invitația la festivitățile

din după-masa aceasta și i-ar fi vizitat pe soții Schmundt peste o zi sau două. După scurtul dialog avut cu stăpânul casei, baronul începu imediat să regrete că a venit și să se întrebe neliniștit ce se va întâmpla cu prietenul său din sat.

Otto insistase ca Heinrich să fie prezent la petrecere.

— Vor fi invitați oameni influenți. Nu s-ar cădea să te arăți potrivit Führerului. Astfel de lucruri nu trec neobservate, Heinrich. Trebuie să înveți și tu să ții pasul cu vremurile.

Pe Heinrich von Dortmann nu îl interesa câtuși de puțin să „țină pasul cu vremurile”, cum se exprimase Otto, dar, de dragul fratelui său și pentru că aceasta era prima invitație pe care o primise în ultimii ani familia sa din partea soților Schmundt, acceptase. În ultima vreme, îl neliniștea atitudinea contelui și se ruga ca această invitație să indice topirea gheții care se formase între familiile lor.

Înainta încet împreună cu soția și fiica sa, aruncând priviri spre cei din sală.

Totul este doar o fațadă, gândi el posomorât. Dincolo de pretinsa voioșie, de clinchetul paharelor, de râsete, de acordurile de vioară ce se auzeau din partea opusă a sălii, de zâmbete și de șuete, firea sa sensibilă percepea clar svasticile prezente peste tot, discuțiile despre politică și evenimente mondiale, zgomotul făcut de naziști ce pocneau din călcâie și strigau „Heil Hitler!”.

Totul e o mascaradă, gândi el. Un spectacol în care aparențele acopereau esența. Fiecare se afla aici cu un anumit scop și toți încercau să ascundă corupția și falsitatea care domneau, de fapt, la nivel înalt. Era ca liniștea dinaintea furtunii. Deși îi cunoștea pe mulți dintre invitații sus-puși și i-ar fi făcut plăcere să schimbe din nou o vorbă cu câteva cunoștințe, baronul simțea deja că atmosfera devine tot mai încordată.

— Măine dis de dimineață, îi șopti el soției sale, mă duc în sat să văd ce face Aaron. Lucrurile nu par să stea prea bine.

— În sfârșit, Sabina! Cât te-am așteptat să vii! exclamă Gustav, apropiindu-se de ei.

Avea în mână un nou pahar plin cu vin.

— Bine te-am găsit, Gustav, zise politicoasă tânăra.

— Hai să dansăm, spuse el, punându-și mâna liberă pe brațul ei și încercând să o tragă spre el. Ți-am rezervat ție primul dans!

— Abia am sosit, Gustav, se împotrivi Sabina, aruncând o privire disperată spre mama sa.

— Tocmai! Haide, Sabina. Ți-am pregătit o surpriză pe mai târziu, dar acum vreau să dansezi cu mine.

Din locul în care se afla împreună cu tatăl său, Matthew văzuse familia Dortmann intrând pe ușă. În timp ce o studia pe Sabina, zări cu coada ochiului cum Gustav se îndepărtează brusc de Brigitte. Văzu că schimbă câteva cuvinte cu Sabina și apoi o conduce spre ringul de dans din capătul opus al sălii, unde mai multe perechi dansau deja pe acordurile unui vals de Johann Strauss.

Se uita încă la ei când cineva își puse mâna pe brațul lui.

— Poate că *astăzi* voi reuși să vă atrag într-o conversație, domnule McCallum, spuse Brigitte, aruncându-i un zâmbet irezistibil.

Matthew se întoarse spre ea, zâmbind oarecum fâstâcit.

— Acum, că verișoara mea nu este aici să vă acapareze, *cu siguranță* că vă puteți face puțin timp și pentru mine, adăugă ea.

— Îmi pare sincer rău dacă v-am jignit. Nu am vrut nicidecum să fiu nepoliticos.

— Nu, doar că discuțiile despre fermă vi s-au părut mai interesante decât persoana mea, spuse bosumflată Brigitte.

— A, nici vorbă! râse Matthew.

În timp ce pălăvrăgea cu Brigitte, tânărul nu o pierdea din ochi pe Sabina.

Era surprins să constate că fata nu se schimbase mai deloc.

Totuși, urmărind-o în continuare, realizează că, de fapt, Sabina se schimbase enorm.

Ce ființă fascinantă! Acum era copila pusă pe șotii cu care se plimbase călare și în momentul imediat următor, o femeie în toată regula. Verdele pal al rochiei lungi pe care o purta era scos în evidență de florile multicolore care îi împodobeau talia și părul bălai. Făptura ci emana prestanță și rafinament, în timp ce chipul își păstrase expresivitatea copilărească.

Zărimdu-l pe fratele său, Otto se apropie. Cei doi bărbați își strânsă mâinile și începură să sporovăiască despre una, despre alta.

Observându-i, Korsch se scuză față de Göring și porni spre ei.

— Otto, dragul meu prieten! spuse el tot numai un zâmbet. Iar acesta să fie, cumva, fratele domniei tale?

— Da, răspunse Otto, incapabil să își mascheze pe de-a-ntregul nervozitatea. Vi-l prezint pe baronul Heinrich von Dortmann. Heinrich, dânsul este Herr... ăă... Herr Emil Korsch, din partea...

— Încântat de cunoștință, domnule baron, trânti repede Korsch. Otto mi-a spus că sunteți vecini cu gazda petrecerii, adăugă el, înălțând ușor capul.

— Așa este, Herr Korsch, spuse Heinrich pe un ton prietenos.

Agitația lui Otto și broboanele de sudoare ce apăruseră pe fruntea acestuia păreau să indice faptul că se afla în fața unui om periculos. Totuși, datorită încrederii sale în oameni, baronul nu se gândea niciodată la ce e mai rău atunci când făcea cunoștință cu cineva. Deși vedea întotdeauna dincolo de aparențe, încerca să acorde o șansă fiecărui individ – chiar și celor care îl abordau cu gânduri ascunse.

— A dumneavoastră este moșia ce se întinde de cealaltă parte a drumului?

— Da.

— Nu am văzut arborat niciun steag când am trecut pe lângă casa dumneavoastră.

Baronul încuviință din cap.

— Să înțeleg, domnule baron, că nu sprijiniți cauza nazistă? Întrebă Korsch pe un ton ușor mușcător. De aceea nu arborăți negrul și roșul svasticii?

Schimonosindu-și fața în fel și chip, Otto încerca din răspuțeri să-i dea de înțeles fratelui său să aibă grijă ce spune. Din păcate, nu reuși decât să dea impresia că îi intrase ceva în ochi.

— Mă tem că eu am alte convingeri, Herr Korsch, răspunse candid Heinrich.

Agentul nici măcar nu încercă să își ascundă surprinderea. Îl săgetă pe baron cu o privire plină de subînțeles și apoi dădu

încet din cap. Otto era îngrozit de nesăbuiința cu care vorbise frațele său și de ceea ce ar mai putea să spună acesta, dar, dornic să își salveze propria piele, tăcu și continuă să asculte oripilat cum idiotul de frate-său servea Gestapoului pe tavă o seamă de motive pentru ar fi putut fi aruncați cu toții la zdup!

— *Alte convingeri?* repetă încet agentul, de parcă nu-i venea să-și creadă urechilor. Ce poate fi mai presus de supunerea față de Reich și de conducătorul nostru?

— Îmi pare rău, Herr Korsch, spuse zâmbind baronul. Îmi iubesc țara și poporul. Dar Hitler nu este conducătorul *meu*. Eu am un alt domn.

— Și care ar fi acesta, mă rog? întrebă Korsch zâmbind, surprins de răzvrătirea fățișă a baronului împotriva Reich-ului.

— Domnul meu este Isus Hristos, Herr Korsch.

Agentul zâmbi din nou, adoptând de această dată un aer superior, de parcă ar fi stat de vorbă cu un om slab de înger.

— Ei, dar suntem cu toții buni creștini, zise el, făcând tot posibilul să ascundă repulsia pe care i-o provoca superioritatea obtuză afișată de habotnici precum interlocutorul său. A fi bun creștin nu înseamnă să nu fii credincios patriei tale. Chiar și acest... *domn*, cum îl numiți dumneavoastră – folosesc acest termen doar de dragul discuției – spunea că trebuie să i se dea Cezarului ceea ce este al Cezarului. Cu asta nu se poate să nu fiți de acord.

— Herr Korsch, eu Îl numesc așa pentru că Isus Hristos chiar *este* Domnul meu.

Auzind numele lui Isus Hristos, Korsch își încheștă dinții și își strânse involuntar pumnii. Clocotea de ură. Totuși, reuși să își păstreze calmul aparent cât să continue conversația.

Văzând turnura înfiorătoare pe care o luase discuția, Otto era pe punctul de a face atac de cord. Probabil că acum Korsch o să îi ceară o sumă dublă sau chiar triplă în schimbul tăcerii sale! Cum putea Heinrich să fie atât de tâmpit? Nu-și dădea seama că individul ăsta cu fața ciupită de vărsat avea scris mare pe fruntea-i unsuroasă „Gestapo”?!!

Încet-încet se îndepărtă tot mai mult de fratele său. Scruta în continuu sala, sperând să dea cu ochii de o cunoștință, să găsească un motiv credibil pentru a se retrage și a-i lăsa pe cei doi să vorbească singuri.

În timp ce își rotea agitat privirea prin încăpere, ochii îi căzură pe Ingrid von Schmundt, care tocmai cobora grațioasă scara. Acesta era momentul pe care îl așteptase atât de mult contesa! Femeia coborî treptele late cu un aer triumfător, în aplauzele câtorva invitați. Soțul său îi ieși în întâmpinare, îi luă mâna, o sărută ușor pe obraz și împreună făcură înconjurul sălii, salutând din nou cunoscuții, făcând cunoștință cu o parte dintre invitați, împărțind politețuri în stânga și-n dreapta.

Marion urmărea plină de compasiune pateticul spectacol, îndurerată să vadă femeia superficială în care se transformase vechea sa prietenă.

Într-un târziu se apropie de ea.

— Bine te-am găsit, Ingrid. Arăți minunat în seara aceasta.

— Mulțumesc, Frau von Dortmann, răspunse contesa cu o vădită răceală, fără a catadicsi să-i arunce măcar un zâmbet arogant.

— Totul arată superb – florile, decorațiile. Este o petrecere foarte elegantă.

— Mulțumesc de compliment, răspunse Ingrid, la fel de rece ca adineauri. Îți sugerez să servești din aperitive. Au fost pregătite de cel mai bun maestru bucătar din Berlin. Iar acum, te rog să mă scuzi, adăugă ea, trebuie să mă ocup de restul oaspeților. Au venit mulți oameni importanți din capitală.

Spunând acestea, Ingrid se roti pe călcâie și se îndepărtă, lăsând-o pe Marion singură în mijlocul sălii. Făcuse dinadins asta, pentru a-i da peste nas. *Și mi-a reușit!* își spuse ea satisfăcută, privind expresia de pe chipul lui Marion, apoi, cu un zâmbet trufaș, se îndreptă grațioasă spre un grup de soții de ofițeri îmbrăcate după ultima modă.

De fapt, comportamentul ei nu o rănise pe Marion, ci o îndurerase. După ce o urmări cu privirea preț de câteva clipe, plină de milă, Frau von Dortmann se întoarse la soțul său.

Acesta continua să discute cu agentul Gestapo despre implicațiile loialității spirituale față de Dumnezeu și față de patrie.

— Da, spuse baronul. Cred din toată inima că trebuie să le dăm cezarilor tot ceea ce li se cuvine de drept.

— Cuvintele dumneavoastră pot fi interpretate în mai multe feluri, domnule baron.

— Mă străduiesc să fiu un bun fiu al patriei. Și mă consider un cetățean loial, spuse Dortmann. Una este loialitatea pe care o avem față de autoritățile civile, și alta, loialitatea față de autoritatea supremă.

— Autoritatea supremă?

— Autoritatea supremă nu aparține în mod legitim niciunui cezar și niciunui alt om.

— Cum să nu? Conducătorul unei națiuni poate pretinde în mod legitim tot ceea ce dorește.

— Eu am folosit cuvântul „legitim” în sens spiritual, Herr Korsch. Mă refer la „legi” universale, inerente creației prin voia Creatorului nostru. Domnul meu nu poate fi un simplu muritor. Eu nu pot să mă supun pe deplin decât Domnului și Mântuitorului meu.

Va fi mai ușor decât mi-am imaginat, gândi Korsch, cu pumnii încă înclestați. Imbecilul ăsta îi servea toate informațiile pe tavă! Ar putea să ceară să fie arestat numaidecât pe motiv că este nebun de legat! Nu trebuia decât să își păstreze cumpătul îndeajuns cât să scoată de la el informațiile de care avea nevoie. Dar ce greu era!

Respiră adânc pentru a-și potoli furia pe care i-o stârneau asemenea vorbe, apoi hotărî că nu avea rost să mai aștepte. Sosise momentul să treacă la subiect.

— Din moment ce vorbiți atât de deschis despre credința dumneavoastră, spuse el după o scurtă pauză, fără îndoială că ați auzit de un bărbat cu convingeri similare, care a petrecut o bună bucată de timp în această regiune.

Se opri și se uită direct în ochii baronului. Heinrich von Dortmann se înșela amarnic dacă avea impresia că putea să-l ducă pe el de nas!

— Un tip pe nume *Bonhoeffer*, spuse el tăgănat, ridicând amenințător o sprânceană.

— Dietrich Bonhoeffer? întrebă baronul.

— Da, parcă așa se numește, confirmă Korsch, aparent candid.

— Da, îl cunosc pe Dietrich.

— Văd că îi spuneți pe numele mic... Să înțeleg că sunteți... prieteni?

— Îndrăznesc să spun că da. Nu suntem prieteni apropiați, dar i-am ascultat câteva cuvântări și l-am vizitat de câteva ori atunci când seminarul pe care îl conducea își desfășura activitatea în apropiere de Stettin.

— Vă referiți probabil la seminarul din Finkenwalde.

Baronul încuviință din cap.

— Domnule baron, poate că nu știți, dar acela era un seminar clandestin. Ar fi putut fi periculos să fiți văzut acolo. Dacă această informație ar ajunge la urechea cui nu trebuie...

Nu duse fraza până la capăt, dar amenințarea era cât se poate de clară.

— Hm, nu știam că seminarul funcționa în mod ilegal, spuse baronul. Tot ce știu este că la un moment dat a fost închis de către autorități.

Începea în sfârșit să înțeleagă că întrebările bărbatului nu erau nici întâmplătoare și nici inofensive. *Poate că am spus deja prea multe*, gândi el. Trebuia să fie mai precaut, chiar dacă întreaga sa ființă se răzvrătea la gândul că trebuie să mintă. Nu se temea pentru sine, dar nu voia să periclitaze siguranța celorlalți.

— L-ați văzut cumva recent pe prietenul dumneavoastră? întrebă Korsch cu o aparentă nonșalanță, punând în sfârșit punctul pe „i”.

— Drept să vă spun, nu l-am mai văzut de multă vreme, răspunse baronul, ușurat că nu trebuie să mintă.

— Când l-ați văzut ultima dată?

— Stați să mă gândesc... A, da, când s-a închis seminarul din Finkenwalde. Să tot fie un an și jumătate de atunci.

— Și de atunci nu v-ați mai întâlnit cu el?

— Nu.

— Și nici nu ați mai primit vești de la el?

— Nu... De fapt, stați puțin... Am mai avut o întrevedere scurtă anul trecut, în februarie. Uitasem de asta. Era în drum spre sud.

— Unde anume se ducea în sud?

— La Göttingen, dacă nu mă înșel.

— Da, știu de călătoria aceea, spuse plin de ciudă Korsch.

Acea pistă era moartă de un an și jumătate!

— Și de atunci nu mai știți nimic de el?

— Absolut nimic.

— Dacă sunteți prieteni, cum se poate să nu știți unde se află în momentul de față?! Întrebă Korsch pe un ton cam prea tăios, cât pe ce să își dea arama pe față. Mă scuzați, domnule baron, se grăbi el să adauge pe un ton mieros, încercând să își dreagă greșeala, doar că mi se pare ciudat. Dar sunt sigur că există o explicație logică.

— Sunt un admirator al pastorului Bonhoeffer, spuse Heinrich. I-am ascultat seminariile și i-am citit tratatele despre Scripturi, dar nu am purtat niciodată o corespondență personală cu dânsul.

— Și ce părere aveți despre înclinațiile sale politice?

— Nu am urmărit niciodată activitatea sa politică – asta dacă are vreuna – și nu știu unde se află în prezent. Nu l-am văzut și nu am primit vești de la el de peste un an. Drept să vă spun, Herr Korsch, adăugă el, râzând autoironic, eu nu sunt deloc la curent cu politica.

Korsch îl asculta plin de suspiciune și de iritare. Deși firea și formarea profesională îl îndemnau să nu creadă o iotă din ceea ce zice baronul, își dădu seama cu năduf că acesta spunea probabil adevărul.

Bărbatul din fața lui nu părea capabil să mintă nici chiar pentru a-și salva propria piele și, în mod ciudat, acest lucru îl făcea să îl deteste și mai tare.

Prietenie reînnoită

După ce dansă cu Gustav două valsuri înfiorător de lungi, Sabina se scuză și se refugie lângă mama sa. Băiatul cu care copilarise se transformase într-un tip atât de infatuat, încât aproape că nu-l mai recunoștea. *Cum de-am putut fi vreodată prieteni?* se întreabă ea. Acum, ideea de a se căsători cu el i se părea de-a dreptul absurdă.

Of, ce situație penibilă, își spuse Sabina. În momentul acela nu voia decât să plece acasă!

Aceleași gânduri treceau și prin mintea lui Marion în ceea ce o privea pe Ingrid. Atât mama, cât și fiica se posomorâră.

De ce nu se împăca Gustav cu ideea că, deși au fost apropiați în copilărie, acele vremuri erau de mult trecute?

În timp ce asculta vorbele încurajatoare ale mamei sale, Sabina îl zări pe Matthew McCallum și fața i se lumină imediat. Ce bucuroasă era să îl vadă! Chiar nu se așteptase să îi tresară atât de tare inima la vederea lui. Matthew arăta mult mai matur; ce mai, arăta ca un bărbat în toată regula! Iar expresia de pe chipul lui o făcu să înțeleagă fără urmă de îndoială că puteau să reia lucrurile de unde le lăsaseră în urmă cu un an și jumătate. Parcă fusese ieri.

— Bună ziua, Frau von Dortmann. Salut, Sabina, spuse Matthew, apropiindu-se de ele. Mă bucur extrem de mult să vă revăd.

— Așteptăm cu nerăbdare să ne calci din nou pragul.

— Mulțumesc, Frau von Dortmann, sunteți foarte amabilă, spuse Matthew, după care se întoarse spre Sabina. Abia așteptam să te salut, dar ai fost cam ocupată până acum, adăugă el, arătând spre ringul de dans.

Sabina se înroși până în vârful urechilor.

— Mda, înțeleg ce vrei să spui...

— Cine este tipul?

— Vecinul nostru, fiul contelui von Schmundt. Dar aş prefera să nu vorbim despre el. Am copilărit împreună, atâta tot.

— Vrei să... ăă.. vrei să dansezi? întrebă Matthew fâstâcit, redevenind parcă preț de o clipă adolescentul de odinioară.

Sabina zâmbi.

— Mi-ar face mare plăcere, spuse ea, răsuflând ușurată la gândul că, fiind cu Matthew, Gustav nu o va mai putea invita la dans.

Cei doi tineri se îndreptară spre ring și începură să danseze pe acordurile melodioase ale valsului *Geschichten aus dem Wienerwald* de Johann Strauss. Fiind atât de aproape unul de altul, îmbrăcați conform codului vestimentar impus de un eveniment de o asemenea ținută – el, în smocking, ea, în rochie lungă – brusc amândoi părură să realizeze, deși niciunul dintre ei nu ar fi spus-o cu voce tare, că între ei nu curgea doar energia copilăroasă a prieteniei de care se bucuraseră în urmă cu doi ani. Fiecare era atât de fericit că îl revede pe celălalt, încât acel mediu artificial începu să pară sufocant. Ar fi fost minunat să fie undeva afară, în aer liber. Totuși, faptul că erau din nou împreună era de ajuns. Dintr-o dată, amândurora li se făcu extrem de cald.

— Nu mi-ai mai scris de mult, spuse Sabina.

— Mda, știu și îmi pare rău. Ar fi trebuit să îți scriu mai des.

— Și eu la fel.

— Nu sunt cine știe ce dansator, se scuză Matthew.

— Ei, aș! După părerea mea, dansezi chiar foarte bine.

— La fel de bine ca vecinul tău?

— Ei bine, la drept vorbind, Gustav este un dansator desăvârșit. Dar eu prefer să fiu cu tine.

— Arăți foarte bine astăzi, spuse Matthew. Aproape că nu te-am recunoscut.

Zâmbi mânzește și adăugă aproape imediat:

— De fapt, mint. Te-am recunoscut din clipa în care te-am văzut. Adevărul este că ți-am căutat chipul în mulțime încă de când am sosit. Adică... vreau să spun că te-ai maturizat și... of, Doamne, nici nu știu! Pur și simplu ești drăguță, atâta tot.

— Îți mulțumesc pentru compliment, zise Sabina râzând.

Ce plăcut este să fii în compania unei persoane neprefăcute, care nu încearcă să te impresioneze, gândi ea.

— Nici tu nu arăți rău deloc, îi spuse ea voioasă. Parcă și văd că în curând ai să reprezinți și tu Statele Unite undeva peste hotare!

— Aș vrea eu! oftă Matthew. Dar drept să spun, în momentul acesta aș prefera să fiu altundeva, îmbrăcat în niște haine mai comode.

— Într-o grădină, de pildă?

— Exact! Sau pe șa.

— Gonind călare printr-o pădure de pini!

— Oriunde, dar nu îmbrăcat în smoching! gemu Matthew.

— Diplomaților ar trebui să le placă smochingurile.

— Ei bine, diplomatul din fața ta le urăște.

— Hai să ne gândim și la alte locuri. Ce-ai zice de o tainiță? sugeră Sabina pe un ton jucăuș.

— Ar fi perfect! Și, ia spune, a reușit tatăl tău să găsească în cele din urmă tainița?

Sabina izbucni în râs.

N-am auzit în viața mea un râs mai frumos, gândi Matthew.

— Nu, n-a găsit-o, dar nu se dă bătut.

— Mi-ai promis că la următoarea mea vizită voi afla vechea legendă a casei. Aproape că mi-a ieșit din minte lucrul ăsta.

— Ei bine, vreau să aflu întreaga legendă, de la un capăt la altul! Cât timp puteți sta la noi de data aceasta?

— Habar n-am. Cred că vreo două-trei zile.

Dansând, se relaxară amândoi atât de tare, încât aproape că nu observară când se opri muzica. O altă piesă începu și Matthew o luă din nou în brațe.

— O, *Morgenblätter*, este unul dintre valsurile mele preferate! exclamă Sabina.

La un moment dat, se treziră cumva în apropiere de Gustav, care își conducea partenera de dans – nimeni alta decât Brigitte, verișoara Sabine – cam haotic pe ringul de dans.

— O, iat-o și pe verișoara mea de la țară! făcu Brigitte râzând sarcastic.

Sabina se strădui să ignore comentariul răutăcios.

— Draga mea, își muștră Gustav în gura mare partenera de dans, te rog să nu vorbești urât de viitoarea mea soție.

Matthew văzu cum Sabina se face roșie la față. Era clar că nu se înroșise de fâstăceală, ci de furie. Ochii fetei aruncau flăcări.

Cum de a putut spune așa ceva... de față cu Matthew... de față cu toți cei prezenți aici? se întrebă Sabina, spumegând de furie.

Matthew încercă să o conducă departe de cei doi, dar aceștia se ținură scai de ci. Dinspre Gustav venea un puternic damf de vin.

— Chiar că nu știu ce vezi la ea, Gustav. E doar o ingenuă de la țară.

— Poate că ai dreptate, Brigitte, spuse Gustav, oftând și ducându-și teatral mâna la piept, dar ce pot să fac? Înțelegerea s-a făcut pe vremea când eram copii și tinerica asta e nebună după mine.

Sabina simți că explodează. *Cum îndrăznește să spună una ca asta?!*

Văzându-i expresia, Matthew se opri, o luă de mână și o trase deoparte. Sabina îl urmă, continuând să fiarbă de furie și indignare.

În spatele ei se auzi vocea lui Gustav.

— Deși poate că va trebui să *îmi* reconsider angajamentul luat față de ea, răcni el, *dacă* se încapățânează să se înhaite cu inamicii americani ai Reich-ului. Ha, ha, ha!

Râsul lui indus de vin fu urmat de cel al lui Brigitte și cei doi o luară voioși în pași de dans în direcția opusă. Matthew și Sabina ieșiră afară prin una dintre ușile laterale. La auzul vorbelor lui Gustav, și Matthew fierbea acum de furie.

— Ce-a fost asta? întrebă el. Este adevărat ce a spus despre voi doi?

— Bineînțeles că nu este adevărat! exclamă înfierbântată Sabina.

— Nu sunteți logodiți?

— Nici vorbă! Mamele noastre obișnuiau să vorbească în glumă despre o posibilă căsătorie pe vremea când eram mici și lui Gustav îi face plăcere să mă șicaneze cu asta.

— Pare, într-adevăr, cam necioplit.

— O, de-ar fi doar asta!...

— Ce vrei să spui? întrebă Matthew, simțind brusc nevoia să o ocrotească.

— Of, nici nu știu ce să zic... În ultimii ani a devenit... cam ciudat. Felul în care mă privește îmi dă fiori. Apare în fața casei noastre la ore din cele mai nepotrivite și de multe ori doar stă acolo fără să sune la ușă.

— Sună într-adevăr cam deplasat.

— Uneori chiar am senzația că mă urmărește.

— Din fericire, camera ta nu dă spre vila lor. În felul acesta, nu are cum să te vadă nici măcar dacă ar folosi un binoclu.

— Uneori Gustav pur și simplu mă bagă în sperieți. Nu aş coborî niciodată în pivnița casei noastre cu el!

Răbufnirea

Urmă încă un vals, apoi muzica se opri și se auzi vocea poruncitoare a contesei von Schmundt, care cerea să se facă liniște. Într-un târziu zarva se potoli.

— *Meine Damen und Herren... bitte...*, începu ea. Aceasta este o zi foarte specială pentru noi... ziua în care fiul meu împlinește douăzeci de ani...

Matthew și Sabina se întorseseră înăuntru și stăteau acum nu foarte departe de contesă, ascultând discursul ei matern și oarecum patetic.

Gustav stătea cuminte lângă maică-sa, prea îmbibat cu alcool pentru a se simți jenat de faptul că femeia – care nu înțelegea că zilele ei de glorie trecuseră de mult – se dădea în spectacol. Stătea drept, atât cât putea sta un om turmentat, ascultând cu zâmbetul pe buze cum îl ridică maică-sa în slăvi.

— Așadar, dragi prieteni, vă mulțumesc că ați venit să sărbătoriți alături de noi și vă invit să îi cântăm „La mulți ani!” minunatului meu fiu!

Se auziră urale, cele mai zgomotoase venind din partea unor prieteni zurbagii de-ai lui Gustav, și lumea începu să cânte:

*Viel Glück un viel Segen
Auf all Deinen Wegen,
Gesundheit und Frohsinn
Sei auch mit dabei.*

După ce terminară de cântat, contele von Schmundt ieși din mulțime și se apropie de soția sa. Era clar că nici lui nu-i plăcea deloc să fie în centrul atenției.

— Aș vrea să rostesc și eu câteva cuvinte, începu el. După cum știți, gloriosul Reich al scumpului nostru Führer are ca scop menținerea păcii în Europa. În acest sens, vă anunț cu satisfacție și mândrie că, peste doar două săptămâni, fiul și moștenitorul meu, Gustav, pe care îl sărbătorim astăzi, se va înrola în Armata aeriană germană!

Încă un rând de urale și aplauze.

Cu un aer plin de importanță și rânjind cu gura până la urechi, Gustav își înclină teatral capul, apoi și-l înălță, nu fără oarecare efort, ridică o mână în aer și răcni, cu același rânjet tâmp de om beat, „Heil Hitler!”.

După ce se făcu din nou liniște în sală, Gustav continuă:

— Iar acum este rândul meu. Trebuie să fac și eu un anunț, dar înainte de toate, un toast!

Ridică paharul pe care îl ținea încă strâns în mâna stângă și rămase mai mult timp cu brațul ridicat, fără să spună nimic. Mulțimea aștepta, curioasă să vadă ce va urma.

— Să închinăm paharul... în cinstea mea! spuse el în cele din urmă și chicotind, își duse paharul la buze și îl goli dintr-o singură înghițitură.

— Să trăiești! strigă cineva.

— Trăiască Gustav! se auzi o altă voce.

— Trăiască viitorul erou al văzduhului!

— Să închinăm paharul pentru *Luftwaffe*! se auzi o voce răgușită.

Era clar că nu doar Gustav exagerase cu băutura în seara aceea.

După ce uralele se domoliră, Gustav luă din nou cuvântul.

— Iar acum a sosit momentul să fac anunțul, bolborosi el, îndreptându-se spre o masă din apropiere, decorată cu o multitudine de buchete și aranjamente florale.

Întinse mâna spre un buchet și scoase din mijlocul lui un fir de trandafir cu coadă lungă și petale perfect formate, de un roșu aprins, apoi se întoarse, dar în loc să se oprească lângă maică-sa, înaintă târșăit, rânjind în continuare cu gura până la urechi.

Brusc, Sabina realizează cu oroare că venea direct spre ea!

Dacă ar fi ghicit mai repede intenția lui mârșavă, Matthew ar fi găsit o cale de a o duce pe Sabina departe de locul acela. Dar în momentul în care înțelese ce se întâmplă, era prea târziu. Gustav se proțăpise deja înaintea lor și toate privirile celor din sală erau îndreptate spre el.

— De ziua mea, vreau să mai fac încă un toast, declară el cu înflăcărare.

Sabina amuți de groază și de furie. Știa că se referă la ea. O ațîntea cu o privire sfredelitoare.

— În cinstea unei tinere fiice ale Pomeraniei, o tânără foarte specială pentru mine, declamă el.

Deși părea serios, Sabina știa că își bate joc de ea.

— ... singura mea iubire din copilărie și până în prezent.

Ezită o clipă, apoi îi întinse trandafirul.

— Fie ca acest trandafir, draga mea Sabina, să pecetluiască unirea domeniilor noastre.

Se opri o secundă, pentru a spori efectul teatral, apoi adăugă:

— După cum știi... *cu cât este mai aprins roșul florii, cu atât este mai adâncă iubirea.*

Știind ce simbolizează trandafirul roșu și semnificația unui asemenea gest, femeile din audiență scoaseră un murmur de uimire.

Contesa nu știa ce să creadă. Marion și Heinrich, aflați într-un colț îndepărtat al sălii, realizează prea târziu că fiica lor este pusă într-o situație înfiorătoare. Dacă ar fi intervenit acum, ar fi agravat și mai mult lucrurile. Emil Korsch urmărea cu desfătare fiecare mișcare a lui Gustav, gândindu-se la numeroasele avantaje în urma unei asemenea uniuni.

Furioasă și umilită de aroganța, cruzimea și impertinența lui, Sabina rămase împietrită, făcând fețe-fețe.

Beat cum era, Gustav avu nevoie de câteva secunde pentru a înțelege că, deși intenția lui fusese de a o umili pe Sabina, el avea să se facă de râs dacă fata îl refuza. Mânia, indusă de alcool la fel de ușor ca buna dispoziție, începu să clocotească în el și firea sa egocentrică își spusese imediat cuvântul.

— Ia trandafirul, Sabina, spuse el pe un ton imperativ.
Sabina nu făcu niciun gest.

— Ia trandafirul, dacă-ți spun!

Toată lumea aștepta cu sufletul la gură reacția fetei.

Gustav făcu un pas în față și încercă să îi vâre trandafirul în mână. Văzând că Sabina nu face nicio mișcare, îi luă mâna și, împreună cu trandafirul, o duse la buze și încercă să o sărute. Tânăra încercă să își tragă mâna, dar el i-o strânse și mai tare.

— Vino, Sabina, spuse el, încercând să facă haz de refuzul ei. Hai să dansăm în fața invitaților tatei. Încă un vals! strigă el peste umăr ansamblului muzical, dând să o conducă pe Sabina pe ringul de dans.

Se lăsase o tăcere de mormânt. Până și muzicienii priveau cu gurile căscate drama tensionată ce li se desfășura în fața ochilor.

În cele din urmă, Sabina își veni în fire și, cu o mișcare puternică și hotărâtă, își eliberă mâna. Trandafirul căzu pe parchet.

Matthew o luă imediat de mână și se îndepărtă cu ea, croindu-și drum prin mulțime. Nu apucară să facă nici doi pași, că Gustav îi ajunsese din urmă și își puse mâna pe umărul lui Matthew, împiedicându-l să înainteze.

— Oprește-te, ame... Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala, porcule! strigă Gustav. Sabina e a mea!

Sabina se răsuci pe călcâie.

— Poftim?! Cum îndrăznești să spui că sunt *a ta*?! Și cum îți permiți să vorbești așa cu prietenul meu?! exclamă ea furibundă și pleosc! îi trase o palmă zdravănă, lăsându-i urme roșii pe obraz.

Înjosit astfel în fața întregii audiențe, Gustav simți că se aprinde în el o mânie turbată.

O înșfăcă de braț și o trase brutal spre el.

— Ba ai să dansezi cu mine, Sabina! mârâi el. Și mai târziu vei plăti pentru greșeala ta!

Strânsoarea o făcu pe fată să țipe de durere.

Matthew, care era lângă ea, sări imediat să o salveze din mâinile atacatorului ei beat și necioplit, deși Gustav era cu cel puțin 5 cm mai înalt decât el.

— Uite ce e, Herr von Schmundt, spuse el, încercând să își păstreze calmul, lucrurile au ajuns prea departe. Sabina și cu mine ne vom retrage, iar dumneata vei putea petrece în continuare alături de ceilalți invitați.

Dar, în starea avansată de ebrietate în care se afla Gustav, cuvintele calme ale americanului nu constituiau cel mai bun unguent pentru orgoliul său rănit, așa că nici una, nici două, Matthew se trezi cu un pumn în maxilar. Amețit de lovitură, tânărul american făcu câțiva pași împleticiți în spate. Deși avea o fire pașnică, instinctul său bărbătesc de autoapărare ieși imediat la iveală. Își scutură capul pentru a-și limpezi creierul, apoi, fără a-și da prea bine seama ce face, se năpusti spre adversarul său și îi aplică o lovitură stângace de pumn în maxilarul stâng.

Gustav nu se așteptase la o ripostă, astfel încât lovitura îl luă pe nepregătite. Din păcate, însă, aceasta nu fusese îndeajuns de puternică pentru a goni demonul mâniei din ființa lui.

Cu ochii scăpărând, Gustav tăbări asupra lui Matthew și începu să îi care la pumni. Tânărul american, care nu luase niciodată parte la o bătaie, nu avea nicio șansă. O lovitură în stomac îi tăie respirația și îl făcu să se chircească de durere. După ce Gustav îi mai trase doi pumni în cap și unul puternic în față, Matthew se dezechilibra și căzu la pământ.

— Să-ți fie învățătură de minte, câine ce ești! urlă Gustav cu pumnii strânși, gata să mai dea în el. Pleci când îți dau eu voie, ai înțeles? Oricum, n-avem nevoie de alde americani pe-aici. Sunteți toți niște lepădături, la fel ca evreii!

Sabina îngenunche lângă Matthew.

— Ha, ha! hohoti Gustav. Uitați-vă la ea! Nu-i decât o desfrânată care simpatizează cu evreii și cu americanii. Ce-oi fi văzut eu la scorpia asta mică? Îți faci țara de rușine, nemernico! Și tu, și taică-tău, sunteți cu toții o adunătură de trădători!

Nemaiputând sta cu mâinile încrucișate, Thaddeus McCallum și baronul von Dortmann se apropiară în grabă de locul încăierării și îl ajutară pe Matthew să se ridice în picioare. Tatăl său îi

tamponă cu o batistă nările sângerânde, iar Sabina, rana însângeraată de sub ureche.

Între timp, Gustav continua să îi înjure pe americani și să scandeze sloganuri naționaliste. Tatăl său apăru în cele din urmă lângă el și încercă să îl calmeze. Ceilalți invitați priveau drama în tăcere, iar majoritatea diplomaților străini se întrebau dacă incidentul la care fuseseră martori nu era cumva o avanpremieră în miniatură a ceea ce avea să se întâmple pe plan mondial.

Marion se apropie de Ingrid și, cu vorbe blânde, încercă să îi mulțumească, să îi ureze numai bine și să își ia la revedere – din moment ce era clar că sosise momentul ca familia ei să se retragă.

Contesa, însă, ripostă violent, acuzând-o că fiica ei îngâmfată și prost crescută a stricat petrecerea ei și a fiului ei, apoi îi întoarse spatele și se îndepărtă. Marion rămase cu ochii înlăcrimați, întrebându-se cum este posibil ca o persoană să se transforme într-o asemenea măsură.

O discuție despre mânia

Sabina își simțea sufletul atât de greu, încât parcă nici *Der Frühlingsgarten* nu avea efectul scontat.

Se plimba de aproape o oră pe aleile și potecile grădinii, urmând itinerarul care reușea de fiecare dată să o binedispună și chiar culesese un buchet de trandafiri pentru mama ei, dar nimic din toate acestea nu putuse să îi alunge indignarea și mânia. Astăzi nici pasul, nici inima nu-i erau ușoare și, oricât se străduia, nu putea să se calmeze.

După ce se întorsese de pe câmp, la micul dejun, baronul observase imediat starea fiicei sale, dar nu spusese nimic. Știa că pentru vindecarea sufletească este nevoie de timp și nu voia să zorească influențele tămăduitoare pe care le-ar putea aduce suflul Duhului Sfânt.

Secerșul era în toi și el trebuia să fie prezent pe câmp. Trebuia să discute cu Sabina. Avea multe de rezolvat, dar înainte de toate, trebuia să facă un drum până în sat. Îl îngrijora situația doctorului Abrahams.

Se întoarse pe la ora 10 și o căută pe Marion să o pună la curent cu ceea ce aflase. Apoi luă toiagul său preferat, traversă cu pași iuți curtea, coborî treptele, trecu pe lângă bătrânul stejar și își continuă drumul spre câmpul de mai jos. După ce verifică stadiul de recoltare pe unul dintre lanurile de grâu, trecu podul peste pârâu, o luă cotit spre dreapta și intră în *Der Frühlingsgarten* printr-o deschizătură îngustă din înaltele și luxuriantele tufe verzi de gard viu. Intrarea dinspre vale era atât de bine mascată, încât putea fi ușor trecută cu vederea de cei care nu știau de existența ei.

Nu știa unde se află fiica sa. Poate că Sabina se întorsese deja în casă. *Nu contează*, își zise el. Va da oricum o raită prin grădină și va vedea ce se întâmplă. Nu îi stătea în caracter să deschidă un dialog în mod forțat. Suflul divin din propriul său suflet și tăcuta comuniune cu Cel de Sus prin rugăciune, făceau ca Heinrich von Dortmann să fie mereu atent și gata să împlinească voia Lui.

Mergea fără să se grăbească, bucurându-se de aerul cald și de miresmele fermei, îndepărtând cu vârful toiagului pietrele mai mari de pe potecă, tăind bobocii ofiliți ai florilor, rupând rămurelele uscate ale arborilor decorativi. Tânjea să participe la seceriș cot la cot cu oamenii săi. Dar putea să o facă și mai târziu, mai erau multe lanuri de recoltat. Acum prioritatea era alta. Responsabilitatea lui primordială în viață era să îngrijească sufletul tânăr și etern al fiicei sale.

Auzindu-i pașii pe potecă, Sabina, care era în grădina de trandafiri, îi ieși în întâmpinare.

Se întâlniră într-una dintre porțiunile însozite ale grădinii, unde, datorită protecției de intemperii, baronul putuse să planteze o serie de plante mediteraneene.

— Ce faci, papa?

— Savurez această zi minunată, draga mea. Tu nu?

— Încerc, dar mă tem că nici măcar trandafirii nu au reușit să îmi lumineze ziua.

— Ești încă supărată din cauza celor întâmplăte ieri? Întrebă baronul, oprindu-se din mers.

Își așază toiagul pe potecă, îngenunche lângă o superbă tufă de *Euphorbia* (coroana lui Hristos) și începu să răscolească ușor cu degetele pământul din jurul plantei. Plantase un butaș cu ani în urmă și acum nu mai putea de dragul floricelelor portocalii ale coroanei de spini.

— În curând are să înflorească din nou, zise el, continuând să fărâmițeze pământul și să smulgă buruienile din jur.

— Așa e, papa, dar planta aceasta are spini atât de lungi și de ascuțiți, încât nu mă simt deloc atrasă de florile ei.

Baronul rămase o clipă cu privirea pierdută în zare, gândindu-se dacă vorbele simple ale fiicei sale nu reflectau cumva un mesaj mai profund.

Își continuară drumul printre straturile de pătrunjel, ocoliră măslinii și smochinii pitici – plantați, simbolic, unii lângă alții – și, urcând dealul, ajunseră la un mic umbrar cu diferite soiuri de viță de vie. Baronul se opri și tăie lăstarii și cârceii de prisos.

Acest umbrar și grădina de trandafiri erau locurile lui preferate din *Der Frühlingsgarten*. Aici, fiecare plantă avea o semnificație specială. Trecu împreună cu Sabina pe lângă banca pe care o așezase aici special pentru el și pentru soția sa. Când venea singur, se ducea în grădina de trandafiri. Când venea împreună cu Marion, veneau aici. Pe întreaga moșie nu se afla un alt loc care să însemne atât de mult pentru cei doi soți și asta mai ales deoarece el le amintea de Domnul lor Isus Hristos și de pământul care L-a hrănit în timpul scurtei Sale ființări printre oameni.

Lăsară în urmă umbrarul și își continuară încet drumul în sus, pe deal. Baronul știa că Sabina este îngândurată și nu avea de gând să o zorească. Îi va vorbi când se va simți pregătită.

— Da, încă sunt supărată! trânti Sabina ca din senin după vreo două minute. Nu crezi că sunt îndreptățită? adăugă ea pe un ton tăios și tensionat, ca și cum furia ce clocotea în adâncul ei ar fi fost îndreptată împotriva tatălui său.

Baronul nu răspunse imediat și nici nu se opri din mers.

— Ai avut tot dreptul să fii mânioasă, spuse el într-un târziu. Chiar și eu m-am înfuriat când am văzut felul în care s-a comportat Gustav cu tine și cu Matthew.

— Dacă am fost îndreptățită, de ce mă simt acum atât de bulversată?

— Poate pentru că încă nu ți-a trecut mânia.

— Cum să-mi treacă, papa, după ceea ce a făcut Gustav?

— Greșelile altora nu ne scutesc de responsabilitate, Sabina. Chiar dacă Gustav a greșit față de tine, tu ai responsabilitatea să faci ceea ce spune Hristos că trebuie să facem.

— Și anume?

— Să ierți.

— Înțeleg...

— Noi avem răspunderea să iertăm greșeala lui Gustav, fie ea cât de mare. Avem privilegiul de a lăsa Duhul lui Hristos să curgă prin noi. Iar acest privilegiu este mult mai important decât orice motiv de mânie.

Sabina rămase mult timp îngândurată.

— Știi că ai dreptate, spuse ea într-un târziu. Doar că..., adăugă ea stânjenită, atunci când trebuie să iertăm pe cineva este ca și cum am admite că noi am greșit – ca și cum i-aș da dreptate lui Gustav – și asta nu e niciodată plăcut.

— Ei bine, adevărul este că tu chiar greșești dacă te lași stăpânită în continuare de mânie. Mânia care mocnește încă în adâncul tău îți face mai mult rău ție decât îi face lui Gustav. Și Dumnezeu știe asta. Nu Îi cerem noi, oare, să ne ierte nouă păcatele noastre precum iertăm și noi greșităților noștri? Acestea nu sunt vorbe goale, Sabina, ci o rețetă indispensabilă pentru sănătatea ta spirituală.

Sabina își întoarse privirea în altă parte.

Rămaseră tăcuți preț de două-trei minute. Baronul continuă să își plimbe liniștit privirea prin grădină, știind că fiica sa vorbește cu adevăratul ei Tată, cu Tatăl amândurora. Faptul că fata începea să se încreadă tot mai mult în Tatăl ei ceresc îl umplea de bucurie, la fel cum avea să îl umple fiecare pas făcut de ea spre a schimba dependența față de el cu credința în Dumnezeu. El se ruga, aidoma lui Ioan Botezătorul, ca orice adevăr pe care l-ar putea împărtăși fiicei sale și altora să îi facă pe aceștia să se întoarcă nu spre el, ci spre Mântuitor.

Când aruncă o privire spre Sabina, văzu o lacrimă prelingându-se sub pleoapele ei închise.

După un minut, Sabina deschise ochii. Totuși, timp de alte cinci minute niciunul dintre ei nu scoase un cuvânt.

— Îți mulțumesc, papa, spuse ea suspinând în cele din urmă.

— Te transformi într-o femeie minunată, Sabina, zise baronul. Începi să privești în tine prin prisma Psalmilor 51 și 139.

— Papa, ești bun să îmi reciți încă o dată versetele?

— „Zidește în mine o inimă curată, Dumnezeule, pune în mine un duh nou și statornic! Cercetează-mă, Dumnezeule, și cunoaște-mi inima! Încearcă-mă și cunoaște-mi gândurile! Vezi dacă sunt pe o cale rea, și du-mă pe calea veșniciei!”.

— Știu aceste versete pe dinafară, dar nu mă satur niciodată să le aud spuse de tine.

— Este nevoie de maturitate spirituală pentru a putea rosti aceste rugăciuni cu sinceritate și umilință, pentru a putea răspunde cu smerenia cuvenită atunci când Dumnezeu ne dezvăluie petele negre pe care le avem cu toții pe suflet. Am fost necruțător cu tine, copila mea, iar tu nu ai spus un cuvânt în apărarea ta. În momentul în care inima ta a recunoscut adevărul, te-ai întors spre Dumnezeu și L-ai rugat să te ierte și să te tămăduiască. Maturizarea spirituală este un proces continuu de curățare sufletească. Sunt mândru de tine, Sabina. Ești cu adevărat o fiică a Domnului.

— Îți mulțumesc, papa, dar în momentul acesta simt că nu merit niciun cuvânt de laudă. Îmi dau seama cât de mult am greșit păstrând mânia în suflet. Mi-e rușine de comportamentul meu. Tu nu așa m-ai educat.

Se lăsă din nou tăcerea.

— Mai am o întrebare, spuse în cele din urmă Sabina.

— Să auzim.

— Ce se întâmplă cu cei ce fac răul? Cu naziștii, de pildă, care îi prigonesc pe copiii lui Dumnezeu. Pe ei suntem îndreptățiți să ne mâniem?

Dortmann oftă adânc. Întrebarea fiicei sale îi aduse în minte alte zeci de întrebări, la care încercase să găsească răspunsuri împreună cu membrii frăției.

— Ah, draga mea, spuse el cu o voce tristă și gravă, aceasta este întrebarea pe care și-o pun acum toți drept credincioșii din scumpa noastră țară. Sincer, nu știu. De ani de zile mă zbat să găsesc un răspuns. Cum ar trebui să reacționeze copiii lui Dumnezeu față de o asemenea nelegiuire? Ce-ar face Isus dacă ar fi printre noi?

Oftă din nou.

— Acum o oră l-am vizitat pe prietenul nostru Aaron Abrahams, adăugă el. Aaron este mânios, Sabina.

— Sper că nu pe tine, papa...

— O, nu, nu pe mine, ci pe naziști.

— Ce s-a întâmplat?

— Toate ferestrele casei sale sunt sparte și acoperite cu scânduri. Când m-a văzut, Aaron nici măcar nu m-a salutat. „Pleacă, Heinrich”, mi-a spus. „Pentru binele tău și al familiei tale, pleacă!”. Am încercat să îi vorbesc. L-am întrebat dacă pot să intru în casă, dar el nici nu a vrut să audă. „Pleacă, Heinrich!” mi-a spus. „Este periculos să fii văzut în compania mea. Trebuie să uiți că m-ai cunoscut vreodată.” I-am zis că așa ceva nu este cu putință, că el este prietenul nostru și că nu îi vom întoarce niciodată spatele. „Pleacă, Heinrich”, a repetat el. „Din momentul acesta eu nu mai exist pentru voi!”. Mi-a închis ușa în nas și, deși am continuat să bat, nu mi-a mai deschis.

— Vai, papa!...

— Da, este îngrozitor. Mă tem că ne așteaptă vremuri extrem de grele. Unii s-ar putea să răspundă cu mânie. Și poate că, în situația de față, chiar nu sunt de condamnat pentru asta. În ceea ce mă privește, pur și simplu nu știu ce să spun. Oare ce ar face Domnul nostru Isus Hristos în situația aceasta?

— Întrebarea este ce vei face *tu*, papa.

Tăcere.

— Nu știu, Sabina, răspunse într-un târziu baronul. Pur și simplu nu știu.

Roșul trandafirului

În dimineața ce a urmat petrecerii de la vila Schmundt, Thaddeus și Matthew McCallum serviră cafeaua singuri, în camera lor. Heidi le lăsase în fața ușii o tavă cu cafea și chifle proaspete. Pe când ieșiră ei din cameră, munca era deja în toi pe câmp, iar Sabina și tatăl ei erau în grădină, așa că l-au întâlnit pe baron abia spre ora prânzului. După ce se întoarse împreună cu fiica sa din grădină, stăpânul casei îi invită în sufrageria familiei, unde Heidi le aduse pâine, cașcaval, mezeluri, unt și gem. Aroma cafelei proaspete umplu întreaga încăpere.

— M-am gândit să luăm acum o gustare ușoară – sau *Kaffee Trinken*, cum îi spunem noi – și prânzul ceva mai târziu, pe la două și jumătate, spuse baronul.

— Sună perfect, răspunse Thaddeus.

— După dejun mă duc să îmi ajut oamenii la seceriș, continuă Dortmann. Probabil că voi fi prins cu lucrul până seara, târziu. Știu că nu este frumos din partea mea, ca gazdă, dar câmpurile sunt gata de recoltare și nu avem timp de pierdut. Se așteaptă ploi, așa că va trebui să depozităm grânele în hambare înainte de sfârșitul săptămânii.

— Nicio problemă, răspunse Thaddeus. Ne-ar face plăcere să asistăm și noi. Dacă se poate.

— Mai încape vorbă? Bineînțeles că se poate! Oricum, din câte am văzut, oamenii se vor descurca încă vreo trei ceasuri și fără mine. Matthew, adăugă el, întorcându-și privirea spre tânăr, văd că arăți cam șifonat în dimineața aceasta.

Stânjeneala de pe fața băiatului era aproape la fel de evidentă ca ochiul învinețit și rana pansată dintre urechea dreaptă și

obraz. Și nasul îi era roșu, dar sângerase foarte puțin și baronul era sigur că nu este rupt. Ar fi vrut să-l poată chema pe Aaron să îl consulte, dar știa că doctorul nu ar fi venit decât dacă ar fi fost o chestiune de viață și de moarte.

— Locul acesta este de vină, spuse Matthew în glumă. Contrar aparențelor, eu nu prea obișnuiesc să mă accidentez. Dar de fiecare dată când vin aici, trebuie să pățesc ceva! Parc-ar fi un făcut!

Toată lumea râse cu poftă, Sabina mai tensionată.

— Bucură-te că ești înconjurat de atâtea persoane competente, dispuse să te îngrijească, spuse Marion.

Matthew luă loc la masă și servi o felie de pâine din coșul întins de stăpâna casei.

— Bine măcar că de data asta am scăpat fără picioare rupte, zise el. Deși, sincer să fiu, după pumnii primiți de la Schmundt, nu eram sigur că am să mai pot merge sau deschide ochii vreodată! Îmi vâjâia capul de parcă mi-ar fi răsunat în creier clopotele din turnul bisericii! Individul are pumnul greu, nu glumă!

— Gustav este, într-adevăr, un tânăr puternic, spuse Heinrich, întunecându-se ușor la față.

— Este trist că părinții i-au permis să devină un astfel de om, adăugă Marion.

— Ceea ce se aplică și națiunii noastre, zise gânditor baronul. I-am permis unui om periculos să pună mâna pe putere, iar acum se pare că nimic nu îl mai poate opri. Și, din păcate, mulți dintre compatrioții noștri par să îi urmeze exemplul.

— Noi, cei din corpurile diplomatice, facem în continuare tot ce ne stă în putere pentru a menține pacea, spuse Thaddeus. Dar această sarcină devine tot mai grea pe zi ce trece, adăugă el cu un oftat.

— Apropo de diplomatie, cu siguranță că eu n-am făcut nimic pentru a menține ieri pacea, interveni Matthew. Ce m-o fi apucat să tabăr așa asupra lui, habar n-am. Nu-mi vine să cred că am făcut una ca asta! Halal comportare de viitor diplomat!

— Tu doar ai încercat să mă ocrotești, spuse Sabina. O fi ieșit Gustav învingător, dar eu lângă tine mă simt în siguranță. Sunt onorată că mi-ai luat apărarea.

— Mulțumesc, ești amabilă, dar adevărul este că am eșuat lamentabil. Probabil că ar fi fost mai bine să încerc o abordare diplomatică.

— Mă îndoiesc că Gustav ar fi înțeles de vorbă bună, interveni baronul. Mă tem că el și Hitler sunt făcuți din același aluat.

— Totuși, ar fi trebuit să urmez exemplul tatălui meu, pe care l-am văzut răspunzând cu distincție și aplomb în circumstanțe din cele mai ostile.

— Am ani de experiență în spate, băiete, spuse tatăl său.

— Ai dreptate, nu zic nu. Dar dacă vreau să îți calc pe urme, va trebui să fac față mai bine situațiilor de genul acesta. Să nu sar la bătaie decât dacă am șanse egale de câștig. Or ieri nu aveam absolut nicio șansă în fața lui Gustav!

Începură să mănânce în tăcere. Thaddeus spera ca incidentul de ieri să nu fie unul profetic cu privire la actuala criză mondială cauzată de Hitler... Și dacă ar fi fost, oare comunitatea internațională va avea șanse mai mari de izbândă decât avusese Matthew în confruntarea cu Gustav?

— N-am înțeles prea bine treaba aia cu trandafirul, zise la un moment dat Matthew.

Văzând că Sabina se înroșește, înțelese că probabil atinsese un subiect delicat.

— Nu am vrut să fiu indiscret... Te rog să mă scuzi.

— Stai liniștit... e în regulă, răspunse Sabina. Voi nu aveți acest obicei în America?

— Ce obicei?

— De a dăruia trandafiri... trandafiri roșii?

— Habar n-am. Oamenii își dăruiesc tot timpul trandafiri și bănuiesc că trandafirii roșii sunt cei mai comuni.

Sabina se întoarse spre mama sa.

— În țara noastră, dragă Matthew, spuse Marion, dăruirea unui trandafir roșu are o semnificație aparte.

— Și anume?

— *Doar* cei care se iubesc își dăruiesc trandafiri roșii, răspunse femeia. Dăruirea unui trandafir roșu echivalează cumva

cu dăruirea unui inel de logodnă. De aceea este un gest pe care îl fac *doar* cei căsătoriți sau cei care urmează să se căsătorească în curând. Prietenii își pot dărui trandafiri de orice altă culoare. Dar nu roșii.

— Înțeleg că ieri, prin gestul său, Gustav a depășit limitele bunei cuviințe, spuse Thaddeus.

— Ba chiar mai mult, răspunse baronul. Toți invitații știau ceea ce simbolizează un trandafir roșu. Prin gestul său, care a fost nu doar de prost gust, ci și insultător și umilitor, Gustav a pus-o pe Sabina într-o poziție penibilă și compromițătoare. Un bărbat integru nu oferă un trandafir roșu decât soției sau logodnicei sale. Or atât Gustav, cât și părinții săi știau prea bine că Sabina nu vrea să se mărite cu el. Prin urmare, ieri, acest tânăr a făcut un gest extrem de jignitor. Ai procedat bine luându-i apărarea fiicei mele. Sunt mândru de tine și îți mulțumesc.

— E ca și cum trandafirul ar ascunde un secret, observă Matthew.

Baronul aruncă o privire spre soția sa, care îi răspunse printr-un zâmbet complice.

— Și noi suntem de aceeași părere, spuse el. Acesta este unul dintre motivele pentru care creștem trandafiri și îi îndrăgim atât de tare. Trandafirii conțin nenumărate secrete. Iubirea profundă dintre doi oameni ce își leagă destinele pe vecie este doar unul dintre ele. Iar pentru o pereche ce a ajuns să le iubească toate secretele la un loc, secretul trandafirului roșu este cel mai important dintre toate.

Se lăsă tăcerea.

— Ei bine, eu zic că am discutat destul despre ziua de ieri, spuse într-un sfârșit baronul. E timpul să o dăm uitării! Și dacă tot vorbeam de flori, ce-ați zice de o plimbare până în grădina de trandafiri? Haideti să vedem ce culori și parfumuri au trandafirii care înfloresc!

Se ridicară cu toții de la masă și îl urmară.

Ei trei părinți

— Ardeam de nerăbdare să mă întorc aici din două motive. Unul este *Der Frühlingsgarten*.

Trecuse o oră. După gustare, coborâseră toți cinci până în vale printr-o parte a grădinii și apoi o luaseră înapoi la deal prin cealaltă parte. Baronul se opriese întâi să le arate umbrarul lui și al lui Marion și apoi aici, în grădina de trandafiri, unde discutau deja de o vreme, stând pe bancă.

— Și care este al doilea motiv?

— Vreau să aflu legenda casei, răspunse Matthew. Și acum, că nu am piciorul în ghips, aș vrea să văd din nou pivnița. Cine știe? Poate că reușesc să găsesc tainița aceea misterioasă!

Baronul izbucni în râs.

— Mult noroc, băiete! Ai felicitările mele și veșnica mea cunoștință dacă reușești. După ani și ani de căutări, am ajuns la concluzia că tainița există doar în imaginația bătrânei Eppie. Mai toate poveștile ei, de altfel, sunt mai mult ficțiune decât realitate.

— Papa, putem să le facem cunoștință cu Eppie? sări entuziasmată Sabina.

— Cum se simte Eppie, draga mea? o întrebă baronul pe Marion.

— Foarte bine. Sunt sigură că ar fi încântată să mai bage niște musafiri în sperieți – mai ales dacă îi spun că sunt americani!

— Dar trebuie să mergem la ea seara... după ce se întuneacă! exclamă Sabina, fremătând de nerăbdare.

— Atunci ne vom întâlni cu Eppie diseară.

— Haide, Matthew! Hai să explorăm din nou subsolul! exclamă Sabina, sărind în picioare și luând-o la fugă în sus, pe deal.

Matthew porni ca din pușcă în urma ei. Erau din nou doi copii. Cei trei părinți rămaseră așezați pe bancă, ascultându-i cum țipă și râd în timp ce aleargă spre casă. Apoi se lăsă tăcerea.

De departe, doi ochi scăpărători observau cu pizmă prin binoclu că la *Lebenshaus* domneau în continuare fericirea și voia bună.

Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic!

Auzea vag țipetele de plăcere pe care le scotea Sabina în timp ce alerga în sus, pe deal, încercând să îl întreacă pe Matthew în cursa spre casă.

Bucuria din vocea ei îi străpunse ca un pumnal inima de gheață. Își jură din nou că într-o bună zi avea să se răzbune cu vârf și îndesat pentru umilința suferită.

Va pune el odată și-odată gheara pe ea!

Nu conta cât timp îi va lua. Putea aștepta ani întregi, dacă era nevoie. Vor plăti cu toții pentru trufia lor! Îi va face să sufere cum nici cu gândul nu gândeau!

Las', Sabina, că după răs vine plâns! Va sosi și ziua în care îl va implora să o cruțe. Ziua în care se va milogi de el să o ia!

Cine râde la urmă râde mai bine.

— Nici nu știți ce efect tonic are Sabina asupra fiului meu, spuse Thaddeus.

Stăteau încă tustrei în grădina de trandafiri, departe de ochii iscoditori ce pândeau de la distanță.

— Nu are mulți prieteni de vârsta lui, continuă diplomatul. Este unul dintre dezavantajele meseriei mele.

— Totuși, Matthew este foarte matur pentru vârsta lui și acesta este un lucru demn de admirație, spuse baronul.

— Da, așa este. Sunt mândru de el.

— Nu sunt de părere că un copil trebuie neapărat să fie înconjurat de prieteni de aceeași vârstă. Acesta nu constituie un mare avantaj în ceea ce privește dezvoltarea caracterului său. Mie, cel puțin, experiența mi-a demonstrat tocmai contrariul.

— Da, bănuiesc că ai dreptate. Și Matthew este, într-adevăr, un tânăr destoinic, cu capul pe umeri. Dar arc așteptări mari de la el însuși – uneori poate prea mari. Fiind de mic înconjurat de persoane mult mai în vârstă decât el și cu precădere de diplomați serioși și cumpătați, nu prea a avut ocazia să se joace, să zburde și să alerge în voie ca orice alt copil. Uneori sunt chinuit de muștrări de conștiință. Din cauza mea, Matthew și-a ratat o parte din copilărie.

— Viața te-a pus în situații pe care nu aveai cum să le previi, Thaddeus, spuse Marion plină de compasiune.

— Te referi la... soția mea?

— Da, la moartea soției dumitale, la faptul că a trebuit să te muți cu serviciul aici, în Germania... Voi doi nu v-ați descurcat bine, ci de-a dreptul admirabil în situația dată. Sunteți foarte atașați unul de altul și asta contează cel mai mult. Nu mulți tați se pot lăuda cu o legătură atât de strânsă cu fiii lor.

— Da, ai dreptate. Sunt extrem de recunoscător pentru lucrul acesta.

— Și totuși, îți pare rău de Matthew, nu-i așa?

— Așa e, încuviință Thaddeus, căzând pe gânduri. Mă recunosc în el în mai multe privințe, continuă el în cele din urmă. După cum am spus, este foarte exigent cu el însuși – prea exigent. Cred că moștenește asta de la mine. Pe de altă parte, trăind în mediul diplomatic, unde totul este perfect și rafinat, este aproape de la sine înțeles că, pentru a nu face notă discordantă, a considerat că trebuie să își impună standarde la fel de înalte. În loc să copilărească, s-a străduit să se maturizeze înainte de vreme pentru a nu-și face de rușine tatăl diplomat.

— Asta nu se pare să-i fi stricat deloc, spuse Marion. Matthew este un tânăr chipeș și matur, care știe să se comporte în societate.

— Fiind atât de apropiați – căci nu îl consider doar fiul, ci și prietenul meu – l-am luat cu mine peste tot. Și-a petrecut mare parte din viață în preajma adulților și nu se simte stânjenit în compania lor. Toți l-au tratat cu respectul cuvenit unei persoane mai în vârstă și a învățat de mic să fie manierat, să se comporte

ca un om mare. Ați observat, probabil, cum se fâstâcește atunci când dă jos masca diplomatului rafinat sau când simte că a pierdut controlul sau că a făcut o prostie.

Râse.

— După petrecerea de acum doi ani, de pildă, mi-a vorbit luni întregi despre cât de penibil s-a simțit când a căzut în iaz! Nu înțelege că, din când în când, este cât se poate de normal să faci câte un pas greșit. Nu știe să se relaxeze.

— Va învăța.

— Cred că asta este cea mai mare temere a mea: faptul că nu știe când și unde este acceptabil să fie... copilăros și frivol.

— Pare să se simtă în largul lui aici, zise Marion.

— Asta se datorează fiicei voastre, răspunse Thaddeus. Văd că Sabina trezește copilul din el, îi stârnește caracterul jucăuș și chiar impulsiv. Matthew are o mare considerație pentru ea și ceea ce mă bucură cel mai tare este că se simte bine în compania ei. Mi-a mărturisit că, datorită Sabinei, își descoperă unele trăsături de caracter pe care nici nu știa că le are.

Râse din nou.

— Deși, la drept vorbind, mi se pare destul de amuzant.

— Ce anume? întrebă baronul.

— Este evident că, de fapt, niciunul dintre ei *nu* mai este copil. Fiica voastră este deja femeie din cap până în picioare. O femeie tânără și frumoasă.

— Și fiul tău, un tânăr matur și chipeș.

— Exact, spuse Thaddeus, continuând să chicotească. Văd că Matt nu știe când să fie copil și când să fie bărbat atunci când se află în compania Sabinei. Amândoi sunt foarte maturi pentru vârsta lor și totodată extrem de tineri și de inocenți. E interesant să vezi cum înfruntă maturitatea, încercând în același timp să înțeleagă sentimentele pe care le nutresc unul pentru celălalt.

— Înțeleg foarte bine la ce te referi, spuse baronul zâmbind. Este încântător să urmărești evoluția acestei relații și a caracterelor lor speciale.

— Sunt o pereche destul de neobișnuită, zise Marion.

— Acum, că ne-ai spus toate acestea, îl înțeleg pe Matthew mai bine decât înainte, adăugă baronul. Îți mulțumesc că ai fost atât de sincer cu noi.

— Nici nu știți cât de recunoscător sunt eu pentru că ne-ați primit în casa voastră. *Lebenshaus* a fost și este ca o gură de aer proaspăt pentru fiul meu – și asta se datorează în mare parte fiicei voastre. Sabina este o tânără de-a dreptul... deosebită.

— Și noi ne simțim recunoscători pentru prietenia ei cu Matthew, spuse Marion. Mai ales acum, de când s-a iscat conflictul cu vecinii...

Nu duse fraza până la capăt, dar în ochi i se citea clar tristețea cauzată de lucrurile pe care le lăsase nespuse.

— Am sperat dintotdeauna ca Sabina să cunoască un tânăr cum este Matthew, spuse baronul, sărind în ajutorul soției sale. Astfel de oameni rar se întâlnesc. De aceea am vrea să îi mulțumim din suflet lui Matthew în numele fiicei noastre. Acum, că a cunoscut un om ca el, va ști ce calități să caute într-un bărbat. În pofida remușcărilor dumitale, eu nu pot decât să te felicit pentru educația pe care i-ai dat-o lui Matthew. Este un om de caracter, integru și sigur pe el. Poate că nu îți dai seama, dar aceste calități nu sunt întâmplătoare. Ele se datorează educației primite de la dumneata.

— Îți mulțumesc, ești prea amabil, spuse Thaddeus cu modestie.

Se lăsă o tăcere pe care tot americanul o rupse în cele din urmă.

— Aș putea să-ți mai pun o întrebare? Despre fiica dumitale... De fapt nu numai despre ea, ci despre stilul vostru de viață în general.

— Aș fi onorat să răspund la orice întrebare de-a dumitale, răspunse baronul.

— În regulă. Mă întrebam cum vă pregătiți fiica pentru viață. Pentru o viață care, luând în considerare evenimentele actuale, nu se anunță deloc a fi una plăcută. Aici totul este atât de idilic și de liniștit... aproape prea frumos pentru a fi adevărat... Nu mă

înțelegeți greșit, atât eu, cât și Matthew ne simțim extraordinar aici, la *Lebenshaus*. Dar nu vă e teamă că, trăind într-un mediu atât de protejat, Sabina nu va fi pregătită să înfrunte greutățile și nedreptățile vieții în caz că situația degenerază?

Baronul îl ascultase dând din cap, îngândurat, cu fruntea încrețită de îngrijorare. După ce prietenul său termină de vorbit, rămase câteva clipe adâncit în gânduri, apoi spuse:

— Și noi ne-am pus în nenumărate rânduri această întrebare și L-am implorat pe Dumnezeu să ne dea un răspuns. Marion și cu mine am petrecut ore în șir, întorcând această chestiune pe toate părțile, încă din ziua în care a venit pe lume Sabina. Nu-i așa, draga mea?

Marion încuviință din cap.

— Viața e formată din mai multe etape, Thaddeus, continuă baronul. Unele sunt plăcute și liniștite, altele nu. Adesea Dumnezeu ne oferă clipe senine, de liniște și pace, tocmai pentru a ne pregăti să înfruntăm dificultățile care ne așteaptă în viitor. Se spune că greutățile te fac mai puternic. Într-un fel este adevărat, dar pacea sufletească poate să călească la fel de bine. Să luăm, de pildă, oricare dintre cele peste o sută de plante ce cresc în această grădină. O plantă tânără, crescută din sămânță în seră, ar putea să moară atunci când este expusă furtunilor și înghețului de peste iarnă. Pe de altă parte, însă, dacă în primii ani de viață aceasta dezvoltă rădăcini adânci și o tulpină puternică, devine viguroasă și va putea face față tuturor adversităților. Prin urmare, cultivarea răsadului în seră poate avea două rezultate extrem de diferite. Ori să ne imaginăm, de bunăoară, un copăcel ce crește în vârful unui munte înalt și stâncos, total expus forțelor naturii, care îl lovesc constant fără milă. Dacă supraviețuiește, va deveni într-adevăr puternic, viguros și rezistent, capabil să țină piept tuturor intemperiilor. Dar majoritatea puieților de acest fel mor înainte să atingă maturitatea. Cei care supraviețuiesc sunt, de obicei, piperniciți și deformați și nu ajung niciodată la forma și vigoarea pe care le-ar fi dobândit dacă, în primii ani de viață, ar fi crescut într-un mediu mai protejat. Ei, Thaddeus, ce părere ai?

adăugă el, râzând. Unde este mai bine să crească o plantă tânără pentru a deveni sănătoasă și viguroasă: într-o seră sau pe o culme muntoasă? Ambele implică anumite riscuri.

— Văd că faci ce faci și te întorci mereu la lumea vegetală! răspunse americanul, râzând la rândul său.

— O, și asta nu e nimic! exclamă Marion. În mintea soțului meu absolut *totul* se învâрте în jurul rădăcinilor, al pământului, plantelor și creației lui Dumnezeu! Heinrich pur și simplu *adoră* să descopere învățăturile ascunse de fiecare plantă în parte!

Auzind-o vorbind astfel, baronul râse cu poftă.

— Mărturisesc că soția mea are perfectă dreptate!

— Vorbești despre plante, dar de fapt te referi la copii, nu-i așa? întrebă Thaddeus.

— Păi nu sunt și ei niște *vlăstare* gingașe? Eu unul cred cu tărie că, pentru a crește sănătoase și puternice, toate ființele, la fel ca plantele, trebuie să își petreacă primii ani de viață într-un mediu protejat.

— Poți fi puțin mai explicit?

— Am să-ți dau un exemplu, spuse baronul. Ori de câte ori cumpăr un răsad sau un puiet din Berlin sau primesc un lăstar de la unul dintre numeroșii mei prieteni horticultori din zonă, fac tot posibilul ca planta respectivă să își înceapă viața într-o manieră sănătoasă. Rezistența ei ulterioară depinde de grija pe care i-o acord în primii ani de viață. La început, trebuie în primul rând să o ocrotesc de tot ceea ce ar putea să o ucidă dacă ar fi lăsată în voia sorții – de ninsoare, îngheț, vânt, paraziți, iepuri, câprioare, melci, ș.a.m.d. Sunt extrem de grijuliu cu plantele mele tinere. Până se dezvoltă în mod adecvat, le acopăr, le tratez cu fertilizator, le scurtez ramurile. Nu preget niciun efort în primii doi ani de viață ai plantei.

Se opri și privi spre cer.

— Thaddeus, vezi norii aceia negri dinspre est?

McCallum își ridică și el privirea și încuviință din cap.

— Judecând după mirosul și viteza vântului ce s-a pornit acum vreo douăzeci de minute, îmi dau seama că se îndreaptă

spre noi. Măine la ora asta vă garantez că va ploua. Va fi probabil o ploaie torențială. Dacă aș avea butași transplantați de curând, în după-masa aceasta aș lua toate măsurile de precauție pentru a-i proteja de vânt și de ploaie. Deci, vezi dumneata, Thaddeus, ceea ce contează este ca planta să dezvolte rădăcini adânci și să fie sădită într-un pământ mănos pentru ca tulpina, ramurile și frunzele sale să crească sănătoase și viguroase. Dacă rădăcinile nu sunt bine înfipite în pământ și influențele externe sunt lăsate să distrugă primii muguri, cu siguranță că planta nu va avea o viață lungă, sănătoasă și productivă. Același lucru cred că este valabil și în ceea ce îi privește pe copii. Importante sunt *rădăcinile*, Thaddeus! Rădăcinile trebuie să fie atent îngrijite pentru a crește adânc în pământ, iar primii muguri trebuie să fie protejați de paraziți, vânt, ger și melci pentru ca planta să prindă vigoare.

— Mulți s-ar putea să nu fie de acord cu această paralelă, zise McCallum.

— Te numeri și dumneata printre aceștia?

— Nu neapărat. Sincer să fiu, nu am privit niciodată lucrurile din această perspectivă. Oricum, această idee se opune în mod clar actualei opinii publice.

— Cum se întâmplă cu mai toate ideile mele, spuse râzând baronul. Ai desigur dreptate: foarte *puțini* ar fi de acord cu mine în această privință. Dar este de ajuns să te uiți la un tânăr cum este fiul vecinului nostru Schmundt pentru a vedea ce se întâmplă atunci când un vlăstar nu este protejat și îngrijit așa cum se cuvine și este lăsat să crească după cum pofteste firea sa păcătoasă. Îmi pare sincer rău de Gustav. Într-un fel, nu este vina lui, adăugă oftând Dortmann, ci a celor în grădina cărora a crescut.

— Și dumneata, Frau von Dortmann, împărtășești părerea baronului? întrebă Thaddeus.

— Desigur, răspunse Marion. Oricum, asemenea concepte nu sunt deloc ieșite din comun în familia din care provin eu...

Se opri brusc, ca și cum ar fi spus ceva nepotrivit.

— Mă tem că nu prea înțeleg..., spuse Thaddeus.

Marion aruncă o privire speriată spre soțul său.

— Mai bine să nu intrăm în detalii, zise baronul. Este un subiect delicat.

— Vă rog să mă iertați, îmi pare nespus de rău!...

— Nu ai de ce să te scuzi, Thaddeus, spuse Marion.

— În orice caz, continuă baronul, la fel a procedat și Tatăl ceresc cu Fiul Său. Dumnezeu a ales-o pe tânăra Maria, cea mai evlavioasă femeie din acele timpuri, să îi fie „seră” lui Isus și să Îl apere de tot ceea ar fi putut zădărnici planul Său. Or eu unul vreau să urmez exemplul Tatălui.

— Și cât timp ar trebui să petreacă un copil într-o astfel de „seră”? întrebă Thaddeus.

— Mai mult decât ar crede marea majoritate. Isus a rămas lângă mama sa timp de treizeci de ani.

Se opri puțin, apoi continuă pe un ton meditativ:

— Ca părinți, ne frământă adesea această întrebare. Nimeni nu poate anticipa tot ceea ce se ascunde la orizontul vieții. Nu putem decât să sperăm și să ne rugăm ca viața senină pe care i-o oferim fiicei noastre, într-un mediu plin de pace interioară, să o pregătească sufletește pentru a înfrunta conflictele exterioare cu care se va întâlni mai târziu. După același principiu îmi îngrijesc și plantele din grădină. Și, într-un sens mai larg, aceasta este însăși temelia pe care este clădită *Lebenshaus* – datorită păcii și armoniei existente între noi, în stilul nostru de viață și în acest loc pitoresc unde am fost binecuvântați să trăim, suntem în măsură să oferim un refugiu liniștit tuturor celor pe care Dumnezeu îi trimite la noi. Ne-am întrebat și noi de multe ori dacă nu cumva am creat o lume ireală pentru Sabina. Dacă va fi îndeajuns de puternică să înfrunte stresul, conflictele și suferințele vieții, care mai devreme sau mai târziu ne copleșesc în mod inevitabil pe toți. Toate acestea sunt întrebări la care nu cunoaștem răspunsul.

— Și totuși, exact asta am vrut de la bun început, interveni Marion. Să îi arătăm Sabinei cum *ar trebui* să fie viața și relațiile cu ceilalți într-un mediu ideal pentru ca, așa cum a spus soțul meu, ea să dezvolte rădăcina și tăria necesare pentru a înfrunta greutățile ulterioare. Ajungi să cunoști *adevărul* și valorile *reale*

atunci când trăiești înconjurat de ele, nu într-o lume în care *falsele valori, nedreptatea și superficialitatea* reprezintă norma morală.

— Am fost mereu de părere că, pentru a fi pregătit de luptă, nu trebuie neapărat să fii un om războinic, ci unul puternic sufletește, zise baronul.

Tăcură tustrei preț de câteva clipe.

— Și cât timp credeți că ar trebui să rămână Sabina sub aripa voastră ocrotitoare? întrebă într-un târziu Thaddeus.

— Ah, ai pus degetul pe rană, dragul meu prieten! Aceasta este întrebarea cea mai grea. Treptat, atât plantele, cât și vlăstarele noastre trebuie lăsate să se dezvolte tot mai mult pe cont propriu. În cazul copiilor, este nevoie de mulți, mulți ani până sunt pregătiți să se bazeze mai mult pe propriile rădăcini și mai puțin pe îndrumarea părinților. Desigur că aceste rădăcini trebuie hrănite constant și acest proces nu se încheie nici la vârsta de douăzeci de ani. Să-i luăm de exemplu pe copiii noștri: ambii au rădăcini solide și se dezvoltă în mod independent. Cu toate acestea, din mai multe puncte de vedere, ei sunt încă niște copii. Sunt în floarea vârstei, înalți, puternici și viguroși, dar încă nu s-au maturizat pe deplin.

— Dar nici mult nu mai lipsește, spuse Thaddeus.

— Maturitatea se apropie întotdeauna mai repede decât credem, răspunse baronul oftând.

Coridoare în lung și în lat

În timp ce părinții lor discutau în grădină, Sabina și Matthew își continuaseră răsând întrecerea până în subsolul casei.

Cu Matthew la un pas în urma ei, Sabina alergase ca vântul afară din grădină, prin curte, prin bucătărie, pe coridoarele lungi de la parter până în parloarul sudic, de unde se năpustise pe scări până în pivnița de la subsol și de acolo pe culoarul îngust, până în micul beci din extremitatea nordică a casei. Aici se prăbuși, prăpădindu-se de răs, pe treptele ce duceau spre salonul pentru oaspeți. Matthew o ajunse din urmă și se așeză lângă ea, rezemându-se cu spatele de perete și răsând și el în hohote.

— Cum poți să alergi atât de repede? o întrebă el gâfâind.

— Cunosc casa ca-n palmă, răspunse Sabina.

— Atunci va trebui să te duc din nou afară! glumi tânărul.

— Când eram mică îmi închipuiam că fug de niște oameni răi care încearcă să mă prindă, zise Sabina, încercând să își recapete răsuflarea. De fapt, adăugă ea, izbucnind din nou în răs, îmi imagineam că fug de Gustav. Uitasem complet de asta!

— El știe de subsol?

— O, nu! Nu l-am adus niciodată aici.

— Cum așa?

— Nu știu, ceva îmi spunea să n-o fac. Nu știu ce să zic... pur și simplu n-am vrut să-i arăt locul acesta. Așa că el nici măcar nu știe de existența lui.

— Nici de locurile secrete de la etaj?

— Ce locuri secrete?

— Cele de la etajul doi.

— Acelea nu sunt deloc secrete. Doar misterioase.

— Obişnuiaţi să urcaţi acolo împreună?

— Hm... nu prea... Habar n-am, nu-mi aduc aminte... A trecut mult de atunci. Sunt sigură că a fost pe balcon, dar nu-mi amintesc să-i fi arătat vreodată restul etajului. Când eram mici, ne jucam mai ales afară. Părinţilor mei le plăcea să fie de faţă când venea el în vizită.

Tăcură o vreme amândoi, trăgându-şi suflutele. La un moment dat, Matthew se ridică şi începu să se învârtă prin încăpere.

— Exact cum îmi aminteam, spuse el. Până şi mirosul de pământ e acelaşi...

Îşi roti privirea prin mica pivniţă, zăbovind în cele din urmă asupra adânciturilor din peretele de piatră sau cărămidă pe care erau aşezate câteva ghivece sparte.

— Hei, Sabina! exclamă el. Uite, acolo sus ar fi ascunzătoarea ideală pentru cheia unei camere secrete sau a unei tainiţe!

— Ai o imaginaţie bogată, Matthew!

— Nu, eu chiar vorbesc serios. Vreau să văd ce e acolo.

Se ridică pe vârfurile picioarelor, dar nu reuşi să vadă înăuntru.

— Hai aici, te rog. Va trebui să te uiţi tu.

Se aşeză în genunchi şi îşi făcu mâinile căuş.

— Eu am să te ridic şi tu ai să vezi dacă este ceva acolo.

Sabina se uită în adâncitură, o pipăi şi îi luminează colţurile cu lanterna, dar nu descoperi nimic în afară de praf şi pământ.

— Ptiu! făcu Matthew dezamăgit. Dar ştiu sigur că e pe aici pe undeva.

— Matthew, tu chiar nu înţelegi că nu există nicio cheie? făcu râzând Sabina.

— Atunci hai să găsim tainiţa şi fără cheie! spuse el, luând-o înainte pe coridor.

— Crede-mă că nu are niciun sens, spuse Sabina, urmându-l. Papa a studiat fiecare centimetru de perete de la subsol.

— Dar podeaua şi tavanul le-a studiat? întrebă Matthew în timp ce înainta încet pe coridorul întunecat şi umed, privind atent în jur.

— Podeaua? repetă mirată Sabina.

— De ce nu? Poate că mai există un nivel sub acesta și chepengul de deasupra scării este acoperit cu mai multe straturi de pământ.

Sabina pufni în râs.

— Toate tainețele sunt ascunse adânc în pământ, în pivnițe secrete, spuse Matthew. Pun pariu că taina se află sub noi! exclamă el, lăsându-se în patru labe și începând să scurme pământul cu degetele.

Sabina râdea în continuare.

— Vai, Matthew, ești atât de caraghios! Crede-mă că nu vei găsi nimic în afară de pământ. Și chiar dacă ar exista o ușă secretă, ar trebui să sapi întregul coridor, centimetru cu centimetru.

— Aș avea nevoie de o greblă sau măcar de săpăligă. Dacă am începe fiecare dintr-un capăt al coridorului, săpând la adâncime de maxim zece centimetri, sunt sigur că am descoperi chepengul, adăugă el continuând să răcăie pământul.

— Hei, ce-i asta? exclamă el la un moment dat, începând să sape și mai frenetic. Cred că am găsit ceva!

Sabina îngenunche lângă el.

— Pune mâna aici, spuse Matthew, arătând spre locul în care scormonea pământul.

— Nu este decât o piatră mai mare, spuse Sabina. Îi simt colțurile.

Începu să sape și în scurt timp scoase la iveală o piatră cu formă neregulată.

— Bine, deci chepengul nu este chiar *aici*, zise Matthew, ridicându-se în picioare, dar pun pariu că e pe-aici, pe undeva!

— Am să-i vorbesc tatei despre teoria ta, răsă Sabina. Deocamdată, cred nu s-ar bucura deloc dacă am săpa tot coridorul. Hai mai bine să mergem la ultimul etaj. Vreau să îți arăt din nou camerele de acolo.

— Inclusiv sala armelor? întrebă Matthew, urmând-o.

— Dacă dorești!

O luă la fugă înainte, apoi se opri.

— Aceasta este scara care duce sus, la camera în care ai dormit data trecută, când te-am băgat în sperieți cu ciocănitul în perete, spuse ea. Hai să o luăm pe aici.

Matthew o urmă. Intrară în camera în care își petrecuse convalescența cu doi ani în urmă, apoi o luară pe holul principal până la scara vestică, pe care urcară până la nivelul superior. Aici se opriră întâi în sala armelor, apoi își continuară răsând explorarea în aripa estică a casei, unde se jucară de-a prinselea și de-a v-ați ascunselea până când se făcu ora mesei.

La ora 2 și jumătate dădură buzna în sufragerie, încălziți, ciufuliți, asudați, sporovăind și răsând cu gura până la urechi și anunțară că nu se mai distraseră așa de ani de zile.

Matthew uitase complet de rănilile de pe față.

La munca câmpului

— Pe mine vă rog mă scuzați, zise baronul imediat ce terminară de mâncat. Mă așteaptă lanul de ovăz. Este un teren dificil, aproape de pădure, plin de hârtoape și de pietre. Or *Mähdrescherul* este o mașină temperamentală și prefer să nu las responsabilitatea conducerii ei pe umerii angajaților.

După ce închise ușa după el, Marion adăugă:

— Modestul meu soț este, de fapt, cel mai bun secerător din nord-estul țării. Știe că acesta este un teren dificil și că el este cel mai în măsură să îl secere fără să adune stricăciuni combinei.

— Se ocupă personal de multe dintre muncile de la fermă, nu-i așa? întrebă Thaddeus.

— De foarte multe, răspunse Marion. De mult mai multe decât își dau seama ceilalți. Nu se laudă cu asta, dar adevărul este că ferma noastră este atât de productivă doar datorită lui. În fiecare zi se trezește la revărsatul zorilor. Este un agricultor priceput și nu numai.

Înainte ca Thaddeus să apuce să o întrebe la ce se referă mai exact, Sabina se ridică de la masă, gata să își urmeze tatăl.

— Vino, Matthew, spuse ea. Hai să ne schimbăm hainele și să mergem pe câmp. Vreau să îți arăt ce se întâmplă în lanul de grâu. Papa a terminat seceratul acolo ieri dimineață, înainte de petrecere, iar acum Heiko și alți câțiva lucrători probabil că presează fânul.

— Presează fânul?

— Da, îl presează sub formă de baloturi pentru hrănirea vacilor. Papa are o presă nou-nouță de balotat fânul. Stai s-o vezi în acțiune!

Cei doi tineri ieșiră, iar Thaddeus și Marion se angajară într-o discuție fascinantă despre baron și trecutul său extrem de interesant.

Lanul de ovăz era destul de departe de casă. Baronul porni călare, iar tinerii, pe jos. Pe când ajunseră ei la câmp, tatăl Sabinei conducea deja gigantul și zgomotosul păianjen metalic numit *Mähdrescher*, ce înainta, tras de tractor, printre tulpinile înalte de ovăz, secerând, treierând, tăcănind și aruncându-i în obraz praf și pleavă.

Baronul le făcu cu mâna, dar apoi reveni imediat cu mâinile pe manete. Trebuia să fie atent la ceea ce face. Mașinăria aceea ciudată avea o mulțime de părți mobile și trepida atât de grozav la fiecare mișcare, încât Matthew se îndoia că are să reziste mai mult de un ceas pe un teren atât de accidentat fără să se dezmembreze.

Cei doi tineri îl urmăreau fascinați pe baron. După ce acesta făcu două tururi complete, Sabina îl conduse pe Matthew mai departe, până la lanul de grâu ce se întindea dincolo de lungile șiruri de ovăz, plin acum de cioturi și de paie lăsate în urmă de combină după treierat.

— Uite-i acolo! exclamă Sabina, arătând cu degetul spre Heiko și Hans. Să mergem! strigă ea, luând-o la goană printre cioturile rămase pe câmp.

Matthew o ajunse imediat din urmă. Străbătura în fugă vastul lan care, cu doar o zi în urmă, fusese încă plin de grâu, până în locul unde un tractor trăgea un alt utilaj de-al baronului, cu un aspect similar și la fel de zgomotos ca *Mähdrescherul*, dar ceva mai mic decât acesta, de care era atașată o remorcă-platformă.

Munca era efectuată de trei bărbați. Unul conducea tractorul, altul mergea pe lângă presă, săltând baloturile de paie care cădeau din aceasta și aruncându-le celui de-al treilea, care stătea într-un echilibru precar pe platforma mobilă. Baloturile erau formate atât de repede, încât cel care le ridica de pe jos și cel care le stivuia pe platformă abia mai pridideau cu lucrul.

Procesul era cât se poate de clar. Sabina se cățără în remorca pe jumătate plină, sări în picioare și începu să ajute la aranjarea

baloturilor. Matthew urmări preț de o clipă operațiunile efectuate de muncitori și, pricepând repede mersul lucrurilor, i se alătură bărbatului ce mergea pe lângă tractor și începu să strângă împreună cu el baloturile ce se rostogoleau în urma presei.

Când își ridică din nou privirea, văzu că Sabina este singură pe platformă. Fata îi strigă să urce.

— Unde a plecat celălalt lucrător? o întrebă el, suindu-se în remorcă.

Sabina arată spre mijlocul câmpului, către o siluetă ce se îndepărta cu repeziciune.

— Merge să aducă o remorcă goală și să vadă dacă papa nu are cumva nevoie de ajutor la seceriș. Acum se lucrează pe mai multe terenuri. Din moment ce noi doi suntem aici, el s-a dus să vadă dacă nu poate să dea o mână de ajutor în altă parte.

Brusc un nou balot fu azvârlit de jos, care îl lovi din lateral. Matthew se dezechilibra și căzu pe spate, cât era de lung, peste stiva de paie.

— N-ai să-mi fii de mare ajutor, dacă nu poți nici măcar să te ții pe picioare! râse Sabina.

— M-a luat pe nepregătite.

— Păzea, că mai vine unul!

Încă un balot ateriză rostogolindu-se pe platformă.

— Eu ce trebuie să fac? întrebă Matthew, ridicându-se în picioare.

— Să ridici baloturile aruncate de Hans și să mi le aduci mie. Eu am să le stivuiesc aici, în spatele remorcii. Întrucât nu va mai trebui să alerg dintr-o parte în alta, treaba va merge mai repede.

— Sună destul de simplu.

— Dar bagă de seamă că pe măsură ce stiva se mărește, va trebui să îți schimbi poziția. Păzea!

— Repede mai vin! strigă Matthew, ferindu-se de un nou balot.

— Și vei vedea că, din cauza oboselii, ți se vor părea din ce în ce mai grele. Sfoara cu care sunt legate are să-ți facă răni la degete. Of, ar fi trebuit să aducem cu noi niște mănuși!... Ei, asta e. Apucă balotul acela și aruncă-mi-l.

Matthew se conformă, radiind de satisfacție, iar Sabina așează balotul peste celelalte. Băiatul nici nu se dezmetici bine că se și trezi cu un nou balot la picioare. Se aplecă, îl apucă de sfoara cu care era legat, făcu vreo trei pași până la Sabina și îl puse la picioarele ei. Un nou balot îl lovi în genunchi.

— Am uitat să-ți spun că vin unul după altul, spuse râzând fata. Fii pe fază!

— Am să-ncerc! strigă Matthew.

În cinci-șase minute, platforma era deja acoperită cu trei straturi de baloturi și, în partea din spate, Sabina începuse deja să formeze a patra stivă. Nu trecu mult și Matthew descoperi că, folosind în mod adecvat mișcarea tractorului și greutatea propriului corp, poate să manevreze baloturile cu mai puțin efort.

— Te miști de parcă ai fi făcut asta de când te știi! îi strigă Sabina. Ce mai, ești un fermier înnăscut!

În mai puțin de o oră, platforma era plină vârf. Între timp, Heiko se întorsese cu o remorcă goală. Se opriă cu toții, atașară remorca plină la celălalt tractor și pe cea goală în spatele presei de balotat și Heiko porni, încet și atent, spre hambar, tractând platforma încărcată.

Presa fu pusă din nou în funcțiune și începu să înainteze trepidând pe câmp, formând noi baloturi, pe care Matthew și Sabina nu mai pridideau să le stivuiască pe platformă.

Fundul remorcii era acoperit aproape în întregime cu primul strat de fân, când utilajul agăță un ciot și se opri. Cei doi angajați se duseră imediat să vadă ce s-a întâmplat. Matthew îi urmărea de pe platformă, când un balot i se izbi de picioare, făcându-l să se prăvălească din nou peste patul de paie. Râsul ce se auzi în spatele lui îi dădu imediat de înțeles că balotul nu îl lovise din întâmplare.

— A, de-asta mi-ești!

Într-o clipită sări în picioare, făcu un salt înainte și o înhăță pe Sabina de glezne. Fata își pierdu echilibrul și căzu, râzând, pe spate.

Începu o luptă în toată regula, în care fiecare încerca, printre hohote de râs, să își dovedească supremația, ba îmbrâncindu-și adversarul, ba punându-i piedică, dar niciunul nu reușea să rămână mult timp în poziție verticală.

Tocmai ce se ridicaseră în picioare și luase fiecare poziție de atac, când brusc, remorca se puse din nou în mișcare. Amândoi se lungiră din nou pe spate, râzând ca niște copii. Hans aruncă un balot care îi nimeri în plin.

— Hans, ai făcut asta înadins! chicoti Sabina, încercând să se ridice în picioare.

Bătrânul angajat, care lucra la fermă de mai bine de douăzeci de ani, le aruncă un zâmbet șugubăț. Joaca lor făcea ca munca să îi pară mai plăcută. Și uite așa, din momentul acela șotiile se ținură lanț.

La sfârșitul zilei de lucru, presa de balotat fu detașată și tractorul porni încet spre casă. Hans stătea pe marginea platformei, cu picioarele atârând în aer, iar Matthew și Sabina erau cocoțați sus, pe baloturile din vârful stivei. Când îi văzu din mijlocul lanului de ovăz, baronul opri combina, coborî și le ieși în întâmpinare.

Tractorul opri. Baronul se uită în sus spre cei doi tineri. Matthew avea fața murdară de praf, ochii umflați și înroșiți din cauza plevei purtate de vânt, gâtul asudat și hainele acoperite de pământ și de paie. Baronul zâmbi, apoi urcă și el în remorcă și îi făcu semn lui Friedrich că poate să pornească.

— Tatăl tău va fi mândru de tine, îi spuse el lui Matthew, așezându-se pe stiva de la picioarele fiicei sale.

— Sabina mi-a spus de la bun început că nu va fi ușor.

— O, să-l fi văzut, papa! Este foarte puternic. Mânuaia baloturile de parcă ar fi fost ușoare ca fulgul.

Matthew pufni în râs.

— De ce minți? Tu le mânuiai mult mai bine decât mine.

Fu rândul fetei să izbucnească în râs.

— Ei, și ce părere ai despre viața de fermier, Matthew? îl întrebă baronul.

— E mult de lucru, dar mărturisesc că, deși abia de-mi mai simt brațele și picioarele, nu am simțit în viața mea o satisfacție mai mare.

— Viața de fermier este, într-adevăr, una plină de satisfacții, dar și de responsabilități, răspunse baronul. Acum, de pildă, este important să depozităm grânele și fânul în hambare înainte să înceapă ploaia.

— Și combina? întrebă Sabina.

— Am să vin după ea mai târziu. Dar acum nu vreau să ratez ocazia de a mă întoarce împreună cu voi, într-o remorcă încărcată cu fân. Că doar... aceasta este partea cea mai frumoasă a treieratului!

Cei trei continuară să râdă și să povestească tot restul drumului.

Povestea bătrânei Eppie

Mai târziu în seara aceea, în pofida oboselii și a durerilor musculare resimțite de câțiva dintre ei chiar și în urma unei lungi și binemeritate băi, Heinrich, Marion, Sabina, Thaddeus și Matthew se întâlniră în parloarul oaspeților cu o persoană specială, care trăia la *Lebenshaus* de aproape un secol și căreia membrii familiei și personalul casei îi spuneau, în mod afectuos, Eppie. Baronul o invitase personal să servească niște ceai și niște prăjituri împreună cu familia și cu invitații lor. Auzind că musafirii sunt din străinătate, în ochii bătrânei slujnice se aprinse un licăr poznaș și atât Marion, cât și Heinrich fură convinși că în scara aceea va începe să-și depene teribilele povești despre trecut fără a se lăsa prea mult rugată.

De pe-acum tot nordul Germaniei era acoperit de nori negri de furtună, fapt care accentua atmosfera de mister. Furtuna avea să se dezlănțuie înainte de miezul nopții sau cel târziu până spre dimineață.

După ce luară loc și se făcură prezentările, Marion și Sabina îi serviră pe toți cu ceai și prăjituri.

— Le-am spus oaspeților noștri că a trecut aproape un veac de când trăiești la *Lebenshaus*, îi spuse baronul bătrânei.

— Mai mult decât *s-ar cuveni* să-i fie dat cuiva să trăiască! ripostă Eppie pe un ton ascuțit și strident, după care râse înfundat. Ai fost bun cu mine, stăpâne, adăugă ea. Ai fi putut să mă trimiți de mult la un azil, dar m-ai ținut aici, lângă voi ca și cum aș face parte din familie, la fel cum ai făcut cu mama.

— Dumneata chiar *faci* parte din familie, Eppie! răspunse râzând baronul. Dar mă tem că de mama dumitale a avut grijă bunicul.

Bătrâna se holbă nedumirită la el.

— Deci dumneata nu ai cunoscut-o pe mama?

— Nu, draga mea Eppie, nu am avut această plăcere. Cred că aveam vreo cinci ani când a murit.

Eppie rămase tăcută, cu fruntea încrețită a mirare. Adevărul fie spus, era de-a dreptul imposibil să deosebești ridurile de expresie de cele săpate de timp. Obrajii, fruntea, gâtul și bărbia bătrânei erau atât de zbârcite, încât te duceau, fără să vrei, cu gândul la pielea de reptilă. Firele de păr, rare și la fel de albe precum fața, printre care i se vedea pielea scalpului, îi stăteau ridicate în sus, de parcă tocmai ce-ar fi văzut o fantomă – ceea ce, de multe ori, chiar nu era exclus în cazul ei.

— Bine, dar îți amintești când a venit în vizită prim-ministrul? Întrebă ea într-un târziu cu vocea stinsă.

— Îmi pare rău, Eppie, răspunse baronul, dar nu știu despre cine vorbești.

— Despre Bismarck, prim-ministrul Prusiei.

— Când s-a întâmplat asta?

— Cred că aveam zece-doispe ani pe atunci, răspunse bătrâna, străduindu-se să-și amintească. Mama își aduce sigur aminte... Trebuie să o întrebăm pe ea... Da, Bismarck a fost aici pe vremea când se războia cu austrieii.

— Bismarck s-a războit tot timpul cu austrieii, dacă nu mă înșel, comentă baronul.

Eppie chicoti.

— Da, era un bărbat tare aprig, Bismarck al nostru... și bătrânul conte a aflat pe propria piele treaba asta!

— Despre ce conte vorbești, Eppie?

— Despre ăl din vecini, care altul? exclamă bătrâna, privind în gol cu ochii larg deschiși.

Era clar că se întorsese în timp, la o perioadă de mult apusă. Baronul ascultase de multe ori poveștile ei, dar aceasta era prima dată când o auzea vorbind despre o legătură între Bismarck și familia Schmundt – asta dacă bătrâna făcea, într-adevăr, referire

la înaintașul contelui din vecini. Despre Bismarck mai adusesese ea vorba, dar niciodată atât de direct.

— În vene îi curgea sânge prusac, dar el spiona pentru austrieci, continuă Eppie. Da' Bismarck l-a dibuit numaidecât și i-a străpuns inima cu sabia ceea de sus, adăugă ea arătând cu degetul tremurând spre etajul superior.

Se aflau chiar sub sala armelor.

— Unde s-a întâmplat asta? întrebă baronul.

— În tainiță, de bună seamă. Contele străbătu câmpul pe furiș în miez de noapte, coborî în pivniță, merse de-a lungul celor două coridoare și acolo își ticlui planul mârșav împotriva baronului și a întregii Prusii. Dar Bismarck îi descoperi ascunzătoarea – era un loc secret de care știa doar baronul. Când deschise ușa, dădu cu ochii de conte. „Pregătește-te să mori, trădătorule!” strigă el. În clipa următoare contele cel rău se prăbuși, cu pieptul sângărând, pe podeaua de pământ a tainiței. Bismarck șterse sângele de pe tăișul sabiei cu șervetul de pe masa din mijlocul încăperii.

Eppie se opri gâfâind, cu ochii cât cepele. În salon se făcuse o liniște de mormânt.

Brusc, o bubuitură grozavă zgudui casa.

Toți săriră ca arși. Fiecăruia i se ridicase părul pe mâini de parcă s-ar fi curentat.

Baronul zâmbi.

— Se pare că furtuna a început mai repede decât mă așteptam, spuse el.

Prin ușa deschisă se vedea holul. Prin ferestrele de la capătul coridorului și din camerele de oaspeți de vizavi se zăriră scântei de fulger, urmate de mai multe tunete.

— Zi mai departe, Eppie, o îndemnă baronul.

— După aceea, tainița nu a mai fost folosită niciodată, continuă bătrâna. Dar cancelarul o inspectează de fiecare dată când vine în vizită.

— Parcă ziceai că era prim-ministru, nu cancelar.

— A fost numit cancelar mai târziu, după înfrângerea Austriei și unificare... Dumneata ar trebui să știi asta, baroane.

— A, da, uitasem. Iartă-mă, Eppie.

— Acum trebuie să îi spui „domnul cancelar”, s-au schimbat vremurile.

— Înțeleg.

— Trebuie să se facă respectat.

— A mai trecut pe aici?

— O, da, l-am văzut de curând. Vine mereu să vadă dacă mârșavul de conte nu s-a trezit cumva din morți. Uneori mă ia și pe mine cu el. Zice că, în caz că Schmundt mai încearcă să ne facă necazuri, e bine ca măcar cineva din casă să îi știe ascunzătoarea. Contele este un trădător și o iscoadă. Și vrea să pună mâna pe moșie. Și pe aur.

— Pe care aur?

— Aurul din vistieria Prusiei, ascuns în timpul războiului, să nu-l găsească inamicul. Este și acum aici, stăpâne.

— Unde anume?

— Undeva în tainiță, spuse ea șoptit, acoperindu-și gura pentru a nu fi auzită de nimeni în afară de baron.

— Ai văzut dumneata aurul?

— Nu, nu mi l-a arătat niciodată.

— Atunci cum de știi că este acolo?

— Mi-a spus că l-a pus bine și că îmi va da de știre când va avea din nou nevoie de el.

— De ce să-ți dea de știre?

— Ca să-l ajut să-l dezgroape.

— Înțeleg.

— A spus...

— Despre cine vorbești? o întrerupse baronul.

— Despre Otto, firește... despre Otto von Bismarck – câteodată îmi dă voie să-i zic pe numele mic.

— Așa. Și ce a spus Otto despre aur?

— A spus că este o parte din comoara secretă a familiei Hohenzollern, de pe vremea când Albert de Brandenburg a înțemeiat ducatul Prusiei. Asta s-a întâmplat cu mult timp în urmă, stăpâne, pe vremea când trăia bunica.

De fapt, Prusia ducală fusese formată în 1525, cu cel puțin trei, dacă nu patru generații înainte de construirea actualului conac și trei sute de ani înainte de a se naște bunica lui Eppie.

— Și contele vrea să pună mâna pe aur? întrebă baronul, vorbind și el în șoaptă.

— O, da! Râvnește să pună mâna pe toate – pe aur, pe moșie, pe întreaga Pomeranie. Asta a vrut dintotdeauna. Dacă Otto nu l-ar fi omorât după ce i-a descoperit trădarea, în cele din urmă ar fi trebuit să-l ucidă baronul.

— Știi unde se află taina? întrebă baronul.

— Bineînțeles. Dumneata ai uitat?

— Da, a trecut mult timp de atunci. Ai putea să mă duci la ea?

— Sigur că da, răspunse Eppie, dând să se ridice imediat din fotoliu. Să iei o torță, stăpâne. E tare întuneric acolo, știi bine.

— Da, asta îmi amintesc, zise baronul, aruncând o privire spre ceilalți.

Toți stăteau cu sufletul la gură, așteptând să vadă ce se va întâmpla în continuare. Baronul se ridică și o ajută și pe bătrână să se ridice din fotoliu.

— Ia-mă de braț, Eppie, zise el. Am să o iau pe unde știu eu și apoi am să te las pe dumneata să preiei conducerea. Marion, adăugă el, întorcându-se spre soția sa, fii bună și adu-ne o lumânare.

Toți se ridicară fără să sufle o vorbă, de frică să nu strice vraja momentului și concentrarea lui Eppie, și îi urmară. Coborâră încet pe scara centrală până la parter și intrară în parloarul sudic. Baronul o ajută cu grijă și delicatețe pe bătrână să coboare vechea scară cu trepte de piatră. Asta le depășea toate așteptările! Nici chiar baronul nu își mai încăpea în piele la gândul că legenda s-ar putea să fie, totuși, adevărată. Eppie părea să aibă mintea limpede și, judecând după comentariile ei, părea să știe exact încotro se îndreaptă.

Peste zece minute, grupul ajunsese în pivnița situată sub parloarul sudic și porni de-a lungul întunecatului coridor de la subsol.

Matthew încercă un straniu sentiment de deja-vu. Mergea în spatele Sabine, care pășea în urma tatălui său și a siluetei eterice

a lui Eppie. Bătrâna ținea lumânarea în mână și flacăra îi lumina părul alb și răvășit. Semăna aproape întru totul cu fantoma pe care o visase cu doi ani înainte. Băiatul ar fi crezut că visează și acum, dacă nu ar fi auzit în spate șoaptele schimbate între tatăl său și Frau von Dortmann.

Aproape exact în locul în care se așteptase el, Eppie se opri brusc și se uită întâi în dreapta, apoi în stânga, ca și cum ar fi căutat o ușă.

— Aici ar trebui să fie, murmură ea.

Îi întinse lumânarea baronului, apoi începu să pipăie nedumerită pereții.

Baronul îi spuse ceva, dar ea nu îl auzi. Luă lumânarea și porni mai departe, din ce în ce mai șovăielnică, uitându-se în toate părțile în căutarea unei deschizături în perete. În cele din urmă, ajunseră în beciul din partea nordică a casei, pe care Sabina îl numise „ghețarie”.

Eppie se uită derutată în jur și spuse:

— Asta nu e tainița... Masa ar trebui să fie acolo... Și leșul contelui a fost mutat... Trebuie să îl anunțăm pe domnul cancelar. Poate că trădătorul este din nou în libertate! Trebuie să îl anunțăm pe Bismarck, stăpâne!

— Stai liniștită, Eppie, spuse baronul, am să îi dau de știre chiar mâine.

— Aurul... aurul trebuie păzit, pentru binele imperiului prusac! Să nu cumva să pună austriecii mâna pe el! Și nici contele. Este un om rău... sunt cu toții răi, și contele, și austriecii!

— Ne vom lua măsuri de precauție, Eppie, spuse baronul. Dar s-a făcut târziu și cred că a sosit momentul să ne retragem cu toții la culcare, adăugă el, luând-o blând de braț.

După ce o conduse pe bătrână în cameră și se asigură că aceasta doarme liniștită după agitația de care avusese parte în acea seară, Marion coborî în *Gute Stube*, unde baronul, Sabina și cei doi oaspeți discutau încă înflăcărați despre povestea lui Eppie cu privire la vizita lui Bismarck la *Lebenshaus*. Fiecare auzise anterior despre asta, dar niciodată această versiune completă a poveștii.

După cincisprezece-douăzeci de minute, lumea începu să caște și să se uite la ceas. Acea seară de neuitat se apropia de sfârșit. Era, într-adevăr, foarte târziu.

Cei cinci prieteni se ridicară și urcară încet treptele până la primul etaj. Aici baronul și soția sa o luară la stânga, iar Thaddeus McCallum, la dreapta, spre dormitoarele lor.

— Heinrich... Marion, vă mulțumesc pentru o zi minunată, spuse americanul.

— Noapte bună, Thaddeus, răspunse Marion.

Totuși, Sabina nu era încă pregătită să se ducă la culcare.

— Matthew, șopti ea, hai cu mine!

Băiatul îi aruncă tatălui său o privire ce părea să spună „*Mă întorc în câteva minute... sau cel puțin, așa cred!*”, apoi o urmă pe Sabina. O luară pe coridorul din dreapta, urcară, prin bibliotecă, până la al doilea etaj, în apropiere de sala armelor și apoi își continuară drumul pe holurile tăcute și întunecoase până în misterioasa aripă de est. Matthew mergea în spatele Sabinei, potrivindu-și pașii cu ai ei. Amândoi erau tăcuți. La un moment dat, Sabina se opri. Matthew știa exact unde se aflau. Fata se întoarse spre el și îl privi. Lumina lanternei pe care o ținea în mână era atât de slabă, încât abia de își distingeau fețele.

— Acesta este unul dintre locurile mele preferate, spuse ea. Vin des aici, dar de fiecare dată singură. Totuși, acum... îmi doresc din tot sufletul să împart această bucurie... cu tine.

— Mă simt onorat, spuse Matthew pe un ton grav, privind adânc în ochii ei.

Din cauza întunericului aproape că nu se vedeau. Și poate că era mai bine așa, căci inimile amândurora băteau nebunește și expresiile de pe chipurile lor probabil că ar fi dezvăluit mai mult decât ar fi vrut să recunoască oricare dintre ei.

Matthew bănuia ce se ascunde în spatele ușii în dreptul căreia se opri Sabina. De afară se auzea când și când câte o bubuitură de tunet. Fata îl mai privi preț de o clipă în ochi, apoi se întoarse și deschise ușa.

Vântul năprasnic al nopții îi izbi în față.

Pășiră afară, pe balcon.

Furtuna se retrăgea spre vest, dar în depărtare cerul mai era încă brăzdat de fulgere răzlețe, urmate de tunete înfundate. Vântul bătea cu sălbăticie și stropii uriași de ploaie loveau cu un zgomot teribil pardoseala balconului.

— Stai aici, lângă ușă, cu spatele lipit de perete! strigă Sabina, încercând să acopere zgomotul ploii. În felul acesta nu are să te plouă!

Matthew se conformă. Stătură unul lângă altul vreo cinci minute, fără să spună nimic, admirând aprigul spectacol al naturii.

— Bine, dar nu înțeleg, spuse la un moment dat Matthew. Cum de zidul acesta ne apără de ploaie, când furtuna se deplasează tocmai în direcția asta? Stropii ar trebui să ne lovească drept în față!

— Și eu l-am întrebat pe papa același lucru și el mi-a explicat că are de-a face cu mișcarea circulară a vântului, care suflă într-un sens la nivelul solului, și în sens opus - deasupra. Nu prea înțeleg eu cum vine asta, dar important e că aici nu ne plouă!

Stăteau tăcuți unul lângă altul, cu mâinile pe lângă corp. Pe negândite, degetele Sabinei le căutară pe ale lui și palma cea mare a băiatului se strânse în jurul mânuței ei moi și delicate.

Aveau amândoi inimile pline de o pace și o fericire cum nu mai simțiseră niciodată în scurtele lor vieți. Ar fi putut sta așa toată noaptea. În inocența iubirii pe care și-o nutriseră la început ca prieteni și apoi ca frate și soră, întregul univers se reducea la această clipă. Uitaseră cu totul de criza mondială, de pericolele ce îi amenințau de pretutindeni, ba chiar și de ploaie.

Brusc, nemaiputând să își stăpânească bucuria exuberantă, Sabina își desprinsе mâna și făcu un salt înainte. Totuși, realizând că s-ar putea să nu mai aibă niciodată prilejul de a-l simți atât de aproape, regretă aproape imediat gestul său impulsiv.

— Ah, Matthew! exclamă ea, alergând până în mijlocul balconului. Totul este atât de minunat! Îmi vine să strig de fericire!

Își lăsă capul pe spate, lăsând stropii de ploaie să îi lovească fața, și își ridică mâinile în aer, țipând și bucurându-se ca un copil.

Matthew i se alătură imediat și începură amândoi să ȝopăie și să se rotească sub ploaia torențială, râzând ca doi copii.

Într-un târziu avântul li se domoli. Stropii grei de ploaie îi loveau ca niște proiectile de plumb. Porniră încet spre dormitoarele lor, ambii uzi learcă.

— Noapte bună, Matthew, fu tot ce spuse Sabina când ajunseră în dreptul camerei lui.

Matthew privi adânc în ochii ei și ea în ai lui. Totul dură doar o secundă.

— Noapte bună, Sabina, spuse Matthew, după care se întoarse și intră în cameră, iar Sabina își continuă drumul până la dormitorul său.

Până în dimineața zilei următoare, furtuna se domoli aproape complet, iar în a doua parte a după-amiezii Thaddeus și Matthew se întoarseră la Berlin.

Începutul războiului

Trei zile mai târziu, Sabina se trezi înainte de răsăritul soarelui cu o senzație vagă de neliniște. Avusese un somn agitat, înțesat cu vise amorse și stranii, din care nu își mai amintea nimic. Se deșteptă brusc, cu un zgomot înfundat și persistent răsunându-i în urechi.

Privi pe fereastră. Afară era încă întuneric. *Probabil că se apropie o nouă furtună*, își spuse ea și gândurile îi zburară imediat la Matthew.

Sări jos din pat, se îmbracă în grabă și o rupse la fugă pe coridor.

Adora să petreacă primele clipe ale dimineții afară, pe balconul de la ultimul etaj. Chiar dacă nu se putea bucura de acest moment special împreună cu Matthew, o va face gândindu-se la el. Ajunse în mai puțin de trei minute. Balconul dădea spre est. Sabinei nu îi stătea mintea la dată, dar era 1 septembrie. 1 septembrie 1939.

Nu ploua și aerul era cald. Sabina inspiră adânc de câteva ori, îndepărtând ultimele rămășițe ale somnului zbuciumat de peste noapte. Nu se simțea nici măcar o adiere de vânt. *Straniu*, gândi ea. Era o dimineață liniștită și senină, dar dinspre est continuau să se audă un fel de bubuituri ca de tunet, iar în depărtare se distingeau niște scânteieri care nu aduceau a fulgere.

Sabina făcu încet înconjurul balconului. Primele raze cenușii de soare începeau să se vadă deja la orizont, unde era furtuna.

Se întoarse lângă ușă și se rezemă cu spatele de perete, cu gândul la noaptea furtunoasă când venise aici împreună cu Matthew și la câtă pace și căldură simțise atunci în suflet.

Rămase multă vreme nemișcată, visând cu ochii deschiși. Când își reveni din visare, realizează că se lumina deja de ziua. Era încă devreme, dar la orizont se vedea deja strălucirea portocalie a răsăritului de soare.

Ceva nu era în regulă.

Cerul era senin, fără urmă de nori. Deasupra soarelui ce răsărea, înaltul azuriu al cerului părea să promită încă o zi frumoasă de vară.

Și totuși, din depărtare răzbeau bubuituri de tunet, din ce în ce mai dese. Bine, dar unde erau norii?... Unde era furtuna?...

Totul era straniu: lipsa norilor, zgomotele...

Treptat, pe lângă bubuituri, Sabina începu să distingă și un alt zgomot, ce venea dinspre sud și semăna cu huruitul unui convoi uriaș. Ridicând privirea, văzu că văzduhul era brăzdat de avioane.

Zgomotele de rău-augur, deși răzlețe și estompate, răpiră pacea acelei dimineți liniștite.

Inima începu să îi bată nebunește.

Ce se petrecea?...

Un fior îi străbătu întregul trup și brusc, se simți din nou ca un copil – singură, vulnerabilă... și speriată.

O luă la goană pe coridoare, până la etajul întâi, și, fără să se oprească în dreptul camerei ei, dădu buzna în dormitorul situat pe colțul aripii de vest a casei.

Părinții ei nu erau acolo!

Își roti înnebunită ochii prin cameră. Ușa ce dădea spre salonașul comun era deschisă. Se năpusti în salonaș, dar nici acolo nu găsi pe nimeni. De la fereastră îi zări pe părinții săi afară, pe balcon. Stăteau cu spatele spre ea. Erau încă îmbrăcați în hainele de noapte.

Heinrich o ținea pe Marion după umăr, strâns lipită de el. Stăteau amândoi nemișcați și priveau, așa cum o făcuse fiica lor, spre est, de unde veneau zgomotele de rău-augur.

Sabina se apropie de tatăl său. Acesta își petrecu brațul liber peste umerii ei și o trase spre el. Atât Heinrich, cât și Marion erau tăcuți și își țineau capetele nemișcate.

Sabina privi și ea în zare preț de câteva clipe, apoi își întoarse capul spre ei. Pe fețele amândurora șiroiau lacrimi.

— Ce se petrece, papa? întrebă Sabina, asistând neputincioasă la plânsul lor mut. Ce înseamnă toate acestea?

Baronul nu răspunse imediat. Continuă să privească în zare, peste câmpuri, spre locul de unde veneau zgomotele. Un avion străbătu văzduhul pe undeva, prin apropiere și apoi zbârnâitul se îndepărtă spre est. Din aceeași direcție se auzi răsunând o explozie, dar de văzut, nu văzură nimic.

Se lăsă tăcerea și, preț de o clipă, pacea dimineții de sfârșit de vară păru să revină.

— Se apropie întunecatul miez de noapte al istoriei noastre, fata tatei, spuse într-un târziu baronul pe un ton sumbru.

Sabina se cutremură.

— Nu... nu înțeleg ce vrei să spui, papa...

— Ceea ce auzi, fata tatei, este zgomotul făcut de arme, de tancuri, de avioane de luptă și de bombe. Acesta este sunetul războiului. Cred că Führerul a trimis o armată să invadeze bătrâna Prusie.

— Să o invadeze?! făcu Sabina consternată.

— Cred că tocmai s-a pornit atacul împotriva Poloniei, spuse baronul. În câteva zile, așa cum s-a întâmplat anterior cu Austria, Polonia va înceta să mai existe. Va fi înghițită de Germania.

O propunere sfâșiitoare

Heidi bătu la ușa biroului și îl anunță pe baron că este așteptat la parter.

— Bine, dar azi nu așteptam niciun musafir, spuse el nedumerit.

Totuși, se ridică și o urmă pe slujnică până la parter. În antreu, spre uimirea lui, îl așteptau Thaddeus și Matthew McCallum.

Baronul zâmbi încântat, dar zâmbetul îi păli de îndată ce văzu îngrijorarea de pe chipul lui Thaddeus. În mod clar, aceasta nu era o vizită de curtoazie.

— Lucrurile nu stau deloc bine, prietene, spuse americanul. Știu că s-ar fi cuvenit să te sun sau să îți scriu înainte de a veni, dar n-am vrut să te pun în pericol.

— Ce vorbești, Thaddeus? Tu ești prietenul meu și ești bine-venit oricând în casa mea.

— Situația s-a schimbat, Heinrich. Totul s-a schimbat peste noapte. Îmi fac griji pentru voi.

— Sunt sigur că nu ai venit până aici să îmi spui asta.

— Nu, am venit să te anunț că am fost convocat înapoi în Statele Unite. Era, de altfel, inevitabil în situația de față...

— O, nu! exclamă baronul. Și când plecați?

— Peste câteva zile, răspunse Thaddeus. Am venit, continuă el, privind spre fiul său, să vă facem o propunere. Să vă implo-ram să veniți cu noi. Încă nu este prea târziu. Încă se poate... Cunosc persoane care vă pot ajuta...

— Poftim?... Să plecăm din țară?... făcu consternat baronul. Nu am putea face una ca asta... doar ne cunoști, Thaddeus...

— Atunci, cu mare regret, nu ne rămâne decât să ne luăm rămas bun.

Devastat de veste, baronul le făcu semn să ia loc și apoi se așează și el într-un fotoliu alăturat.

Trecuseră exact două săptămâni de la vizita celor doi americani la *Lebenshaus*. Pe 3 septembrie, Marea Britanie și Franța declaraseră război Germaniei și exemplul lor fusese urmat, la scurtă vreme, de Australia, Noua Zeelandă, India, Africa de Sud și Canada.

În dimineața zilei de 1 septembrie, armata aeriană germană atacase dinspre Prusia de Est, Pomerania, Brandenburg și Silezia, pătrunzând până în centrul Poloniei. Pentru mârșavul atac-fulger, Germania mobilizase nu mai puțin de un milion de oameni – patruzeci și șapte de divizii militare, nouă divizii blindate și o mie cinci sute de bombardiere. Net inferioare numeric, forțele poloneze au fost înfrânte în doar o săptămână.

Acesta era începutul celui de-al Doilea Război Mondial.

Deși, în mod oficial, Statele Unite ale Americii aveau să își mențină poziția de neutralitate încă doi ani de zile, în realitate era imposibil să rămână neutre. Membrii corpului diplomatic american fuseseră convocați la Washington tocmai în vederea dezbaterii problemei la nivel înalt.

— Și când plecați, mai exact? întrebă într-un târziu baronul.

— Peste două zile, răspuse Thaddeus. Dar, înainte de a pleca, era imperativ, atât pentru mine, cât și pentru fiul meu, să venim aici și să încercăm să vă convingem să ne însoțiți. Am venit cât de repede am putut.

Vădit impresionat de grija lor, baronul von Dortmann rămase o vreme îngândurat, apoi se uită la ceas.

— Este încă devreme, spuse el. Înnoptați aici, nu-i așa?

McCallum încuviință din cap.

— Da, dar mâine dimineață trebuie să ne întoarcem la Berlin. Poimâine luăm avionul spre America.

— Atunci nu trebuie să irosim nicio clipă, spuse baronul, ridicându-se în picioare. Mă duc să le caut pe Marion și pe Sabina. Între timp vă rog să luați loc în *Gute Stube*. Ne vom întâlni acolo cu toții și vom discuta împreună despre propunerea voastră.

O oră mai târziu, cei cinci prieteni erau adânciți în gânduri. Baronul prezentase familiei sale propunerea lui McCallum și acesta făcuse tot posibilul să îi convingă pe tustrei că era în interesul lor să părăsească Germania înainte ca situația să se înrăutățească. Dacă nu voiau să meargă cu ei în Statele Unite, puteau să se refugieze în Anglia sau în Elveția.

— Bine..., dar acesta este căminul nostru, repetase, în zeci de feluri diferite, fiecare dintre cei trei germani. Aici este căminul nostru, patria noastră, poporul nostru.

— Nu vă dați seama de riscul la care vă expuneți? întrebă disperat americanul.

Baronul și soția sa priviră unul în ochii celuilalt. Expresia de pe chipurile lor părea să spună că da, știau prea bine cât de periculos – mai periculos decât își dădeau alții seama – era pentru ei să rămână în Germania.

— Vor muri o mulțime de oameni – poate chiar milioane – își continuă Thaddeus pledoaria. Pur și simplu nu mă împac cu gândul că ați putea cădea victime teribilelor evenimente care au să vină.

Se lăsă o tăcere grea. Toți cei prezenți știau că alegerea pe care o au de făcut le va hotărî destinele și viitorul. Dilemele și deciziile cu care se confruntau erau sfâșietoare, la fel cum era și gândul despărțirii.

— Acum câteva zile am primit vești din partea lui Dietrich Bonhoeffer, prietenul și fratele nostru întru Domnul, spuse baronul în șoaptă. Slavă Domnului că nu dețineam această informație când am fost interogată la petrecerea contelui de individul acela ce părea extrem de dornic să afle unde se ascunde. În fine, am aflat că, după o absență îndelungată, Dietrich s-a întors în țară.

— Unde a fost până acum? întrebă Thaddeus.

— Inițial în Anglia și apoi în Statele Unite, răspunse Dortmann. Dar de curând s-a întors în țară. Spune că a hotărât că trebuie să înfrunte această perioadă întunecată din istoria noastră națională alături de frații săi creștini din Germania. Consideră că a rămâne alături de frații săi contează mai mult decât siguranța sa personală.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Este un om curajos, iar eu simt aceeași chemare. Poate că vom reuși într-un fel – deși în momentul acesta încă nu știu în ce fel anume – să îi ajutăm pe frații noștri creștini să înfrunte aceste vremuri întunecate. Poate că voia lui Dumnezeu este ca eu să îi îndeplinesc lucrarea aici, printre confrații mei.

— Dar la familia dumitale nu te gândești?...

Baronul privi spre soția sa.

— S-ar putea să fie periculos să rămâi aici, draga mea, spuse el cu blândețe. Aș fi mai liniștit dacă v-aș ști în siguranță și...

— Heinrich, te rog, îl întrerupse soția sa. Am purtat această discuție de nenumărate ori. De fiecare dată ai încercat să mă convingi să plec și de fiecare dată răspunsul meu a fost același: locul meu este și va fi întotdeauna alături de tine. Acesta este și poporul meu și, chiar dacă am și o altă seminție, nu vreau să îmi părăsesc patria.

Baronul încuviință din cap. Știa că, indiferent cât ar insista, nu va putea să o convingă.

— Lucrarea pe care ne-a hărăzit-o Dumnezeu s-ar putea să fie și în serviciul seminției soției mele, îi spuse el lui Thaddeus. Iar ea nu vrea să mă lase să o duc la capăt de unul singur.

Făcu o scurtă pauză, apoi privi spre fiica sa, care stătea vizavi de el.

— Sabina, Matthew și tatăl lui s-au oferit să te ia cu ei – doar pentru o vreme, până când trece pericolul. Ai binecuvântarea mea, dacă vrei să îi însoțești. Adevărul fie spus, eu aș prefera să o faci, deși mama ta și cu mine îți vom duce cumplit dorul. Totuși, suntem dispuși să facem acest sacrificiu de dragul siguranței tale.

— Îți mulțumesc, papa.

— Dar ai deja optsprezece ani și aceasta este o decizie care îți poate schimba întreaga viață... O decizie pe care trebuie să o iei singură.

— Vrei să vii cu noi, Sabina? o întreabă Thaddeus.

— Nu... nu știu, bolborosi fata. Am nevoie de puțin timp de gândire.

— Timpul este scurt, spuse Thaddeus. Istoria nu mai are răbdare.

O mărturie dictată de circumstanțe

În seara aceea, după cină, la invitația baronului, se adunară din nou cu toții în *Gute Stube*.

— Thaddeus și Matthew, v-am chemat aici, începu baronul după ce se așezară, pentru a vă împărtăși o informație de o importanță vitală, al cărei impact asupra vieților voastre este chiar mai mare decât al acestui război ce s-a declanșat de curând și pare să ne înghită pe toți.

Cei doi americani schimbă între ei o privire nedumerită, întrebându-se oare ce informație de importanță internațională o fi deținând baronul.

— Heinrich, mă tem că eu nu sunt decât un biet funcționar, spuse râzând Thaddeus. Treaba mea la ambasadă este mai ales de ordin birocratic. Poate că ar fi bine să te pun în legătură cu superiorii mei...

— Nu, Thaddeus, îl întrerupse chicotind baronul, m-ai înțeles greșit. Eu cu voi doi vreau să vorbesc, iar ceea ce am de spus nu are defel legătură cu siguranța internațională. Ați venit azi aici să ne preveniți asupra pericolului și să ne oferiți ajutorul vostru. Nici nu știți cât de mult înseamnă acest gest pentru mine și pentru familia mea. Mi-am petrecut ultimele două ore adâncit în rugăciune și în cele din urmă, am înțeles că și eu am ceva la fel de important să vă ofer. Un adevăr pe care vreau să vi-l împărtășesc. Or, având în vedere faptul că nu se știe când ne vom reîntâlni, pot să o fac acum ori niciodată, cum se spune.

Thaddeus încuviință din cap, deși încă tot nu înțelegea la ce se referă baronul.

— Mai doriți niște cafea?

Thaddeus încuviință din cap.

Marion se ridică și umplu din nou ceașca lui Thaddeus, apoi pe cea a soțului său.

— Sabina, nu vrei să-ți mai torn niște ceai? întrebă ea, privind spre fiica sa.

— Nu, mulțumesc, mamă. Mai am destul.

Marion luă din nou loc alături de soțul ei. Urmă un scurt moment de tăcere.

— Voi vorbi deschis și vă rog de pe-acum să mă iertați dacă am să vă răpesc prea mult timp, spuse în cele din urmă baronul.

— Nu este nevoie să te scuzi, zise Thaddeus. Dacă ai să ne spui ceva atât de important, eu unul vreau să aud versiunea completă.

— Bine. Atunci voi începe prin a vă mărturisi că eu nu cred în întâlniri întâmplătoare. În viață totul se întâmplă cu un scop. Nu există simple coincidențe. Prin aceasta vreau să spun că eu nu cred că prietenia dintre noi cinci este o pură întâmplare.

— Nici eu nu cred asta, interveni Thaddeus. Prietenia voastră, adăugă el, privind spre Marion și spre Sabina, ne-a îmbogățit sufletește pe amândoi.

— Îți mulțumim, Thaddeus, spuse baronul. Sentimentul este reciproc. Și tocmai de aceea simt nevoia să împărtășesc aceste gânduri cu voi. Niciunul dintre noi nu știe ce ne rezervă viitorul. Trăim vremuri periculoase. Mă tem că, din cauza naziștilor care ne conduc țara, întreaga lume se apropie de un dezastru. Deși mă întristează profund, aceasta s-ar putea să fie ultima dată când ne vedem, dragii mei prieteni, spuse el îndurerat, privind cu o adâncă afecțiune întâi spre Thaddeus și apoi spre Matthew. Peste două zile plecați din țară. Marion și cu mine vom rămâne aici. Sabina trebuie să ia o hotărâre și știu că se roagă cu ardoare pentru un răspuns. Acestea sunt vremuri ce sfâșie inimile celor care iubesc.

Se opri din nou, încercând să găsească vorbele potrivite.

— Mă rog la Dumnezeu ca acest conflict să fie aplanat în curând, continuă el. Totuși, dacă nu va fi așa, nu mi-aș ierta niciodată faptul că am avut ocazia să vă vorbesc sincer și nu am

făcut-o. Vreau să vă vorbesc despre temelia vieții mele, a vieții familiei mele și a tot ceea ce reprezintă *Lebenshaus*.

Făcu o scurtă pauză, apoi continuă:

— Sunt convins că ați înțeles deja că mă refer la credința noastră. La perspectiva creștinească din care privim lucrurile, la felul în care încercăm să ne adaptăm căminul, viețile și comportamentul ca ele să placă lui Dumnezeu. Încă de la începutul prieteniei noastre am fost foarte deschis în ceea ce privește crezul meu creștin. În cei doi ani de când ne cunoaștem am discutat despre multe chestiuni legate de credință. Deși clipele petrecute împreună au fost mai puține decât mi-aș fi dorit, ele ne-au îmbogățit sufletește. Simt că am ajuns să ne cunoaștem reciproc la un nivel profund și să descoperim o mare afinitate spirituală unii față de alții.

Se opri, luă o gură de cafea și apoi cugetă preț de câteva clipe. Din respect, ceilalți păstrară tăcerea.

— Eu nu mă număr printre cei care cred că un creștin are datoria de a-i convinge pe alții de adevărul învățăturilor creștine. Unii fac din asta țelul lor suprem în viață. Eu îi numesc pe aceștia „creștini înduplecători”. Eu unul nu văd lucrurile așa. De ani de zile simt că datoria mea este să trăiesc în credință, nu să îi conving pe alții de veridicitatea ei. Ori de câte ori am ocazia, nu preget să vorbesc despre valorile și crezurile după care încerc să îmi trăiesc viața. Dar nu simt că este de datoria mea să îi conving pe alții să le adopte. Dumnezeu nu mi-a dat această responsabilitate. Singura mea responsabilitate ca bun creștin este... să trăiesc conform principiilor pe care le propovăduiesc. Sper să nu vă fi lăsat vreodată impresia că vreau să vă conving.

— Niciodată, răspunse Thaddeus. La drept vorbind, nu am întâlnit vreodată un om care să vorbească despre credința sa cu eleganța și sensibilitatea cu care o faci dumneata, fără a încerca să îi convingă pe ceilalți de adevărul acestei credințe, ba chiar bucuros să asculte și alte puncte de vedere.

— Îmi face, într-adevăr, mare plăcere să ascult și alte puncte de vedere, dar nu și din partea acelor credincioși care au o viziune obtuză asupra Tatălui nostru ceresc.

— Nu te arăți câtuși de puțin deranjat să ascuți păreri ce se opun alor tale, adăugă Thaddeus. Ba chiar am impresia că ești dornic să le auzi. Pe mine m-ai tratat întotdeauna cu cel mai mare respect, chiar dacă nu îți împărtășesc unele vederi asupra credinței.

— Așa este. Nu mă simt câtuși de puțin amenințat de cei care au un alt punct de vedere. Poate tocmai pentru că sunt convins că adevărul va ieși oricum la iveală în cele din urmă. Eu nu sunt decât un biet muritor și nu am cum să știu totul. Niciodată nu i-am înțeles pe aceia care vorbesc de parcă ar fi niște dumnezei pe pământ, de parcă numai ei ar deține dreptatea absolută. Dar iată că iarăși am divagat! Vă rog să mă scuzați.

— Mă bucur să aflu că și dumneata ai mici lacune ca tot omul, spuse râzând Thaddeus.

— O, da! exclamă baronul, râzând la rândul său. Există o mulțime de lucruri pe care nu le înțeleg. În ceea ce privește credința, continui să fiu, din multe puncte de vedere, un învățăcel!

Se lăsă o clipă tăcerea.

— Ceea ce încercam să spun adineauri, continuă baronul, este că eu îmi canalizez întreaga energie spre a trăi în credință și nu spre a-i îndupleca pe alții. Tocmai de aceea, locul acesta se numește *Lebenshaus*. Simt că datoria mea de creștin este să trăiesc după învățăturile lui Isus și să dau rostire convingerilor mele ori de câte ori am ocazia. Dar chiar și atunci nu fac decât să le prezint în fața interlocutorilor mei și să îi las pe ei să le judece cum și când consideră ei de cuviință. Eu nu pot decât să spun: „Acestea sunt principiile după care încerc să trăiesc. Mie mi se par corecte. Pe mine m-au ajutat să Îl cunosc mai bine pe Tatăl nostru ceresc și, de aceea, le supun și atenției voastre.” Asta am descoperit cu citind Evangheliile: că Isus le-a vorbit ucenicilor și ascultătorilor Săi despre adevărurile Împărăției lui Dumnezeu, dar nu a încercat niciodată să convingă pe cineva. Spunea adevărul, prezenta valorile, atitudinile și prioritățile pe care ar trebui să le aibă un bun creștin pentru a moșteni împărăția veșnică... dar apoi se îndepărta și lăsa mulțimea să cugete la ceea ce a auzit

și să hotărască dacă Îl crede sau nu. Isus nu a încercat să îi convingă nici măcar pe proprii Săi ucenici. Tot ce a făcut a fost să le prezinte principiile Împărăției lui Dumnezeu.

Urmă o tăcere lungă.

— Și acum am ajuns, în sfârșit, la subiectul despre care voiam să vă vorbesc înainte de despărțire.

Deși vorbea în continuare pe un ton scăzut, o făcea cu atât de multă emoție, iubire și patimă, încât intensitatea vorbelor sale umplu parcă întreaga încăpere. Toți înțeleseseră instinctiv importanța și solemnitatea momentului. Cu toții înțeleseseră, fiecare în felul său, că Duhul Sfânt este printre ei.

— Acum câteva momente vă spuneam că există un aspect al credinței mele despre care încă nu v-am vorbit. Vă amintiți?

Ambii bărbați încuviințară din cap.

— Puțini sunt cei cărora le-am vorbit despre asta. După cum am mai spus, consider că nu este de datoria mea să o fac. Totuși, acum, vremurile și prietenia noastră mă obligă să vă împărtășesc asta și vouă.

— Te rog să spui liniștit tot ce ai de spus, îl îndemnă Thaddeus. Nu trebuie nicidecum să te temi de o reacție adversă din partea mea.

— Și nici din a mea, interveni Matthew. Chiar sunt nerăbdător să aflu despre ce este vorba.

— Amândoi aveți sufletul deschis, continuă baronul. Dacă aș avea cea mai mică rețineră în această privință, m-aș opri imediat. Ceea ce am de spus acum nu poate fi înțeles pe deplin decât de către cei care au inima și mintea deschise. În caz contrar, a vorbi despre asta înainte de vreme poate avea rezultate dezastruoase... și permanente.

— Inimile și mințile noastre sunt deschise, spuse Thaddeus. Te rog să spui mai departe ce ai de spus. În orice caz, ai respectul nostru veșnic. Iar acum, te rog să continui... *vrem* să auzim orice ai avea să ne spui... Matt?

— Sunt în asentimentul tatei, domnule baron, spuse Matthew.

— Prea bine. Vă felicit pe amândoi pentru lipsa de prejudecăți de care dați dovadă. Asta îmi dă curaj! Iată, deci, despre ce

este vorba... În viața fiecărui om vine o vreme când a studia detașat principiile și adevărurile Împărăției lui Dumnezeu nu mai e de ajuns. În Evanghelii sunt și pasaje care vorbesc despre ocaziile, puține la număr, când Isus nu s-a rezumat să prezinte adevărul ascultătorilor Săi, ci s-a uitat direct în ochii omului și l-a forțat să se confrunte cu sine și să hotărască făgașul vieții și al viitorului său. Aceste pasaje ilustrează ceea ce vreau eu să spun, și anume, că la un moment dat fiecare trebuie să facă o astfel de alegere.

Făcu o pauză. Nimeni nu spuse nimic.

— Sunt convins că ați auzit de pilda tânărului bogat. Acesta L-a întrebat pe Isus ce trebuie să facă pentru a moșteni viața veșnică. Isus i-a spus că trebuie să respecte cele zece porunci. Dregătorul a răspuns că le-a păzit cu sfințenie toată viața. Auzindu-l, Isus a zis că, totuși, ceva îi lipsește.

Baronul făcu o pauză, apoi întrebă:

— Știe vreunul dintre voi la ce se referea Isus?

Bărbații clătinară din cap.

— Acesta, vedeți voi, ilustrează momentul alegerii. În acel moment, Isus s-a uitat cu drag la tânărul bogat și apoi a grăit așa: „Îți mai lipsește un lucru: vinde tot ce ai, împarte la săraci și vei avea o comoară în ceruri. Apoi, vino și urmează-Mă.”

Baronul făcu iarăși o pauză.

— Și... și ce s-a întâmplat? întrebă Thaddeus.

— Când vine momentul deciziei, avem întotdeauna de ales între două posibilități. Tânărul dregător a ales să nu îi dea ascultare lui Isus și să nu Îl urmeze. „Când a auzit el aceste cuvinte, s-a întristat de tot; căci era foarte bogat.”

Urmă o tăcere lungă.

— Înțelegeți motivul pentru care v-am relatat această pildă? întrebă într-un sfârșit baronul. Vedeți voi, Thaddeus..., Matthew, ceea ce încerc eu să spun nu este că ar trebui să vindeți tot ce aveți. Priviți în jur – nici eu nu am făcut asta. Dumnezeu nu mi-a cerut-o. Dacă mi-ar cere, aș renunța la tot... Dar nu mi-a cerut-o. Ceea ce ne cere Dumnezeu pentru a ne primi în Împărăția

cerurilor diferă de la un om la altul. Tânărului bogat i s-a cerut să renunțe la avuție, mie poate că mi se va cere altceva și la fel se va întâmpla cu fiecare dintre voi. Ceea ce voiam eu să subliniez este că, mai devreme sau mai târziu, fiecare dintre noi va *trebui* să aleagă.

— Vreți să spuneți că..., pentru noi, *acesta* este momentul alegerii? întrebă Matthew.

— O, nu, dragul meu! exclamă baronul. Adică, nu știu ce să zic. Poate că este, poate că nu. Nu eu sunt cel care hotărăște lucrurile acestea!

— Bine, dar atunci cine?

— Duhul Sfânt, care lucrează în fiecare dintre noi. El hotărăște anotimpul, circumstanțele, locul și ceasul. El și nimeni altul. Și când vine acel ceas, îți dă de știre, vorbește inimii tale la fel de clar cum le-a vorbit Isus ucenicilor Săi și tânărului bogat. *În acel moment, indiferent când și în ce circumstanțe vine, totul stă în cum-pănă. Acela este momentul alegerii. Și, mai devreme sau mai târziu, fiecare dintre noi se va confrunta cu această alegere.* Da, deși chemarea este tăcută și blândă și Domnul nostru nu ne obligă niciodată să facem sau să credem ceva în mod silit, va exista o *confruntare*. În acel moment, fiecare dintre noi stă față în față cu Domnul. Atunci Domnul ne privește în ochi și, deși circumstanțele în care o face diferă de la un caz la altul, ne îndeamnă pe toți să *Îl urmăm*. Când auzi răsunându-ți în inimă cuvintele „Urmează-Mă!”, poți fie să *I te alături* pe calea spre viața veșnică... fie să *Îi întorci spatele* și să pleci. Dar un lucru este sigur: *acel moment va veni* pentru fiecare dintre noi. Vă spun toate acestea acum ca să fiți pregătiți atunci când se va întâmpla. Am ajuns să țin din tot sufletul la voi și vă vreau doar binele. Nu se știe ce ne rezervă viitorul și am simțit nevoia să vă pun în gardă.

Toți rămaseră o vreme tăcuți, cugetând la vorbele lui.

— Cum voi ști că a venit momentul? întrebă într-un târziu Matthew.

— Vei ști.

— Bine, dar cum?

— Isus îți va vorbi.

— Și dacă nu Îl aud?

— Îți va vorbi din nou.

— Și dacă nu Îl aud nici atunci?

— Atunci îți va vorbi din nou, mai tare decât înainte.

— Și dacă tot nu Îl aud?

— Va continua să te cheme până Îl vei auzi și vei ști că aceea este vocea Lui. Cuvintele sunt întotdeauna aceleași: „Urmează-Mă!”.

— Și apoi ce se întâmplă? întrebă Thaddeus. După ce Îi auzi chemarea și știi că îți este adresată ție, ce trebuie să faci?

— Acela este momentul deciziei, răspunse baronul. Atunci trebuie să hotărăști. *Fie faci ceea ce îți poruncește și Îl urmezi așa cum au făcut-o ucenicii Săi... fie alegi calea mai ușoară, cum a făcut-o tânărul bogat.*

— Și ce faci dacă vrei să Îl urmezi? Cu ce începi?

Baronul zâmbi. Întrebarea îi umplea sufletul de bucurie, căci arăta faptul că adevărurile lui Dumnezeu prindeau rădăcini!

Un om cu mai puțină încredere în Tatăl său ceresc s-ar fi folosit de acel moment pentru a face presiune asupra ascultătorilor săi, prezentându-le o mână de reguli de conduită născocite de el. Dar Heinrich von Dortmann credea prea mult în Tatăl și în Fratele său mai mare pentru a se amesteca în lucrarea Lor ridicând indicatoare spirituale fabricate de mintea sa omenească. Dialogul interior dintre spiritul fiecărui om și Creator este sfânt și nu privește pe nimeni altul.

El nu putea decât să le arate direcția. Pe cale fiecare merge singur, călăuzit doar de Duhul adevărului și de obediența mâinilor și picioarelor sale.

— Vrei să știi ce trebuie să faci atunci? întrebă baronul.

— Da, răspunse Thaddeus.

— Două lucruri. Dacă îți dorești sincer să Îl urmezi, realizarea lor va dura o viață întreagă. Și când, ajuns la capătul acestei vieți, vei privi înapoi, vei realiza că nu ai făcut decât primii pași. De fapt, întreaga noastră viață pe pământ nu este decât începutul!

— Care sunt cele două lucruri?

— Primul este să citești capitolele 3 și 15 din Evanghelia după Ioan. În acele pasaje, Isus vorbește despre ce înseamnă ucenicia și ce înseamnă să devii un ucenic al Său.

— Și al doilea?

Baronul zâmbi din nou.

— Al doilea este să *devii*, la rândul tău, un ucenic al lui Isus. Să Îl urmezi toată viața. Este un lucru pe cât de simplu, pe atât de complicat. Citește cele patru Evanghelii din Noul Testament. Citește-le și recitește-le. Și pe măsură ce te adâncești în ele... fă ceca ce îți spune Isus să faci. *Noi trebuie să ascultăm și să ne supunem fiecărui cuvânt rostit de El*. Asta este tot ce trebuie să facem. După ce vine momentul în care te cheamă să Îl urmezi și iei hotărârea să devii ucenicul Său, tot ce trebuie să faci este să pazești fiecare cuvânt și fiecare învățătură a Sa. *Asta face un ucenic: ascultă de domnul său*.

Un cadou de despărțire

A doua zi, la micul dejun, toți erau abătuți la gândul iminentei despărțiri și nu schimbă decât câteva cuvinte. Acestea erau vremuri ce puneau la încercare puterea de caracter a fiecăruia și trăinicia relațiilor dintre oameni. Tot ceea ce trebuia spus fusese spus.

După ce terminară de mâncat, rămaseră o vreme în tăcere.

— Mă doare inima că trebuie să o spun, zise într-un târziu Thaddeus, dar în curând va trebui să plecăm.

Baronul încuviință solemn din cap.

Sabina se ridică brusc în picioare, izbucni în lacrimi și fugi afară din sufragerie.

Marion dădu să o urmeze, dar baronul își puse blând mâna pe brațul ei și clătină ușor din cap. Marion se așeză la loc.

Matthew fu cel care se ridică. Tânărul părăsi, la rândul-i, încăperea. Baronul îl lăsă să plece fără să spună nimic. Toți cei trei părinți simțeau că, de la o vreme, între copiii lor se crease o legătură specială. Chiar dacă această legătură părea destinată să fie spulberată de război, baronul știa că acest moment alături de fiica sa îi aparținea lui Matthew, nu lui sau soției sale.

Matthew se duse întâi în camera sa și apoi porni, cu inima îndurerată, de-a lungul coridoarelor deja familiare. Știa unde o va găsi pe Sabina.

Când păși pe balcon, o văzu stând lângă parapet, cu privirea ațintită peste câmpuri.

Se apropie încet, cu mâinile ascunse la spate.

Ea îi simți prezența, dar nu se întoarse cu fața la el. Plângea încetișor.

— Am hotărât să rămân, suspină ea îndurerată. Pur și simplu nu puteam să...

— Știu.

— Dar cum se poate să știi din moment ce eu am luat această hotărâre abia acum?...

— Aveam cu o presimțire. Poate pentru că semeni atât de mult cu tatăl tău.

— Nu pot să mă despart de părinții mei... Fie ce-o fi...

Urmă o clipă de tăcere. Sabina se întoarce încet spre el. Avea fața roșie de la plâns. Zâmbi printre lacrimi și trase adânc aer în piept, încercând să își potolească suspinele.

— Probabil că arăt înfiorător, spuse ea stânjenită.

— Arăți minunat.

Fata râse din nou și începu să își șteargă lacrimile de pe față.

Fu rândul lui Matthew să tragă adânc aer în piept.

— Nu am să te uit niciodată, spuse el.

— Nici eu nu am să te uit pe tine.

— Nu m-am simțit niciodată atât de bine în compania cuiva.

— Of, Matthew, încetează, îl imploră fata, încercând să zâmbească. Mă faci din nou să plâng!

— Dar acesta este adevărul, Sabina. Tu ești cea mai bună prietenă pe care am avut-o vreodată.

Fata răspunse zâmbetului său sincer cu unul plin de grațitudine.

— Ți-am adus ceva, continuă Matthew. Probabil că pentru tine nu e ceva deosebit... În definitiv, aici aveți o puzderie... dar eu am vrut să... ăă... am vrut să îți aduc unul perfect. Am bătut trei magazine în Berlin până când am găsit exact ceea ce căutam, deși mă tem că e deja pe ducă...

— Of, Matthew, ai de gând să mă ții în suspans o zi întreagă? făcu Sabina râzând. Spune-mi odată despre ce este vorba!

Matthew îi întinse un superb trandafir galben, abia îmbobocit, pe care îl ținuse ascuns la spate.

Ochii Sabine se umplură de lacrimi.

Întinse mâna și luă trandafirul. Încercă să spună ceva, dar i se pusese un nod în gât și nu putea să articuleze niciun cuvânt. Își întoarse ușor fața pentru a-și ascunde emoția.

— Și ți-am scris un bilețel, adăugă Matthew, întinzându-i un petec de hârtie.

Fără a se întoarce cu fața spre el, Sabina luă bilețelul și citi cele trei cuvinte scrise de mână: *Prieteni pe vecie*.

Trecură câteva minute înainte de a putea să spună ceva. Într-un târziu, se întoarse și îl privi în ochi.

— Cum îndrăznești să spui că nu este deosebit? șopti ea cu vocea răgușită de plâns. Este cel mai special trandafir pe care l-am primit vreodată. Am să îl păstrez ca pe o comoară... pentru totdeauna! Mulțumesc, Matthew.

Rămaseră tăcuți preț de o clipă, apoi, dintr-o dată, Sabina se luminează la față, inspiră încă o dată adânc și exclamă:

— Și eu am ceva pentru tine! Dar nu este aici. Nu mă așteptam să vii după mine, așa că am lăsat cadoul în cameră.

Îl conduse pe Matthew până în salonașul comun dintre dormitorul ei și cel al părinților săi și îl rugă să o aștepte acolo.

— Mă întorc imediat, spuse ea, făcându-se nevăzută.

Peste câteva clipe reveni din camera ei și întinse mâna spre Matthew, punându-i în palmă o cutiuță dreptunghiulară de porțelan, cu lățimea de aproximativ cinci centimetri, lungimea, de vreo zece, și înălțimea - de cinci-șase centimetri, cu un capac detașabil pe care era pictat manual un superb trandafir roz. Matthew îi înălță cu grijă capacul și se uită înăuntru. Cutiuța era goală.

— Este un cadou pe care mi l-a făcut tata la paisprezece ani, când am primit Taina Sfântului Mir, spuse Sabina. Papa mi-a spus să o păstrez goală până în ziua în care descopăr secretul trandafirului.

— Vai, dar nu pot să accept un asemenea dar!... obiectă Matthew. Este un cadou pe care ți l-a făcut tatăl tău.

— Am vorbit cu el aseară. L-am întrebat dacă îmi îngăduie să îți dau... ca amintire cutiuța, în caz că aleg să rămân aici, și el mi-a spus că este o idee minunată.

— Nu am nevoie de un obiect pentru a-mi aduce aminte de tine. Ți-am spus că nu am să te uit niciodată.

— Te rog, totuși, să primești acest cadou.

— Nu... nu știu ce să spun, bâigui Matthew, privind cutiuța de porțelan alb pe care o ținea în palmă.

— Spune că accepți.

— În regulă... Îți accept darul.

Brusc, îi veni o idee și fața i se luminează.

— Îți accept darul, dar nu am să-l iau cu mine!

— Nu înțeleg...

— Am să ți-l las în grijă *ție!* exclamă Matthew. Astfel va trebui să mă întorc după el! Acesta este jurământul meu față de tine, că am să mă întorc... *în curând!*

— O, da, acum înțeleg! exclamă Sabina, luminându-se și ea la chip.

În timp ce părinții lor discutau despre gravitatea situației, în nevinovăția lor, cei doi tineri deciseră brusc să își transforme despărțirea într-un joc, promițându-și unul altuia că se vor revedea în curând.

— Am o idee! făcu Matthew. Să punem amândoi câte ceva în cutiuță chiar acum!

— Iar apoi o vom ascunde.

— Și o vom deschide din nou când am să mă întorc!

— O, da, ce distractiv! exclamă încântată Sabina. Unde s-o ascundem?

— Într-un loc în care doar noi doi am putea să o găsim.

— Într-un loc știut doar de noi.

— Ce zici de grădina tatălui tău?

— Nu, ar putea fi dezgropată de cineva.

— Atunci undeva, în casă.

Se priviră în ochi preț de o clipă și apoi strigară într-un glas:

— În tainiță!

Pufniră amândoi în râs.

— Of, ce păcat că nu știm unde este! adăugă Sabina.

— Dar ce zici de beciul de la capătul coridorului de la subsol? sugără Matthew. Cel în care spuneai că nu intră nimeni.

— E o idee grozavă! Să mergem! exclamă Sabina sărind în picioare și zbughind-o afară pe ușă.

Matthew o urmă, ținând cu grijă cutiuța în mână.

În capul scării, Sabina se opri brusc.

— Bine, dar ce vom pune în ea? întrebă ea, întorcându-se spre Matthew.

Priviră preț de o clipă florica pictată pe capacul cutiei de porțelan și amândurora păru să le vină aceeași idee.

— Un trandafir! exclamă Matthew.

— Vom culege *fiecare* câte un trandafir... doar floarea, fără tulpină! specifică Sabina, apoi se răsuci pe călcâie și o luă la fugă în jos pe scări.

Matthew o urmă imediat.

Peste câteva minute, mergeau deja gâfâind printre tufele de trandafiri din grădina baronului, căutând fiecare floarea care voia să rămână în cutia de porțelan drept confirmare a prieteniei lor și a jurământului de a se întâlni din nou într-o bună zi.

Peste alte zece minute, se apropiară unul de altul ținând fiecare o mână la spate.

— Ce culoare are trandafirul tău? o întrebă Matthew.

— Spune-mi mai întâi ce culoare are al tău! se împotrivi Sabina, cu un zâmbet sfios.

Matthew îi întoarse zâmbetul.

— Nu este roșu, spuse el. N-aș vrea să comit aceeași greșeală ca vecinul tău.

— Este galben, cumva?

— Să știi că am și alte culori preferate, spuse Matthew, zâmbind. Spune tu prima.

— Păi și eu am mai multe culori preferate, îl tachină râzând Sabina. Iubesc *toți* trandafirii tatălui meu!

— Așa carevasăzică... Văd că ești hotărâtă să nu îmi spui. Păi atunci... haide mai adăugăm o regulă jocului nostru. Vom pune trandafirii în această cutie a prieteniei fără să ne uităm. Fiecare va vedea culoarea trandafirului ales de celălalt atunci când...

ne vom întâlni din nou. Tot atunci ne vom spune și motivul pentru care am făcut această alegere. De acord?

— De acord.

Matthew se așează în genunchi, puse cutiuța pe pământ și îi scoase capacul. Sabina îngenunche lângă el.

— Iar acum vom închide amândoi ochii, spuse Matthew, și vom pune trandafirii înăuntru.

Închiseră amândoi ochii.

— Ții ochii închiși? o întrebă el.

— Da.

— Atunci îmi pun trandafirul în cutie... Gata. Acum e rândul tău.

Sabina găsi cutiuța pe pipăite și așează floarea în ea.

— Gata, anunță ea.

Ținând în continuare ochii închiși, Matthew se asigură că ambele floricele sunt înăuntru, apoi puse capacul la loc.

— Poți să deschizi ochii.

Se priviră râzând și apoi se ridicară în picioare.

— Iar acum, spuse Matthew, hai să o ascundem!

leșiră în goană din grădină și peste câteva minute se aflau deja în micul beci întunecos și tăcut din partea nordică a subsolului.

— Unde să o ascundem? întrebă Matthew privind în jur prin lumina difuză răspândită de mica lanternă a Sabinei.

— Acolo sus, pe rafturile acelea de piatră, nu e nimic în afară de câteva cioburi rămase de la niște ghivece sparte, spuse Sabina. Acea ar fi o ascunzătoare bună.

— Dar ar putea s-o vadă oricine.

— Nu și dacă o punem în spate, aproape de perete. Este atât de sus, încât nu s-ar vedea nimic de aici.

— Nu-mi surâde ideea. Dacă se face curat, au s-o găsească.

— Nu se va face curat fără știința mea.

— Nu există nicăieri un loc mai ferit? insistă Matthew, continuând să își învârtă ochii prin încăpere. Ce-ar fi dacă am scoate o piatră din perete sau poate chiar din una dintre adânciturile de care vorbești tu?

— Crezi că se poate?

— Dacă m-aș urca pe un scaun, aș putea arunca o privire în spatele raftului de sus...

Nici una, nici două, Sabina alergă într-un suflet până în salonașul de oaspeți de la parter și se întoarce imediat cărând un scaun de lemn cu spătar înalt.

Matthew potrivi scaunul pe podea, se urcă pe el și, ridicându-se pe vârfurile picioarelor, privi în interiorul scobiturii.

— Cred că aș putea să scot o piatră din perete, dacă aș avea un cuțit sau ceva asemănător.

— Mă duc să aduc o mistrie din atelierul de scule, spuse Sabina și se făcu din nou nevăzută.

Peste patru-cinci minute, reveni cu unealta promisă și i-o întinse lui Matthew. Tânărul începu să cioplească și să scobească pământul întărit din jurul uneia dintre pietre și peste trei-patru minute scoase din perete o bucată de piatră de trei ori mai mare ca pumnul lui.

— O nimica toată! exclamă el, arătându-i piatra ca pe un trofeu.

— Oare cutia va intra în gaură?

— Cu siguranță! Dă-mi-o, te rog.

Sabina ridică de jos cutiuța și i-o întinse. Matthew o introduse în cavitate și apoi sări jos de pe scaun.

Își ridicară amândoi privirile.

— Uite, polița o acoperă în întregime. Nu se vede nimic!

Sabina se urcă pe scaun să vadă și ea noul lăcaș al cutiei.

Matthew se aplecă, puse piatra jos și începu să o lovească cu mistria.

— Ce faci? întrebă Sabina mirată.

— Vreau să o sparg în două.

— De ce?

— Ai să vezi.

În nici două minute, atingându-și scopul, se urcă din nou pe scaun, așeză jumătatea de piatră în gaură și astupă cu pământ golurile din jurul ei. Peretele părea neatins.

— Acum este, într-adevăr, perfect, spuse el satisfăcut, coborând de pe scaun. Acum nimeni nu își va da seama unde am ascuns cutiuța.

— Lasă-mă să văd și eu, spuse Sabina, urcându-se imediat pe scaun. Vai, Matthew, este... minunat!

Coborî de pe scaun. Matthew își ștergea pământul de pe mâini.

Se priviră în ochi, realizând parcă dintr-o dată că nu puteau amâna la nesfârșit dureroasa clipă a despărțirii.

— Of, Matthew... simt că mi se rupe inima!

— Ei, haide, fruntea sus, o îmbărbătă el. Cutia pe care tocmai am ascuns-o reprezintă promisiunea că am să mă întorc în curând.

— Știu, suspină Sabina, ștergându-și lacrimile.

— Iar tu trebuie să îmi promiți că *nu* ai să deschizi cutia înainte să mă întorc, adăugă el pe un ton autoritar.

Sabina surâse și încuviință din cap.

— Nu am să mă uit la trandafiri până nu vom fi din nou împreună.

Se priviră din nou tăcuți. Fiecare avea atât de multe să îi spună celuilalt, dar nu și curajul de a rosti cuvintele cu voce tare.

— Pot să îți mai scriu? o întrebă el.

— M-aș înfuria dacă nu ai face-o!

— Să îmi scrii și tu.

Dădură să plece.

— Scaunul...

— Am să mă întorc după el mai târziu, spuse Sabina.

Străbătură tăcuți lungul coridor și urcară în parloarul sudic. Părinții îi așteptau în curte.

— Da' pe unde ați fost? îi întrebă râzând Marion.

— Peste tot, mămico – pe balcon, în grădina de trandafiri, la subsol. Nu puteam să îl las să plece înainte de a face un ultim tur.

— Trebuie să plecăm, Matt, spuse pe un ton resemnat Thaddeus. Bagajul tău este deja în mașină.

Matthew încuviință din cap.

Își strânsesă cu toții mâinile, după stoicul obicei german, dar mâinile ce refuzau parcă să se desprindă din strânsoare și emoția cu care se priveau acei ochi înlăcrimați arătau un atașament profund care nu avea nimic de a face cu proverbiala răceală saxonă.

Când Matthew îi întinse mâna lui Marion, aceasta nu i-o strânse, ci îl cuprinse în brațele ei duioase de mamă. Când îl eliberă din îmbrățișare, pe obrazul femeii curgeau șiroaie de lacrimi.

Ocoliră încet casa. În fața casei, mașina aștepta gata de plecare.

Încercară să îngameze câteva ultime cuvinte de rămas-bun, dar niciunul nu părea în stare să își ducă vorba până la capăt. Toți aveau ochii plini de lacrimi.

— Să-mi scrii...

— Bine, Matthew, îți promit. Promite-mi și tu!

— Îți promit, Sabina.

Își strânsesă din nou mâinile și se mai priviră o dată printre suspine... apoi Thaddeus și Matthew urcară în mașină.

— Domnul să te călăuzească, Thaddeus... și pe tine, Matthew, spuse baronul. Veți fi mereu în rugăciunile noastre.

Motorul porni și automobilul se puse încet în mișcare. Ocoli fântâna centrală și apoi se făcu nevăzut pe alea șerpuitoare.

Sabina fugi în casă și se refugie în biroul tatălui său. De acolo urmări mașina până ce aceasta se pierdu în depărtare, apoi își dădu frâu liber lacrimilor.

Heinrich și Marion se îndreptau deja, ținându-se de mână, spre sanctuarul și locul lor de rugăciune din mijlocul grădinii.

În fața casei rămase doar cabalina santinelă de piatră, a cărei privire fioroasă și sfidătoare amintea, în mod sinistru, de cea a dictatorului din Berlin, care, plin de aroganță, declarase război fiecărei națiuni de pe pământ, să vadă dacă avea vreuna curajul să îl înfrunte.

Rugăciune pentru îndrumare

Era devreme. Soarele nu se ridicase încă deasupra orizontului.

Baronul Heinrich von Dortmann, aristocrat german, proprietar al unei vaste moșii, soț, tată și om cu credință în Dumnezeu, stătea întins în pat, fixând tavanul.

Era, probabil, în jur de ora 5 și un sfert. Încă nu se uitase la ceas.

În scurt timp, grăjdarii își vor începe munca și în mai puțin de un ceas lucrătorii de pe câmp își vor lua micul dejun. Dar acum mintea și inima baronului erau frământate de chestiuni mult mai importante.

Se trezise dintr-un somn adânc, aproape convins că aude o voce răsunând în cameră. Știa că Tatăl său ceresc vorbise spiritului său, îndemnându-l să se deștepte și să Îl caute.

Coborî din pat cu grijă, să nu o trezească pe Marion, se îmbracă fără să facă zgomot, își luă Biblia de pe noptieră – unde o lăsase deschisă înainte de a adormi – și ieși afară, în aerul rece și umed al dimineții.

Nu se duse direct în grădină, ci făcu un ocol mai lung. Meditând și rugându-se în tăcere, traversă râul și câmpurile, se adânci în pădure și abia apoi porni din nou către casă.

Iubea aceste momente ale dimineții, când, înainte de a fi acaparat de grijile și activitățile de peste zi, ieșea singur la plimbare, într-o armonie perfectă cu sine, cu mediul înconjurător și cu Tatăl ceresc.

Deși cu cinci-șase săptămâni în urmă vara fusese încă în toi, baronul simțea clar, dincolo de orice dubiu, că toamna este pe aproape. Pădurea de pini emana un miros mai puternic, cauzat

de umiditatea ridicată a solului peste noapte. Mireasma caldă și văratică a acelor uscate de pin încălzite de soare fusese înlocuită de mirosul de rouă, umezeală, pământ, humus și frunze moarte. Baronul iubea parfumurile verii și iubea și aceste noi arome ale pădurii, căci fiecare miros făcea parte din ciclul vieții, de continuă înnoire, transformare și evoluție.

Privi în jos. Solul nu mai era uscat cum fusese în iulie, ci umed și moale și nu îi mai trosnea sub cizme. Peticile de iarbă răsfirate prin pădure erau încă acoperite de rouă. Se opri să studieze vârful unei crengi. Acele aspre și verzi erau pline de picuri minuscule și cristalini de apă, pe care îi rețineau până în ultima clipă și apoi îi lăsaus brusc, unul câte unul, să cadă fără zgomot pe pământ.

— Ce vrei să îmi spui, Doamne? se întreba iar și iar baronul.

Nu era prima oară când i se întâmpla asta. Simțea întotdeauna când îi vorbește Dumnezeu, dar nu de fiecare dată înțelegea clar ce îi spune. Nu mulți muritori puteau să audă vocea care le vorbea oamenilor precum Heinrich von Dortmann. De peste treizeci de ani își acordase sufletul la timbrul vocii divine și, totuși, câteodată ea era atât de stinsă, încât era nevoie de multe rugăciuni, plimbări și dimineți solitare pentru a-i putea discerne clar mesajul. Asta nu înseamnă că lăsa totul deoparte până când vedea lumina diafană a revelației. Nu. Baronul își vedea în continuare de treburile fermei așa cum ar trebui să facă orice om muncitor, cu vitalitate și cu credință. Dacă răspunsul întârzia să se arate, el aștepta răbdător îndrumare.

Privindu-i chipul, nimeni nu ar fi bănuit unduirea apelor subterane ce curgeau în adâncurile ființei sale, purtând zilnic suflul reînnoit al vieții în sufletul lui și, *de acolo*, în viețile celor din jur. Doar soția și fiica sa știau cu adevărat din ce aluat este făcut bărbatul care trăia alături de ele, care se îngrijea de ele, le ocrotea și le ajuta să descopere maturitatea propriilor ființe. Vizibilă sau nu, viața lui era una trăită pe un plan cu totul diferit de cel al contemporanilor săi. Heinrich von Dortmann era, într-adevăr, cetățeanul unei alte împărății.

— Ce voiai să îmi arăți, Tată? șopti el fără să se oprească din mers. Care este motivul pentru care m-ai trezit din somn... ce vrei să fac... ce vrei să văd... ce încerci să-mi spui?... Ajută-mă să îți aud glasul...

Treptat, ruga îi deveni neinteligibilă, confundându-se cu gândurile.

De la vizita pe care i-o făcuse în Niedersdorf, gândul îi rămăsese la bunul său prieten Aaron Abrahams. De fapt, Aaron era mai mult decât un prieten pentru el și pentru Marion, dar, la insistențele lui, își călcaseră pe inimă și juraseră să nu destăinuie nimănui secretul său – nici măcar fiicei lor. Și astfel, în toți acești ani, nimeni nu știuse. Iar acum, că doctorul avea necazuri cu autoritățile, neputința de a-l ajuta mai că îl ucidea.

Aaron nu era nici prima și cu siguranță că nu avea să fie nici ultima victimă a persecuțiilor pornite deja cu ani în urmă.

În „*Mein Kampf*”, Hitler își prezentase în linii mari teoria dementă despre superioritatea rasială și acum aceasta era pusă în aplicare cu o brutalitate crescândă de temută sa rețea secretă formată din miliții și spioni. Trecuse deja un an de la sălbatica razie din noaptea cunoscută drept *Krystallnacht* și lucrurile nu puteau decât să degenereze. Din Berlin, molima discriminării se răspândise în toată țara, ajungând chiar și într-o așezare retrasă precum Niedersdorf!

Atât discuțiile avute cu fiica sa, cât și cele purtate cu prietenul său Bonhoeffer, îl făcuseră să cugete îndelung la poziția pe care o va lua sau pe care ar trebui să o ia față de forțele naziste. Ce se cuvenea să facă? Ce se cuvenea să facă poporul lui Dumnezeu într-o astfel de situație?

— Of, Doamne, strigă el deznădăjduit și derutat, ce vrei să fac? În ce fel pot să îți ajut poporul?...

Mai făcu câțiva pași, apoi se opri, căzu în genunchi și își acoperi fața cu mâinile.

— Of, Tată, mă înfior la gândul durerii și suferinței care îi așteaptă pe slujitorii tăi, evrei și creștini deopotrivă. Nu pot sta cu brațele încrucișate, Doamne... Aceasta nu poate fi voia Ta. Se face

atât de mult rău în lume... Care este planul Tău pentru mine? Ce pot să fac pentru Aaron, Tată? Mă doare sufletul când mă gândesc la el... și la Marion... Of, Doamne!..., gemu el, legănându-se, fără să își dea seama, înainte și înapoi. Frânge-mă, Doamne... Frânge-mi inima să nu mai rămână nimic din sinele meu... și umple-mă cu Tine, Tată... cu Duhul Tău... Viața mea să nu fie decât o reflexie a Ta și a bunătății Tale... Purifică-mă, Doamne... curăță inima mea... spală-mi păcatele... curăță-mi sufletul cu focul Tău sfânt... Fă-mă, Doamne, curat ca pe Isus... lasă-mă să devin fiul pe care Ți-l dorești... și arată-mi, Tată... arată-mi, Te rog, ce vrei să fac... fă-mi cunoscută voia Ta... și nu mă lăsa să fac, să spun sau măcar să gândesc ceva ce se opune vrerii Tale... Ajută-mă, Doamne... îndrumă-mă... călăuzește-mi pașii către calea Ta cea sfântă... Dă-mi înțelepciunea Ta, Doamne...

Continuă ruga în gând. Peste zece minute se ridică în picioare. Ochii îi străluceau și pe obraji îi curgeau lacrimile purificatoare ale lepădării de sine.

Porni mai departe, continuând să cugete și să se roage în tăcere – deși furtuna din suflet se potolise – și să ceară călăuzirea Celui de Sus.

Mergea cu Biblia întredeschisă în mână, cu degetul fixat pe un pasaj la care meditase de când se trezise. Deschise cartea și citi din nou:

„Iată ce zice Cel Sfânt, Cel Adevărat, Cel ce ține cheia lui David, Cel ce deschide, și nimeni nu va închide, Cel ce închide și nimeni nu va deschide... și iată, ți-am pus înainte o ușă deschisă pe care nimeni n-o poate închide.”

— Cheia... Care cheie, Doamne?... Care ușă deschisă?...

„... căci ai puțină putere, și ai păzit Cuvântul Meu și n-ai tăgăduit Numele Meu.”

Gândul îi zbură întâi la prietenul său Dietrich și apoi la numeroșii lideri religioși din Germania care, cedând presiunii naziste, semnaseră jurăminte de credință față de Hitler, lepădându-se astfel de adevăratul lor Mântuitor.

— Dar Țe referi, oare, și la mine, Doamne?...

„Iată că îți dau din cei ce sunt în sinagoga Satanei”, citi el mai departe, „care zic că sunt iudei și nu sunt, ci mint; iată că îi voi face să vină să se închine la picioarele tale.”

— La cine te referi, Doamne?... Cine sunt acești falși iudei?... Ce este sinagoga Satanei?...

„... și să știe că te-am iubit.”

— Și să știe că te-am iubit..., repetă el. La cine te referi, Doamne?...

„Fiindcă ai păzit cuvântul răbdării Mele, te voi păzi și Eu de ceasul încercării, care are să vină peste lumea întreagă ca să îi încerce pe locuitorii pământului. Eu vin curând. Păstrează ce ai, ca nimeni să nu-ți ia cununa. Pe cel ce va birui îl voi face un stâlp în templul Dumnezeului Meu.”

— Of, Doamne, mie îmi spui toate astea? Trebuie să știu. Vorbește-mi clar ca să-Ți pot da ascultare și să fac exact ceea ce-mi ceri!

Îi veniră în minte cuvinte din Scriptură și, odată cu ele, un șuvoi de gânduri. Deși încă nu le putea pune în ordine, știa că într-un fel Dumnezeu începea să îi răspundă.

Sinagoga Satanei... nu era Biserica cea adevărată și adevărata națiune a lui Israel, ci una falsă, ai cărei adepți nu pretindeau a fi iudei, cum se arăta în Apocalipsa, ci adevărații urmași ai „Hristosului arian”.

Falși iudei... sinagoga Satanei... dar îi voi face să știe că v-am iubit... pe voi.. adevărații iudei... adevărata Biserică... adevăratul popor al lui Dumnezeu!

Te voi păzi de ceasul încercării...

— Pe cine, Doamne, pe cine vei păzi?...

Te voi păzi de ceasul încercării... Îi voi face să știe că te-am iubit... Că te-am iubit... că te-am iubit...

— Care este mesajul pe care vrei să mi-l transmiți, Doamne? Deschide-mi ochii, ascute-mi auzul!

Păstrează ce ai... ce ai...

— Bine, dar ce am eu, Doamne?... Și cum ne vei păzi de ceasul încercării?...

Ți-am pus înaintea o ușă deschisă... o ușă deschisă... uși deschise... uși deschise... multe uși deschise...

Ajunsesese la marginea pădurii. În fața lui, câmpuri cât vedeai cu ochii, pământul strămoșilor săi, pământul lui mult iubit. Drept înaintea, pe colina ce se înălța peste câmpie, era scumpa lui *Lebenshaus*, cu *Der Frühlingsgarten* întinzându-se în jos pe povârniș înspre el.

Se opri și cuprinse cu privirea întreaga priveliște.

— Deschide-mi ochii, repetă el încet.

Brusc, avu o revelație. Cu ochii mari de uimire, privi întâi spre grădină, apoi spre casă.

— Desigur... asta era! *Păstrează ce ai...* Eu am o casă... cu numeroase uși larg deschise tuturor copiilor lui Dumnezeu, o casă în care ei pot fi păziți de ceasul încercării, care are să vină peste lumea întreagă. Cum de nu am înțeles mai repede? Of, Tată, Îți mulțumesc!

O luă la goană peste câmp, înapoi spre casă.

Nu era niciun moment de pierdut! Voia să studieze mai multe pasaje din Scriptură și pentru asta trebuia să se retragă în birou. Trebuia să se asigure că nu interpretase greșit mesajul lui Dumnezeu.

Peste o oră, puse stiloul jos și se lăsă pe spătarul scaunului. Pe masă stăteau deschise mai multe Biblii și alte câteva cărți și foaia din fața lui era plină de pasaje din Scriptură care confirmau că nu se înșelase.

Trebuia să își ia multe măsuri de precauție, căci, după toate probabilitățile, ceea ce se întâmplase o dată avea să se întâmple și a doua oară. Probabil că erau în continuare cu ochii pe el. Știa că își asuma un risc enorm. Trebuia să se facă modificări la pereți, uși, tuneluri. Doamne, câte erau de făcut! Dar, dacă aceasta era, într-adevăr, planul lui Dumnezeu, atunci, cu ajutorul Lui, totul va fi posibil.

Era timpul să discute cu Marion despre plimbarea sa matinală și despre mesajul primit de la Cel de Sus și să îi arate lista de precedente biblice a ceea ce avea de gând să facă.

Se ridică, luă foaia de hârtie de pe masă și se duse să o caute pe soția sa. Venise momentul să se roage împreună.

O misiune secretă

Mobilierul și decorul auster din încăperea în care stăteau de vorbă cei doi erau la fel de impersonale ca vocile lor. Nici că s-ar fi putut găsi un loc mai potrivit pentru o astfel de întâlnire. Pereții erau goi, podeaua de ciment, rece, iar prin geamul murdar al ferestrei înalte – singura din încăpere – nu trecea aproape nicio rază de soare.

Cei doi ședeau față în față, pe două scaune cu spătar drept. Cel care vorbea avea vreo treizeci și trei de ani, iar celălalt, un tânăr îmbrăcat în uniformă militară, părea să fie cu doisprezece-treisprezece ani mai tânăr.

— Ai făcut o impresie bună, spuse cel mai în vârstă. Am vorbit cu superiorii dumitale. Cu toții îți prezic un viitor strălucit în *Luftwaffe* și spun că vei prelua, fără doar și poate, comanda unei escadrole.

— Mă bucur că activitatea mea în slujba Reich-ului este la nivelul așteptărilor.

— Sunt convins că majoritatea tinerilor loiali Führerului s-ar mulțumi cu atât.

Celălalt nu spuse nimic.

— Totuși, există anumite servicii care necesită un devotament adânc și neînfricat, să zic așa, de care puțini sunt în stare. Înțelegi la ce mă refer?

— Cred că da.

— Acum doi ani, când subalternul meu a vorbit cu dumitale, sperasem să ni te alături. Am fost dezamăgit să aflu că ai ales, în schimb, *Luftwaffe*.

— Tatăl meu a considerat că este mai bine așa.

— Și dumneata faci doar ceea ce spune tăticul?

Tânărul îi aruncă o privire iritată.

— Iau singur toate deciziile care privesc persoana mea, ripostă el.

— Te-aș sfătui să te mai gândești. Chiar insist să o faci.

— Să mă mai gândesc... Nu înțeleg ce vrei să spunei cu asta.

— Am nevoie de cineva care să înțeleagă *tot* ce vreau să zic și în a cărei loialitate să mă pot încrede cu ochii închiși.

— Loialitate... față de cine?

— Față de *mine*, neghiobule!

— Mă scuzați, spuse tânărul.

Rostise cuvintele fără pic de regret în glas, doar pentru că știa că așa se cuvine.

— Credeam că vorbiți de loialitatea față de Führer, adăugă el.

— Ordinele mele sunt ordinele Führerului! Loialitatea față de mine înseamnă *implicit* loialitate față de superiorul meu, care este omul de bază al Führerului. Loialitatea față de mine înseamnă *implicit* loialitate față de patria-mamă și față de Reich!

— Desigur.

— Ești capabil să dai dovadă de o asemenea loialitate?

— Dacă mă considerați vrednic de această misiune, vă asigur că loialitatea mea va fi absolută, spuse el pe un ton conciliator.

— Indiferent de ceea ce implică ea?

Tânărul încuviință din cap.

— Sunt conștient de natura activităților Gestapoului, adăugă el.

— Va trebui să renunți la uniforma pe care o porți, răspunse celălalt cu un rânet sinistru.

— Este un sacrificiu pe care aș fi dispus să îl fac în schimbul...

— În schimbul unei plăți adecvate? completă celălalt fraza pe un ton la fel de insinuant.

— Vorbim aceeași limbă, Herr Korsch.

— Ei bine, nu există *nicio* plată! se răsti Korsch. Dacă am nevoie de serviciile dumitale, mi te supui și gata. Încă tot n-ai înțeles cu cine stai de vorbă?!

Tânărul dădu absent din cap.

— Totuși, continuă Korsch, temperându-și furia, există și anumite *beneficii*, de care sunt sigur că ești conștient. Puterea și prestigiul pe care le aduce un asemenea statut nu atrage întotdeauna recompense bănești, dar din când în când, pentru a ne finanța activitatea, se mai *întâmplă* să păstrăm niscaiva bunuri confiscate. Chiar acum, de pildă, mă ocup de deturnarea unei sume de bani în propriul meu cont. Când războiul se va sfârși, indiferent cum – și indiferent în ce fel se va sfârși, eu am de gând să mă găesc de partea învingătorilor – vor exista câțiva indivizi care vor scoate un câștig frumușel de pe urma lui. Dacă îmi vei fi loial, am să mă îngrijesc să te numeri printre ei.

Amândoi zâmbiră insinuant.

— N-ar strica să se facă noi confiscări în sectorul în care vreau să te folosesc. *Aristocrații* au o mulțime de bunuri, care de fapt nici nu le aparțin de drept.

— Așa am auzit și eu.

— S-ar putea să vină și rândul prietenilor dumitale.

— Nu sunt prietenii *mei*.

— Ești dispus, așadar, să mă ajuți să curățăm Reich-ul de acești rebeli nelegiuiți?

— Sunt la ordinele dumneavoastră.

— Așa mai merge. Știam că pot conta pe dumneata. Și Führerul va fi mulțumit.

Urmă o pauză.

— Acum, că ți-am împărtășit câteva dintre bănuielile mele, adăugă Korsch, ai cumva vreo informație care mi-ar putea fi de folos în cadrul anchetei?

— La cele spuse anterior nu pot să adaug decât că, în afară de individul pe care îl căutați, au fost vizitați de câteva ori și de niște americani.

— I-auzi! Pe-asta nu o știam! Informația s-ar putea dovedi foarte utilă – foarte, foarte utilă! Ești un tânăr perspicace.

— Mulțumesc, *mein Herr*.

— Cum de reușești să intri în posesia atâtor informații?

— Am metodele mele, *mein Herr*.

— Dacă vei lucra pentru mine, vreau să știi care sunt ele! se zborși agentul.

— Folosesc de câțiva ani un punct de observație de unde văd cam tot ce mișcă.

— Și în ce scop faci asta, mă rog?

Tânărul nu răspunse imediat.

— O, am înțeles! exclamă celălalt. O spionezi pe fată! Desigur. Uitasem de asta. Ți-ai făcut un obicei din a o observa de la depărtare, nu-i așa? Întrebă el, izbucnind într-un râs sardonice. Da, te vei descurca de minune! Agenții cu ranchiuni personale sunt cei mai buni! Ha, ha, ha! Ei bine, tinere prieten cu inima rănită, dacă îți duci misiunea până la capăt și reușim să punem gheara pe toți, îți promit că fata va fi a ta.

Partea a V-a

Misterul casei -
1942

O lume scufundată în întuneric

Se lăsase întunericul peste orașelul polonez Włocławek. Nu era încă trecut de 9, dar în aceste regiuni amurgul sosește devreme în această perioadă a anului.

Întunericul, care nu era legat doar de anotimp, pusese stăpânire pe întregul ținut de trei ani încoace. Polonia istorică – sau cu alte cuvinte, regatul prusac și voievodatul polonez din vremea dinastiei Hohenzollern și a marelui Otto von Bismarck, devenite parte a Imperiului german la formarea acestuia – încetase să mai existe.

Miezul de noapte al polonezilor sosise și nimeni nu le sărise în apărare. Niciun Bismarck al zilelor moderne nu încercase să salveze acest imperiu, cândva mândru, azvârlit acum în cea mai neagră deznădejde.

Armata poloneză fusese pur și simplu paralizată de masivul *blitzkrieg* din septembrie 1939. Împotriva bombelor moderne, a numeroaselor divizii blindate și a celor o mie cinci sute de avioane de luptă cu care au atacat nemții, polonezii au răspuns cu o mână de artileriști, o singură divizie de tancuri și – trist, dar adevărat – douăsprezece brigăzi de cavalerie.

Soarta campaniei s-a decis în câteva zile. Într-o săptămână, Polonia a fost îngenunchată.

În urma tratatului de la Moscova semnat cu nemții la jumătatea lunii septembrie, trupele sovietice au invadat frontierele răsăritene ale Poloniei. Reprezentanții lui Hitler și ai lui Stalin s-au întâlnit din nou și cei doi autocrați și-au împărțit între ei prada de război. Polonia a fost împărțită în două, o jumătate revenind Germaniei și cealaltă jumătate, Rusiei.

Declarația de război înaintată de Marea Britanie, Franța și cele câteva națiuni aliate acestora, în loc să potolească setea de cucerire a lui Hitler, au adâncit-o.

Cu aceeași viteză și forță și cu același succes răsunător, Hitler a invadat Franța, Norvegia și Danemarca în 1940, și Iugoslavia, Grecia și Africa de Nord, în 1941. Doar Marea Britanie (în pofida bombardamentelor prin care riposta *Luftwaffe*, armata aeriană germană) și într-o mai mică măsură Uniunea Sovietică (care, între timp, se trezise atacată de proprii lor aliați) au continuat să se opună temutelor forțe germane.

America a luat poziție, alăturându-se britanicilor abia în urma atacului de la Pearl Harbor, lansat de japonezi în decembrie 1941. La începutul anului 1942, aproape toate națiunile de pe mapamond erau angajate într-un război de o anvergură nemaîntâlnită până atunci. Incompatibilitatea ideologică dintre Aliați și cele trei puteri ale Axei – Germania, Japonia și Italia – făcea de-a dreptul imposibilă încheierea unui acord de pace. Monstruosul conflict dintre cele două tabere putea să se sfârșească doar prin înfrângerea sau capitularea uneia dintre ele.

Cucerirea de noi teritorii constituia doar unul dintre obiectivele megalomanului Hitler. Acestea i se adăuga și obsesia lui crescândă de a curăța de evrei – rasă pe care o considera o pacoste pentru societate – nu doar Germania, ci întreaga Europă. Or singurul remediu permanent al problemei, în opinia lui, era exterminarea, stârpirea lor de pe fața pământului, începând cu Polonia, teritoriu ce se afla acum în mâinile lui și avea cea mai mare populație evreiască din Europa, și vizându-i nu doar pe cei de origine poloneză, ci și pe noii imigranți din Rusia și Germania.

La început, această misiune a revenit unor *Einsatzgruppen* speciale, care adunau toți evreii dintr-o anumită zonă, îi încărcau ca pe vite în camioane și îi duceau în afara orașului, în locuri prestabilite, unde îi aruncau în niște șanțuri adânci, săpate dinainte special în acest scop, și trăgeau în ei cu mitralierele.

Treptat, pe măsură ce războiul înainta, metodele și tehnicile acestui genocid au devenit mai rafinate, în vederea uciderii unui

număr cât mai mare de oameni în cel mai scurt timp posibil. Au apărut dubele morții. Victimele erau gazate în timp ce autovehiculul gonia spre locul pregătit pentru lepădarea cadavrelor.

La sfârșitul anului 1941, diabolicii conducători naziști au schițat planul de acțiune a ceea ce avea să intre în istorie ca „soluția finală a problemei evreiești”. Hitler și Heinrich Himmler, creierul din spatele acestei acțiuni inumane, au comunicat planul comandanților SS și aceștia, comandanților Gestapo, Heinrich Müller și Adolph Eichmann, care au dat instrucțiuni precise forțelor locale pentru uciderea în masă a evreilor.

Deși mulți evrei au continuat să fie uciși prin împușcare, injecțare cu fenol, spânzurare ori înfometare sau să moară din cauza bolilor, punctul culminant al acestui exemplu oribil de depravare umană l-a constituit construirea lagărelor morții, cu camere de gazare și crematorii proiectate pentru a ucide un număr mare de oameni în mod eficient și fără prea multă mizerie.

În toate țările europene cucerite de naziști, evreii erau ridicați și duși fie la muncă silnică în unul dintre lagărele de concentrare de pe teritoriul Reich-ului, fie în Polonia, în lagăre ale morții precum cel de la Auschwitz. Evreii care nu erau omorâți erau folosiți de savanții naziști pentru realizarea unor experimente medicale inumane și, de regulă, fatale. Înainte sau după omorârea lor prin gazare, incendiere, spânzurare sau împușcare, se adunau hainele, încălțăminte, osemintele, dinții de aur și bijuteriile victimelor – oasele, pentru a fi folosite ca îngrășământ, hainele, pentru a fi date săracilor germani, aurul și podoabele, pentru a fi depuse în băncile Reich-ului.

Emigrarea devenise imposibilă. Nu mai aveai unde să emigrez. Fuga din Germania sau din Polonia nu servea la nimic, căci nebunia pusese stăpânire pe întreaga Europă. Evreii ale căror identități erau cunoscute se ascundeau cum puteau de trupele SS și Gestapo. Unii s-au mutat în podurile sau subsolurile puse la dispoziție de neamuri sau de prieteni sufletești.

Era greu să mai găsești un loc sigur. Pericolele pândeau la tot pasul. Au început să se formeze rețele subterane, unele în

cooperare cu mișcările de rezistență anti-nazistă din fiecare țară în parte, altele în mod independent. Toți cei care alegeau să participe la acest efort umanitar clandestin o făceau cu prețul propriilor vieți.

Spionii roiau peste tot. Nu te mai puteai încrede nici măcar în neamuri, vecini sau prieteni.

Unii au ales să rămână în casele lor și să își continue munca, sperând în zadar că nu le vor fi descoperite rădăcinile evreiești. Alții au încercat să își schimbe numele și să obțină acte false. Dar toți trăiau într-o teroare constantă, toți așteptau cu groază să audă pașii apăsăți ai agenților Gestapo, știind că, de camionul oprește în fața casei lor, acesta nu îi va duce decât către moarte.

Veghe nocturnă

Într-un dormitor de la etaj, un tată și o mamă stăteau cuibăriți în întuneric, cu fiul lor de șapte ani și cu fiica de cinci, așteptând să treacă orele singuratice ale nopții.

Nu mai puteau să își continue viața în mod normal, sperând că nu vor fi descoperiți. Bărbatul, pe nume Jakob, știa că era prea târziu. A doua zi Gestapoul avea să le apară în prag. Noaptea aceasta era ultima și singura lui șansă de a-și duce copiii departe de Włocławek, într-un loc în care, spera el, aveau să fie în siguranță.

Vor pleca doar cu hainele de pe ei și o mică sacoșă în care vor pune strictul necesar. Îi dăduse soției sale instrucțiuni clare în acest sens. Nu trebuia să lase impresia că pleacă din oraș. Ar fi denunțați într-o clipită.

Când se întorsese de la lucru, cu doar trei ore în urmă, o anunțase în șoaptă pe soția sa că nu scăpaseră de ceea ce se temeau.

— Trebuie să plecăm fără de întârziere, spuse el.

— Când?

— La noapte.

— Bine, dar... cum... ce vom...

— Totul este aranjat.

— Dar, Jakob, nu putem pleca așa... pe nepusă masă, fără să...

— Trebuie să plecăm, Ulrike, o întrerupse el pe un ton ridicat și imperios.

Femeia sesiză panica din vocea lui. Uitându-se adânc în ochii bărbatului ei, realizează cât de îngrozit era de soarta familiei sale.

— Trebuie, repetă el pe un ton mai scăzut, dar la fel de imperios.

Stătură o clipă în tăcere, apoi el o luă blând în brațe și o strânse la piept. Toți evreii din Polonia se temeau de acest moment. Pentru Jakob și Ulrike Kropf momentul sosise. Erau mai norocoși decât marea majoritate, căci aveau un răgaz de câteva ceasuri. Deși nu era decât un simplu muncitor necalificat într-o fabrică de textile, Jakob Kropf era un om ascuțit la minte. În tot acest timp fusese cu ochii în patru și făcuse planuri pentru salvarea familiei sale. El avea doar o turmă minusculă formată din trei persoane – soția, fiul și fiica lui – dar își trata misiunea cu aceeași seriozitate cu care o făcuse în vechime Moise, eliberatorul a milioane de evrei. Pentru acești trei copii ai Israelului de care era răspunzător, polonezul și credinciosul slujitor al lui Iahve, Jakob Kropf, și-ar fi dat și viața, dacă ar fi fost nevoie, doar să îi vadă scăpați de jugul robiei din Egiptul secolului XX.

— Azi au venit la fabrică doi agenți Gestapo, spuse el într-un târziu, continuând să își țină nevasta la piept. I-am urmărit de departe. Au intrat în birou. Prin geamul biroului am văzut că șeful de secție le arată niște hârtii. Au luat hârtiile. Știu sigur că erau listele cu angajații. Așa procedează ei. Mai târziu s-au întors iar. Îi urmăream cu coada ochiului. Mi-era frică să nu cumva să scap o cutie și să mă dau de gol. De data asta am inventat un pretext să mă apropiu mai tare de biroul șefului. Au scos din nou lista și au arătat spre câteva nume. Șeful de secție s-a dus la fișier și a mai scos câteva dosare. Era și dosarul meu printre ele, Ulrike!

Și ce-ai făcut, Jakob?

Ce puteam să fac? Am încercat să mă concentrez asupra lucrului! Știam că asta era ultima mea zi de muncă la fabrică și că aceasta era ultima mea leafă, pentru că mâine niciunul dintre noi nu se va întoarce.

Îști sigur?

Așa se întâmplă peste tot. Ai uitat ce s-a întâmplat săptămâna trecută la oțelărie? A venit Gestapoul și a doua zi au fost arestați toți angajații evrei, cu tot cu familia. Au pus ochii pe Włodawek. Mâine vor fi aici. Mai avem la dispoziție doar noaptea asta, Ulrike, doar noaptea asta.

Asta se întâmplase în urmă cu câteva ore.

Au mâncat pe fugă. Ulrike a împachetat alimentele pe care le puteau lua cu ei. Au strâns în grabă câteva lucrurișoare. Era iarnă și frig. Vor purta mai multe rânduri de haine și, astfel, vor lua cu ei majoritatea lucrurilor de care aveau nevoie. Altceva nu prea mai puteau să ducă. Jakob știa că drumul avea să fie îngrozitor de greu, știa riscurile aferente, dar trebuia să *facă* ceva. Dacă ar rămâne aici, așteptând pasiv, nu ar mai avea puterea să facă nimic. Or el voia să facă tot posibilul pentru a-și salva familia. Dacă ar rămâne aici, vor fi expediați cu toții într-un lagăr de concentrare.

După masă, Ulrike făcuse turul casei înlăcrimată, luându-și adio de la nenumărate lucruri pe care nu avea să le revadă nicio dată – de la leagănul pe care îl cioplise Jakob pentru bebeluș, de la dulapul cu oglindă care aparținuse mamei sale, de la hainele lor ponosite, de la cele câteva bibelouri răsfirate pe ici, pe colo, de la serviciul de porțelan, de la masa pe care o primise cadou de la unchiul ei. Își trecu degetele peste sfeșnicul din bronz, apoi continuă să se plimbe prin cameră. Câte amintiri! Lucruri care, deși nu valorau mulți bani, aveau o valoare sufletească inestimabilă pentru ea. Luă în grabă dreidelul de pe un raft (Dreidelul este un titirez cu patru fațete, pe care sunt gravate inițialele unor cuvinte ebraice, ce formează fraza „O mare minune s-a întâmplat acolo”; jocul cu dreidelul este foarte răspândit, mai ales de Hanuca, sărbătoarea evreiască a luminilor, n.tr.) – îi va aminti de sărbătorile fericite petrecute împreună cu familia și copiii poate că le va face plăcere să se joace cu el...

Între timp, Jakob își lua și el adio de la viața lor de până acum, îngânând în sinea sa aceeași litanie nostalgică și dureroasă. Se străduia să își păstreze cumpătul. Să își zăgăzuiască lacrimile. Familia nu trebuia să îi ghidească temerile interioare. El trebuia să le dea curaj și tărie.

Luară cina ca de obicei și apoi, la ora la care se culcau în mod obișnuit, stinseră luminile. Totul trebuia să pară cât se poate de normal. Dacă vecinii și prietenii ar fi bănuț cee ce erau pe cale să facă, ar fi fost și ei în pericol.

Acum, în tăcerea înserării, stăteau cuibăriți unul lângă altul în întuneric, așteptând să se scurgă minutele. La miezul nopții, Jakob stabilise o întâlnire cu un bărbat pe nume Luddoff.

Ora târzie nu garanta neapărat succesul planului său, dar cu cât erau mai puțini ochi treji, cu atât era mai mare șansa de a ieși din oraș fără a fi văzuți. Atunci, măcar pentru o vreme, vor fi în siguranță, feriți de cei care îi știau numele și adresa și probabil că aveau de gând să îi aresteze pe toți de cum se crăpa de ziuă. Așa proceda Gestapoul de câteva săptămâni încoace, de când își începuse programul de epurare rasială în această zonă.

Întunericul ce se lăsase făcea ca ora să pară mai înaintată decât era de fapt. În încercarea de a-și păstra calmul și de a nu-și alarma copiii, Jakob și Ulrike schimbau vorbe puține, sperând că așa cei mici vor reuși să adoarmă.

Se apropia noaptea. Până la urmă oboseala și stresul de peste zi începură să își spună cuvântul și Jakob începu să simtă că i se îngreunează întâi brațele, apoi întregul corp și, în cele din urmă, pleoapele. *Trebuie să rămân treaz*, își spuse el. Dacă ratau întâlnirea, ratau singura lor șansă de salvare.

Își strânse și mai tare în brațe fiul adormit și, încercând să învingă somnul ce îi dădea și lui târcoale, își continuă veghea nocturnă...

Operațiuni ale Gestapoului

Șeful secției Gestapo se învârtea cu pas apăsător prin încăperea. Sub sprâncenele încruntate ochii negri îi păreau și mai înfundați în orbite decât erau de fapt.

În urmă cu câteva ore, aruncase absent o privire peste niște dosare pe care le văzuse din întâmplare pe biroul unui subordonat.

Ceva îi atrăsese atenția și acum se întreba dacă nu cumva informația ascundea mai multe decât lăsa să se creadă la prima vedere.

Se afla de luni de zile pe urmele rabinului Wissen. În încercarea de a-i descoperi ascunzătoarea, ordonase să se pună sub observație întreaga regiune, între Toruń și Inowrocław și la est de Włocławek.

Drept urmare, arestaseră o mulțime de evrei, dar nu și pe rabin.

Și cu toate acestea, era convins că jidanul acela murdar, cu pielea măslinie, se ascundea pe aici, pe undeva! Știa că, după ce a părăsit Varșovia, profesorul s-a oprit în Plock, orașul său natal, iar în ultimul raport i se semnalase că liderul evreu se îndrepta spre vest. Avea el o presimțire că rabinul se afla chiar acolo, în Włocławek!

Detesta să fie dus de nas, iar rabinul tocmai asta făcea de atât amar de vreme!

Când i se propusese această misiune, nu ar fi vrut să accepte. Nu pentru asta se zbatuse el să avanseze în cadrul Gestapoului – călcând peste cadavre și lovindu-și adversarii pe la spate. De fapt, nici nu se putea spune că misiunea îi fusese *propusă*. *Reichführerul*

Heinrich Himmler avea talentul de a face ca o misiune să pară acceptată în mod „voluntar”, când, de fapt, lucrurile nu stăteau deloc așa. Acceptase misiunea nu pentru că și-ar fi dorit câtuși de puțin să fie detașat în Polonia, ci pentru că ea îi fusese propusă de însuși Himmler. Or Himmler nu era un om pe care să-l poți refuza.

Ulterior a reieșit că detașarea constituise, de fapt, o avansare, care îi asigurase mai multă putere, șansa de a pregăti terenul pentru noi promovări în cadrul SS-ului și, nu în ultimul rând, oportunitatea de a studia situația din est, pentru a fi pregătit în cazul în care s-ar fi impus o schimbare de tabere. Rușii invadaseră această parte a Poloniei în 1939 și, deși acum se retrăgeau, nu se știa în ce parte aveau să se încline sortii războiului.

Unde mai pui că misiunea îl făcuse să intre în grațiile lui Himmler. Viitorul misiunii SS cu privire la evrei se afla în Polonia. La cât de detestabili erau creștinii și, de altfel, toți cei cu superstiții religioase, oricine știa că la baza avansării în cadrul SS-lui se afla exterminarea evreilor. Gestapoul construia deja mai multe lagăre de concentrare pe teritoriul Poloniei. Dacă ar putea face o impresie bună, poate că va reuși să își facă un nume aici, indiferent de rezultatele războiului.

Totul a mers strună... până când a primit un nou ordin. Himmler în persoană i-a cerut să îl găsească și să îl aresteze pe rabin. Ordinul era cât se poate de clar – trebuia să lase deoparte toate celelalte activități și să își concentreze toate eforturile în direcția aceasta.

Faptul că încă nu reușise să pună mâna pe rabinul Wissen îl punea într-o lumină extrem de proastă. La început păruse o misiune ușoară – nu trebuia decât să aresteze și să aducă la Berlin un profesor bărbos care predă istoria la universitate și cunoștea fiecare evreu și sinagogă importantă din Polonia și avea, de asemenea, cunoștință de câțiva evrei încă nedepistați ce dețineau poziții cheie în guvernul nazist.

Am făcut-o de oaie! își spuse furios șeful de secție. Dacă ajungea cumva la urechile lui Himmler faptul că tăinuse informații cu

privire la artefactele aflate în posesia rabinului, va plăti cu capul. Himmler voia să pună mâna pe oacheșul trădător doar pentru a-l tortura și a obține informații de la el, dar șeful de secție aflase că rabinul posedă o comoară mult mai valoroasă decât acele informații. Dacă s-ar afla valoarea acelor pietre, Hitler ar da oricât să le aibă – de asta era absolut sigur. Pe cât de puțin credea el în hocus-pocusurile astea religioase, cine știe, poate că Hitler chiar ar putea să câștige războiul dacă intra în posesia cutiei „sfinte” a rabinului!

Dacă va hotărî să i le arate lui Hitler, precis că acesta îl va răsplăti cum se cuvine. Poate că, în cele din urmă, Himmler va fi în subordinea lui și nu viceversa! Pe de altă parte, poate că ar fi mai bine să le păstreze pentru sine. După război, pietrele acelea vor valora mai mult decât orișice cont bancar! Și, oricum, nimeni nu știa de existența lor.

Dar evreul e viclean și rabinul-profesor o întinsese din oraș cu cutie cu tot.

Totuși... dacă *ar* putea să îl aresteze și să pună mâna pe pietrele acelea „miraculoase”, fie că va hotărî sau nu să i le predea lui Hitler, cu ajutorul lor s-ar putea să reușească să urce și mai mult pe scara ierarhică, poate chiar peste de-alde Heydrich și Kaltenbrunner, și să ajungă în forul suprem al puterii.

Obsesia Führerului pentru obiecte de artă și relicve istorice era un fetiș pe care nu putea să îl înțeleagă. Oricât de lipsiți de rafinament ar fi fost toți liderii naștiți, în frunte cu Hitler și Göring, se angajaseră într-o complexă acțiune de prădare a tezaurilor cultural-artistice din fiecare oraș cucerit de armata germană, de la Viena, până la Praga și Paris. Au jefuit nenumărate muzee, biblioteci și galerii de artă, iar acum tablourile, relicvele din aur și argint, tapiseriile, bijuteriile, cărțile rare și câte și mai câte articole de o inestimabilă valoare istorică și reală umpleau colecțiile naziste publice și mai ales private. Fiecare lider nazist își punea în secret agenții să caute în continuare comori culturale și artistice și se dădea o adevărată întrecere în ceea ce privea dobândirea anumitor obiecte. La fiecare invazie, armata era însoțită de o unitate

militară cunoscută drept *Einsatzstab-Rosenberg*, al cărei scop era confiscarea tuturor bunurilor de preț aflate în proprietatea evreilor și a altor „dușmani ideologici ai național-socialismului”.

Iar, acum, *el* s-ar putea să fie cel care pune mâna pe cea mai însemnată comoară! Sau cel puțin așa îl lăsase să creadă informația pe care o aflate întâmplător cu șase luni în urmă. Doar el știa despre asta. Nu Hitler, nu Himmler, nu Göring, nu Alfred Rosenberg, ci *el*.

Să ai puterea de a prezice viitorul, de a afla voia lui Dumnezeu! De credeai sau nu într-unul conta prea puțin. Indiferent de asta, posibilitățile erau infinite! Iar Hitler era, oricum, îndeajuns de împătimit de tot ceea ce era ocult și mistic pentru a crede în puterea pietrelor.

Cu siguranță că imbecilul de la care scosese informația cu bătaia credea în puterea lor!

Idiotului îi fusese atât de teamă că va stârni mânia lui Dumnezeu dacă divulgă secretul rabinului, încât vorbea în dodii.

Dar în cele din urmă i-a fost *mai* teamă că patul puștii îl va izbi încă o dată în țeastă și a dezvăluit informația.

Acea bătaie îi făcuse, într-adevăr, o plăcere deosebită. *Prostul*, gândi *el*. *Ar fi putut să păstreze secretul cutiei rabinului și să îl ia cu el în mormânt*. Amintirea îl făcu să rânjească sinistru. L-ar fi ucis oricum pe nenorocit. Mai ales atunci când idiotul de el începuse să roga o rugăciune și niște cuvinte ridicole din Scriptură. Se ruga pentru omul care urma să îl omoare. Ce nebun!

Îl puse încă o dată cu patul puștii peste spinare, făcând să se înfrumusețeze alte câteva coaste, apoi îi trăsese un glonț între ochi.

Te priveai pioasă avea imbecilul! râse în sinea lui șeful de secție. *Lăsați-l am trimis eu să-și întâlnească mult iubitul Creator!*

Descoperise ce avea rabinul, dar nu și unde se afla acesta. El însuși fugise de la Universitatea din Varșovia și acum se zvonea că se înălțase cu o șleahță de simpatizanți ai evreilor, care îl așteptau pe trădători și pe rebeli să treacă granița și chiar să se îndrepte pe un alt continent.

Șeful de secție începu să caute din nou printre dosare.

În dimineața următoare, oamenii lui aveau planificată o razie, în scopul arestării celor identificați în urma investigării fișelor de personal de la o fabrică. Era o procedură de rutină și nimic mai mult.

Totuși, ceva îi atrăsese atenția. Într-unul dintre documente văzuse menționat un nume. Știa că are legătură cu rabinul. Unde o fi hârtia aia?... A, iat-o!

Înșfăcă foaia de hârtie și își trecu din nou privirea peste lista de nume. *Luddoff*... Unde mai auzise numele ăsta? În raport se spunea că ar fi unul dintre organizatorii rețelei și că, dacă vreunul dintre muncitorii evrei recent depistați ar plănui să fugă, probabil că individul ar fi implicat în fuga lor. Era cu siguranță un nume de cod, mai arăta raportul, dar deocamdată era tot ce reușiseră să afle.

Unde mai auzise numele ăsta?

Începu iar să se fâțâie nervos prin încăpere.

Brusc, se opri. Deschise ochii larg și își plesni palmele cu un aer triumfător.

Desigur! Nenorocitul pe care îl ucisese în Varșovia, el rostise numele ăsta în timp ce îl snopea în bătaie. Atunci nu-i dăduse nicio importanță. Îl interesa comoara rabinului și nu luase în considerare nicio altă informație.

Totuși, nu-și amintea nimic din ce zisese imbecilul. Dar nu conta. Era clar că exista o legătură între profesor și acest *Luddoff*. Ceea ce însemna că profesorul Wissen trebuia să fie pe aproape. Probabil chiar aici, în Włocławek!

Dacă *Luddoff* făcea parte din rețeaua care îi ajuta pe fugari, fără îndoială că îl cunoștea pe rabin. Dacă încă nu îl ajutase pe rabin, probabil că în curând o va face!

Luddoff s-ar putea să fie cheia situației!

Înșfăcă din nou foile și își trecu privirea peste ele cu sufletul la gură. Dacă vreunul dintre muncitori contactase rețeaua, nu putea să riște să i se strecoare printre degete. Aceasta s-ar putea să fie singura lui șansă de a pune mâna pe acest *Luddoff*... și pe rabin!

Mâine va fi prea târziu.

Va da ordin ca toți cei de pe listă să fie arestați chiar în seara asta! Îi va interoga și îi va tortura până ce îi vor spune unde se află Luddoff!

Cu mâinile încă încheștate pe foi, șeful de secție se năpusti afară din birou și răcni niște ordine oamenilor săi, apoi ieși val-vârtej din clădire și urcă în mașină.

Va supraveghea personal aceste razii.

Fugă în noapte

Erau chiar în spatele lor!

— Fugi, nu te opri! îi strigă Jakob soției sale, care alergea cu câțiva pași înaintea lui.

Bărbatul înainta anevoie, ținând în brațe ambii copii.

De-ar ajunge la grotă! Acolo ar fi în siguranță.

Brusc în spatele lor se aprinseră farurile cumplitului vehicul al morții, care se apropia hurducându-se pe izlazul accidentat, cu motorul vuind. Jakob știa că în remorcă se aflau deja peste o duzină de evrei, arestați în noaptea aceea, vânați ca niște animale. Acum, agenții Gestapo voiau să îi adauge și pe ei patru celor ce aveau să fie împușcați încă înainte de a se crăpa de ziuă.

Cu inima bubuindu-i în piept, se ruga să nu îl lase cumva picioarele și să se prăbușească în mijlocul pășunii.

Auzea camionul gonind în spatele lor. Totuși, săgețile groase de lumină proiectate de farurile din față – ochi cumpliți ce străpungeau amenințător întunericul nopții – încă nu ajunseseră să le lumineze siluetele.

Jakob alergea gâfâind, din ce în ce mai încet. Se și vedea prăbușindu-se la pământ cu cei doi copii pe care îi ținea în brațe. Țipetele și plânsetele lor vor atrage atenția urmăritorilor și într-o secundă vor fi ciuruiți de focuri de mitralieră!

Își mișca picioarele chinuitor de greu, ca și cum fiecare cizmă ar fi cântărit mai mult decât ambii copilași la un loc.

Văzu că Ulrike ajunsesese deja la grotă.

Of, Doamne, dă-mi puterea să ajung acolo la timp și să îmi știu familia în siguranță!

Camionul se apropiase amenințător de mult și scruta cu farurile câmpul.

Jakob ajunsese la grotă. Ulrike stătea deja ghemuită înăuntru. Cu răsuflarea întretăiată, abia putând să se mai țină pe picioare, Jakob lăsa copiii jos și apoi îi coborî în gaura subterană în care aștepta mama lor – întâi pe fată, apoi pe băiat.

— Jakob... Jakob, nu ne lăsa singuri aici! strigă Ulrike din ascunzătoare.

— Doar așa puteți fi în siguranță, răspunse bărbatul.

— Te rog, Jakob, te rog să rămâi cu noi!

— Vreau să mă asigur că rămâneți în viață. Nu se vor lăsa până nu ne vor găsi. Am să alerg spre pădure să le distrag atenția. Am să mă întorc. Dacă, totuși, nu mă voi întoarce, trebuie să luați legătura cu un bărbat pe nume Luddoff. El vă va duce într-un loc sigur.

— Nu, Jakob...

— Nu uita să fixezi prăjina sub scânduri, adăugă el, făcând un pas înapoi și apucând cele două lătunoaie de lemn.

— Nu pleca, Jakob... te rog nu...

Dar rugămintile ei fură acoperite de bufnitura produsă de cele două plăci de lemn ce acoperiră gaura.

Jakob smulse grăbit un pumn de iarbă și de buruieni și le împrăstie deasupra scândurilor pentru a masca intrarea. Apoi o luă din nou la goană peste câmp, rugându-se disperat să poată ajunge la pădurea din cealaltă parte.

Brusc, auzi motorul camionului chiar în spatele său. Motorul și voci furioase ce îi răcneau, în limba germană, să se oprească. Îl depistaseră!

În clipa următoare, luminile farurilor căzură pe el. În spatele lui, se auziră focuri de armă. Copacii erau prea departe. Nu avea cum să ajungă până acolo. Și totuși, continuă să fugă.

Brusc, glonțul i se înfipse în spate, sfâșiindu-i carnea. Simți o durere ascuțită, apoi totul se întunecă...

Jakob se trezi țipând.

Gâfâia și era learcă de transpirație.

A câta oară avea acest coșmar? Le și pierduse șirul.

— Ce s-a întâmplat, Jakob? îl întrebă în șoaptă Ulrike.

— Nimic... a fost doar un vis urât. Fata încă doarme?

— Da.

— Lipsa de griji a copilăriei.

— Cât mai avem de așteptat?

— Aproximativ o oră. Mă duc la fereastră să mă uit la ceas.

Își desprinsese cu grijă brațele din jurul băiatul și dădu să se ridice.

Brusc, un zgomot străpunse tăcerea nopții. Jakob simți un fior rece pe șira spinării, deși doar cu câteva minute în urmă era ud de sudoare.

Cu inima bubuindu-i în piept, ciuli urechile.

Auzi din nou scrâșnitul îndepărtat al roților. Pe străzile întunecate ale Włocławekului, gonea o mașină. Ba nu, păreau să fie mai multe! Și toate veneau în această direcție! Era imposibil să aibă vreo legătură cu ceea ce se întâmplase la fabrică.

Și totuși... nu putea să riște.

Aruncă o privire spre Ulrike. Femeia îl privi îngrozită, cu ochii mari cât luna ce se ridicase pe cer cu doar jumătate de oră în urmă. Și ea era albă ca varul.

— Trebuie să plecăm, zise Jakob.

De data aceasta femeia nu mai puse nicio întrebare. Îl trezi pe băiețel și se ridică.

— Haide, băiete, își îndemnă Jakob fiul somnoros, luându-l de mână și conducându-l spre scară.

Fetița încă dormea, neștiind, în nevinovăția sa, că părinții ei riscau totul pentru ca ea să scape cu viață. Jakob se opri și o luă din brațele lui Ulrike, apoi porni în jos pe scările întunecate, urmat de soția și de fiul lui.

Vuietul se auzea tot mai puternic. Ajunseră cu toții la ușa din spate. Între timp, Jakob realizase că automobilele nu puteau fi decât ale Gestapoului și că veneau *după ei*!

Dar de ce acum?

Întâlnirea cu omul de legătură fusese fixată la miezul nopții! Ce vor face până atunci?...

Îi întinse fetița lui Ulrike, el îl luă în brațe pe băiat și se năpustiră amândoi afară pe verandă.

Acum scrâșnetul roților și vuietul motoarelor se distingeau clar. Automobilele erau la o aruncătură de băț de ei!

Farurile străpungeau întunericul, luminând clădirile. Vuietul creștea. Farurile păreau să scruteze întunericul în căutarea lor, exact așa cum visase!

Cu o senzație somnolentă de deja vu, Jakob Kropf își conduse grăbit familia nu pe câmpul din coșmarul său, ci în curticica din spatele casei.

Tinerii părinți evrei, cu copiii în brațe, se pregăteau acum, asudați și îngroziți, să o ia la goană pe terenul din spatele casei, știind că fugeau să își salveze viețile.

Și tot ce se întâmpla nu era vis, ci aievea!

Oricât de înfricoșător fusese coșmarul de adineauri, realitatea era parcă și mai terifiantă!

Coborând de pe verandă, Ulrike se împiedică și scoase un țipăt. Reușind să nu scape micuța din brațe, căzu în genunchi. Îi veni să strige de durere, dar se abținu.

Jakob se opri, întinse mâna liberă spre soția sa și o ajută să se ridice, apoi porni cu pași iuți peste terenul accidentat, acoperit cu iarbă și noroi.

Mașinile se opriră scrâșnind în fața casei.

Se auziră voci – voci ridicate, furioase. Un alt automobil ocoli casa șuierând și se opri în spate. Farurile străpungeau noaptea!

Se auzeau zgomote, voci răstite și pași grei. Jakob aruncă o privire înapoi, fără să se oprească. Era aprinsă lumina în toată casa. Soldați din trupele de asalt, înarmați cu mitraliere, treceau dintr-o încăpere în alta.

O altă mașină opri în spatele casei și trei bărbați se năpustiră pe ușa pe care ieșise familia lui Jakob cu doar un minut în urmă. Farurile mașinii pătrundeau în continuare prin întunericul ce semăna cu doi ochi drăcești și amenințători,

reflectându-se pe zidurile casei vecine, aflată la doar douăzeci de metri de ei.

Urmară niște răcnete și ordine date pe un ton furios. Bărbații năvăliră din nou afară, strigând că nu era nimeni în casă. Jakob simțea că se învâрте lumea cu el. Luminile și zgomotele se contopiră într-un amestec confuz...

Continuau să fugă... Nu ar fi trebuit să fie atât de departe... Trebuia să fi ajuns de mult... *Doamne, ajută-ne să ajungem la ascunzătoare!*... Lumini și voci... faruri și lanterne... din nou răcnete... și toți erau pe urmele lor!

Coșmarul devenise realitate! Sau oare visa din nou?...

Pe urmele fugarilor

Şeful de secţie îşi instruisese oamenii să o ia înainte cu două maşini şi el îi urmă cu propriul automobil. Era hotărât să ia personal parte la arestările din această noapte. Voia să se uite în ochii nenorociţilor şi să vadă în ei teroarea! Apoi îi va interoga pe fiecare în parte până când va obţine informaţia de care avea nevoie.

În treizeci de minute ajunseră la prima dintre cele şapte adrese. Stătu deoparte, privind de la distanţă cum subordonaţii săi scoală din somn o familie de şase inşi şi îi saltă pe toţi ca pe nişte animale. Detesta să îi audă implorând milă. Țipetele - treacă-meargă, dar milogeala asta îl umplea de dezgust. Îi venea să le împlânte un cuţit în inimă ca să îi facă să tacă odată!

Îşi aminti noaptea de anul trecut, din Poznań, când o huidumă de bărbat se prăbuşise în genunchi în faţa lui, implorându-l să aibă milă de soţia sa şi de cei trei copii ai lor. Laşitatea individului îi întorsese stomacul pe dos. Mai că îşi vomitase maţele pe scârnăvia aia de om! Jidanii ăştia nu aveau pic de demnitate, zău aşa! Dacă tot se bat cu pumnul în piept că *ei* cred în viaţa de apoi, de ce nu înfruntă moartea bărbăteşte? Cerşitul milei nu îl salvase încă pe niciunul dintre ei. Dacă ţineau aşa de tare la religia şi la Dumnezeu lor, nu aveau decât să se roage în tăcere şi să înfrunte inevitabilul cu fruntea sus, fără atâtea văicăreli.

În definitiv, ce rezolvase matahala aia înjosindu-se în asemenea hal? Absolut nimic. În momentul imediat următor, nevas-tă-sa privea neputincioasă cum îi tâşneşte sângele din ţeastă şi se prăvăleşte la pământ. Apoi, înrăutăţind şi mai mult lucrurile, femeia se aruncă peste trupul lui neînsufleţit, Țipând isteric şi invocându-L pe Dumnezeu lor din pustie.

Rânji sardonice când își aminti cum îl implora femeia pe lahe – cine-o mai fi fost și asta – ca focul mâniei Sale să se aprindă și să îi mistuie pe naziști. *Naziștii s-ar putea, ce-i drept, să dispară într-o bună zi, gândise el, dar nicidecum din cauza unui foc coborât din cer!*

Ce mai, erau cu toții nebuni de legat, de la primul până la ultimul! În seara aceea îi făcuse o deosebită plăcere să pună mâna pe armă și să execute personal toată adunătura aia de lași.

Îi plăcea să ia parte la execuții ori de câte ori era cu puțință. Asta îl ajuta să nu se înmoaie prea tare.

Plânsetul unui țânc îl readuse cu gândurile în prezent. Înjurând, îi dădu copilului un dos de palmă peste față și le răcni părinților să-l facă să tacă. N-avea niciun chef de toate smiorcăielile astea. El voia să pună mâna pe rabin!

Or aici era clar că nu au să afle nimic nici despre rabin, nici despre Luddoff. Idioții ăștia erau, în mod evident, prea naivi pentru a-și fi făcut planuri de evadare. Habar n-aveau ce-i aștepta! N-avea niciun rost să îi tortureze. Cu siguranță că nu auziseră în viața lor de Luddoff!

Se întoarse la mașină și își aprinse o țigară. Soldații îi aruncară pe cei șase în spatele camionului. Șeful de secție urcă la volan, așteptă până ce mașinile și camionul o luară din loc, apoi îi urmă până la următoarea adresă.

De îndată ce se apropiară, ceva îi atrase atenția.

Casa era complet scufundată în întuneric și dinăuntru nu răzbea niciun zgomot.

Soldații dădură buzna pe ușa din față. Șeful de secție văzu cum se aprind luminile, siluetele oamenilor săi alergând dintr-o încăpere în alta. Era clar că nu găsiseră pe nimeni în casă.

Leși din mașină și le făcu semn celor din al doilea automobil să ocolească prin spate și să cerceteze aleea și străzile din apropiere, apoi urcă repede treptele de la intrare și se năpusti înăuntru.

— *Es ist ganz leer, mein Herr*, fură cuvintele cu care îl întâmpină în ușă unul dintre oamenii săi, luând poziție de drepți.

Trecu pe lângă el fără să-i răspundă și făcu încet turul modestei căsuțe. Subordonatul său avea dreptate: casa era goală. Probabil

că fuseseră avertizați. La acest gând, se simți cuprins de mânie. Detesta să i se anticipeze mișcările și să i se dejoace planurile!

Între timp, soldații ieșiseră pe ușa din spate și încercuiseră casa. Când îi întrebă din priviri dacă au găsit ceva, aceștia clătinară din cap.

Se întoarse în casă și făcu iarăși, de data aceasta mult mai atent, turul fiecărei încăperi.

Într-unul dintre dormitoare se opri. Clocotea de mânie. *Nu se poate să fi ajuns departe.* Intuiția nefiresc de ascuțită îi spunea că familia plecase doar cu câteva minute înainte de sosirea lor.

În încăpere persista încă vag căldura trupurilor, mirosul prezenței umane. Îl simțea în nări.

Își încleștă pumnii și dinții îngălbeniți. *Cum de au știut? Preț de o clipă rămase nemișcat, cugetând. Nu au avut timp să ajungă prea departe. Trebuie să fie pe aici, pe undeva!*

Se răsuci și ieși cu pas apăsător în fața casei.

— Căutați-i peste tot! le ordonă el oamenilor săi. Nu vă întoarceți până nu îi găsiți. Ei sunt cei pe care îi căutăm. Cercetați toate curțile alăturate. Sculați vecinii. Arestați-i, dacă e nevoie. Cineva tot trebuie să îi fi văzut sau să fi știut de planurile lor!

Soldații se împrăștiară imediat în toate direcțiile. Superiorul lor se întoarse înăuntru și se plimbă încet prin fiecare încăpere. Dacă nu reușeau să dea de ei în noaptea asta, mâine dimineață vor reveni cu câini.

Deschise ușa din spate, rămase nemișcat preț de o clipă, apoi își îndreptă lanterna spre curtea din spatele casei și o examinează cu o privire de vrăjitor, încercând parcă să distingă ceea ce nu se poate vedea cu ochi de muritor.

Prin întuneric nu se distingeau decât siluetele oamenilor săi, care își continuau căutările din ce în ce mai departe de casa goală și mută din spatele său.

Luna se ridicase deasupra orizontului îndepărtat, dar, pe cer, nori negri așteptau să o acopere.

Simțea că, deși nici luna și nici lumina lanternei nu îi dezvăluiau prezența prăzii, ea nu putea fi departe.

În criptă

Înghesuiți unul în altul, Jakob și Ulrike ascultau îngroziți cizmele care tropăiau deasupra.

Locul era mai strâmt decât cel unde se cuibăriseră unii în alții cu doar puțin timp în urmă – deși cele câteva clipe trecute de atunci păreau acum o eternitate – în căldura căsuței ce le fusese cămin în ultimii trei ani. Era un loc îngust, scufundat în întuneric, umed, rece, cu un miros tare de pământ.

Parcă țărâna n-a mirosit niciodată mai frumos, gândi Jakob Kropf.

Trezindu-se brusc în acest loc necunoscut, înfricoșător și neîn-căpător, fetița scoase un țipăt.

Cu o asprime neintenționată, Jakob îi puse repede mâna peste gură. Naziștii erau la doar o aruncătură de băț!

Simțea că micuța încearcă să plângă. În timp ce Jakob își ținea în continuare mâna apăsată pe gurița ei, Ulrike începu să îi șoptească la ureche cuvinte liniștitoare, apoi, abia șoptit, începu să îi cânte un cântec de leagăn în ebraică.

Jakob săpase groapa de-a lungul ultimului an. Din două în două zile, se trezea după miezul nopții, dădea la o parte stratul gros de iarbă de deasupra scândurilor ce acopereau intrarea în mica grotă și mai săpa câțiva centimetri prețioși, scoțând câte o găleată de pământ, pe care îl presăra apoi cu grijă în propria grădină, în șanțurile din străzile alăturate sau pe câmpul de la marginea orașului. Făcuse asta timp de un an de zile în anticiparea unui moment ca acesta.

Nu suflase un cuvânt nimănui, nici chiar soției sale, deși Ulrike știa că pune ceva la cale.

Jakob cunoștea prea bine lecția lui Belșatar din Capitolul 5 din Cartea lui Daniel. Și el, la fel ca împăratul Babiloniei, văzuse scrisul de pe perete. Știa că evreii din Polonia sunt într-un mare pericol. Văzuse semnele. Știa că, după raziile din Poznań și Toruń, va veni în curând și rândul Włocławekului. Așa că a început imediat să facă pregătiri pentru a lua legătura cu rețeaua și să sape grota la treizeci de metri de curtea din spatele casei sale, pentru a-și putea salva familia în caz de necesitate.

Se gândise de multe ori la noaptea asta.

În coșmarurile lui, întotdeauna își ajuta soția și copiii să coboare în cripta de pământ, îi dădea instrucțiuni lui Ulrike cu privire la persoana cu care trebuia să ia legătura, îi spunea să fixeze bine parul sub scândură pentru ca aceasta să nu se lase și să nu se miște dacă se calcă pe ea, apoi acoperea gaura cu trapa improvizată de el, punea stratul gros de iarbă la loc peste scândură și o lua la goană peste câmp pentru a distra atenția naziștilor. De fiecare dată auzea foc de armă în spatele lui și se trezea.

Fiecare vis se sfârșea la fel.

Și totuși, iată că acum stătea ghemuit aici, *împreună* cu ei, nu fugea spre o pădure ce se îndepărta cu fiecare pas pe care îl făcea spre ea și era încă în viață, cu urechile ciulite, așteptând ca dintr-un moment în altul o cizmă să calce pe placa de lemn de deasupra lor și să audă un răcnet. Naziștii ar descoperi imediat ascunzătoarea, ar da turba la o parte, și-ar aținti, printre urlete furioase, lanternele și armele asupra lor, i-ar scoate afară din grotă și apoi le-ar arunca leșurile într-un șanț.

Nu-i venea să creadă că planul său chiar funcționase! Erau încă în viață și naziștii încă nu le descoperiseră ascunzătoarea.

Grota săpată de el părea prea neîncăpătoare pentru o familie. Avusese de gând să o mărească, ba chiar să ascundă aici niște apă și alte câteva provizii de strictă necesitate. Dar momentul sosise mai repede decât și-ar fi închipuit și acum stăteau înghesuiți toți patru într-o groapă adâncă de un metru și lată de nici optzeci de centimetri.

Bine măcar că avusese timp să sape și atât!

Își ciuli urechile, dar nu reuși să distingă decât respirația sacadată a soției și a fiului său. Doar micuța, care se liniștise între timp, nu era speriată. Acum că mama o ținea strâns în brațe, se simțea din nou în siguranță.

Jakob știa că naziștii erau încă pe aproape, căci simțea cum trepidează pământul sub cizmele lor. Din când în când, strigătele lor înăbușite răzbăteau până în strâmta lor ascunzătoare.

Treptat, locul se încălzi de la căldura emanată de trupurile lor. *Oare cât timp vom rezista aici fără să ne sufocăm?* se întrebă Jakob. Oare, săpase, fără să știe, mormântul familiei sale? Se vor ține aici în brațe până când își vor da ultima suflare?

Oricum, prefera să moară așa decât gazați sau împușcați de către naziști.

Brusc, o zgâlțâitură grozavă îi rupse șirul gândurilor. Cineva călcase exact în mijlocul stratului de iarbă pe care îl pusese cu grijă pe placa de scândură. După ce au coborât în hrubă, trăsese atent capacul de lemn pentru deschizătură și îl fixase cu parul pe care îl ținea acum în mână. Oare parul va masca golul de sub scândură?

Așteptă îngrozit să audă vociferări.

Nu se auzi niciuna. Pesemne că parul absorbise șocul. Nu-i venea să creadă că planul lui chiar funcționa și că scăpasera din ghearele temutelor forțe ale Gestapoului. Cel puțin deocamdată.

Trecu o vreme. Nu-și dădea seama exact cât timp trecuse de când stăteau acolo.

Treptat, aerul devenea greu, sufocant și tot mai irespirabil și bezna, parcă tot mai adâncă.

— *Ascultă, Israele, începu el să îngâne Șema, alături de soția și de copiii săi (Șema Israel este rugăciunea și crezul central al iudaismului, n.tr.), Domnul, Dumnezeuul nostru unul este, și tu trebuie să Îl iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău cu toată inima, cu tot sufletul și cu toate puterile tale...*

Continuă să rostească pasajele lor preferate întâi din Psalmi, apoi din Deuteronom.

Probabil că e aproape miezul nopții, gândi Jakob.

Oare persoana de legătură o mai fi la locul stabilit? Oare va aștepta sau îi va lăsa să bântuie singuri prin noapte, pentru a fi sălțați în zori de către Gestapo?

Își trase cu grijă picioarele amortite de sub trupul fiului său, acum adormit, își ridică mâinile, înălță trapa și își iți capul pe gaură, cât să arunce o privire în jur.

Aerul rece și proaspăt al nopții îl învioră imediat. Cu inima bătându-i nebunește în piept, își trecu privirea peste câmp.

În spatele lui, lumina era încă aprinsă în casă. Se întrebă dacă o fi cineva înăuntru, așteptându-i să se întoarcă. Probabil că lăsa-scră pe cineva să stea de pază.

Împinse puțin mai mult acoperișul improvizat al hrubei, scoase capul și privi repede de jur împrejur.

Nicio mișcare. Naziștii păreau să fi plecat.

Cu grijă și fără să facă zgomot, dădu la o parte placa acoperită cu iarbă, se ridică în picioare și ieși afară din groapă. Ducând degetul la buze pentru a-i da de înțeles soției să nu sufle o vorbă, îngenunche și luă fetița adormită din brațele ei.

O noapte a morții

Într-un punct îndepărtat al orașului tocmai se încheiase ultima razie planificată pentru acea noapte.

Nu dăduseră nici de rabin, nici de vreun membru al rețelei clandestine. Doar de evrei care habar nu aveau de nimic, majoritatea depistați în urma controlului efectuat la fabrica de textile. *De unde au venit toți evreii ăștia?* se întrebă șeful de secție. Cum de erau atât de mulți în Polonia și în Rusia?

Urcă în mașină și așteaptă, apoi porni motorul și porni în urma camionului.

Era în jur de ora 1 sau 2. Liniștea orașului era perturbată doar de cele două automobile SS, de camionul încărcat cu copii ai lui Dumnezeu ce urmau să fie epurați pe veci din Reich-ul german și de mașina ce rula solitară în spatele acestuia.

Cele patru autovehicule se strecurară pe străzi lăturalnice până la periferia orașului și de acolo mai făcură încă vreo patru-cinci kilometri spre sud, până ajunseră într-o zonă izolată, cu vegetație forestieră. Aici o luară pe un drumeag printre copaci și, în cele din urmă, opriră în dreptul unei movile înalte.

Lângă mormanul de pământ se căsca o groapă adâncă, peste care razele palide ale lunii desenau umbre macabre.

Șeful de secție coborî din mașină și aruncă o privire spre uriașul mormânt comun. Nici chiar stratul gros de pământ ce fusese aruncat peste cadavre nu putea acoperi duhoarea putrefacției. Se întoarse cu spatele, se îndepărtă câțiva pași și își aprinse o țigară.

Privi tăcut cum oamenii săi scot cu brutalitate prăzile nopții din spatele camionului cu prelată. Trase adânc din țigară. Vârful

aprint al țigării se înroși, luminându-i vag fața colțuroasă și ochii întunecați, înfundați în orbite, ce urmăreau impasibili spectacolul plin de cruzime.

În câteva momente, se porniră din nou țipetele.

Lasă-i să țipe, gândi el. Oricum, aici nu îi aude nimeni. Și totul se va sfârși în două-trei minute.

— Aveți milă... vă rugăm, în numele lui Dumnezeu...

Cel care rostise cuvintele primi o lovitură de baston în cap și își pierdu cunoștința. Corpul amorțit fu aruncat în groapă. Suspinele, țipetele și rugile ce urma să fură repede înlocuite de urlete de durere și de groază. După ce le făcură vânt în groapă, paznicii îndreptară un reflector asupra victimelor și deschiseră focul.

În zece secunde, toți erau morți.

Toate vaietele și bocetele încetară. Nu se mai auzea niciun țipăt la Rama, nici plângeri, nici lacrimi amare, nici Rahela plângându-și copiii, căci nici ea, nici copiii ei nu mai erau.

Îi lăsă pe subordonați să plece.

Se va îngriji personal ca treaba să fie făcută exact după placul Führerului. Nu de alta, dar treaba făcută pe întuneric nu e întotdeauna sută la sută sigură.

Celelalte vehicule se puseră în mișcare. Își scoase mitraliera și așeză lanterna pe capota mașinii.

Detectă o mișcare. Unul dintre corpurile aruncate în groapă zvâcnise. Își descărcă arma în direcția aceea. Din trupul victimei țâșni sânge, aceasta mai zvâcni o dată, apoi înțepeni.

Mai așteptă puțin. Gândul îi zbură la rabin. Faptul că nu reușise să îi dea nici acum de urmă îl umplu din nou de mânie.

Ce-a fost asta?

Își ciuli urechile.

Scâncea un copil! *Mari nățărai mai sunt și oamenii ăștia ai mei! Nu pot să facă nimic cum trebuie!*

Își miji ochii și privi în groapă. Observase că majoritatea bărbaților aflați în fața morții aveau ridicola predilecție de a se arunca peste femei și copii, de parcă acest gest absurd i-ar fi putut feri de ploaia de gloanțe! Asta se întâmplase și de această dată.

De văzut, nu vedea nimic, dar era clar că una dintre victime rămăsese în viață.

Apăsă pe trăgaci și trase neîntrerupt, dintr-o parte în alta a mormântului, timp de cinci secunde, după care ascultă din nou cu atenție.

Niciun sunet. Își atinsese obiectivul. Era din nou liniște. Liniște de mormânt.

Își stinse lanterna, dar mai rămase o vreme lângă mașină, trăgând din când în când din țigara pe care o ținea cu grijă între degetul mare și arătător.

Învăluit în fumul ce îi ieșea pe gură și pe nări, căzu din nou pe gânduri. Simțea și acum gustul amar al înfrângerii. Fața cu pomeți lăsați și maxilar colțuros strălucea sinistru în lumina palidă a lunii, ilustrând perfect inima de piatră ce se ascundea sub mantaua din piele. De fapt, *inimă* este impropriu spus, căci era îndoielnic să fi avut una. Chiar dacă ar fi avut vreodată o conștiință, câinele de pază al acestui suflet înghețat lătrase prea încet atunci când ar fi trebuit să latre cel mai tare și, așa cum se întâmplă cu acești câini spirituali atunci când nu li se acordă atenție, acum amuțise cu totul.

Nu pusese mâna nici pe rabin, nici pe acel Luddoff despre care auzise la Varșovia.

Cu toate astea, gândurile îi zburau în continuare la casa pe care o găsiseră goală ceva mai devreme. Poate că atunci instinctul nu îl înșelase. Poate că indiciul pe care îl căuta se afla *tocmai* în acele încăperi tăcute.

Trebuia să existe o legătură!

Nu se va lăsa până nu va găsi legătura aceea. Dacă acel Kropf contactase rețeaua, oricât de tare s-ar fi străduit să își mascheze mișcările, tot trebuie să fi lăsat o urmă. *Precis* că luase legătura cu cineva. Nimeni, fie el evreu, polonez, rus sau neamț, absolut nimeni nu putea să dispară fără urmă.

Or, indiferent ce indiciu lăsase în urmă Kropf, el îl va găsi!

Va căuta în toate dosarele – nu doar în cele cu cazuri actuale, ci și în cele mai vechi – până va descoperi zonele în care este

posibil să se învârtă acest Luddoff. Se concentrase prea tare asupra rabinului și nu acordase suficientă atenție itinerarului pe care trebuia să îl străbată acesta.

Cum de nu-și dăduse seama? Calea spre ascunzătoarea rabinului trecea, de bună seamă, prin străzi și cartiere aidoma acestora.

Și căutările trebuiau să înceapă de la casa aceea pustie!

Va pune un subordonat să stea de pază acolo pentru tot restul nopții, iar dimineată va reveni personal și va aduce cu el câini. Tot va găsi el pe cineva care știe ceva!

Se va infiltra în rețea. Va pune el mâna pe ticălosul de Kropf și pe toți membrii rețelei!

Îi va vâna prin toată Polonia și, dacă trebuie, chiar prin toată Europa. *Indiferent cât timp o să-mi ia, în cele din urmă tot am să pun eu mâna pe cutia rabinului!*

Reteaua

La trei kilometri spre sud de Włocławek, pe un drumeag pustiu, înaintau prin noapte trei siluete – o femeie, un băiețel și un bărbat care ducea în brațe o mogâldeată învelită într-o pătură.

Ploaia torențială le îngreuna mersul, dar le și ștergea urmele – pe care, peste câteva ore, câinii Gestapoului vor încerca în zadar să le găsească.

Bărbatul mergea în față. Când ajunse în dreptul unui podeț, coti la dreapta și își continuă drumul de-a lungul pârâului ce mărginea un ogor părăginit. După ce parcurseră o jumătate de kilometru, bărbatul se opri și, ajutat de luna care continua să se lupte cu norii grei pentru supremația pe cerul nopții, își roti privirea peste împrejurimile necunoscute, apoi porni mai departe, îndepărtându-se ușor de ogor, dar continuând să urmeze firul apei.

Într-un târziu ajunseră la marginea unui pâlc de mesteceni și pini. Bărbatul se opri, lăsă jos mogâldeata din brațe și așteptă, privind agitat în toate direcțiile.

Din interiorul întunecos al crângului, la o distanță de aproximativ cincizeci de metri, se văzu licărind o lumină, preț de o clipă, după care dispăru.

— Țsta e semnalul, spuse în șoaptă Jakob.

— Nu o fi cumva o capcană întinsă de Gestapo? întrebă îngrijorată Ulrike.

— E semnalul despre care mi s-a vorbit. Să mergem.

Luară copiii în brațe și porniră, bâjbâind, printre copaci. Când Jakob consideră că parcurseseră distanța cuvenită, se opri și la fel făcu și soția sa.

La câțiva metri în fața lor se distinge silueta unui bărbat. Umbra se mișcă în întuneric și întreabă în limba poloneză:

— Domnul Kropf?

— Da, eu sunt Jakob Kropf. Luddoff?

— Urmați-mă, spuse bărbatul fără să-i răspundă la întrebare. Ați întârziat.

— Gestapoul a făcut o razie la casa noastră și a trebuit să ne ascundem vreme de două ceasuri.

— Suntem în întârziere. De nu ajungem la casa mea înainte de revărsatul zorilor, totul va fi pierdut.

Bărbatul porni grăbit printre copaci. Jakob și Ulrike se străduiau să țină pasul cu el, dar copiii pe care îi țineau în brațe îi încetineau în mod considerabil.

Când bărbatul o luă din loc, o a doua siluetă se desprinsese din întuneric și li se alătură.

— El cine e? întreabă Jakob. Mi s-a spus că mă voi întâlni cu un singur ins.

— Acesta, domnule Kropf, va fi tovarășul dumneavoastră de călătorie.

— Credeam că vom călători singuri.

— A intervenit o schimbare de planuri. Este imperativ ca acest domn să părăsească regiunea și să ajungă într-un loc sigur. Familia domniei sale vi se va alătura mâine.

Cel de-al doilea bărbat se opri și se întoarse cu fața spre Jakob.

— Îmi pare nespuse de rău pentru inconveniență, domnule Kropf, spuse el într-o poloneză desăvârșită. Sper din tot sufletul ca prezența mea să nu vă cauzeze niciun neajuns. Poate că am să vă pot fi de ajutor. Numele meu este Heziah Wissen.

Wissen făcu un pas spre Ulrike și îi luă fetița din brațe, apoi se grăbiră tustrei să îl prindă din urmă pe Luddoff.

Din nou împreună

Cele trei femei stăteau cuibărite una în alta pe o grămadă de paie rezemate de unul dintre pereții grajdului. Era cel mai călduros loc pe care îl găsiseră. Grajdul nu mai avusese ocupanți de ceva vreme. Pereții vechi din cărămidă erau plini de găuri și crăpături prin care treceau cu ușurință vântul, stropii de ploaie, fulgii de nea și mai ales frigul. Slavă Domnului, măcar acoperișul era întreg, așa că nu le plouase.

Datorită căldurii propriilor corpuri și a paielor presărate peste cele două pături cu care erau învelite, trecuseră cu bine de noaptea precedentă.

Dar aceasta fusese o zi lungă și rece și acum, că se lăsa din nou seara și vântul șuiera sumbru prin găurile și crăpăturile din pereți, începeau să se descurajeze.

Mama celor două adolescente încerca din răspuțeri să nu se lase copleșită de îngrijorare și de melancolie, dar rugile tăcute pe care le înălța către cer erau o dovadă clară a faptului că știa prea bine ce pericol le paște pe femeile singure și fără de apărare dacă sunt descoperite de soldați inamici.

Toată ziua auziseră zgomot de pași sau cel puțin așa li se păruse.

Era greu de spus. Rafalele de vânt făceau ca orice zgomot să sune înfricoșător. La un moment dat auziseră trecând ceea ce părea să fie o căruță, apoi o cireadă de vaci – acela chiar că era un sunet inconfundabil! – și, după prânz, vocile a șapte-opt soldați. Aceștia încercaseră ușa închisă cu lacăt, o zgâlțâiseră de două-trei ori – în timp ce, înăuntru, cele trei femei, îngrozite, stăteau ghemuite și se rugau – apoi, renunțând să o facă țândări, își văzuseră de drum.

Acum se lăsa din nou întunericul. Timpul se scurgea îngrozitor de încet.

Brusc, se auziră voci!

Mama trase pătura peste umerii fetelor și le strânse pe amândouă în brațe.

Cineva zgâlțâi ușa. De afară, se auziră mai multe glasuri. Cineva încerca să deschidă lacătul!

Brusc, șubreda ușă din lemn se dădu la o parte scârțâind. O rafală de vânt rece ridică un nor de paie și praf și cineva îndreptă o lanternă spre interiorul întunecos al grajdului. Văzură un bărbat masiv. Nu îl cunoșteau! Cine să fi fost?

Preț de o clipă, bărbatul rămase nemișcat, rotindu-și privirea prin grajd ca și cum le-ar fi căutat. Femeile se făcură și mai mici în ascunzătoarea lor din paie.

Bărbatul păși înăuntru, urmat de ceea ce părea să fie o tânără familie. Cine erau oamenii aceștia?

Dintr-odată, în urma lor apăru încă o siluetă. Ochii obosiți ai celor trei femei recunoscuseră imediat chipul bărbosului din spatele grupului.

Fu rândul nou-veniților să tragă o sperietură când, în clipa următoare, dintr-un cotlon întunecos al grajdului se auziră chiote de bucurie, paiele zburară în aer și se năpustiră spre ei trei siluete.

Jakob și familia sa făcură înfricoșați un pas în spate. Cele trei femei trecură în grabă pe lângă ei și se aruncară în brațele tovarășului lor de drum.

— O, Heziah, am fost atât de îngrijorate! exclamă mama celor două fete, acoperind cu sărutări obrajii bărboși ai bărbatului.

— De ce ți-a luat atât de mult, tăticule? întrebă una dintre fete.

Rabinul le îmbrățișă și le sărută pe cele trei femei care îl așteptaseră, șoptindu-le cuvinte liniștitoare.

— Bărbatul ne-a lăsat aici și am stat în grajdul acesta o noapte și o zi întrebându-ne dacă ai să ajungi vreodată la noi! adăugă cealaltă fată.

I.uddoff închise ușa grajdului și întrerupse efuziunile revederii.

— Știți instrucțiunile, se adresează el celor doi bărbați. Vă întâlniți cu Polațki sub podul feroviar, cale de patru kilometri spre est, mâine seară la ora zece. Să fiți punctuali. El are să vă ducă în căruță până la călăuza cu care veți merge la primul adăpost, în Ciechocinek. În pârâul din vale vă puteți îmbăia și tot de acolo vă puteți aproviziona cu apă de băut. Proviiziile ar trebui să vă ajungă până mâine seară. Încuiați cu lacătul când plecați. Copiii să nu facă gălăgie. Sunt urechi peste tot.

Scutură mâinile bărbaților, îi dădu lui Jakob lanterna, apoi deschise ușa și dispăru în noapte.

Cei opt străini se treziră brusc singuri.

— Jakob, Ulrike, spuse rabinul, sunt încântat să vi le prezint pe soția mea, Helga, și pe cele două fiice ale noastre – Ursula și Gisela. Helga... fetelor, adăugă el, întorcându-se spre familia sa, aceștia sunt prietenii și tovarășii mei de drum, Jakob și Ulrike Kropf, fiul lor, Dieder, și fiica Angela.

Urmară saluturi, strângeri de mâini și întrebări.

O oră mai târziu, după o cină copioasă încropită din proviziile ambelor familii, cele două adolescente începură să se joace cu cei doi copilași într-o parte a grajdului, în timp ce părinții lor discutau în șoaptă în cealaltă parte.

Între străinii uniți de aceleași greutăți începea deja să se închege o relație de camaraderie.

Pribegind prin pustie

Așa a început lunga lor pribegie prin Polonia bunicilor și străbunicilor lor, înghițită acum de insațiabila sete de cucerire a celui de-al treilea Reich.

În timp ce mergeau, fiecare dintre acești indivizi pe care soarta îi adusese din senin laolaltă era adâncit în gânduri. În acele prime două nopți, petrecute întâi în pădure și apoi în grajdul părăsit, nu știuseră nimic unii despre alții. Faptul că erau toți evrei părea să fie singurul lucru pe care îl aveau în comun. Dar dacă voiau să supraviețuiască, trebuiau să învețe să se încreadă unii în alții și, mai ales, să se iubească unii pe alții. În general, pentru stabilirea unor relații la un nivel atât de profund este nevoie de timp, dar în acele vremuri tumultuoase, timpul era pentru mulți un lux pe care nu și-l permiteau.

Ulrike Kropf privi spre bărbatul ei, care mergea în față, alături de rabinul Wissen.

Nici că-și putea imagina doi oameni mai diferiți: primul, un rabin erudit și un respectat profesor universitar, celebru, cult și înțelept; celălalt, un simplu muncitor necalificat, originar dintr-o familie de țărani, fără carte, cap de familie și om cu scaun la cap. Primul își folosea creierul, celălalt - brațele. Iar acum soarta acestui grup restrâns de pribegi evrei ce se îndreptau prin noapte spre un destin necunoscut era în mâinile amândurora.

— Ajută-i, Doamne, se rugă încet Ulrike. Dă-le înțelepciune. Fă-i să ne călăuzească de parc-ar fi un singur spirit.

Ulrike Kropf, la fel ca bărbatul ei, era o femeie pragmatică, dar totodată predispusă, în felul ei, spre meditație. Trecuseră două săptămâni de când își părăsiseră căminul și își începură

pribegia prin aceste ținuturi necunoscute. Deși simțea aproape un fior de plăcere atunci când se gândea la asemănarea dintre ei și copiii Israelului din vechime, încerca totodată o permanentă teamă pentru siguranța copiilor ei. Nu știa încotro se îndreaptă. Dar nici cei ce l-au urmat pe Moise prin pustie n-au știut. Nu au fost călăuziți decât de făgăduința lui Dumnezeu.

Și Ulrike credea în făgăduințele lui Iahve. Iahve va avea grijă de ei.

Totuși, mai exista o diferență între copiii Israelului ce îl urmașeră pe Moise prin deșert și acest grupuleț de pribegi evrei. Ea, Helga, copiii și bărbații lor au avut norocul să întâlnească nenumărați prieteni dispuși să îi ajute și chiar fericiți să o facă. Aceasta nu era o pribegie fără sens. Deși nu înțelegea chiar totul, era clar că urmau un itinerar și un plan bine stabilite. Zilnic o dădeau lacrimile văzând bunătatea oamenilor și sacrificiile pe care le făceau mulți dintre ei de dragul lor.

Majoritatea nici măcar nu erau de aceeași religie sau rasă. Majoritatea erau creștini. Iar unii nici măcar nu aveau o apartenență religioasă. Și, totuși, existau nenumărați slujitori clandestini ai binelui, care, în mijlocul prigoanei naziste, își riscau viețile adăpostind și ajutând niște necunoscuți pe care probabil că nu aveau să îi mai revadă vreodată.

Ce anume îi motivează pe acești oameni? se întreba de fiecare dată Ulrike. În ce adâncuri ale ființei își avea izvorul acest altruism care, în vremuri tulburi, îi făcea pe anumiți oameni să se sacrifice pentru semenii lor, în timp ce alții erau preocupați doar să-și scape propria piele?

Oare dezastrul stârnește cea mai profundă bunătate, în unii, și cel mai adânc egoism în alții? O nedumireau creștinii – catolicii și protestanții deopotrivă. Majoritatea îi primeau cu brațele deschise, de parcă ar fi împărțit aceeași credință și s-ar fi închinat aceluiași Dumnezeu.

Îi tratau ca pe niște neamuri. Ei îi spuneau *soră*, iar soțului ei, *frate*. Nu putea înțelege nici în ruptul capului, dar simțea că lucrul acesta începuse să o schimbe. Nu va mai fi niciodată cea de dinainte.

Privi în jos, spre fiul ei, care mergea în fața sa, apoi la fetița care mergea lângă ea, ținând-o de mână. Fără să vrea, îi strânse mânuța.

Spera ca, peste ani, atunci când se vor gândi la aceste vremuri, copiii să nu își amintească doar teama. Indiferent cum avea să sfârșească, simțea că mâna lui Dumnezeu este peste pribegia lor. Începu să se roage. *Fie ca, atunci când se fac mari, copiii mei să îi ajute pe alții așa cum ne ajută acum pe noi familia lui Dumnezeu – o familie mare, care nu îi cuprinde doar pe copiii lui Israel.*

Soțul ei vorbea în continuare cu rabinul și ambii gesticulau plini de însuflețire. Din când în când îl auzea pe câte unul râzând.

Nu-și putea explica de ce, dar faptul că vocile lor se contopeau parcă într-un singur glas îi încălzea sufletul.

Și petalele sunt înmiresmate

Cei opt drumeți osteniți se treziră pe rând după somnul zbuciumat de după-amiază.

Când se deșteptă, Heziah îl văzu pe Jakob stând în dreptul unei ferestre, cu ochii ațintiți asupra întunericului tot mai adânc de afară. Rabinul se ridică și, fără să facă zgomot, traversă grajdul până la el.

Aceasta ar fi trebuit să fie ultima etapă a priebeiei.

— Ei, prietene... nu poți să dormi, nu-i așa? îl întrebă rabinul în șoaptă.

Kropf se întoarse spre el și încuviință din cap.

— Abia aștept să plecăm odată.

— Aceste șase săptămâni par să fi fost, într-adevăr, fără de sfârșit. Și eu abia aștept să dorm mai mult de două nopți sub același acoperiș.

Rămaseră amândoi tăcuți.

Soarta făcuse ca muncitorul și rabinul, ambii de ascendență evreiască, să întreprindă împreună această călătorie prin noapte, pe viață și pe moarte, prin Polonia strămoșilor lor, în care, brusc, deveniseră niște proscrisi. Doi oameni hăituiți care știau că, de comit cea mai mică greșală, cea mai mică gafă, familiile lor vor plăti cu viața. Învățaseră să se încreadă unul în altul... și să se considere prieteni și frați.

— Ce ai de gând să faci? întrebă într-un târziu Jakob. Ce ai de gând să faci cu conținutul cutiei?

— Dacă ajungem la adăpost, totul va fi bine. Sper ca acolo cutia să fie în siguranță, măcar o vreme. Apoi am să încerc să iau legătura cu rețeaua din sud. Trebuie să facem tot posibilul pentru a ajuta cât mai mulți evrei să treacă granițele sudice.

— Soția dumitale se va împotrivi.

Rabinul oftă.

— Asta așa e. Îmi va fi și mie greu să o las din nou singură cu fetele. Dar uneori, pentru a îndeplini lucrările Domnului, trebuie să facem sacrificii. Or, acestea sunt vremuri în care toți evreii sunt nevoiți să sacrifice câte ceva. De succesul acțiunii mele depind multe vieți.

Urmă încă o pauză.

— Dar dumneata, prietene Kropf, ce planuri ai?

— La ce te referi, mai exact?

— Ce vei face după ce vom ajunge la refugiu?

— După ce ajungem?... Nu știu, răspunse oftând Jakob. Nu avem unde să mergem, niciun loc în care să fim în siguranță. Trebuie să ne ascundem până trec vremurile astea cumplite. Să facem rost de acte false, să ne schimbăm numele – *cum*, habar n-am – și să găsim cumva o cale de a ne lua viața de la capăt... ca neamuri.

Rețeaua de care amintise rabinul era una din numeroasele mici organizații subterane ce își uneau din când în când eforturile în cadrul mișcării de rezistență. Unele încercau să ajute familiile de evrei să treacă granița spre est, în Rusia, altele, în Elveția, unde sora lui Dietrich Bonhoeffer și mulți alți evrei își duceau existența în siguranță, și existau și din acelea care, din spirit de compasiune pentru cei care nu aveau unde să se ducă, operau, în mod invizibil, ca puncte de legătură între adăposturi.

Evreii ce depindeau acum de mila unor străini se simțeau plini de nesiguranță și de remușcări, căci realizau că pun în pericol viețile celor care sunt milostivi cu ei.

Dar orice era de preferat lagărelor de concentrare.

Conversația celor doi fu întreruptă de micuța Angela, care se trezise și se îndrepta acum spre ei.

Peste câteva minute, se treziră și cele două femei, urmate la scurtă vreme de copii.

Noaptea precedentă trecuse la fel ca multe alte nopți ale pelegrinajului lor spre vest, cale de trei sute de kilometri prin partea

de nord a Poloniei – un șir continuu de câmpii, hambare, păduri, străzi lăturalnice, beciuri, mansarde, încăperi întunecoase, voci străine, conversații purtate în șoaptă și constanta frică de a fi descoperiți. Ascunși sub pături presărate din abundență cu fân, stătuseră strânși unii în alții în spatele unei căruțe șubrede ce înainta, hurducându-se, pe un drum plin de hârtoape. La revărsatul zorilor, ajunseseră la o clădire părăsită în care au tras peste zi.

Orele de somn ridicau cele mai mari probleme. Era aproape imposibil ca toți să adoarmă în același timp. Uneori oboseala îi copleșea pe copii în momentele cele mai nepotrivite. Adesea Angela trebuia purtată în brațe de unul dintre cei patru adulți. Totuși, astăzi, reușiseră cu toții să doarmă câteva ore înainte de prânz. Acum, că se lăsa întunericul, venise din nou momentul să pornească la drum.

Li se spusese că trebuie să parcurgă următorii patru kilometri singuri, fără ghid.

Asta era procedura. Rețeaua trebuia să fie întreruptă pe alocuri, pentru ca oamenii implicați să nu se cunoască între ei. Era spre binele tuturor. Doar fugarii ajungeau să cunoască mai mult de două-trei persoane de legătură.

Cea mai însemnată măsură de precauție consta în faptul că niciun membru nu știa *prea* multe și nu cunoștea decât un număr restrâns de alți membri. Nicio persoană care își oferea ajutorul nu trebuia să știe ce s-a întâmplat înainte și ce se va întâmpla după momentul în care călătorii se aflau în grija sa.

Fermierul care îi lăsase la această clădire – care nu îi aparținea – nu știa cine era proprietarul ei și nici care avea să fie următoarea lor destinație. Tot ce știa era că trebuie să îi aducă până aici și că la noapte au să întâlnească pe altul, într-un loc stabilit de dinainte. Acesta din urmă nu știa nimic despre fermier, despre căruța lui plină cu fân sau despre clădirea părăsită, dar poseda în schimb instrucțiunile necesare pentru restul călătoriei din acea noapte și parola care li se va cere la capătul ei. În afară de asta, omul nu mai știa nimic.

Luna aproape că nu se vedea pe cer. Cei opt porniră singuri pe câmpul pustiu, bazându-se exclusiv pe puținele instrucțiuni primite.

Jakob, după cum îi era obiceiul, mergea în față. Parteneriatul celor doi bărbați nici că putea fi mai oportun. Heziah Wissen asculta și reținea în detaliu fiecare instrucțiune, pe care Jakob Kropf o punea apoi în practică. Rabinul se lăsa bucuros condus de picioarele muncitorului, iar Jakob, de judecata înțeleaptă a lui Heziah.

Prietenia și încrederea reciprocă erau de o natură practică și dădeau rezultate. Datorită lor, cei opt erau încă în viață și se îndreptau încet, dar sigur spre noua lor destinație misterioasă.

Se întâlneau cu cel ce se presupunea a fi ultimul om de legătură cândva între orele 1 și 3 dimineața, pe un câmp pustiu, în apropierea unei barăci părăsite.

Nu schimbară decât puține cuvinte. Era întotdeauna mai bine așa. Treaba celor care lucrau pentru rețea era să ajute și să salveze vieți, nu să lege prietenii. Omul îi dădu rabinului instrucțiunile pentru restul nopții și parola. *Fără parolă nu veți fi primiți*, îi avertiză el. Îi mulțumiră și omul se făcu nevăzut.

Micul grup porni mai departe. Trebuia să parcurgă restul distanței singuri, fără călăuză.

Într-un târziu începu să se mijească de ziuă. Nu ajunseseră încă la marginea pădurii. Fusesse dificil să se orienteze printre copaci, la lumina slabă a lunii. De câteva ori se rătăciseră și au trebuit să se întoarcă. Oricum, era meritoriu faptul că, în aceste circumstanțe, Jakob reușise totuși să îi conducă, în cele din urmă, în direcția potrivită.

Se lumina de ziuă. Jakob știa că nu au să ajungă la timp. Omul fusese cât se poate de clar.

— Dacă nu ajungeți înainte de revărsatul zorilor, *opriți-vă*, le spusese el insistent. Ascundeți-vă printre copaci până la lăsatul serii. Veți fi istoviți, flămânzi, însetați și copiii s-ar putea să fie agitați. Cu toate acestea, chiar dacă vedeți destinația în cealaltă parte a luminișului, nu încercați să traversați poiana după ce se luminează! Asta ar putea compromite operațiunile din întreaga

regiune. Zona colcăie de SS-iști. Deci, chiar dacă pare că puteți traversa poiana în siguranță, să nu o faceți! Ați putea fi văzuți. Așteptați să se lase întunericul și *doar apoi* înaintați.

— Dacă se întâmplă să nu ajungem înainte de revărsatul zorilor, întrebase rabinul, unde ar trebui să ne adăpostim peste zi?

— În pădure. Adăpostiți-vă într-un loc cu vegetație deasă. Sunt multe pe acolo. Copiii să nu facă gălăgie. Eu unul n-am fost niciodată prin părțile acelea, dar se zvonește că în pădure mișună naziștii.

Acum se aflau exact în situația despre care fuseseră avertizați. Ziua se apropia cu repeziciune. Jakob și Heziah începură să caute un loc în care să petreacă orele ce rămâneau până la înserare.

În mijlocul pădurii jilave găsiră un mic luminiș înconjurat din toate părțile de pini și tufișuri înalte. Copiii fură înveliți în păături pentru a suporta mai ușor frigul.

La scurtă vreme după ce se instalară, Jakob începu să gesticuleze frenetic cu mâna, dându-le de înțeles să nu scoată niciun cuvânt.

Printre copaci se auzea zgomot de pași!

Jakob se lăsă pe burtă și scrută pădurea printre trunchiurile pinilor ce le înconjurau micul ascunziș.

Într-adevăr, nu se înșelase! Prin dezolarea matinală a pădurii se distingeau clar zgomotul făcut de o pereche de cizme.

N-o fi, oare, omul de legătură? Poate că a venit să ne caute, gândi Jakob.

Să strige?

Care era parola? Ceva în legătură cu niște plante, copaci, păduri sau flori.

Heziah precis că își amintește. Poate c-ar trebui să-i strig omului parola.

Întoarse capul și aruncă o privire spre ceilalți. Toți îl priveau îngroziți. Nu voia să aștepte o zi întreagă. Erau atât de aproape! Îi va cere rabinului parola exactă. Ce aveau de pierdut?

Începu să se târască spre ceilalți. O voce interioară îl făcu să arunce din nou o privire printre copaci. Ochii îi căzură pe cizmele

ce se îndreptau acum spre marginea pădurii. Dacă nu va striga repede parola, va fi prea târziu.

Simți un fior în întregul corp. Dintr-o dată, cizmele ce se retrăgeau printre copaci nu i se mai păreau deloc prietenoase. Le privi cum se îndepărtează fără să scoată un cuvânt.

Ce-o fi fost în capul meu? se întreabă el nervos. *Mai era puțin și dădeam în vileag poziția grupului. Mare neghiob mai sunt! Bărbatul le spusese foarte clar să se adăpostească până la lăsatul serii. Să aibă grijă, căci pădurea mișuna de naziști!*

Când zgomotul de pași se pierdu în depărtare, se târî pe brânci până la ceilalți. O vreme rămaseră toți tăcuți. Expresia de pe fața lui Jakob spunea clar că pericolul s-ar putea să pân-dească în continuare prin apropiere și că, deși aceasta se presupunea a fi ultima lor zi de pribegie, trebuia să fie cu băgare de seamă.

Indiferent de destinația acelor picioare încălțate în cizme sau de motivul care le adusese aici, posesorul lor nu mai călcă în pădure tot restul zilei.

La prânz, se porni o ploaie torențială care dură toată după-masa și îi udă pe toți până la piele. Nici păturile, nici hainele nu aveau cum să îi apere de șuvoiul care cădea din ceruri. Vremea nu fusese atât de aspră din ziua în care porniseră la drum.

Într-un fel, să aștepti era mai greu decât să înfrunți pericolul, deoarece în aceste răgazuri nedorite aveai prea mult timp de gândire și uneori imaginația picta lucrurile în culori mai sumbre decât erau în realitate.

Ce se întâmplase cu mine? se întreabă Jakob în timp ce ședea tremurând pe pământul ud. *Era să risc viețile tuturor!* Era aproape insuportabil gândul că trebuie să mai îndure chiar și un ceas în ploaie și frig, *asurzit* de stropii grei ce i se spărgeau în cap, în timp ce făcea tot posibilul să își ferească băiețelul de potop.

Pe lângă așteptare, pribegie și nesiguranță, aceste săptămâni fuseseră caracterizate și de o intensitate aparte, evenimentele, zilele, chipurile și locurile succedându-se într-o asemenea viteză, încât nu își mai amintea nimic din toate acestea decât disperat de

vag. Abia peste ani de zile avea să își amintească exact persoanele cărora le datorau viața și multitudinea de locuri în care se adăpostiseră pe parcursul pribegiei.

Când se lăsă în sfârșit întunericul, niciunul dintre ei nu părea din cale afară de optimist. Parcă nici nu îndrăzneau să spere că pribegia lor prin pustiu deșertului polonez avea să dureze mai puțin decât cei patruzeci de ani care le-au fost necesari predecesorilor lor din vechime pentru a traversa Sinaiul.

Deși se făcuse întuneric beznă, conduși de Jakob, ajunseră cu bine la marginea pădurii. Acolo se opriră.

Luna, ce tocmai răsărea pe cer, arunca raze timide asupra poienii. Bine măcar că era o iarnă blândă. Dacă ar fi fost la fel de geroasă ca iarna precedentă, ar fi fost cu toți morți de mult. Dar până acum, slavă Domnului, nu avuseseră de înfruntat decât ploi.

Jakob distinse în zare siluete și clădiri. Dar nu li se spusese cum arată locul în care trebuia să ajungă, doar unde să meargă și ce să spună.

— Voi rămâneți adăpostiți sub copaci, le zise el celorlalți. Eu am să mă duc în recunoaștere.

Lipsi douăzeci-treizeci de minute, după care, apropiindu-se fără să facă zgomot, reapăru brusc în fața lor și le făcu semn să îl urmeze.

Peste câteva minute, se strecurau rând pe rând printr-o deschizătură îngustă dintr-un zid de vegetație. Habar nu aveau dacă ies din pădure sau dacă se întorc în ea. La lumina zilei și-ar fi dat seama că treceau printr-o deschizătură ascunsă într-o împrejmuire înaltă de gard viu.

Cu Jakob în frunte, traversară un podeț din lemn, apoi începură să urce pe un povârniș. Trecu o vreme înainte ca vreunul dintre cei opt drumeți să realizeze că urmau o potecă îngustă într-un perimetru închis, de-a lungul gardului viu prin care se strecuraseră mai devreme.

Deși razele lunii erau încă timide, toți își dădură seama că nu se mai aflau în pădure. Acesta, cu siguranță, nu era un loc

sălbatic. În stânga lor, brăzdată de umbre argintii, părea să se întindă o grădină bine îngrijită, de dimensiuni considerabile.

Aleea coti dinspre gardul viu spre mijlocul grădinii, apoi se sfârși brusc într-un umbrar înconjurat din trei părți de un desiş de tufe şi gard viu. Părea să nu existe nicio cale de trecere prin peretele vegetal.

Jakob se opri şi îşi roti ochii de jur împrejur. Pipăind zidul des de gard viu, găsi în mijlocul lui o sfoară. Trase de ea şi aşteptă. Nu se întâmplă nimic.

Peste o clipă, însă, chiar în stânga lui o porţiune din zidul vegetal se răsuci pe nişte silenţioase balamale invizibile şi se deschise.

În uşa tunelului apărură o siluetă tăcută, cu o lanternă în mână.

Jakob îi făcu semn rabinului să facă un pas în faţă.

— *Aveţi trandafiri?* întrebă rabinul.

Persoana misterioasă, învăluită în întunericul tunelului, ezită o clipă, apoi spuse:

— *Nu, trandafirii nu înfloresc în anotimpul acesta.*

— *Aşa este, răspunse rabinul, dar, pentru cei ce iubesc, şi petalele sunt înmiresmate.*

— *Văd că înţelegeţi căile Tatălui. De câte flori aveţi trebuinţă?*

— *De opt.*

— *Atunci veniţi, cred că atâtea pot să vă ofer.*

Fără alte cuvinte, le făcu semn să îl urmeze. În tunelul lung de vreo douăzeci de metri singura lumină era cea a micii lanterne pe care o ţinea în mână silueta masivă care mergea în faţa lor.

Traversaseră Iordanul şi ajunseseră în Ţara făgăduită!

Printr-o altă uşă, intrară într-o încăpăre cu pardoseala şi pereţii din piatră. Se vedea o scară, dar călăuza deschise în schimb o altă uşă îngustă, prin care răzbătea o lumină slabă.

— *Luaţi-o drept înainte prin pasajul acesta, spuse bărbatul, stingând lanterna. Veţi avea ceva de mers, este un coridor lung. La capătul coridorului veţi da de o încăpăre mică. Aşteptaţi acolo.*

Jakob o luă din nou înainte. După ce toţi cei opt drumeţi uzi şi sleiţi de puteri păşiră pe coridorul îngust şi umed, uşa se închise în urma lor.

Jakob conduse grupul de-a lungul pasajului până când, așa cum li se spusese, ajunseră la încăperea din capăt. Acolo se strânseseră zgribuliți în cerc și așteptară cinci minute.

La un moment dat auziră o ușă deschizându-se undeva deasupra. Ridicăru cu toții privirile și văzură în colțul încăperii o femeie îmbrăcată în haine de slujnică. Lumina lanternei pe care o ținea femeia în mână cădea pe o mică scară circulară cu trepte înguste.

— Veniți cu mine, le spuse femeia. Aveți grijă, treptele sunt înguste și abrupte. Vom urca și alte scări, dar nu aveți de ce să vă temeți. Aici sunteți în siguranță. Vă aflați printre prieteni.

Jakob își luă fetița în brațe și începu să urce atent scările în spatele ei, Ulrike îl urmă și la fel făcură și ceilalți. În spatele tuturor urca rabinul.

Deși lumina era slabă, era clar faptul că se aflau în sfârșit într-o casă – și nu în orice fel de casă, ci aparent într-una de-a dreptul uriașă. Urcară pe minuscula scară în spirală, traversară galerii și coridoare, urcară încă două scări, cotiră de nenumărate ori prin pasaje cu forme incredibil de stranii și, într-un târziu, slujnica deschise o ușă și se treziră brusc într-o cameră bine luminată și primitoare, ce strălucea de curățenie.

— Acesta este primul dormitor, spuse slujnica, întorcându-se spre ei cu un zâmbet luminos. Celălalt este chiar vizavi. În scurt timp vi se vor aduce fructe uscate și pâine. Chiar în momentul acesta se pregătesc băile pentru copii și pentru scumpele lor mame, adăugă ea, privind afectuos spre cele două femei. Veți primi imediat și haine curate. Numele meu este Heidi. Dacă aveți nevoie de ceva, vă rog să sunați. În fiecare dormitor există câte o sonerie care sună în camera mea. De orice ați avea nevoie, vă rog să nu ezitați să sunați.

Gândind că trebuie să fi murit și să fi ajuns în rai, și că acum îngerii au grijă de ei, Ulrike și Helga izbucniră amândouă într-un plâns amarnic.

Rabinul Wissen, istovit, dar lăcrimând și el de fericire, se adresă slujnicei – care în uniformă sa albă, părea, într-adevăr, un înger în ochii lui:

— Vă rog să îmi spuneți, stimată domnișoară... când vom avea ocazia să îi cunoaștem pe stăpânii casei? Trebuie... trebuie să le mulțumim pentru...

I se puse un nod în gât și nu putu să continue, dar Heidi înțelese perfect ce era în sufletul lui.

— Va fi timp din belșug pentru asta mâine dimineață, răspunse ea. Veți sta la noi vreme îndelungată. Acum faceți-vă comozi. Îmbăiați-vă, puneți-vă haine uscate, mâncați și beți după pofta inimii.

— Nu... nu avem cuvinte să vă mulțumim!

— Vă doresc tuturor odihnă plăcută, spuse Heidi. Suntem bucuroși că ați venit la noi.

Îi conduse în cea de-a doua cameră, le spuse celor două femei – care continuau să plângă – unde se află băile și hainele curate, apoi se pregăti să se retragă.

— Domnul fie cu voi, spuse ea.

— Shalom, zise rabinul.

— Shalom și domniilor voastre, răspunse Heidi.

O dimineață în grădină

Pe parcursul nopții, norii grei de ploaie fuseseră împinși în nord, spre Marea Baltică, și zorii au adus cu ei promisiunea unei zile perfecte de iarnă – răcoroasă, luminoasă, cu un milion de diamante strălucitoare de rouă, gata să reflecte razele soarelui.

Baronul Heinrich von Dortmann ieșise din casă de cum se crăpase de ziuă. Știa că se conturează un răsărit spectaculos și nici măcar războiul nu reușise să îi diminueze admirația față de creația lui Dumnezeu – aflată în continuă creștere, plină de viață și de minunate mistere.

Dis de dimineață se plimbase cu soția sa pe câmpuri și prin pădure și se rugaseră împreună pentru extinsa și mereu schimbătoarea familie care trăia acum sub acoperișul lor, apoi Marion se întoarse acasă să ajute la pregătirea micului dejun și el se duse în grădină, să aștepte răsăritul de soare.

Acolo o întâlni pe fiica sa. Influența educației primite de la baron era evidentă, căci acum tânăra îi călca pe urme în încercarea de a descoperi cât mai multe despre Tatăl său ceresc.

O găsi aplecată deasupra unei tinere ferigi, observând micile mângăritare lichide ce se scurgeau de pe una dintre ramurile înverzite. Privi tânăra făptură cu același entuziasm cu care examina aceasta tânăra plantă.

Când fata se întoarse, nu păru deloc surprinsă să îl vadă acolo.

— Cât de frumos este totul după ploaie, nu-i așa, papa? îl întrebă ea pe un ton aproape solemn.

— Așa este, fata tatei, răspunse baronul cu aceeași reverență în voce.

— Dacă stropii de ploaie sunt, așa cum obișnuiești tu să zici, lacrimile lui Dumnezeu, înseamnă că după ploaie vine bucurie, căci „*cei ce seamănă cu lacrimi vor secera cu cântări de veselie*”.

— Poate că sunt lacrimi de bucurie, spuse zâmbind baronul.

— În dimineața aceasta, cu siguranță, răspunse entuziasmată Sabina. Cât de luminos și de senin este cerul! Are să fie superb când va ieși soarele și va transforma toate aceste perluțe de apă în mici curcubeie.

Sabina semăna tot mai mult cu tatăl ei nu doar la vorbă, ci și la chip. Pe măsură ce se maturiza, în ochi i se citea o tărie sufletească tot mai profundă, care amintea de cea a baronului. Trăsăturile faciale – pielea și obrajii, buzele și bărbia, nasul și fruntea – dobândiseră toate calmul maturității spirituale. Nu mai era o copilă, ci o femeie în toată firea, o femeie frumoasă, pe care încrederea în iubirea Tatălui o făcea să radieze.

— Mă minunez cum de privesc zi după zi aceleași plante, aceeași ferigă, aceleași flori și nu mă satur niciodată privindu-le, zise ea gânditoare.

— Acesta este *unul* dintre numeroasele mistere ale grădinii, spuse tatăl său. Tu nu ai decât douăzeci și unu de ani; eu am trecut de mult de patruzeci și, dacă timpul nu va sta în loc, în curând am să fiu un om bătrân. Și cu toate astea, nu există zi în care să nu descopăr ceva nou în grădină. În tot ce a creat Dumnezeu există o revelație continuă, o imaginație creativă ce nu conținește să acționeze spre exterior.

Se opri și își încreți sprâncenele.

— Uite, la asta nu m-am gândit până acum, continuă el. Poate că acesta este unul dintre motivele pentru care Dumnezeu face ca toate roadele creației Sale să *crească*. Pentru ca, din interiorul lor să apară mereu ceva *nou* – frunze și flori noi la plante, piele nouă la șopârle, fire de păr și unghii noi la oameni!

— Papa, câteodată spui niște lucruri atât de nostime! exclamă Sabina cu un râs zglobiu, subțire și cristalin, ce amintea de fetița de odinioară.

— Bine, dar nu am dreptate? Ia gândește-te puțin! Întotdeauna există o parte a naturii care moare pentru a face loc unei noi vieți. Să luăm de exemplu tânăra ferigă pe care o studiai adineauri. Frunzele maronii ale plantei mor pentru a face loc gingașelor frunzișoare noi ce încep să se deschidă în interior. Sau să luăm, de pildă, trandafirii, adăugă el, arătând spre florile lui îndrăgite. Treptat, petalele din exterior se ofilesc pentru ca floarea să se deschidă mai mult și să își arate și petalele din interior. Apoi fiecare floare moare pentru a face loc alteia.

— Nu mulți trandafiri înfloresc acum, în toiul iernii, spuse Sabina.

— Ai dreptate, iarna nu înfloresc mulți trandafiri, încuviință baronul, dar apar, totuși, câțiva boboci mai curajoși din tulpinile rigide și pământul înghețat, parcă pentru a ne aminti că în interiorul lor există în continuare viață, chiar dacă acest lucru este ascuns ochilor noștri. Și dacă o astfel de floare este hotărâtă să iasă la suprafață, la soare și la aer, atunci nu există grindină, vijelie sau ninsoare, fie ele cât de aprige, care să o oprească. Poate că nu va fi o floare impunătoare, dar va fi plină de energia vieții.

— De aceea lași întotdeauna câțiva trandafiri cu ramurile nescurtate?

Baronul încuviință din cap.

— Nu știi niciodată ce poveste are de spus un trandafir, zise el. De multe ori, pentru a înțelege mesajul subtil pe care încearcă să ți-l transmită, trebuie să ai răbdare și să ascuți cu atenție. Tocmai de aceea îmi place să ofer tuturor roadelor pământului, și mai ales trandafirilor – șansa de a-și împărtăși secretele.

Sabina se gândi la trandafirul galben pe care i-l dăruise Mathew – pe care îl păstra acum, uscat, într-un loc special din camera ei – și la ceea ce îi spunea acesta ori de câte ori se uita la el. Tatăl ei avea dreptate – florile *aveau*, într-adevăr, secrete de spus, deși unele dintre ele erau uneori însoțite de propriile lor lacrimi.

— E adevărat că florile sunt rare în această perioadă, continuă baronul, dar știi ce se spune despre trandafiri?

— Nu, papa, nu știu.

— Că florile nici nu contează.

— Cum așa?

— Fiindcă, pentru cei ce iubesc, și petalele sunt înmiresmate.

Râseră amândoi. Schimbaseră de nenumărate ori aceste replici, o dată unul punea întrebarea, data următoare, celălalt.

Își continuară plimbarea în tăcere.

— Avem niște flori noi în casă, spuse într-un târziu baronul.

— Da, i-am cunoscut aseară.

— O, nu știam!

— Heidi m-a rugat să pregătesc baia pentru fete.

— Sunt de o vârstă cu tine?

— Una are treisprezece ani, cealaltă, cincisprezece, răspunse Sabina. Cealaltă familie are o fetiță și un băiețel.

Merseră o vreme tăcuți, inspirând adânc aerul rece al dimineții.

— Fiecare zi aduce proștețime și lucruri noi, spuse Sabina într-un sfârșit.

— Și noi secrete de descoperit despre viața Tatălui! Astăzi peste tot se văd lacrimile Lui – care poate că, de această dată, privind peste lumea creată de El, *nu* au fost de bucurie, ci de durere – spuse gânditor baronul. Totuși, chiar și în mijlocul prăpădului pe care îl face Germania în întreaga lume, Tatăl nostru nu contenește să insufle viață. Azi fiecare frunză, fiecare grăunte crescut pe câmp în timpul verii, fiecare tufă, floare sau copac, toate sunt puțin diferite față de cum erau ieri.

— Crezi că la fel se întâmplă și cu oamenii, că toți ne transformăm câte puțin în fiecare zi?

— Hm... grea întrebare... Păi ia să vedem... De ce nu ar fi valabil lucrul acesta și în privința noastră? Grădina se înnoiește în fiecare zi. Toată creația lui Dumnezeu se înnoiește zilnic! Mai nou, primim aproape zilnic nou-veniți. Atunci de ce nu ne-am schimba și noi câte un pic în fiecare zi?

— Nu-i de mirare că nu ne săturăm niciodată să studiem cum cresc plantele din jurul nostru. Papa, ai reușit din nou să răspunzi la o întrebare ce nici nu bănuiam că îmi încolțise în minte!

— Gândeam doar cu voce tare. Adevărul este că nu am privit niciodată lucrurile din acest unghi.

— Privirea ta îmi dă de înțeles că încă mai meditezi asupra problemei.

— Așa este, fata tatii. Mi-am dat seama de încă un lucru. Dumnezeu înnoiește continuu întreaga creație, dar niciodată nu creează același lucru de două ori. Gândește-te și tu, Sabina, dintre toți trandafirii care cresc pe pământ, nu există doi la fel. *Fiecare* este unic în felul său!

— La fel ca fulgii de nea.

— Este peste puterea mea de înțelegere. Dumnezeu creează mereu lucruri noi și nu *păstrează* nimic. Privește, bunăoară, acest superb răsărit de soare.

Ambii contemplară îndelung minunatele culori ce se contu-
rau pe cer, deasupra gardului viu și a arborilor din grădină.

— Portocaliu, roșu și galben pe fundalul albastru al cerului și strălucirea aurie a soarelui ce se pregătește să se ridice deasupra orizontului...

Preț de o clipă rămase tăcut.

— Dumnezeu face risipă de culoare, continuă el, deși, peste nici douăzeci de minute, își va zvârli cât colo pensula acestei dimineți și nu o va mai folosi niciodată. Niciodată! Pe când se trezesc oaspeții noștri, totul se va fi sfârșit.

— Ce păcat...

— Ba din contră! Sabina, nu înțelegi? Tocmai „risipa” aceasta divină face ca tot ceea ce atinge Dumnezeu să fie perfect! Oamenii caută constant să strângă, să pună deoparte, să agonisească. Copiii lui Israel au încercat să strângă mana (pâinea pe care a dat-o Dumnezeu ca hrană israeliților în timpul pribegiei lor prin deșert, n.tr.) așa cum multe alte suflete pierdute cred că vor fi în siguranță dacă își păstrează banii în banca fratelui meu Otto. Dar Dumnezeu creează fiecare răsărit de soare altfel și apoi îl lasă să se dizolve în albastrul cerului. Dumnezeu creează fiecare trandafir altfel și apoi îl lasă să se întoarcă în țărâna din care a luat viață. Dumnezeu nu

păstrează și nu agonisește nimic. El nu are buzunare, bănci și nici măcar biblioteci în care să Își țină adevărurile. Adevărurile Lui au viață – la fel ca trandafirii și răsăritul de soare. Chiar și în moartea lor există viață, pentru că în locul lor apar noi trandafiri și noi răsărituri.

— Atunci, pentru a ne putea bucura mai mult timp de ei, crezi că ar fi mai bine să nu tăiem trandafirii?

— Nu, Tatăl nostru ceresc vrea să ne bucurăm de tot ceea ce ne dă. Și cred că și El se bucură nespus ori de câte ori cineva își apropie nările de petalele unui trandafir, le inspiră adânc parfumul și apoi privește spre cer și spre lumea din jur cu alți ochi, însuflețit de o speranță reînnoită și de o nouă iubire față de toate lucrurile.

— Mirosul trandafirilor are, într-adevăr, ceva ce pare să te transporte într-un loc ascuns, deși nu îți dai niciodată seama unde anume.

— Acesta este unul dintre numeroasele secrete pe care le așază Creatorul în trandafiri. Când îi atingi, adâncurile ființei tale rezonază cu eul tău etern. Trandafirul, la fel ca grădina, are multe secrete. Nu, copila mea, Domnului Îi face plăcere să ne vadă bucurându-ne de creația Sa. Putem să culegem trandafiri și să ni-i dăruim unii altora după voia inimii.

Gândurile Sabinei zburară iarăși la trandafirul galben din camera ei.

— Atâta timp cât nu încercăm să îi păstrăm prea mult, nu-i așa? întrebă ea.

— Așa e. Este greșit să ne îndreptăm iubirea spre un lucru și nu spre Cel care l-a creat, răspunse baronul, fără să își dea seama ce efect profund aveau cuvintele sale asupra Sabinei. Toate trec. Într-o bună zi, până și această grădină încântătoare și chiar casa noastră vor înceta să mai existe. Dar viața pe care au creat-o va dăinui veșnic. De aceea, trebuie să îngrijim cu înțelepciune toate aceste minunății cu care ne-a binecuvântat Dumnezeu pentru ca ele să dea *viață*, astfel încât, peste ani, când ele nu vor mai fi, viața pe care au creat-o să continue să existe.

— Nu-mi place să te aud vorbind despre asta, papa. Știu că într-o bună zi grădina va muri, dar deocamdată nu vreau să mă gândesc la asta.

— Ah, idealismul miop al tinereții! chicoti baronul.

— Mă iei peste picior? Întrebă surâzătoare Sabina, prefăcându-se jignită.

— Puțin.

— Știu că ai dreptate. Dar îmi place să cred că într-o bună zi copiii mei și apoi copiii copiilor mei se vor bucura și ei de grădină așa cum am făcut-o eu.

Fața baronului se întunecă. În aceste vremuri nu îi făcea nicio plăcere să se gândească la viitor. Deși ziua se anunța însorită, un nor negru atârna deasupra lumii și știa că acest loc pe care îl iubea atât de mult se afla chiar sub el.

— Cine știe? Poate că așa va fi, adăugă el gânditor. Oricum, cred că, decât să aibă o sută de grădini ce se învârt după soare, este mai important ca nepoții mei și apoi ai tăi și, după ei, toți urmașii noștri, să cunoască măcar câteva dintre adevăratele mistere ale grădinii. Trandafirii și grădinile nu ne aparțin, nu putem face cu ele ce dorim și, pe cât de mult le iubesc și îmi place să le admir, ele nu sunt făcute doar pentru a ne încânta privirea. Ca toată creația lui Dumnezeu, ele ne sunt date pentru a ne deschide ochii asupra secretelor pe care le ascund. Întreaga creație este plină de secrete – secrete al căror scop este să se arate ochilor noștri, nu să se ascundă, mistere scrise în lumea din jurul nostru, care ne învață despre cel ce este Autorul secretelor, Revelatorul misterelor și Creatorul frumuseții, al vieții și al iubirii din lume.

— Ești un adevărat poet, papa!

Baronul pufni într-un hohot copilăros de vesel, ce sună cumva straniu în tăcerea calmă a dimineții. Nici măcar norul ce plutea deasupra Europei nu-i putea gătui bucuria de a trăi.

— Ah, cât de creativ și de risipitor este Tatăl nostru! Uite, adăugă el, arătând cu degetul, soarele s-a ridicat deasupra arborilor și explozia de culori de adineauri a început deja să se estompeze.

— Dar deja pictează un alt răsărit pentru cei din Anglia, care la ora asta încă dorm.

— Și ne pregătește unul nou pentru mâine. Mana cerească nu conținește să-l curgă din mână.

— Tu vezi sensul ascuns în toate.

— În fiecare atom din univers există un sens ascuns. Acum mă întreb și eu de ce *trebuie* să fie trecătoare toate răsăriturile, toți trandafirii și toate lucrurile vii. Poate că altfel nu am fi în stare să le observăm frumusețea. Poate că tocmai datorită faptului că florile se ofilesc și culorile răsăritului se estompează suntem permanent siliți să privim dincolo de formele lor efemere, în marele Suflet al creației, acolo unde sălășluiește Tatăl. Dacă nu ar fi trecătoare, le-am admira doar învelișurile și nu am căuta să înțelegem misterele ce se ascund dincolo de ele.

Viata la Lebenshaus

Baronul se așează la birou, gata să se apuce de lucru.

Din dimineața în care izbucnise războiul, cu peste trei ani în urmă, când se îndreptase spre Dumnezeu pentru îndrumare, ocaziile de a oferi ajutor copiilor lui Dumnezeu nu conteniseră să se arate.

Cum era firesc, Aaron și familia acestuia au fost primii cărora le-au oferit adăpost. Lor le-au urmat, la scurtă vreme, mulți alții. De ani de zile, o mulțime de străini ajungeau la *Lebenshaus*, fără să știe cum și de ce. Treptat, numărul lor a devenit din ce în ce mai mare. Înainte să realizeze ce se întâmplă și fără să fi căutat lucrul acesta, baronul se trezi că devenise o verigă importantă a rețelei clandestine care, dintr-o periculoasă compasiune comună, încerca să îi ajute pe cei năpăstuiți, creștini și evrei deopotrivă.

În primele luni a demarat împreună cu Aaron o serie de proiecte de restructurare a casei, menite să asigure securitatea refugiaților și integritatea lucrării secrete de la *Lebenshaus*. Au adăugat camere și holuri, au izolat fonic numeroși pereți interiori, au construit băi noi și au blocat trecerea spre câteva coridoare.

Făcând uz de tehnologie de ultimă generație, au încorporat în planul lor sonerii, indicatoare luminoase de avertizare și alte aparate de comunicare. Achiziționarea materialelor de construcție fără a trezi bănuieli a fost dificilă – la fel cum a fost și procurarea de alimente și organizarea nenumăratelor detalii logistice cu care s-au confruntat pe parcurs – și, de aceea, lucrările au înaintat mult mai încet decât și-ar fi dorit oricare dintre ei. Totuși, în cele din urmă, majoritatea modificărilor au fost realizate cu succes.

Cea mai ingenioasă dintre toate, efectuată, chipurile, drept lucrare de grădinărit, a constat în îngroparea unei instalații electrice la aproximativ trei centimetri sub pământ, în interiorul deschizăturii din partea inferioară a grădinii, și bransarea ei la casă printr-un racord subteran. Instalația, activată prin apăsare cu piciorul, declanșa o sonerie în interiorul casei. Avertizat din timp că a intrat cineva în grădină, baronul cobora repede în pivnița de sub parloarul sudic și de acolo o lua printr-un tunel descoperit recent ce ducea, pe sub colțul sud-vestic al aripii de vest, întinzându-se vreo douăzeci de metri sub pământ, la o ușă din lemn, unde îi aștepta pe cei nou-veniți.

Schmidt și Hans descoperiseră această ușă când au scos din rădăcini o tufă uriașă ce acoperea un perete abrupt de pământ pe povârnișul din partea de nord-vest a grădinii.

Îl chemară imediat pe baron. După ce dezgropară ușa și o deschiseră cu cleștele, o luară la fugă prin coridorul întunecos, jos și umed, cu miros de mucegai, și se treziră în fața unei uși masive din piatră. Cu ajutorul ciocanelor și al drugilor de fier, o deschiseră și pe aceasta și se treziră în pivniță. Descoperirea acestei legături subterane între casă și *Der Frühlingsgarten* îl extazie pe baron.

— Și când te gândești că în toți acești ani am trăit cu convingerea că legendarul tunel era în partea de nord a casei, spre grădina de zarzavaturi! Și, când colo, trece chiar prin pivniță, spre cealaltă grădină!

Ușa din lemn, pe jumătate pytrezită, a fost înlocuită și în dreptul noii uși au fost transplantate numeroase tufe pentru a o ascunde la fel de eficient ca înainte. Tot aici a fost instalat un mecanism care, atunci când se trăgea de sfoară, declanșa o a doua sonerie în pivniță, unde vechea ușă din piatră fusese complet reechipată.

La sfârșitul acestor lucrări a fost pus în funcțiune un sistem aproape fără cusur conform căruia erau admiși în *Lebenshaus* doar cei ce fuseseră informați asupra celor trei aspecte – deschizătura din gardul viu, parola exactă și sfoara ascunsă în al doilea

șir de gard viu. Doar cei trimiși de către rețea puteau ști cum să facă uz de toate cele trei informații.

Pe măsură ce activitatea lor devenea mai complexă, personalul de la fermă se împuțina tot mai mult. Majoritatea tinerilor au fost luați pe front și baronul a început să folosească la muncile câmpului lucrători plătiți cu ziua – în mare parte femei din zonă, care acum, că bărbații lor erau plecați, căutau de lucru în orice domeniu.

Păstrase doar câțiva angajați loiali, buni creștini – pe Heidi, Carola, Hans, Schmidt, Heiko și alți câțiva, în care se încredea orbește. *Veți fi în pericol dacă rămâneți aici, îi avertizase el. Aveți binecuvântarea mea dacă vreți să plecați și vă doresc tuturor numai bine.* Toți au decis să rămână.

Heidi – o făptură plină de zel și de credință, care îmbrățișase cu entuziasm noua aventură și ale cărei mâini harnice și inimă mare căutau permanent să se facă utile – se mutase în partea de sud-vest a casei pentru a fi mai aproape de oaspeți.

La scurtă vreme după declanșarea războiului, baronul a avut o discuție serioasă și cu fiica sa.

— Acum înțelegi cât de mare este pericolul? o întrebă el. Ești în continuare sigură că nu vrei să mergi în Elveția sau în America, la familia McCallum?

— Da, papa, sunt sigură, îl încredință Sabina. Vreau să rămân aici. Locul meu este alături de tine și de mama.

În anii care trecuseră de atunci, Sabina se dedicase trup și suflet noii și tot mai complexe misiuni de la *Lebenshaus*. Pe măsură ce se maturiza, înțelegea că Dumnezeu îi hărăzise și ei această lucrare.

Baronul se gândea adesea la discuția avută cu prietenul său Dietrich Bonhoeffer despre deciziile grele pe care le aveau de luat amândoi și despre căile diferite pe care îi ducea viața. Auzise că mai nou Dietrich se alăturase mișcării de rezistență, ce voia să răstoarne guvernul nazist și să îi contacteze pe britanici pentru încheierea unui acord de pace.

El nu ar fi putut să urmeze o astfel de cale. El voia să îl slujească pe Dumnezeu exact acolo unde era, la *Lebenshaus*!

În fiecare zi avea privilegiul să fie martor și părtaș la o uniune spirituală fără pereche. În pofida aparentelor diferențe religioase, îi admira tot mai mult pe evreii de pretutindeni și simțea o afinitate tot mai adâncă față de toți urmașii lui Avraam.

În timp ce reflecta la toate schimbările care avuseseră loc în ultimii ani și la imensa răspundere pe care i-o pusese Tatăl pe umeri, Heinrich von Dortmann se ridică brusc de pe scaun și îngenunche lângă birou.

În timp ce tatăl ei se ruga în birou, în aripa de vest a casei, Sabina se îndrepta cu pași repezi de-a lungul coridorului drept de la etajul al doilea, spre camerele oaspeților care sosiseră în ajun.

— *Morgen*, Fräulein von Dortmann, o salută un bărbat scund, cu început de chelie, ce stătea în dreptul unei uși deschise.

— *Morgen*, Herr Müller, răspunse tânăra.

— Îmi primesc azi noul act de identitate?

— Îmi pare rău, Herr Müller, dar nu știu, răspunse Sabina. Aseară tata lucra la câteva buletine, printre care se număra și al dumneavoastră, dar a fost întrerupt de sosirea unui nou grup de oaspeți. Oricum, veți avea ocazia să vorbiți cu el la micul dejun.

— Scuzați-mi insistența, Fräulein. Doar că, vedeți dumneavoastră, trebuie să îmi văd cât mai repede de drum.

— Sunt sigură că tata cunoaște foarte bine situația dumneavoastră. Iar acum, Herr Müller, vă rog să mă scuzați, dar trebuie să plec.

Își continuă drumul zâmbind în sinea ei. Omulețul acela întreba de actele lui de cel puțin trei ori pe zi. Nu mai întâlne niciodată o persoană atât de nerăbdătoare să plece de la *Lebenshaus*. Ce alt loc să fie mai sigur decât acesta? În timp ce majoritatea refugiaților păreau perfect mulțumiți să se afle acolo, Albert Müller, un ceasornicar evreu din Dresda, se grăbea să plece.

Se încrucișă pe hol cu o doamnă în vârstă, ce se îndrepta spre baie.

— *Guten Morgen*, Sabina, îi ură aceasta.

— *Morgen*, Frau Sievers.

Cotind la dreapta, Sabina pătrunse în labirintul de camere de oaspeți din aripa de est – care nu mai semăna deloc cu cea pe care o explorase cândva împreună cu Matthew. Tatăl ei adusese modificări majore acestui nivel pentru a face loc numărului tot mai mare de năpăstuiți ce se refugiau la *Lebenshaus* din calea sălbăticeii persecuții naziste. Pe labirintul de coridoare mișunau persoane de toate vârstele. Unii ieșeau, alții se întorceau în camerele lor, unii mergeau spre băi, alții spre una dintre cele două scări ce comunicau cu nivelurile de mai jos. Reședința von Dortmann nu mai era doar o casă de odihnă pentru suflet, cum se exprimase cândva Thaddeus McCallum, ci una în care fugarii schimbau moartea sigură pe *viață*.

În biroul său, baronul stătea și acum în genunchi.

— O, Tată, se rugă el încet, Îți sunt recunoscător pentru nenumărate lucruri. Îți mulțumesc pentru această casă minunată cu care ne-ai binecuvântat și în care putem să hrănim și să îngrijim oițele speriate din turma Ta, o casă în care cei năpăstuiți pot să-și ostoiască sufletele. Ocrotește acest loc, Tată. Pune-Ți îngerii să încercuiască această casă înarmați cu săbii de foc și fă ca niciun ochi dușman să nu pătrundă prin hățișul de spini pe care l-ai ridicat în jurul celor care cred în Tine. O, Doamne, ocrotește-i pe toți cei care, în această lume răvășită de război, încearcă să își împartă viața cu cei care suferă. Mă rog pentru Dietrich, oriunde s-ar afla el și orice ar face. Nu-l lăsa să cadă pradă mașinațiunilor și scopurilor celor care vor să schimbe lumea pentru a-și servi propriile interese. Păstrează-i sufletul curat și, dacă slujește o cauză, fă ca aceea să fie doar cauza Ta. Oricine ar fi aceste suflete dragi ce ni s-au alăturat aseară, mă rog să le fii Tată și să li Te arăți în chipurile subtile în care obișnuiești Tu să o faci. Ajută-ne să îi slujim și să ne punem sufletele la picioarele lor. În timpul petrecut aici, fă-i să simtă dragostea noastră profundă și căldura Duhului Tău. Și fă din

mine cel mai supus slujitor al lor, pentru a le putea dezvălui viața și caracterul Fiului Tău Isus.

Realizând semnificația rugii pe care tocmai o auzise rostită de buzele sale, baronul deveni solemn. Se legăna încet înainte și înapoi, tot mai încărcat de duh. Știa că ora era târzie și prețul adevăratei ucenicii devenea tot mai usturător pentru cei ce se numărau printre fiii lui Dumnezeu pe pământ.

— Ajută-mă, Doamne, continuă el în șoaptă după o clipă. Ajută-mă să fiu copilul Tău și slujitorul celor la picioarele cărora vrei să îmi așez viața. Dă-mi curaj să îndeplinesc lucrarea pe care mi-ai hărăzit-o. Ajută-mă să mă încred în Tine, Doamne. Dă-mi harul și tăria să înfrunt tot ceea ce va veni cu o nestrămutată credință în bunătatea Ta.

I se tăie răsuflarea și trase adânc aer în piept. Lacrimile începură să i se prelingă încet pe obraji.

— Fii Tatăl meu, Doamne, șopti el, plângând încetișor. Fă din mine un fiu vrednic, Tată. Știi cât de slabă și de fricoasă mi-e inima, Doamne. Sunt prea temător pentru această răspundere. O, Doamne... de ce mi-ai pus pe umeri această responsabilitate?... De ce ai făcut ca atât de mulți să caute la mine speranță, încurajări și susținere morală? Ajută-mă să duc povara acestor vremuri cumplite pentru Marion, Sabina și pentru toți năpăstuiții ce se adăpostesc în casa mea. Fă-mă tare atunci când eu mă simt neputincios ca un copil. Fă să îmi doresc să Te descopăr și să Îți dau ascultare. Ajută-mă să îi slujesc pe oamenii aceștia... ajută-mă să mă sacrific în locul lor după cum este voia Ta. Smulge toate rămășițele eului meu pentru ca întreaga mea ființă să facă doar ceea ce vrei Tu să facă... și alungă-mi, Tată, temerile care mă împresoară când mă gândesc la nesiguranța zilei de mâine. Adâncește în mine credința că sunt în siguranță, în palma mâinii Tale.

În momentul în care tăcu, se și simți cuprins de calmul pentru care se rugase. Inspiră și expiră adânc de câteva ori, simțindu-se parcă tot mai încrezător. În scurtă vreme, lacrimile i se uscară și se ridică în picioare.

Trase adânc aer în piept încă o dată, apoi se întoarse și ieși din birou.

Se duse direct în noua sufragerie de la etajul al doilea, unde se aștepta să îi găsească pe nou-veniți.

Sabina, care ajunsese înaintea lui, îi făcu cunoștință cu familiile Wissen și Kropf. Baronul ură fiecărui nou oaspete un călduros bun venit.

— Vocea dumneavoastră mi se pare extrem de cunoscută, Herr Baron, spuse Jakob în timp ce îi scutura mâna.

— Și mie la fel, interveni Helga Wissen.

Baronul râse cu poftă.

— M-ați prins! Ne-am întâlnit deja aseară.

— Unde? întrebă micul Dieder Kropf. Era așa de întuneric, că eu n-am văzut nimic!

Baronul râse din nou.

— Ei bine, tinere, m-ai văzut în tunelul prin care ați intrat din grădină. Vezi tu, eu îi conduc personal în casă pe toți nou-sosiții.

Spre sud

Indivizii ăștia au o inteligență aproape diabolică, gândi Emil Korsch.

Nu-i de mirare că aveau atât succes în afaceri și finanțe. Erau vicleni și lunecoși. Acum înțelegea prea bine ce pericol reprezentau și de ce jurase Hitler să îi radă de pe fața pământului.

Nu că el nu i-ar fi detestat pe porcii de evrei. Dar asta adâncea plăcerea vânătorii și adăuga un anumit factor revigorant de excelență care nu putea decât să mărească satisfacția victoriei finale. Era ca un joc de șah cu miză înaltă: pe viață și pe moarte!

Ce stratagemă isteată: o pistă dreaptă care nu duce nicăieri!

Și el le căzuse direct în plasă! Străbătuse jumătate din teritoriul Poloniei, adunând fiecare fir de paie ce fusese lăsat cu grijă spre a fi găsit de el, crezând că ajunge din ce în ce mai aproape. Nici măcar nu realizase că era o direcție absurdă. Ce putea să se găsească la nord-vest? Totul fusese o diversiune de la bun început!

Abia la Bydgoszcz simțise în nări mirosul ranced al înșelăciunii.

Acolo drumul se bifurcă brusc. O ramură părea să ducă mai departe, spre nord-vest și, după toate probabilitățile, Marea Baltică, pe când cealaltă cotea abrupt, spre Poznan, adică... spre sud.

Dintr-odată realizează că nu avea niciun rost să își continue drumul spre Marea Baltică. Scoaterea evreilor din țară prin canalele suedeze și daneze era de-a dreptul imposibilă. Câțiva nebuni de legat încercaseră să se salveze în acest fel, unii îndreptându-se chiar spre coasta finlandeză, dar toate tentativele eșuaseră

lamentabil. Nu, singurul loc care prezenta siguranță pentru ei se afla în sud – în Elveția!

Drept cine îl luau nemernicii ăștia? Că doar nu se născuse ieri! Nu știau că aveau de-a face cu însuși Emil Korsch, asistentul *Reichsführerului* Himmler?!

Singura destinație posibilă a rabinului era Elveția! Doar acolo putea spera să-și salveze pietrele sfinte de gheara nazistă.

Odată ce le înțelese jocul, totul deveni clar în mintea sa. „*Rheinsdorf*”, satul de pe Rin – nu auzise niciodată de el, dar nu se va lăsa până nu-l va găsi; „*Kirkhaus*”, biserică; „*Fürstenburg*”, satul prințului – indiferent ce ascundeau aceste coduri, ele miroseau a ticăloși habotnici și aveau toate un puternic iz bavarez!

Toate desemnau puncte ale rețelei ce operau de-a lungul hotarului sudic – acum era convins de asta – și își jură să descopere exact unde se află ele. Plătise gras pentru aceste indicii. Nu își obținea toate informațiile prin bătaie. Deși nu era la fel de distractiv, atunci când nu avea încotro, era dispus să plătească pentru ele.

Obținuse și un nume – *Stegerwald* – dar nu știa ce sau pe cine desemnează acesta. În plus, auzise vorbindu-se despre un tunel.

Va pune mâna pe rabin și dacă va trebui să îl caute un an întreg. Au, probabil, impresia, că în Elveția cutia va fi în siguranță. Ei bine, se înșelau, pentru că el îi va urma până acolo, dacă va fi nevoie.

Aruncă o privire spre peisajul de țară ce se derula pe lângă fereastră. Trenul era aproape gol. În aceste vremuri, singurele persoane care călătoreau legitim pe teritoriul Reich-ului o făceau, de cele mai multe ori, într-o misiune oficială.

Mâine va fi la München, poimâine, la Salzburg. Acolo va face rost de o mașină, va lua legătura cu trupele SS din sectorul sudic și își va continua investigația.

Odată ce va depista membrii din sud ai rețelei clandestine, rabinul nu mai avea cum să-i scape!

Tainața

Sabina și mama ei se bucurau de unul dintre rarele momente de intimitate în salonul dintre dormitoarelor. Vorbeau despre Matthew.

— Nu am mai primit vești de la el de peste un an, spuse Sabina, cu vocea încărcată de durerea nesiguranței. Iar eu am mâinile legate, nu pot să-i scriu... O fi uitat cumva de noi?...

— Nu, Sabina, n-are cum să fi uitat, răspunse blând Marion.

— Atunci de ce nu a încercat măcar să...

În momentul acela, baronul intră val-vârtej în salon. Plin de pământ din cap până în picioare, lăsă pe podea o dâră de noroi de toată frumusețea. De obicei era atent la lucrurile acestea, dar acum părea că puțin îi pasă. Ochii îi străluceau ca doi sori rotunzi. Fiind prima dată când vedeau o astfel de expresie pe fața lui, cele două femei rămaseră înmărmurite de groază. Oare Gestapoul le luase din nou cu asalt casa, descoperiseră totul și acum aveau să îi expedieze pe toți într-un lagăr de concentrare?...

— Marion, Sabina, exclamă baronul înainte ca vreuna dintre ele să apuce să dea glas acestor temeri, am găsit tainața!

— Adică tainața din...

— Exact, tainața din legendele lui Eppie! Bătrâna avea dreptate. Dacă ar mai fi trăit, ar fi fost prima căreia i-aș fi dat vestea.

— Bine, dar cum ai găsit-o? întrebă nedumirită Marion.

— Sub podea! Acolo era cheia... Am găsit vechiul mâner de bronz... ascuns sub pietre... am tras de el și... ușa s-a deschis! Unul dintre strămoșii mei trebuie să fi fost un geniu în ale mecanicii. Cine știe câte alte minuni mai ascunde locul acesta!

Ambele femei îl priveau cu ochii mari, nevenindu-le parcă să-și creadă urechilor.

— Ce stați acolo ca două statui? Haideți să vă arăt!

Sabina și Marion se ridicară emoționate și îl urmară.

Baronul se făcu nevăzut pe scara centrală. Femeile iuțiră pasul, încercând să îl ajungă din urmă. De cum le văzu cotind spre parter, baronul – care aștepta nerăbdător la baza scării – se năpusti în parloarul sudic și de acolo coborî în fugă treptele până în pivniță. Acolo se opri din nou pentru a le aștepta, apoi le conduse de-a lungul coridorului ce se întindea sub casă.

— Numai eu știu cât am căutat aici, la subsol, spuse el surescit, fără a se opri din mers. Și în tot acest timp ușa era chiar aici, sub nasul meu! Nici că s-ar putea o ascunzătoare mai bună!

În timp ce își urma grăbită părinții, Sabine îi stătea gândul doar la Matthew. *O, cât de încântat ar fi să vadă asta!*

La jumătatea coridorului baronul se opri și se sprijini într-un genunchi pe podeaua de pământ.

— Aici este, spuse el. Secretul constă în micul mâner de bronz din spatele acestei cărămizi de piatră. Este atât de bine camuflat încât, dacă nu știi exact ce cauți, l-ai trece complet cu vederea.

Întinse mâna și trase ușor de mâner, apoi făcu un pas în spate, lăsându-și soția și fiica să se minuneze de rezultat.

Biroul secret

Șapte luni mai târziu, Heinrich von Dortmann lucra aplecat deasupra unei mese rudimentare din lemn. Lumina difuză și mirosul puternic de pământ indicau cât se poate de clar natura clandestină a activităților desfășurate aici.

Vizavi de el stătea doctorul Aaron Abrahams. Cei doi bărbați completau la mașină formulare tipizate obținute de la un tipograf din Fürstendorf – o cunoștință de-a preotului catolic ce îi ajuta la astfel de proiecte ilicite – cu date personale fictive, apoi le ștampilau și lipeau fotografiile. Fabricau acte de identitate false. Cele din săptămâna aceasta erau pentru o familie de evrei pe care sperau să îi poată transfera, drept refugiați catolici din Dresda, într-o mănăstire din Potsdam. Mașina de scris la care bătea acum doctorul nu era, ce-i drept, de cea mai bună calitate, dar important este că provenea dintr-un birou guvernamental și, prin urmare, forma literelor imprimate nu trezea nicio suspiciune. Pe masă erau împrăștiate stilouri, foarfeci, lipici și alte ustensile necesare activității lor clandestine.

În după-amiaza descoperirii tainei, baronul și doctorul se întoarseră înarmați cu instrumente de măsurat, cablu, hârtie și creioane și până în seara acelei zile reușiră să improvizeze o sursă de lumină cu ajutorul unui cordon conectat în mica librărie de la parter și desfășurat de-a lungul coridorului subteran.

Prima prioritate fusese introducerea unei instalații electrice permanente. Au fost aduse din casă câteva piese de mobilier, dar intrarea era atât de îngustă, încât au fost nevoiți să construiască masa la care lucrau acum chiar în interiorul tainei. De altminteri, încăperea a rămas în mare parte exact așa cum o găsiseră.

Baronul a lăsat neatinsă vechea masă și cufărul din fundul camerei, precum și bătrânul dulap în interiorul, în spatele sau dedesubtul căruia s-ar fi putut afla comoara lui Bismarck, despre care obișnuia să povestească Eppie.

Voia să cerceteze taina cu de-amănuntul, dar asta doar atunci când va avea posibilitatea să savureze fiecare clipă a fascinantei investigații. În așteptarea acelei zile, așezase toate articolele de care avea nevoie pentru actuala sa activitate într-o porțiune goală a camerei, lăsând restul încăperii neatins. Nu stătuse să se întrebe ce părere o fi având despre toate astea duhul lui Bismarck sau cel al contelui care încercase să pună mâna pe moșie. El credea într-un singur Duh.

De existența acestui loc nu știau decât baronul, Marion, Sabina și doctorul, fapt care îngreunase considerabil amenajarea lui. Secretul nu fusese adus la cunoștința niciunui angajat.

De îndată ce făcu descoperirea, baronul o interpretează drept un semn de la Cel de Sus cum că se impunea luarea unor măsuri de precauție chiar mai serioase decât cele luate până atunci. În consecință, mută treptat la subsol toate documentele importante din casă, precum și materialele necesare activității rețelei.

În liniștea tainței – singura încăpere din întreaga casă unde se mai putea bucura de un moment de solitudine – începuse, de asemenea, să scrie regulat în propriul jurnal. Poate că îi plăcea să petreacă timp în camera subterană datorită poveștilor lui Eppie, poate datorită faptului că aici aerul era încărcat de istorie. Oricare ar fi fost motivul, aici baronul se simțea mai aproape de copilărie, de strămoși, de istoria țării sale și de cea a continentului european – aspecte a căror cronică o ținuse încă din tinerețe.

Considera că este important să lase o mărturie personală și istorică, pentru Sabina și pentru oricine ar citi într-o bună zi acele rânduri – să scrie despre trecutul său, despre primii ani ai căsniciei sale, despre istoria moșiei, despre cum i-au adăpostit pe evrei în aceste cumplite vremuri de persecuție și prigoană.

Nu știa de ce sădise Domnul în el această nevoie imperativă de a consemna permanent nu doar evenimentele *propriei* vieți,

ci și percepțiile sale cu privire la lupta istorică a poporului său, perspectiva sa modernă asupra cataclismelor spirituale din secolul XVI, de care fusese fascinat încă din copilărie, și multe alte observații pe care le făcuse de-a lungul vieții pe diverse teme – dar, pe zi ce trecea, această nevoie devenea tot mai adâncă.

În pofida activității ce se desfășura la nivelurile superioare ale casei, ori de câte ori avea ocazia, baronul cobora în adâncurile scumpei sale *Lebenshaus*, unde retrăia vremurile de odinioară – atât din propria viață, cât și din viața strămoșilor săi – și reparcurgea mintal căile spirituale urmate de el și de predecesorii săi întru Duh.

Consemna totul cu asiduitate. Își așternea gândurile pe hârtie ori de câte ori se putea desprinde o oră sau două de ogoare și de oaspeții săi. Își ținea notițele și scrierile bine ascunse, într-un loc în care știa că nu au să fie găsite decât de cei cărora Domnul le va hărăzi să le găsească.

Partea a VI-a

Misterul sacrificiului -
1944

Casa Schmundt

Din punct de vedere al creșterii spirituale, anii războiului nu fuseseră deloc generoși față de Gustav von Schmundt, moștenitorul moșiei Schmundt din nordul Germaniei.

Îi oferiseră, în schimb, toate avantajele exterioare necesare pentru a accede rapid la eşaloanele superioare ale puterii din cel de-al Treilea Reich. A învățat să se comporte în fiecare situație ca specimenul superior care se considera a fi. Se bucura de putere și de prestigiu și avansa constant în ierarhia SS-lui. Dacă ar fi să judecăm omul după succes, alură și înfățișare fizică, oricare mamă din Germania ar fi fost mândră să aibă un fiu ca el.

Totuși, apele subterane ale adevăratei *vieți* curg printre cavernele ascunse ale voinței, țelurilor, dorințelor și alegerilor. Gustav se dezvoltase în exterior și urcase treptele ierarhiei sociale, dar aceste râuri interioare ale ființei secaseră în el unul după altul. Prin albiile secate ale *caracterului* abia de se mai prelingea un firisor de apă – rezultat inevitabil atunci când în această ascunsă împărăție a sufletului tronul este ocupat de demonul sinelui.

Dorințele, țelurile și voința acestui individ erau toate îndreptate spre propriul interes. Cum altfel, când de ani de zile toate alegerile sale erau îndreptate spre satisfacerea poftelor firii sale pământești, fiecare act de voință adâncind și mai mult făgașul arid al iubirii de sine?

Substanța țelurilor sale și eforturile de voință erau de o natură prea superficială pentru a putea să îi confere calitatea cea mai importantă – integritatea unui bărbat de caracter – sau pentru a-l ajuta să dobândească lucrul pe care și-l dorea cel mai mult în viață.

În ochii celor care nu văd decât suprafața lucrurilor, Gustav von Schmundt părea să aibă tot ce își poate dori un tânăr aflat în poziția sa.

Totuși, contrar aparențelor, lui Gustav îi lipsea tocmai ceea ce își dorea cel mai tare.

Sabina von Dortmann era tot timpul în gândurile lui.

Gustav se apropie de fereastră și privi afară. Era un cartier urât și murdar. Totuși, era în Berlin, capitala imperiului, la doar doi kilometri de *Reichstag*, centrul puterii ce avea să hotărască soarta întregii lumi.

Cel puțin, așa crezuse în urmă cu un an. Acum nu mai era convins. Toți gândeau asta, dar nimeni nu îndrăznea să dea glas unor astfel de gânduri. În zilele acestea era de ajuns să gândești cu voce tare și te trezeai la Auschwitz, la un loc cu evreii maghiari. Totuși, în sinea sa, Gustav nu putea nega faptul că semnele nu erau nicidecum promițătoare. Încă de la capitularea armatei germane la Stalingrad în iarna anului 1943, norocul nu mai părea să suradă deloc celui de-al Treilea Reich. Invaziei eșuate asupra Uniunii Sovietice i-a urmat înfrângerea din Africa de Nord. Cu un an înainte, în ianuarie, trupele aliate debarcaseră în forță în localitatea italiană Anzio și, cu doar două luni în urmă, în Normandia. Era cât se poate de clar că ținteau spre interiorul continentului.

Generalii *Wehrmachtului* puteau spune ce voiau, dar Gustav era sigur că acest război se apropia de sfârșit. Și, dacă nu se vor lua măsuri în curând, totul avea să se sfârșească mult prea repede și nicidecum în avantajul germanilor!

Unde mai pui că în urmă cu doar două săptămâni contele Stauffenberg încercase să îl asasineze pe Hitler.

Totul se duce de râpă, gândi Gustav, continuând să fixeze întunericul.

În ultimii patru-cinci ani nu prea avusese ocazia să simtă apăsarea singurătății. Și chiar atunci când îi dădeau ghes astfel de sentimente, le alunga pe considerentul că trădează un caracter slab și efeminat. Fusesse mult prea ocupat, prea plin de aroganța tipică unui temut agent Gestapo, prea absorbit de importanța

misiunii naziste. Introspecția sinceră nu făcea parte din crezul nazist. Smerenia era o calitate la fel de detestată ca sângele evreiesc. Sentimentul singurătății îl ducea cu gândul la tot ce ura mai tare în viață. Maică-sa suferea de singurătate și o disprețuia pentru asta. De aceea, nu avea să admită nicicând un asemenea lucru în ceea ce îl privea.

Totuși... nu strică să fii pragmatic. Măcar atâta lucru învățase în urma experienței din cadrul Gestapoului.

Venise momentul să se gândească serios la ce va face dacă imposibilul, adică prăbușirea gloriosului Reich al Führerului, chiar va avea loc.

Avea douăzeci și cinci de ani. Ce avea să facă acasă? Taică-său va fi demobilizat și se va întoarce la moșie. Iar el, un bărbat în toată firea, celibatar, va trebui să trăiască în continuare sub același acoperiș cu nevrotica și sufocanta de maică-sa. Nu era o perspectivă care să îl umple de entuziasm.

Războiul schimbase multe lucruri, dar nu și obsesia lui pentru Sabina von Dortmann.

Era timpul să îi schimbe felul de a privi lucrurile, să o convingă că nu putea găsi o pereche mai potrivită decât vecinul cu care copilărise. Avusese răbdare, dar acum era timpul să facă presiuni pentru oficializarea logodnei. *Acum cu siguranță că Sabina realizează ce partidă bună sunt, gândi el. Și ce dacă era bățăioasă? Asta avea să le facă viața mai palpitantă.*

Scenariul acesta nu avea decât o singură hibă. Chiar dacă s-ar însura cu Sabina, tot ar fi nevoiți să trăiască sub acoperișul părinților. Or, dacă voia să pună mâna pe moșia Dortmann cât era încă tânăr, trebuia să îl scoată cumva din ecuație pe tatăl Sabinei.

Îl disprețuia pe neghiobul acela pios și știa că taică-său nutrește aceleași sentimente. Dacă s-ar fi ivit ocazia, contele i-ar fi suflat vecinului său moșia fără să stea pe gânduri. De aceea, nici chiar căsătoria nu ar constitui o rezolvare adecvată a problemei. Baronul era puternic ca un bivol, plesnea de sănătate și era prea priceput în mănuierea banilor și în administrarea fermei pentru ca războiul să îl fi afectat financiar.

Prin urmare, pentru a pune mâna pe moșie, trebuia să scape cumva de baron. Atunci moșia i-ar reveni Sabinei și, implicit, lui.

Era singura soluție posibilă. Și cât avea să mai dureze, războiul putea să îl ajute cumva să dea această lovitură de maestru.

Acesta, totuși, nu era singurul scenariu posibil. Voia să își petreacă tot restul vieții în apropiere de Niedersdorf? Aceasta era întrebarea. Cu frumoasa baronesă Sabina alături, ar merge oriunde, ar face orice.

Era încă tânăr. Cu siguranță că oportunitățile de a se afirma vor abunda chiar și după o capitulare. Cunoștea suficientă istorie pentru a ști că uneori și o înfrângere are avantaje ei.

Colaborarea, uneori directă, alteori indirectă, cu Emil Korsch îl învățase multe despre pragmatism. Bănuia, deși nu ar fi îndrăznit să o spună cu voce tare, că probabil Korsch nu era nici el cine știe ce nazist în adâncul inimii și urma programul național-socialist doar din spirit practic. Detectase o schimbare subtilă la superiorul său după capitularea armatei germane la Stalingrad. Korsch începuse să arate un interes crescând față de ceea ce se petrecea în est, concentrându-și atenția asupra avansării armatei ruse.

Korsch făcuse câteva aluzii care dădeau de înțeles că începuse deja să își facă „planuri de rezervă” pentru eventualitatea în care războiul nu avea să se sfârșească așa cum presupuseseră cu toții la început. Comentariile erau îndeajuns de voalate pentru a evita riscul de a fi denunțat pentru trădare în cazul în care Gustav ar fi ciripit ceva. Totuși, în același timp, Korsch îi dădea de înțeles că îi este simpatic și că, *dacă* îi rămâne fidel, va avea grijă de el în viitor.

În timp ce medita la toate acestea, văzându-i cu ochii minții sale uneltitoare pe Sabina, pe Heinrich von Dortmann și pe Emil Korsch, îi veni brusc o idee. Oare nu ar putea să își atingă scopul în ceea ce-i privește pe tustrei printr-o singură lovitură de maestru?

Chipul tânăr i se lăți într-un rânjet.

În ultimii ani, ochii și toate trăsăturile feței căpătaseră o expresie atât de dură, încât Sabina cu siguranță că nu l-ar mai fi

recunoscut. Deși Gustav putea trece drept un bărbat chipeș și, din acest punct de vedere, se deosebea de mentorul său Emil Korsch ca cerul de pământ, cei doi aveau în comun aceeași mină rece, lipsită parcă de orice emoție omenească. Național-socialismul își dezumaniza adepții, fapt indicat prin pierderea sclipirii din ochi. Sentimentele precum compasiunea, mila sau tandrețea nu își găseau loc în programul nazist.

Tot ce putea să simtă Gustav era o hotărâre neclintită și trufașă de a o poseda pe Sabina von Dortmann. Dar, pentru asta, trebuia să își plănuiască mișcările cu grijă.

Ar putea să intre și mai mult în grațiile lui Korsch furnizându-i informații care îl vor îngenunchea pe mândrul și puternicul baron von Dortmann. Ideea era atât de genială, că nu-i venea a crede că nu se gândise mai repede la asta! Korsch îi detesta pe creștini și nu va lăsa să-i scape ocazia de a aresta un aristocrat. Discutaseră despre von Dortmann cu câțiva ani în urmă, dar apoi îl dăduseră uitării.

Da, se prea poate ca tocmai baronul să constituie cheia viitorului meu, gândi Gustav. Și, dacă în felul ăsta aș putea să o silesc și pe mironosița aia trufașă de Sabina să mă ia de bărbat pentru a-și salva frumoasa piele, cu atât mai bine!

Rânjetul i se întinse pe toată fața și pufni într-un râs meschin. Trei iepuri dintr-o lovitură: Korsch îi va rămâne îndatorat, Sabina va ajunge la mila lui și baronul va fi eliminat!

Detesta că trebuie să facă asta. Nu era tocmai o dovadă de lașitate, dar nici de bărbăție. Totuși, în anumite momente scopul scuză mijloacele și acesta era un astfel de moment.

Ridică receptorul și sună acasă.

Misterul cutiei

Rabinul Heziah Wissen pornise spre sud în ciuda rugăminților soției și fiicelor sale.

Luase legătura cu mulți dintre rabinii rămași în țară, vizitase numeroase adăposturi și călătorise până la Innsbruck, de unde fusese călăuzit până în Zürich.

În Elveția a intrat în contact cu lideri evrei din întreaga Europă, cărora le-a comunicat ceea ce știa despre activitatea rețelei clandestine în Polonia.

Totuși, de cum a aflat de debarcarea forțelor aliate în Normandia, a început pregătirile pentru a se întoarce în Germania. Știa că, făcând asta, își punea viața în pericol, mai ales într-un moment în care lagărele naziste operau la capacitate maximă în încercarea de a epura Europa de evrei înainte ca forțele aliate să oprească măcelul, dar voia să fie alături de familia sa la sfârșitul războiului.

Cu ajutorul rețelei se întorsese la Innsbruck și de acolo își continuase singur drumul spre nord.

După o absență de zece luni, de o săptămână se afla din nou la *Lebenshaus*. Era începutul lunii august 1944.

Într-o după-amiază, rabinul și baronul, atrași parcă de comun acord în locul care adăpostea o înțelepciune mai mare decât a lor, se întâlniră între patru ochi în bibliotecă.

— S-ar putea să vină vremuri și mai grele, spuse rabinul. Pe măsură ce se apropie aliații, liderii germani s-ar putea să devină tot mai imprevizibili.

— Bestia este mai periculoasă ca oricând acum, că este încolțită, încuviință baronul von Dortmann.

— Mai ales după recentul atentat asupra lui Hitler.

Baronul încuviință din cap. Își simțise inima grea când auzise vestea, nu din cauza faptului că atentatul eșuase, sau pentru că avusese loc, ci la gândul că scumpa sa națiune decăzuse atât de tare, încât mulți dintre concetățenii săi onorabili ajunseseră să considere că asasinarea liderului lor constituia singura soluție posibilă. Ce îl durea cel mai tare era că printre cei ce credeau asta se număra și prietenul său Dietrich Bonhoeffer.

— Poate că a venit vremea să faci o schimbare, adăugă rabinul Wissen.

— La ce te referi?

— Acum ne vor vâna cu și mai multă furie. Trebuie să te gândești în primul rând la siguranța familiei dumitale.

— Ce vrei să spui, Heziah? Întrebă uluit baronul.

— Că ar trebui să ne trimiți în altă parte. Nu vreau să vă pun în pericol. Cu cât stăm mai mult aici, cu atât crește riscul de a fi descoperiți...

— Te rog să te oprești, Heziah! îl întrerupse baronul. Nu îmi iau angajamente doar atunci când îmi sunt convenabile. Când îmi iau un angajament, o fac pentru totdeauna.

— Voiam doar să...

— Desigur. Știu la ce te gândeai și îți mulțumesc, spuse Dortmann pe un ton blând și plin de compasiune. Dar să nu mai vorbim despre asta. Vom lua toate măsurile necesare pentru siguranța noastră, a tuturor. Ai înfruntat destule pericole în timpul călătoriei. Totuși, pentru mulți, cel mai sigur este să rămână la adăpost. Acesta este căminul vostru atâta timp cât prezintă siguranță pentru voi. Dacă situația se schimbă, Îl vom ruga pe Cel de Sus să ne călăuzească.

Rabinul încuviință din cap.

— Nu m-ai întrebat niciodată ce conține cutia pe care ți-am lăsat-o spre păstrare, spuse el într-un târziu.

— Nu trebuia să știu.

— Totuși, nu ești curios să afli?

— Chestiunile de ordin spiritual sunt cele care îmi intrigă curiozitatea. Cele de ordin fizic nu prezintă cine știe ce importanță în ceea ce mă privește.

— Este una dintre însușirile tale neobișnuite. Totuși, cred că a venit vremea să îți spun.

— Cum dorești. Dar nu trebuie să te simți obligat să o faci.

— S-ar putea să vină o vreme când prezența acestei cutii în casa dumitale va constitui un pericol mult mai mare decât adăpostirea câtorva zeci de evrei.

— Este atât de valoros conținutul cutiei?

— Este de o valoare inestimabilă. Deși este de dimensiuni mici, cutia aceasta conține obiecte de o uriașă însemnătate istorică pentru tot poporul lui Israel. Este un mister cum au fost salvate în urma distrugerii Templului din Ierusalim în anul 70 și cum au ajuns în Varșovia. Există legende conform cărora, înainte de a ajunge în Varșovia, au fost duse în Rusia sau în Orient – unele mituri pomenesc de bazinul mediteranean și de Africa. Oricum, important este că, acum câteva secole, ele au ajuns în Varșovia. Dumnezeu știe cum, și, în calitate de rabin al acelei regiuni, le-am primit spre păstrare.

— Recunosc că mi-ai stârnit curiozitatea.

— Ai auzit de Urim și Tumim?

— Desigur. Misterioasele pietre din pieptarul lui Aaron.

— Cele două diamante din cutie se presupune că sunt Urim și Tumim.

— Bine, dar ce sunt ele, de fapt? Nu am citit nicăieri o descriere exactă a lor. Habar nu aveam că încă mai există!

— Eu unul, nu sunt convins că aceste pietre sunt chiar cele despre care se vorbește în Tora. La drept vorbind, nimeni nu știe cum arătau ele, dar, conform legendei și tradiției, se pare că erau niște nestemate ce se deschideau la culoare pentru a prezice reușita unui demers și se închideau la culoare, atunci când demersul respectiv era sortit eșecului. Piatra despre care se spune că este Urim este un diamant transparent mare de 15 carate – neprețuit după orîșice standarde și mai ales prin prisma

faptului că se presupune a proveni din pieptarul lui Aaron. Cea de-a doua, Tumim, este un diamant mai mic, de vreo 12 carate, de un superb albastru pal. Este una dintre cele mai spectaculoase pietre prețioase din câte am văzut vreodată.

— M-ai lăsat fără cuvinte, Heziah, murmură fascinat baronul.

— În cutie se mai găsesc două dreideluri și mai multe monede vechi din metale prețioase, dintre care două din aur masiv. Câteva dintre ele s-ar părea că datează de pe vremea lui David și Solomon. Se spune că însuși Solomon le-ar fi folosit atunci când i se cerea să facă dreptate în niște chestiuni spinoase. Eu nu sunt sigur de asta, dar există dovezi clare cum că pietrele din cutie sunt cele folosite pe vremea lui Neemia, atunci când s-a reconstruit Templul din Ierusalim.

— Ambele sunt obiecte folosite în antichitate pentru a afla voia lui Dumnezeu, dacă nu mă înșel.

— Așa este. Tocmai de aceea, naziștii ar face orice să pună mâna pe ele.

— Înțeleg.

— Pe lângă faptul că obiectele din cutie au o valoare materială și istorică incommensurabilă, sunt sigur că un om ca Hitler ar da orice să intre în posesia unor obiecte cu putere de divinație, fie pentru a afla voia lui Dumnezeu, fie pentru a afla ce îi rezervă viitorul. Nu știu dacă Hitler a aflat de existența lor și mai ales faptul că ele se găsesc atât de aproape de Berlin; dar sunt sigur că existența cutiei și a conținutului ei nu mai constituie un secret. Un spirit pe care nu pot să îl numesc decât demonic este pe urmele mele încă de când am fugit din țara mea natală. Cutia, oriunde s-ar afla ea, îi poate pune în pericol pe toți cei din jur.

— Cutia este în siguranță aici, îl asigură din nou baronul.

— Acum, că știi ce conține, nu vrei să o duc în altă parte?

— Nu există un loc mai sigur pentru păstrarea unei asemenea comori.

— Păstrarea acestor obiecte este vitală pentru trecutul și patrimoniul nostru ca evrei. Sper ca într-o zi, când se va ridica un nou templu, să ajungă înapoi în Israel.

— Înapoi în Israel? repetă baronul.

— Într-o bună zi poporul nostru va renaște pe pământul Palestinei. Fie că va dura zece sau zece mii de ani, într-o bună zi pământul acela se va numi din nou Israel. Așa ne-a făgăduit Dumnezeu.

— Și sunt sigur că ai fi încântat să trăiești acea zi, spuse zâmbind baronul. Și să înapoiezi personal cutia sfântă acolo unde îi este locul.

— Până și evreii au visurile lor, baroane.

Se lăsă tăcerea.

Baronul și rabinul

Într-un târziu, rabinul fu cel care rupse tăcerea.

— Am observat – la fel ca soția și fetele mele, de altminteri – că toți membrii familiei dumitale se raportează la Dumnezeu într-un mod foarte... *personal*. În cazul vostru, creștinismul nici nu pare a fi o *religie*, ci mai degrabă... sincer să fiu, nici nu știu ce nume să-i dau.

Baronul zâmbi.

— Așa este, Heziah. Pentru noi, credința este *mai mult* decât o religie.

— Mai mult în ce sens?

— Pentru noi, credința este un mod de viață.

— Bine, dar religia este un mod de viață pentru toți. Aș zice că la fel stau lucrurile și în cazul credinței iudaice. Fiecare își trăiește viața conform convingerilor pe care le are, nu-i așa?

Baronul încuviință din cap.

— Da, așa este, răspunse el cu un aer gânditor. *Hm...* cum aș putea să îți explic în ce constă diferența?...

Căzu o clipă pe gânduri, apoi zâmbetul îi reapăru pe față.

— Cu câțiva ani în urmă, înainte de război, am avut doi musafiri – un diplomat american și fiul acestuia. Băiatul mi-a pus aproape aceeași întrebare: cum de suntem atât de apropiați de Dumnezeu atât în faptă, cât și în gând.

— Și ce i-ai spus?

— Am vorbit îndelung despre calitatea primordială a lui Dumnezeu: cea de Tată. Pentru mine și pentru familia mea, aceasta este cheia tuturor lucrurilor.

— Dumnezeu ca *Tată*... La ce te referi mai exact, baroane?

— Credința noastră nu este o religie în sensul înțeles de majoritatea oamenilor. Noi suntem mai degrabă niște tovarăși de călătorie – o călătorie ce ține toată viața, pe parcursul căreia încercăm să descoperim tot ce putem despre un Tată, pe care, din nefericire, puțini Îl cunosc cu adevărat.

— Continuă, te rog. M-ai făcut curios.

Baronul relatează în câteva cuvinte discuția purtată cu Matthew McCallum, apoi conchise:

— Cu alte cuvinte, Heziah, țelul nostru este urmarea căii ce duce spre descoperire și nicidecum respectarea unei doctrine religioase. Pentru noi, singurul obiectiv în viață, care stă la temelia tuturor rugilor noastre, este descoperirea lui Dumnezeu și, odată ce vom ajunge să Îl *cunoaștem*, *ascultarea* poruncilor Sale.

— Tot ce ai spus se aplică întocmai oricărui evreu practicant. Ca să fiu sincer, cine te ascultă poate să te ia cu ușurință drept evreu – și unul devotat, pe deasupra!

— M-aș simți extrem de onorat, răspunse râzând baronul. La drept vorbind, în sens spiritual, m-am considerat întotdeauna un fiu al lui Israel.

— Nu mă miră deloc faptul acesta. Tot ce mi-ai spus până acum se aplică și celor de credință iudaică. Deși noi nu considerăm că Isus este Mesia, Dumnezeu ne este Tată tuturor.

— Este o bucurie să te aud vorbind astfel, Heziah! Dumnezeu este, într-adevăr Tatăl nostru – al dumitale și al meu deopotrivă. Eu cred că avem un Frate mai mare, al cărui nume este Isus, care a venit să ne ajute să ne cunoaștem mai bine Tatăl. Dumneata nu Îl vezi ca pe un Frate mai mare, dar asta nu schimbă cu nimic faptul că Dumnezeu este Tatăl nostru, al amândurora.

— Mai rar un creștin care să aibă o viziune atât de deschisă și de nepărtinitoare asupra familiei lui Dumnezeu.

— Eu, spre deosebire de majoritatea creștinilor, sunt convins că Dumnezeu îi cuprinde pe toți în îmbrățișarea Sa părintească. Dacă este greșit din partea mea să cred asta, sunt gata să îmi asum greșeala. Sunt convins că noi nu putem cuprinde cu

slabele nostre minți omenești caracterul nemărginit al iubirii lui Dumnezeu. Dar acesta este un subiect despre care vom discuta poate cu altă ocazie.

Fu rândul rabinului să pufnească în râs.

— După tonul dumitale, înțeleg că religia voastră își are tabuurile ei sacre, la fel ca a noastră. A intra în anumite amănunte poate fi periculos, nu-i așa?

— Câtă dreptate ai, Heziah! râse baronul. Din păcate, chiar dacă sub forme mai acceptabile, în multe comunități de credincioși se mai practică și în prezent arderea pe rug și excomunicarea!

— Îmi dau seama că am atins, fără să vreau, un subiect delicat. Să considerăm această discuție drept încheiată. Ceea ce mă interesează pe mine în schimb este un aspect practic legat de ceea ce ai spus adineauri.

— Te rog.

— Ai spus că țelul vostru este să Îl cunoașteți pe Dumnezeu și să vă supuneți voii Lui.

— Da, asta stă la temelia credinței noastre.

— Întrebarea mea este următoarea: nu crezi că avem tot ce ne trebuie în acest scop în Sfânta Scriptură?

— Așa este.

— Atunci în ce constă misterul, acel proces al *descoperirii* despre care vorbești cu atâta ardoare? Nu ne este prezentat totul clar în Biblie?

— A, acum înțeleg ce vrei să spui, zise baronul dând din cap, după care tăcu câteva clipe, cugetând la întrebarea rabinului. Prin supunerea față de Dumnezeu, continuă el într-un târziu, dumneata, ca evreu, înțelegi supunere față de Lege, sau mă înșel cumva?

— Nu, nu te înșeli.

— Probabil că acesta este punctul în care ne deosebim cu adevărat. Eu mă supun *Însuși* Tatălui. Tocmai în asta constă caracterul *personal* al credinței mele.

— Nu crezi că Legea este metoda prin care ni se arată Dumnezeu? întrebă rabinul.

— Cred că Legea, așa cum este prezentată în Cartea Leviticului din ceea ce noi numim Vechiul Testament, a fost și este cu adevărat o revelare a lui Dumnezeu. Dar doar una *parțială*.

— Parțială?

— Da, o revelare menită pentru o anumită perioadă de timp, ca parte a unei revelări continue care le permite acum oamenilor să își cunoască Tatăl nu așa cum era El cunoscut pe vremuri, ci într-o manieră personală, față în față, inimă lângă inimă, pășind zilnic mână în mână.

— Și cum se realizează o legătură atât de apropiată?

— Mă tem că această întrebare ne aduce exact la diferența dintre creștinism și iudaism. Isus, despre care eu cred că este Fiul lui Dumnezeu, este cel pe care Tatăl nostru L-a trimis să ne învețe despre El ceea ce Legea nu ne poate învăța, să ne arate că acum fiecare dintre noi poate avea o relație *personală*, să zic așa, cu El.

— Cu alte cuvinte, după părerea dumată, crezul iudaic este greșit? Întrebă rabinul fără pic de ranchiună în glas.

— O, sub nicio formă! se împotrivi baronul. Te rog să mă ierți dacă ți-am lăsat această impresie.

— Crezi că Isus este temelia pe care poți clădi o relație personală cu Dumnezeu.

— Așa este.

— Prin urmare, dacă eu, un rabin practicant, afirm că *nu* cred că Isus este Fiul lui Dumnezeu, vei spune că mă înșel?

— Dacă am restrânge discuția la această chestiune, da, probabil că aș spune că te înșeli. Dar asta nu înseamnă implicit că aș considera că iudaismul în general, ca sistem de credință, este greșit. Din punctul meu de vedere, nu avem nimic de câștigat dacă despicăm firul în patru. Iudaismul este părintele creștinismului. Fără iudaism, nu ar exista creștinismul. Isus a fost evreu, Pavel a fost evreu, întreaga țesătură care stă la baza credinței noastre este evreiască. Împărtășim mare parte din Scripturi. Nu consider că iudaismul este „greșit”, ci doar incomplet. Isus nu a adus o *nouă* credință; El a adus doar o *completare* iudaismului.

— Ești nemaipomenit, baroane! chicoti rabinul. Refuzi cu încăpățănare să te lași atras într-o dispută, nu-i așa?

— Este încă unul dintre defectele mele.

— Nu unul pe care să-l fi întâlnit la mulți dintre frații dumitale creștini.

Baronul oftă, încuviințând resemnat adevărul spuselor lui Wissen.

— Nu-mi place deloc să folosesc cuvântul „greșit”, zise el. După părerea mea, creștinii îl folosesc mult prea des. Nu încerc să îți evit întrebarea, dar eu unul nu pot să văd lucrurile doar în alb și în negru, să zic așa.

— Într-un dialog pe teme spirituale sau filozofice, mulți sunt înclinați să se axeze asupra diferențelor, căutând parcă să transforme orice discuție într-o dispută, adăugă rabinul. Este o tendință pe care am remarcat-o și la confrății mei rabini. Dumneata, pe de altă parte, pari întotdeauna hotărât să ocolești înadins astfel de aisberguri conversaționale.

— Așa este, mă declar vinovat! râse baronul.

— Deși ai niște convingeri atât de ferme și de personale, ești deschis la ideile altora.

— Fermitatea credinței nu atrage neapărat după sine un caracter obstinat și arțăgos.

— Totuși, de multe ori exact așa se întâmplă.

— Din punctul meu de vedere, palmele deschise ale Tatălui reprezintă o invitație blândă și nicidecum opreliștea impusă de un polițist ceresc bătos, ce încearcă să ne bareze calea spre El. Eu în toate caut armonia și unitatea, nu deosebirile. Caut pretutindeni sentimentul de fraternitate. Nu e nimic mai minunat decât sentimentul de comuniune cu un alt suflet.

— Pe minc mă vezi ca pe un frate? întrebă rabinul pe un ton cât se poate de serios.

— În sensul larg al cuvântului, având în vedere faptul că toți am fost creați de același Dumnezeu, bineînțeles. Însă nu și în sensul folosit de creștini, care se numesc unii pe alții „frați întru Hristos”. Totuși, din moment ce credem în același Dumnezeu și

împărtășim aceeași moștenire spirituală, bincînțeles că există o înfrățire spirituală între noi. Din acest punct de vedere, suntem poate *veri*, să zic așa – în familia mea există un Frate mai mare pe care eu Îl recunosc ca atare, dar pe care dumneata *nu* Îl consideri frate. Totuși, amândoi Îl recunoaștem pe Dumnezeu drept Tatăl nostru. Amândoi îi recunoaștem pe Avraam, Moise și David drept strămoșii și totodată părinții noștri spirituali. Prin urmare, bănuiesc că nu greșesc foarte tare spunând că suntem un soi de „veri”.

— Îmi place cum sună... *vere* von Dortmann!

— Și mie, *vere* Wissen, răspunse răsând baronul.

Rămaseră o vreme tăcuți, apoi rabinul reveni asupra subiectului dezbătut cu puțin înainte:

— Prin urmare, prin cunoașterea lui Dumnezeu înțelegi cunoașterea lui Isus? Atunci când vorbești de supunerea față de Dumnezeu, te referi la supunerea față de Isus?

— Aș zice că pot să Îl cunosc mai bine pe Dumnezeu deoarece Isus, Fiul Lui, mă învață și îmi arată cum este, de fapt, Tatăl, răspunse baronul. Isus spune: „Cine M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl”.

Cugetă preț de o clipă apoi continuă:

— Aș spune că mă supun Tatălui ascultându-L pe Isus și observând felul în care I se supune El. Eu trăiesc după învățăturile lui Isus pentru că întreaga Sa misiune pe pământ a constat în a ne arăta cum se trăiește după voia Tatălui. Tot ce a făcut și a zis Isus venea direct de la Dumnezeu. Prin urmare, a-L cunoaște pe Isus și a ne supune învățăturilor Sale înseamnă a-L cunoaște pe Tatăl și a ne supune voii Lui.

— Îți mulțumesc pentru explicație, cred că acum înțeleg. Am să meditez la ce mi-ai spus. Dumneata, în câteva cuvinte, ai reușit să îmi prezinți creștinismul mai clar decât au făcut-o toate manualele de teologie și tratatele de religie comparată pe care le-am studiat până acum. Îmi dau seama că este o religie foarte practică.

— Creștinismul are, într-adevăr, un caracter practic. Poate chiar mai practic, aș îndrăzni să spun, decât iudaismul fără a mă apropia prea mult de aisbergurile de care pomeneai adineauri.

Înapoi în nord!

Emil Korsch ura să fie dus de nas!

Nu înțelegea nici în ruptul capului cum se lăsase păcălit să urmeze acea pistă falsă spre Elveția!

Totuși, călătoria nu fusese total inutilă. În baza ponturilor primite de la oamenii săi de legătură, din München ajunsese la Innsbruck și de acolo în cătunul austriac Scharnitz, urmând presupusa rută a refugiaților evrei și creștini. În munții din jurul sătucului se ascundeau, după toate probabilitățile, membri ai rețelei clandestine, motiv pentru care se impunea ca împrejurimile să fie analizate îndeaproape. Dar asta trebuia să mai aștepte.

De îndată ce își dădu seama de greșeală, făcu val-vârtej cale întoarsă spre nord. Dacă va fi nevoie, va reveni altă dată în Bavaria și Austria.

Acum singurul lui obiectiv – țelul său suprem – era captura-rea rabinului Wissen!

În timp ce gonia spre nord, blestemând faptul că irosise un an în Bavaria și Austria, agentul Gestapo habar nu avea că în tot acest timp rabinul fusese chiar sub nasul lui.

Nu bănuia că acea pistă „falsă” mai că-l aruncase în calea rabinului. Cei doi nu doar că se aflaseră în același timp în Innsbruck, dar într-o după-masă nu îi despărțise decât o jumătate de kilometru!

Niciunul nu avusese și nici nu va avea vreodată habar de această mică ironie a sorții.

Acum Korsch era din nou în Poznań, mai hotărât ca niciodată să dea de urma rabinului. Știa că încă nu se aflase nici de cutie, nici de conținutul acesteia. Sau, cel puțin, că secretul cutiei nu

fusese încă descoperit nici de Hitler, nici de altcineva din Înaltul Comandament. Avea sursele lui și ar fi fost cu neputință să nu-i ajungă la urechi o astfel de știre.

Când, la revenirea în oraș, se interesase în mod discret asupra chestiunii, nu aflate mare lucru, iar în comunicatul pe care i-l solicitase numaidecât lui Schmundt, acesta îl informa că rabinul Wissen nu era de găsit. Se zvonea cum că ar fi fugit în sud, probabil spre Elveția.

Când citi mesajul scris de mână, Korsch simți că explodează de furie.

Idiotul ăsta își bătea joc de el?! Se săturase până peste cap de pista asta falsă! Elveția era o fundătură și voia să uite cu totul de ea! Jidanul trebuia să fie pe aici, pe undeva.

Revenind în locul în care îi pierduse urma, Korsch recapitulă firul evenimentelor ce au urmat fugii profesorului din Varșovia.

După ce a pus mâna pe Luddoff în Włockławek și l-a torturat până a aflat de la el ceea ce voia, pornise pe urmele rabinului până în Ciechocinek și de acolo la Toruń și Bydgoszcz, de unde pista părea să ducă în sud, spre Wągrowiec și Poznań.

Acolo, drumul se bifurca, iar el l-a ales pe cel care ducea în direcția greșită.

Acum încerca să adulmece mirosul pradei, îndreptându-și de această dată atenția spre Marea Baltică, dar deocamdată fără succes. Încercase să scoată cu forța informația de la câteva persoane, dar chiar dacă se afla vreunul care să știe în ce direcție o luaseră familiile Kropf și Wissen după ce au părăsit Poznańul, niciunul nu sufla o vorbă.

Fusese indus în eroare de un individ care se dăduse drept ofițer al *Wehrmacht*. Acum era sigur că trebuie să fi fost un colaborator al rețelei clandestine. *Dacă pun mâna pe el, îl omor!* În baza informației primite de la el, Korsch merse la Dresda, urmând o pistă care credea că duce spre München și de acolo în Elveția.

Acum se învârtea furios prin cameră, derulând din nou în minte filmul umilitoarei convorbiri. Deși discuția cu impostorul care se prezentase drept căpitan Gestapo jucase un rol extrem de

important în căutările sale, cu siguranță că ea nu se va regăsi în niciunul dintre rapoartele sale!

Își jură că, dacă va pune mâna pe individ, se va folosi de cele mai perfide metode ale Gestapoului – și de perfidie Gestapoul nu ducea lipsă! – pentru a obține informația de care avea nevoie.

Deocamdată Schmundt continua să îi semnaleze indicii ce arătau spre Elveția. Or el era sătul de astfel de piste!

Oare se va dovedi a fi un colaborator valoros, așa cum credeam la început? Nu era sigur că Schmundt are sângele îndeajuns de rece. Totuși, colaborarea cu el avea avantajele sale și tânărul agent se dovedise destul de capabil până acum. Adevărul fie spus, protejatul lui ajunsese chiar să își clădească un oarece renume în câteva dintre cercurile Gestapo de nivel inferior. Așa că Emil Korsch hotărî să păstreze în continuare legătura cu el și îi ceru să îl anunțe dacă aude ceva ce *nu* are de-a face cu Elveția.

Totuși, în ciuda efortului comun, nu reușiră să dea de urma rabinului.

O nouă vizită

Marion nu o mai văzuse pe Ingrid von Schmundt de șaisprezece luni.

De aceea, mare i-a fost surpriza când, într-o dimineață, vecina sa apărui pe nepusă masă în vizită, toată numai un zâmbet.

Heidi o informă îngrijorată pe stăpâna casei despre sosirea musafirei, apoi urcă val-vârtej la etajul al doilea, să îi avertizeze pe ceilalți.

— Bună ziua, Ingrid, spuse Marion, coborând grăbită scările.

— Vai, dragă Marion, ești transpirată toată! exclamă Ingrid după ce gazda o conduse în micul parloar de lângă intrare. Cu ce Dumnezeu te îndeletniceai?

— O, trebăluiam și eu prin casă, răspunse Marion, încă buimăcită și neliniștită de apariția inopinată a prietenei sale.

— Trebăluiai prin casă?! Ce absurditate mai e și asta? Dar slujnicele pentru ce-s plătite?

— Îmi face plăcere să le ajut la treburile casei. Sunt sigură că și pe voi v-a afectat raționalizarea alimentelor.

— Ei aș! Soțul și fiul meu au relații acolo unde trebuie, așa că nu ducem lipsă de nimic, ripostă Ingrid cu un aer semeț.

— Ferice de voi. Oricum, nouă ne face plăcere munca.

Contesa pufni disprețuitor.

— N-am să înțeleg niciodată ce-i în capul vostru! exclamă ea. Pe vremuri, noi două aveam aceeași părere în toate. Uneori parcă nici nu te mai recunosc. Auzi colo, să-ți placă să muncești cot la cot cu servitorimea! Cine-a mai pomenit asemenea enormitate?! Zău așa, Marion, baronul are o influență proastă asupra ta. Te-ai schimbat complet.

Revoltată să o audă vorbind astfel despre soțul ei, Marion fu cât pe ce să îi dea o replică usturătoare. Totuși, se abținu și trase adânc aer în piept pentru a-și stăpâni furia.

Chiar sper că m-am schimbat, gândi ea. Acum, la patruzeci de ani, nu aș mai vrea nicidecum să fiu la fel cum eram la douăzeci de ani! Sper din tot sufletul că în acești ani am reușit să evoluez cât de cât ca om.

— Îmi pare rău că ești de această părere, îi răspunse ea contesei. Heinrich nu m-a schimbat. Am evoluat împreună. El lucrează cot la cot cu bărbaii de la fermă, iar eu, cu femeile din casă. Acestea sunt vremuri în care trebuie să ne unim cu toții eforturile. Nu ne considerăm câtuși de puțin superiori lor, să zic așa.

— Dar le *sunteți* superiori, obiectă iritată contesa.

— Noi nu așa vedem lucrurile.

— Mai pot fi văzute și altfel?

— Pentru noi, cei ce slujesc se află pe cea mai înaltă treaptă a ființei.

Contesa von Schmudt își lăsă capul pe spate și pufni într-un hohot disprețuitor.

— Ha, ha, Marion! hohoti contesa, tamponându-și ochii cu batista pentru a se opri din râs. N-am auzit în viața mea prostie mai mare ca asta!

Marion nu spuse nimic. Iritarea pe care o încercase adineauri, când Ingrid îi ridiculizase soțul, dispăruse complet și acum nu putea să simtă decât compasiune față de fosta ei prietenă.

— Minte de supuși, ce să mai zic! Cei ce slujesc sunt servitori și nimic mai mult.

— Cineva spunea că cei din urmă vor fi cei dintâi și că oricare va vrea să fie cel dintâi trebuie să fie slujitorul tuturor.

— Numai un prost putea să spună așa ceva, ripostă contesa.

Auzind cu câtă virulență vorbește Ingrid despre Mântuitor, Marion simți că i se strânge inima, dar își închise strâns ochii și nu spuse nici de această dată nimic.

Plină de ea, contesa adăugă:

— Iartă-mă, Marion, dacă te-am jignit. Tu probabil că te refeceai la baron.

Nu erau cuvinte spuse din suflet, căci tonul ei nu vădea pic de remușcare. Erau doar scuze de complezență. Conform etichetei din înalta societate, nu se cădea să își dea frâu liber la limbă de față cu soața idiotului, pe care, de dragul prieteniei de odinioară, se cuvenea să pretindă că încă o respectă.

— Nu la soțul meu mă refeream, spuse încet Marion.

— În fine, nu contează. Oricum, nu e vorba doar despre faptul că vă coborâți la nivelul servitorimii, continuă contesa pe un ton ce se voia ofensat, dar care vădea clar iritarea. Ai devenit rece și protocolară. Pe vremuri mă invitai tot timpul la tine. Iar când veneam, ne duceam în salonul tău privat sau în *Gute Stube* sau serveam niște prăjituri în bucătărie. Or, acum mă primești în chichineaua asta, la nici zece pași de ușă, de parcă prezența mea aici nu ar fi dorită.

Oare cum de-am putut dori vreodată să-l însor pe Gustav cu fata acestor sărăntoci? adăugă contesa în sinea ei.

— Îmi pare rău, Ingrid. Nu am avut nicidecum intenția să...

— Ca să nu mai vorbim de acea vizită de acum câțiva ani, când i-am văzut pe cei doi străini despre care soțul tău a mințit că sunt frații lui și cu care a zis că-mi va face cunoștință cu altă ocazie? Zău așa, Marion, tu nu te-ai simți jignită în locul meu? Nu știu ce se petrece în casa voastră, dar este...

— Nu înțeleg la ce te referi, o întrerupse pripită Marion.

Nervozitatea din tonulei nu scăpă atenției fine a interlocutoarei.

— Nu înțelegi la ce mă refer? repetă contesa, ca și cum întrebară ar fi fost absurdă. Mă refer la vizitatorii aceia ciudați, la minciunile soțului tău, la faptul că nu vrei să văd restul casei – Gustav a văzut niște lumini ciudate în timpul nopții. Zău așa, Marion, tu chiar mă iei de proastă?

— Nu te-am luat niciodată de proastă, Ingrid.

— Negi că aici se întâmplă ceva misterios?

— Aici nu se întâmplă nimic ieșit din comun, răspunse Marion, începând din nou să asude. Știi că ușa casei noastre a fost mereu deschisă. Câteodată vin la *Lebenshaus* musafiri pe care nici măcar nu îi cunoaștem, oameni aflați pur și simplu în

căutare de relaxare sau atrași de frumusețea grădinii. Sunt sigură că nu ai uitat câtă plăcere ne face să împărțim cu alții ceea ce ne-a dat Dumnezeu. Am fost întotdeauna sinceră în privința aceasta și chiar ți-am vorbit despre asta cu ani în urmă.

— De ce nu mă lași să văd restul casei?

În timp ce vorbea, contesa se gândea cât de tare se împotrivise atunci când Gustav o rugase să facă o vizită în vecini. Totuși, vizita se dovedea a fi cât se poate de distractivă – îi plăcea la nebunie să o vadă pe Marion făcând fețe-fețe.

— Asta nu a fost nicidecum intenția mea. Că tot veni vorba, chiar aveam de gând să trec pe la bucătărie. Carola pregătește niște torturi, spuse Marion, încercând să își ascundă nervozitatea. Nu ai vrea să mă însoțești? Dacă le-a scos din cuptor, am putea servi câteva felii împreună.

Îmbunându-se, Ingrid încuviință din cap și porniră împreună spre bucătărie.

De-a lungul celor două coridoare lungi, contesa privea iscoditoare în stânga și în dreapta, toată numai ochi și urechi, doar-doar s-o găsi ceva ce ar putea să prezinte interes pentru Gustav.

În bucătărie, Carola întindea cu cuțitul un strat generos de glazură de ciocolată pe unul dintre numeroasele torturi suprajate răsfirate pe masă.

— Cu torturile astea poți hrăni o armată întreagă! exclamă Ingrid.

— Avem mulți angajați.

— Nu prea cred, ripostă contesa. De când a început războiul am auzit că ați păstrat doar șapte-opt angajați permanenți. Și cum de vă permiteți să faceți atâtea torturi într-o asemenea perioadă de austeritate?

— Folosim produsele de la fermă. Știi că Heinrich este un fermier priceput.

— Bine, dar aici văd nu mai puțin de șase torturi! insistă contesa.

— Zilierii iau și ei masa cu noi.

Contesa primi explicația fără să spună nimic, dar era de ajuns să îi privești chipul pentru a înțelege că nu era deloc convinsă.

Mâncară în tăcere: Marion ciugulind din felia ei, iar Ingrid, devorând-o pe a sa.

Brusc ușa dinspre curte se deschise. Se auziră voci șoptite și pași îndreptându-se spre bucătărie. Spre disperarea lui Marion, Ingrid auzi conversația purtată pe coridor. Faptul că bărbații vorbeau în șoaptă făcea ca spusele lor să pară și mai suspecte.

— ... dacă am avea trandafiri de vânzare.

— A spus-o exact pe dos!

— După expresia de pe fața omului, mi-am dat seama că era doar derutat. Cred că nu a pus un dumaticat în gură de zile întregi.

— Și ce ați făcut?

— L-am lăsat să intre și...

În momentul în care intră în bucătărie împreună cu Schmidt, baronul se opri brusc. Trecându-și rapid privirea prin încăpere, văzu expresia îngrozită de pe chipul soției sale, care îi implora din priviri să nu mai scoată nici un cuvânt. Baronului nu îi luă mai mult de o secundă pentru a evalua situația.

— Ah, Ingrid! exclamă el, luminându-se la față. Tu ia-o înainte, adăugă el, întorcându-se spre Schmidt.

Expresiile speriate și privirile alarmate ale celor din bucătărie nu scăpară, însă, atenției contesei. *Nu mă duc ei de nas, își spuse ea. Aici se întâmplă ceva misterios.*

Și Gustav va afla ce anume.

Încercă totuși să se facă plăcută în măsura în care se poate face plăcută o persoană atât de superficială, își termină felia de tort, mai înfulecă încântată una, conversă cât putu ea de amabil cu gazdele nu mai mult de două minute, apoi se scuză:

— Îmi pare rău, dar nu mai am timp de pierdut. Am de rezolvat o mulțime de lucruri!

Primul pe lista ei era să îl sune pe fiu-său!

Bănuieli

Gustav puse receptorul în furcă și se lăsă pe spătarul scaunului. Bănuise el că era ceva putred acolo. Ar fi trebuit să își urmeze de mult intuiția!

Maică-sa făcuse exact ceea ce îi ceruse. Ceea ce îi comunicase acum nu confirma nimic anume – nici nu se așteptase, de altfel, la asta – dar era clar că baronul ascundea ceva.

De fiecare dată când se întorcea acasă revenea la observatorul din pădure, de unde urmărea totul și în special pe Sabina. Faptul că fata nu știa că este pândită îl făcea să simtă că deține controlul asupra ei.

Cu astfel de ocazii, pe lângă mișcările Sabinei, observase și multe alte lucruri ce se petreceau la *Lebenshaus* – cum ar fi, de pildă, vizita celor doi americani înainte de război – și care îl făcuseră mereu să se întrebe dacă nu cumva baronul ascundea mai multe secrete decât lăsa să se creadă. Înțelegea prea bine de ce taică-său nu avea încredere în vecinul lor.

Observase ceva ciudat și când făcuse o vizită acasă în urmă cu doi ani. Își amintea bine ziua aceea. Era un frig de crăpau pietrele. Dis-de-dimineață, din locul său obișnuit de veghe, văzuse prin binoclu un musafir ieșind pe balconul de pe acoperiș, urmat după câteva minute de Sabina. Pe vremea aceea nu își putuse explica panica de pe chipul ei. În definitiv, ce era atât de alarmant în faptul că un oaspete ieșise singur pe balcon? Fata privi speriată în jur și apoi înhăță persoana de mână și o trase înapoi în casă.

Ce comportament straniu, gândise el. Balconul fusese întotdeauna un loc cu care gazdele se mândreau și îl arătau bucuroși

fiecărui vizitator. Totuși, nu dăduse mare importanță detaliului – până acum.

Nu știa exact ce anume se petrecea acolo, dar asta nu conta.

În astfel de vremuri, chiar și cea mai vagă bănuială era îndecajuns pentru Gestapo!

Era exact ceea ce îi trebuia!

Acum nu îi mai rămânea decât să își urzească amănunțit planul secret, astfel încât el să aibă cel mai mult de câștigat din toată târășenia.

Creștinii erau ridicol de secretoși în tot ceea ce făceau, în toate vorbele lor presărate cu sensuri ascunse. Ei las' că și-au găsit nașul!

Știa că Emil Korsch va fi intrigat. Cu câțiva ani în urmă, încercând să obțină informații despre Bonhoeffer, pe care îl urmărea cu o nestăpânită sete de răzbunare, Korsch se arătase extrem de interesat de baron și de ceea ce se petrecea la moșia acestuia. Totuși, de când pastorul fusese capturat și închis, Korsch nu mai adusese vorba despre Dortmann. De când se afla pe urmele rabinului părea să fi dat cu totul uitării elementul creștin. De fiecare dată când luase legătura cu Gustav, în scris, telefonic sau vizitându-l personal, o făcuse doar cu scopul de a afla informațiile obținute de acesta despre rabin, rețeaua din care se presupunea că face parte și orice grupare evreiască secretă rămasă în Berlin. În ultimii doi ani, Gustav își concentrase toate eforturile pentru a afla unde se ascunde rabinul, în timp ce Korsch mersese pe urmele acestuia spre sud, până în Elveția.

Poate că a venit timpul să îi aduc în atenție ceva mai tangibil, gândi Gustav. În Germania nu mai existau evrei, sau cel puțin așa declarase Goebbels cu un an în urmă.

Dar creștinii reprezentau în continuare o amenințare serioasă! Chiar dacă Bonhoeffer era la răcoare, circulau zvonuri cum că el și alți lideri creștini se aflau în spatele atentatului desfășurat asupra lui Hitler cu câteva săptămâni în urmă.

Nu cumva...

Gustav se plesni cu palma peste frunte și făcu ochii cât cepele!

Sigur că da! Baronul von Dortmann!

Se știa că baronul îl cunoaște pe Bonhoeffer! De altfel, tocmai acesta a fost motivul pentru care îl angajase Korsch: pentru a-l urmări pe baron. Apoi războiul îi făcuse să îl dea uitării, purtându-i pe căi diferite.

Dar... trebuie să fie adevărat! Altă explicație nu există, își spuse Gustav, punând dintr-o dată ștele cap la cap.

De necrezut! Delicios, perfect, fantastic de incredibil!

Toate se potriveau. Nu-i venea a crede. *Era adevărat!*

Ce descoperire! Avea să-l înfunde pe baron, viața Sabineci va fi în mâinile lui și informația avea să îi asigure participarea la planul lui Korsch după război.

Mai știi, poate că va fi chiar declarat erou național și medaliat de însuși Hitler!

Trebuia să ia numaidecât legătura cu Korsch!

Ba nu. Întâi trebuia să adune mai multe informații. După ce va obține destule dovezi incriminatoare, va spulbera acel cuibușor de trădători!

Părăsi val-vârtej apartamentul, fără a se opri să închidă ușa cu cheia. Pentru această misiune avea nevoie de o persoană de încredere, de o persoană cu un chip aparent inocent, care să le inspire milă și nu suspiciune.

Ce bine că le aflase codul secret! Din când în când maică-sa chiar îi folosea la ceva.

Anii petrecuți jucându-se cu Sabina în grădină nu fuseseră în van!

Străinul

Heidi intră în sufragerie în timp ce familia lua masa de seară.

— Vă așteaptă un bărbat la ușă, Herr Baron, anunță ea.

— La ușa din spate sau la cea din față?

— La cea din față.

— Cum a ajuns până aici?

— Pare obosit, așa că presupun că a venit pe jos. Nu am văzut niciun automobil.

— A întrebat de trandafiri?

— *Ja*, Herr Baron, dar când i-am spus că nu avem, a cerut să vorbească personal cu dumneavoastră.

— Care au fost cuvintele lui exacte?

— A spus „Aveți trandafiri noi de vânzare?”.

— Exact așa s-a exprimat?

— Da, Herr Baron.

— Și nu a pomenit nimic despre petale? Întrebă nedumerit baronul.

— Când i-am spus că trandafirii nu înfloresc în anotimpul acesta, m-a privit cu un aer dezorientat. L-am întrebat dacă are să îmi mai spună ceva. A părut surprins de întrebare, apoi a insistat să vă chem pe dumneavoastră.

— A insistat?

— A spus că are nevoie de ajutor, că e creștin și prieten cu pastorul Bonhoeffer, zise slujnica pe un ton ce îi trăda neliniștea. Drept să vă spun, domnule baron, adăugă ea, bărbatul acesta nu prea îmi inspiră încredere...

— Înțeleg, Heidi.

Baronul se ridică încet de pe scaun și puse gânditor cuțitul pe masă. Nu ar fi refuzat un frate creștin, dar ceea ce îi spusese Heidi îl pusese pe gânduri și îl umpluse de o oarecare neliniște.

— Am să mă duc să vorbesc cu el... dar nu imediat. I-ai spus că servim cina?

— Da, dar a devenit foarte insistent. A spus că frații trebuie să se ajute între ei în asemenea vremuri.

— Nu a spus ce necaz l-a adus aici?

— Nu, stăpâne.

— În regulă, Heidi. Du-te degrabă și anunță-i pe ceilalți. Nimeni să nu se apropie de ferestre. Du-i pe toți în camerele ascunse. Am să pornesc încet spre intrare. Marion, tu spune-le celorlalte slujnice să își păstreze calmul și să își vadă de treabă. Și roagă-te ca Dumnezeu să îmi dea înțelepciunea și cuvintele potrivite – Sabina, dacă auzi soneria, să o duci repede pe mama ta în ascunzătoare. În caz contrar, mergeți în *Gute Stube*. Dacă voi avea nevoie de voi, am să vă caut acolo.

Femeile se conformară numaidecât.

Rămas singur în sufragerie, baronul se îndepărtă de masă și căzu în genunchi pe podea.

— O, Tată, spuse el încet, ajută-mă să fac voia Ta și *numai* a Ta în orice situație... indiferent de ceea ce ni se întâmplă. Arată-mi ce vrei să fac. Dă sufletului meu puterea de discernământ a Duhului Tău, pentru a-mi putea da imediat seama dacă acest străin este, într-adevăr, unul de-al nostru.

Rămase în genunchi încă două-trei minute, apoi se ridică și porni încet spre intrarea principală.

Bărbatul care îl aștepta își ținea pălăria în mână și purta straie țărănești din cele mai modeste, dar expresia de pe fața lui nu trăda nervozitate sau neliniște, ci – așa cum spusese Heidi – insistență.

— Sunt Heinrich von Dortmann, se prezentă baronul, strângându-i mâna. Înțeleg că ați dorit să vorbiți cu mine. Vă rog să poftiți înăuntru.

Fără să se prezinte la rândul său, bărbatul îl urmă. Înainte de a intra în micul parloar de lângă intrare, aruncă o privire iscoditoare în dreapta și în stânga, de-a lungul coridoarelor, și apoi în sus, spre scara centrală.

Baronul închise ușa în urma lor, apoi îl pofti pe străin să ia loc.

— Cu ce vă pot fi de folos? îl întrebă el pe un ton cordial.

— Înțeleg că ați putea să îmi oferiți adăpost.

— Adăpost?... La ce vă referiți mai exact?

— Adăpost, refugiu – mi s-a spus că îi ajutați pe frații creștini.

— Întotdeauna ajut bucuros pe oricine, dacă îmi stă în putință, ripostă baronul. Dar cum de ați auzit de mine?

Vizitatorul ezită un moment, vădit pus în încurcătură.

— Sunt prieten cu pastorul Bonhoeffer, răspunse el în cele din urmă. El mi-a spus că aici voi primi ajutor.

— Hm... Din câte știu eu, Dietrich este închis de mai bine de un an în penitenciarul Tegel din Berlin.

— Da... ăă... aveți desigur dreptate. Mi-a vorbit de dumneavoastră înainte de a fi arestat.

— Înțeleg, zise baronul. Când ați vorbit cu el, dacă nu vă e cu supărare? Nu l-am mai văzut de ani de zile.

— Stați să mă gândesc... acum vreo doi ani, dacă nu mă înșel.

— În 1942?

— Cred că da, dar nu-mi amintesc data exactă. Tot ce-mi amintesc este că mi-a spus că sunteți prieteni și că dumneavoastră veți da o mână de ajutor oricărui frate aflat la ananghie.

— Probabil că v-ați întâlnit în primăvara lui '42, la conferința pastorilor disidenți din Viena.

— Exact! Acolo am vorbit cu el. Erați cumva și dumneavoastră prezent la conferință?

— O, nu, eu nu sunt pastor. Și nu am mai fost în Austria de ani de zile. În orice caz, îmi pare rău să vă dezamăgesc, dar nu sunt în măsură să vă ofer ceea ce căutați.

— Bine, dar informațiile mele sunt din cele mai clare, insistă bărbatul, aruncându-i o privire pătrunzătoare.

— Despre ce informații vorbiți, domnul meu?

— Se zvonește că, de când pastorul Bonhoeffer este în închisoare, conducerea mișcării zonale a creștinilor disidenți v-a revenit dumneavoastră.

Baronul pufni într-un hohot de râs. Vizitatorul îl aținti în continuare cu o privire stoică, fără a schița măcar un zâmbet.

— Îmi pare rău, zise baronul, dar informația dumneavoastră este cât se poate de eronată.

— Să înțeleg că, deși avem aceeași religie, nu vreți să îmi oferiți sălaș măcar pentru câteva zile? întrebă insistent străinul.

— V-aș oferi sălaș cu dragă inimă, dar, din păcate, nu pot, răspunse calm baronul. În momentul de față eu și familia mea avem alte îndatoriri care ne solicită întreaga atenție. Îmi pare nespus de rău. Totuși, dacă vă este foame, vă pot oferi ceva de mâncare.

— Nu este nevoie, răspunse sec bărbatul.

Se ridicară amândoi și baronul îl conduse afară. Bărbatul se îndepărtă fără să își ia rămas bun.

Baronul îl urmări cu privirea preț de câteva clipe, apoi se întoarse în casă. În timp ce urca grăbit scările spre biroul său, realizează brusc că omul nici măcar nu se prezentase.

Întră în birou și se duse repede la fereastră. Individul cotise spre extremitatea vestică a aleii și acum își rotea privirile în jur, în căutarea unui loc de unde să poată trage cu ochiul în curtea din spatele casei. Într-un târziu ocoli rondoul, aruncând o privire iscoditoare și spre partea de nord.

În cele din urmă, se întoarse cu fața spre casă și ridică privirea, atras parcă de o forță nevăzută, chiar spre fereastra în dreptul căreia stătea baronul. Deși erau prea departe unul de altul pentru a se vedea clar, preț de o clipă păru că se privesc direct în ochi. Apoi bărbatul se întoarse și începu să coboare pe alee, făcându-se nevăzut printre copaci.

După zece minute, baronul zări o mașină ce se îndrepta spre Niedersdorf. Nu venise pe drumul dinspre sud. Chiar și de la acea distanță, mașina îi părea circumspect de familiară și era clar că îl așteptase pe ciudatul vizitator ascunsă undeva pe marginea drumului.

Baronul ieși din birou și coborî la parter. Marion îl aștepta.

— Poți să îi anunți pe toți că pericolul a trecut, îi spuse baronul. Dar trebuie să fim cu mare băgare de seamă de acum încolo.

— Ce voia? îl întrebă Marion.

În drum spre sufragerie, soțul său îi relatează pe scurt conversația avută cu vizitatorul.

— Să fi fost, într-adevăr, un frate? întrebă Marion.

— Nu. De obicei intuiția nu mă înșală. Totuși, să mă ierte Dumnezeu dacă am greșit.

— Dar ești sigur că nu te-ai înșelat, nu-i așa? Altminteri nu ai fi refuzat să îl ajuți.

— Da, sunt sigur. Știi că nu îmi place să îi judec pe alții, dar de data aceasta mă tem că i-am întins omului o cursă.

— Ce fel de cursă?

— I-am pus câteva întrebări. Individul a spus că Dietrich i-a vorbit despre mine în Viena, în 1942. Or în '42 Dietrich a fost în Norvegia, Suedia și Elveția, dar nicidecum în Viena. În plus, în acel an nu s-a ținut nicio conferință a pastorilor disidenți. Oricum, el a fost cel care a pus marea majoritate a întrebărilor. Nu m-am mai simțit interogată în felul acesta de la petrecerea aceea organizată la vila contelui. Din păcate, Marion, sunt convins că am avut de-a face cu un agent Gestapo.

Marion se făcu albă la față.

— Vai nu...

— Liniștește-te, draga mea, spuse blând baronul. Vom lua toate măsurile necesare pentru a fi în siguranță.

Baronul nu mai spuse nimic, dar din momentul acela, rugăciunile sale începură să ia o nouă turnură.

Cele trei fete

Două zile mai târziu, înainte de culcare, Sabina îl întrebă pe tatăl său dacă poate să le ducă pe fetele rabinului în grădină.

— Știi regula, draga mea, răspunse baronul. Oaspeții nu trebuie să fie văzuți de nimeni. Nici chiar zilierii nu au habar de prezența lor.

— Știu, papa... dar mă gândeam că aş putea totuși să le arăt grădina dacă am merge dimineața devreme.

— Cât de devreme? întrebă baronul încruntându-se.

— Oricând zici tu că e bine.

— Dacă ții neapărat, mergeți în grădină când se mijesc zorile. Dar să nu stați mult. Lucrătorii încep să sosească pe la 6.

De la vizitele lui Matthew, Sabina nu se mai simțise atât de bine în compania niciunui oaspete. Fiicele rabinului aveau un caracter și o profunzime a gândirii cum nu mai întâlnise până atunci. Ce mult se deosebeau de verișoara Brigitte!

Asemănarea spirituală dintre ele devenise clară încă din noaptea sosirii familiei Wissen la *Lebenshaus*, cu mai bine de doi ani în urmă. Acum avea senzația că le cunoaște de o viață. Deși era cu câțiva ani mai în vârstă și, din mai multe puncte de vedere, cele două fete o priveau ca pe o soră mai mare, între ele se formase o prietenie extrem de strânsă. Deși de pe-acum Sabina era deja, fără doar și poate, o femeie în toată firea, caracterul său avea să își păstreze totdeauna latura jucăușă, făcând-o să fie copilăroasă și la optzeci de ani.

La fel ca părinții săi, Sabina era pe deplin conștientă de înrudirea lor cu acești oameni – cu acest popor ales – și se considera privilegiată să facă parte din străvechiul neam evreiesc. Faptul

că îi curgea prin vene atât sânge evreiesc, cât și sânge creștin era un privilegiu care o umplea de smerenie și pentru care nu putea decât să le fie recunoscătoare mamei și tatălui ei.

A doua zi se trezi înainte de revărsatul zorilor, se îmbracă în grabă, își puse cizmele de cauciuc și apoi traversă într-un suflet coridoarele până la ultimul etaj.

— Papa spune că, dacă nu v-ați răzgândit cumva, am putea ieși astăzi în grădină, le șopti ea Ursulei și Giselei.

Fetele se dădură jos din pat într-o clipită. Ochii mari de uimire și entuziasmul ce se citea pe chipurile lor spuneau totul. Parcă nici nu le venea să creadă că, după atâta amar de vreme, aveau să iasă în sfârșit din casă.

Ar fi dat orice să le poată duce întâi afară pe balcon, dar era prea periculos. Pe acoperiș puteau fi văzute chiar și de la o distanță considerabilă. Lucrătorii s-ar putea să fi ieșit deja pe câmpuri. *Mai nou toată lumea e bănuitoare*, gândi Sabina în timp ce coborau. Curtea din spatele casei era încă învăluită în lumina cenușie a zorilor.

Când pășiră afară, cele două surori, care nu mai ieșiseră din casă – și nici nu se apropiaseră de vreo fereastră – din noaptea în care ajunseseră la *Lebenshaus*, inspirară cu sete aerul proaspăt și tare al dimineții. Totul era încă acoperit de rouă. Se anunța o zi minunată și călduroasă de început de septembrie.

Știind că nu trebuie să facă gălăgie, fiecare își manifestă exuberanța cum putu.

Sabina își înălță brațele și începu să se învârtă.

— Nu-i așa că e minunat? șopti ea.

Fetele îi urmăriră o vreme dansul euforic, apoi i se alăturară amândouă deodată, lepădând preț de o clipă povara anilor petrecuți cu frica de a fi descoperite.

Chicoteau și zburdau din nou ca niște copii, bucurându-se de libertate.

Sabina le conduse în goană în grădină și acolo începu să le arate locurile ei preferate. Într-adevăr, fiecare cotlon al grădinii avea ceva aparte, fiind unic în felul său. Multe tufe de

trandafiri erau pline de boboci – începuse a doua perioadă de înflorire de peste an – și în jur creșteau o puzderie de alte flori de toamnă, pictând grădina în superbe nuanțe de roșu, galben și portocaliu.

Timpul se scurse repede. Orizontul începu să se lumineze și Sabina știu că în curând va trebui să se întoarcă în casă. Le duse în locul preferat al mamei sale.

— Înainte de a ne întoarce, haideți să ne așezăm puțin aici, le spuse ea în șoaptă.

Se așezară tustrele pe bancă, strângându-se una în alta. Sabina nu spuse nimic. Era curioasă să vadă dacă fetele vor observa particularitățile acestui loc. Se lăsă o tăcere plină de pace.

— Uite, Gisela, un smochin! exclamă la un moment dat Ursula.

— Bănuiam cu că e smochin, răspunse sora sa, ridicându-se.

Făcu câțiva pași, apoi se opri și se așeză în genunchi.

— Iar acesta este pătrunjel, observă ea. Știi, continuă ea, întorcându-se spre Sabina, că pătrunjelul este unul dintre zarzavaturile care se presară peste bucatele servite de Paștile evreiesc?

— Da, știam, răspunse Sabina, ridicându-se la rândul ei de pe bancă și îngenunchind alături de Gisela. Dar acestea știți ce sunt? adăugă ea, arătând spre niște flori de un portocaliu aprins.

Rupse o păstaie verde și o desfăcu cu vârfurile degetelor. Recunoscând bobitele negre ce se ascundeau în interiorul ei, surorile scoaseră un murmur de uimire.

— Sunt semințe de mac! exclamă ele într-un glas. Noi folosim mac în prăjiturile pentru ocazii festive, adăugă Ursula.

— Da, știu, spuse Sabina.

— Toate plantele sunt din Palestina? întrebă Ursula.

— Doar cele de aici. Aceasta este grădina mamei mele. Ea vrea ca toți musafirii noștri evrei să se simtă ca acasă.

Se ridicară tustrele în picioare.

— Hm... cred că e timpul să ne retragem în casă, spuse Sabina. Văd că papa se îndreaptă spre grădină. Sunt sigură că vine să ne caute.

În timp ce cele trei tinere stăteau în genunchi pe pământul ud de rouă, cineva le urmărea de departe printr-un binoclu.

Posesorul binoclului le observa cu un amestec ciudat de curiozitate, sete de răzbunare și viclenie.

Oare ce-or fi făcând? se întrebă el. Îngroapă, dezgroapă sau plantează ceva, de stau tustrele în genunchi pe țărâna murdară? Și ce caută în grădină acum, cu noaptea-n cap?...

Și cine erau cele două necunoscute? Personal nu văzuse să le fi sosit niciun vizitator. Oricum, asta confirma bănuielile maică-sii și ceea ce îi raportase Karl când îl așteptase cu mașina la capătul aleii ce ducea spre casa baronului în urmă cu trei zile.

Trebuia să afle ce se petrece acolo. Avea tot dreptul să afle! În definitiv, într-o bună zi moșia va fi a lui. Tot ce era legat de moșie îl privea personal.

Va pune el ițele cap la cap!

Roabele Domnului

— Ei, v-a plăcut ieșirea? le întrebă baronul, ieșindu-le în întâmpinare.

Ursula și Gisela începură amândouă să turuie, apoi se opriă, se uitară spre Sabina și izbucniră în râs.

Baronul zâmbi, dar își duse degetul la buze, amintindu-le că trebuie să fie prudenți. Porniră toți patru în sus, spre casă. Baronul le cuprinse pe după umeri, ca o cloșcă ocrotitoare ce își conduce puișorii.

Un bărbat de o mare sensibilitate sufletească, baronul von Dortmann era pe deplin conștient de legătura strânsă care se formase între Sabina și fiicele rabinului. Nevrând să le știrbească bucuria acestei dimineți, îi sugeră Sabinei să își continue discuția cu prietenele sale mai tinere în apartamentul său.

— Am să îi spun Carolei să vă servească micul dejun acolo, spuse el. Dar să nu vă apropiați de ferestre și să nu ieșiți afară pe balcon.

— Am înțeles, papa.

Sabina le conduse pe fiicele rabinului în salonul alăturat camerei sale. În scurt timp, li se aduse micul dejun și începură să discute ca niște vechi colege de școală, dar nicidecum despre subiecte despre care ar discuta în mod obișnuit niște eleve. Cele trei tinere erau niște specimene rare, de o feminitate pură, care, datorită educației primite de la părinți, se raportau în toate la Tatăl.

Gisela avea cincisprezece ani, iar Ursula, șaptesprezece.

— Tu ești logodită? o întrebă mezina pe Sabina.

— Doamne ferește! sări ca arsă fiica gazdelor, cu gândul la Gustav.

Reacția ei le surprinse pe cele două fete. Realizând că acestea fuseseră crescute după valori culturale și religioase extrem de diferite de ale ei, Sabina se scuză imediat:

— Nu am vrut să par lipsită de respect. Știu că tradițiile noastre diferă din multe puncte de vedere. *Voi sunteți logodite?*

Gisela clătină din cap.

— Eu sunt, spuse Ursula. Dar nu știu ce se va întâmpla acum... S-ar putea să nu îl mai revăd niciodată pe Joseph.

— Părinții tăi nu consideră că ești prea tânără pentru a fi logodită?

— La evrei, fetele se logodesc de tinere. Este o tradiție care se păstrează cu sfințenie. Suntem educate de mici să conducem o gospodărie, să creștem copii, să...

Vocea începu să îi tremure.

— Nu știu ce mă voi face acum, adăugă ea. Nici măcar nu știu unde este Joseph.

— Îl iubești? Întrebă în șoaptă Sabina.

— Poftim?...

— Sunteți îndrăgostiți unul de altul?

— Nu prea știu ce să zic... Nu m-am gândit niciodată la asta.

— Ești logodită cu un bărbat pe care nici măcar nu ești sigură că îl iubești? Mi se pare foarte ciudat.

— Îmi iubesc părinții și am încredere în ei. Ei știu ce este mai bine pentru mine.

— Și acesta este un motiv îndeajuns de temeinic pentru a te căsători?

— Da. Înainte de toate, o tânără evreică trebuie să Îl iubească pe Dumnezeu și să își iubească părinții. Iubirea pentru un bărbat vine abia după ce te căsătorești cu el.

Un zâmbet sfios îi apără pe chip.

— Este plăcut să îl am aproape, adăugă ea în șoaptă. Sunt norocoasă, fiindcă Joseph este un bărbat foarte chipeș! mărturisi ea voioasă și totodată fâstăcită.

Sabina și Gisela începură să chicotească.

— Sabina, tu ai ajuns la vârsta măritișului, zise Gisela. Părinții tăi nu ți-au găsit încă un logodnic?

Gândurile Sabinei zburară din nou la Gustav și la neînțelegera dintre mamele lor, dar în momentul următor reveniră înapoi în timp, la clipa în care înțelesese cât de mult ține la Matthew.

Amintirea dulce-amară a ultimei seri petrecute împreună pe balcon și a dimineții următoare, când alergaseră ca doi copii pe coridorul din subsolul casei, îi umplu ochii de lacrimi. Așa se întâmpla de fiecare dată când își amintea acele clipe. Își simțea inima plină de bucurie, dar și de durere la gândul că, la fel ca Ursula, s-ar putea ca nici ea să nu îl mai revadă vreodată pe omul iubit.

— Ba da. Există un băiat la care țin foarte mult.

— Povestește-ne despre el, o rugă Gisela.

— O, da, Sabina, te rugăm frumos! i se alătură Ursula.

— Lucrul cel mai important, spuse Sabina, zâmbind gânditoare – este că, atunci când sunt cu el – la fel cum simt atunci când mă aflu în compania voastră – pot să fiu *eu însămi*. Cu el pot să râd, să alerg, să mă distrez, să fiu copilăroasă, dar pot să port și discuții serioase. Eram amândoi foarte tineri când ne-am cunoscut. Eu aveam doar șaisprezece ani pe atunci. Ce ne-am mai distrat!

— Bine, dar de ce vorbești la trecut? întrebă nedumirită Ursula.

— Nu ne-am mai văzut de cinci ani.

— Cum așa? exclamă la unison fiicele rabinului.

— Războiul ne-a despărțit așa cum te-a despărțit pe tine de Joseph, Ursula. Vedeți voi, Matthew este american și n-am cum să știu dacă am să-l mai revăd vreodată. Nu mi-a mai scris de trei ani și...

I se puse un nod în gât și ochii i se umplură de lacrimi. Întoarse capul. Fetele începură să îi mângâie cu blândețe brațul.

După o clipă Sabina trase adânc aer în piept și își șterse ochii.

— Dar și eu sunt norocoasă, adăugă ea, zâmbind printre lacrimi. Și Matthew este foarte chipeș!

Răseră tustrele. Răsul lor cristalin răsună în întreaga încăpere, plin de inocența de care sunt în stare doar cei cu inimile curate.

Un musafir nepoftit

În după-amiaza aceleiași zile, de pe alee răzbi vuietul unui automobil masiv.

Marion și Heidi, aflate la primul etaj, unde pregăteau mai multe camere în eventualitatea sosirii unor noi oaspeți, se uitară pe fereastră pentru a vedea de unde vine zgomotul.

În momentul în care șoferul coborî din mașină, Marion simți că i se taie respirația.

— Gustav! Îngăimă ea speriată.

Avu nevoie de o secundă pentru a-și reveni în fire.

— Heidi, spuse ea, încercând să pară calmă, deși vocea îi trăda clar frica, du-te și spune-le oaspeților să se retragă în odăi, imediat! Să nu facă niciun zgomot. Dacă auzi soneria, du-i pe toți în camerele secrete. Și-acum du-te degrabă! o zori ea, năpustindu-se afară din cameră.

Sabina era în parloarul oaspeților cu Ulrike Kropf și fetele rabinului. Toate patru își ridicară speriate privirile când Marion dădu buzna înăuntru.

— Sabina, vino cu mine! Voi trei, întoarceți-vă imediat în camerele voastre. Luați-o pe scara din spate! le instrui ea și în momentul următor se făcu nevăzută.

Sabina porni alergând în urma ei, dar chiar și așa, abia de putea să ținea pasul cu ea.

— A venit Gustav, zise Marion, înaintând grăbită pe coridor. Abia ce a coborât din mașină. Nu îl pofti înăuntru. Fă tot ce poți pentru a-l ține afară! Între timp noi vom încerca să îi punem pe toți la adăpost.

— Unde e papa?

— Afară pe câmp. De îndată ce mă eliberez, mă duc să îl caut.

Marion alergă la ultimul etaj, iar Sabina străbătu în fugă coridorul și coborî pe scara centrală. Ajunse la parter tocmai când se auzi soneria.

Inspiră adânc de două ori pentru a se calma, apoi deschise ușa și păși afară, închizând aproape imediat ușa în urma ei. Surprins de ieșirea ei furtunoasă, bărbatul făcu un pas înapoi.

— Gustav, ce plăcere să te revăd! exclamă ea, străduindu-se să pară încântată.

— *Guten Tag*, Sabina... Ești pe picior de plecare cumva? adăugă el șovăitor.

Adevărul este că tonul ei prietenos îl surprinsese mai mult decât graba cu care îi deschisese ușa și faptul că aproape că-l doborâse atunci când se năpustise afară.

— Nu, răspunse ea.

— Atunci de ce găfai?

— Ăă... tocmai îmi făceam curățenie în cameră.

Gustav dădu să spună ceva, dar se răzgândi.

— Am venit acasă pentru câteva zile și m-am gândit să îți fac o vizită, fu ceea ce spuse în cele din urmă. Nu mă poștești înăuntru?

— O, Gustav, zău c-aș prefera să petrec puțin timp afară. Este o zi superbă! Ce-ai zice de o plimbare în grădină? întrebă Sabina, îndepărtându-se de casă.

Gustav o urmă bucuros. Nu îl mai tratase cu atâta căldură de ani de zile! Și oricum, o astfel de plimbare se potrivea perfect cu planurile lui: tocmai de aceea venise!

O ajunse repede din urmă și, în timp ce ocoleau aripa de vest a clădirii, își petrecu îndrăzneț brațul pe după umerii ei.

Înroșindu-se de furie, Sabina se eliberă din îmbrățișarea lui reptiliană fără a se opri din mers.

— Asta ce-a mai fost? întrebă ofensat Gustav, aruncându-i o privire de gheață.

— Aș putea să te întreb același lucru, ripostă cu vădită vehemență Sabina.

— Ei, zău așa, Sabina! făcu Gustav, arborând un zâmbet sfidător. Suntem amândoi oameni în toată firea. Nu trebuie să-ți fie frică de mine.

— Nu mi-e frică.

— Atunci de ce ești atât de timidă?

— Pentru că nu vreau să-ți dau de înțeles că poți să îți permiți astfel de familiarități cu mine.

— Nu-mi spune că ești încă supărată din cauza tărășeniei cu trandafirul! râse el arogant.

— Din cauza trandafirului și a gestului la fel de grosolan pe care l-ai făcut adineauri, ripostă Sabina, încercând să își ascundă iritarea.

Știa prea bine că Gustav era un tânăr periculos. Trebuia să fie foarte precaută în prezența lui.

— Eh, mare brânză! pufni Gustav. Zău că nu înțeleg de ce ești atât de agitată. Încă tot nu înțelegi că în cele din urmă, ai să devii, în mod inevitabil, soția mea?

— În mod *inevitabil*? repetă Sabina.

Nu voia să se enerveze. Totuși, era hotărâtă să clarifice situația odată și pentru totdeauna.

— Tu trebuie să înțelegi că nu am de gând să mă mărit cu tine.

— Ei, așa! exclamă Gustav. Nu fi prostuță, Sabina. Nu vezi că am devenit un om important?

— Asta nu schimbă cu nimic lucrurile.

— Nu cumva te-oi fi îndrăgostit de americanul ăla ridicol? Ha, ha, ha! hohoti el infatuat.

— Pe Matthew să-l lași în pace! rispostă imediat Sabina.

— Ah, *meine liebe Fräulein*, făcu Gustav cu o strălucire perfidă în privire, deci flacăra arde în continuare!

Asta va face ca victoria sa finală să fie și mai dulce!

— Dacă ar ajunge la urechile cui nu trebuie, această informație cum că simpatizezi cu americanii v-ar pune pe tine și pe părinții tăi într-o poziție foarte neplăcută. Cei care colaborează cu inamicul sunt împușcați pentru înaltă trădare, după cum bine știi.

— Familia mea nu simpatizează cu americanii, spuse Sabina pe un ton defensiv.

Începea încet-încet să își recapete calmul. Pomenirea numelui lui Matthew fusese îndeajuns de dureroasă pentru a-i tempera mânia.

— Vrei să spui că nu păstrezi legătura cu prietenul tău din America?

— Nu am primit nicio veste de la Matthew de trei ani de zile, răspunse Sabina.

Gustav detectă imediat durerea din vocea ei și aceasta îi străpunse orgoliul ca un pumnal. Dar era prea mândru și, ca agent Gestapo, prea uns cu toate alifiile, pentru a arăta ceea ce simte. Îi tremură preț de o clipă buza de sus la gândul că americanul cucerise inima Sabinei, dar avu grijă să nu își divulge adevăratele sentimente.

În momentul următor își aminti înfruntarea avută cu lașul acela la vila tatălui său și buzele i se lățiră într-un rânjel arogant. *Ce-mi pasă, își zise el. Vom îngenunchea America și, odată cu ea, și pe amoresul Sabine! Vulpița asta tot a mea va fi în cele din urmă!*

Sabina se opri.

— Cred că m-am plimbat destul pe ziua de azi, spuse ea. Te rog să mă ierți, Gustav, dar n-am chef să merg în grădină.

— Dar eu *am*, ripostă sec Gustav, transformându-se parcă brusc din prieten și pretendent în agent Gestapo.

— Te rog să înțelegi că...

— Insist, i-o tăie el, luând-o de braț și trăgând-o după el. Sunt foarte curios să văd o anumită porțiune din grădina tatălui tău.

Realizând că nu are niciun rost să i se împotrivească, Sabina îl urmă. Coborâră dealul și trecură pe sub arcada de piatră. Nevrând ca Gustav să pângărească prin prezența lui trandafirii tatălui său, Sabina încercă să o ia de-a lungul aleii ce ocolea spre hotarul vestic. Dar Gustav ținu morțiș să nu se abată din drum. Pe cât de puțin cunoștea grădina, pe atât de sigur părea să fie de destinația sa. Într-un târziu, Sabina realizează cu groază că se aflau chiar în sanctuarul părinților săi, locul în care fusese de dimineață cu Ursula și Gisela.

Se îngrozi și mai tare când îl văzu pe Gustav așezându-se pe banca pe care baronul o construise special pentru mama ei. Nu înțelegea de ce, dar se părea că Gustav chiar intenționase să ajungă aici!

— Aveți plante interesante în locul acesta, spuse el după ce își trecu privirea peste vegetația din jur. Nu par a fi soiuri autohtone.

— Papa a călătorit mult și a adus numeroase varietăți din fiecare călătorie, răspunse Sabina cu vocea tremurândă.

— Și aceste varietăți de unde provin, mă rog?

— Ăă... acestea cred că... cred că provin din sud.

— Din sud carevasăzică.

— Da.. din țări cu climat mai cald...

— Aha, înțeleg, spuse el, dând din cap cu un aer de cunoscător.

Inspectă încă o dată locul, apoi se ridică și începu să se plimbe încet prin jur. În timp ce îl urmărea, Sabina începu să asude puternic și nu doar din cauza căldurii de afară. Gustav părea să fi observat și plăcuțele din alamă ale tatălui ei!

Trebuie să îi distrag cumva atenția de la însemnările tatei! gândi ea. Trebuie să plecăm de aici imediat!

Se ridică și ea în picioare, ca și cum i-ar fi venit brusc o idee.

— Gustav, n-ai vrea să vezi grădina de trandafiri? Este locul preferat al tatei.

Gustav privi încet de jur împrejur, încercând să asimileze tot ce vedea. Remarcase nervozitatea Sabine și știa că agitația ei trebuia să aibă un motiv bine întemeiat. Aici se afla ceva ce nu trebuia să vadă. Va pune ițele cap la cap mai târziu. Deocamdată nu îi va da de înțeles că bănuiește ceva.

— Da, mi-ar face plăcere să văd trandafirii tatălui tău, spuse el în cele din urmă.

Nu realiză decât mai târziu că uitase să o întrebe de cele două fete cu care o văzuse în grădină. *Ce mai contează?* își spuse el. Descoperise ceea ce îl interesa.

Gustav face o descoperire

Gustav străbătea aceleași drumuri de pământ, destinate tractoarelor, pe care mersese cu mașina într-o seară cu ani în urmă, după ce ascultase diatriba de racolare a unui agent nazist. Atunci, turmentat, sfârșise într-un șanț. Acum lucrurile stăteau cu totul altfel. Acum, *el* era agentul Gestapo cu cel mai înalt rang din întreaga regiune și se afla într-o misiune secretă care – dacă nu se înșela – avea să fie de o importanță răsunătoare! Va descoperi în curând dacă bănuielile îi sunt sau nu întemeiate.

Aprinse un chibrit și apropiie flacăra de ceas. Era ora 2 și jumătate dimineața. Aruncă chibritul, îl stinse sub talpa cizmei și porni mai departe.

Ajungând la hotarul moșiei Dortmann, începu să urce pe povârniș. Făcuse de nenumărate ori acest drum ca vecin, acum îl făcea ca spion.

Se apropie dinspre nord și, la lumina slabă a lunii învelite de nori, coti pe lângă grădina de zarzavaturi, o luă pe alee în jurul casei, trecu de stejar și ajunse în cele din urmă la arcada din piatră ce ducea în *Der Frühlinggarten*.

Aici se opri și aruncă o privire în spate, peste curte, spre tăcutele fațade din piatră ale celor două aripi ale casei.

De câte ori stătuse ascuns în observatorul vânătoresc din pădure, scrutând prin binoclu acele ziduri, zăbovind uneori ceasuri întregi asupra balconului și a ferestrei Sabinei în speranța de a-i zări silueta chiar și pentru câteva clipe!...

Acum fereastra ei era învăluită în întuneric. Mai mult ca sigur că fata dormea. Nu avea rost să își piardă acum timpul holbându-se la fereastra aceea și tânjind după Sabina. Vremurile acelea

trecuseră. Era timpul să renunțe la acele fantezii de școlar amoretzat. Acum era un bărbat în toată firea. Un bărbat care juca dur... și care avea să câștige la sfârșit marele premiu!

Stând acolo, singur în întuneric, simți un fior de plăcere în întregul trup când realizează că, în sfârșit, îi avea la mână pe toți – atât pe Sabina, cât și pe semeții ei părinți!

Și ei încă habar nu aveau de asta.

Iată-l aici, în inima imperiului baronului, pe cale să se afunde în desigurile scumpei sale grădini, în timp ce neghiobul acela plin de ifose dormea liniștit în odaia sa, fără a bănuî că secretul îi fusese descoperit și că totul avea să se ducă de râpă!

Gândul îl făcu să zâmbescă parșiv.

El, Gustav von Schmundt, va deține în curând puterea de a-și revendica prețioasa grădină de trandafiri și tot restul moșiei Dortmann și, nu în ultimul rând, mâna fiicei baronului, cea mai râvnită nestemată din întregul ținut!

Aruncă o ultimă privire în jur. Cu fața lătită de rânjet la gândul apropiatului său triumf, trecu pe sub arcada din piatră și călcă pe teritoriul sacru al Grădinii Primăverii.

Nu era o simplă plimbare. Gustav știa exact destinația și scopul acestei incursiuni. În scurt timp, bănuielile pe care le avuse în după-amiaza precedentă aveau să îi fie confirmate.

Brusc, un zgomot rupse tăcerea nopții. Gustav se opri și își ciuli urechile. Zgomotul părea să vină de undeva, de aproape. Pași târșâiți, urmați de o bufnitură, apoi se lăsă din nou tăcerea.

Rămase nemișcat câteva momente, apoi porni cu pași repezi în direcția din care se auzise zgomotul. Totuși, labirintul de cărări îl derută atât de tare, încât ajunse să se întrebe dacă sunetul nu venise cumva din altă parte.

Se opri din nou. Tăcere de mormânt.

O fi fost vreun animal de la fermă, gândi el.

Făcu cale întoarsă și își continuă drumul în direcția dorită. După două-trei minute ajunse în locul în care discutasese în ajun cu Sabina.

Scoase din buzunar o lanternă mică, o aprinse și începu să studieze plantele și minusculele plăcuțe din alamă plasate în dreptul fiecăreia.

Euphorbia – Coroana lui Hristos, citi el. Grădină de zarzavaturi evreiești. Sacrul măslin al Israelului...

Exact cum bănuise: toate plantele de aici proveneau din Palestina!

Cum de putuse baronul să lase niște dovezi atât de incriminatoare acolo, în văzul tuturor? Nici că-și putea imagina o neghiobie mai mare!

Se așează pe bancă. Descoperirea aceasta depășea de departe faptul că erau creștini și că îl cunoșteau pe Bonhoeffer.

Dacă erau atât de preocupati de ceea ce ei numeau Țara Sfântă, era clar că simpatizau cu evreii! Probabil că erau implicați chiar în rețeaua în care voia să se infiltreze Korsch!

Își aminti brusc de plăcuța de alamă de pe spatele băncii. O observase încă în ajun, dar atunci nu voise să studieze îndeaproape toate aceste indicii pentru a nu-i da de bănuț Sabine.

Sări în picioare și trecu în spatele băncii.

Iat-o! Era o plăcuță veche, ușor înverzită din cauza expunerii la intemperii. Își apropie lanterna, își miji ochii pentru a străpunge întunericul nopții și citi: *Iubitei mele Marion. Fie ca această mică grădină cu plante din țara poporului tău să îți amintească mereu de calea pe care a mers Isus Însuși. Din partea soțului tău iubitor, Heinrich von Dortmann.*

Gustav citi cuvintele încă o dată - *țara poporului tău... poporului tău... poporului tău!*

Deodată totul deveni clar.

Nu era vorba doar de faptul că oamenii ăștia erau creștini, că manifestau un interes nesănătos față de Palestina și că aveau legături cu o rețea clandestină. O, nu, asta însemna mult mai mult! Nici nu-i venea să creadă că făcuse o astfel de descoperire!

Soția baronului era evreică!

Câteva minute mai târziu, în timp ce Gustav cobora febril povârnișul nordic al colinei spre casa părinților săi, un grup tăcut de nou-veniți urcau osteniți, înșirați unul după altul, îngusta scară circulară ce ducea din pivnița de la subsol la camerele pregătite mai devreme de Heidi, Marion și Sabina.

Undeva în Polonia

Colțul întunecos al unei taverne dintr-un cartier rău-famat al orașului polonez Poznań era locul perfect pentru întâlnirea lor secretă. Pe masă, în fața lor, erau două pahare înalte cu bere brună, golite pe jumătate.

— Ziceai că informația este atât de importantă, încât trebuie să mi-o comunici personal, spuse Korsch.

— Pentru cineva care vânează creștini și evrei de ani de zile, cred că este, într-adevăr, o informație extrem de valoroasă, răspunse Gustav, zâmbind cu subînțeles.

Deși era încă tânăr, experiența în cadrul Gestapoului îl făcuse extrem de perfid.

— Nu-ți face griji, prietene. Dacă îmi dai informația de care am nevoie, fii sigur că am să țin cont de dumneata.

— La ce vă referiți, mai exact?

— Având în vedere poziția noastră geografică, sunt convins că, înainte de americani, vom avea de-a face cu rușii. Am avut grijă ca această situație să fie în avantajul meu. Dacă te dovedești loial, s-ar putea să îți găsesc și ție un loc călduț.

În spatele cuvintelor se ascundea un adevăr pe care niciunul dintre ei nu l-ar fi recunoscut în mod deschis. Reich-ul se prăbușea. Prost să fii și tot nu aveai cum să ignori semnele prezente la tot pasul. Totuși, toți păstrau aparențele pentru a nu fi acuzați de trădare. Simțind că le ajunge cuțitul la os, cei mai pragmatici începuseră deja să ticluiască noi planuri de înavuțire pentru viitor.

— Nu-mi prea surâde ideea de a colabora cu rușii, spuse Gustav.

Fu rândul lui Korsch să zâmbească în barbă. Și el deținea informații importante, dar încă nu venise momentul să îi dezvăluie lui Gustav secretul ascendenței sale.

— S-ar putea să nu avem încotro, dacă vrem să rămânem în viață, ripostă el.

— Aveți relații în Rusia?

Korsch încuviință din cap.

— Persoane îndeajuns de sus-puse pentru a vă scăpa de judecată în cazul în care am pierde războiul?

— Da.

— În acest caz, am să vă spun ceea ce știu. Totuși, ar mai exista o condiție.

Korsch pufni în râs.

— Stai liniștit. Dacă îmi ating scopul, voi avea grijă ca fata să fie a dumitale.

— Promiteți-mi că nu va păți nimic.

— Nu înțeleg de ce ar păți ceva. Și, în fond și la urma urmei, nici nu știu de ce ai vrut să ne întâlnim.

— Promiteți-mi că nu i se va întâmpla nimic și că îmi veți permite să iau parte la razie.

— La razie? Ce razie?

— Veți vedea. Dați-mi cuvântul dumneavoastră de onoare.

— Bine, bine, ai cuvântul meu, râse Korsch. Tare sentimental mai ești! Iar acum să trecem la lucruri serioase, mi-ai irosit destul timp cu prostiile astea. Ce ai să-mi spui?

Gustav sorbi îndelung din pahar, apoi îl așeză apăsător pe masă.

— Când ne-am cunoscut, erăți pe urmele lui Bonhoeffer, începu el. Prima misiune pe care mi-ați încredințat-o a fost să încerc să obțin informații despre el urmărindu-l pe vecinul tatălui meu, baronul von Dortmann.

Korsch încuviință din cap. Gustav îi stărnise interesul.

— Da, dar nu a mai fost necesar să supraveghezi moșia Dortmann după arestarea lui Bonhoeffer și închiderea seminarului clandestin, zise el. Credeam că ai înțeles că acum singura datorie este să mă ajuți să dau de rabinul Wissen.

— V-am urmat ordinele, dar datorită vecinătății moșiiilor noastre și a interesului meu față de afacerile baronului...

— Adică a interesului față de fiică-sa, îl întrerupse sardonice Korsch.

— Da, poate că aveți dreptate, consimți Gustav. În orice caz, am descoperit că rețeaua creștină nu și-a încetat activitatea.

— Poftim?! Și mie cum de nu mi-ai spus nimic despre asta?

— Abia ce am aflat și eu. De îndată ce m-am asigurat că bănuielile mele sunt corecte, am venit direct la dumneavoastră.

— Așa... Continuă.

— Bonhoeffer era în relații strânse cu baronul. Chiar dumneavoastră mi-ați spus că baronul obișnuia să viziteze frecvent seminarul de la Finkenwalde. Când ați discutat cu el la petrecerea organizată la casa alor mei, a recunoscut că păstrează legătura cu pastorul. Când seminarul a fost închis, s-au deschis alte centre ilegale în apropiere. Dar Bonhoeffer nu dădea niciodată pe acolo. Tocmai de aceea nu ați reușit să îl prindeți. Or, în lipsa lui, cineva trebuie să fi preluat conducerea operațiunii. Deși Bonhoeffer fugise din țară și de mai bine de un an îi putrezesc oasele în pușcărie, în tot acest răstimp, activitatea creștinilor disidenți nu a fost întreruptă.

Făcu o pauză teatrală.

— Sunt ferm convins, Herr Korsch, continuă el, trăgându-l de cuvintele, că, după arestarea lui Bonhoeffer, baronul a preluat frâiele rețelei creștine subversive și că în tot acest timp a acționat în calitate de lider al ei.

Emil Korsch era numai urechi. Rămase tăcut, cugetând la uriașele implicații ale cuvintelor lui Schmundt.

— Baronul a înlocuit seminarul de la Finkenwalde cu propria sa moșie, desfășurând chiar sub nasul nostru activități creștine ilegale. Sunt convins de asta. Pretinzând că are nevoie de mână de lucru pentru fermă, a adunat la moșie creștini din tot Reich-ul – pe care i-a învățat apoi metodele subversive pentru care sunt renumiți cei de felul lor. Herr Korsch, eu unul sunt convins că baronul von Dortmann este un trădător și nu unul oarecare, ci chiar liderul acestei mișcări creștine de rezistență. Și nu mă îndoiesc că, într-un fel sau altul, ține și acum legătura cu amicul său Bonhoeffer și colaborează cu rețele clandestine din întreaga Europă.

Făcu din nou o pauză, lăsându-și superiorul să digere noianul de informații.

Chipul lui Korsch nu trăda nici acum ceea ce se petrecea în mintea lui. Gândurile îi zburau însă, cu o viteză năucitoare, în mai multe direcții ce implicau atât bani și conturi elvețiene, cât și vechea și adâncă sa ură față de creștini și de fățărnicia lor.

Își aminti conversația avută cu baronul la vila Schmundt. Își dăduse imediat seama că Dortmann este un om năstrușnic, ce nu se temea să își declare ideile bizare, cu un ușor iz de trădare, despre loialitate. Da, teoria lui Schmundt era perfect logică.

— Pe scurt, Herr Korsch, continuă Gustav, sunt convins că baronul Heinrich von Dortmann este spion și membru al mișcării de rezistență și, ca atare, se prea poate să fi luat parte la recentul atentat asupra Führerului.

Mintea vicleană și lăcomă a lui Korsch începu numaidecât să zbârnăie. Informația asta putea să îi aducă o adevărată avere!

Se și vedea proprietarul băncii lui Otto! Adevărată ori ba, informația cum că fratele bancherului fusese implicat în complotul urzit de contele Stauffenberg împotriva lui Hitler era de o însemnătate colosală! Îl va costa pe bancher tot ce avea, poate chiar și viața, iar pe el îl va face putred de bogat.

În acest caz, poate că nici nu va trebui să se refugieze în Rusia. Putea trăi ca belferul toată viața undeva în Elveția, sau în America de Sud! Îi va stoarce lașului ăla până și ultimul bănuț!

Un lucru era sigur: se va ocupa personal de arestarea lui Heinrich von Dortmann. Cu câtă plăcere îl va scuipa în obraz pe aristocratul ăla plin de ifose!

Toate aceste idei încolțiră în mintea-i parșivă în doar câteva secunde, dar chipul îi rămase impasibil. Neghiobul ăsta tânăr nu trebuia să știe că informația pe care i-o dăduse era *atât* de valoroasă.

— Ar mai fi ceva, adăugă Gustav cu vorba trăgănată.

Korsch îl subestima. Gustav, departe de a fi neghiob, era cât se poate de conștient de tumultul pe care îl declanșase în mintea superiorului său și, chiar dacă era periculos să se joace cu un om aflat în grațiile lui Himmler, îi făcea plăcere să îl vadă pârpăindu-se.

— Ce anume? întrebă Korsch, mimând indiferența.

— Am făcut o mică descoperire în grădina baronului.

— În *grădina* lui?

— Da. Nu e cine știe ce, dar poate fi și asta o informație utilă. Făcu din nou o pauză.

Korsch începea să se sature de jocul lui, dar își zise că era mai înțelept să nu își arate nerăbdarea.

Gustav îi vorbi despre plantele pe care le văzuse acolo și despre semnificația lor.

— Prin urmare, familia nu are de-a face doar cu rețelele clandestine creștine, ci și cu cele evreiești...

Pentru prima dată în viața lui, Emil Korsch nu fu în stare să își ascundă uimirea. Făcu ochii cât cepele și fața, deja palidă, îi deveni pământie, ca de cadavru.

Desigur!

Cum de nu făcuse până acum legătura?! Credincioșii ăia idioti erau toți o apă și-un pământ. Era normal ca în timpuri ca acestea să își unească eforturile! Pista ducea direct la reședința fratelui bancherului!

— ... În concluzie, conchise Gustav cu o emfază triumfătoare, soția baronului este evreică! Așadar, *mein Herr*, casa baronului se poate să nu fie doar un centru creștin ilegal, ci și o verigă a rețelei care îi ajută pe evrei să se refugieze fie pe coastă, fie în Elveția. Sunt aproape sigur că baronul ascunde refugiați evrei chiar în momentul de față!

Un zâmbet perfid apăru pe chipul lui Emil Korsch.

Idiotul de Schmundt nu realiza implicația cea mai importantă a descoperirii sale. Dacă reședința Dortmann făcea, într-adevăr, legătura între mișcarea creștină de rezistență și rețeaua evreiască, înseamnă că dăduseră de pește cel mare!

Cum de nu se gândise la asta până acum? Ruta urmată de trădători după fuga lor din Włocławek ducea în linie dreaptă la nord de Stettin!

Descoperise în sfârșit unde se ascundea rabinul Wissen!

Îi va aresta pe toți și va pune mâna pe pietrele sfinte!

Heinrich și Marion

Era târziu. Baronul și soția sa discutau de ceva vreme.

Erau amândoi posomorâți. Pacea vieții de la *Lebenshaus* începuse să se destrame încă din acea dimineață fatidică în care ascultaseră, împreună cu fiica lor, de pe balcon, vuietul forțelor germane ce invadau Polonia.

Trecuseră cinci ani de atunci.

Acum se aflau în fața unui nou prag, ce era posibil să fie unul veșnic. Amândoi realizau amploarea jertfei ce se contura înaintea lor.

Stăteau așezați unul lângă celălalt pe canapeaua din salonul lor privat, cu picioarele întinse pe un taburet. Baronul avea brațul petrecut pe după umerii soției sale, iar Marion își ținea capul rezemat pe pieptul lui. Nu aveau nevoie de cuvinte pentru a exprima nemărginita iubire pe care și-o purtau unul altuia. Fericirea de a-l avea pe celălalt alături era întotdeauna la fel de mare, fie că erau înconjurați de tăcere sau de zarvă, singuri sau în compania altora. Petrecuseră întreaga seară depănând amintiri, reparcurgând, printr-un acord tacit, cărările pe care îi purtase viața de-a lungul timpului.

Nu se grăbeau să meargă la culcare.

Amândoi cunoșteau deja îndeajuns de bine mersul lumii pentru a înțelege însemnătatea momentului. Venise ceasul al doisprezecelea pentru credincioșii germani. Acele orologiului se apropiau ticăind de întunecatul miez de noapte al destinului lor.

Heinrich și Marion von Dortmann – fiu și fiică ai Dumnezeuului suprem, Dumnezeuul lui Avraam, strămoșul lor comun, și al tuturor urmașilor lor, din neamul lui Isus Hristos, Fiul Tatălui Ceresc –

știau că acestea s-ar putea să fie ultimele clipe de intimitate pe care le petreceau împreună pe pământ.

Niciunul nu spuse nimic preț de zece minute. Întreaga casă era scufundată în tăcere. Ticăitul ceasului mare de pe peretele din față le amintea că timpul trece fără a ține cont de nimeni.

— Vizita lui Gustav este de rău augur, spuse într-un târziu baronul pe un ton grav.

Era clar că se gândise îndelung la implicațiile vizitei din ajun. Prezența lui Gustav îi făcuse să realizeze pericolul iminent.

— Fiul vecinilor noștri s-a schimbat foarte mult, spuse Marion.

— S-au schimbat toți. Conte... Ingrid... Această înfiorătoare beznă spirituală pare să îi fi consumat și pe cei considerați respectabili înainte de război.

Se lăsă din nou tăcerea. Pendulul continua să puncteze cadențat trecerea timpului, dar niciunul nu îl auzea. Ambii erau absorbiți de solemnitatea momentului.

— Oaspeții nu mai pot să rămână aici, spuse în cele din urmă baronul. Ar fi prea periculos pentru ei.

Marion încuviință din cap.

— *Lebenshaus* trebuie să rămână un loc dătător de viață. Când încetează să mai fie un refugiu *sigur* pentru cei pe care ni-i trimite Tatăl, trebuie să îl lăsăm să îi ocrotească altfel.

— Există alte adăposturi?

— O mulțime. Am petrecut toată după-masa discutând cu rabinul Wissen despre opțiunile existente. Aaron a lucrat toată ziua la subsol. Cu noile cărți de identitate, oaspeții noștri vor putea porni spre adăposturile sudice ale rețelei.

— Oare vor putea să parcurgă o asemenea distanță fără a fi depistați?

— Rabinul a călătorit până în Elveția și înapoi fără a fi depistat. Spune că mișcarea de rezistență câștigă tot mai mulți adepți dornici să îi salveze pe evrei de holocaustul nazist.

— Totuși, avem în grijă atâtea suflete...

— Douăzeci și nouă mai exact, punându-i la socoteală și pe cei nou-veniți.

— Este, oare, posibil să ajungă cu toții în siguranță până în Elveția?

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, dacă îi organizăm în grupuri mai restrânse, totul e posibil. Avem trei automobile. Câtiva probabil că vor trebui să meargă pe jos până la Fürstensdorf. Acolo sunt sigur că vor găsi și alte mijloace de transport.

— Vai, dar sunt optsprezece kilometri până la Fürstensdorf!

— Pe care pot să îi parcurgă călătorind noaptea, prin pădure. Pastorul de acolo, care lucrează pentru rețea dinaintea mea, se află în strânsă colaborare cu un preot catolic care are relații la mai multe mănăstiri. Am luat deja legătura cu amândoi.

— Bine, dar nu este periculos?

— Totul este codificat.

— Of, Heinrich, sună atât de înfricoșător!

— Trăim vremuri periculoase, draga mea. Dar sunt convins că oaspeții noștri s-ar expune unui pericol și mai mare dacă ar rămâne aici.

— Ai pregătit tot ce le trebuie pentru călătorie?

— Aproape tot. Am pregătit acte noi pentru toți. Cred că avem haine pentru toată lumea. Tocmai lucrez la noi numere de înmatriculare pentru mașini pentru a nu exista nicio pistă care să trimită spre *Lebenshaus*. Cred că suntem cât se poate de pregătiți.

Orologiul bătu ora exactă. Heinrich își ridică privirea. Acele ceasului indicau ora unsprezece. În curând vor trebui să se ducă la culcare. Îi aștepta o zi grea. Mai aveau multe de făcut.

Își trase soția mai aproape și o strânse la piept.

— Am avut o viață frumoasă împreună, Marion, spuse el într-un târziu. Vreau să știi că nu a fost zi în care să nu-i fi mulțumit lui Dumnezeu pentru privilegiul de a fi soțul tău.

Ochii lui Marion se umplură de lacrimi.

— Îți mulțumesc, dragul meu, spuse ea în șoaptă. Ai fost un soț inimos și iubitor cum nu mai există altul pe lume. Ai fost mereu bun cu mine. Mai bun decât aș fi meritat.

— Relația dintre noi are mai multe fațete decât un diamant. Tocmai asta a făcut ca viața cu tine să fie o neprețuită comoară.

— Mă tem că nu prea înțeleg, dragul meu.

— Am fost iubiți în tinerețe și iubiți am rămas. Suntem soț și soție, un frate creștin și o soră evreică uniți într-un har prin taina cununiei. Suntem părinți. Suntem privilegiați să avem o casă care oferă ospitalitate și viață. Tatăl ne-a unit nu doar în trup, ci și în inimă și-n spirit.

— Sună foarte poetic, ca o dragoste din povești, răsă ușor Marion.

— Eu exact așa o văd. Uneori, când devin meditativ, umplu pagini întregi de jurnal cu asemenea gânduri!

— Sper că nimeni nu are să citească vreodată acele rânduri!

— Și eu, care aveam de gând să-mi public memoriile într-o bună zi! o tachină baronul.

— Vai, nu... Sper că nu vorbești serios! exclamă Marion, ridicându-și privirea spre el, ușor alarmată.

Scânteia jucăușă care lumina ochii soțului său chiar și în aceste momente de grea încercare o asigură din nou, așa cum o făcuse de nenumărate ori până acum, că putea avea deplină încredere în el – că îi putea încredința liniștită viața și toate secretele ei.

Își culcă din nou capul pe pieptul lui masiv.

— Dintre miile de motive pentru care te iubesc, adăugă baronul pe un ton serios, cel mai important este că ai fost dintotdeauna cea mai bună prietenă a mea.

— Nu regreti nimic?

— Absolut nimic.

— Nici măcar momentele în care te înnebuneam cu lipsa mea de încredere?

— A fost un preț mic pentru onoarea de a împărți viața cu tine.

— Eu mă simt onorată de respectul cu care m-ai tratat întotdeauna.

— Te-am respectat mereu.

— Știu. Acum, în sfârșit, te cred. Totuși, pentru mine rămâne un mister faptul că, deși căsnicia noastră a avut urcușurile și coborâșurile ei, tu ai fost întotdeauna bun și iubitor cu mine.

— Pentru mine asta nu constituie nicidecum un mister, ci mai degrabă un secret.

— Și care este, mă rog, acest secret? Întrebă blând Marion, surâzând.

Zâmbea pentru că știa prea bine răspunsul la întrebare.

— Secretul trandafirului – care altul?

— Of, Heinrich, te iubesc atât de mult! Dar mă tem că trecutul meu te pune acum în pericol...

— Oprește-te, draga mea, o întrerupse baronul. Vom înfrunta pericolul așa cum am înfruntat toate celelalte furtuni ale vieții: împreună.

Rămaseră tăcuți câteva clipe, apoi Marion murmură:

— Mă simt atât de ocrotită lângă tine...

— Tatăl ne va ține pe amândoi în mâinile Lui.

Urmă o nouă tăcere. Capul lui Marion se ridica și cobora ușor odată cu pieptul soțului său. Simțeau amândoi o pace și o fericire adâncă stând așa, ea cu capul cuibărit la pieptul lui, el cu mâna petrecută pe după umărul și talia ei. De-a lungul anilor, deveniseră din toate punctele de vedere o singură ființă, dar acum simțeau această uniune mai profund ca niciodată.

— Heinrich, ție nu ți-e teamă de moarte? Întrebă la un moment dat Marion, abia șoptit.

Baronul oftă adânc și cugetă îndelung înainte de a răspunde.

— Nu știu, spuse el într-un sfârșit. L-am rugat întotdeauna pe Dumnezeu să îmi dea curaj când vine momentul celei mai cumplite confruntări cu răul și cu întunericul.

Se opri și, respirând încet și profund, începu să cugete la întrebarea care își găsea tot mai des locul în rugăciunile sale de când semnele de rău augur deveniseră tot mai clare.

— Am și eu fricile mele, continuă el. Aș minți să spun că nu mi-e frică de moarte. Firea mea pământască se teme de ea. Nici nu-ți închipui, Marion, cât de slab mă simt pe dinăuntru. Atât de mulți depind de mine!... Și toți caută la mine îndrumare, ajutor, ocrotire. Uneori am impresia că tu, Sabina și toți ceilalți mă priviți ca pe un turn tare, în care vă căutați salvarea. Dar îți mărturisesc,

Marion, că sunt clipe în care mă simt înfricoșat ca un copil ce se întreabă cine este bărbatul acesta căruia lumea îi spune *baronul von Dortmann*. O, da... am și eu fricile mele. Mă întreb câtă tărie voi avea în momentul celei mai grele încercări – moment ce presimt că se apropie cu pași repezi. Dacă nu te-aș avea alături de mine... dacă nu ne-am putea privi în ochi, spunându-ne fără cuvinte „*Totul este bine... Suntem în siguranță la adăpostul aripilor lui Dumnezeu*”... dacă nu ai fi aici să-ți pot spune asta, cred că m-aș prăbuși sub greutatea fricilor mele. Nu pot spune că nu-mi este frică de moarte. Dar *nu* îmi este frică de ce se va întâmpla cu noi după moarte. Căci moartea nu este decât a trupului și asta nu mă îngrijorează. Moartea ne poate despărți, dar nu pentru multă vreme. Despărțirea de tine este cea mai mare suferință pe care mi-o poate aduce moartea. Dar Tatăl va îndrepta tot răul, mai repede decât am crede. Și această convingere este mult mai puternică decât toate fricile mele pământești la un loc. Ea îmi dă până și tăria de a îndura gândul că la un moment dat s-ar putea să trebuiască să-ți spun la revedere – „*La revedere, draga mea, ne vom revedea în curând*”! Nici chiar moartea nu m-ar putea determina să îți spun *adio*.

— Crezi că va trebui să ne despărțim?

— Nu știu, iubirea mea, oftă baronul. Poate că vom fi nevoiți să o facem, dar nu uita că mulți au trecut prin încercări și mai grele în aceste vremuri cumplite.

— Știu.

— Chiar dacă va trebui să ne despărțim, Tatăl ne va ține în brațele Lui.

Heinrich se opri preț de o clipă, apoi adăugă:

— Te iubesc, Marion, scumpa mea, draga mea dragă. Ai fost unica iubire a vieții mele, comoara mea.

— Și tu ai fost a mea, Heinrich.

Rămaseră câteva minute îmbrățișați, apoi se ridicară încet și meraseră la culcare.

Ceasul din salon continua să ticăie. Mai erau șapte minute până la miezul nopții.

Ultima noapte la Lebenshaus

A doua zi, baronul von Dortmann și rabinul Wissen se consfătuiră îndelung. De comun acord, pe parcursul după-amiezii, vorbiră pe rând cu toți ceilalți, stabilind ca în seara aceea, după cină, să se întâlnească toți – creștini și evrei deopotrivă – pentru a-și lua rămas bun și pentru a se ruga împreună.

După trasarea planului de acțiune, cei doi lideri, împreună cu Sabina, Aaron Abrahams și Jakob Kropf, petrecură mai multe ore la subsol, făcând ultimele pregătiri de călătorie.

La ora 8 se adunară cu toții în bibliotecă. La cererea baronului, câteva rafturi fuseseră mutate și se aduseseră mai multe scaune. În afară de sala de bal, biblioteca era singura încăpere în care puteau ședea confortabil patruzeci de persoane – familia baronului, angajații lor cei mai devotați și marea familie formată din oaspeții evrei – și care, datorită faptului că nu dădea spre exterior, putea fi luminată fără probleme. În acest scop, fuseseră răsfirate prin încăpere în jur de douăsprezece lumânări, ale căror flăcări ce pâlpâiau în aerul cu iz de cărți vechi și de cunoaștere duceau cu gândul la vremuri de demult, când alții făcuseră ceea ce erau ei pe cale să facă. Pe podea erau așezate mai multe ulcioare cu apă.

Baronul von Dortmann și rabinul Wissen ședeau tăcuți în fața adunării. Era o atmosferă solemnă. După ce luară cu toții loc, baronul se ridică în picioare.

— Dragi prieteni, începu el, v-am chemat pe toți aici pentru a ne lua rămas bun, în mod simbolic și spiritual, de la această perioadă ce ne-a fost dat să o petrecem împreună. Seara aceasta nu reprezintă punctul culminant al poveștii pentru niciunul dintre

noi. Totuși, am presimțirea că acest capitol al cărții se apropie de sfârșit. Sau, mai bine zis, că el *trebuie* să se sfârșească. După cum v-am spus mai devreme atât eu, cât și rabinul Wissen, suntem ferm convinși că suntem pe cale de a fi descoperiți. De aceea, voi, dragi oaspeți, voi, copii ai Israelului, pământ pe care au călcat strămoșii noștri, ai tuturor, voi, dragi prieteni pe care am ajuns să vă considerăm neam din neamul nostru... este imperativ să părăsiți neîntârziat această casă și să găsiți alte adăposturi, care să prezinte mai mare siguranță. Pe parcursul acestei zile, am făcut pregătiri pentru călătoria voastră și vom continua până mâine dimineață. Am trimis deja vorbă persoanelor mele de legătură pentru a vă netezi calea, așa cum ne spune Scriptura că era menit să facă și prorocul Ilie.

Tăcu preț de o clipă, apoi continuă.

— Avem cu toții sufletele grele acum, că a venit clipa despărțirii. Este firesc să fie așa, căci am trăit câțiva ani sub același acoperiș, înfruntând împreună pericolele inerente faptului că majorității dintre voi vă curge sânge evreiesc în vene și că noi, ceilalți, am ales să îi iubim pe toți copiii lui Dumnezeu. Dar în același timp trebuie să privim plini de speranță spre viitor și să avem încredere în planul pe care îl are Tatăl pentru fiecare dintre noi. Sperăm și ne rugăm să ajungeți cu toții în siguranță în Elveția, așa cum a făcut-o rabinul Wissen la începutul acestui an.

Se auziră murmure și suspine înăbușite în rândul ascultătorilor. Acum auzeau pentru prima dată care avea să le fie destinația finală.

— De aceea, dragii mei, în aceste ultime clipe pe care le petrecem împreună, aș vrea să vă împărtășesc Cina Domnului, în cea mai sfântă evlavie, așa cum le-a împărtășit-o prietenilor săi Mântuitorul nostru în noaptea de dinaintea răstignirii Sale. Vă invit să celebrăm cu toții Cina Domnului și Paștile evreiesc. Știu că o astfel de întrunire este, poate, fără precedent – eu, unul nu am mai auzit de așa ceva – dar am rugămintea ca măcar pentru o clipă toți cei aflați aici, evrei și creștini deopotrivă, să lăsați deoparte doctrina și crezul vostru și să vă deschideți sufletele unii

față de alții, față de moștenirea noastră comună și Dumnezeuul nostru, al tuturor, Iahve, Tatăl din ceruri. În acest moment suntem *cu toții* robi în Egipt. Voi, cei care veți părăsi în curând casa aceasta, porniți spre un pământ al păcii și libertății – spre Pământul Făgăduinței. De aceea, cu toate că știu că prietenii evrei prezenți aici în această seară s-ar putea să nu cunoască ritualul Sfintei Împărtășanii, vă invit pe toți să vă deschideți inimile și să vă rugați împreună cu noi întru slăvirea Dumnezeuului nostru comun. Noi vom fi bucuroși să facem așijderea. Iar acum... îi dau cuvântul rabinului Wissen.

Iuda

În timp ce mașina gonia spre Niedersdorf, pe drumul pe care îl străbătuse de mii de ori în scurta sa viață, Gustav von Schmundt se trezi copleșit de niște sentimente neașteptate și oarecum inedite pentru el.

Bărbatul pe care îl denunțase era un inamic al Reich-ului.

Dar trădarea lui nu se oprea aici.

Bărbatul în chestiune era vecinul său, omul în casa căruia se jucase când era mic. Pentru treizeci de arginți, îl vânduse, ca Iuda, pe tatăl femeii iubite. Pe bărbatul căruia spera să îi devină ginere – deși, după cum stăteau lucrurile, se părea că baronul avea să-i devină socru abia post mortem.

Comisese infamia cu bună știință, liber și nesilit de nimeni, perfect conștient de consecințe.

Nu era agent Gestapo de azi, de ieri. Știa prea bine în ce consta misiunea lor nocturnă și care avea să fie rezultatul ei. A fi evreu, a te căsători cu un evreu sau a adăposti un evreu nu era o simplă încălcare a legii germane, ci un act de înaltă trădare, ce – atunci când Emil Korsch participa la operațiune – se pedepsea cu moartea – cu moartea imediată. Lui Gustav nici nu îi trecuse prin cap că și el se făcea vinovat de crimă în aceeași măsură.

Făcuse în mod voit ceea ce făcuse. Totuși, un sentiment cu care nu era obișnuit, ce aducea a remușcare, începea să îi mustre în mod supărător ceea ce îi mai rămăsese din conștiință.

Simțea că i se strânge stomacul și nu înțelegea de ce. Ocupa locul de lângă șofer. Încercă să privească afară în noapte, cu indiferența tipică SS-lui, dar greutatea armei încărcate pe care o ținea pe genunchi îl apăsa înfiorător.

Sederul de Paști

După ce îi dădu cuvântul rabinului, baronul luă loc. Heziah Wissen se ridică în picioare și se adresează adunării:

— Nici eu nu știu ca Paștile evreiesc și Cina Domnului să fi fost vreodată ținute concomitent. Dacă află că am săvârșit una ca asta, colegii mei rabini fără îndoială că mă vor pune la frigare ca pe mielul de Paști!

Deși atmosfera era solemnă și aproape toți cei adunați în bibliotecă aveau lacrimi în ochi, gluma rabinului fu răsplătită cu un val de râsete.

— Paștile sau Pesach, cum îi spunem noi, se sărbătorește primăvara, în luna lui Nisan. Este sărbătoarea primăverii, a renașterii și a libertății. Totuși, pentru noi Paștile evocă în primul rând noaptea ce a precedat fugii strămoșilor noștri din Egipt, când îngerul morții a trecut peste casele lor pentru ca, a doua zi, aceștia să își scuture lanțurile robiei și să pornească spre țara Israelului. Acum, atât Polonia, cât și Germania răsună de vaietul copiilor lui Avraam la fel de tare ca Egiptul din vechime. Bântuie peste tot îngerii ai morții, trimiși de un faraon al vremurilor moderne să îi vâneze și să-i ucidă pe toți cei din poporul lui Israel. Sărbătorim Paștile acum în amintirea acelor timpuri și pentru că ne aflăm, la rândul nostru, înaintea unei „fugi din Egipt”. Când au părăsit Egiptul sub conducerea lui Moise, evreii din vechime știau doar că fug de moarte și de sclavie, dar niciunul dintre ei nu știa încotro îi vor purta pașii. Poate că și înaintea noastră se întinde pustia. Dar, la fel ca ei, vom merge cu Dumnezeu înainte. Mai bine în pustie cu Dumnezeu decât în lagărele Führerului faraon.

Privi spre baron și apoi spre familia și angajații acestuia.

— La fel cum a făcut-o gazda noastră, aş vrea să îi invit şi cu pe prietenii noştri creştini, ce ne-au adăpostit şi s-au îngrijit de noi în aceste vremuri cumplite, să ni se alăture. Pentru mine, aceasta nu este celebrarea unui eveniment din trecut, ci, aşa cum a fost pentru strămoşii noştri, momentul în care ne rugăm ca, prin voia Domnului, acest nou înger al morţii să treacă peste capetele noastre. Vă invităm, aşadar, dragi prieteni creştini, să participaţi alături de noi la acest praznic al sfântului Paşti *evreiesc*.

— Ne simţim onoraţi, spuse baronul.

Rabinul se apropie de masa de lângă perete, pe care o pregătise anterior împreună cu baronul, şi dădu uşor la o parte faţa albă de masă, dezvăluind privirilor un platou cu mâncare, un coş cu pâine, o cupă cu vin şi un castronaş.

— Familiile de religie iudaică ştiu ce reprezintă acest platou, dar am să explic semnificaţia lui pentru noii noştri prieteni, spuse el, arătând surâzător spre familia Dortmann şi persoanele aflate în slujba acestora. Acesta este platoul nostru de Seder, care se serveşte cu mielul pascal în timp ce repovestim istoria fugii strămoşilor noştri din Egipt, istorie de care ne amintim an de an, transmitând-o, aşa cum ne-a învăţat Moise, din generaţie în generaţie, pentru ca ea să dăinuie în veci. Platoul de Seder conţine cinci ingrediente, pe care le avem şi în seara aceasta: *Z'roa* – carne friptă cu os, în amintirea jertfei aduse de strămoşii noştri lui Dumnezeu înainte de plecarea lor din Egipt; *Beitzah* – un ou fiert tare, simbolizând o nouă viaţă şi ofrandele din templul Ierusalimului; *Maror* – lăptuci sau rădăcină de hrean, pentru a nu uita cât de amară a fost robia în Egipt; *Charoset* – un amestec de fructe, nuci şi vin care arată ca mortarul folosit de strămoşii noştri în timpul sclaviei pentru fabricarea cărămizilor; şi *Karpas* – frunze de pătrunjel verde, simbol al primăverii. Acest praznic pascal este unul cu totul special – adăugă el, privind din nou spre baron – întrucât toate ingredientele provin din grădina şi de la ferma gazdei noastre. Pe masă mai avem şi un castronaş cu saramură, menită să evoce marea pe care au trebuit să o treacă strămoşii noştri când au fugit din Egipt. Lângă platoul de Seder,

punem întotdeauna un pahar de vin pentru prorocul Ilie, de care a pomenit adineauri domnul baron. Conform legendei, de Paști, Ilie vizitează praznicul credincioșilor și gustă din vin. Iar în acest coș avem pasca sau azimele – turte din aluat nedospit. Strămoșii noștri au plecat în mare grabă din Egipt și nu au avut timp să lase aluatul la dospit, încheie el, după care se întoarse spre baron și îi făcu semn să preia cuvântul.

Gânduri chinuitoare

Cu fiecare clipă ce trecea, Gustav simțea că arma de pe genunchi îl apasă tot mai greu.

Nu mai omorâse pe nimeni până acum.

De câteva ori, silit de circumstanțe, fusese martor la astfel de crime, dar de fiecare dată i se întorsese stomacul pe dos. Reușise totuși să își mascheze destul de bine repulsia. Ba chiar încercase să se convingă că la un moment dat își va depăși această slăbiciune și se va folosi de fiecare bătaie, arestare, interogatoriu sau razie pentru a dobândi mai multă experiență în necruțătoarea artă a cruzimii, pe care colegii săi din cadrul Gestapoului o practicau cu atâta mândrie.

Totuși, individul care stătea acum la volan, alături de el, era cel mai animalic din câți întâlnise.

Îl văzuse pe Emil Korsch ucigând fără ca măcar să clipească din ochi, doar cu un zâmbet sinistru în colțul buzelor.

Iar acum se îndrepta împreună cu el spre casa în care se jucase în copilărie, cu o armă rezemată pe genunchi. O armă pe care Korsch se aștepta să o folosească.

Dacă se trezește față în față cu baronul von Dortmann?

Oare va alege să fie fidel vechilor alianțe sau celor noi? La asta nu se gândise. Ce își dorea mai mult – viitorul pe care i-l promitea Korsch, sau pe Sabina?

Îl chinuiau o mie de gânduri. Acesta era locul în care copilărise. Sau era el, poate, prea sentimental?... Bine, dar îl cunoștea pe baron de o viață... iar acum trebuia să îl omoare!

Ce situație înfiorătoare... Ce coșmar!

Cum să îl omoare... pe vecinul său?...

Oare voi putea apăsa pe trăgaci? Voi putea să îl ucid pe tatăl Sabine?...

Ce s-ar alege atunci de Sabina? O cunoștea îndeajuns de bine pentru a ști că ar prefera să moară ca un animal, la Auschwitz, decât să se mărite cu ucigașul tatălui său!

Or Korsch tocmai asta voia de la el: să îl ucidă pe baron.

De asta nu depindea doar viitorul, ci și supraviețuirea *lui*. Nu îi așteptau nici promovări, nici beneficii pe agenții SS care refuzau să îndeplinească un ordin și cu atât mai puțin pe cei care dădeau dovadă de omenie față de evrei și de simpatizanții acestora.

În ce m-am băgat?...

La orizont se contura deja hotarul ținutului. *Suntem atât de aproape...*

Sfânta cină

Fără a bănuî pericolul ce gonia spre ei, baronul se ridică din nou în picioare și se apropie de masă. Ridicând și celălalt colț al feței de masă, dezvăluî privirilor încă un coș cu pâine și o cupă cu vin.

— Și noi sărbătorim acest eveniment, spuse el. Isus ne învață și pe noi să ne amintim Paștile și să dăm tradiția mai departe. Cina cea de Taină a avut loc într-o noapte ca aceasta, premergătoare unei despărțiri, o noapte în care moartea plutea în aer. Isus știa că viața Sa pe pământ se apropia de sfârșit, că îndeplinise lucrarea pentru care Tatăl L-a trimis aici. De aceea, pentru El, moartea însemna totodată eliberare. Multe dintre simbolurile și tradițiile noastre au aceeași semnificație. Sper din suflet ca în această noapte să putem sărbători acea unitate spirituală la care ne îndeamnă întotdeauna Tatăl. De Paști, voi ați fost educați să comemorați loialitatea față de Dumnezeu, noi - față de Fiul Său. La Cina cea de Taină, Isus a frânt pâinea și a împărțit-o ucenicilor Săi. Aceasta va fi Sfânta noastră Cină, Sederul nostru de Paști, cum s-a exprimat vărul meu, adăugă el cu un zâmbet, aruncându-i o privire rabinului. Creștinii mănâncă aceeași pâine ca voi și beau vin în amintirea sângelui vărsat.

Își trecu privirea prin încăperea luminată de lumânări și, perfect conștient de însemnătatea cuvintelor sale, adăugă:

— În seara aceasta vom împărți aceeași pâine.

Spunând asta, se întoarse la masă și, împreună cu rabinul, ridică fața de masă. În mijlocul mesei se afla un coș de pâine gol, identic cu celelalte două.

Fiecare luă coșul din dreptul său, scoase pâinea din el și o puse în coșul din mijloc, apoi își înălțară amândoi capetele și

se priviră preț de o clipă în ochi. Conștienți de semnificația profundă – de-a dreptul scandaloasă, ar fi spus unii – a gestului lor, toți cei prezenți îi priveau cu ochii mari de uimire și de încântare, fiecare simțind în felul lui că Dumnezeu se află printre ei.

Fețele ambilor bărbați se luminară de zâmbet. Zidurile care îi despărțiseră fuseseră, în sfârșit, dărmate și niciunul nu își putea ascunde nemărginita bucurie.

Zâmbind în continuare, cei doi se întoarseră și, înaintând încet prin adunarea formată din neamuri și prieteni, evrei și creștini, aristocrați și țărani, polonezi și germani, începură să împartă pâine tuturor. Rabinul luă primul coșul și îi servi pe rând pe membrii familiei Dortmann și pe angajații casei, apoi i-l înmână baronului, care le oferă pâine oaspeților evrei. Când, în cele din urmă, cei doi bărbați făcură, printr-un gest solemn și plin de reverență, schimb de pâine, toți ochii se umplură de lacrimi.

Liniștea plină de evlavie ce se coborâse asupra încăperii ascundea o pace divină ce avea prea puțin de-a face cu lipsa zgomotului.

Baronul îi servi cu vin pe creștini, apoi puse pocalul înapoi pe masă și se așeză din nou lângă rabin. Preț de câteva minute, nimeni nu scoase un cuvânt.

Toți se rugau.

Unii murmurau cuvinte menite să fie auzite doar de urechile Tatălui. Alții aveau ochii plini de lacrimi. Mulți dintre bărbați căzură în genunchi și își plecară capetele. Într-un târziu, când se ridică, baronului îi curgeau pe obraz lacrimi, atât de fericire, cât și de durere, căci Duhul îl avertizase asupra grelei încercări prin care avea să treacă în curând.

Se duse în celălalt capăt al încăperii și luă un prosop și un lighean gol, în care turnă apă din unul dintre ulcioare. Rabinul făcu la fel.

— Acesta este un alt aspect al Cinei Domnului pe care îl comemorăm noi, creștinii, spuse baronul. Poate că el este cel mai important dintre toate, căci reprezintă exemplul viu al jertfei.

— Este un aspect important și în tradiția iudaică, zise rabinul.

— Biblia ne învață că, în Împărăția lui Dumnezeu, cei smeriți vor fi înălțați. Cine își iubește semenii își riscă și viața pentru ei. Rabi, te rog să iei loc, adăugă baronul, arătând spre scaun.

Rabinul Wissen își așează ligheanul pe podea și luă loc.

Baronul von Dortmann se lăsă în genunchi, puse și el jos ligheanul, scoase cu grijă încălțările rabinului, îi spală cu blândețe picioarele și apoi le șterse pe rând cu prosopul.

Când baronul termină, rabinul se așează la rândul său în genunchi și îi spală picioarele. Toți ochii din încăpere urmăreau uimiți această manifestare fățișă de iubire frățească, dar nimeni nu se aștepta la ceea ce se petrecu în continuare, când cei doi bărbați îngenuncheară lângă fiecare în parte, spălând cu blândețe și smerenie picioarele tuturor.

În cele din urmă, baronul și rabinul își reiau locurile în fața celorlalți și se rugară cu voce tare. După ce fiecare ținu o ultimă cuvântare, toți se ridicară în picioare și începură să cânte, întâi o strofă dintr-o cântare creștină, apoi o selecție din Psalmi.

Urmară îmbrățișări, lacrimi, urări de bine și cuvinte de rămas bun care se prelungiră peste treizeci de minute. Nimeni nu avea sufletul să plece.

Apropierea răului

Goneau în continuare pe drumul pustiu de țară, spre o răspântie ce avea să hotărască destinul mai multor suflete.

Erau aproape – foarte aproape de destinație. Gustav recunoștea fiecare centimetru de drum. Luna plină lumina binecunoscutele locuri de parcă ar fi fost ziua în amiaza mare.

Oribila faptă era pe cale să se întâmple.

Arma începu să-i ardă mâna de parcă ar fi fost un par înroșit în foc. Deși nu era nicidecum o noapte călduroasă, începu să simtă sudoarea șiroindu-i pe spate și la subsuori. Simțea că se sufocă.

Trebuie să îmi păstrez calmul! Dacă superiorul său ar fi bănuțit ce îi trecea prin cap, putea să își ia adio de la tot.

Mașina începu să încetinească.

— Mai e mult?

Gustav continuă să privească absent pe fereastră.

— Cu dumneata vorbesc! se zborși Korsch.

Trezit din visare, Gustav întoarse speriat capul spre superiorul său.

— O, nu, *mein Herr*... Doar un kilometru... Puțin mai încolo, faceți la dreapta și luați-o pe aleea mărginită de copaci.

Korsch continuă să încetinească, apoi stinse farurile. Era destul de luminos afară. Deși nu aveau cum să se ascundă de el și de trupele sale, Korsch nu voia ca mașinile să fie reperate prea devreme. Poate că pusese ră pe cineva să stea de pază.

Voia să facă totul cum scrie la carte. Dăduse deja ordin să se sape o groapă mare în apropiere de sat, pentru „aruncarea gunoiului”.

Urmându-i exemplul, cele trei automobile și cele patru camioane din spatele lui își stinseră și ele farurile. Korsch nu lăsase nimic la voia întâmplării. Intuia că aceasta va fi o operațiune de calibru și avea de gând să îi stârpească pe toți ticăloșii din casă, de la primul până la ultimul.

Papă-lapte de lângă el bineînțeles că habar n-avea de planul lui. Dar fata era pe jumătate evreică și, deci, trebuia să moară odată cu evreica de maică-sa și cu disidentul de taică-său. Dacă subordonatul său era atât de ascuțit la minte precum crezuse la început, cum de nu își dăduse seama de lucrul ăsta?

Korsch încetini și mai mult, viră și o luă încet pe alea ce urca șerpuind printre copaci.

Înnebunit de groază, Gustav simțea că se innăbușă. Știa că în noaptea asta, mai devreme sau mai târziu, va trebui să dea ochii cu tatăl Sabinei și că, dacă nu-l va împușca, îl va împușca Korsch pe el.

Nu crezuse niciodată în presentimente, dar iminența adevărului celui pe care îl avea acum îl băga, pur și simplu, în sperieți.

Îngerul morții

Emil Korsch plănuse totul cu mare atenție, până la cel mai mic amănunt.

Nimeni nu avea să scape cu viață.

Când ajunseră în vârful dealului așteptă două minute. Din ultimul camion coborâra cincisprezece inși care se răspândiră în cerc și se apropiară pe furiș de casă. Fiecare colț, fiecare ieșire va fi păzită de un SS-ist înarmat. Doi dintre ei aveau proiectoare de mână pe care, de îndată ce mașinile trăgeau în dreptul fațadei, aveau să le aprindă pentru a ilumina spatele casei. Dăduse ordin subordonaților săi să îi omoare pe toți.

Acum!

Korsch porni motorul și apăsă piciorul pe accelerator. Vuind amenințător, mașina țâșni pe aleea plană de pe creastă și, azvârlind pietricele în toate părțile, se opri scrâșnind în fața casei, cu farurile ațintite asupra intrării principale, urmată după câteva secunde de restul autovehiculelor.

Ordine date pe un ton răstit, portiere deschise cu furie, cizmele SS-iștilor pe pietriș, alergând să își ocupe pozițiile. În câteva clipe, casa familiei von Dortmann, cândva un mândru refugiu al celor năpăstuiți, fu încercuită.

Secretul ei fusese descoperit și îngerul morții care se apropia acum de ea jurase să îl omoare pe *acest* întâi născut al neamului Dortmann care îndrăznise să îl sfideze pe faraon.

Emil Korsch se opri pentru a se asigura că toată lumea este pe poziții.

Se lăsă din nou tăcerea, însă doar preț de o clipă. Toți stăteau nemișcați, gata să o ia din loc, cu armele pregătite. Nu se mișca

decât norul de praf iscat de roțile mașinilor, care dansa și acum în lumina rece a farurilor.

Korsch porni încet spre intrare, făcând pietrișul uscat să îi scârțâie sub picioare. Nici măcar nu încercă ușa.

Spulberă zăvorul cu un glonț, făcând să zboare așchii în toate părțile, apoi izbi puternic ușa cu piciorul. Ușa se prăbuși cu o bufnitură ce reverberă în întreaga casă.

Korsch ridică brațul. Batalionul de asalt din spatele lui se puse imediat în mișcare. În câteva secunde, în întreaga clădire răsună vacarmul prădării.

Verdictul fu pronunțat surprinzător de repede.

— *Es ist leer, mein Herr!* strigă un soldat de la ultimul etaj, aplecându-se peste balustradă.

Korsch se făcu negru la față.

Era imposibil să fie goală! Cum de scăpase vulpea din cursă?

— Ați cercetat fiecare nivel, fiecare cameră? întrebă el furios.

Dar știa că este adevărat. Dacă ar fi fost cineva în casă, s-ar fi auzit deja țipete, vaiete... dar acum singurele zgomote erau făcute de subordonații săi, care alergau dintr-o încăpere în alta... fără să găsească nimic!

— *Da, mein Herr,* răspunse soldatul. Am inspectat fiecare încăpere.

— Căutați în continuare! răcni Korsch. Trebuie să fie pe aici, pe undeva. Ticăloșilor ăstora lunecoși le place să construiască pereți falși, tainite și tuneluri secrete. Dărmăți nenorocita asta de casă, dacă trebuie! Vreau să pun mâna pe ei! Ciuruiți toți pereții, demolați-i! Dacă nu sunt aici, n-au decât să-și găsească scumpa casă în ruine când s-or întoarce!

Tunând și fulgerând, Korsch străbătu val-vârtej coridoarele acum iluminate și ieși în curtea din spatele casei, păzită în continuare de un contingent.

— Inspectați fiecare grajd, fiecare anexă de pe moșie, le strigă el soldaților. Poate că s-au ascuns. Trageți în pardosea, grinzi, poduri. Nu lăsați niciun cotlon necercetat. Distrugeți toate clădirile! Și anunțați-mă dacă găsiți vreun automobil.

Cei zece SS-iști se năpustiră numaidecât spre anexe.

Casa răsună deja de ropotul mitralierelor. Geamurile fură spulberate, ușile, smulse din balamale, și fiecare dormitor, întors cu susul în jos. În scurt timp fură descoperite odăile secrete de la ultimul etaj.

Când văzu ascunzătoarea, Korsch se făcu roșu de furie. Deci era adevărat! Baronul *chiar* adăpostise evrei! La fel cum se întâmplase în urmă cu doi ani la acea casă din Włocławek, și aici paturile erau aproape călduțe.

Turbat de mânie, Korsch își descărcă mitraliera de jur împrejur, ciuruind plapume, perne și geamuri – o bucată de plumb ricoșă și trecu la un fir de păr de pieptul unui subordonat – apoi ieși ca o vijelie.

Unde e Schmundt? Unde e trădătorul ăla nenorocit?

Îl găsi pe Gustav stând la baza scărilor, încercând să digere devastarea de care era direct responsabil.

Korsch îl luă de guler și îl trase afară.

— Uite ce e, Schmundt, dacă aflu că l-ai anunțat pe porcul ăla de Dortmann despre venirea noastră, că te-ai răzgândit din cauza fetei... jur că te omor cu mâna mea!

— *Mein Herr*, jur că sunt la fel de surprins ca...

— Gura! răcni Korsch, dându-i o palmă peste cap. Oare unde-or fi ascuns cutia?

— Ce cutie?

— Cutia rabinului, imbecilule! Sunt sigur că individul a fost pe aici!

— Sunt convins că au luat-o cu ei...

— Poate că au considerat că este mai sigur să o lase aici. Hm... unde s-o căutăm oare?.... Hai, că n-avem toată noaptea la dispoziție!

— În grădină! exclamă Gustav. Grădina a fost dintotdeauna locul preferat al baronului.

Peste câteva secunde Gustav ieși alergând pe ușa din spate, urmat de Korsch și de zece SS-iști.

Trei-patru bărbați urcau dealul spre casă dinspre grajduri.

— Nu am găsit niciun autovehicul! îl anunță unul dintre ei pe Korsch. Toate clădirile sunt goale.

Korsch dădu drumul unui potop de înjurături, apoi îi făcu semn lui Schmundt să pornească mai departe.

Gustav se duse direct în locul unde făcuse descoperirea ce dusese la trădare. Acolo se opri. Korsch și oamenii săi se apropiară precauți, cu armele pregătite. La lumina lanternelor, Korsch inspectă impacientat vegetația ce amintea de Muntele Măslinilor.

— Vine deseori aici să se roage, spuse Gustav. Acesta este locul său preferat. Credeam că aici s-ar putea să găsim un indiciu... dar nu văd nimic...

— Extraordinar! pufni Korsch. Mare nătărău mai ești! Mai știi vreun loc în care ar fi putut ascunde cutia?

Gustav se răsuci și porni în fugă spre grădina de trandafiri. SS-iștii îl urmară cu pași apăsați, călcând în picioare scumpele plante ale lui Marion. Korsch se opri, înșfăcă o mitralieră și de îndată ce oamenii săi părăsiră mica grădină, ciurui toate plantele originare de pe pământul Palestinei, pe care o ura din tot sufletul. Peste câteva minute îi găsi pe Gustav și pe ceilalți subordonați stând descumpăniți în mijlocul grădinii de trandafiri. Nu descoperiseră nimic.

— Firește că nu e nimic aici! tună Korsch către Gustav, după care se întoarse spre soldați și le ordonă să distrugă și această grădină.

În timp ce Gustav îi conducea înapoi spre casă, în spatele lor răsunau focuri de mitraliere și pașii apăsați ai SS-iștilor, care transformau în pulbere una dintre cele mai îndrăgite grădini de trandafiri din întreaga Germanie.

Acum, că realiza că baronul reușise să îi ducă pe toți de nas, remușcările lui Gustav căzură din nou într-un somn adânc, făcând loc orgoliului, un demon latent ce se manifestă repede la mai toți bărbații. Acum, că nu mai era pus în situația de a-l ucide pe baron, frica de adineauri se transformă în mânie. În mod absurd, acum îl detesta și mai tare pe baron fiindcă din cauza

lui se făcuse de râs. Intră în casă mai hotărât ca niciodată să găsească un indiciu cu privire la locul în care se afla baronul sau măcar cutia.

În casă răsună în continuare vacarmul furios al distrugerii. Gustav o luă la goană pe scări, urcând câte două trepte odată.

— Urmați-mă! îi strigă el lui Korsch.

Peste niciun minut ajunseră în bibliotecă.

Aruncând câteva priviri în jur, Korsch înțelese imediat că aici avusese loc o întrunire și asta, de curând. Prin sală, erau răsfirete peste treizeci de scaune. Pe masă mâncarea și vinul erau neatinsse, pe podea erau așezate lighene cu apă și cele două-trei prosoape atârinate pe spătarul unui scaun erau încă umede. Korsch nu înțelegea ce însemnau toate acestea, dar recunoscuse imediat Menora – sfeșnicul cu șapte brațe.

Deci baronul adăpostise, într-adevăr, evrei și nu puțini!

Încercând să pună metodic ștele cap la cap, Korsch înșfăcă un pahar, îi sorbi conținutul dintr-o înghițitură, își șterse gura cu dosul mâinii, apoi ieși pe hol.

— După ce distrugeți totul la etajul ăsta, doborâți toate cărțile de pe rafturi și dați-le foc, îl instrui el pe unul dintre soldați. Cheamă-i pe toți să te ajute, adăugă el, după care se îndepărtă, urmat de Gustav. Am să-ți mai dau o șansă, spuse el, aruncându-i protejatlui său o privire de gheață. Unde crezi că se află documentele baronului?

— Pare-mi-se că baronul are un birou.

— Și abia acum îmi spui? se zborși Korsch. Du-mă imediat acolo!

Gustav se conformă.

Korsch dădu buzna în birou și se opri o clipă în mijlocul încăperii. Brusc, simți că se calmează. Natura sa demonică simți imediat prezența baronului. Începu să se plimbe încet prin cameră, convins că stăpânul lui, pe care baronul îl numea dușmanul omenirii, avea să îi arate ceea ce voia să afle.

— Lasă-mă singur, spuse el încet.

Gustav se retrase și închise ușa în urma lui.

Trezindu-se brusc singur în casa pe care o observase de atâtea ori de la distanță, în mijlocul coridorului pe care visase mereu să pășească, Gustav se răsuci pe călcâie și se îndepărtă în grabă. În momentul următor deschidea, cu mâna tremurândă, ușa camerei Sabine.

Intră șovăielnic și privi în jur. Camera părea neatinsă, deși, la lumina candelabrului, se vedea că fusese inspectată fugitiv.

Îl năpădi un șuvoi de sentimente contradictorii. Aici totul îi amintea de Sabina. Patul, măsuța de toaletă, oglinda...

Inspiră adânc izul estompat al prezenței ei.

Visând cu ochii deschiși, străbătu camera dintr-un capăt în altul, inspectând atent fiecare obiect, fiecare mărunțiș ce amintea de Sabina, apoi îi ridică perna și își afundă fața în ea.

Între timp, la distanță de câteva încăperi, pe fața ciupită de vărsat a lui Emil Korsch apăru un zâmbet malițios și viclean.

O hartă desenată de mână ce zăcea printre hârtiile împrăștiate pe masa baronului îi atrăsese atenția asupra plicului pe care îl ținea acum în dreptul veiozei.

Ce neghiob! Se pare că baronul plecase în mare grabă și nu avusese timp să distrugă toate dovezile.

Era evident că scrisoarea nu fusese transmisă pe căi convenționale, dar asta conta prea puțin. Important era conținutul.

Își miji ochii, încercând să descifreze cuvintele mângălite în grabă. Oricum, numele de pe plic era scris cât se poate de citeț.

Wilhelm Stegerwald, Fürstendorf.

Rânjetul i se lăți pe față. Îi luase, ce-i drept, ceva timp, ba chiar urmase o pistă falsă până hăt în Elveția, dar acum reușise să pună, în sfârșit, itele cap la cap.

Acum era în posesia unui nume corect și știa și localitatea în care trebuie să caute!

După ce își îndesă harta și plicul în buzunar, își scoase pistolul din toc și îl descărcă în masa baronului, în scaunul tapițat cu piele și în geam, apoi se năpusti afară din birou.

Găsise ceea ce căuta. Nu mai aveau nimic de făcut aici!

Sacrificiul

Pelerinii înaintau istoviți printr-o pădure izolată.

Fusese o noapte lungă, în care străbătuseră nenumărate câmpuri și păduri. De câteva ore bune, majoritatea copiilor dormeau de-a-n picioarele. Kropf o ducea în brațe pe micuța Angela. Aproape fiecare bărbat ducea în brațe câte un copil. Rabinul, soția și fiicele sale făceau și ei parte din grup. Pentru cei care călătoresc pe jos, spusese baronul, pericolul avea să fie mai mare în primele douăzeci și patru de ore. Apoi călătoria spre sud s-ar putea să fie relativ ușoară. După ce au discutat chestiunea între ei, refugiații evrei au hotărât cine avea să meargă cu mașina și cine, pe jos.

Șaptesprezece persoane porniseră pe jos, prin grădina baronului, luând-o apoi prin pădure, iar cu automobilele, cincisprezece – câte cinci într-o mașină. De pe-acum mașinile, care porniseră pe rute diferite, fiecare spre un alt adăpost, ar fi trebuit să fie departe, în sud-vest. Cei care mergeau pe jos trebuiau să ajungă în Fürstendorf înainte de revărsatul zorilor.

Totul fusese aranjat dinainte. Călăuza îi va duce pe ascuns în sat, la casa pastorului Stegerwald. La noapte, un camion de marfă cu foaie de expediție preautorizată îi va duce la Innsbruck, unde existau două adăposturi, la care puteau trage timp de o săptămână, după care aveau să fie ajutați să treacă pe rând granița spre Elveția.

Camionul trebuia să plece din Fürstendorf în seara aceea. Dacă nu ajungeau la locul de întâlnire stabilit cu călăuza înainte de ivirea zorilor, totul era pierdut.

După plecarea celor trei automobile, în timp ce pelerinii făceau ultimele pregătiri de călătorie, baronul se simți cuprins de o presimțire sumbră.

Le chemă pe Marion și pe Sabina în biroul său și închise ușa.

— Știți că nu îmi stă în obicei să spun că am auzit vocea lui Dumnezeu, zise el. Totuși, acum sunt aproape sigur că îmi vorbește. Nu știu de ce, dar simt că trebuie să plecăm împreună cu ceilalți.

— Să plecăm, Heinrich?... întrebă cu vocea stinsă Marion. Să ne părăsim casa?...

— Da, iubita mea. Poate doar pentru a ne asigura că prietenii noștri ajung cu bine la casa pastorului. Pastorul mi-a trimis o hartă, pe care Jakob a memorat-o. Totuși, sunt neliniștit. Plănuisem să îi însoțesc singur, dar acum simt că trebuie să vă alăturați și voi grupului. Marion, dacă am fost descoperiți, trebuie să te trec granița în Elveția.

— Și cu slujnicele ce se va întâmpla? întrebă soția sa.

— Trebuie să se întoarcă la familiile lor. Pentru moment, nimeni nu este în siguranță aici.

Se luară tustrei de mână, se rugară împreună, apoi începură să strângă cele trebuincioase călătoriei.

În ora următoare, cu lacrimi în ochi, Heinrich, Marion și Sabina făcură un ultim tur al casei, luându-și rămas bun de la scumpul lor cămin. Se vor întoarce oare peste două-trei zile... sau niciodată?...

Atât Sabina, cât și tatăl său coborâră la subsol, fiecare cu altă treabă. Tânăra o luă spre așa-zisa ghețarie.

Baronul zăvorî biroul de la subsol – și, odată cu el, secretele pe care încă nu apucase să le cerceteze – și ascunse cheia. Deși el nu avea să mai calce aici niciodată, amintirea vieții lui avea să dăinuie veșnic între tăcutele ziduri de piatră ale legendarei tainițe ce aștepta din nou să fie descoperită.

Toate acestea se întâmplaseră cu doar câteva ore în urmă. Acum, că noaptea era aproape pe sfârșite, erau deja departe de casă.

Deși, la fel ca toți ceilalți, și el abia își mai simțea picioarele, baronul von Dortmann continua să îi conducă hotărât mai departe.

Când ieșiră din pâlcul rar de mesteceni și pini, văzură conturându-se spre est primele dâre cenușii ale răsăritului. Luna, care îi călăuzise toată noaptea, apusese în urmă cu o oră, difuza lumină selenară cu care se obișnuiseră ochii drumeților fiind înlocuită treptat de razele mai puternice ale soarelui ce, părăsindu-și culcușul din spatele uriașei sfere numită Pământ, se ridica tot mai sus pe cer.

Când pelerinii ieșiră din pădure cu Jakob în frunte, mantia ocrotitoare a întunericului începu să se ridice.

Își continuară drumul pe malul înalt al unui pâraiaș. Din două în două minute, Jakob se oprea și își arunca ochii în jur, forțându-și mintea nedormită să-și amintească instrucțiunile de călătorie. În spatele lui mergea baronul von Dortmann. Cei doi schimbau vorbe puține, doar atunci când era necesar.

Ajungând la un podeț îngust, traversară pe malul opus și o luară drept înainte, tăind de-a curmezișul pășunea înverzită ce se întindea în fața lor. În depărtare, prin ceața argintie se zăreau clopotnița bisericii și alte câteva clădiri mai înalte din Fürstendorf.

Pătrunseră într-o mică livadă și se strecurară, înșirați unul după altul, printre copaci, până ajunseră la un drum de pământ, plat și lat, ce se întindea în linie dreaptă perpendicular pe direcția în care trebuia să o ia grupul. În fața lor, într-un unghi de aproximativ treizeci de grade, se ițea din păduricea deasă un alt drumeag, mai îngust, ce se întindea în câmp deschis înainte de a se uni cu drumul mai mare.

Conform instrucțiunilor primite, trebuia să traverseze intersecția și să o ia pe drumeag până în pădurice. Acolo îi aștepta fiul pastorului, care îi va călăuzi până în sat.

Cei doi conducători o luară înainte, iar restul drumeților rămaseră ascunși printre pomi. Jakob se opri în mijlocul drumului, privi de jur împrejur, apoi le făcu semn celorlalți să vină.

De undeva, de departe se auzi zgomotul estompat la început, apoi tot mai puternic al unui motor. Ba nu, erau două motoare. Două automobile.

Baronul rămase pe loc, ascultând atent, îndemnând șirul de nomazi să se grăbească. Era clar că mașinile se îndreptau înspre ei – în mare viteză.

S-ar putea să nu fie decât un fermier din zonă pornit în căutarea unei vaci rătăcite, gândi baronul. Chiar și atunci, nu aveau nicio secundă de pierdut. Grupul era prea mare pentru a nu stârni suspiciuni, iar întunericul se destrăma rapid.

— Vino, Ursula, șopti baronul. Ulrike... Heziah, mai avem foarte puțin de mers... Nu vă opriți.

Două automobile masive cotiră în depărtare. Farurile sclipiră orbitor în lumina pală a dimineții, de-a lungul drumului drept de pământ, ațintite spre grup.

Panicați, toți o luară la goană spre pădure. În depărtare, din umbra pâcului de copaci se desprinsă o siluetă. Era fiul pastorelui, care privea, mut de oroare, cum cel mai cumplit coșmar evreiesc se transforma în realitate chiar sub ochii săi. Începu să se roage fierbinte pentru năpăstuiții – bărbați, femei și copii – ce fugeau înspre el.

Dar era prea târziu.

Fuseseră reperați. Detectând siluetele fugarilor în toată goli-ciunea neputinței lor, cele două mașini porniseră într-o urmărire frenetică, hurducându-se pe drumul plin de hârtoape.

În pandemoniul ce se iscă, doar Heinrich von Dortmann, fiul lui Dumnezeu, rămase nemișcat și calm între cei ce înaintau spre pădure și cei ce se retrăgeau. Curajul pentru care se rugase atât de fierbinte se pogorâse asupra lui din înalturi și era pe cale să își dovedească dragostea de fiu.

Întregul grup reuși să traverseze drumul și goneau acum cu toții spre pădurice. Doar două persoane se opriră.

— Heinrich?... șopti Marion pe un ton rugător.

Dar știa deja ce înseamnă gestul lui. Ochii i se umplură de lacrimi.

Timpul stătu parcă în loc. Soțul, soția și fiica, închiși parcă într-o bulă temporală doar a lor, nu mai auziră nici vuietul motoarelor, nici pașii grăbiți ai fugarilor. Deși dialogul lor nu

dură decât câteva secunde, el avea o importanță veșnică și peste ani amintirea sfântă a chipului senin al baronului din aceste momente va cuprinde în ea toată esența vieții.

— Domnul să fie cu tine, Marion, spuse Heinrich cu blândețe. Pe chipul lui radia calmul și fermitatea Fratelui său mai mare. Fără să riposteze, Marion începu să se retragă încet.

— Papa... nu vii, papa?... îl imploră Sabina, începând să înțeleagă și ea ce însemna gestul tatălui său.

— Du-te, Sabina, spuse blând baronul. Du-te cu mama ta.

— Nu mă duc nicăieri fără tine! strigă ea, izbucnind în lacrimi.

— Draga tatei, îi zise baronul cu o nemărginită blândețe, știi că pentru cei ce iubesc, petalele sunt înmiresmate. Aceasta este partea plăcută a lecției pe care o învățăm de la trandafiri. Nu este ușor când înțelegi că uneori mireasma iubirii trebuie să vină din spini. Cununa Domnului nostru Isus Hristos nu a fost făcută din flori înmiresmate, copila mea.

— Te vor aresta!

— Dar *voi* veți fi cu toții liberi.

— Vreau să fii liber și tu!

— Voi fi, Sabina. Pentru un fiu al lui Dumnezeu, *suprema libertate* este să-și dea viața pentru cei pe care îi iubește. Știi prea bine că aceasta este cea mai însemnată învățătură a lui Isus.

— Da, papa, răspunse plângând Sabina.

Lacrimile care îi șiroiau pe obraji erau atât de durere, cât și de profundă iubire și admirație.

— Iar acum du-te, copila mea. Domnul să te păzească.

— Papa...

— Ne vom întâlni din nou.

— Când?

— Când o vrea Dumnezeu.

Brusc, vuietul mașinilor îi răsună din nou în urechi, de această dată mult mai puternic. Bula se spărsese. Sosise timpul să bea paharul pe care i-l dăduse Tatăl.

Se întoarse cu fața spre mașinile ce se apropiau în viteză și porni pe mijlocul drumului, direct spre ele.

Cele două automobile opriră scrâșnind în fața lui, ridicând nori înecăcioși de praf de jur împrejur. Cât ai clipi, drumul se umplu de SS-iști și toate armele fură ațintite asupra celor șaisprezece siluete ce se opriseră, paralizate de groază, lângă pădurea din spatele baronului.

Emil Korsch, aflat la volanul primei mașini, coborî ținând ostentativ pistolul în mână, cu ochii strălucind de o satisfacție diabolică. Reușise să le vină de hac!

Tăcerea grea, încărcată de o multitudine de frici și sentimente ascunse, fu ruptă de Gustav, care coborî încet de cealaltă parte a automobilului. Avea și el o armă, dar o ținea îndreptată spre pământ.

Nu mișca nimeni. În afară de baron, care continua să se îndrepte cu pas ferm spre cei ce aveau să îl aresteze.

Gustav șovăi o clipă, apoi porni încet spre Sabina și îi făcu semn să vină la el. Fata făcu un pas înapoi, spre mama sa.

Gustav dădu să se apropie mai tare de ea, dar fu oprit de glasul lui Korsch.

— Ei, baroane, iată că ne întâlnim din nou, spuse acesta cu un zâmbet perfid. Se pare că informațiile mele au fost corecte: ești, într-adevăr, unul dintre liderii mișcării de rezistență.

Baronul continua să se îndrepte încet spre el, fără a spune un cuvânt, privindu-l direct în ochi. *Doamne Dumnezeu, Tatăl nostru Care ești în ceruri, se rugă el, leagă-l la ochi și leagă-i mâinile să nu se poată atinge de copiii Tăi.*

Întoarse capul și aruncă o ultimă privire spre familia și prietenii săi.

— Marion... Sabina... Heziah, zise el, duceți-vă împreună cu ceilalți în pădure. Indiferent ce se va întâmpla cu mine, voi mergeți mai departe și nu priviți înapoi. Nu vă temeți pentru mine.

Totul rămase încremenit. Până și limba lui Emil Korsch.

— Duceți-vă, îi îndemnă el din nou. Nu veți fi urmăriți și nu se va trage asupra voastră. Duceți-vă dar...

Plângând în hohote, Marion porni spre pădure, urmată de Sabina și de ceilalți fugari.

Baronul întoarse capul și privi direct în ochii lui Emil Korsch.

— Opriți-vă! răcni Korsch, dar cuvintele sunară gol și neconvingător.

— Nu puteți să îi opriți, spuse baronul. Le-am dat ordin să înainteze. Pe mine mă vreți, adăugă el, oprindu-se chiar în dreptul lui Korsch.

— Opriți-il le strigă Korsch oamenilor săi. Schmundt, îți ordon să-l împuști pe individul ăsta!

Baronul se întoarse spre soldați și spre Gustav și li se adresă cu o voce de bariton, calmă și autoritară:

— În numele lui Isus Hristos, vă ordon să nu trageți și să îi lăsați pe oamenii aceștia să meargă în pace.

— Schmundt, împușcă-l odată pe neghiobul ăsta! șuieră Korsch.

Rugându-se în continuare, baronul îi aruncă tânărului său vecin o privire pătrunzătoare. Gustav se simți incapabil să facă o mișcare. Acum arma din mâna lui părea să tragă peste cinci sute de kilograme.

Baronul se întoarse din nou către Emil Korsch și îl străpunse cu privirea.

— Herr Korsch, spuse el încet, parcă abia șoptit, în numele Dumnezeului suprem, îți ordon să taci. Poți să mă arestezi pe mine, dar pe oamenii aceștia îi vei lăsa să meargă în pace.

Privi preț de încă o clipă în ochii agentului, parcă hipnotizându-l.

În spatele său, lumea începu să alerge spre pădure. Baronul se întoarse și făcu câțiva pași spre soția sa. Cu inima sfâșiată de durerea despărțirii, Marion rămăsese în urma grupului și îl privea plângând încetișor.

Privirile li se întâlniră. În ochii lui Heinrich strălucea încă surâsul vieții! Văzu cum i se mișcă buzele. *Auf Wiedersehen, Liebchen... Te iubesc!* Marion simți că i se frânge inima, dar încercă și ea să murmure câteva cuvinte de rămas bun.

Heinrich zâmbi, apoi se întoarse din nou cu fața spre agentul Gestapo, care privea scena încremenit și mut.

Brusc, vraja se rupse.

Korsch îl înșfăcă brutal, îi legă mâinile la spate și apoi le făcu semn celorlalți să se apropie. Soldații, dând parcă brusc uitării restul fugarilor, îl târără pe prizonier până la mașină, lovindu-l sălbatic.

Nemaiavând puterea să privească, Marion întoarse capul și, suspinând amarnic, fugi împleticindu-se spre pădure. Ceilalți, care erau cu mult înaintea ei, ajunseseră deja la locul de întâlnire cu fiul pastorului și acesta îi călăuzea acum departe de drum, adânc în hățișurile pădurii.

Libertate

Gura tunelului se căsca neagră pe culmea înzăpezită a semețului masiv muntos ce se înălța în fața lor.

Heziah Wissen și Jakob Kropf, mai apropiați sufletește decât fuseseră vreodată în cei mai bine de doi ani și jumătate de când se cunoșteau, strânseseră mâna bărbatului care îi călăuzise pe poteca abruptă din Alpii austrieci. De aici aveau să își continue drumul singuri.

Așteptară până când ceilalți opt drumeți îi ajunseră din urmă și își traseră sufletele în urma anevoiosului urcuș, apoi, luminând calea cu lanterna, Jakob o luă înainte prin tunelul abandonat de cale ferată, în inima muntelui. În urma lui mergeau în șir soția sa, fiul lor în vârstă de nouă ani și fiica în vârstă de șapte ani, Ursula și Gisela, Marion și Sabina – creștinele ce îi adăpostiseră vreme de doi ani, de care era acum rândul lor să se îngrijească – Helga și, în spatele grupului, rabinul Wissen.

Nici că se putea un sfârșit mai potrivit, gândi rabinul în timp ce șirul din fața lui se făcea nevăzut în gura muntelui.

Pentru evreii din Europa, toți acești ani fuseseră ca un tunel lung și întunecos. Nimeni nu știa cât va dura acest întuneric sau dacă vor mai vedea vreodată lumina de la capătul tunelului. Cei mai mulți muriseră înainte de a apuca să o vadă.

Toți cei care îl urmau acum pe destoinicul Jakob Kropf aveau gânduri similare. În aceste trei săptămâni – mai mult decât crezuseră la început că va dura călătoria – fiecare dintre ei se maturizase spiritual. Învățaseră să se ajute și să se iubească unii pe alții, să se roage pentru ceilalți și să se încreadă în ei. Dar, mai presus de toate, învățaseră să prețuiască mai mult ca oricând libertatea – și viața.

Și niciunul nu dăduse și nu avea să dea vreodată uitării prețul plătit de Heinrich von Dortmann în schimbul libertății lor. Din respect pentru cea care de pe-acum era probabil văduva lui, aduceau rar vorba despre el. Totuși, nu era clipă în care măcar unul dintre cei zece drumeți să nu ridice spre cer o rugă pentru siguranța și ocrotirea celui care, cu smerenia slujitorului întru Hristos, făcuse sacrificiul uman suprem, jertfindu-se pentru semenii săi.

Jertfa avusese un impact deosebit de puternic mai ales asupra celor doi evrei – unul aflat acum în fruntea grupului, celălalt, în spate – pe care circumstanțele îi îmbrăcaseră, împotriva voinței lor, în mantale de conducători.

Cel mai puternic fusese afectat Jakob Kropf, un bărbat provenit dintr-o familie de țărani, fără prea multă carte, care se trezise peste noapte în postura de conducător de grup, alături de unul dintre cei mai respectați lideri evrei din Europa, combinând abilitățile sale fizice și simțul său practic cu înțelepciunea rabinului. Uniți pentru o cauză comună, cei doi ajunseseră să țină atât de mult unul la altul, încât oricare dintre ei și-ar fi dat bucuros viața pentru celălalt.

Amândurora li se întipărise adânc în minte pilda celui care își dăduse viața pentru libertatea lor. Amintirea sacrificiului făcut de baron adâncise nemăsurat tăria de caracter ce sălășluia în sufletele lor.

Pe zi ce trecea fiecare înțelegea din ce în ce mai clar profunzimea credinței lui Heinrich von Dortmann și asta îl făcea mai puternic. Rabinului nu-i ieșeau din cap cuvintele baronului, cum că, prin Isus, creștinismul *completează* și *săvârșește* legile iudaismului.

Pe atunci, afirmația aceasta îl nedumerise. Dar acum, în lumina jertfirii de sine săvârșite de baron, rabinul începea să înțeleagă un adevăr profund, care, în pofida erudiției sale, până acum îi scăpase: *Baronul a fost o pildă vie a crezului său.*

Era exact așa cum spusese Heinrich: pentru el credința nu era doar o religie, ci un mod de *viață*. Când înfruntase moartea,

oferindu-se pe sine în schimbul familiei și prietenilor săi, autenticitatea credinței lui a fost dovedită cum nu mai fusese dovedit vreodată un precept al legii iudaice.

Noțiunea de jertfă făcea parte integrantă din sistemul iudaic, dar nu și cea de jertfire *de sine*. Or baronul se sacrificase voluntar pentru semenii săi! Rabinul nu mai văzuse în viața sa așa ceva.

Unde mai pui că, dintre ei toți, Heinrich von Dortmann fusese *singurul* care nu avea de ce să se teamă! Nu era evreu, prin vene îi curgea sânge arian pur, era un cetățean de vază al statului german, om de viță nobilă.

Or acest aspect uimitor spulbera sensul oricărei analize intelectuale ca un fierbinte vânt deșertic ce pârlărește totul în cale.

Fiind evrei, toți ceilalți, inclusiv soția și fiica lui, erau vinovați în ochii naziștilor.

Și cu toate acestea, tocmai el – singurul nevinovat! – fusese cel care pășise în față, predându-se naziștilor pentru a-i salva pe ceilalți – toți evrei, toți vinovați pentru infracțiunea de pedigree fraudulos din punctul de vedere al naziștilor.

Sacrificiul baronului era peste puterea lui de înțelegere!

În Fürstensdorf, Heziah Wissen nu putuse să închidă un ochi toată noaptea.

Dintr-o dată, tot ceea ce auzise și considerase a fi adevărat, fiecare lectură, scriere sau cuvântare a sa despre omul Isus pe care creștinii îl numeau Hristos – absolut fiecare cuvânt îi apărea într-o cu totul altă lumină!

Întâlnise un om care *trăise* întru slujirea de care vorbea Isus și își sacrificase viața pentru prietenii săi.

El însuși era în viață fiindcă un om luase cuvintele Domnului său Isus îndeajuns de în serios ca, urmându-I exemplul, să le *pună în practică*.

Heziah fusese învățat că moartea lui Isus nu se deosebește cu nimic de moartea *oricărui* muritor. În definitiv, toți murim la un moment dat. Dar acum văzuse cu ochii lui – bătrâni și înlăcrimați – un creștin săvârșind aceeași jertfă străveche.

Moartea *putea* aduce viață. Văzuse asta cu ochii lui!

Era imposibil să fii martor la un asemenea lucru și să nu rămâi marcat pentru totdeauna! Dacă, predându-se naziștilor, baronul demonstrase – la scară *mică*, pământească și doar unei mâini de oameni – că jertfirea de sine poate da viață, atunci ce semnificație are jertfa lui Isus pentru *întreaga* omenire... dacă s-ar putea să fie adevărat ceea ce au susținut dintotdeauna creștinii: că Isus a fost, într-adevăr, Fiul lui Dumnezeu?

Cum putea el, un rabin, să gândească astfel?

Heziah nu putea nega faptul că, dintr-o dată, nu mai era sigur de niciunul dintre preceptele în care crezuse până atunci. Totul trebuia să fie reexaminat!

Și exact asta făcuse începând din acel moment.

Toate cărțile din lume nu făceau cât exemplul viu oferit de Heinrich von Dortmann, al unei vieți trăite cu adevărat!

În ultima vreme, observase o schimbare și la Marion von Dortmann. O liniște care părea să înlocuiască durerea inițială a pierderii.

Știa că femeia începea să înțeleagă tot mai clar semnificația profundă a gestului făcut de soțul său și cât de adâncă fusese dintotdeauna iubirea lui.

Și Marion petrecuse mare parte din ultimele trei săptămâni amintindu-și vorbele lui. Depănase în minte toate discuțiile avute de-a lungul timpului, fiecare cuvânt căpătând semnificații mai solemne, cu caracter veșnic. Știuse dintotdeauna că Heinrich era un om deosebit, dar acum, în lipsa lui, acea legătură specială dintre ei îi străpungea sufletul mai adânc ca niciodată, amestecând parcă spinii și florile trandafirilor roșii pe care și-i dăruiseră toată viața.

Îi răsunau și acum în urechi cuvintele spuse de soțul său cu puțin înainte de despărțire. Nici măcar moartea nu îi poate despărți pe cei care iubesc și rămân în mâinile Tatălui.

Treptat, lacrimile făcură loc unei expresii liniștite, chiar surâzătoare. Era surâsul solemn al unei femei care *știe* ce este iubirea. Dragostea care sălășluia în adâncul inimii ei era mai puternică decât moartea, căci, așa cum spune Sfântul apostol Pavel, dragostea

nu piere niciodată și, dintre credință, nădejde și dragoste, dragostea este cea mai mare.

Păstra vie în suflet amintirea ochilor lui luminoși, a ultimelor sale cuvinte. *La revedere, Liebchen!*

Jakob înainta greoi prin întuneric, întrebându-se când avea să se sfârșească tunelul acela ce aducea a mormânt. Făcuseră trei săptămâni până aici, iar acum se părea că traversarea tunelului avea să dureze trei zile!

Brusc, distinse în depărtare o scânteie.

Iuți pasul, atât cât i-o permitea solul bolovănos.

Lumina devenea din ce în ce mai intensă. Da, nu mai încăpea îndoială... se apropiau de capătul tunelului!

Copiii din spatele lui chiuiră de bucurie. Era din ce în ce mai luminos, de acum nici nu mai aveau nevoie de lanternă!

Mai aveau puțin și ajungeau la ieșire!

La capătul tunelului se distingeau șapte-opt siluete. Ba nu, erau mult mai multe... Cam cât jumătate din populația unui sat!

Cine erau oamenii ăștia?... De ce strigau și își fluturau cu toții brațele?... Și ce strigau?... Îi avertizau cumva să facă cale întoarsă?...

Jakob păși afară. Orbit de lumina soarelui, trebui să își ducă mâna streășină la frunte și să închidă ochii. Mulțimea îl întâmpină cu urale și chiote de bucurie și se strânse în jurul lui.

Jakob își deschise ochii și îngăimă buimac:

— Ce se întâmplă?... De ce este toată lumea atât de voioasă?...

— Ați reușit! exclamă un bărbat îmbrăcat în straie țărănești, făcând un pas în față și scuturându-i mâna. Ați ajuns... sunteți în siguranță!

— Adică...

— Da, prietene, da! Vă aflați în Elveția!

Când auziră, cei zece drumeți începură să plângă de bucurie. Jakob se trezi îmbrățișat întâi de Ulrike, apoi de Heziah, apoi de Sabina, apoi de Ursula, apoi de Marion. În cele din urmă, plângând în surdină, se îmbrățișară toți zece, formând un cerc uriaș și unificator, și începură să se roage.

După ce mulțumiră pe rând Domnului că i-a salvat, își întoarseră din nou atenția asupra mulțimii gălăgioase ce le ieșise în întâmpinare. Păreau să fie în jur de o sută de săteni. Surprinderea inițială a drumeților se transformă în uimire.

— Bine, dar cine *sunteți* voi, oameni buni? exclamă Ulrike Kropf, râzând de aparenta absurditate a întrebării.

— Suntem creștini și evrei din satul Rheinkirchhaus, de colo din vale, răspunse o săteancă rotofeie, cu un zâmbet larg și primitor. Am venit să vă petrecem până-n sat, să vă ospătăm și să vă găsim găzduire.

— Bine, dar cum de ați aflat de sosirea noastră? întrebă rabinul Wissen, făcând un pas în față.

— Ehe, aflat-am de mult că veniți! răspunse femeia. Am auzit cum ați reușit să scăpați din ghearele Gestapoului. Vuieste toată rețeaua. Așa că v-am așteptat cu sufletul la gură și în tot răstimpul ăsta ne-am rugat lui Dumnezeu să vă aibă în pază.

— Cunoașteți *toată* povestea? întrebă solemn rabinul.

— Vă referiți la bărbatul capturat de naziști?

Rabinul încuviință din cap.

— Da, am primit de știre despre tot ce s-a întâmplat. O, dar care dintre domniile voastre e Frau von Dortmann? întrebă trupeșă femeie, roșie în obraji, cu un zâmbet cald pe față.

Marion făcu un pas spre ea. Sabina o ținea de braț.

— Am un mesaj pentru dumneata, draga mea, spuse femeia, luând-o de mână. Am primit știrea acu-s două zile. De cum ați plecat din Fürstensdorf, pastorul Stegerwald a luat legătura cu membrii rețelei să afle ce s-a întâmplat cu bărbatul dumitale.

Deși femeia avea chipul voios și luminos, Marion nu putu să nu închidă ochii. Simțind că se clatină, Sabina trase adânc aer în piept.

— Acu-s două zile am primit de veste că bărbatul dumitale trăiește, Frau von Dortmann! E la închisoare, nu l-au trimis în lagăr. Nimeni nu știe de ce, dar naziștii i-au cruțat viața.

Drumeții din jurul lor izbucniră din nou în chiote de bucurie.

Rabinul Wissen și Jakob Kropf se prăbușiră în genunchi și îi mulțumiră lui Dumnezeu că le-a salvat prietenul.

Marion și Sabina se luară plângând în brațe. Rămaseră înlănțuite minute în șir, făcând abstracție de toți și de toate.

Într-un târziu, se desprinseră din îmbrățișare.

— Papa mi-a spus că uneori mireasma iubirii trebuie să vină din spini, murmură Sabina. Poate că se referea la un astfel de moment.

— A spus că nu-și va lua *adio* de la mine, ci *auf Wiedersehen*, adăugă mama sa. Îți mărturisesc că, atunci când am văzut cum îi pun cătușele, nu l-am crezut. Dar acum îmi dau seama că tatăl tău avea dreptate.

— În ce sens? întrebă nedumirită Sabina.

— Avea dreptate atunci când a spus că *ne vom revedea*.

Câțiva dintre săteni îi conduceau deja pe ceilalți drumeți, cu surle și cu trâmbițe, de parcă ar fi însoțit o armată victorioasă – ceea ce, de altfel, chiar erau – la vale, unde se zăreau acoperișurile caselor din Rheinkirchhaus.

Sabina și Marion priviră adânc una în ochii celeilalte. Fiecare văzu lacrimi – unele de bucurie, altele de îngrijorare. Se strânseră încă o dată în brațe, apoi porniră în urma sătenilor, pe cărarea spre speranță.

Epilog

Balansoarul din lemn de stejar continua să se legene scârțâind ușor.

Deși timpul petrecut împreună fusese scurt, avea multe amintiri. Ea avusese *atâtea* de spus!

Totuși, îi venea tot mai greu să se concentreze. Povestea era lungă, iar el era slăbit și istovit. Amintirea cuvintelor ei era singura lui bucurie, dar și cel mai îngrozitor supliciu. Amintirea chipului ei era singura care îl ținea în viață, dar și cea mai chinuitoare dintre toate.

Mai erau multe alte amintiri, dar, în starea lui, și amintirile fericite erau epuizante.

Își duse încă o dată cutiuța la nări, inspiră obosit parfumul nostalgic al petalelor uscate, apoi o așează din nou pe genunchi.

Închise ochii și se lăsă pe spătarul balansoarului.

Am să-mi amintesc mai multe data viitoare.

În doar câteva clipe ațipi.

Notă despre Dietrich Bonhoeffer

Sunt conștient de riscul implicat de prezentarea unui personaj real într-o operă de ficțiune. Fără voia autorului, în poveste se pot strecura inadvertențe în ceea ce privește faptele sau motivațiile persoanei în cauză. Totuși, în timp ce mă documentam asupra perioadei istorice și a regiunii pe atunci germane (actualmente poloneze) numite cândva Pomerania, am ajuns la concluzia că evenimentele care au loc la moșia Dortmann nu pot fi relatate făcând abstracție de Bonhoeffer. *Lebenshaus* era prea aproape de Finkenwalde (fapt valabil încă înainte ca eu să aud de seminarul condus de Bonhoeffer), iar baronul și tânărul pastor, mult prea asemănători în spirit și temperament, pentru a nu fi prieteni. Pe măsură ce scriam și continuam să mă documentez, descopeream tot mai mult în Bonhoeffer acel tip de personaj surprinzător de care vă vorbeam în introducere, ce – fără voia mea! – se încăpățâna să se furișeze în poveste la tot pasul. Și astfel, am ajuns să înțeleg, mai clar ca niciodată, că povestea curajului și abnegației dovedite de credincioșii evanghelici în cel de-al Doilea Război Mondial nu poate fi spusă *fără* a aduce aminte de marele Dietrich Bonhoeffer.

La începerea proiectului, nu știam multe despre acest ales al lui Dumnezeu. Acum admirația și respectul meu pentru el sunt nemărginite și am convingerea că îi suntem profund îndatorați pentru exemplul dat. Întâlnirea spirituală cu acest frate care a preferat să își dea viața decât să se lepede de credința sa m-a schimbat profund. Conversațiile dintre Bonhoeffer și baronul von Dortmann sunt, de bună seamă, fictive, cum este și vizita lui Bonhoeffer la *Lebenshaus*. Toate celelalte date – evoluția sa în mișcarea de rezistență, datele biografice, locurile menționate, citatele din scrierile sale, informațiile despre cărțile lui, despre Biserica Mărturisitoare, discursurile și articolele etc. – sunt

veridice și exacte. Dacă am comis, în mod neintenționat, vreo eroare, de ordin spiritual sau faptic, îmi cer smerit iertare, atât față de el, cât și față de prietenii lui care mai sunt în viață. Singurul motiv pentru care am scris despre Dietrich Bonhoeffer în „Al doisprezecelea ceas” a fost cel de a-i onora amintirea și de a-i acorda locul care i se cuvine în istoria evanghelismului european contemporan.

Despre autor

Californianul Michael Phillips și-a început distinsa carieră de scriitor în anii 1970. La începutul anilor 1980, eforturile sale de a readuce în atenția publicului scrierile romancierului victorian George MacDonald i-au adus recunoașterea internațională. Phillips este considerat unul dintre cei mai competenți experți din lume în opera autorului scoțian, atribuindu-i-se totodată meritul de a fi reînnoit interesul cititorilor de pretutindeni față de scrierile acestuia.

După redactarea și republicarea lucrărilor lui MacDonald, Phillips și-a început propria carieră de scriitor. De atunci a scris 48 de romane, în prezent fiind cunoscut mai ales în calitate de romancier. Cărțile sale, care s-au bucurat de elogiile publicului și ale criticilor literari deopotrivă, au fost traduse în opt limbi și s-au vândut în peste șase milioane de exemplare. În prezent, mulți recunosc în el pe urmașul literar al scriitorului său preferat, George MacDonald. Phillips este, de asemenea, directorul revistei „Leben”, o publicație periodică dedicată gânditorilor creștini și lucrărilor lui MacDonald. Combinând toate genurile literare pe care le-a abordat în scrierile sale, „Dream of Freedom” a constituit a suta lucrare publicată de Phillips. Michael trăiește împreună cu soția sa, Judy, în Eureka, California.

Soții Phillips petrec mult timp și în Scoția, unde încearcă să redeschidă apetitul publicului larg pentru opera lui MacDonald.

Alte cărți publicate la editura Casa Cărții

Căminul mult visat, de Lynn Austin

Dorie, fata pe care nu o iubea nimeni, de Doris VanStone
și Erwin W. Lutzer

Fiițele Evei, de Lynn Austin

Fugi, băiete, fugi!, de Nicky Cruz

În vârtoarea apelor, de Lynn Austin

Locul femeii, de Lynn Austin

Niciun loc unde să plângi, de Doris VanStone și Erwin W. Lutzer

Omul ceresc, Fratele Yun și Paul Hattaway

Perechea potrivită, de Lynn Austin

Scorpionul roșu, de Rami Kivisalo și Marko Joensuu

Tărâmurile ascunse, de Lynn Austin

Tot ce ea își dorește, de Lynn Austin

Colecția Raftul clasic:

Ben-Hur, de Lewis Wallace

Cămașa lui Cristos, de Lloyd C. Douglas

Cetatea blestemată, de John R. Carling

Coliba unchiului Tom, de Harriet Beecher Stowe

Mândrie și prejudecată, de Jane Austen

Quo vadis, de Henryk Sienkiewicz

Seria Anotimpurile inimii, de Janette Oke (4 volume)

Seria Cântecul Acadiei, de Janette Oke și T. Davis Bunn (5 volume)

Seria Cronicile regilor, de Lynn Austin (5 volume)

Seria Faptele credinței, de Davis Bunn și Janette Oke (3 volume)

Seria Focul topitorului, de Lynn Austin (3 volume)

Seria Învălușiți de iubire, de Janette Oke (8 volume)

Seria Moștenirea din prerie, de Janette Oke (4 volume)

Seria Soțiile regelui David, de Jill Eileen Smith (3 volume)

Seria Trilogia Genezei, de Kacy Barnett-Gramckow:

Cerurile de odinioară (vol. 1)

Cel ce ține cerurile pe umeri (vol. 2)

Cunună în ceruri (vol. 3)

În curs de apariție

Seria Secretul trandafirului (volumele 2-4)

PRUSIA, 1937

Baronul von Dortmann se dedică familiei sale cu aceeași pasiune cu care își îngrijește trandafirii din prețioasa lui grădină, care ocupă un loc special în inima lui. Aici poartă nenumărate conversații cu fiica lui, Sabina, transmitându-i minunate lecții de viață despre Dumnezeu, Creație și iubire.

Deși este încă foarte tânără, superba Sabina cucerește deja două inimi: pe a lui Matthew, un tânăr american, și pe a lui Gustav, fiul contelui din vecini.

În ritmul domol al vieții de la țară, baronul veghează asupra moșiei sale cu ochi de tată și de grădinar.

Din păcate, moșia este vegheată și de alți ochi...

Pe neașteptate, în Polonia se dezlănțuie furtuna – tunetele și fulgerele blitzkriegului german – și aceasta va schimba viața familiei Dortmann pentru totdeauna.

Baronul va trebui să ia cea mai grea decizie din viața lui, iar Sabina, să descopere *secretul trandafirului*.

MICHAEL PHILLIPS este autorul a peste o sută de cărți de ficțiune și non-ficțiune. Operele sale s-au vândut în peste șase milioane de exemplare. Michael locuiește împreună cu soția sa, Judy, în Eureka, California.

Editura Casa Cărții

ISBN: 978-606-8282-81-7

www.ecasacartii.ro